EUROBIT
RAČUNALNIŠKA OPREMA

★ DELO

Samostojen časnik za samostojno Slovenijo

SREDA, 3. APRILA 1991 ● LJUBLJANA
LETO XXXIII ● ŠT. 78 ● CENA 10 DINARJEV
2,60 DEM, 18 ATS, 2,50 CHF, 1970 ITL

GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK
TIT DOBERŠEK

V prilogi Znanje za razvoj: Druga pomlad slovenske matematike – Sizifovska pot v inovacijsko družbo – Kako izboljšati študij?

Kaj bo vseboval akt o samostojni državi?

LJUBLJANA, 2. aprila – Današnji delovni sestanek najvplivnejših slovenskih politikov oziroma tako imenovanega kolegija članov predsedstva, vlade in skupščine je bil namenjen razpravi o osamosvojitvi. Tokrat verjetno bolj konkretni, saj je Peterletova vlada prejšnji teden dobila (le) štirinajstdnevni rok za pripravo osamosvojitvene strategije.

Razglasitev samostojne slovenske države? Kdaj, kako in kje? Upoštevaje to, kaj smo od Milana Kučana, Lojzeta Peterleta, dr. Franceta Bučarja in drugih slišali v mesecih po plebiscitu, in že sprejeta ustavna dopolnila in zakone, lahko sklepamo, da bo akt o razglasitvi osamosvojitve Slovenije (deklaracija, resolucija?) vseboval predvsem (»poljudno« našteto):

– preklic ali odvzem vseh pristojnosti zveznim organom na ozemlju Slovenije (carini, inšpekcijam, kontroli letenja, SDK, vojaškim sodiščem in tožilstvom . . .);

– določitev emisijske banke in valute s sprejetjem potrebnega zakona;

– zahtevo po umiku JLA s slovenskega ozemlja v sporazumno določenem roku in predčasni odpustitvi vojaških obveznikov iz Slovenije;

– preklic mandata vsem slovenskim članom zveznih državnih organov in imenovanje »odpravnikov poslov« v drugih republikah;

– prošnjo za mednarodno priznanje Slovenije;

– poroštvo mednarodni skupnosti za prevzem proporcionalnega dela znanjih obveznosti dosedanje jugoslovanske države;

– priznanje vseh mednarodnih konvencij, ki jih je ratificirala federacija, izjavo o spoštovanju načela nedotakljivosti meja, helsinške listine in ustanovne listine OZN ter prošnjo za sprejem v mednarodne organizacije, začenši z OZN.

VOJKO FLEGAR

Vojska zahteva, naj bo predsedstvo odločnejše

Danes predsedstvo države v razširjeni sestavi o politično-varnostnih razmerah v državi – Noč na barikadah zahtevala novo smrtno žrtev – Ranjen Peter Vrečko, doma iz okolice Ilirske Bistrice

BEOGRAD, 2. aprila – Današnjo izredno sejo predsedstva SFRJ, ki jo je vodil predsednik dr. Borisav Jović, so prekinili, je sporočila služba predsedstva SFRJ za obveščanje. Sklenili so, naj člana predsedstva SFRJ dr. Vasil Tupurkovski in Bogić Bogićević zaradi najnovejših razmer v občini Titova Korenica in doslednega uresničevanja sklepov predsedstva SFRJ, sprejetih 31. marca, takoj odpotujeta v Zagreb na pogovore z vodstvom Republike Hrvaške. Predsedstvo je nocoj sklenilo, da sejo nadaljuje jutri zjutraj.

Današnje seje predsedstva SFRJ se nista udeležila slovenski in hrvaški predstavnik Janez Drnovšek in Stipe Mesić. Kot smo zvedeli, se nista strinjala s tem, kako je bila sklicana seja. Tako je imel dr. Drnovšek baje že dopoldne »buren« telefonski pogovor z Jovićem, ki je sklical sejo najprej za 11. uro, potem pa se je seja dejansko začela ob 13. uri.

Pozneje pa je Drnovšek Joviću poslal tudi pisni ugovor, v katerem je še enkrat protestiral zaradi načina sklica seje, ostro pa je tudi nasprotoval dnevnemu redu, češ da naj bi bil pogovor o razmerah na Plitvicah tako in tako predviden za jutrišnjo razširjeno sejo predsedstva SFRJ. Drnovšek je v pisnem sporočilu Joviću tudi obsodil ponovno uporabo enot JLA v politične namene na Hrvaškem, saj naj bi bila rešitev razmer na Plitvicah »notranja stvar Hrvaške«.

Sklep predsedstva, sprejet 31. marca, ni bil uresničen v tistem delu, ki določa, da morajo pristojni organi takoj odpoklicati vse policijske oziroma miličniške enote, ki so na območje Plitviških jezer in Titove Korenice prišle od drugod (tretja točka odloka). Po objavljenih sklepih sveta za ljudsko obrambo in varstvo ustavne ureditve Republike Hrvaške, sprejetih 1. aprila, pa je mogoče sklepati, da pristojni organi Republike Hrvaške ne bodo izpolnili tega odloka, piše v sporočilu službe predsedstva SFRJ za informiranje.

Z neizpolnitvijo odloka predsedstva SFRJ o umiku vseh policijskih oziroma miličniških sil ni izpolnjen temeljni pogoj za spoštovanje ukazanega premirja na območju Plitvic in s tem za zagotovitev miru v državi. Ker bi vsako nadaljnje zavlačevanje zagotovo povzročilo še večje mednacionalne spopade, je zvezni sekretariat za ljudsko obrambo predlagal, naj predsedstvo SFRJ takoj sprejme naslednje sklepe:

1. Od vodstva Republike Hrvaške naj zahteva, da odlok o umiku vseh sil, ki so na območje Plitvic prišle od drugod, izpolni do 15. ure 2. aprila 1991.

2. Jugoslovanski ljudski armadi naj ukaže, da izpolni odlok, če ne bo uresničen po prvi točki.

3. Jugoslovanski ljudski armadi naj ukaže, da vzdržuje red in mir na območju Plitvic, dokler ne bo dosežen politično dogovor o odpravi nastalih razmer.

Posebne enote hrvaškega ministrstva za notranje zadeve, ki štejejo kakih 300 mož, so danes ponoči zapustile območje Narodnega parka Plitvice. Namesto njih je iz Gospića že prispelo 90 policistov iz redne sestave hrvaške policije, ki bodo na Plitvicah ohranjali red in mir, saj je ministrstvo za notranje zadeve Hrvaške tam ustanovilo policijsko postajo. Enote Jugoslovanske ljudske armade pod poveljstvom generalmajorja Ivana Štimca so še vedno na ključnih točkah na Plitvicah

Tako Hrvati kot Srbi izražajo nezadovoljstvo zavoljo navzočnosti enot JLA, ki so jih, kot se je zvedelo, sinoči okrepili še z nekaj oklepnimi vozili. Občinska skupščina Titova Korenica pa je sprejela sklep, s katerim zahteva odstavitev generalmajorja Štimca, ker je vojska po mnenju Srbov ukrepala z veliko zamudo in tako dovolila, da so hrvaški policisti povzročili, kot kaže, izjemno hude izgube srbskim upornikom. V vsej Krajini je zelo napeto, saj je ponoči in danes zjutraj prišlo do številnih incidentov.

Čeprav je nehvaležno napovedovati, kako bodo dogodki potekali v prihodnje, lahko rečemo, da kljub številnim incidentom – ohromljen železniški in cestni promet, miniranje hiš, v katerih živijo Hrvati in ugrabitev turistov – vseljudska vstaja vendarle ni dobila takih razsežnosti, kot so njeni voditelji na čelu z dr. Milanom Babićem nemara pričakovali.

● Hrvaška policija se ne bo popolnoma umaknila s Plitvic, je na pogovoru za zaprtimi vrati s člani državnega predsedstva Bogićem Bogićevićem, dr. Vasilom Tupurkovskim in Momirom Bulatovićem izjavil hrvaški predsednik dr. Franjo Tuđman. Pogovora, ki je bil v odmoru izredne seje državnega predsedstva, sta se udeležila podpredsednik predsedstva Stjepan Mesić in predsednik hrvaške vlade Josip Manolić, ki sta popoldne obiskala osiješko občino. Na pogovoru so predstavniki Hrvaške kljub vsemu pristali, da bodo še nekaj dni »tolerirali« kninski terorizem v pričakovanju, da ga državno predsedstvo obsodi, tako kot naj bi obsodili samovoljno ustanovitev Srbskega avtonomnega območja Krajina in njene združitve s Srbijo. Hrvaška je nameravala že zdaj s silo zadušiti srbsko vstajo in teror nad nesrbskim prebivalstvom republike.

● BEOGRAD, 2. aprila – Jutri se bo v Beogradu začela razširjena seja predsedstva SFRJ, na kateri bodo obravnavali politično-varnostne razmere v državi. Na njej bodo sodelovali tudi najvišji zvezni funkcionarji in predsedniki republik oziroma republiških predsedstev, sklep o tem pa je predsedstvo prejelo 31. marca.

● BEOGRAD, 2. aprila (Tanjug) – Zvezni izvršni svet pripravlja gradivo o perečih gospodarskih, socialnih, ustavnih, političnih in mednarodnih vidikih razmer v državi, z njimi pa bo kmalu seznanil skupščino Jugoslavije. Zvezna vlada je zato zahtevala, da je treba sklicati skupno sejo obeh skupščinskih zborov, na katerih bi delegate seznanili z vsemi najpomembnejšimi problemi države in jim predlagali nekatere nove rešitve za izhod iz krize. Seja bo najbrž 12. aprila.

● KNIN, 2. aprila (Tanjug) – Vse ujete civiliste, ki so jih zajeli prebivalci hrvaške vasi Kijevo na eni in vaščani pravoslavnih vasi Civljani in Cetine na drugi strani, bodo takoj izpustili. To je rezultat nocojšnjega pogajanja med pomočnikom ministra za notranje zadeve Hrvaške Jerka Vukasa in predsednika občine Knin Milana Babića.

Srbska deklaracija o reševanju krize

● BEOGRAD, 2. aprila (Tanjug) – Srbska ljudska skupščina odločno izraža nejevoljo zaradi nasilja organov Republike Hrvaške nad Srbi v občini Titova Korenica in opozarja, da je zaradi uporabe sile proti interesom srbskega naroda za nadaljnji razvoj dogodkov odgovorno zgolj in samo vodstvo Republike Hrvaške. To je rečeno v deklaraciji »o miroljubni odpravi jugoslovanske krize, proti državljanski vojni in nasilju«, ki jo je danes zvečer po osemurni seji za zaprtimi vrati sprejela srbska skupščina.

Ljudska skupščina Srbije odločno nasprotuje uporabi sile, ki preprečuje dejanski razplet krize. Od pristojnih hrvaških organov zahteva, naj z območja Plitvic takoj umaknejo vse sile, od predsedstva SFRJ pa, naj JLA posreduje v vseh krajih na Hrvaškem, v katerih živijo Srbi, dokler ne bo sklenjen političen dogovor o odpravi sedanjega položaja.

OBUTEV ZA MASAŽO NOG
KOPITARNA
Mercator – Kopitarna Sevnica

TEMA DNEVA

Ruska ruleta

Verjetno bo »državljanska vojna« tudi po najnovejših zapletih na upornih srbskih območjih še za kak dan preložena, vendar pa se problemi na vseh koncih države nezadržno kopičijo. Ves včerajšnji dan je namreč minil v znamenju preizkušanja nepopustljivosti med glavnimi protagonisti krize in v analiziranju »nastalih razmer«, ki se lahko vsak hip sprevržejo v dokončen kaotični razpad Jugoslavije.

Najbolj aktivni so bili pri tem v Beogradu, kjer se je sestalo predsedstvo SFRJ v okrnjeni sestavi in se znova poigravalo z možnostjo uvedbe izrednih razmer po vsej državi. Srbska skupščina pa je sploh imela možnost, da bi z uradno razglasitvijo priključitve hrvaških »odcepljenih občin« takoj začela vojno s Hrvati, saj bi bili ti s tem dejanjem pritisnjeni popolnoma ob zid. Za to, da se ni zgodilo nič od tega, ni razlog v kakršnikoli politični obzirnosti, ki bi govorila o premišljenosti beograjske politike, ampak bržčas zgolj v (analitičnem) spoznanju, da razmere za dokončen spopad v državi kljub vsemu še niso dozorele.

Srbska politika je namreč še zmeraj v nezadržni ekspanziji, hrvaška pa v nezadržnem umikanju. Na kakšna »analitična spoznanja« se pri tem opirajo v Zagrebu, ne vemo, toda če bo šlo tako naprej, se lahko v naslednjih dneh zgodi zgolj ena stvar: ali bo dejansko prišlo do državljanske vojne, ker imajo ljudje na Hrvaškem že vsega dovolj, ali pa se bo Hrvaška, tako kot je bilo po svoje tudi že zdavnaj napovedano, res skrčila na ozemlje, ki je vidno z Banskih dvorov – in to, kot pristavljajo pesimisti, v meglenih dneh . . .

DANILO SLIVNIK

OTOČEK PRI OTOČCU

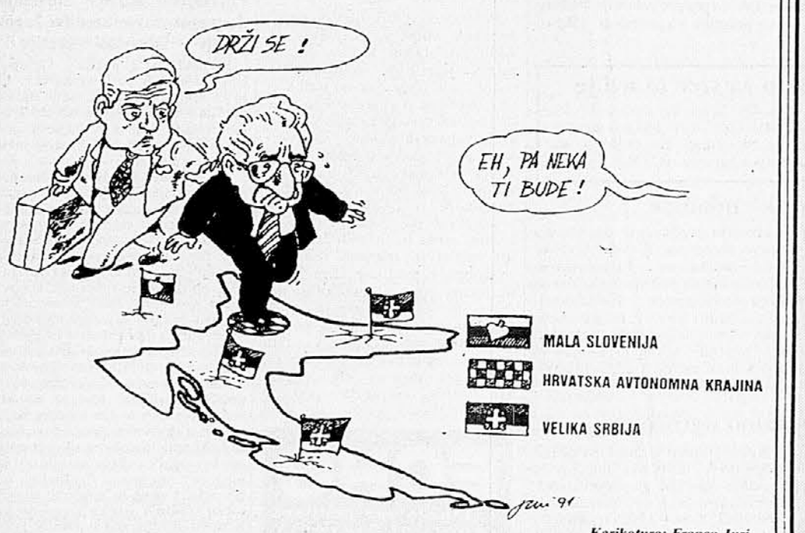

Karikatura: Franco Juri

DANES V DELU

● **Italijanske pokojnine po novem**
Uradno pojasnilo iz Italije

● **Mariborski poslanci so hudi na Ljubljano**
Faust ne gre v Mehiko
stran 2

● **Izvozniki o devizni borzi**
Dober začetek, toda to je šele začetek

● **Devizni trg naj bi olajšal kupovanje nafte v Sloveniji**
Drugod po državi goriva že primanjkuje, pri nas pa ga je dovolj najmanj za tri tedne
stran 3

● **Primer Feliksa Langusa**
Nova slovenska tv drama ali kako je Boris Cavazza posegel v aktualno dogajanje in ostal zdrav
stran 6

● **Monika prva na vseh lestvicah**
Jugoslovanska teniška igralka Seleševa ima letos največ točk in tudi največ denarja
stran 9

NA PLITVIŠKIH POLOŽAJIH – Oklepniki in tanki JLA v narodnem parku. (Foto: Srđan Živulović)

Streli v demonstrante

Albanijo zajel val nezadovoljstva zaradi izida volitev – V Skadru trije mrtvi in veliko ranjenih – Poostren vojaški nadzor v Tirani

OD NAŠEGA POSEBNEGA POROČEVALCA

TIRANA, 2. aprila – Takoj po objavi prvih neuradnih volilnih izidov, po katerih je Partija dela zmagala s prepričljivo dvetretjinsko večino, so se nezadovoljni prebivalci mest uprli. Ne morejo se sprijazniti s tem, da se je zaradi volilnega stroja na podeželju, kjer so predstavniki režima dobili največ glasov, ohranil komunizem.

Množični neredi v organizaciji Demokratske stranke so se najprej začeli v Skadru. Posredovali sta vojska in policija, znana pa so tudi že imena treh ubitih aktivistov Demokratske stranke. To so: Abrem Broqi, Besnik Cena in Bujar Raberi. Po nekaterih virih je bilo mrtvih precej več, ranjenih pa na desetine, saj so varuhi reda streljali v množice v rafalih. Nemiri se še niso polegli, njihov organizator pa je študent Azem Hajdari, ki je kot kandidat Demokratske stranke dobil poslanski sedež v Skadru. Vladne enote so zaprle vse izhode iz mesta in tako preprečile napovedani pohod v Tirano. Uporniki so v Skadru zažgali sedež Partije dela in pojasnili, da so komunisti v tem mestu izgubili na volitvah in zato tu nimajo kaj iskati.

O neredih poročajo tudi iz drugih mest. V Elbasanu je priletela bomba na sedež Demokratske stranke, v Draču pa napovedujejo, da bo proti Tirani vsak hip odšlo na desetine privržencev Demokratske stranke, v glavnem mestu pa naj bi izrazili svoje nezadovoljstvo in se pridružili tamkajšnjim upornikom.

Zanimivo je, da Demokratska stranka, o kateri menijo, da je pozvala k uporu, nima uradnih pripomb k regularnosti, poteku in izidu volitev. Na drugi strani se Partija dela še vedno obnaša kot edini varuh države. V uvodniku njenega uradnega glasila Zëri i Popullit jasno piše, da je samo ona odgovorna za nadaljnjo demokratizacijo v Albaniji in da ljudstvo ni nasedlo lažnim obljubam »kvazidemokratov«. Posmehujejo se Salihu Berishi in njegovim »evforičnim izjavam«, zaradi katerih Demokratska stranka zdaj nima miru. Vse Berishove obljube o boljšem življenju, višjih pokojninah, zvišanju plač, zmanjšanju vojaške obveznosti in množičnem izdajanju vizumov so po mnenju njegovih političnih nasprotnikov neresne; trdijo, da samo Partija dela ve, kako ohraniti tisto, kar je bilo doseženo doslej in da le ona lahko Albance popelje v evropsko demokracijo.

● Volitev v Albaniji se je po uradnih podatkih udeležilo 98,8 odstotka volilcev (teh je natančno 1,977.516) v 249 volilnih okrožjih. V enem okrožju, v Podgradcu na jugoslovansko-albanski meji, volitev ni bilo, ker sta kandidata odstopila. Volitve bodo ponovili v sedemnajstih volilnih okrožjih. Od 250 poslanskih mest jih je vladajoča Partija dela zasedla 162, opozicijska Demokratična stranka 65, tri mesta so si izborili pripadniki grške narodnostne manjšine, zbrani v organizaciji Omonia, eno pa organizacija Vojnih veteranov. Drugi krog volitev bo 7. aprila.

BRANKO JOKIĆ

Gorbačov krpa proračun z astronomskimi cenami

Medtem ko stavkajoči rudarji ne popustijo, je država doživela tristoodstotne podražitve, generali pa zahtevajo uvedbo »mehke diktature«

OD NAŠEGA DOPISNIKA

MOSKVA, 2. aprila – Medtem ko poslanci po poenostavljenem postopku nadaljujejo tretji izredni kongres Ruske federacije, je predstavnike rudarjev v Kremlju sprejel predsednik Mihail Gorbačov. Pooblaščeni predstavniki neodvisnega stavkovnega odbora opozarjajo, da rezultati razgovorov ne bodo vplivali na nadaljevanje stavke, če ne bodo uslišane njihove politične zahteve. Država je hkrati doživela astronomsko zvišanje maloprodajnih cen, del armade pa je od Gorbačova zahteval uvedbo »mehke diktature«.

Spričo nadaljevanja množične rudarske stavke so poslanci prosili Borisa Jelcina, naj pozove rudarje k prekinitvi že meseč dni trajajoče stavke. Najbrž bi poziv naletel na odprta ušesa, toda predsednik vrhovnega sovjeta Ruske federacije je odvrnil, da nima pooblastil za to, ker rudniki niso v pristojnosti Rusije, ampak centra, in da rudarjem noče dajati lažnih obljub. Poslanci kongresa so imeli na klopeh predlog posebnega sklepa o rudarski stavki in njihovih zahtevah. Sprejeli so samo prvi del, da naj se kongres obrne na parlamente republik, ki naj družno s predstavniki delovnih kolektivov ustanovijo medrepubliške parlamentarne skupine, te pa naj pripravijo program in metodologijo realizacije rudarskih zahtev. Sklep ne govori o naravi rudarskih zahtev, kot je znano, pa stavkajoči vztrajajo pri političnih in ekonomskih zahtevah.

Pred vhodom v Kremelj se je zjutraj zbrala množica rudarjev, ki so bili namenjeni na sestanek z Gorbačovom in premierom Pavlovom. Podrobnosti sestanka niso znane, uradni viri pa vedo povedati, da se bo Gorbačov sestal s stavkajočimi. Doslej je razgovore z rudarji odklanjal. V preddverju kongresne dvorane pa je pooblaščeni predstavnik neodvisnega rudarskega sindikata Anatolij Malihin opozoril, da je sprejeti sklep kongresa preplošen in da rudarjev ne more navdušiti. Neodvisni rudarski sindikat je zato objavil novo odločitev, ki opozarja na enako pomembnost političnih in ekonomskih zahtev, hkrati pa na nujno formiranje koalicijske vlade ljudskega zaupanja. To pa med drugim pomeni tudi zahtevo za odstop Gorbačova in razpustitev poslanskega korpusa ZSSR, ki ni upravičil narodovega zaupanja. Rudarji pozivajo k sestanku za okroglo mizo in ustanovitvi medrepubliških parlamentarnih skupin, v katerih bodo tudi predstavniki stavkajočih rudarjev.

Kongresno dogajanje poteka v splošni družbeni napetosti, ki seveda ni samo posledica globalnega spopada med »centrom« in Rusijo. Drugi april je hkrati datum, ko je na območju vse države začel veljati novi sistem cen na drobno, ki je tudi osnovna živila podražil za okrog 300 odstotkov. V Moskvi so zato ustanovili dodaten rezervni sklad kruha, kajti obstaja bojazen, da utegnejo zvišane cene in pomanjkanje dobrin samo še spodbuditi množično nezadovoljstvo. Državna kompenzacija na zvišane cene namreč zajema samo 15 odstotkov vseh podražitev, vse drugo gre iz žepa potrošnika.

V javnosti odmeva tudi nedavna I. vsearmadna partijska konferenca. Gorbačov je namreč opozoril, da je KPSZ soočena s poskusi opozicijskih sil, ki želijo destabilizirati družbo in porušiti njene ustavne strukture. Prav te »protidemokratične sile« želijo po mnenju maršala Jazova izriniti KPSZ iz političnega arene, vakuum pa izkoristiti za lastno socialno-politično in organizacijsko bazo. Dobro obveščeni poslanski krogi omenjajo, da naj bi določen krog generalov na nedavni konferenci Mihailu Gorbačovu jasno in ultimativno predlagal »mehko diktaturo«.

MIHA LAMPREHT

Srednje šole in domovi so napovedali stavko

Zanjo se odločajo delavci 65 šol in domov, včlanjenih v sindikat vzgoje, izobraževanja in znanosti

LJUBLJANA, 2. aprila – Predsedstvo sindikalne konference srednjih šol in dijaških domov (deluje v Sindikatu vzgoje, izobraževanja in znanosti Slovenije – SVIZ) je danes napovedalo stavko srednjih šol: začela se bo v torek, 16. aprila, če postavljene zahteve ne bodo izpolnjene.

V Sindikat vzgoje, izobraževanja in znanosti Slovenije, ki združuje več kot 20.000 delavcev v vrtcih, šolstvu in znanosti, je od 127 srednjih šol in dijaških domov v Sloveniji včlanjenih 91. Od teh se jih je za stavko do zdaj izreklo 65, ker že prej postavljene zahteve (boljše plače, sprejem kolektivne pogodbe, red šolski zakonodaji itd.) niso bile uresničene. Stavko bo predsedstvo sindikalne konference SVIZ dokončno razglasilo 15. aprila, če do takrat ne bo dobilo zagotovil, da bodo njihove zahteve izpolnjene. Pričakuje podporo drugih sindikatov (podporo iz svobodnih sindikatov že imajo) in sodelovanje šol.

Zahteve, ki jih sindikalna konferenca srednjih šol SVIZ postavlja, so tele: izplačane osebne dohodke v srednjem šolstvu je treba nemudoma uskladiti z izplačanimi OD v gospodarstvu po vsaj doslej dogovorjenem razmerju (indeks 138, ki je tudi lansko letno povprečje; v januarju letos je to razmerje padlo na 128). Vsaj do 15. maja naj se sprejme splošna kolektivna pogodba za družbene dejavnosti in po njej panožne. Za zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja naj vlada oziroma minister določi rok, do katerega bo zakon skupščini; sindikat zahteva sodelovanje pri sestavi zakona. Zamisli za šolski zakon ne podpirajo – kvečjemu kot začasnega. Pričakujejo tesnejši stik z ministrom in vlado pri zasilnih rešitvah, zavedajoč se, da z uresničitvijo teh zahtev katastrofalnih razmer v šolstvu ne bi že odpravili.

J. S.

Z vojsko ali brez nje

Slovenska ustavna komisija se je lotila vprašanj, ki zadevajo vojsko – Nobena od treh možnosti še ni dokončno izbrana – Zdravica ostane slovenska himna

LJUBLJANA, 2. aprila – Slovenska ustavna komisija, sestajala se bo tri dni, se je na današnji seji lotila tretjega vsebinskega sklepa iz nove republiške ustave, in sicer vprašanj, ki zadevajo vojsko. Odločila se je, da medstrankarskemu usklajevanju, ki naj bi ga opravili pred oblikovanjem delovnega besedila predloga ustave, ponudi tri enakovredne različice. Prvi dve je predlagala posebna strokovna skupina, tretjo pa v današnji razpravi neodvisni poslanec Zdravko Zabukovec.

Po prvi različici bi Slovenija **lahko** imela vojsko, ki bi varovala nedotakljivost in celovitost ozemlja. Njeno delovanje naj bi nadzoroval državni zbor. Pri tem je strokovni sodelavec dr. Lojze Ude opozoril na strokovno dvomljivost izraza »lahko«, saj ustavne ureditve ne poznajo takšnih rešitev. Druga različica (izrecno sta jo podprla Franco Juri, LDS, in Miran Potrč, SDP) govori o Sloveniji kot demilitarizirani državi. Prehodno obdobje, ki je potrebno za demilitarizacijo, naj bi uredili z ustavnim zakonom. Zdravko Zabukovec pa je v razpravi o obrambnem sistemu kot elementu državnosti predlagal tretjo možnost: vrsto, obseg in organizacijo Obrambe (suverenosti in nedotakljivosti) Republike Slovenije ureja ustavni zakon; uresničevanje obrambe nadzoruje državni zbor. Ustavna komisija je še podprla določbo, da vojaške osebe ne morejo biti člani državnih organov oziroma vodstev političnih strank.

Komisija je obravnavala in sprejela tudi poročilo podskupine za simbole, ki je sestavljena iz predstavnikov političnih strank. Soglasno je bilo sprejeto, naj himna Slovenije ostane Zdravica. Kar zadeva novo slovensko zastavo, se je podskupina zavzela za uveljavitev zgodovinsko utemeljene tribarvnice (bela-modra-rdeča) z vodoravno razporeditvijo barv in brez kakršnihkoli simbolov. Kar zadeva grb, podskupina ni dosegla političnega soglasja. Izoblikovana so bila štiri merila: kranjski orel brez krone v modri barvi, grb celjskih grofov (z rumenimi zvezdami), Triglav z morjem in ščit s slovensko zastavo. Ustavna komisija je sklenila, da naj bi za grb razpisali javni natečaj, v katerem morajo biti oblikovalcem omogočene tudi možnosti za nove ideje.

● Vprašanje Slovenije z vojsko ali brez nje torej ostaja med tistimi, ki zahtevajo politično odločitev. Iz številnih pripomb k osnutku nove slovenske ustave, mnenj političnih strank in raziskave javnega mnenja pa izhajajo ugotovitve, naj bi ustava za zdaj še predvidela vojsko – ob tem so velikokrat kot razlog omenjene sedanje razmere v Jugoslaviji – in obenem določila postopno demilitarizacijo Slovenije.

Zaradi nesklepčnosti v popoldanskem delu bo ustavna komisija razpravo nadaljevala jutri in med drugim obravnavala vprašanja sodstva, tožilstva, odvetništva in notariata.

MAJDA VUKELIĆ

KOVINOTEHNA

● Na barikadi na cesti Ogulin – Plaški je padla še ena žrtev. Gre za Steva Radoševića, ki ga je ubil strel iz samokresa ogulinskega policaja Sekula Tomića, kot kaže, v samoobrambi.

Danes zjutraj je bil v vasi Kašići blizu Benkovca ranjen 42-letni Slovenec Peter Vrečko iz vasi Šintovec pri Ilirski Bistrici. Nekdo je namreč streljal nanj s šibrovko, vendar je Vrečko k sreči dobil le lažje poškodbe.

Do nadvse resnega incidenta je prišlo tudi v vasi Kijevo v kninski občini, kjer živijo predvsem Hrvati. Potem, ko so srbski miličniki ugrabili šest hrvaških policistov, so prebivalci Kijeva ugrabili tri ljudi srbske narodnosti. Policijski upravi v Splitu in Šibeniku nista hoteli posredovati pri zamenjavi.

Razmere v Krajini so še slabše zavoljo popoldne ohromitve železniškega in avtobusnega prometa. Iz Knina so danes zjutraj poslali brzojavko zagrebški upravi železniško-transportnega podjetja, v kateri piše, da bodo razstrelili vlake, namenjene v Knin. Rečeno je bilo še, da so vsi mostovi minirani in da bo promet skozi Knin onemogočen, dokler hrvaške oblasti ne bodo izpustile zaprtih Srbov. Na cestah okrog Knina so barikade, ki jih varujejo oboroženi civilisti. Barikade so postavili tudi na cestah v Liki, tako da je Dalmacija skorajda odrezana od Hrvaške.

GORAN MORAVČEK, PETER POTOČNIK in Tanjug

MAR VRST NE BO VEČ? – Drugi april bo v Sovjetski zvezi ostal zapisan kot dan, ko so se noro podražila najnujnejša živila, tako da si marsikdo ne bo mogel privoščiti niti vsakdanjega kruha. (Foto: Joco Žnidaršič)

LOTO

13. kolo
4, 7, 9, 10, 13, 15, 29
in dodatna 27.

INFORMACIJE O IGRAH NA SREČO: **TELEFON 9862!**
ODSLEJ VSA POROČILA O NAŠIH IGRAH NA SREČO V SLOVENSKI IZDAJI LISTA EHO, KI IZHAJA VSAK TOREK!

S TELEPRINTERJA

Pripravljen že drugi del sejma Alpe–Adria

LJUBLJANA, 2. aprila – Na Gospodarskem razstavišču se bo danes teden, torej v torek, 9. aprila, začel drugi del letošnjega sejma Alpe–Adria, ki so ga organizatorji poimenovali Sloboda bivanja. Za ta del sejma se je prijavilo skupno 323 razstavljalcev, od tega 213 iz Jugoslavije. Letos bo temu delu sejma priključen še 11. sejem učil in šolske opreme, povezan s številnimi predavanji in seminarji, medtem ko se bodo v rednem delu sejma Alpe–Adria predstavili proizvajalci izdelkov za dom, od opreme do pripomočkov za »naredi sam«. Na današnji tiskovni konferenci sta bili obe »veji« drugega dela sejma, ki bo trajal do 13. aprila, podrobno predstavljeni, organizatorji – GR – pa so zagotovili, da zanimivosti ne bo manjkalo. (K. M.)

Shod Ivana Krambergerja za odcepitev

LJUBLJANA, 2. aprila – Ivan Kramberger, nesojeni predsednik predsedstva slovenske države oziroma nesojeni oče slovenskega naroda, se po krajši odsotnosti znova vrača v javno življenje. Sklical je veliki javni shod za takojšnjo odcepitev Slovenije, ki bo v četrtek 4. aprila, na Čopovi ulici v Ljubljani. Shod prireja v korist vsega slovenskega naroda in njegove vlade.

Novo letalo na ljubljanskem letališču

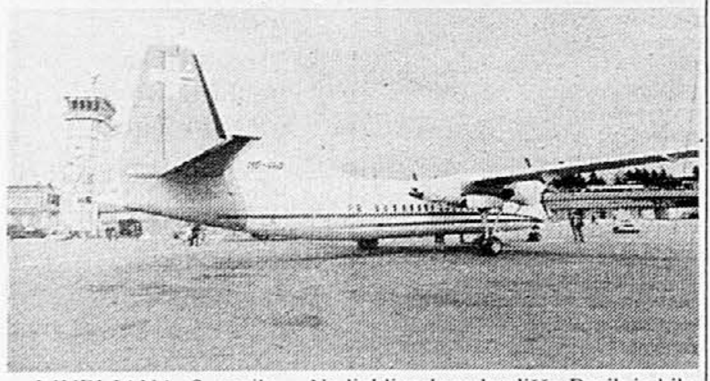

LJUBLJANA, 2. aprila – Na ljubljanskem letališču Brnik je bila manjša slovesnost, na kateri so predstavniki letališča, turističnih agencij in letalskih prevoznikov pozdravili prihod novega dvomotornega letala Foker švicarske letalske družbe SWISSAIR. SWISSAIR je na ljubljanskem letališču navzoč že dobri dve leti z manjšim letalom SAAB SF 340, ki lahko sprejme 33 potnikov. Novo letalo Foker 50, ki od 31. marca leti na progi Zürich–Ljubljana, pa lahko sprejme 46 potnikov. Predstavnik SWISSAIRA Philip Weber je v imenu svoje družbe izrazil zadovoljstvo s storitvami ljubljanskega letališča in upanje, da bodo že čez dve leti na tej progi leteli z večjim reaktivnim letalom Foker 100, ki lahko prepelje 86 potnikov. (Besedilo in slika: Matjaž Škulj)

Ustanovili bodo društvo za srce in ožilje

LJUBLJANA, 2. aprila – V sredo, 3. aprila, bo ob 17.30 v sejni dvorani poslovne stolpnice Smelt na Titovi 184 ustanovno srečanje Društva za srce in ožilje Slovenije. Na srečanje so prisrčno vabljeni vsi, ki jih ta tematika zanima. (C. R.)

Svetovno srečanje hrvaške mladine

ZAGREB, 2. aprila (Tanjug) – Hrvaški predsednik dr. Franjo Tuđman je danes v Zagrebu odprl prvo svetovno srečanje hrvaške mladine, na katerem sodeluje prek tisoč udeležencev iz Jugoslavije in tujine. Med drugim je spregovoril tudi o sedanjih političnih razmerah v državi, ki so po njegovem mnenju izjemno zapletene. Kot je dejal, velikosrbske in unitaristične sile skušajo izsiliti oboroženo intervencijo vojske in ogroziti demokracijo, suverenost in svobodo Hrvaške. A odgovorni ljudje v vojski tega niso dovolili, je dejal Tuđman in poristavil, da »v Hrvaški zagotavljamo Srbom vse pravice, vendar ne bomo dovolili, da bi nam vzeli niti ped hrvaške zemlje.«

Razdeljen denar za socialno ogrožene

BEOGRAD, 2. aprila (Tanjug) – Kot je objavil Uradni list SFRJ, so republikam in pokrajinama razdelili 153,7 milijona dinarjev za financiranje programov za varstvo socialno ogroženega prebivalstva. Bosna in Hercegovina je dobila 24 milijonov dinarjev, Makedonija 27, Slovenija 9,5, Srbija 23, Vojvodina 10,2, Kosovo 26, Hrvaška 21 in Črna gora 13 milijonov dinarjev.

Dr. Mijat Šuković protestno odstopil

BEOGRAD, 2. aprila (Tanjug) – Ustavna komisija zvezne skupščine je danes izoblikovala predlog deklaracije o novi ureditvi odnosov v jugoslovanski skupnosti, o kateri naj bi se izrekli zvezni zbor in republiške skupščine. Deklaracija naj bi zagotovila legalen, miroljuben in demokratičen dogovor o prihodnosti države. Vodja delovne skupine ustavne komisije za deklaracijo dr. Mijat Šuković je danes odstopil s tega položaja in na ta način »politično protestiral« proti temu, da predsednica zveznega zbora Bogdada Glumac-Levakov, kot je dejal, zavestno odlaga obravnavo deklaracije v zveznem zboru, s tem pa krepi argument, da deklaracija ni potrebna.

Sklep o začasnem financiranju zvezne vlade

BEOGRAD, 2. aprila (Tanjug) – Federacija lahko pri financiranju vseh svojih potreb, vključno z JLA, za čas od aprila do konca junija, računa s 33,154 milijarde dinarjev, je predvideno v sklepu zvezne vlade »o razporeditvi sredstev za potrebe federacije, ki se zagotavljajo v zveznem proračunu za obdobje april-junij 1991«, objavljenem v zadnji številki Uradnega lista.

Iz izvirnih dohodkov federacije (prometni davek, carine in takse) bodo zbrali 31,138 milijarde, na prispevke republik in pokrajin pa pride 2,015 milijarde dinarjev. Za JLA bo šlo od tega 17,712 milijarde, za skupne potrebe in funkcije federacije pa 15,441 milijarde, od česar je za delo upravnih organov predvidenih 3,518 milijarde dinarjev.

Opozicija zahteva Zelenovićev odstop

BEOGRAD, 2. aprila (Tanjug) – Vedenje notranjega ministra Radmila Bogdanovića in ministra za industrijo Dušana Matkovića je zadosten razlog, da bi zahtevali glasovanje o zaupnici predsedniku vlade Republike Srbije Dragotinu Zelenoviću. To je med drugim poudarjeno v pobudi poslanske skupine Srbskega gibanja za obnovo, naj skupščina Srbije postavi na dnevni red razpravo o zaupnici predsedniku vlade.

Borčevske pokojnine z zamudo

BEOGRAD, 2. aprila (Tanjug) – Vojaški invalidi, borci in družine padlih borcev, ki prejemajo mesečne dohodke na podlagi zveznih predpisov, bodo te dohodke dobili okrog 15. aprila, in sicer toliko kot prejšnji mesec. V zveznem sekretariatu za delo, zdravstvo, borčevska vprašanja in socialno politiko poudarjajo, da so razlog za zamudo težave pri zagotavljanju sredstev v proračunu federacije, je sporočil sekretariat ZIS za informacije.

Obsodba napada na študente

BEOGRAD, 2. aprila (Tanjug) – Poskus, da bi študente zadržali na Brankovem mostu v Beogradu, je bil nepotreben, neprimerna in neizzvana pa je bila tudi uporaba solzivca, zaradi katerega je bilo poškodovanih pet študentov. To je poudarjeno v dodatnem poročilu o študentskih demonstracijah 10. marca, ki ga je anketni odbor ljudske skupščine Srbije danes poslal srbski skupščini. Poročilo anketnega odbora navaja, da so študenti mirno hodili iz študentskega naselja proti Beogradu in da se niso nameravali spopasti s predstavniki notranjega ministrstva.

Sklic sej zborov skupščine Republike Slovenije

LJUBLJANA, 2. aprila – Predsednik Družbenopolitičnega zbora dr. Ludvik Toplak, predsednik Zbora občin Ivan Bizjak in predsednik Zbora združenega dela Jože Županč̌ič sklicujejo seje zborov v sredo, 17. in v četrtek, 18. aprila 1991 ob 10. uri.

Družbenopolitični zbor, Zbor občin in Zbor združenega dela bodo obravnavali predlog zakona o vojaški dolžnosti, predlog zakona o turistični taksi, predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o komunalnih taksah s predlogom zakona, osnutek zakona o cenah, predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o evidenci nastanitve občanov in o registru prebivalstva z osnutkom zakona, stališča Skupščine Republike Slovenije do nekaterih aktov iz pristojnosti zborov skupščine SFRJ: osnutek zakon o zagotovitvi sredstev za delež SFRJ v ustanovnem kapitalu večstranske agencije za garantiranje investicij – MIGA, osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Narodni banki Jugoslavije in enotnem monetarnem poslovanju narodnih bank republik in narodnih bank avtonomnih pokrajin.

Družbenopolitični zbor bo obravnaval tudi obvezno razlago določil zakona o dohodnini, problematiko obdavčevanja dohodka samostojnih kulturnih delavcev in interpelacijo v zvezi z razvojno in ekonomsko politiko Izvršnega sveta Skupščine Republike Slovenije.

Zbor združenega dela bo obravnaval tudi predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o funkcionarjih v državnih organih ter predlog za izdajo zakona o spremembi zakona o delavcih v državnih organih s predlogom zakona.

Vsi trije zbori imajo na dnevnem redu sej tudi pobude, predloge in vprašanja delegatov.

Le vljudnostno dogovarjanje?

Sestanek vodstva skupščine in vodij poslanskih klubov je doravnaval nevni red aprilskih zasedanj skupščine

LJUBLJANA, 2. aprila – Slovenski parlament bo imel v aprilu dve redni eno- ali dvodnevni zasedanji (17. in 24. aprila), medtem ko se bo prekinjena skupna seja vseh treh zborov – odločanje o predlogu za takojšnjo osamosvojitev oziroma odcepitev Slovenije od Jugoslavije – verjetno nadaljevala na izrednem zasedanju. Datum sklica te seje bo te dni določil predsednik parlamenta dr. France Bučar, ko bo dobil za to potrebna gradiva in stališča slovenskega političnega in državnega vodstva. Tak okvirni delovni načrt je bil oblikovan na današnjem sestanku vodstva slovenske skupščine z vodji poslanskih klubov.

Na prvem rednem aprilskem zasedanju, ki se bo pričelo 17. aprila, bodo zbori slovenske skupščine na temelju gradiv, ki so že nared, uvrstili na dnevni red več aktov, med njimi predlog za izdajo zakona o vojaški dolžnosti, osnutek zakona o cenah, predlog za spremembe in dopolnitve zakona o evidenci nastanitve občanov in registru prebivalstva hkrati z osnutkom sprememb in dopolnitev, predlog zakona o turistični taksi in predlog za spremembe zakona o komunalnih taksah, ki naj bi jih sprejeli po hitrem postopku.

Na naslednjem zasedanju (predvidoma 24. aprila) pa bodo zbori obravnavali temelje strategije zunanje politike Republike Slovenije, predlog za izdajo zakona o zunanjih zadevah in predlog za dopolnitve zakona o varstvu osebnih podatkov hkrati s predlogom teh dopolnitev. Seveda pa se bo dnevni red tega zasedanja zanesljivo še razširil z vrsto aktov, ki bodo prišli skozi rešeto vlade.

Resnici na ljubo, tudi današnji sestanek vodstva skupščine in vodij poslanskih klubov ni bil zgolj vljudnostno dogovarjanje o dnevnem redu, pač pa tudi kritika vodstva parlamenta in vlade, ker ne poskrbita za izvajanje vseh veljavnih sklepov skupščine. Tako je denimo **Jožef Školč**, vodja poslanskega kluba LDS, vprašal, kdaj bo vlada obvestila parlament o izvajanju zakona o posebnih dajatvah pri nakupu živine, mesa in mesnih izdelkov ter mleka in mlečnih izdelkov v drugih republikah, ker je ob sprejemu tega zakona dobila nalogo, da to stori vsake tri mesece. Tudi informacijo o porabi proračunskega denarja v prvih treh mesecih naj bi poslanci po njegovem čim prej dobili. **Mirana Potrča**, vodjo poslanskega kluba SDP, pa je zanimalo, kdaj bo vlada uvrstila na dnevni red program plebiscitne odločitve. Spomnil je tudi na odgovor na interpelacijo njegove stranke na razvojno in ekonomsko politiko vlade. **Daniel Malenšek** pa je v imenu Liberalne stranke med drugim vprašal, zakaj zakon o Narodni banki Slovenije še ni v obravnavi. Podpredsednik vlade Jože Mencinger mu je odgovoril, da zato, ker ga bo vlada ponudila hkrati s predlogom zakona o bankah in hranilnicah in predlogom sanacije bančnega sistema, kot zadnjo fazo slovenske ekonomske osamosvojitve.

SLAVA PARTLIČ

Napovedi ZIS so se uresničile: marca je bila inflacija nižja

Akumulirana inflacija je v primerjavi z lanskim februarjem dosegla 18,5 odstotka – Zasebniki poslabšali stanje

OD NAŠE DOPISNICE

BEOGRAD, 2. aprila – Napoved zveznega izvršnega sveta, da bo inflacija marca vendarle nižja, se je uresničila. Drobnoprodajne cene so se po podatkih uradne statistike v primerjavi s februarjem zvišale za 3,2 odstotka, tako da je akumulirana stopnja inflacije v primerjavi z lanskim decembrom dosegla 18,5 odstotka.

Cene storitev so se marca zvišale za 3,9, industrijskih živilskih izdelkov za 3,1, preostalih industrijskih izdelkov za 3 in kmetijskih pridelkov za 1,7 odstotka, kar pomeni, da pri pomembnejših cenah ni bilo večjih odstopanj.

Cene tekočih goriv in maziv se v tem mesecu na Hrvaškem in v Sloveniji niso spremenile, v drugih zveznih enotah pa so se v skladu s sklepom zvezne vlade znižale, kar tudi na gospodarstvo menda pozitivno učinkuje.

Marčne cene splošne inflacijske stopnje v zasebnem sektorju v ničemer ne znižujejo, to pa lahko pomeni, da se tudi ta sektor približuje družbenemu »odmerjanju« inflacije, kar je seveda slabo.

Življenjski stroški so se v primerjavi s februarjem zvišali za tri odstotke, v primerjavi z decembrom pa za 20,3 odstotka. Najmanj so se zvišali v ožji Srbiji (0,9), v Makedoniji (1,6), Hrvaški (3,4), BiH (3,8), Sloveniji (4), Vojvodini (4,4), Črni gori (4,7) in na Kosovu (5 odstotkov).

BOJANA JAGER

Uradno pojasnilo o pravicah do italijanske pokojnine

Na pravico do italijanske pokojnine po novem vplivajo tudi zaposlitev v tujini in drugi dohodki upokojenca – Novosti, veljavne za nove prosilce

LJUBLJANA, 2. aprila – Spremembe in dopolnitve italijanske zakonodaje so med upokojenci in prosilci pokojnine po konvenciji o socialnem zavarovanju med SFRJ in Italijo zbudile precej zanimanja in sprožile vrsto vprašanj. Zato je pokojninska skupnost Slovenije zaprosila za uradno pojasnilo pristojnega nosilca italijanskega zavarovanja v Vidmu. Konec marca so na delovnem pogovoru v Trstu dobili potrebna pojasnila.

Sredi letošnjega januarja je v Italiji začel veljati finančni zakon, (Uradni list Republike Italije, splošna serija, št. 303. z dne 31. 12. 1990), ki je prinesel nekatere spremembe tudi na področju priznavanja pravice do italijanske minimalne pokojnine.

Najpomembnejša novost je, da bodo odslej upravičenci do minimalne italijanske pokojnine samo tisti, ki bodo izkazali vsaj 52 tednov zavarovanja iz naslova zaposlitve v Italiji. Dokupljena in izenačena obdobja (npr. italijanska vojska, itd.) te pravice ne omogočajo več.

Novost se nanaša izrecno le na vse tiste upravičence, ki bodo pridobili pravico do italijanske pokojnine šele od 1. februarja letos.

Upokojenci, ki so že pridobili pravico do italijanske pokojnine samo na podlagi udeležbe v italijanski vojski ter jim je priznana tudi razlika do italijanske minimalne pokojnine, to pokojnino obdržijo, vendar se jim od uveljavitve novega zakona minimalna pokojnina ne bo več povečevala. Vsi tisti, ki prejemajo italijansko pokojnino v višjem znesku od italijanske minimalne pokojnine, pa bodo tudi vnaprej deležni ustreznih povečanj.

Vse že vložene, pa še nerešene zahtevke, pri katerih gre pravica do italijanskega dela pokojnine tudi za nazaj (pred 1. 2. 1991), bodo reševali po predpisih, ki so veljali pred novim zakonom. To pomeni, da bodo ti upravičenci prejeli pripadajoči znesek pokojnine in razlike do minimalne pokojnine za nazaj.

Na pravico do italijanske minimalne pokojnine pa po novem zakonu vpliva tudi zaposlitev v tujini in drugi dohodki, ki jih ima upokojenec. Tako se bodo pri ugotavljanju cenzusa, ki sedaj znaša 13.508.000 italijanskih lir upoštevali vsi dohodki, ki jih prejema upokojenec. Zato bodo posamezniki prejeli od italijanskega nosilca zavarovanja poseben obrazec, v katerega bodo vpisali podatke o svojih prihodkih.

Predstavniki italijanskega zavarovanja so obljubili, da bodo o vseh morebitnih spremembah na področju njihove zakonodaje v prihodnje pravočasno obveščali slovenski SPIZ.

DELO plus — Tudi »ta rdeči« niso več, kar so bili

Slovenski parlamentarci na Kosovu

Pojasnjeno stališče Slovenije do pogovorov o ureditvi Jugoslavije – Obsodba represije

PRIŠTINA, 2. aprila – Delegacija slovenskih parlamentarcev, ki jo je vodil Mile Šetinc, se je danes mudila na Kosovu. Na sedežu Demokratske zveze Kosova se je pogovarjala s predstavniki kosovske albanske alternative.

Na poznejši tiskovni konferenci je predsednik Demokratične zveze Kosova dr. Ibrahim Rugova seznanil novinarje z vsebino pogovorov in poudaril, da so gostom iz Slovenije pojasnili osnovne značilnosti sedanjih kosovskih razmer in stališča opozicije do reševanja kosovskega problema. Mile Šetinc pa je razložil uradno slovensko stališče, da so subjekti pogajanj o prihodnji ureditvi Jugoslavije republike in da zato na njih ni Albancev, ker so ti narodna manjšina in del druge republike (Srbije). Kot je menil, brez Albancev ne bo mogoče najti ustrezne rešitve in doseči dogovora o prihodnji jugoslovanski skupnosti, ker tako številčne narodnosti ni mogoče preprosto odriniti na obrobje. Gostje in gostitelji so odločno obsodili srbsko represijo na Kosovu in zahtevali svobodne volitve v pokrajini.

KAMBER AVDIU

Kako odpraviti krivice, storjene z nacionalizacijo

Svet za varstvo človekovih pravic načelno podpira zakon o denacionalizaciji

LJUBLJANA, 2. aprila – V razpravo o osnutku zakona o denacionalizaciji se je danes vključil tudi Svet za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Čeprav se je oblikovanje svojih stališč do tega zakona lotil izključno z vidika spoštovanja tistih pravnih načel, ki so nujna sestavina vsake pravne in demokratične države, je današnja razprava pokazala, da je vprašanje denacionalizacije tudi po tej plati sila trd oreh.

Stališč do osnutka zakona o denacionalizaciji svet danes še ni dokončno oblikoval. V načelu je sicer podprl zamisel o denacionalizaciji kot enem izmed ukrepov v procesu privatizacije, zlasti njeno temeljno vodilo, da se s popravljanjem krivic ne smejo povzročati nove. Ni pa se še opredelil do dileme, ali bi kazalo za odpravo krivic vso povojno zaplembo premoženja in zakone, ki so bili njihova podlaga, preprosto razglasiti za krivične ali pa bi bilo bolje uporabljati izjemna pravna sredstva od primera do primera, kot je v navadi v civiliziranih pravnih sistemih.

Osnutek stališč, ki jih je kot podlago za razpravo o denacionalizaciji pripravil sekretariat Sveta, je ob različnih mnenjih članov razvodenel vse do vprašanja, ali je sodba Sveta o problemih, ki jih odpira denacionalizacija sploh smiselna. Mnogi člani so se namreč vprašali, ali sploh obstaja možnost, da se vračanje krivično odvzetega premoženja opravi brez novih krivic. Nekateri so izrecno rekli, da to preprosto ni mogoče in da bi bilo morda bolje, če bi Svet predlagal, da se v to kislo jabolko ne ugrizne, naj se skratka napravi križ čez preteklost.

Toda tudi ti so priznali, da bi bilo tako stališče Sveta neučinkovito, saj je vprašanje denacionalizacije že postalo del političnih programov strank in področje političnih bojev. Na koncu so člani sveta sklenili, da bodo svoje stališče do osnutka zakona vendarle oblikovali in ga sprejeli na prihodnji seji. Seveda ga bodo oblikovali izključno s stališča vrednot, nad katerimi je Svet dolžan bedeti – to pa je pravna država in pravna varnost ljudi.

SLAVA PARTLIČ

Stavka učiteljev v Makedoniji

SKOPJE, 2. aprila – Učitelji predšolske in osnovnošolske vzgoje iz 22 makedonskih občin so danes začeli splošno stavko. Minister za izobraževanje Dimitar Dimitrov jih je sicer že sinoči po TV pozval, naj ne stavkajo, češ da sta novoizvoljena vlada in ministrstvo storila vse, da bi ugodila njihovim zahtevam. J. G.

Ob jubileju odkrito, brez prikrivanj

Osrednja slovesnost ob 50-letnici ustanovitve OF bo 27. aprila v Cankarjevem domu

LJUBLJANA, 2. aprila – Petdesetletnico ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda naj bi letos oznamovali 27. aprila s slovesno akademijo v Cankarjevem domu. Za slavnostnega govornika je napovedan predsednik predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan, slovesnost pa naj bi popestrila koncert Simfoničnega orkestra RTV Slovenije in nastop Slovenskega okteta. Ob tem osrednjem dogodku bodo potekale tudi druge prireditve.

Danes se je v predsedstvu Slovenije sestal odbor RS za oznamovanje 50-letnice ustanovitve Osvobodilne fronte. Razprava se je začela s kresanjem mnenj o datumu ustanovitve OF, nastanka njenega imena ter pomena OF preteklosti in v sedanjih razmerah. Prevladalo je mnenje, naj bo praznovanje v vlogi sedanjosti. OF naj bo prikazana neobremenjeno, večplastno, brez prikrivanja, hkrati pa naj proslave ne bi bile povod za prevrednotenje zgodovine. Odbor bo izvršni svet zaprosil za okrog 300 tisoč dinarjev pomoči.

Ob tem jubileju bodo pripravili še razstavo Inovacije v NOB.

MILAN ERZNOŽNIK

Pojasnilo

LJUBLJANA, 2. aprila – »V poročilu z naslovom Hud parlamentarni boj za zakon o obrambi in zaščiti, ki je bilo objavljeno na 3. strani dnevnika Delo v petek, 29. marca 1991, je med drugim zapisano, da zbor združenega dela skupščine Republike Slovenije ni izglasoval amandmaja k 125. členu predloga zakona o obrambi in zaščiti. O omenjenem členu zakona, kakor pravilno ugotavlja poročilo, je bilo res veliko razprav. Na koncu pa je bil izglasovan amandma delegatov Liberalno-demokratske stranke, ki ga je zagovarjal Jaša Zlobec. Za ta amandma je glasovalo 38 delegatov zbora združenega dela, proti jih je bilo 7, medtem ko se je 8 delegatov glasovanja vzdržalo, tako da nesporno ni točna ugotovitev poročevalca Dela, ki pravi da je šlo za vnovičen poraz LDS.« Vodja službe za informiranje Skupščine Republike Slovenije

ALENKA LESKOVIC

Protest upokojencev zaradi zakonske novele

V protestu, poslanem na republiško skupščino in izvršni svet, zahtevajo preklic novele pokojninskega zakona

LJUBLJANA, 2. aprila – »V kateri državi se morajo upokojenci toliko boriti za svoje pravice kot pri nas? Povabimo predstavnike strank medse, v svoja društva in zveze, da se pogovorimo, kdo je kaj obljubljal in kako to izpolnjuje,« je bilo rečeno na današnjem posvetu Zveze društev upokojencev Slovenije s predsedniki občinskih in mestnih organizacij upokojencev.

Zadnja sprememba pokojninskega zakona kruto posega v pravico upokojencev. Letos pokojnin ne bodo usklajevali več mesecev, morda celo do junija, medtem ko je bila zadnja uskladitev opravljena na podlagi rasti osebnih dohodkov. Upokojenci takšni noveli pokojninskega zakona nasprotujejo, zato so tudi na današnjem posvetu sprejeli protestno izjavo in zahtevo, ki so jo naslovili na republiško skupščino in izvršni svet. Po njihovem mnenju je skrajno nedemokratično sprejemati po hitrem postopku zakone, ki tako kruto posegajo v njihove pravice. Brez dovolj dolge javne razprave, pravijo, ni mogoče posegati v pravice, pridobljene z delom, kar nedvomno so pravice iz pokojninskega zavarovanja. Pri zadnjih dveh spremembah pokojninskega zakona delavcem in upokojencem ni bilo omogočeno, da bi povedali svoje mnenje in predloge, to pa ni v skladu z resnično parlamentarno demokracijo. Zahtevajo, da se novela pokojninskega zakona, ki jo je republiška skupščina sprejela v začetku marca, odpravi že takoj na naslednjem zasedanju skupščine.

Predlagajo tudi, naj bi se takoj po odpravi novele zakona predstavniki republiške skupščine, izvršnega sveta in upokojenskih organizacij začeli resno in konstruktivno pogovarjati o finančnem položaju, nekaterih drugih perečih vprašanjih pokojninskega in invalidskega zavarovanja, o vzrokih za takšne razmere ter o dejanski ravni pokojnin v primerjavi z dejansko ravnijo osebnih dohodkov. Prepričani so, da bi takšni strpni pogovori odpravili ali vsaj ublažili napetosti, do katerih je prišlo zaradi sprememb pokojninske zakonodaje.

Udeležence posveta so tudi seznanili z nekaterimi zamislimi oziroma zasnovami novega pokojninskega zakona. Zasnova predvideva obvezno in prostovoljno obvezno zavarovanje (za obdobje med služenjem vojaškega roka, šolanjem na višjih in visokih šolah, za kmete, ki ne izpolnjujejo pogojev za obvezno zavarovanje), predvideno je tudi dodatno zavarovanje. Pogoji za uveljavitev starostne pokojnine naj bi bili ostrejši, pri polni pokojninski dobi naj bi bili vezani tudi na izpolnitev določene starosti; starostna meja za 20 let delovne dobe, ki je zdaj postavljena na 55 let za ženske in 60 let starosti za moške, naj bi se postopoma povišala za tri leta (po pol leta vsako leto), za 15 let delovne dobe pa naj bi starostni pogoji – za ženske 60 let in moške 65 let – ostali nespremenjeni. Precej naj bi bilo sprememb v zvezi s predčasno pokojnino. Predčasno upokojevanje po lastni želji naj ne bi bilo več mogoče. Predvideno naj bi bilo tudi, da bi se lahko vsi tisti, ki bi do dneva uveljavitve novega pokojninskega zakona (s 1. januarjem naslednje leto) izpolnili pogoje za upokojitev po sedanjih predpisih po njih upokojili v letu dni – torej še vse naslednje leto – so povedali na posvetu.

MIHAELA ŽITKO

ZIS sklenil odpraviti cestni dinar

Zvezna vlada odpravlja nadomestila za ceste in prometni davek za dizelsko gorivo

BEOGRAD, 2. aprila (Tanjug) – Zvezna vlada je sklenila za naslednjih šest mesecev odpraviti prometni davek na dizelsko gorivo, ki ga uporabljajo v kmetijstvu.

Zvezni sekretar za kmetijstvo Stevo Mirjanić je med današnjim pogovorom z novinarji povedal, da je ZIS tudi sklenil, naj republike in pokrajine do konca leta odpravijo nadomestilo za ceste. Tako se bodo stroški v kmetijstvu zmanjšali za 2,6 milijarde dinarjev (za 522 milijonov dinarjev samo na podlagi prometnega davka za dizelsko gorivo).

Nedavni sklep zvezne vlade o izvozu 500.000 ton pšenice, ob stimulaciji v višini 40 odstotkov. Za izvoz so namenili 200.000 ton pšenice, prav toliko za živinsko krmo, sto tisoč ton pa bodo odkupile zvezne blagovne rezerve.

Zvezni kmetijski minister je napovedal, da bo ZIS med prihodnjo sejo sprejel zaščitne cene živinorejskih proizvodov, ki bodo za 15 do 20 odstotkov višje od lanskih.

ECHO — economic and political report of Slovenia

Zaradi slabih izkušenj v BiH dodaten popis

Dodaten, kontrolni popis nacionalnosti, veroizpovedi in jezika naj bi opravili v tednu dni

SARAJEVO, PRIŠTINA, ZAGREB, 2. aprila – Nova oblast v BiH se zavzema za dodatno kontrolo popisnih podatkov, ki se nanašajo na nacionalnost, veroizpoved in materni jezik. Za ta dodaten popis, če bo pravočasno končana zakonska procedura, bodo v BiH porabili dva milijona dolarjev. Po uradnih podatkih bo dodatni popis stal 34,5 milijona dinarjev, po neuradnih podatkih pa bodo morali za ta luksuz nameniti 50 milijonov oziroma četrtino cene celotnega popisa prebivalstva.

Republiška vlada je že dala potrebno soglasje, v zakonski proceduri pa je tudi že osnutek zakona za dopolnitev zakona o popisu, ki naj bi bil sprejet po hitrem postopku. Ta nacionalni popis naj bi se začel 14. aprila. 5.700 popisovalcev naj bi končalo dodatno delo v tednu dni. Skrb za nacionalno opredeljevanje prebivalstva oblast opravičuje z neverodostojnostjo podatkov, ki so bili zbrani na popisu pred desetimi leti. Vladajoča nacionalna koalicija namreč trdi, da je tedanja komunistična oblast priredila podatke o nacionalni pripadnosti prebivalstva.

● TETOVO, 2. aprila (Tanjug) – Skupina albanskih prebivalcev tetovskega naselja Rečica je danes s kamenjem napadla popisovalca Zorana Tomovskega in Zorana Vasilevskega. Prišla sta popisovat v družino Nasifa Hajrullija, ki ni hotel bojkotirati popisa. Kamenjali so tudi Hajrullija in ga zmerjali z izdajalcem Albancev.

Nepopolni podatki o prvem dnevu popisa prebivalstva na Kosovu pričajo, da ga Albanci bojkotirajo, drugi prebivalci pokrajine pa sodelujejo s popisovalci.

Prvi dan je popis prebivalstva na Hrvaškem potekal brez posebnih težav, je danes izjavil direktor republiškega zavoda za statistiko Hrvaške dr. Jakov Gelo. Ponedeljek je bil za 25.000 popisovalcev ugoden dan, saj je bil na Hrvaškem prost.

VILI EINSPIELER, Tanjug

Mariborski poslanci se hudujejo na Ljubljano

Prvi vzrok za njihovo jezo je odločitev, da Faust ne bo šel v Mehiko, drugi pa trmoglavljenje RTV

MARIBOR, 2. aprila – Povsem nepričakovano so poslanci v mariborski občinski skupščini danes nekoliko razširili svoj dnevni red – ob odločitvi, da naj bi Mariboru odvzeli poslovno in organizacijsko sposobnost, so namreč izrazili svoj protest zoper odločitev sveta RTV Slovenija. Zbodla jih je še odločitev republiškega ministra za kulturo dr. Andreja Capudra, da na mednarodni gledališki festival v Mehiko ne bo odpotovalo SNG Maribor s svojo svetovno priznano predstavo Faust, pač pa Mladinsko gledališče iz Ljubljane s predstavo Vena Tauferja Odisej in sin.

Večina razpravljalcev (Emil Tomažič, Ivan Kebrič, Dušan Senčar, Andrej Fištravec, Franci Pivec, Tone Brumen) je menila, da gre za nov poskus popolne centralizacije tako rekoč vsega, kar vsaj malo spominja na avtonomijo in samostojnost. Tone Brumen: »Predlagam, da izvršni svet občine takoj prouči, v katere ustanove v Mariboru lahko republika še prodre. Najprej je bilo na vrsti EGS, zdaj sta to radio Maribor in odločitev, da Faust ne bo šel v Mehiko – ali bodo jutri na vrsti univerza, banka, bolnišnica?« Dušan Senčar: »Počasi nam mora postati jasno, kaj se dogaja na določenih relacijah republika in drugi. Skrajni čas je, da se Maribor temu postavi po robu. Ne more biti vse tako, kot si zamislijo v Ljubljani.«

Nezaupnica vladi?

● MARIBOR, 2. aprila – Družbenopolitični zbor mariborske skupščine je danes sprejel pobudo 5 odbornikov, da se uvede postopek za ugotavljanje zaupnice občinskemu izvršnemu svetu. Občinski vladi očitajo, da ni bila dovolj učinkovita pri preprečevanju gospodarskega, socialnega in ekološkega propadanja mesta. Iz razprave je bilo razbrati, da se nezadovoljstvo odbornikov ne nanaša na celoten izvršni svet, temveč predvsem na vodstvo. M. S.

● Kulturni forum Maribor najodločneje protestira zaradi odvzema poslovne in organizacijske samostojnosti Radiu Maribor in TV dopisništvu Maribor.

Medtem ko so se poslanci zvečine strinjali, da je treba poiskati način, da bi Faust vendarle nastopil v Mehiki (Blaž Železnik, upravnik SNG, je že napovedal, da bo gledališče poiskalo vse možne načine, da si zagotovi pot v Mehiko; Tomaž Pandur, režiser Fausta, pa je povedal, da so se prav zaradi nastopa v Mehiki odpovedali pomembnemu gostovanju v Italiji), pa so veliko več puščic izstrelili proti Ljubljani zaradi Radia Maribor.

Kot je ob informaciji o Radiu Maribor povedal dosedanji direktor tozda Leon Kremžar, je Radio Maribor s petih ur programa na dan zdaj dosegel 38 ur programa, poleg tega ustvari ta radio dva milijona mark neto izvoza v enem letu. Raziskave kažejo, da ga na Štajerskem in v Pomurju posluša – redno – več kot 90 odstotkov ljudi, ki njegov program večinoma tudi izredno dobro ocenjujejo. Poleg tega je mariborski radio najuspešnejša enota sistema RTV Slovenija, zaradi česar bi ga tudi lahko organizirali kot samostojno podjetje v okviru sistema RTV Slovenije. »Nočemo nič več in nič manj kot smo imeli doslej, želimo samo to, da nam dovolijo nemoteno delati, kot smo doslej,« je dejal Leon Kremžar.

Zavoljo vsega naštetega so mariborski poslanci sklenili, da bodo ustanovitelju RTV Slovenija, to je republiški skupščini, če bi svet RTV Slovenija vztrajal pri svojem sklepu, da se mariborskemu radiu odvzame samostojnost, predlagali, naj ustanoviteljske pravice nad mariborskim radiom prenese na mariborsko občinsko skupščino.

ZORA ŠTOK

Občila po meri oblasti?

V mariborskem klubu novinarjev so govorili o medijih med oblastjo in samostojnostjo – Veliko kritike namenjeno zakonu o informiranju

MARIBOR, 2. aprila – »Uredniška politika mora biti pluralna, toda zdajšnja oblast si prizadeva, da bi uredniške politike poenotila v vseh medijih. Organizirala bi jo rada po svoje in dokaz zato je tudi današnja odsotnost ministra za informiranje Staneta Staniča na naši okrogli mizi,« je med drugim dejal v mariborskem Novinarskem klubu, ko je beseda tekla o medijih med oblastjo in samostojnostjo. Takšen je bil pač delovni naslov okrogle mize.

Veliko kritike je bil deležen bodoči zakon o informiranju, predvsem tisti njegov del, ki govori o novinarstvu kot o javnih službah. **Andrej Poznič** je povedal, da je Društvo novinarjev proti temu: da zakon v takšni obliki kot je zdaj sploh ugleda beli dan. Tudi **dr. Slavko Splichal** se mu je pridružil v kritiki teze o javnih službah, saj je menil, da to pomeni zakonsko uveljavljanje brezzakonja. Mediji kot javni zavodi bi po mnenju Splichala, pomenili uničenje novinarsko avtonomijo, kar je nesprejemljivo. Še bolj pa je oporno, da nekdo govori kako je zakon nastal v soglasju z DNS. Dobro bi bilo zvedeti kdo je vnesel sporni člen o javnih službah. **Ludvik Škoberne** pa je ob tem dejal, da teza 3 a v spornem zakonu plastično govori o tem, da se današnja večina v parlamentu ne zanese preveč nase, če hoče z zakonom svojo podobo olepšati.

Precej pozornosti so namenili tudi temu, ali so nekoč res obstajali seznami ljudi, ki se niso smeli pojavljati na televizijskih ekranih.

Razpravo je vzbudilo vprašanje na včerajšnji skupščini RTV, zakaj se je na ekranih pojavil Stane Dolanc in zakaj niso česa vprašali tudi kakšne od njegovih žrtev, kot je pojasnil **dr. Janez Jerovšek**. Povedal je tudi, da ne ve, ali takšen seznam obstaja, vendar mu je **Taras Kermavner** dejal, da je on bil na takšnem seznamu. Tudi primer **dr. Aleksandra Bajta** naj bi to dokazoval. Za sebe pa je Jerovšek povedal, da je bila novinarka, ki ga je povabila k sodelovanju v televizijski oddaji suspendirana ... zdaj se ne bi smelo kaj takega dogajati, je še pristavil.

Venčeslav Japelj je menil, da morajo novinarji soodločati o najpomebnejših vprašanjih v svojih hišah, a kakor kaže, nekaterim vodilnim ni preveč do tega. Andrej Poznič je še menil, da kriterij objavljanja ljudi ne morejo biti »neki seznami«, ki so nekoč nekaterim preprečevali dostop do medijev, ker bi to lahko pomenilo, da se bodo pričeli delati novi, ki bodo zdaj preprečevali dostop do medijev drugim ljudem. »Selekcijo moramo prepustiti tistim, ki jim je pisana in govorjena beseda namenjena,« je še dejal.

● Dopoldne se je v Mariboru sestal tudi izvršilni odbor Društva novinarjev Slovenije, ki je analiziral najnovejše poskuse vplivanja slovenske oblasti na novinarsko delo. Zavzel se je za neodvisno, strokovno novinarstvo, podprl teze o organiziranju novinarske zbornice in licence, obsodil pa tisti del osnutka zakona o javnih glasilih, ki govori o podržavljanju medijev. Ugotovili so, da je do člena, ki predlaga podržavljanje, prišlo šele po pogovorih predstavnikov novinarjev s kreatorji omenjenega zakona.

VASJA VENTURINI

Tudi Črnogorci uvajajo takse za počitniške hišice

Zakon o republiških davkih in taksah uvaja dajatve za vikende, po 250 dinarjev za kvadratni meter

TITOGRAD, 2. aprila (Tanjug) – Črnogorska skupščina je danes sprejela zakon o uvedbi republiških davkov in taks, s katerimi se bodo delno financirali državni organi. S posebnimi predpisi so namreč vrsto državnih in pravosodnih funkcij z občin prenesli na republiko, zato so v skladu z opredelitvijo, da naj se dohodek gospodarstva ne obremenjuje še dodatno, začeli iskati nove finančne vire.

Kot dohodki republike se uvajajo naslednji davki: prometni davek za izdelke in storitve, davki na dobiček podjetja, na premoženje, na osebni dohodek zaposlenih, na osebni dohodek od kmetijske dejavnosti in samostojnega opravljanja kake druge dejavnosti ter na prihodek tuje osebe, ustvarjen s prevozom blaga in ljudi.

Novi zakon uvaja tudi posebno republiško takso za nepremičnine, ki jo bodo plačevali lastniki počitniških hiš v črnogorskih obmorskih in gorskih krajih. Za kvadratni meter bo treba plačati 250 dinarjev.

Črnogorska skupščina je danes sprejela zakon o koncesijah, ki zagotavlja boljšo zaščito in racionalnejšo uporabo naravnih bogastev v javnih dobrin splošnega družbenega pomena. Po tem zakonu bo tuji investitor lahko dobil dovoljenje za njihovo izkoriščanje. Koncesijo bo izdala črnogorska vlada, ki pa si bo morala v tistih primerih, ko gre za objekte, ki so za republiko posebnega pomena, pridobiti soglasje skupščine.

Poslanci so sprejeli tudi zakon o načinu uresničevanja posebnega družbenega interesa v najpomembnejših javnih podjetjih.

Ta predvideva možnost za odstavitev direktorjev, delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi ter razpust upravnega odbora v podjetjih še zlasti takrat, ko pride v njihovem poslovanju do motenj. Poleg tega lahko republiška vlada ukaže, da se morajo zaposleni vrniti na delo, kadar je to za normalno delovanje javnega podjetja nujno.

DELO

Glavni in odgovorni urednik Dela: TIT DOBERŠEK

Namestnik glavnega in odgovornega urednika Dela: DANILO SLIVNIK

Direktor TOZD Delo: EMIL ŠUŠTAR

Direktor trženja Delo: JURE APIH

Uredniki: MIRAN KOREN (centralna redakcija), JANA TAŠKAR, v. d. (notranja politika), MIJA REPOVŽ (gospodarstvo), STANE IVANC (zunanja politika), JOŽE HORVAT (kultura), JANEZ ZADNIKAR (Književni listi), HELENA KOS (slovensko dopisništvo), ŽELJKO ŠEPETAVC (ljubljansko dopisništvo), OTO GIACOMELLI (šport), UROŠ ŠOŠTARIĆ (kronika), ŽELJKO KOZINC (publicistika), BORIS JEŽ (komentarji), JANKO LORENCI (sobotna priloga), GREGOR PUCELJ (znanost), JOCO ŽNIDARŠIĆ (fotografija), JANEZ SRŠEN (lektorstvo), BOJAN ŠTEFANČIČ (dokumentacija), NIKO LAPAJNE (Vikend magazin).

Devizni trg naj bi olajšal kupovanje nafte v Sloveniji

Zaradi pomanjkanja deviz v nekaterih delih države že primanjkuje goriva – V Sloveniji ga je dovolj za najmanj tri tedne

LJUBLJANA, 2. aprila – Zaradi pomanjkanja deviz za uvoz surove nafte je v južnih delih države že začelo primanjkovati nekaterih vrst goriva. Skopsko rafinerijo so že ustavili, v drugih rafinerijah pa, kot sami trdijo, predelujejo nafto od danes do jutri. V Sloveniji vsaj za zdaj še ni bilo čutiti devizne suše pri nakupu nafte, pravkar vzpostavljeni slovenski devizni trg na Ljubljanski borzi, ki je začel delovati pred časom, pa daje več upanja, da se pri oskrbi z naftnimi gorivi ne bomo znašli v podobnih škripcih, kot so se denimo v Srbiji in Makedoniji.

Doslej so pri Petrolu lahko redno plačevali uvoženo nafto po zaslugi Ljubljanske banke, ki je nafto plačevala z lastnimi devizami. Ob zadnji jugoslovanski pocenitvi goriva pa je v slovenski vladi kljub različnim pogledom vendarle obveljalo stališče, da goriva naj ne bi pocenili in da se razlika v ceni nafte raje prepusti Petrolu, da mu omogočijo nakup dražjih dolarjev na deviznem trgu. Pri Petrolu pravijo, da jim višja cena goriva omogoča kupovanje do 30 odstotkov dražjih deviz od uradnega tečaja brez izgube.

V zdajšnji devizni suši se je šele prav pokazalo, kako pravilna je bila Petrolova usmeritev, da sam uvaža surovo nafto in jo daje v predelavo najugodnejši rafineriji, in ne da uvoz prepustijo rafinerijam. Zdaj se v rafinerijah, kot pravijo pri Petrolu, že razburjajo, ker v Sloveniji sami uvažamo nafto in zlasti naftne derivate, s čimer si pomagamo zaradi nerednih pošiljk goriva iz rafinerij. Tako je Petrol včeraj že uvozil 12 tisoč ton motornega bencina, pri banki pa imajo že odprt tudi akreditiv za nakup tankerja nafte, za predelavo katere že iščejo najugodnejšega ponudnika. Če bodo rafinerije nehale obratovati, pravijo pri Petrolu, se bodo prisiljeni preusmeriti v uvoz naftnih derivatov. Sicer pa imamo zdaj v Sloveniji goriva na zalogi za tri tedne ali za poldrugi mesec, odvisno pač od vrste goriva.

TONJA SLOKAR

ZAOSTROVANJE NA HRVAŠKEM – ZAOSTROVANJE NA HRVAŠKEM – ZAOSTROVANJE NA HRVAŠKEM – ZAOSTROVANJE NA

NA OBMOČJU NARODNEGA PARKA PLITVICE, VČERAJ (Foto: Srđan Živulović)

Hrvaška napoveduje, da se bo uprla grabežu svojega ozemlja, predsedstvo SFRJ pa ji postavlja ultimate

Hrvaški specialci so se umaknili z območja Plitvic, državno predsedstvo in vojska pa zahtevata popoln nadzor – Hrvaške oblasti se za zdaj še pogajajo, napovedujejo pa posredovanje z vsemi sredstvi, če pogajanja ne bodo uspešna – Barikade in oborožene straže v vinkovški in vukovarski občini

OD NAŠEGA DOPISNIKA

ZAGREB, 2. aprila – Prav v času, ko je hrvaški predsednik dr. Franjo Tuđman na začetku svetovnega kongresa hrvaške mladine v zagrebški dvorani Vatroslav Lisinski zagotavljal, da Hrvaška država ne bo več tolerirala svojevrstnega grabeža svojega ozemlja in velikosrbskega terorja nad njim, ko je podobno govoril na tiskovni konferenci hrvaški notranji minister Josip Boljkovac, je tiskovna služba državnega predsedstva opozorila Hrvaško, da ni v celoti izpolnila nedeljskih sklepov, ki ob drugem zahtevajo, da se s Plitvic nemudoma umakne hrvaška policija. Lahko bi rekli, da je boljševiški del državnega predsedstva izpolnil diktat samozvanega Srbskega nacionalnega sveta na Hrvaškem, ki odločno zahteva posredovanje vojske in državnega predsedstva, »saj je območje Nacionalnega parka Plitvice srbsko ozemlje«, kot pravi kninski župan dr. Milan Babić.

Potemtakem gre za znani scenarij ne samo iz Pakraca, pač pa z 9. januarja letos, ko je državno predsedstvo brez glasovanja sprejelo ukaz o razorožitvi nelegalnih oboroženih enot, čemur je sledila znana »afera Špegelj«, oziroma vsiljevanje vojske, da postane poglavitni razsodnik v jugoslovanskih sporih, branik Srboslavije oziroma boljševiškega dela države. Predsednik Tuđman je na mladinskem kongresu, ki bo trajal tri dni, pohvalil vojsko, da se ni vmešala v dogodke na Plitvicah in tudi minister Josip Boljkovac je govoril o pogostih stikih hrvaške policije pred njenim nastopom na Plitvicah z vodstvom 5. armadnega območja. »Skušali smo nezakonito zasedbo policistov Kninske krajine na Plitvicah, nasilje nad zaposlenimi v nacionalnem parku in redkimi turisti odpraviti po mirni poti, celo s pogajanji. Zaradi miroljubne politike smo med akcijo naše policije dovolili, da se kninski policisti pravočasno umaknejo. Zato tudi ne preseneča, da je med aretiranimi največ domačinov, kajti Martićevi policaji (poveljnik kninskega sekretariata za notranje zadeve je Mile Martić, ki priznava samo oblast srbske krajine – op. p.) so se pravočasno umaknili,« pravi notranji minister Josip Boljkovac. Njegov namestnik Slavko Degoricija in pomočnik Milan Brezak pa trdita, da je v nedeljo zjutraj na Plitvice odšlo 300 specialcev z namenom, da znova usposobijo tamkajšnjo policijsko postajo in ustvarijo razmere za delovanje nacionalnega parka z 2000 zaposlenimi, ki je bil doslej eden najboljših domačih gostinsko-turističnih kolektivov na Hrvaškem. Namestnik Degoricija je še pristavil, da so bile danes opoldne ustvarjene razmere za normalno delo policijske postaje in da so se zategadelj s Plitvic umaknili specialci.

Toda v današnjem sporočilu za javnost državno predsedstvo (beri: tisti del, ki ga nadzoruje predsednik dr. Borisav Jović) zahteva, da Plitvice zapusti še zadnji hrvaški policaj. V zvezi s tem se ponavlja tudi zahteva zveznega sekretariata za LO, ki terja od državnega predsedstva zeleno luč, da vojska na Plitvicah na svoj način vzpostavi red in mir, čeprav le-ta vlada tam od nedelje zjutraj, ko je hrvaška policija s Plitvic pregnala oborožene upornike. To se je po besedah vodilnih delavcev hrvaškega notranjega ministrstva zgodilo okoli 10. ure. Ob vsem tem se kajpak nima pomena vprašati, zakaj državno predsedstvo niti z besedico ne omenja terorizma na območju tako imenovane srbske avtonomne krajine, samovoljno razglasitev te Krajine in včerajšnjo priključitev k Srbiji.

Tudi med 18 aretiranimi oboroženimi uporniki je nekaj takih, ki so jih srbski ekstremisti prisilili, da primejo za orožje. Med njimi sta po besedah Slavka Degoricije član regionalnega vodstva Srbske demokratske stranke za Slavonijo in Baranjo Goran Hadžić in Borivoj Savić, ki sta se v nedeljo zjutraj na Plitvicah znašla zategadelj, ker sta potovala iz Obrovca, s sestanka najbolj umirjenega dela SDS, ki pripada skupini akademika Jovana Raškovića. Ta se zavzema za pogovore s hrvaško oblastjo, ne pa za terorizem proti njej, ki ga zastopa skupina okoli kninskega župana dr. Milana Babića.

Na Plitvicah sta prenočila zaradi slabega vremena in kot kaže dosedanja preiskava, sta bila Hadžić in Savić prisiljena stopiti v vrste srbskih upornikov. O tem so se sinoči pogovarjali s podpredsednikom SDS za Slavonijo in Baranjo Ilijo Šašićem, ki je tudi vplival na umirjanje razmer v Slavoniji in Baranji.

V Slavoniji in Baranji je v glavnem mirno, razen v vukovarski in vinkovški občini, kjer so se minulo noč pojavile cestne barikade. Vukovar pa je tudi danes prometno blokiran. Minulo noč je tja prispel z večjo skupino četnikov njihov vojvoda dr. Vojislav Šešelj, načelnik regionalnega sekretariata za notranje zadeve Osijeka Josip Rajselkir pa pravi, da bo policija posredovala z vsemi sredstvi, če začeti pogovori za mirno rešitev spora ne bodo uspešni.

PETER POTOČNIK

● LIPIK, 2. aprila (Tanjug) – Občinski odbor HDZ Pakrac je skupaj s predstavniki krajevnih skupnosti z večinskim hrvaškim prebivalstvom in skupščinskimi odborniki, ki so po narodnosti Hrvati, sklenil zahtevati odgovornost izvršnega sveta občinske skupščine in skupščine občine Pakrac zaradi dogodkov, do katerih je na začetku marca prišlo v Pakracu. Menijo namreč, da tem organom ni več mogoče zaupati, drugače povedano, ponovno se lahko zgodi, da bodo kdaj v prihodnje na hitro sprejeli kake sklepe, zaradi katerih se lahko Pakrac spet spremeni v krizno žarišče.

● Med nedeljsko akcijo na Plitvicah so hrvaški policisti aretirali 29 oboroženih upornikov, med njimi se jih bo 18 zagovarjalo na sodišču zaradi oborožene vstaje. Med aretiranimi je največ prebivalcev občine Titova Korenica, samo dva sta iz Knina, dva pa iz vukovarske občine.

● ZAGREB, 2. aprila (Tanjug) – Pomočnik ministra za notranje zadeve Republike Hrvaške Jerko Vukas se v imenu ministrstva mudi v Kninu. Hrvaški radio je sporočil, da se je pogovarjal s predstavniki kninskega SNZ. V isti novici je rečeno, da so v kninsko krajevno skupnost in hrvaško vas Kijevo odšli predstavniki JLA, da bi pomirili ljudi, in da so dopoldne menda izpustili vaščane, ki jih je aretirala kninska milica. Še pred nočjo naj bi odstranili tudi barikade na cesti Bratiškovci–Ičevo, na meji med občinama Šibenik in Knin.

● OGULIN, 2. aprila (Tanjug) – Policijska postaja v Ogulinu je danes poslala hrvaškemu ministrstvu za notranje zadeve in policijski upravi v Karlovcu brzojavko, v kateri je natančno opisano, v kakšnih okoliščinah je 48-letni policist Sekula Tomić, zaposlen na policijski postaji v Ogulinu, v nedeljo zvečer s službeno pištolo ubil 40-letnega Steva Radoševića.

Tomića, ki se je vračal z dežurstva, je na železniškem prehodu v vasi Vojnovac med Josipdolom in Plaškim ustavilo šest oboroženih neznancev. Spustili so zapornice in se približali vozilu. Ko so videli, da je v njem policist, so ga naprej vprašali, ali je oborožen, nato pa mu ukazali, naj stopi iz avtomobila. To je tudi storil in medtem napel petelina na pištoli in dvignil roke. Napadalci niso videli pištole, ker je bila tema. Eden izmed njih, ki so mu rekli Kraguljac, je preiskal avtomobil in človeku, ki je stal poleg njega, ukazal: »Pokončaj ga!« Tomić je ukrepal bliskovito: ustrelil je dvakrat – z enim nabojem je ubil Steva Radoševića – in zbežal. Napadalci so streljali za njim, a ga niso zadeli. Iz prve hiše, na katero je naletel, je po telefonu poklical svoje kolege v Ogulinu, ki so nemudoma ukrepali.

● KNIN, 2. aprila (Tanjug) – Neuradno se je zvedelo, da v Kninu poteka seja občinskega izvršnega sveta za zaprtimi vrati. Prevladuje mnenje, da udeleženci razpravljajo o razmerah v občini in v vsej Krajini. Ker je seja za javnost zaprta, pričakujejo, da bo izvršni svet ob koncu izdal sporočilo.

● VUKOVAR, 2. aprila (Tanjug) – Mednacionalna napetost v občini Vukovar, ki na skrajnem severovzhodu Hrvaške meji na Vojvodino, se v zadnjih dneh čedalje bolj stopnjuje, zato so poslanci vseh zborov skupščine Vukovar na današnji izredni seji obsodili sleherno uporabo sile pri reševanju jugoslovanske krize. Kot so opozorili, utegne imeti to v občini, kakršna je Vukovar, kjer živijo pripadniki več narodov, katastrofalne posledice. Občane, državne organe, politične stranke in institucije sistema so pozvali, naj si prizadevajo za mirno reševanje problemov. Hrvaškega predsednika, republiško vlado, predsedstvo SFRJ in ZIS pa so pozvali, naj v skladu s svojimi pristojnostmi storijo vse, da bi lahko sedanjo več kot resno krizo v občini Vukovar rešili s političnimi sredstvi. Ker dosedanji pogovori s predstavniki hrvaške vlade po mnenju poslancev niso obrodili sadov, so zahtevali, naj predstavniki vlade jutri obiščejo občino Vukovar. Ustrezne rešitve naj bi poiskali s pogovori.

● Odborniki vseh treh zborov skupščine občine Glina so, kot je znano, sprejeli sklep o odcepitvi od Republike Hrvaške, poleg tega pa so tudi sklenili, da se bo Gozdno gospodarstvo Glina izločilo iz podjetja Hrvatske šume in se pridružilo podjetju Krajiške šume. Hkrati so sprejeli sklep, da se podjetju Hrvatske šume prepove nadaljnja sečnja gozdov.

● PAKRAC, 2. aprila (Tanjug) – »Za sklep izvršnega sveta Krajine, po katerem tudi Pakrac postaja del enotnega državnega ozemlja Srbije, sem zvedel iz časopisov,« je dejal predsednik skupščine občine Pakrac Milan Božić. Novinarjem je danes dejal, da se je občinska skupščina zadnjič sestala na izredni seji 22. februarja, in to na pobudo šestnajstih odbornikov. Kot je znano so na njej sprejeli sklep o priključitvi Pakraca k tako imenovanemu Srbskemu avtonomnemu območju Krajina. Ustavno sodišče Republike Hrvaške je 28. februarja ta sklep razveljavilo, kasneje pa se občinska skupščina ni več sestala. Njena seja je napovedana za 9. april, dnevni red pa bo običajen. Po Božićevih besedah niso razpravljali o tem, da so od 1. aprila del Srbije, niti niso bili uradno obveščeni o tem. »Menda bi bilo treba vprašati tudi nas,« je izjavil Milan Božić.

KNIN, 2. aprila (Tanjug) – Izvršni svet kninske občine zahteva od zveznih organov in organov Republike Srbije popolno zaščito in to, da Srbom v Krajini in na Hrvaškem jamčijo popolno varnost. To piše v sporočilu z današnje zaprte seje, v katerem pozivajo še srbsko ljudstvo, naj »s skrajno modrim in racionalnim vedenjem vztraja pri svojem sklepu o skupnem življenju v eni državi srbskega naroda«.

Občinski izvršni svet je tudi v celoti podprl sklep izvršnega sveta SAO Krajine o priključitvi k Republiki Srbiji, je še rečeno v sporočilu z današnje zaprte seje kninske »vlade«.

IZVOZNIKI O DEVIZNI BORZI

Dober začetek, a le prvi korak

LJUBLJANA, 2. aprila – Na ljubljanski borzi deviznih pravic je bil že tretji sestanek, in če sklepamo po sklenjenih kupčijah, je začetno tipanje že mimo. V marcu (na prvih dveh sestankih torej) se je cena deviz na ljubljanski borzi povzpela na 29 do 30 odstotkov nad tečaj ZIS. V anketi pa smo želeli izvedeti, kaj mislijo o zametku bodoče devizne borze ljubljanski neto izvozniki in ali jih bo borza deviznih pravic spodbudila k temu, da prenesejo svoje devize iz tujih bank v domače.

Direktor Industrije usnja Vrhnika Anton Debevc meni, da je borza deviznih pravic prvi spodbuden korak k pravi devizni borzi in je optimist. IUV ima 80 milijonov dolarjev izvoza na leto, od tega polovico neto izvoza in je potemtakem pričakovati, da se bo tudi sama pojavila na borzi kot prodajalka deviznih pravic. Deviz nima v tujih bankah.

Julon je izrazit neto izvoznik, saj ima 27 milijonov dolarjev letnega izvoza in le štiri milijone dolarjev uvoza. Direktor firme **Dušan Šešok**, pravi, da Julon še ni ponudil svojih deviznih pravic na borzi, vendar utegne to že v kratkem storiti, kajti devize ima v domači banki. Sicer pa ima dobro mnenje o začetkih ljubljanskega borznega poslovanja in je prepričan, da se lahko ljubljanska borza razvije v solidno borzo – kajpada tukajšnjim potrebam primerne velikosti.

Tudi v **Papirnici Vevče** poudarjajo, da nimajo deviz v tujih bankah. Vrednost njenega letnega izvoza je 36 milijonov dolarjev, neto izvoza pa 11 milijonov dolarjev. Vodja komerciale **Roman Sevšek** je sicer zadovoljen z borzo deviznih pravic kot prvim korakom k pravi devizni borzi, a ob tem poudarja, da je dvojni devizni tečaj nesmisel in da bi bilo treba čimprej uveljaviti enoten – kajpada borzni – tečaj dinarja.

Direktor **Donita Jože Zagorc** pravi, da je bil že skrajni čas za legalizacijo trgovanja z deviznimi pravicami. Donit ima 40 milijonov mark letnega izvoza, od tega dobrih 15 milijonov mark neto izvoza in bo v kratkem ponudil devizne pravice na borzi. Izkupiček od tega bo porabil za izboljšanje kakovosti svojih izdelkov. Devize ima v slovenski banki – kot pravi Jože Zagorc – že zaradi zagotavljanja dinarske likvidnosti firme.

Lek je sicer izrazit neto izvoznik (lani je imel 98 milijonov dolarjev izvoza, neto pa 31 milijonov dolarjev), a se je te dni pojavil kot kupec deviznih pravic na borzi. Razlog je v tem, da vselej glavnino svojega izvoza realizira v zadnjih mesecih leta. Pomočnik generalnega direktorja **Simon Oblak** meni, da bi borzo deviznih pravic morali odpreti že pred tremi meseci, da je tudi borzni devizni tečaj prenizek in da je ponudba deviznih pravic še preskromna. Sicer pa je velika ovira v deviznem poslovanju tudi slaba devizna likvidnost poslovnih bank.

Iskra Vega je imela lani 6,5 milijona dolarjev neto izvoza, (načrt za letos predvideva 8,5 milijona dolarjev neto izvoza). Direktor firme **Lovro Močnik** pravi, da deviz nimajo v tuji banki in da so že težko čakali odprtje borze deviznih pravic. Tako bodo izvozniki – kot pravi – končno tudi solidneje stimulirani. Gre za tedensko obračunavanje (po borznem tečaju zadnjega tedna) dinarske protivrednosti deviz (30 odstotkov), ki jih potrebuje država.

LJILJANA ĐERIĆ

● Na ljubljanski borzi prednostnih deviznih pravic sodelujejo – v imenu svojih komintentov – Ljubljanska banka d. d., Abanka, Kreditna banka Maribor in Nova banka. Kot pravi direktor ljubljanske borze Draško Veselinović, pa je več kot polovica firm, ki torej posredno sodelujejo kot ponudniki oziroma kupci deviznih pravic, iz ljubljanske regije. Seveda pa je ljubljanska borza s to novostjo le izkoristila zelo majhen manevrski prostor, a je njena ambicija razviti pravo devizno borzo – brž ko bo zakonodaja to dopuščala. Draško Veselinović poudarja, da bi – glede na usposobljenost kadrov in opremljenost – lahko že takoj odprli tudi pravo devizno borzo.

● Iz naše ankete bi bilo moč sklepati, da naši izvozniki hranijo devize le v domačih bankah in da z odprtjem borze prednostnih deviznih pravic ne bo prišlo v slovenske banke prav nič več deviz, kot jih imajo zdaj. A vendarle ne mislimo, da je povsem tako, kajti – po podatku NBJ – imajo jugoslovanske poslovne banke in firme približno 850 milijonov dolarjev v tujih bankah. V Narodni banki Slovenije smo skušali izvedeti, kolikšen delež tega denarja odpade na slovenske, a je to poslovna skrivnost.

Doslej največji promet na borzi v Ljubljani

Prodanih za skoraj 14 milijonov DEM deviznih pravic – Ponderirani tečaj 29,5

LJUBLJANA, 2. aprila – Na današnjem borznem sestanku so posredniki pri trgovanju z evidenčnimi deviznimi pozicijami (EDP) ustvarili rekordnih skoraj 14 milijonov mark prometa, po dražbi pa so izračunali, da znaša skupni ponderirani tečaj slovenskih bank 29,5 odstotka. Tolikšno je torej povprečno dinarsko preplačilo za pravice do plačila v tujino. Največ prometa je bilo z evidenčnimi deviznimi pozicijami pri Ljubljanski banki d. d. Prodali so jih za okoli 13.150.000 DEM, od tega za 4.523.000 dolarjev po tečaju 28,7 in za 4.181.000 DEM po tečaju 30,0. Poleg tega so prodali še za 198 tisoč dolarjev EDP Abanke po tečaju 33,4 in za 211 tisoč dolarjev deviznih pravic Kreditne banke Maribor po tečaju 30,7.

V drugem delu dražbe so prodali še za okoli 246 tisoč DEM vrednostnih papirjev. Največ transakcij, za 237 tisoč DEM, je bilo z republiškimi obveznicami druge emisije (po tečaju 63), trgovali pa so še z obveznicami Ljubljane, Gorenja in Lesnine.

M. J.

Stipe Mesić in Josip Manolić v Osijeku

Sestala sta se s predstavniki te občine – »Suverenost bomo branili v vsaki vasi«

OSIJEK, 2. aprila (Tanjug) – Podpredsednik predsedstva SFRJ Stipe Mesić in predsednik hrvaške vlade Josip Manolić sta se danes v Osijeku za zaprtimi vrati pogovarjala z najodgovornejšimi predstavniki te največje slavonsko-baranjske občine, ki je hkrati tudi tradicionalno regijsko središče. Po sestanku je Josip Manolić izjavil, da so tako predstavniki HDZ kot občinskih struktur med pogovori izrazili pripravljenost braniti integriteto in neodvisnost Hrvaške. Med drugim so ugotovili, da v teh krajih nimajo le varnostnih problemov, marveč tudi hude težave v gospodarstvu, kulturi, prosveti, zdravstvu, komunalni dejavnosti in na drugih področjih.

»Z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da v osiješki občini še vedno ni nasilnih elementov, ki bi povzročali nemire. To posebej poudarjam, ker v teh krajih živijo Hrvati, Srbi in pripadniki drugih narodnosti,« je dejal Manolić.

SOS kninske SDK

KNIN, 2. aprila (Tanjug) – V pismu, ki ga je vodja podružnice SDK v Kninu Veljko Korolija danes poslal guvernerju Narodne banke Jugoslavije Dušanu Vlatkoviću je rečeno, da je delo njegove podružnice povsem ohromljeno. Kninska SDK, ki posluje v okviru SDK Hrvaške s sedežem v Splitu, namreč »ne more več zagotavljati redne preskrbe s potrebnimi količinami bankovcev v znesku določenega blagajniškega maksimuma«. Korolija je sporočil, da razpolaga z 19 milijoni dinarjev v bankovcih, ki jih umikajo iz obtoka ali pa so majhne vrednosti – za 10, 5 in 2 dinarja.

Vodja kninske SDK prosi za navodila, kako mu je ravnati in med drugim poudarja, da je ogroženo redno delo bank in pošt prav v času izplačila pokojnin in osebnih dohodkov.

Promet po železnici še vedno moten

BEOGRAD, 2. aprila (Tanjug) – Še vedno niso vzpostavili železniškega prometa med Beogradom in Splitom, Šibenikom in Zadrom ter med Zagrebom in Splitom. Načrtujejo samo štiri vlake med Zagrebom in Bihaćem ter dva vlaka med Beogradom in Bihaćem. Na liški progi bodo vozili med Zagrebom in Gračacem.

Gusarsko pojmovanje lastnine

V Adrii so sicer že vložili tožbe proti nasilnemu posegu v njihovo lastnino, prostore predstavništva v Sarajevu, ne vedo pa, kaj bo se bo izcimilo

LJUBLJANA, 2. aprila – Predstavniki ljubljanskega letalskega prevoznika Adria (Adria Airways) poskušajo dobiti nazaj poslovne prostore, ki jim jih je odvzela polovica zaposlenih (8 ljudi od 17) v njihovem predstavništvu v Sarajevu. Dodati pa kaže, da so jim danes izročili tudi suspenz za njihovo delovno mesto. Vprašanje je, kaj bo sledilo, saj so na sodišču v Sarajevu izredno hitro (že prejšnji teden) registrirali novo »letalsko« podjetje Air Commerce – vendar zasebno, kot razlaga njegov direktor Muhamed Abadžić, sicer prejšnji vodja predstavništva AA v Sarajevu. To je tisti M. Abadžić, ki ga je pred leti tamkaj za lepo plačo zaposlilo ljubljansko podjetje, potem ko se je kot direktor Oslobodjenja znašel v politični nemilosti.

Kot pravi komercialni direktor Adrie **Peter Grašek**, ima vse skupaj tudi nekaj zgodovine. Predvsem pa to v resnici ni akcija celotnega predstavništva, pač pa je osem delavcev preprečilo prihod na delo preostalim devetim, ki bi vendarle še radi delali pri Adrii. Zapleti so se v bistvu začeli pred okoli dvema mesecema, ko se je Adria znašla v velikih težavah in je zaradi tega morala sprejeti drastičen sanacijski program – njegove posledice, kot na primer za 15 odstotkov nižje plače in zmanjšanje števila zaposlenih, občutijo tako v Ljubljani kot drugje, saj je Adria še vedno enovito podjetje. Res pa je, da je zaposlene v Sarajevu to prizadelo še bolj kot druge, saj so imeli praviloma (primerjalno) višje plače kot na primer v Ljubljani (zaradi manjših prispevkov v BiH). Prav tako povsod zahtevajo racionalizacijo v poslovanju, ki naj bi jo dosegli z zmanjšanjem števila zaposlenih. Odločitev o tem pa so v Adrii prepustili vodjem podružnic. Tako tudi v Sarajevu.

Dosedanji vodja predstavništva v Sarajevu Abadžić je sicer še pred kratkim poskušal uveljaviti predlog, da bi se predstavništvo osamosvojilo in prerastlo v docela novo podjetje, če tako sodimo po seštevku poslov, s katerimi naj bi se v prihodnje ukvarjalo. Na seznamu »družbe« za promet, turizem, gostinstvo, storitve, trgovino in proizvodnjo (v predlogu še Adria-Komerc) pa je praktično vse, kar si je mogoče izmisliti pri ustanovitvi novega podjetja. Le manjši del načrtovane dejavnosti se nanaša na prevoz potnikov in blaga v zračnem prometu in letališke storitve, pomembnejši se zdi turistični del ponudbe nove firme. Ponudba poslov je predstavljena na natančno sto vrsticah, če pa so kaj le pe pozabili, naj bi bilo to vsebovano v naslednjem členu, ki pravi, da lahko postorijo še kaj drugega, kar lahko prispeva k popolnejši izrabi zmogljivosti.

Vse skupaj bi lahko bilo videti kot navadno natolcevanje iz ljubljanskega podjetja, če ne bi sami videli tega dokumenta. Ko so ga v Adrii zavrnili, češ da se s čim takšnim res ne bodo ukvarjali, je M. Abadžić s sodelavci celotni projekt očitno prenesel v zasebno podjetje, ki je bilo izredno naglo registrirano in ga vodi kar sam. To pa med drugim pomeni, da so si prilastili tudi 126 kvadratnih metrov poslovnega prostora, ki je tudi nekaj vreden. Kot pravijo v Adrii, je to prvi tak primer v Jugoslaviji, do katerega niti ni prišlo na politični podlagi, kot na primer v Srbiji, pač pa na primitivnem pojmovanju polastninjenja vsega družbenega. In medtem ko bivši vodja predstavništva govori, da si tako – četudi v bistvu za njegov žep – republika od Slovenije vrača le tisto, kar se je iz nje odlilo v Slovenijo, so podatki Adrie vendarle drugačni. Pokazali so nam nekatere računalniške izpiske za leta od 1986 do lani (to je obdobje, v katerem je predstavništvo vodil prav omenjeni), sinteza podatkov pa pokaže, da je AA v zadnjih štirih letih imela 12.459 pologov v BiH ali pa iz nje, vozovnice zanje pa so ljudje kupovali seveda tudi drugod in ne samo v Sarajevu. Na teh poletih so prepeljali 725.442 potnikov, letala pa so bila v povprečju zasedena 51,3-odstotno. Povprečni letni prihodek je v teh letih znašal 5,3 milijona dolarjev, povprečni stroški pa 6,2 milijona dolarjev na leto. To pomeni, da je AA s temi poleti imela v povprečju 900 tisoč dolarjev izgube na leto, poglavitni motiv za ta trg pa je bil tako lahko predvsem graditev celovitega sistema zračnih povezav na jugoslovanskem zračnem trgu.

Koliko časa bo še mogoče trpeti takšno gusarstvo, pa bomo videli šele, ko bo jasna usoda dveh že vloženih Adriinih tožb proti tistim, ki so ji na silo vzeli poslovne prostore in povzročili škodo zaradi manj potnikov. Ker je predstavništvo izključeno iz rezervacijske mreže, lahko letalske vozovnice potniki kupujejo tudi za Adriina letala, kar na letališču ali pri drugih (turističnih) agencijah.

STOJAN ŽITKO

Si je Srbija premislila?

Srbska skupščina ni sprejela zahteve po priključitvi Baranje, Slavonije in zahodnega Srema – Ekstremisti grozijo, da bodo odšli na Plitvice

OD NAŠEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 2. aprila – Srbski parlament je danes za zaprtimi vrati razpravljal o »položaju pripadnikov srbskega naroda v Hrvaški v luči najnovejših dogodkov«. Izredno sejo so sklicali na pobudo skupine socialističnih poslancev. Najvišji organ republiške oblasti in predsednik republike Slobodan Milošević pa sta pod čedalje hujšim pritiskom in zahtev po mobilizaciji rezervne sestave policije – reševanje problemov Srbov v Hrvaški naj bi torej prevzela Srbija, saj predsedstvo SFRJ in JLA očitno nista sposobna »zaščititi golorokega srbskega ljudstva«.

Ob zadnjih plitviških dogodkih je neki drugi visoki parlamentarni funkcionar, namreč podpredsednik srbske narodne skupščine Pavić Obradović izjavil, da propagandna mašinerija hrvaškega vodstva vse to počne s ciljem, da bi pred mednarodno in domačo javnostjo upravičila svoje akcije, s katerimi »goloroke žrtve razglaša za razbojnike in teroriste«. Zato morajo država Srbija in vse njene istitucije odločno braniti Srbe ne le v Kninski krajini, marveč tudi v Slavoniji, Baranji in drugih območjih, »kjer našim ljudem grozi genocid.« je menil Obradović.

Pričakovati je, da bo parlament ponudil javnosti dokaze, da hrvaške oblasti res izvajajo genocid nad Srbi. Nemara pa se bodo poslanci odločili za drugo pot, namreč za pogovore s svojimi kolegi v hrvaškem saboru – na to možnost je opozoril del srbske inteligence, ki meni, da je to edina pot, ki bi jo spričo izjemno napetih razmer morali ubrati Srbi in Hrvati. A s tem gotovo ne bi bili zadovoljni srbski skrajneži v desnih in monarhističnih strankah.

Srbska skupščina bi utegnila tudi razpisati referendum, s katerim bi »uzakonili« Babićev sklep o priključitvi srbskih krajev k Srbiji oziroma o odcepitvi od Hrvaške. Kot je znano, srbska ustava to dovoljuje. Parlament bi se lahko odločil tudi za veliko tršo politiko – denimo za vojno napoved Hrvaški, s čimer bi po trditvah dela tukajšnjega javnega mnenja »vojna s Hrvati« postala uradna. Kot smo zvedeli, so o različnih možnostih razpravljali tudi na sestanku Zelenovićevega kabineta, na katerem so obravnavali še eno podobno zahtevo Srbskega narodnega sveta za Slavonijo, Baranjo in zahodni Srem. Ali so ta telesa zakonita in kdo se skriva za njimi, sta prav tako vprašanji, na kateri bosta morala odgovoriti srbska vlada in skupščina. Medtem pa je vojvodinska skupščina danes prejela brzojavko z zadnjega naslova, v kateri je rečeno, da ne sprejemajo zahteve po priključitvi Baranje, Slavonije in zahodnega Srema k severni srbski pokrajini. Med razpravo o srbsko-hrvaškem sporu je predsednik vojvodinske vlade dr. Radoman Božović menil, da hrvaške oblasti izvajajo državni teror nad Srbi, ki imajo vso pravico do samoodločbe.

SLOBODAN DUKIĆ

● NOVI SAD, 2. aprila (Tanjug) – Ob dramatičnih dogodkih v Republiki Hrvaški na ozemljih, kjer živi srbski narod, so na današnji skupni seji vseh treh zborov vojvodinske skupščine zahtevali, naj zvezni organi, še posebej predsedstvo SFRJ in JLA, z vsemi sredstvi pravne države preprečijo nasilje oblasti nad prebivalstvom, ne pa da delujejo šele po dogodkih. Vojvodinska skupščina in njen izvršni svet v celoti podpirata srbsko prebivalstvo v teh delih Jugoslavije in njegove legitimne organe in zahtevata, naj ljudska skupščina Srbije na današnjem izrednem zasedanju sprejme deklaracijo o položaju in varstvu prebivalcev srbske narodnosti na Hrvaškem.

Dogovor med GZS in Trgovinsko zbornico Videm

Zbornici bosta krepili gospodarsko sodelovanje – Informativni dnevi strokovnjakov

LJUBLJANA, 2. aprila – Predsednik Trgovinske zbornice Videm Gianni Bravo in predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Tomaž Košir sta danes v Ljubljani podpisala dogovor o sodelovanju med GZS in zbornico za trgovino, industrijo, obrt in kmetijstvo iz Vidma.

Dogovor o krepitvi gospodarskega sodelovanja predvideva izmenjavo informacij (o novih izdelkih in predpisih s področja zunanje trgovine, bančništva, transporta ipd.), skupno organizacijo sejmov, razstav, simpozijev, tehničnih predstavitev, izmenjavo tehnologije, pospeševanje skupnih naložb, kooperacij, uvoza in izvoza.

Podpisani dogovor o sodelovanju predvideva tudi informativne dneve strokovnjakov videmske zbornice vsako drugo in četrto sredo v mesecu, v prostorih GZS, z začetkom 24. aprila letos.

I. R.

Preobrazba ravenske železarne

Čaka jo še finančna konsolidacija, strukturna sanacija in privatizacija

RAVNE NA KOROŠKEM, 2. aprila – »Sanacija podržavljene železarne bo potekala v štirih fazah. Lastninska preobrazba je že za nami, zdaj pa so na vrsti še finančna konsolidacija, strukturalna sanacija in ob koncu procesa še privatizacija oz. denacionalizacija.« je na današnji seji občinske skupščine na Ravnah rekel Miran Kos, vodja pravne službe v ŽR.

Odborniki, doslej brez vsakršnih informacij, kaj se pravzaprav dogaja v podržavljeni tovarni in v skrbeh, kaj bo z okrog 1500 delavci kot »tihim« tehnološkim viškom, so terjali odgovore na številna vprašanja. Miran Kos jih je lahko seznanil le z golimi dejstvi, pri čemer je zlasti poudaril, da bo slovenska vlada v okviru finančne sanacije zagotovila tudi denar za socialni program. Odborniki so obžalovali, da so hkrati s tovarno podržavili tudi objekte družbenega standarda, od vodstva skupščine pa so zahtevali, da pomaga najti nadomestne programe za ljudi, ki bodo v ŽR ostali brez dela

I. P.

Sestavljena turistična taksa

Po novem predlogu naj bi bila turistična taksa sestavljena iz prenočitvene (za republiški dohodek) in krajevne (dohodek občine) – Točkovanje

LJUBLJANA, 2. aprila – Predlog zakona o turistični taksi je pripravljen in se v marsičem razlikuje od tistega, kar je predvideval osnutek. Novost je predvsem ta, da bo po tem predlogu sestavljena iz dveh delov – prenočitvene takse, ki bo prihodek republiškega proračuna, in krajevne takse, ki bo prihodek občine. Prenočitvena taksa bo (če bo zakon sprejet) vredna dve točki, krajevna, ki jo določa občina sama, pa 3 do 11 točk. Trenutno predvidena vrednost točke je 1,5 dinarja, spreminjala pa se bo v skladu z gibanjem drobnoprodajnih cen.

Predlagatelj (republiški izvršni svet) je v obrazložitvi k temu zakonskemu predlogu ponovno pojasnil, da so se tudi pri spremenjenih rešitvah zgledovali po avstrijski zakonodaji, saj je menil, da ima sosednja država uspešno razvit turizem in veliko izkušenj. Plačila turistične takse je oproščenih kar nekaj kategorij gostov. Predvsem naj bi bili to otroci do sedmega leta starosti, invalidi, v zdraviliščih tudi gostje z zdravniško napotnico, delavci, ki so na začasnem delu v drugem kraju in tam bivajo več kot 30 dni, itd. Polovično vrednost turistične takse naj bi plačevale osebe med sedmim in 18. letom starosti in gostje v kampih. Predlagatelj prav tako meni, da bi morla biti višina te takse odvisna od pestrosti in kakovosti storitev ter ugodnosti, ki jih imajo gostje brezplačno. Lahko je tudi nižja v nesezonskih mesecih.

Prenočitvena (republiška) taksa bo namenjena organizaciji promotivne dejavnosti posameznih krajev iz Slovenije kot celote, krajevna taksa pa predvsem za sofinanciranje storitev in ugodnosti, ki jih gostje dobijo v kraju brezplačno, za komunalne potrebe, ki izvirajo iz turistične dejavnosti, in za promotivno dejavnost. Predlog zakona predvideva, da bodo podjetja, ki zbirajo turistično takso, morala zbrani denar nakazati občini in republiki najkasneje do 20. v mesecu za pretekli mesec. Zakon pa predvideva tudi višje denarne kazni za vse, ki bi kršili zakonska določila. V sezoni 1991 naj bi že veljal novi način zbiranja turistične takse, le tista podjetja, ki so že sklenila pogodbe s turističnimi organizacijami za plačevanje turistične takse, naj jo bi letos še obračunavala po starem.

Predlagatelj ni sprejel pobude, da bi turistično takso plačevali tudi lastniki počitniških hiš, ker tega drugi zakoni ne omogočajo. Prav tako niso ugodili zahtevam obalnih občin, da bi republika kako posebej obravnavala financiranje gradnje obalnega vodovoda, za katerega dobijo na Obali določen delež denarja tudi s pomočjo turistične takse. Za financiranje vodovoda lahko skrbijo obalne občine še naprej same, saj jim to (sorazmerno visoka) krajevna taksa omogoča. Če bi namreč kaka občina uveljavila vse možnosti iz predlaganega zakona, bi lahko zaračunala največ 16,5 dinarja krajevne takse in k temu še tri dinarje prenočitvene takse. To pa je precej več, kot znaša na primer zdaj turistična taksa na Obali (1,5 nemške marke ali približno 13,5 dinarja). Precej večjo turistično takso bi po novem zakonu morali plačevati tudi domači turisti, kajti ta zakon ne predvideva več razlik med domačimi in tujimi turisti.

BORIS ŠULIGOJ

DELO plus

V BiH različno odmeva dogajanje na Plitvicah

OD NAŠEGA DOPISNIKA

SARAJEVO, 2. aprila – Prvak HDZ BiH Stjepan Kljuić je danes ostro obsodil teroristične akcije kninskih Srbov, ki skušajo po vnaprej pripravljenem scenariju ogroziti teritorialno integriteto Hrvaške. Predsednik sveta za varnost Banjaluke Milovan Milanović pa je poudaril, da srbski živelj iz Bosanske Krajine in Banjaluke zaupa zveznim organom za notranje zadeve in JLA, vendar plitviških dogodkov ne bo gledal prekrižanih rok.

Plitviške dogodke je Kljuić označil kot grobo kršitev dogovora, ki ga je na razširjeni seji sprejel kolektivni šef države, potrdili pa so ga tudi republiški šefi na srečanju v Splitu. Po tem dogovoru bi morali namreč tudi kninski Srbi spoštovati legalno izbrano oblast v vseh republikah in zvezno ustavo do razrešitve jugoslovanske politične krize. Kljuić je tudi menil, da terorističnih akcij na Plitvicah ni mogoče enačiti z mednacionalnim spopadom. Zato je zameril članu predsedstva SFRJ iz BiH Bogiću Bogičeviću, ker je na izredni seji kolektivnega šefa države glasoval za intervencijo JLA na Plitvicah. Po njegovem mnenju je namreč nesprejemljivo, da se JLA vmešava v razreševanje politične krize v državi. Kljuić je tudi kritiziral predsedstvo SFRJ, ker je v svojem sporočilu za javnost izenačilo redne enote hrvaškega ministrstva za notranje zadeve z nelegalno oboroženimi srbskimi uporniki na Hrvaškem.

Svet za varnost Banjaluke je sklenil, da bo na celotnem ozemlju Bosanske Krajine okrepil varnostne ukrepe. SDS BiH iz Banjaluke pa se je že pripravila za sprejem morebitnih beguncev iz kninske Krajine. Vodstvo te srbske stranke iz Banjaluke je tudi poudarilo, da bodo aktivno posegli v plitviške dogodke, pri čemer pa niso niti zanikali niti potrdili, da se tudi Srbi iz teh krajev oborožujejo. Za pohod na Plitvice se je prostovoljno javilo že več sto Srbov iz Bosanske Krajine, ki zamerijo JLA, da je intervenirala šele potem, ko so padle prve človeške žrtve. Po njihovem mnenju se hrvaško in srbsko republiško vodstvo morda lahko dogovorita, ne moreta pa se sporazumeti krajiški narod in hadezejevsko vrhovništvo.

VILI EINSPIELER

Pojasnilo

V dnevniku Delo z dne 29. marca 1991 je bilo na 3. strani objavljeno poročilo o razpravi o osamosvojitvi Slovenije, ki je bila uvrščena na dnevni red skupne seje vseh zborov Skupščine Republike Slovenije 28. marca 1991. Naslov: »Slovenska skupščina zavrnila pobudo za takojšnjo osamosvojitev Slovenije« ne ustreza glasovanju o tej točki dnevnega reda. Kakor je na koncu tega poročila pravilno zapisano, so namreč delegati izglasovali, da prekinejo omenjeno razpravo, niso pa glasovali o tem, ali sprejmejo ali zavrnejo pobudo za takojšnjo osamosvojitev Slovenije, kar je poudarjeno v naslovu.

Vodja službe za informiranje
ALENKA LESKOVIC

Kmečko prebivalstvo je bilo zapeljano, trdi opozicija

Komunistom v Albaniji so zmago zagotovili glasovi večinskega kmečkega prebivalstva – Opozicije ne bo v vladi – Partija se bo preimenovala

Zdaj je že povsem jasno, da bodo usodo Albanije še nekaj časa krojili komunisti, ki so na nedeljskih volitvah zbrali skoraj dve tretjini glasov 1,9-milijonskega volilnega telesa. Opozicijska Demokratična stranka sicer spodbija regularnost takega izida, češ da rezultati, zlasti na vasi, kjer živi blizu 65 odstotkov vsega albanskega prebivalstva, in prav to je glasovalo za komuniste, niso pošteni, oziroma da je bilo vse odločeno že v predvolilnem postopku.

Številni tuji opazovalci, ki so vestno spremljali potek volitev, niso imeli tehtnejših pripomb glede glasovanja. Ocenjevanje predvolilnih postopkov pa seveda ni v njihovi pristojnosti. Eden vodij Demokratične stranke, dr. Sali Berisha, očita vladajočim komunistom, da v kratkem času, ki ga je imela opozicija na razpo-

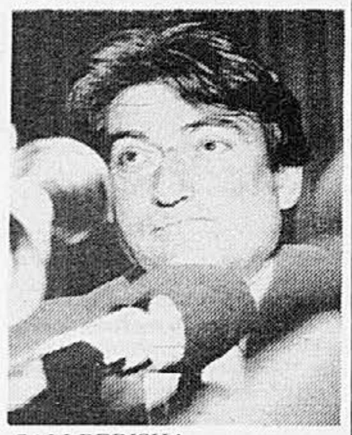

SALI BERISHA

lago – Demokratična stranka je bila kot prva opozicijska stranka ustanovljena in registrirana decembra lani – in ob državnem monopolu nad mediji niso mogli s svojimi predvolilnimi dejavnostmi prodreti na vas. »Tako ljudje na podeželju sploh niso vedeli, da lahko glasujejo proti vladajoči Albanski partiji dela,« je na tiskovni konferenci med drugim potožil Berisha. Res pa je tudi, da je oblast spretno izkoristila nepredvidno izjavo Gramosa Pashka, ekonomista iz vodstva Demokratične stranke, o vračanju zemlje nekdanjim lastnikom. Kmetom so zatrjevali, da namerava opozicija zemljo vrniti bivšim veleposestnikom.

Tudi dejstvo, da so opozicijski časopis Rilindja Demokratike lahko tiskali le v 50.000 izvodih in ga morali sami razpečevati – vzrok za majhno naklado je po uradnih trditvah pomanjkanje papirja – potrjuje zamere opozicije, ki se z izidom volitev nikakor ne namerava sprijazniti. Tako ne bodo sodelovali v koalicijski vladi, kot so to predlagali komunisti, niti ne nameravajo sodelovati na predsedniških volitvah, ki naj bi jih v kratkem organizirali. Dr. Sali Berisha meni, da bo na maja sklicanem kongresu – takrat naj bi Albansko partijo dela preimenovali v Socialistično stranko, kot je napovedal sekretar albanskih komunistov Xhelil Gjonaj – pri-

● Predvolilne napovedi so se uresničile: komunisti, uradno Albanska partija dela, je dobila glasove večinskega kmečkega prebivalstva (okrog 65 odstotkov od 3,2 milijona Albancev živi na vasi), opozicija pa je premočno zmagala v mestih. V Tirani so kandidati opozicije zasedli osemnajst od devetnajstih poslanskih mest, nič slabše jim ni šlo v Vlorij Krupi in drugih mestih. V Skadru sta bila izvoljena študent Azen Hajdari in bivši politični zapornik Pjetar Arbori, ki je preživel v zaporu osemindvajset let, ker je leta 1960 skušal ustanoviti socialdemokratično stranko. Dostikrat povsem neznani kandidati opozicije so v mestih gladko premagovali kandidate vladajoče komunistične stranke. Ramizu Aliji je poslansko mesto odvzel Franko Krroci, zunanjega ministra Muhameda Kapllanija je premagal neki učitelj telovadbe, sekretarja centralnega komiteja albanskih komunistov Spira Dedo, pa Napoleon Roshi, direktor oddaj radia Tirana za tujino.

šlo do dokončnega razkola v vrstah komunistov, tako da bi bil to hkrati tudi njihov zadnji kongres.

Komunistom in njihovemu dosedanjemu predsedniku Ramizu Aliji, ki bo na čelu stranke menda ostal, kljub temu da je bil v svoji volilni enoti v Tirani hudo poražen (kar osemnajst od devetnajstih poslanskih mest v Tirani so pobrali kandidati opozicije, pa kljub večini v parlamentu ne bo lahko. Že dejstvo, da je Ramiz Alija zgubil v volilni enoti, kjer prevladujejo privilegiranci starega režima in vojaki, je dovolj zgovorno. Pa

● Oba najvplivnejša voditelja opozicijske Demokratične stranke, dr. Sali Berisha in Gramos Pashko, sta bila še nedavno člana komunistične stranke. Kardiolog Berisha je sin kmetov s severa Albanije, ekonomist Gramos Pashko pa sin nekdanjega pravosodnega ministra in vnuk zadnjega škofa albanske pravoslavne cerkve, pred uradno prepovedjo vseh ver 1960.

naj bo vzrok za tako njihovo odločitev Alijeva popustljivost do opozicije, ki so mu jo mnogokrat očitali, ali kaj drugega. Tudi če pustimo ob strani vse ideološke prepire o tem, ali je še treba ohranjati »ime in lik« Enverja Hoxhe ali ne, ostaja dejstvo, ki ga tuji opazovalci v Albaniji nenehno poudarjajo, da brez hitre zadovoljitve vseh najosnovnejših življenjskih potreb ljudi nobena oblast ne bo mogla dolgo ostati na stolčkih.

MILOŠ EKAR

ZMOTA . . .

»Le Nouvel Obeservateur«, Pariz

Po Afriki se širi večstrankarstvo

Čedalje več afriških režimov se zaradi vse hujših notranjih težav in tujega pritiska odloča za demokracijo – Benin je prvi v črni Afriki z volitvami vrgel starega diktatorja

OD NAŠEGA DOPISNIKA

NAIROBI, 2. aprila – Dva avtokratska afriška veterana sta te dni skorajda hkrati izgubila dolgoletno oblast. V Maliju je Moussa Traoréja po 22 letih absolutistične vladavine, ki jo je skušal obvarovati s silo, odstranila vojska. Toda v Beninu se je 18-letna vladavina Mathieuja Kerekouja iztekla na za Afriko doslej nepredstavljiv način, s porazom na volitvah. Kerekou bo v zgodovini tako ostal zapisan kot prvi državnik črne celine, ki so ga z oblasti spravili volilci.

Zahteve po demokratičnih spremembah in simbolični uvedbi večstrankarstva so se na črni celini, kjer so se vsi vladajoči režimi oklepali enostrankarske ureditve, začele krepiti že pred letom in pol, pod vplivom političnih pretresov v Vzhodni Evropi. Med prvimi so tako omajale prav Kerekoujev dotlej marksistični režim v Beninu in ga že februarja lani prisilile na pot političnih reform, ker se jim s praznο blagajno, v kateri ni bilo več denarja niti za plače najzvestejšim vladnim uslužbencem, ni več mogel upirati. Po enoletnem prehodnem obdobju so jih v teh dneh že zaokrožile najprej večstrankarske parlamentarne in nato še predsedniške volitve – ter prve na črni celini pripeljale do demokratične zamenjave oblasti.

Ostareli Boigny v Slonokoščeni obali in Bongo v Gabonu, ki sta se kasneje uklonila zahtevam po večstrankarski demokraciji, a sta večstrankarske volitve premeteno na vrat na nos speljala že lani. Dotlej prepovedani opoziciji sta tako onemogočila, da bi se lahko učinkovito organizirala, saj sta tudi namreč še izšla kot zmagovalca. Beninčani pa so s 67 odstotki glasov za novega predsednika izvolili dolgoletnega ekonomista v Svetovni banki Nicephoréja Sogla, ki se je kot predsednik vlade uveljavil prav v enoletnem prehodnem obdobju. Zdaj v negotovosti čakajo, da bo njihova volja zares obveljala tudi v praksi. Zaradi nepričakovane bolezni novi predsednik namreč še ni mogel priseči. Toda Kerekou je po tednu dni dramatičnih ugibanj, ali bo še skušal s silo zadržati oblast, končno le tudi javno priznal poraz. Še prej je izsilil zakon o amnestiji, ki ga ščiti pred sodnim preganjanjem za zlorabe oblasti med dolgoletno vladavino.

Toda zapleti in prevare, ki spremljajo proces demokratizacije v Afriki, ne morejo zasenčiti dejstva, da se vladajoči afriški režimi, stisnjeni v kot zaradi zaostrenih gospodarskih razmer, naraščajočega notranjega nezadovoljstva in okrepljenih zunanjih pritiskov zdaj že tako rekoč množično opredeljujejo za bolj ali manj korenite politične reforme. Vsaj ducat se jih je tako tudi uradno že opredelilo za večstrankarsko ureditev, opozicijske stranke pa rastejo kot gobe po dežju. Večstrankarske volitve bodo že letošnjo jesen tako speljali še v Zambiji in Burkini Faso, za prihodnje leto jih obljubljajo v Zairu, Nigru in Nigeriji, v Mozambiku in Angoli pa naj bi z njimi končali dolgoletno državljansko vojno. Usoda kljubovalnega Traoréja, ki se je sprememham skušal upreti s silo a s tem izzval odpor vojske, na kateri je slonela njegova dolgoletna oblast, bo ta proces nesporno pospešila. Prav te dni so se pod pritiskom nemirov za večstrankarstvo že opredelili tudi v Sierra Leoneju in Kamerunu.

Maneverski prostor se je nevarno zožil tudi za tiste, ki se večstrankarske ureditve še otepajo, češ da jo je poenostavljeno vsiljevati kot zveličavno obliko demokracije, in da bo v Afriki zgolj razpihala medplemenske spopade in pripeljala do novih dram, podobnim tistim v Somaliji in Liberiji.

Kot je pred dnevi opozoril generali sekretar organizacije afriške enotnosti (OAE) Salim Ahmed Salim, si Afrika brez demokracije in spoštovanja človekovih pravic ne more obetati tudi gospodarskega razvoja. Novi demokratično izvoljeni predsednik Benina pa je dodal: Kam se bo nagnila tehtnica, je odvisno predvsem od tega, ali bodo razviti Afriki, zdaj ko je demokracija začela kliti tudi na njenih tleh, izdatneje priskočili na pomoč.

VOJKO PLEVELJ

Hafez el Asad pri Mubaraku Obisk po dvanajstih letih

Pogovori so zajeli arabska in mednarodna vprašanja ter bilateralo – Glavna tema: ustanovitev sirsko-egiptovskih varnostnih sil v Zalivu

OD NAŠEGA SODELAVCA

KAIRO, 2. aprila – Sirijski predsednik Hafez el Asad je v nedeljo prišel na uradni obisk v Kairo po dvanajst let dolgi prekinitvi, kupu žolčnih besed in žaljivk. Potonile so med nedavno vojno v Perzijskem zalivu, v kateri je Egipt izgubil navideznega prijatelja, Sirija pa glavnega sovražnika. Njegov lanski kratki obisk v Aleksandriji je bil take vrste, da ni imel vseh predznakov državnega obiska tako kot zdajšnji obisk v egiptovski prestolnici.

Uradno je bilo sporočeno, da sta se gost in gostitelj takoj lotila dela in da so njuni pogovori zajeli arabska in mednarodna vprašanja, pa tudi dvostranske odnose. Toda kot je slišati iz krogov dobro obveščenih opazovalcev je bila glavna tema pogovorov Asada in Mubaraka ustanovitev multinacionalnih arabskih sil, ki naj bi v prihodnje jamčile za red in mir na območju Perzijskega zaliva; simbolično naj bi bili v njih vojaki iz vseh zalivskih držav, jedro teh sil pa bi bile seveda egiptovske in sirijske čete. Slišati je tudi, da bi bilo v tem »zalivskem kontingentu« od trideset do štirideset tisoč egiptovskih vojakov, sirijskih pa bi bilo nekaj manj, okrog 25 tisoč. Bistveno pri celi stvari pa je, da bi Združene države vendarle ostale vojaško prisotne, čeprav naj bi bil to le poveljniški sestav, v katerem bi bilo nekaj sto oficirjev in vojaških svetovalcev. Del ameriškega glavnega poveljstva, ki ima svoj štab na Floridi, naj bi se preselil v eno od zalivskih držav, najverjetneje v Bahrein. Na čelu tega poveljstva je seveda »ameriški junak« zalivske vojne general Norman Schwartzkopf. Po nedavni razlagi predstavnika Bele hiše Marlina Fitzwaterja je uradno pojasnilo Pentagona za to potezo naslednje: »naši zavezniki v regiji in glavno poveljstvo pravkar razmišljajo o možnosti, da bi preselili del štaba s Floride na območje Zaliva, tako da bi lažje izvajali vežbanje in koordinacijo, kadar gre za naše zalivske zaveznike.«

Združene države so sicer že štirideset let prisotne v Parzijskem zalivu, toda zdaj, po vojni z Irakom, so prvič tudi vojaško. Kar se tiče Arabcev, sta zamisel takoj pozdravila Saudska Arabija in Kuvajt, Sirija, Jordanija in Iran pa so reagirali z mešanico jeze in tihega pristanka, toda iz Damaska je prišla opomba, da Sirijci »v svojih protestih ne bodo preveč glasni«.

Pri pogovorih državnih glavarjev Sirije in Egipta je značilno še dvoje: obnašanje Izraelcev in Palestincev z zasedenih ozemelj. Izraelski veleposlanik v Kairu Abraham Duveik je namreč pred Asadovim obiskom v Kairu izročil državnemu ministru za zunanje zadeve Butrosu Galiju sporočilo svoje vlade, v kateri je rečeno tudi naslednje: »Izrael se je pripravljen pogajati z vsako arabsko državo ali skupino arabskih držav, toda prej se mora med obema stranema končati vojno stanje. Potem je Izrael pripravljen sodelovati pri mirovnih pogajanjih v regiji, oziroma jih zastaviti«.

Takoj nato je prišla v Kairo delegacija Palestincev z zasedenih ozemelj, ki jo vodi predsednik sindikata palestinskih novinarjev Fajez Rahman. »Prišli smo z določenimi idejami, ki se tičejo mirovnega procesa na bližnjem vzhodu, za katere bomo skušali dobiti podporo Egipta, skušali pa bodo popraviti tudi škodo, prizadejano odnosom med PLO in Egiptom med zalivsko vojno,« pravijo Palestinci z Zahodnega brega in iz Gaze. Izrecno ne omenjajo nikogar, toda jasno je, da je to škodo naredil samo in izključno Jaser Arafat, na papirju še zmeraj voditelj Palestinske osvobodilne organizacije.

MIROSLAV VIŠNJIĆ

ZDA hočejo uničiti Sadamovo tajno poslovno mrežo v tujini

Na črnem seznamu skoraj sto družb in posameznikov iz različnih držav – Stroge kazni za »agente«

WASHINGTON, 2. aprila (AFP) – Ameriška vlada je napovedala, da si bo prizadevala nevtralizirati oboroževalsko-finančno mrežo, ki jo je vlada predsednika Sadama Huseina razpredla po vsem svetu, ker hočejo preprečiti obnovo iraške vojaške moči. Vlada ZDA je napovedala vojno »agentom« iraške vlade in je objavila seznam skoraj stotih družb in posameznikov v različnih državah, ki so po teh obtožbah del iraškega, po vsem svetu razpredenega »vojaškega in finančnega kompleksa«.

Objava seznama z imeni družb in posameznikov v službi Iraka pomeni, da za njih veljajo pravila gospodarske zapore Iraka, ki so jo lani avgusta objavile ZDA. Namestnik ameriškega finančnega ministra John Robson je povedal, da akcija proti skoraj stotim družbam in posameznikom ne bo tako spektakularna kot je bila operacija Puščavski vihar, vendar jo je treba upoštevati kot pomemben korak ZDA za zagotovitev stabilnosti na področju Zaliva.

Robson je povedal novinarjem, da se je na črnem seznamu znašlo 52 tujih družb in 37 posameznikov, ki po vsem svetu delajo za iraško vlado. Na prvem mestu tega seznama so se znašle britanske družbe in poslovneži, saj menda kar 32 britanskih družb in 13 posameznikov dela za Sadama Huseina. Na črnem seznamu so poleg iraških firm v tujini še družbe in posamezniki iz različnih arabskih držav, vključno z Egiptom, Jordanijo in Libanonom, nadalje iz Nemčije, Italije in Brazilije. Na tem seznamu je za sedaj 52 tujih družb (od tega sta samo dve iz ZDA) in 37 poslovnežev.

Če omenjene družbe in posamezniki ne bodo prekinili sodelovanje z iraško vlado, so jim zagrožene stroge kazni: do milijon dolarjev in do 12 let zapora, kot je zapisano v pravilih gospodarske zapore za kršilce zapore Iraka. Podminister Robson je novinarjem povedal, da hočejo ZDA s to akcijo preprečiti Sadamu Huseinu ali njegovemu nasledniku obnovo iraške vojaške moči in preprečiti, da bi premoženje, ki pripada iraškemu ljudstvu, porabili za oboroževanje ali osebne namene.

Dvema ameriškima družbama, ki sta se znašli na črnem seznamu, so že zamrznili premoženje, kar je ukazala ameriška vlada. John Robson ni hotel povedati, kolikšna je vrednost zamrznjenega iraškega premoženja v ZDA, vendar omenjajo milijardo dolarjev. Poleg tega so v ZDA sestavili tudi seznam 160 trgovskih ladij, ki so bodisi v iraški lasti, ali jih kontrolira iraški kapital, s katerimi ameriške tvrdke ne smejo poslovati. V Washingtonu dodajajo, da seznama družb in posameznikov, ki delajo po naročilih iraške vlade in trgovskih ladij, še nista dokončna in ju dopolnjujejo, pri čemer poudarjajo, da je poslovanje z njimi nezakonito in zato kaznivo.

V ZDA nadaljujejo z raziskovanjem tajne iraške oboroževalsko-finančne mreže po vsem svetu. Za zdaj nihče ne ve, kolikšna je vrednost iraškega kapitala v tujini, zlasti ne skritega premoženja Sadama Huseina in drugih iraških funkcionarjev. V tisku so zapisali, da sta Sadam Husein in njegova družina v desetih letih samo z izvozom iraške nafte zaslužila okrog deset milijard dolarjev.

OŽIVLJANJE STARIH EPIDEMIJ

Kolera se je izkrcala v Južni Ameriki

Iz Peruja, kamor naj bi zanesli bakterije kolere iz Azije, se zdaj kužna bolezen revščine in umazanije širi tudi na sosedna območja, v Ekvador, Kolumbijo, Čile in Amazonijo

Podatki so uradni in potrdil jih je tudi generalni direktor Svetovne zdravstvene organizacije Hiroši Nakajima: do sobote, 23. marca, je v Peruju umrlo za kolero 609 ljudi, 97.115 pa jih je okuženih. Odtlej so se te številke občutno povečale, (poluradno so 31. marca poročali iz Peruja o 750 mrtvih in 120.000 obolelih za kolero), saj za kake množične preventivne akcije ni denarja, za zdravljenje zmanjkuje zdravil in bolniških postelj, življenjske razmere prebivalstva, po katerem je udarila zavratna in trdoživa kužna bolezen revščine, pa se tudi niso prav nič spremenile. Kvečjemu da so se še poslabšale, saj je Peru v slabih dveh mesecih, odkar je izbruhnila epidemija, po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije že izgubil milijardo dolarjev (prepovedan izvoz, manj turistov, zmanjšanje domače proizvodnje in porabe). A tudi zatiranje epidemije naj bi stalo vsaj milijardo dolarjev, ki je Peru nima in je tudi ne more dobiti, ker je v začetku osemdesetih let odklonil plačevanje kakih 21 milijard dolarjev dolgov v tujini.

Ob neobvladljivem položaju v državi je precej akademsko vprašanje, od kod je nenadoma prišla v Peru kolera. Dejstvo je, da so prve primere bolezni in tudi prve žrtve imeli v pristaniškem mestu Chimbote (kakih 400 kilometrov severno od prestolnice Lime) in da se je kolera v nekaj tednih razširila vzdolž vse pacifiške obale, prodrla celo čez andsko gorovje in segla tudi v porečje Amazonke. In čeprav so meje med Perujem in sosednimi državami (Čile, Ekvador, Kolumbija, Brazilija in Bolivija) bolj ali manj zaprte, so prve primere kolere že odkrili v pacifiških južnoameriških državah. Kar navsezadnje niti ni tako čudno, saj so si življenjske razmere v teh državah – vsaj za veliko večino skrajno revnega prebivalstva – zelo podobne.

V nevarnosti več kot polovica prebivalstva

Lima, v kateri je največ kolere že zato, ker v glavnem mestu živi več kot četrtina vsega perujskega prebivalstva (ocena: kakih 23 milijonov), ponuja precej popolno podobo tistega, kar se zdaj dogaja v Peruju. Za kolero velja, da se širi predvsem z uživanjem okužene hrane in vode in da je za toksine »vibrio cholerae« idealno okolje podhranjeno telo sredi umazanije. In v Limi je zbrano vse, kar potrebuje epidemija.

Priobalno morje, v katerega se steka vsa nesnaga s kopnega, je dokazano vir okužbe, saj se je od začetka osemdesetih let, ko so se morski tokovi zaradi klimatskih sprememb odmaknili od obale, spremenilo v velikanski bajer. Pa kljub temu prav iz njega prihaja večina hrane za prebivalce Lime in drugih perujskih priobalnih mest (v mestih pa živi kakih 80 odstotkov perujskega prebivalstva). Ameriški in francoski inštituti so sicer potrdili izsledke perujskih zdravstvenih delavcev, da so ribe, a tudi raki, školjke, mehkužci nasploh, iz tega priobalnega pasu oceana okuženi. Toda kako odvzeti delo kakim dvestotisoč ljudem, ki se tako ali drugače ukvarjajo z ribištvom, predvsem pa, kako odtegniti milijonom ljudi edino hrano, ki si jo ob do nedavna tisočodstotni mesečni inflaciji še lahko privoščijo? Da pa bi bila zadeva še bolj zapletena, je priljubljena – zato ker je najcenejša – obmorska nacionalna jed »ceviche« – surova riba ali morski sadeži, začinjeni z limono in pekočo papriko. Sanitarni minister je sicer poskušal prepovedati uživanje te jedi, toda ko je predsednik republike »Japonec« Alberto Fujimori pred televizijskimi kamerami slastno pojedel krožnik »ceviche«, je minister lahko samo odstopil.

Reka Rimac, iz katere Lima zajema skoraj vso vodo za svoje vodovodno omrežje, ki pa ne seže v milijonska barakarska predmestja, je skrajno okužena. Toda v poletnih mesecih južne poloble je bila večina vodovodnih cevi praznih – deloma tudi zaradi stavk vodovodarjev – in ljudje so zajemali vodo kar iz reke. In prav tedaj je izbruhnila epidemija. Vendar tudi ko bo vode spet dovolj, več kot polovica prebivalcev Lime ne bo mogla piti neokužene vode. Minuli teden je perujski dnevnik »Le Republica« zapisal v uvodniku: »Kako perejo zelenjavo, kako naj se ljudje umivajo, če ni vode in če ni denarja za milo? Kako naj ljudje prekuhavajo vodo za pitje, ko nimajo elektrike in tudi ne denarja za plin ali petrolej?« In vprašanje iz uvodnika – »Ali se bomo morali sprijazniti z mislijo, da bomo odslej živeli s kolero?« – ni kaka novinarska figura. Po ocenah strokovnjakov bi moral Peru v naslednjem desetletju investirati vsaj poltretjo milijardo dolarjev, če bi hotel le trem četrtinam svojega prebivalstva zagotoviti zdravo vodo. Kje naj bi dobil ta denar, pa ne zna povedati noben strokovnjak. Zato je kar upravičena bojazen generalnega direktorja Svetovne zdravstvene organizacije, ki si je te dni ogledal razmere v Peruju, da zna postati kolera v tej državi endemična, se pravi stalna bolezen.

Beda sredi bogastva

Peru sicer zdaj še sodi med revne države sveta (nacionalni bruto produkt na prebivalca okrog 850 dolarjev), toda vztrajno tone med najrevnejše. Zaposlenih je le kakih 30 odstotkov prebivalstva (skoraj prav toliko je nepismenih) in prav podhranjenost naj bi na široko odprla vrata koleri. V povprečju Perujci pojedo na dan le 93 odstotkov hrane, ki velja po standardih Organizacije združenih narodov kot

● Epidemija kolere se iz Peruja kljub vsem zaporam širi tudi na sosedne države. Tako so v Ekvadorju 29. marca uradno potrdili, da je doslej v južnih pokrajinah te države umrlo za kolero že 23 ljudi, okuženih pa naj bi jih bilo že več kot sedemsto. Iz Kolumbije zadnji dan marca še niso poročali o smrtnih primerih, uradno pa je potrjeno, da je v bolnišnicah 21 ljudi, okuženih s kolero. Oblasti vsekakor menijo, da jim bo uspelo preprečiti širšo epidemijo. Tako mislijo tudi v Čilu, kjer naj bi doslej imeli le kakih deset primerov okužbe, a so bolnike pravočasno izolirali. O koleri pa poročajo tudi z drugega konca sveta. Nigerijske oblasti so sporočile, da je zaradi nove epidemije kolere – zadnjo so v tej državi imeli leta 1989 – doslej umrlo vsaj tristo ljudi. V Zambiji, kjer naj bi se kolera razdivjala že mesec prej, pa naj bi našteli že več kot 600 žrtev.

minimum. Kako se računajo povprečja, pa je znano . . .

Bolezen revščine je tokrat prizadela potencialno eno najbogatejših držav Južne Amerike. Peru, ki ga je skoraj šestkrat več kot Jugoslavije, sicer obdeluje manj kot tri odstotke zemlje, toda z dokaj razvito živinorejo in še posebno z ribištvom bi se pravzaprav moral preživeti. A se le težko, saj gre vse, kar je najboljše, v izvoz. Tudi nafte in plina ima Peru dovolj zase in še za izvoz, hkrati sodi med največje izvoznike bakra in srebra na svetu. Pod zemljo pa se skrivajo še druga bogastva: še kakih ducat kovinskih in dva ducata nekovinskih rudnin, za nameček pa še velikanske zaloge lignita, ki ga praktično sploh ne kopljejo. Tudi hidroenergetski potencial je izrabljen le petodstotno. In tako naprej. Toda kljub vsemu bogastvu tone v vse hujšo gospodarsko krizo – in kolero. Sedanji svetovni gospodarski red, ki sili cene surovin navzdol, cene končnih izdekov pa draži, je poskrbel, da se je Peruju že proti koncu sedemdesetih let zalomila dotlej pozitivna plačilna bilanca s tujino in da se je začel utapljati v dolgovih. Veliko so k temu prispevale tudi razmere doma: skrajno neenakomerna razporeditev narodovega bogastva, birokracija, politična nestabilnost, korupcija, vojska in gverila, nacionalizacije in spet privatizacije. Toda dejstvo je, da se je vsa akumulacija selila leta in leta v tujino in da Peru danes res ne more izpolniti vseh zahtev Mednarodnega denarnega sklada in da komaj zbere tistih 10 odstotkov natrženih deviz, ki jih enostransko namenil odplačevanju dolgov.

In zdaj še kolera. Ob epidemiji je razviti svet, edini, ki bi lahko pomagal Peruju, poskrbel predvsem zase. ZDA in tudi Evropska skupnost so praktično prepovedale uvoz rib, zelenjave in sadja iz Peruja, propadle so tudi donosne pogodbe z Japonsko o ribarjenju v perujskih teritorialnih vodah.

Očitno je, da pomoč Svetovne zdravstvene organizacije ali Mednarodnega rdečega križa ne more rešiti Peruju niti epidemije niti gospodarskega propada. Tako se zdaj Peruju kaže le sila srhljiva rešitev: ko bi se epidemija razmahnila in hkrati razlila še na sosedne države, tako da bi bilo v potencialni nevarnosti skoraj 80 milijonov ljudi, bi se mogoče razvezale mošnje Svetovne banke, Medameriške banke za razvoj in še katerih drugih mednarodnih ali zasebnih finančnih virov. Saj bi bili zaradi epidemije v nevarnosti tudi kar veliki (njihovi) dobički.

MIRO POČ

Mlada iniciativa pri SDZ sprejeta v internacionalo

LJUBLJANA, 2. aprila – Mlada iniciativa pri SDZ je bila na nedavnem ustanovnem srečanju mednarodne mladinske demokratične zveze v Washingtonu sprejeta med polnopravne člane, in to kot edina organizacija iz vzhodne Evrope. Internacionala mladih delov svetovnih strank s sredinsko-desno usmeritvijo ima sicer svoj sedež v Londonu, predseduje pa ji Mark Heyward iz liberalne stranke Avstralije.

Roman Kolar je kot predstavnik Slovenije udeležencem srečanja pojasnil položaj Slovenije v Jugoslaviji ter razdelil besedilo resolucije skupščine RS o razdružitvi s spremnim gradivom.

V njegovih srečanjih z uglednimi ameriškimi izvedenci za Srednjo in Vzhodno Evropo se je izkazala Phyllis Kaminsky kot dobra poznavalka naših razmer in naklonjena slovenskim interesom. (CR)

Anton Rupnik:

BALTIK NA BARIKADAH

(21)

(Burna pomlad '91 v Litvi, Latviji in Estoniji)

Četudi smo mi sami pripravljeni potruditi se in izgovoriti tista dva ‚nn' na koncu besede Tallinn (kar pomeni dansko mesto, ki ga je ustanovil danski kralj Voldemar leta 1219).«

V takšnem ironičnem stilu ta zgodovinar dokazuje, da je Riga nemško mesto, da pa je ruski knez Vladimir dal bremenskemu menihu Mainhardu soglasje za naselitev Nemcev v to območje (leta 1184). Kajti izdavna je bila trgovina z zahodom na tem območju v rokah ruskih trgovcev oziroma vzhodnih, baltskih Slovanov, piše Fomenko.

Sredi 14. stoletja se je litovski kralj Gediminas imenoval za kralja Litovcev in Rusov; enak naslov so ohranili njegovi nasledniki. V litovski veliki kneževini je bilo devet desetin zemlje v rokah tamkajšnjih Slovanov, ki da so imeli »višjo raven gospodarjenja in družbenih odnosov ter kulture kot pa Litovci«. Od 14. stoletja naprej je bil ruski jezik predpisan za uradno korespondenco, letopise pa so pisali v jeziku, ki so ga imenovali za belorusko-litovskega.

Posebno pomembno mesto pripisuje Fomensko ruskemu pravoslavju v Pribaltiku, ki je tod skozi stoletja pomenilo branik pred katolicizmom in luteranstvom. Pravoslavje je bilo vera tlačanov, pa so Estonci govorili o »ruski veri« nasproti »gosposki veri«, ki so jo vsiljevali nemški kolonizatorji. Mihailovski samostan v Revelu (Tallinnu) je bil že od 14. stoletja naprej osrednja opora pravoslavju v tem delu Pribaltika.

»Toda ruska carska vlada je v 18. in prvi polovici 19. stoletja presodila, da se bolj splača podpirati nemški značaj tega območja, pač zato, da bi ohranila stabilnost ter izrazila hvaležnost za to, da so baltski Nemci ostajali zvesti carski kroni. Zaradi tega so luteranci zapostavljali pravoslavce. Težko je bilo ne le Rusom marveč tudi Estoncem, kajti za prestop k pravoslavju so tlačanu lahko celo odvzeli najemni del zemlje. Podobno je bilo v Latviji.«

To je bil vzrok, da so se Estonci in Latvijci v 40-ih letih 19. stoletja začeli obračati na Rusijo, da bi jim pomagala. Načrtna rusifikacija se je začela šele konec stoletja, ko so odpravili krajevne ostanke samouprave, namesto nemščine pa uvajali ruščino na vsa področja javnega življenja.

Fomenko nadalje pravi, da je do odcepitve pribaltskih republik od Rusije po koncu prve svetovne vojne prišlo v bistvu po zaslugi Rusije same, ki je prva priznala nove državice, medtem ko so se zahodne sile do zadnjega otepale, preden so z njimi navezale diplomatske odnose, ker so pač računale na zmago protirevolucije in ker so hotele ohraniti v tem primeru Rusijo v celotnem obsegu, razen Poljske in Finske pač. Pribaltskim republikam bi v tem primeru priznali notranjo avtonomijo v sklopu ruske države.

Pribaltijci morajo za vse, kar imajo, izkazovati hvaležnost Rusiji, nekako dokazuje Fomenko. »Industrializacija Latvije in Estonije, dograditev razvejane železniške mreže se je začela konec 19. stoletja. Pred prvo svetovno vojno so v okolici Rige, Revela (Tallinna) in Liepaje nastale tovarne za predelavo kovin, tekstilne, konzervne in ladjedelnice. (V Latviji se je število podjetij v letih 1874 do 1914 povečalo od 150 na 810).«

Latvija in Estonija bi bili brez ruskega trga mrtvi, meni ruski zgodovinar, ko navaja podatke, da sta se v medvojnih neodvisnih republikah drastično zmanjšala obseg prometa in družbeni proizvod. Šele po drugi svetovni vojni se je spet začela nova industrializacija Pribaltika.

Sklep: »Vse mogoči naši separatisti nimajo nič več pravic do obstoja in izražanja lastnega mnenja, kot jih imajo separatisti v deželi Baskov, razdeljeni med Španijo in Francijo, v kanadski provinci Quebec, v britanski Severni Irski, na francoskem otoku Korziki, na italijanski Siciliji ali v indijski državi Pendžab.«

Pribaltik je ruski Teksas . . .

V polemiki okoli statusa Pribaltika navajajo sovjetski publicisti primer iz ameriške zgodovine, ko je 11 južnih držav razglasilo svojo odcepitev. Bilo je to leta 1861. Tedanji predsednik ZDA Abraham Lincoln ni niti malo pomišljal o tem, ali gre uporabiti silo za to, da bi strl ta upor separatistov, radi poudarjajo moskovski razlagalci stanja. Noben Američan danes ne pomisli, da bi svojemu slavnemu predsedniku očital, da je ravnal nedemokratično, pa čeprav je povzročil dolgo in krvavo državljansko vojno. Še več: ko je predsednikova armada šla v pohod na odpadniško državo Georgio, je severnjaški general Sherman pustil za seboj pepel in ruševine, v zgodovino pa je prešel s slavnim maršem »Karakamo po Georgiji«, ki jo še danes prepevajo po vojaških akademijah ZDA. »Kar pa zadeva izraze sožalja žrtvam pacifikacijskega pohoda (civilnim seveda), je treba povedati, da jih nikoli ni izrazil noben ameriški predsednik,« ironično piše eden takšnih – v celoti pa številnih – moskovskih polemikov, ko hkrati zagovarja zahtevo, naj bi prezident ZSSR Mihail Gorbačov preprosto razglasil predsedniško upravo nad vso puntarsko in secesionistično baltsko deželo, do katere ima vsaj toliko pravice kot ameriški predsedniki do tistih južnih predelov države, ki so jih nasilno odvzeli sosednji Mehiki. »Nihče zdaj ne zahteva iz kakršnih koli demokratičnih pobud, da bi ZDA omogočile razglasitev nedovisnosti Teksasu, Kaliforniji ali Havajskim otokom – vse to so že zdavnaj ameriška ozemlja,« argumentira drugi takšen »ideolog« enovitosti sovjetskega imperija.

S precejšnjo zamudo so narodnostno zanesenjaški voditelji v Rigi (»Latvijo Latvijcem!«) spoznali, da bodo vendarle morali nameniti ustrezno pozornost tudi tisti polovici prebivalstva, ki ne spada k latvijskemu narodu in jeziku. Po vzoru Litovcev so šele februarja letos ustanovili departma (ministrstvo) za narodnostna vprašanja. Z novim šefom tega resorja sem se spoznal naključno, ko je bil v gosteh pri svoji litovski kolegici Halini Kobeckaite. Domenila sva se takoj za temeljite pomenke v Rigi. Vladimir Petrovič Stešenko je nadvse prijeten mož, uglajeni, a zelo odprti sobesednik, ki tudi sam navaja na najbolj žgoče vidike svoje resorne problematike. Stešenko je po narodnosti Ukrajinec, v Latviji živi že četrto desetletje (rojen 1944), tu se je oženil z Rusinjo, pasivno obvlada latvijščino. Do imenovanja je bil predsednik socialistične stranke Latvije, hkrati pa še stalni dopisnik glasila akademije znanosti ZSSR Poisk.

V Latviji je že sama sestava nelatvijskega prebivalstva precej drugačna kot v dveh sosednjih baltskih republikah, opozarja na posebnosti Stešenko. Riga ima stoletno tradicijo ruske kulture, tu je znaten sloj ruskojezičnega izobraženstva. To pa je v političnem pogledu nosilec naprednih, demokratičnih pogledov. Zato Vladimir Petrovič meni, da v Latviji ne gre kar tako govoriti o mednacionalnih konfliktih, češ da imajo različne »etnosocialne skupine« svoje različne interese, ki pa za zdaj še niso »harmonizirani«. Če bi stanje pustili naprej brez potrebnega usklajevanja včasih nasprotujočih si interesov, bi problemi zares lahko prerasli v »medetnične spopade«, pravi Stešenko.

Napetosti nastajajo okoli uresničevanja zakona o jezikih, sploh pa se duhovi vnemajo te dni, ko latvijski parlament sprejema novi zakon o »svobodnem razvoju narodnih in etničnih skupin Latvije in njihovi pravici do kulturne avtonomije«.

»V Latvijski republiki živijo latvijski narod (nacija), pradavna prvotna narodnost Livov, pa tudi narodnostne in etnične skupine,« pravi preambula k zakonu. Večkrat pozneje posveča posebno pozornost »ohranjanju narodnostne identitete in kulturno-zgodovinskega okolja« za Live, ki so jih našteli le še 140 na severozahodni obali Riškega zaliva. Zakon naj bi zajamčil vsem stalnim prebivalcem Latvije pravico, da ustanavljajo na narodnostnih temeljih svoja društva in združenja, država pa naj bi jim pri tem pomagala, še zlasti, ko gre za šolanje v materinem jeziku.

Pri vrhovnem sovjetu republike so hkrati z departmajem znotraj vlade ustanovili »družbeni posvetovalni svet narodnosti«, v katerega naj bi najrazličnejše organizacije narodnosti in etničnih skupin delegirale svoje predstavnike, in sicer po največ tri za dobo petih let. Ta posvetovalni organ spada v notranjo pristojnost komisije za človekove pravice in narodnostna vprašanja pri vrhovnem sovjetu. To komisijo vodi Andrej Pantelejev, ki pa je kljub ruskemu imenu in priimku čisti Latvijec; vsaj tako se mi sam predstavi na začetku pogovora, v ustrezno obarvani ruščini seveda. Pravzaprav sem ga »zalotil« prav na sredi seje njegove komisije, ko so pretresli prve odmeve na objavo predloga zakona o narodnostih.

Cerkvene občine v Latviji

Verska skupnost:	1940	1991
– luteranci	324	253
– katoličani	226	184
– pravoslavci	164	88
– staroverci	90	65
– baptisti	112	60
– adventisti	32	28
– Židje	221	4
skupaj cerkvenih občin:	1169	716

DELO

Samostojen časnik za samostojno Slovenijo

Kaj potem?

BRANIMIR NEŠOVIĆ

Kaj bo sledilo Plitvicam in tako imenovanemu zedinjenju Krajine z Republiko Srbijo? S kakšnim novim presenečenjem nam bodo postregli, da bo napetost primerno visoka? Kje in kako bodo naslednjič zastavili igro z državljansko vojno, ki je ta hip v glavah dveh vodilnih mož dveh sovražnih si držav očitno še videti obvladljiva? Vse namreč kaže, da še nismo dosegli točke, ki ji bodo sledila pogajanja.

Vzemimo za primer prvoaprilsko sejo tako imenovanega izvršnega sveta Srbskega avtonomnega območja Krajine, na kateri so sprejeli odločitev o odcepitvi od Hrvaške in zedinjenju z Republiko Srbijo. Namreč, drugoaprilsko zasedanje srbske in vojvodinske skupščine ne bo moglo mimo te odločitve – nasprotno, kaže, da je zedinjevanje povsem koordinirana stvar. Zelo malo je verjetno, da bi Milan Babić na svojo roko in samo zaradi prehude stiske Srbov na Hrvaškem sklenil odločiti se za ta pripojitveni korak. Kaj takega sploh ne bi bilo v slogu politike, ki se jo že dlje časa gre Slobodan Zedinitelj II. in ki kar precej časa ni bila vzeta zares. Še na Gazimestanu, ob proslavi obletnice kosovske bitke, ko je izpovedal svoj nacionalni in politični program, so se njegove besede o morebitnih oboroženih spopadih marsikomu zdele samo neokusne in neprimerne. Kosovo je bilo daleč in tako rekoč srbska notranja stvar, za ceno ljubega miru namreč. Tako je pač kazalo. Zdaj se je Kosovo preselilo na Hrvaško, in skrajno naivno bi bilo pričakovati, da bo Srbija gentlemansko zavrnila Babićevo roko, češ, ne spodobi se jemati drugemu. Če pade Hrvaška, bo drugo tako in tako naše. Je to ta logika?

Morebiti. Odgovor na to vprašanje je, pa če je nam to všeč ali ne, večji del v rokah vojske, ki se je umestila z oklepniki med hrvaško in srbsko policijo. Če vzamemo za zelo verjetno, da bosta vojvodinska in srbska skupščina potrdili enostransko odcepitev dela hrvaškega ozemlja, bo JLA, če naj ohrani to ime, v silno kočljivem položaju.

Dejansko bo s svojim orožjem in ljudstvom podprla neposredno spreminjanje meja znotraj Jugoslavije, kar pa je spet v neposrednem nasprotju z uradnimi izjavami vojaškega vrha. Tako se zdi, da armadni vrh nikakor ne more sprejeti vloge branilca »srbskih notranjih meja«, pač pa, da bo vztrajal pri znani formulaciji ohranjanja ustavne ureditve (torej formalno nekih novih meja ne bo sprejel) in ozemeljske celovitosti. To bi na eni strani pomenilo nemara celo nekakšno ohranjanje statusa quo v Krajini, kjer se nič ne bi spremenilo ne glede na odločitve krajinske vlade in vojvodinsko-srbske skupščine, zato pa bi bili na drugi strani deležni izrednih razmer v vsej državi. Kratko rečeno, če je za vojsko formalno nesprejemljivo srbsko razpletanje v Krajini, je s te plati docela sprejemljivo poseganje v Jugoslavijo kot celoto. Utegne se zgoditi, na moč preprosto, da bo predsedstvo v okrnjeni sestavi skušalo popraviti »napako«, narejeno 14. marca (ko mu ni uspelo vsiliti izrednih razmer). Pri tem se je povsem odveč spraševati, kdo bo obladoval razmere, ali predsedstvo kot vrhovni poveljnik ali vojaški vrh sam.

Zadnje novice pravijo, da je predsedstvo SFRJ (v okrnjeni sestavi) ultimativno zahtevalo umik hrvaške policije iz Plitvic, in sicer do 15. ure (2. aprila). Koliko ta zahteva sploh lahko vpliva na odločitev srbske skupščine? Mar Milošević sploh more, če naj ostane to, kar je, svetovati skupščini, naj odkloni Babićevo roko? Koliko je tu, če gre – kaže pa, da gre – za oklic izrednih razmer, sploh pomemben umik hrvaških specialcev? Denimo, da se umaknejo. Denimo, da bo Tuđman potem priobčil, da je s tem preprečil spopad in neizogibno državljansko vojno.

Denimo – toda, kaj bo sledilo Plitvicam in koliko pogajalcev bo za tem še sploh sedlo za pogajalsko mizo v kaki razkošni vili?

V čem je pomen zamenjave Markovića

BOJANA JAGER

Obsodba Anteja Markovića, ki sta jo na njegov račun izrekla voditelja dveh največjih republik, potem pa so se ji na različne načine pridružila še druga interesna območja od Črne gore do Slovenije, je bila v javnosti izredno spretno predstavljena, da bi zamenjala glavno tezo – s čim bi bili pravzaprav lahko nezadovoljni: z reformo in vodenjem ekonomske politike ali z enim človekom, in sicer ne glede na to, ali je političnemu in nasploh vsemu občinstvu všeč, kako se smeje, ali se jim zdi preveč samozavesten in premalo popustljiv do republiških voditeljev in njihovih izjav.

Vse to je slišati absurdno – in tudi je – preprosto zato, ker nihče ne želi povedati pravih stvari v državi, v kateri je pojem dogovarjanja in demokratičnega dialoga zamenjalo nesramno trgovanje vseh zoper vsakogar, seveda v škodo tistega, ki je trenutno odsoten. Mar sploh vemo, koliko je bilo v takšnem srbskočrnogorskem ali hrvaško-srbskem trgovanju »preprodanih« slovenskih interesov z neposrednimi materialnimi posledicami. Sta Tuđman in Milošević nezadovoljna zaradi tega, ker zvezna vlada (ne Ante Marković samovoljno) slabo izvaja ne tako davno skupaj sprejeto reformo in protiinflacijsko politiko. Če je tako, potem bi bilo logično, da bi se pogovorili o tem, kaj je v tem programu slabega, če je od njega sploh še kaj ostalo po vdoru v denarni sistem države in zvezno blagajno, suspenziji politike plač, razcepitvi trga z republiško samovoljo in blokadami, vse to pa v času, ko se v polovici države bolj žvenketa z orožjem (pa tudi strelja), kot pa dela in gospodari. Vendar pa se je treba še naprej razporejati, zlasti če upoštevamo, da se v vseh republikah povečuje število lastnih nezadovoljnežev. Kaže, da sta se zato omenjena republiška voditelja najlažje dogovorila, da je treba čimprej strmoglaviti Anteja Markovića, da bi lahko s tiskanjem denarja ustvarili potrebne dopinge za režime, ki se jim majejo tla pod nogami, medtem ko pošast socialnih nemirov nevarno ogroža lojalnost državljanov. Ali pa je morda treba izvesti takšen pritisk in takšen denarni učinek, hkrati pa obdržati Markovića, saj je on v omenjeni zamenjavi tez gotovo najprimernejša firma za pljuvanje pri nas doma, vendar pa firma, ki v svetu še vedno uživa ugled. Po mnogih odzivih v Sloveniji je mogoče sklepati, da jih najbolj moti prav mednarodni ugled našega premiera, ki je preveč trmast, da bi pokleknil pred različnimi opcijami, hkrati pa ima tudi mednarodno podporo za program, ki ga doma sicer zavračamo. Kaže, da bi te opcije v svetu lažje uveljavili, če bi imeli premiera, ki ga v mednarodni javnosti ne bi nihče upošteval.

Pravzaprav niti ni čudno, da se ta stališča skorajda ujemajo z vsem tistim, kar poudarjajo v Srbiji, od Jovićeve obsodbe, češ da ZIS sodeluje z mednarodnimi dejavniki (kar bi v vsaki državi razglasili za izdajo države) pa do negativnega poudarjanja Bushovega pisma, v katerem ta izraža svojo podporo Markoviću. Slišati je celo, da Miloševića in Tuđmana ne bi prav nič motilo (morda bi jima bilo celo pogodu), če bi natančno in do konca spodkopali zvezne institucije, saj bi se tako zdelo, da je Jugoslavija razpadla sama po sebi in po naravni poti. Za Slovenijo, ki vneto zbira razloge za odcepitev, pa bi bil to le še en argument več.

Vendar pa naša zvezna država razpada zaradi povsem zavestnih postopkov, ki jih sicer izvajajo z več ali manj politične modrosti in spretnosti. Pravzaprav sploh ne gre za Anteja Markovića, ki mu je celo srbska Kasandra, priljubljena Vava, po časopisih sporočila, »da se v teh krajih še noben Ante ni dolgo obdržal na oblasti«. Res šarmantno. Gre za odkrit spopad med nasprotujočimi si opcijami glede oblike in obstoja Jugoslavije ali tega, kako naj bi iz nje pobegnili, vse skupaj pa je začinjeno s sladko aromo oblasti. Kaj bi pravzaprav za vse nas pomenila zamenjava Markovića, če pred tem ne uredimo vsega drugega. Nič, čeprav so nekateri očitno prepričani, da bi v tej drugi veliki igri iztržili odločilne točke. Dejstvo je, da so tako reforme kot ekonomska politika, pa tudi kakršenkoli že program trenutno v rokah republik in tudi v celoti omejeni z njihovo voljo. Če je tako, bi bilo najbrž bolje, če bi namesto tega, da skušamo na vse načine strmoglaviti Anteja Markovića, skušali v skupščini SFRJ natančno določiti količino te skupne volje, da bi živeli, delali, gospodarili in služili brez medsebojnih roparskih akcij na dinar, na emisijo, na tovarne in trgovine v drugih republikah vse do takrat, ko bomo končno le dosegli tisti slavni dogovor. V skupščini se vsaj ne da v koaliciji enih trgovati z interesi drugih republik. Tudi v samem zveznem izvršnem svetu menijo, da bi morala vlada v prihodnjih desetih dneh zveznemu parlamentu predstaviti svoje, morda tudi ultimativno videnje rešitve za ta najmanjši del minimuma, ki ga zdaj predstavljajo zvezne države. Potem pa vzemi ali pusti. Vsekakor je izid povsem jasen. Na koncu koncev je tudi Ante Marković samo človek. Očitno gre za veliko več – kdo kaj objektivno želi ali ne želi v okviru možnosti kakršnegakoli že obstoja jugoslovanske skupnosti. Zaupnica ali nezaupnica temu edinemu človeku je res popolna in zavestna zamenjava teme.

Zmaga z zadržki

DARIJAN KOŠIR

Rezultate prvega kroga nedeljskih volitev v Albaniji, na katerih naj bi partija dobila dvakrat več sedežev kot opozicija (v celoti dve tretjini mest), je mogoče tolmačiti na dva načina: po eni strani se ti ne ujemajo z rezultati podobnih prvih povojnih volitev v Vzhodni Evropi lani, po drugi strani pa dogodki, ki spremljajo volitve, le kažejo kontinuiteto razvoja, kakršnega je ta ista Vzhodna Evropa doživela v času zloma komunizma. Čeprav bi radi verjeli tezi, da se bodo nadaljnji dogodki zasukali podobno kot v nekdanji komunistični Srednji Evropi, pa je vendarle bolj verjetno, da čaka Albanijo (če se ne zgodi res kaj prelomnega) usoda sosednjih bivših komunističnih držav, ki tudi skorajda leto dni po prvih volitvah še nise našle same sebe.

Albanijo je namreč treba uvrstiti v isti avtoritarni kulturološki kontekst, v kakršnega je mogoče uvrstiti tudi druge balkanske države (Romunijo, Bolgarijo, Srbijo in Črno goro), kjer je na volitvah zmagal komunizem. To kulturološko izročilo se bistveno razlikuje od svobodnjaškega srednjeevropskega, kar nam pojasni tako dejstvo, da se je komunizem v Srednji Evropi najbolj pogosto tresel, kot tudi to, da se je tam najprej in najgloblje zlomil. V Albaniji pa se je zasukalo zelo podobno kot junija lani v Bolgariji: čas od zloma oblasti do volitev je bil tako kratek, da se opozicija ni mogla niti konstituirati, kaj šele resneje zaživeti, partija je kljub navideznim spremembam obdržala popolno oblast na podeželju, kjer živita dve tretjini volilcev, tam pa je prihajalo tudi do največjih možnih volilnih manipulacij, o tem, da je partija obdržala skoraj popoln monopol nad mediji, pa je skorajda škoda izgubljati besede. Tako je bil rezultat albanskih volitev znan že pred 31. marcem, vedelo pa se je tudi, da bo opozicija, zbrana v okviru Demokratske stranke, zmagala v mestih, ki so se v zadnjih mesecih ob nenehnih demonstracijah in prebegih na tuje precej odprla. Takšne so torej okoliščine, v katerih so Albanci volili; zato si upamo napovedati, da opozicija ne bo privolila v vlado narodne rešitve in dejansko ne bo priznala rezultatov volitev (čeprav jih je formalno že), ampak bo še naprej prirejala demonstracije, dokler ne bodo razpisane nove volitve.

Po drugi strani pa je res, da je – kot v svojem prvem intervjuju za rimsko Repubblico trdi partijski šef Alia – proces demokratizacije v Albaniji (če uporabimo ta kliše) potekal po logični poti in da je sam proces ireverzibilen. V tem smislu je logičen tudi Aliev predlog o vladi narodne rešitve kot tistem organu v prehodnem obdobju, ki naj zagotovi dokončanje začetega dela, in kot organu, do katerega so se v Bolgariji denimo prebijali pol leta, v Romuniji in Srbiji pa se zaradi njega vladajoča partija in opozicija prepirata vse od volitev. Toda opozicija tudi v to delno delitev oblasti po vsej verjetnosti ne bo privolila, zavedajoč se, da je zmagovita partija v paradoksu, iz katerega se ne more izvleči brez resnega sodelovanja z opozicijo: država nujno potrebuje tujo pomoč, to pa bo dobila le, če bo zagotavljala svoboščine, če pa jih bo zagotavljala, potem ne more biti marksistična država, na čemer v partiji še vedno vztrajajo! Tako bi bila za partijo in državo edina rešitev delitev oblasti z opozicijo v zelo širokem smislu (ne le v okviru vlade narodne rešitve), če se želi izogniti morebitnim nadaljnjim nevšečnostim.

Zagotovo namreč drži, da bi bili izidi v primeru res poštenih in fer volitev – čeprav so lahko takšne špekulacije tudi na majavih nogah – povsem drugačni, kot so bili sedaj. In tega se v vodstvu partije zavedajo, kar je Alia v omenjenem intervjuju posredno tudi priznal. Če pa je tako, potem je, da bi se izognili nadaljnjim zapletom in bi omogočili nadaljevanje že začetega reformiranja države, edina možna pot dogovarjanje z opozicijo na okrogli mizi o delitvi oblasti, ki je povsod na Vzhodu (nazadnje v Bolgariji) tudi dala rezultate. Volitve na Vzhodu imajo – vključno z albanskimi – nekatere zakonitosti, ki jih ne smemo spregledati: tako tudi drži, da se je izogibanje okrogli mizi vedno končalo s hudim zaostrovanjem razmer, sodelovanje na njej pa v najslabšem primeru s kolikor toliko poštenimi volitvami in legalnimi in legitimnimi rezultati.

ČE SLEPEC SLEPCA VODI . . .

Republika želi vrniti (če že mora) samo golo fizično premoženje

Minimizacija odškodnine razlaščencem in izključitev tujih državljanov bosta dala negativnemu gospodarskemu razvoju nov, dodaten zamah – Preveč vehementna obramba »slovenske« lastnine

Slovensko gospodarstvo je stopilo v jamo in je trenutno v stanju prostega pada, saj drugače ne moremo vrednotiti padca ravni gospodarske aktivnosti za šestino. Do podobnih sklepov nas pripeljejo hladnokrvno izrečene ocene, da bi družbeni proizvod Slovenije lahko bil letos manjši za 5, 7 ali celo 10 odstotkov. Politikov – kot kaže – ne skrbijo preveč ti strahotni zneski, saj očitno nimajo več razvitega občutka za velikostne razrede; najhen otrok tudi ne loči med številoma 10 in milijon, saj se njegov svet predstav praviloma reducira na vrsto 1, 2, 3, veliko.

Ko bi odgovorni politiki imeli racionalno predstavo o velikosti in učinkih takšnih redukcij družbenega proizvoda, bi si prav gotovo pulili lase in brade; namesto tega se osredotočajo zgolj na sholastične razprave.

Razprave in brezkončno argumentiranje ob vsaki novi različici zakonskih predlogov podaljšuje bivanje v slastni omami oblasti, podaljšuje status quo in odmika trenutek, ko bi se morali spoprijeti z resničnim življenjem, trenutkom realnih učinkov lastnih, napačnih izhodišč.

Predlogi in predpredlogi zakonov o privatizaciji podjetij in denacionalizaciji premoženja imajo prej omenjene značilnosti. V obdobju, ko se skoraj vsak zaposlen, ki se zjutraj pelje na delo, vprašuje: »Ali bo podjetje, v katerem delam, še obstajalo čez mesec, tri ali šest?« se predlagalcem zakona kaže kot prednostno vprašanje o »pravilni in pravični« razdelitvi lastnine med državno malho in med tiste, ki jutri mogoče sploh ne bodo več zaposleni v tem podjetju, ker bodo izločeni kot tehnološki presežki, ker podjetje preprosto ne bo imelo več naročil, ker podjetju nihče ne bo več prodajal na up ali ker bo podjetje enostavno zastalo.

Vrstni red privatizacija denacionalizacija je naroben; logično je, da se prvo vrne nacionalizirano imetje in plača odškodnina (v obveznicah Republike); tisto, kar ostane, se lahko prične deliti med imetjem, ki bo privatizirano (prodano tistim, ki imajo sredstva za investicije), in tistim, ki bo sestavljalo (čim manjše) jedro javnih podjetij.

Ta način bi tudi Evropa sprejela kot dokaz, da smo se vrnili v družino civiliziranih narodov, ki končno spoštuje nedotakljivost tujega premoženja.

Zakaj je denacionalizacija ekonomsko tako pomembna in zakaj se je administracija tako nerada loteva?

S preklicem ukrepov in odpravo nacionalizacije premoženja bi se Republika javno distancirala od nepravičnosti in nasilja, ki jih je ista Republika povzročila, saj ni nobenega dvoma o pravni kontinuiteti v celotnem obdobju od leta 1945 dalje.

Do danes se Republika še ni zadosti jasno in javno odrekla teh krivičnih ukrepov in razlaščencem še ni bilo ponudeno ustrezno moralno zadoščenje; nasprotno, generira se val vprašanj o tem, ali je povsem »pravično« (?) restavrirati nekdanjo lastniško strukturo (kar naj bi tudi bil namen preklica nacionalizacije), poudarja se, da ». . . ne bomo za odpravo starih krivic delali novih . . .« (saj so razlaščenci že vajeni krivic), oblikuje se ksenofobična teza, da tujci (tuji državljani) niso upravičeni do svojega premoženja, saj so bili že kompenzirani drugod. Na splošno se generira razpoloženje, da bi uresničili denacionalizacijo kot nabor ukrepov, ki naj vrne čim manj nacionaliziranega imetja, in ne kot dejanje dokončne sprave med nami in Evropo.

V nabor negativnih ukrepov prav gotovo sodijo tisti, ki so usmerjeni v minimizacijo odškodnine, ki naj bi jo Republika plačala oškodovancem za celotno obdobje nacionalizacije premoženja, in ukrepi, ki želijo iz procesa izključiti tuje državljane in pravne osebe. Ravno ti negativni ukrepi pa bodo dodali negativnemu gospodarskemu razvoju nov, dodaten zamah.

Republika dejansko želi vrniti (če že mora) golo fizično premoženje razlaščencem in tako (ponovno) postaviti oškodovance v položaj, da bodo dobili povrnjeno zanemarjeno posest, ki jo lahko sami sanirajo brez ustrezne kapitalne strukture, potrebne za uspešno gospodarjenje.

Če ne bi bila pretrgana kontinuiteta gospodrstva z nacionalizacijo premoženja, bi ta (nacionalizirana) podjetja v večini primerov cvetela in imela ustrezno strukturo lastnega kapitala.

Lastniki, ki jim bo zdaj vrnjeno premoženje, imajo naslednje izbire:

– vložiti lasten kapital v obnovo podjetja in se tako izpostaviti ponovni nacionalizaciji drugič ustvarjenega premoženja;

– vložiti izposojen kapital (hipotekarne kredite) v obnovo podjetja in se na milost in nemilost izročiti v roke bankam in administraciji, kar je smiselno ponovna nacionalizacija premoženja;

– odprodati pod neugodnimi pogoji (pod pošteno ceno) premoženje prvemu kupcu.

V vseh treh primerih bodo tihi nasprotniki denacionalizacije lahko uveljavili argument, da je bilo že od vsega začetka jasno, da oblika lastnine ni pomembna, saj – kot vidite(!) – se je takoj izkazalo, da je denacionaliziran sektor neuspešen, saj se je čezmerno zadolžil in uničil svoja podjetja v nasprotju z nastajajočim novim državnim sektorjem, ki še kar uspešno posluje (ob pomoči države). Predlagalec zakona zavestno vsiljuje gospodarastvu socrealistični vzorec nastajanja podjetij, kjer je ustanovitelj (npr. občina) najel kredit, ustanovil podjetje brez (zadosti) lastnih sredstev in prenesel kredit v odplačilo novoustanovljenemu podjetju (podjetje je ustanovilo in kupilo samo sebe!).

Po enaki logiki se zdaj ustvarja sektor denacionaliziranega gospodarstva: podjetje že lahko dobite nazaj, sredstev za obnovo in normalno obratovanje pa nikakor ne.

Usoda takega gospodarstva bo zaradi tega nujno enaka usodi različnih ozdov in tozdov v polpreteklem obdobju: poslovanje z izgubo, zaradi visokih stroškov financiranja stagnacija, popolna odvisnost od bank in lokalnih upravnih struktur (občin), ki v lokalni banki »podpirajo« mile prošnje za kredite.

Polna odškodnina za nacionalizirano imetje (npr. 2,5 odstotka letne kapitalizacije v obveznicah Republike, ki se lahko uporabijo kot jamstvo za kredite, odprodajo na borzi ali zamenjajo za druge vrednostne papirje) bi usposobila nove podjetnike za samostojno obnovo podjetij in nov ustrezen razvojni ciklus in bi jih postavila v enakovreden položaj s tekmeci; res pa je, da bi bil vpliv administracije v takšnih podjetjih v nasprotju s prejšnjo različico zanemarljivo majhen. Menimo, da ta prvina ni čisto brez vpliva na predlagatelje zakona, vendar je tudi tem jasno, da samo nova gospodarska struktura ustavi drsenje v popoln gospodarski razkroj.

Ksenofobija (sovraštvo do tujcev) je druga prvina, ki postaja čedalje bolj vidna v tej zmedi glasov in mnenj. Če smo še nekako (s težavo) pripravljeni vrniti premoženje nacionalizirancem in smo se z veliko težavo pripravljeni pogovarjati o neki ». . . vsaj simbolični . . .« odškodnini, potem ob omembi tujih lastnikov v celoti izbruhne na površje naše provincialno sovraštvo do njih. Politiki vseh barv, oviti v slovenske tribarvnice in okrašeni z lipovimi listi, razglašajo, da ne bodo za nobeno ceno dovolili razprodaje slovenske zemlje na poti v Evropo, ki pa da je cilj, ki ga moramo vsekakor čimprej doseči.

Isti politiki so v svoji sveti preproščini spregledali, da vstop v Evropo pomeni predvsem to, da bomo v celoti sprejeli njena veljavna pravila igre.

Med osnovna pravila igre v Evropi je treba šteti odprtost meja za kapital in lastnino v celotni Skupnosti. Države članice ES ne priznajo nobenih omejitev za gibanje kapitala znotraj Skupnosti in pripoznajo pravico vsakogar, ki živi kjer koli v Skupnosti, da ima posest na poljubnem mestu v mejah ES. Vstop Slovenije v Evropsko skupnost v kakršni koli obliki pomeni, da bomo morali odpreti naše meje za tuji kapital in se navaditi na to, da je določen del posesti v tujih rokah; če smo pošteni, se za tujim kapitalom tako in tako brezuspešno pehamo že nekaj desetletij, vendar je to očitno nekaj drugega.

Zaradi tega je popolnoma nesmotrno izključevati tujce iz denacionalizacije. Nasprotno, za slovensko gospodarstvo bi bilo lahko zelo ugodno, ko bi tuji lastniki želeli ponovno prevzeti svoja nekdanja podjetja, saj bi jih lahko s svojimi poslovnimi zvezami v svetu sanirali in vključili v mednarodne blagovne in storitvene tokove.

Ni verjetno, da bi lahko v Sloveniji strukturno razmerje med tujo in domačo lastnino bilo bistveno različno od tistega v drugih evropskih državah. V teh je tuja lastnina udeležena pri celotni lastnini s približno 30–40 odstotki; podobna bo v prihodnje tudi struktura lastnine v Sloveniji. Preveč vehementna obramba »slovenske« lastnine pred »tujimi posegi« je torej lahko zgolj znamenje zaplankanosti ali pa nepoznavanja in nespoznavanja dogajanja v našem neposrednem okolju. Upamo, da današnji čas ne bo preveč naklonjen takemu vedenjskemu vzorcu.

Dr. IVO BANIĆ

REKLI SO

Usode Jugoslavije ni mogoče reševati z dogovorom dveh

KIRO GLIGOROV, predsednik predsedstva Makedonije, v intervjuju za Danas:

»Ne verjamem, da so na tem srečanju prišli do kakih večjih rezultatov, kajti če niso rešena bistvena vprašanja, ki zadevajo odnose med Srbijo in Hrvaško in obliko skupnosti, potem to vpliva tudi na vse ostalo. Na tem sestanku je bilo sklenjeno nekakšno soglasje, da se začne problem usode vlade Anteja Markovića. Zdi se mi, da je prav javna razglasitev tega skupnega stališča zbudila precej dvomov. Usode jugoslovanske vlade ni mogoče reševati zgolj z dogovorom med Srbijo in Hrvaško, in sicer ne glede na to, ali so prav v tem primeru izhajali iz istih pozicij.

Še večjo napako so naredili s tem, ko se jim je zdelo smotrno, da vse to objavijo v javnem sporočilu. To dejanje ima določene reperkusije tako na domačem kot tudi na mednarodnem političnem prizorišču. Na dlani je, da to nikomur izmed nas ne bo prineslo nikakršne koristi. Vemo pa, kakšne posledice ima lahko to pri mednarodnih subjektih, ki so sicer zainteresirani za sodelovanje z Jugoslavijo. Po drugi strani pa to prav gotovo ni kraj, kjer bi lahko načenjali to vprašanje. Vprašanje zaupnice vladi se postavlja v zvezni skupščini, ne pa z nekakšnim sporočilom.«

Zdaj je na potezi »črni«

IVAN ZVONIMIR ČIČAK, bivši predsednik Hrvaške kmečke stranke, v Slobodni Dalmaciji:

»Če vse seštejemo, morajo biti plitviški dogodki pri nadaljnjem reševanju jugoslovanske krize odločilnega pomena za pomik v levo ali desno, kajti po sestanku, ki je bil prejšnji teden v vili Dalmacija, je postalo jasno, da je zašla politična kriza v slepo ulico, iz katere ni izhoda. Pričakovati je bilo, da bo naredil kdo kako konkretno potezo, da se bo zadeva vsaj premaknila z mrtve točke. To se je zgodilo. Vprašanje je samo, kako se bodo dogodki razvijali naprej. Naslednjo potezo ima namreč v rokah 'črni', se pravi Milošević, ki ima, čeprav nastopa v vlogi rdečega levičarja, kljub vsemu črno politično ozadje. V vsakem primeru lahko upamo, da naslednje poteze ne bodo tako krvave in tako dramatične.«

Šešelj opozarja na jedrsko oborožitev Hrvaške

Dr. **VOJISLAV ŠEŠELJ**, predsednik Srbske radikalne stranke, na njeni promociji v Kruševu, kot je objavila Politika ekspres:

»Danes so postali Hrvatje nevarni še iz enega razloga. Hrvaška je namreč postala jedrska sila v pravem pomenu besede. To atomsko oborožitev, radioaktivne 'klašnjikove', so dobili z Madžarskega. Za nas, Srbe, so lahko hudo nevarni, kajti, ko bodo te 'klašnjikove' pometali v Savo, pride lahko radiacija tudi do Beograda.«

Avstrijska gospodarska rast tudi zaradi naših nakupov

HANS LOECKER, podpredsednik trgovinske zbornice za avstrijsko Štajersko, na otvoritvi letošnjega sejma gradbeništva v Gornji Radgoni:

»Dežela Štajerska je v lanskem letu s sedmimi odstotki imela največjo gospodarsko rast v Avstriji, k temu pa so v veliki meri pripomogli tudi množični nakupi Jugoslovanov in Slovencev na naši strani meje. Toda mi se zavedamo, da gospodarstvo ni enosmerna cesta in da tam, kamor ničesar ne daješ, ne moreš v nedogled jemati. Zato se je trgovinska zbornica Štajerske odločila okrepiti sodelovanje s Slovenijo. Prva oblika našega sodelovanja je podjetniško izobraževanje v Mariboru, našim podružnicam pa smo priporočili tudi, da vzpodbujajo udeležbo naših podjetij na vaših sejmih in tudi sodelovanje s podjetji neposredno.« (J. P.)

PREJELI SMO

Kosmačeva hiša naj bo naš kulturni spomenik

Kaj se bo zgodilo s spominsko hišo Cirila Kosmača? Bo propadla ali izginila v teh vihravih spremembah? Bo izginila kot pomemben kulturni spomenik?

Če se to zgodi, lahko brez zadržkov obtožimo številne kulturne ustanove in organizacije – od republiških do občinskih struktur. Posebno pa tiste kulturne skupine (Društvo slovenskih pisateljev, Republiški kulturni zbor, Zveza primorskih književnikov in druge), ki interesno delujejo na kulturnem področju in bi morale veliko več storiti, da se Kosmačeva hiša spremeni v nacionalni kulturni spomenik.

Kaj storiti? Predlagam naslednje:

1. Na obalnem področju takoj sklicati vse odgovorne (ministre za družbene dejavnosti, tajnike ZKO, direktorje knjižnic, direktorja Založbe Lipa in predstavnika Združenja primorskih književnikov) in se dogovoriti o projektu, kako rešiti problem Kosmačeve hiše.

2. Opraviti razgovor z Republiškim odborom za kulturo (Rudi Šeligo), z Republiškim kulturnim zborom in Društvom slovenskih pisateljev in na podlagi dogovora sprejeti Kosmačevo hišo kot kulturni spomenik v nacionalni kulturni program.

3. Na obalni ravni oblikovati posebej upravni in programski svet (v kviru na novo ustanovljenega obalnega kulturnega zbora), ki naj bi skrbel za upravljanje hiše in za programski del dejavnosti v hiši.

4. V okviru obalnega turističnega društva in drugih zainteresiranih na turističnem področju poiskati možnosti, da Kosmačevo hišo ss svojim programom uvrstimo v celoletni turistični program portoroškega in obalnega turizma.

Da bi vse to izvedli, bi bilo treba problematiko Kosmačeve hiše obravnavati na skupnosti obalnih občin v okviru družbenih dejavnosti.

EDELMAN JURINČIČ,
podpredsednik

Železarji o podržavljenju

Sindikati Slovenskih železarn ugotavljamo, da je s podpisom pogodbe o podržavljenju Republika Slovenija prevzela pomemben vpliv na poslovanje in odločanje v Slovenskih železarnah. Nestrpno pričakujemo, da se bo novi Upravni odbor čim prej oblikoval in začel delati.

Glede na sedanje razmere bodo odločitve novega Upravnega odbora nujno povezane tudi z materialnim in socialnim položajem delavcev, zato upravičeno pričakujemo, da bo v novem Upravnem odboru lahko sodeloval tudi predstavnik delavcev Slovenskih železarn.

Ob tej priložnosti želimo posebej poudariti, da odločno nasprotujemo kakršni koli obliki organiziranega stečaja, ki bi delavce sedaj, ko smo se odločili za ta korak, brezpravno pognal na cesto. Načrtovanje prestrukturiranja naj se izvede po že pripravljenih in dogovorjenih postopkih, ki jih predvidevata veljavna zakonodaja in kolektivna pogodba.

Koordinacijski odbor sindikata Slovenskih železarn

Prehod iz klasične v »podjetniško državo«

V svetu je zmeraj večji »nered«, tako pravni kakor tudi gospodarski. Nered je znamenje, da živimo v nekakšnem prehodnem obdobju in da nam bo konec tega obdobja prinesel vrsto spet tako pravnih kakor gospodarskih novosti v strukturi sveta. Oblikuje se nova ureditev.

Svet je zmerom manjši. Tudi posamezne države so v njem čedalje »manjše« in domala vse čutijo potrebo po globljem povezovanju in sodelovanju. Promet in telekomunikacije, informatika, turizem in še marsikaj so silnice razvoja, ki vse bolj združujejo. Meje so vsak dan manj potrebne. To je spoznanje tako bogatih kakor revnih držav.

Klasična država je očitno v zatonu. Leta 1945, po končani drugi svetovni vojni, smo imeli 55 neodvisnih držav, danes jih je na svetu 170. Šlo je za pozitiven premik, s katerim so tako rekoč legitimirali upravičeni nastanek novih državnih tvorb; danes pa začenja ta proces doživljati svojevrstno inverzijo.

Namesto nekdanjih klasičnih so začele nastajati tako imenovane »podjetniške države«. In na dlani je spoznanje, da je njihovo ravnanje v mednarodnih odnosih v glavnem daleč bolj sprejemljivo kakor pa ravnanje klasičnih držav. Oboroževanje je še zmeraj ena glavnih postavk nekdanjih držav; to nam potruje tudi vojna v Zalivu, v katerin je npr. Irak namenjal lastnemu oboroževanju 20 odstotkov vrednosti notranjega bruto proizvoda.

V tej vojni so sodelovale tudi nekatere države, ki so se začele že razvijati kod podjetniške: to sta, spet za zgled, Nemčija (kajpak še zmeraj njen zahodni del) in Japonska, ki pa svoje prisotnost nista kruto označili z močjo orožja. Bili sta navzoči kot finančni dejavnik, vendar že z nekaterimi konotacijami, ki zavračajo vojno kot sredstvo za reševanje problemov.

Podjetniške države so izpeljanka nekdanjih multinacionalk, ki tudi že sodijo v preteklost. Večinoma so že prerasle v transanacionalke, v bistvu ne izhajajo več iz držav, v katerih so nastale, svojih »domovin« pa tudi ne spoštujejo veliko. »Podjetniških držav« je danes že okrog 70.

Svet je zdaj ubral to smer. Trdijo, da je daleč bolj perspektivna in mnogo manj nevarna kot pa še zdajšnja politika klasičnih držav. Z njo bo mogoče, sodijo marsikje, končno vpeljati sodobnejši in boljši »red« v mednarodnih odnosih (odpadli naj bi številni »ostanki« iz preteklosti) ter doseči tudi oblikovanje »svetovne vlade«, ki bi jo svet brez dvoma potreboval že danes.

MIRO KOCJAN,
KOPER

Slovenski študenti že v Evropi

Slovenski študentje smo od 23. marca 1991 dalje člani Evropske študentske organizacije. Prvi iz Jugoslavije in prvi iz t.i. Vzhodne Evrope smo se pred tremi leti začeli povezovati z evropskimi študentskimi organizacijami, vključenimi v ESIB takrat še WESIB (West European Student Information Bureau). Spričo uspešnih udeležb na seminarjih, ki jih ESIB pripravlja najmanj dvakrat na leto, smo predlagali, da bi eden od seminarjev potekal tudi pri nas, v Sloveniji. Tako so se člani EISB-a septembra lani zbrali v Poljčah, prav tako pa se je tedaj prvič takega seminarja udeležilo več študentskih organizacij iz t.i. Vzhodne Evrope. Esibov Board (najvišji organ te organizacije) je tedaj prvič razpravljal o naših pobudah za vključitev, četudi tedaj še nismo vložili uradne prošnje za včlanitev. Izkazalo se je, da naša organizacija glede na »študentskost« ustreza vsem merilom, obstajal pa je samo en problem, in sicer status Slovenije. Slovenija kot del Jugoslavije po njihovem mnenju ni izpolnjevala pogoja, ki ga statut ESIBA-a določa v drugem členu, to je, ni samostojno podpisala Evropske kulturne konvencije Sveta Evrope (Jugoslavija kot celota jo je), prav tako pa so se člani ESIB pod vplivom dnevne evropske politike zavzemali za eno samo enotno jugoslovansko študentsko organizacijo.

Po dogodkih konec novembra lani, ko je do oblikovanja jugoslovanske študentske organizacije prišlo brez študentskih organizacij Slovenije in Hrvaške, je ŠOU v Ljubljani sklenila, da se bomo skupaj z mariborsko študentsko organizacijo skušali samostojno včlaniti v ESIB. Z Mariborčani samo podpisali pogodbo o tem, da dokler se drugače ne organiziramo ŠOU v Ljubljani zastopa tudi nje. Preko avstrijske študentske organizacije smo predlagali amandma k ustavi ESIB, amandma, ki govori o tem, da za članstvo v ESIB-u ni nujno treba, da je država, iz katere prihaja nacionalna študentska zveza (tudi to, da je zveza nacionalna, je pogoj za včlanitev), podpisnica zgoraj navedene konvencije. Amandma je bil na zaprti seji Esibovega BOARD-a tudi sprejet in odprla se nam je pot za včlanitev. Že poprej je bilo poleg prošnje za včlanitev treba podrobno opisati organizacijo, to pa smo morali storiti tudi pred glasovanjem o našem sprejetju. Zanimivo jih je predvsem, ali se ukvarjamo s študentskimi problemi in kako smo organizirani. Očitno zadovoljni z našo organizacijo so naše članstvo kasneje potrdile vse članice organizacije ESIB, te pa so: OH Avstrija, VVS Belgija (Flamci), FEF Belgija (Valonci), SYL Finska, UNEF in UNEF-ID Francija, SHI Islandija, USI Irska, KSU Malta, LSVB Nizozemska, NSU Norveška, ZSP Poljska, EP in UDE Španija, SFS Švedska, VVS/UNES Švica in NUS (UK Velika Britanija. Poleg nas so bii v ESIB sprejeti še: Student Council iz Sovjetske zveze, NZS iz Poljske, POFNE s Cipra, UNEL iz Luxemburga, SUS iz Češke in VUS iz Slovaške. Tako se ESIB šele po 23. marcu lahko upravičeno imenuje ESIB, prej pa mu je to ime dajala samo ZSP Poljska.

Slovenskim študentom to sprejetje pomeni več kot komur koli drugemu, saj je ESIB pri nas naredil izjemo. Naš status bi morda lahko primerjali z valonskim in filmskim ali pa s češkim in slovaškim, vendar gre tu za bistveno razliko. Slovenski študentje smo v ESIB sprejeti kot slovenska nacionalna organizacija (to je tako narodnostno kot politično) ne glede na to, da Slovenija v mednarodnem prostoru še ni priznana kot samostojna država, medtem ko gre pri drugih za skupno pokrivanje vse države. Ta samostojni stutus pa pomeni, da bodo v prihodnje tudi strokovne organizacije študentov, ki se ukvarjajo s posredovanjem prakse, lahko zaprosile za samostojen status in si s tem občutno olajšale delo. Menimo tudi, da nam bo priznanje evropske organizacije pomagalo pri tem, da nam bo tudi država Slovenija dala poseben prostor in nam končno tudi na papirju priznala status študentske organizacije, ki ni ne društvo ne stranka, temveč stanovska organizacija.

Študentska organizacija Univerze v Ljubljani član vlade, odgovoren za zunanje zadeve
GORAZD JANČAR
predsednik štud. vlade
MARKO KUŠAR

Z DRUGIH ROTACIJ – Z DRUGIH ROTACIJ

Udar

Skupek političnih dogajanj v zadnjih dneh jasno kaže ne le, da so bile po Splitu Plitvice neizogibne, temveč da so Plitvice le nova stopnica v že prej zamišljenem, danes pa operativno izvajanem načrtu spodkopavanja ozemeljske celovitosti Hrvaške. Vsega tega res ni mogoče razumeti drugače, kot da gre za začetek prekrojevanja republiških meja po vsej bivši Jugoslaviji, in to z nekakšno vrsto plazečega se nasilja, s katerim Miloševićeva klika osvaja ali namerava osvojiti dele ozemlja iz zamišljene sestave tako imenovane Velike Srbije, vse to pa počne pod plaščem »mirovne« vloge armadnih enot na terenu. Razvoj dogodkov, ki bi ga lahko simbolizirala skovanka Splitvice, pa žal že kar tragično kaže, s kakšno zagnanostjo je srbska stran, ki pri tem izkorišča prav del Srbov v Hrvaški, pripravljena vse tukajšnje narode in narodnosti pahniti v brezno državljanske vojne. S tem ko »Krajino« obravnavajo kot zakonito območje, ko si prizadevajo za »odcepitev« Slavonije in skušajo na vse mogoče načine Hrvaško omejiti na »ostanke ostanka«, pa pravzaprav stremijo k odkriti državljanski vojni, pri tem pa upajo, da bo armada pacifizirala vse tiste točke, ki jih velikosrbski scenaristi že obravnavajo kot nove obmejne postaje. Vsekakor pa to pomeni tudi sklepno operacijo celotnega Miloševićevega scenarija razširitve Velike Srbije na kar največje možno ozemlje bivše Jugoslavije, ki pa jo je sam spodkopal. Ali to pomeni, da smo priče odkritemu pohodu Miloševićeve falange pa ne le na ozemeljsko celovitost Hrvaške – ki jo, mimogrede povedano, babić-miloševićevske sile že imenujejo »tako imenovano« državo, da bi imeli manj težav pri razkosanju te države – pač pa tudi na vse druge dele bivše Jugoslavije, ki jo, pa ne po naključju, na videz oživljeno državno predsedstvo skuša še naprej obraniti z armadno vseprisotnostjo med »sprtima stranema«, in sicer po stari shemi lažnega ravnovesja med tako imenovanimi enakimi krivci.

Če torej Milošević v Splitu vztraja pri tezi o Srbih v eni državi, če to tezo podpira še Karadžić, če se ta teza v operativnem smislu na hrvaških tleh izvaja tudi prek ozemeljsko-institucionalnega poskusa dokončnega izoblikovanja fiktivne »krajiške države« s pomočjo terorističnih akcij in če se ob tem hkrati ustvarja nadrepubliško vsesrbsko nacionalno gibanje, potem je jasno, da je za Beograd Jugoslavija mrtva, da so njene republike privid, sedanje meje pa fikcija . . . in da gre torej za odkrit osvajalni pohod. V praktičnem smislu pa namen provokacij na Plitvicah ni bil le poskus utrditve dela neke prihodnje zamišljene »meje«, pa tudi ne zgolj poskus, da bi v samozvano državno tvorbo »krajino« vključili še gospodarsko pomemben narodni park. Stvari so veliko globlje.

Smisel vseh provokativnih zažigalnih vrvic je v tem, da se izzove spor, zaradi katerega in po katerem lahko v vsakem posamičnem primeru »ogroženi« pokličejo na pomoč Beograd – zvezni ali republiški. Smisel je prav v teh pozivih po »bratski pomoči«, pri tem pa prav tako obstaja dvojna strategija. Po prvih primeru, če armadne enote posežejo pod krinko »ločitve sil« in »zagotovitve prekinitve ognja«, objektivno ne le da priznajo sicer popolnoma nezakonite sile tako imenovane kranjske policije in civilistov v njeni službi, pač pa objektivno pomagajo, da se prav s pomočjo njihove prisotnosti po vsakem dosedanjem ali predvidenem prihodnjem izsiljenem incidentu zavarujejo posamezne točke nekakšne zamišljene »nove meje«.

Pri tem pa je treba prav najvišji armadni vrh spomniti na vsaj dve dejstvi. Prvo opozarja na splošno vprašljivost države, v kateri se – od Kosova do Plitvic – vsak dan povečuje vpletenost armade v zagotavljanje reda in miru; če je edina formula za ohranitev celovitosti države ostala le še sila, potem bi se morali dejansko vprašati, komu je potrebna takšna Jugoslavija: Zahodu, premieru, armadi . . ., ali narodom, ki v njej živijo? Po drugi strani pa bi bilo treba armado spomniti na dejansko politično vlogo, ki jo je prevzela v zadnjih letih, da bi se morda potem tudi njeni oficirji na vseh ravneh vprašali, za kakšna enaka merila igre, ko pa je na primer pod izgovorom, da gre za separatizem, na Kosovu armada posegla z orožjem, medtem ko na Plitvicah, kjer je separatizem v odnosu do Hrvaške popolnoma jasen, prav armada posredno priznala politično zakonitost silam, ki skušajo odkrito razkosati omenjeno jugoslovansko repibliko! Je torej treba sploh posebej poudariti, da računa drugi krak omenjene strategije na tako imenovane prostovoljne odrede in njihovo delovanje na celotnem »srbskem nacionalnem prostoru« v Jugoslaviji, torej prek republiških meja, kar pa je odkrito pozivanje k državljanski vojni. Očitno postaja vse bolj jasno, da razvoj dogodkov, stopnja ogroženosti hrvaške neodvisnosti in ozemeljske celovitosti, pa tudi potencialno skrajno dramatičen razvoj dogajanj v Bosni in Hercegovini, pa tudi v drugih republikah in pokrajinah zahtevajo ne le krepitev obrambne odločnosti in pripravljenosti, pač pa bi morali mednarodno javnost in najvišje institucije nemudoma obvestiti o prodirajočem nasilnem kaosu na Balkanu, piše ***Hido Biščević v Vjesniku.***

Poskusni športni oddelki v gimnazijah so se prijeli

Eksperiment že spodbuja zamisli o novih oddelkih, vendar jih, kot kaže, ne bodo odprli – Le smučarski oddelki v Škofji Loki bodo morda spet zaživeli...

Eksperimentalni gimnazijski športni oddelki v Mariboru, Celju in Ljubljani so se vendarle prijeli. Na informativnih dnevih na vseh treh šolah je bilo dovolj obiska bodočih srednješolcev, ki jih zanimajo gimnazijski programi, obogateni z možnostjo resnega športnega treninga, tako da bodo na jesen zaživeli novi prvi razredi. Eksperiment, ki ga podpirata Sekretariat za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo in Zavod za šolstvo, ne bo zastal, spodbuja pa tudi nastajanje novih oddelkov.

Na spomladanskem sestanku ravnateljev srednjih šol z oddelki športnikov, predstavnikov Zavoda za šolstvo in športnih delavcev iz vseh treh okolij so se načelno domenili, da ne bodo odpirali novih oddelkov ali povečevali števila učencev v sedanjih. Je pa v Ljubljani veliko zanimanja mladih za tovrstno obliko srednješolskega izobraževanja.

Medtem ko imata Maribor in Celje oddelka s pisano sestavo športnikov, pa je v Ljubljani za sedaj samo oddelek za atlete. In prav ta nadrobnost povzroča največji pritisk na dogovor, saj je dovolj športnikov neatletov, ki bi si poleg šolanja želeli še urejene razmere za šport. Težav pri uresničevanju tovrstnih želja je več.

Na republiški ravni so strokovni delavci Zavoda za šolstvo sprejeli novost in pokazali pota nadaljnjega razvoja, seveda pa so iz državne blagajne tudi sredstva za eksperiment. Pri širjenju športnih oddelkov – le-ti so približno za tretjino dražji od običajnih – pa bi poslej morali svoj življenjski interes s finančnim prispevkom za višji športni standard dijakov športnikov pokazati še drugi dejavniki.

Eksperiment je predvsem strokovno-pedagoški izziv za šolo, ki ima športne oddelke, izražal naj bi se s ponudbo in povpraševanjem na trgu srednješolskega znanja. Žal je povpraševanje (učencev) še vedno večje od ponudbe.

Prav tako pomembno je stališče republiške in lokalne športne politike do novih oddelkov. Svež je primer s smučarskimi oddelki v Škofji Loki, ki jih bodo letos, na pobudo smučarskega zaledja, bržda ponovno odprli. No, v Ljubljani niti športna sfera, ki je pod isto streho kot šolstvo, ne more povedati, ali je za širjenje oddelkov športnikov.

Temu primeren je bil tudi (neuradni) ljubljanski informativni dan. Bodoči srednješolci in njihovi starši niso dobili kaj več kot negotovost... N. S.

Pesniška veriga

Francoski kulturni minister Jack Lang je ob stoletnici Rimbaudove smrti sprožil »poetično korespondenco«, poštno verigo pesmi. Prvemu ministru in vsem članom vlade je poslal pesem Večnost, in zdaj upa, da bodo vsi ugledni naslovniki nadaljevali začeto pesniško verigo in v pesnikov spomin vso Francijo preplavili z več sto tisoč liričnimi pošiljkami. M. N. K.

Stota ponovitev Alice

Sto ponovitev posamezne gledališke uprizoritve je za vsako gledališče izjemen dogodek. Tak gledališki praznik se bo zgodil v sredo, 3. aprila, ob 19.30 v Slovenskem mladinskem gledališču v Ljubljani, ko bodo že stotič ponovili predstavo **Alica v čudežni deželi Lewisa Carrolla** v priredbi in režiji **Vita Tauferja.** Premiera priljubljene uspešnice je bila 30. decembra 1986, »ko sta bili Slovenija in Jugoslavija še ‚čudežni' deželi onstran (berlinskega) zazidanega ogledala«. Slovensko mladinsko gledališče je z njo gostovalo na vseh pomembnejših jugoslovanskih festivalih in manifestacijah. Na festivalu jugoslovanskega teatra v Sarajevu in festivalu jugoslovanskega alternativnega teatra v Titogradu je bila Alica razglašena za najboljšo predstavo v celoti. V tujini so jo predstavili na festivalu v Miljah (Italija), v Hilvarenbeeku (Nizozemska) ter v Mülheimu (ZRN). (S. P.)

GLEDAMO, POSLUŠAMO... OCENJUJEMO

LIKOVNA UMETNOST

Iskanje novih prostorov

Mlade umetnike, ki se šele uveljavljajo, po stari navadi sprejme molk kritike – saj se ta večidel ukvarja le z uveljavljenimi in ključnimi imeni. Na podoben način obravnavajo mlade ustvarjalce tudi najrazličnejše galerije, ki se pač boje tveganja. Zato zaslužijo posebno pozornost razstavišča regionalnih umetniških društev, ki vendarle najdejo prostor tudi za predstavitve najmlajših. Za eno takih predstavitev je poskrbelo Društvo gorenjskih likovnih umetnikov, ki je v razstavišču v kranjski mestni hiši predstavilo slike mlade ustvarjalke Suzane Cotič.

Njene slike so zanimivo pričevanje o razmišljanjih in iskanjih najmlajših generacij. Gre za nekaj rodov, ki jim je modernistična izkušnja pomenila samoumevni način likovnega izražanja, obenem pa so to generacije, ki so že v šolskih klopeh doživele vabljivi klic postmodernističnih estetik. Zato se iskanja najmlajših razvijajo drugače kot nekoč – navsezadnje imajo vsaj to prednost, da se jim ni treba izgubljati v neproduktivnih razpravah o prednostih abstrakcije pred figuraliko in seveda nasprotno.

Suzana Cotič se je v velikih platnih odločila za reševanje prostorskih vprašanj in za formulacijo slike, ki na nov način govori o klasičnih »upodabljajočih« prijemih, o perspektivi, o razmerjih med eksaktno kompozicijo in prvinami, ki vnašajo v sliko nemir. V ciklusu, ki se začenja s čisto »abstrakcijo«, z umirjeno delitvijo slikovne ploskve na strukturirane površine (vsaka zase pa govori o sozvenenju geste in pretanjene strukturiranosti barvnih prehodov), je začela postopoma uvajati dramatične prvine. Barvni prostori se ji razkrivajo kot klinasti, perspektivični vdor v prostor, ki se razprostira zadaj za ploskvami. Ta pogled, ki ga razkriva ena »starejših« slik, pa se ji je zazdel preveč tradicionalen, kljub temu da ji je prodor dveh rdečih ploskev z zanimivimi ekspresivnimi zelenimi prehodi odprl zanimivo problematiko in hkrati dilemo.

Razmislek jo je pripeljal do podobe, kjer se je kot na fantastičnem ekranu odprlo dogajanje v brezkončnem prostoru, ki ima celo prvine tradicionalne perspektive. Površino slike pa je prav zato, da bi zastrla preveč jasen pogled v skorajda evklidski prostor, oblikovala z nalepljenimi strukturami in tako dobila reliefno, plastično površino, polno mehkih prehodov in bolj drznih poudarkov. Gre za dvojnost, ki jo na zanimiv način podčrtuje tudi lega okvirnega lika (»ekrana«). Ta je namreč umeščen v ploskev tako, da z odmikom od simetrije ustvarja občutek nemira in negotovosti ter tako korespondira z zamolklimi, temnimi, rdečkasto črnimi barvnimi nanosi. V načelu gre za podobno problematiko tudi v drugih slikah velikega formata. Tu je mlada umetnica energično strukturirano ploskev (»ozadje«, ki prekriva celotno platno) predrla z meandrastim, kompliciranim prostorom. Gre za namig na manieristične prostore pa tudi za konfrontacijo dveh principov – ploskve in iluzije večrazsežnostnega prostora. Dogajanje pa je umirjeno z reliefno obdelavo. Lahko bi rekli, da gre za modernistično občuteno fakturo, ki je zaradi manierističnih poudarkov dobila novo vsebino – prav ta pa mlado slikarko uvršča v prostore novih ekspresionizmov. Začetek je prav gotovo obetaven!

IVAN SEDEJ

Simulirani Gambit

V statičnem mariborskem likovnem prostoru je dovolj provokativno delovalo že samo vabilo na razstavo del slikarja Vojka Pogačarja, na katerem je pisalo, da bo avtor v galeriji Gambit predstavil slike iz muzeja simulakrumov. Ime Gambit naj bi bila izvedenka za Galerijo mariborskih intelektualcev, dejansko pa je šlo za prostore Razstavnega salona Rotovž ali »Rotovž v eksilu«. Dodaten šok za lokalno publiko je bila umetnikova akcija snemanja – v sedanjih razmerah zaradi nizke postavitve resda neprimernega – svetlobnega stropa razstavišča. Medtem ko je bilo negativno reakcijo povsem upravičeno že vnaprej pričakovati pri vseh tistih obiskovalcih, ki se iz tega ali onega vzroka morajo identificirati z razstaviščem, pa je pretežno indiferenten odnos preostalega občinstva iskati predvsem v nerazumevanju, torej v dobesednem dojemanju simbolnih pomenov te umetniške akcije.

Prav v tem pa je treba iskati tudi vzroke neodzivanja na »neakcijski«, torej povsem slikarski del razstave, ki se pravzaprav ne sklada s terminom simulakrum. Pogačarjeve transpozicije slik velikih mojstrov preteklosti (Bruegla, Tintoretta, Chagalla...) niso primarno odvisne le od kompiliranja formalnih, ikonografskih ali celo zgolj estetskih značilnosti omenjenih slikarjev, marveč njegov opus opredeljuje predvsem tudi ponovno preverjanje soodnosij med temeljnimi postulati uveljavljene slikarske idiomatike. Analogije, ki obstajajo med protitipsko sliko in njeno metamorfozo, se v tem sklopu ne kažejo v funkciji še donedavna popularnega principa postmodernistične citatomanije, temveč tako v formalnem kot vsebinskem pogledu prehajajo v sfero mnogo bolj tolerantnega dialoškega principa sočasnih umetnostnih tendenc.

Gradnja kompozicije in njene vsebinske konotacije se v drugem sklopu Pogačarjevih slik, na slikarskih variacijah glasbenih motivov, ki se ne vežejo na dano predlogo, temveč nastajajo kot avtonomne umetniške kreacije, ostaja brez direktne vizualne predloge, s tem pa tudi brez osnovnega karakterja mimetičnosti. Pri tem že sam neilustrativen pristop preprečuje aluzije predmetnosti, realizacija slike pa postaja odvisna le od lastne, iz emotivnih in izpovednih komponent izhajajoče notranje energije likovnega artefakta. Primarna naloga teh slik torej ne more biti obnavljanje dane optične »realnosti«, saj nastajajo in obstajajo povsem avtohtono in jih ni moč zreducirati zgolj na simbolno raven simulakruma. In tudi kadar bi bilo to mogoče, se na njih še zmeraj dovolj razkriva diferenciranje primarne bivanjske energije, »mitične resničnosti« umetniške vokacije ter njenega umeščanja v kulturnozgodovinske in psihosociološke predispozicije okolja, iz katerega izhaja in v katerem se zmeraj znova uveljavlja vsakokratna individualna umetniška ustvarjalna pozicija.

MITJA VISOČNIK

GLASBA

Goriškov Messiaen

O drugem delu komornega koncerta v Kogojevi dvorani Društva slovenskih skladateljev kar ne gre izgubljati besed. Poslušati smo morali dve umetniško povsem nepomembni deli, ki sta, čeprav morda za zanimivejšo programsko ponudbo, le preskromni za že uveljavljeno stopnjo zahtevnosti v koncertnem »salonu« Društva slovenskih skladateljev. Vse, tudi za ves komorno glasbeni večer dovolj, je povedal pianist Bojan Gorišek v prvem delu programa z zgledno, kar umetniško avtorsko izvedbo klavirskega dela Regards sur l'enfant Jesus francoskega skladatelja Oliviera Messiaena. Devet pogledov, bolje, skrivnostnih zamaknjenj iz leta 1944 s programskimi naslovi je ostalo tudi v vsem poznejšem ustvarjanju Messiaena kar umetniško svetovnonazorska kategorija, ki jo je skladatelj dograjeval in dopolnjeval v svojem pomembnem glasbenem opusu.

Za Debussyjevo in Ravelovo je Messiaenova klavirska glasba nedvomno najbolj kultivirano prefinjena in izrazno močna izpoved sodobne evropske glasbe. Čeprav je delo zelo sodobno občuteno, pa ga nikakor ne smemo uvrstiti med razkolniško spekulativna, saj je zvočno čarobni niz Messiaena še vedno odtenek tradicije, ki sega od Liszta in Chopina do razvejanega postimpresionizma in ekspresionizma. Messiaenovo slogovno prežemanje je naravnost fantastično. Njegovo klavirsko delo je polno harmonskih čarov in dinamičnih odtenkov, ki pa vendarle kažejo skupno izpovedno oblikovno strukturo in mojstrska stopnjevanja tematike, ki vežejo klavirski ciklus v celoto. Messiaenov duhovno klavirski niz je razumljiv tudi brez programskih naslovov, ki poslušalce le preradi premamijo, s tem pa se seveda bistveno skrajša absolutno glasbeno vrednost tega znamenitega klavirskega dela.

Že zavoljo odličnega pianista Bojana Goriška, ki je imel takšno umetniško predlogo, je bilo vredno priti na koncert v Kogojevo dvorano. Bojan Gorišek je enkratno in z vso silovitostjo temperamenta in muzikalnosti domala na novo avtoriziral interpretacijo dela. Prav nobeno lirično in eterično zvočno zlitje mu ni bilo odveč, kot tudi noben odločnejši poseg v tehnično agresivnejšo zvočno klavzuro Messiaenovega skoraj simfonično klavirskega koncepta. Messiaenovo delo je Bojan Gorišek izklesal tako z lirično mehkim dletom, pa obenem z odločnostjo zgoščenih linij, kot enkratno zvočno skulpturo. Kar držalo bo, da je Gorišek med najboljšimi današnjimi slovenskimi interpreti sodobne glasbe, saj je tudi v tej kreativni interpretaciji dodal veliko novih moči v razločnosti dikcije v poosebljanju svojega prebiranja Messiaenove klavirske mojstrovine. Še tako veliko priznanje bi bilo premajhno za njegovo interpretativno dejanje. Pravi zvočni »kroj« za pianista Bojana Goriška!

Godalni kvartet Sebastian, ki ga sestavljajo Andjelko Krpan (violina), Nenad Firšt (violina), Nebojša Ilić (viola) in Igor Švarc (violončelo), v obeh delih z Bojanom Goriškom, pa so poskušali predstaviti prvo izvedbo Song III za klavirski kvintet Nenada Firšta in delo za klavirski kvintet Die eiserne Brigade (Železna brigada) Arnolda Schönberga. Izvedbe je vodil najbrž programski, ne umetniški nagib, saj je bila uslužnost precej »kavarniška«. Izvedbe obeh del so bile povsem začetniške, saj večje umetniške ambicioznosti nismo začutili. Tudi prva izvedba dela Song III Nenada Firšta je le preveč študijsko delo, kar disciplinarna naloga, ki kaže dovolj skromno skladateljevo invencijo, čeprav bi ostinatna klavirska introdukcija lahko morda pospešila širši kompozicijski razmah. Za interno rabo študijske produkcije morda, za koncert v ateljeju pa komaj sprejemljivo delo.

Schönbergov komorni list Die eiserne Brigade ostaja najbrž le glasbena rariteta, komaj verjetna ob skladateljevi kasnejši osrednji poziciji inovatorja nove serialne tehnike. Nekaj »šramelskega« in naivnega diha iz dela, nekaj svinčenih vojačkov in citat fanfar iz Lahke konjenice Suppeja. Delo bi prav lahko prezrli, ali pa se mu kvečjemu prizanesljivo nasmehnili. Na program v Kogojevi dvorani bo treba bolj paziti, izvajalce pa izbirati po strožjem merilu, takem, kot ga je pokazal pianist Bojan Gorišek. Ob primerjavi se kar nehote spet vračamo k njegovemu prvemu delu komorno glasbenega večera.

BOGDAN UČAKAR

Kulturni center Kamnik zbira dela Staneta Cudermana

Kamniški muzej pripravlja razstavo in študijo o do danes vse premalo znanem slovenskem slikarju in starejšem sošolcu M. Maleša Stanetu Cudermanu (1895–1946), čigar delo javnost še vedno ne pozna dovolj (nekatera iz 30. let so signirana s Tanes). Zaradi slikarjeve tragične smrti in medvojne usode njegov opus še ni doživel pomembnejše predstavitve. Ker želi muzej pokazati čim popolnejši pregled Cudermanove ustvarjalnosti, prosi vse lastnike njegovih del, ki še niso evidentirana, in vse druge za sodelovanje pri zbiranju podatkov o umetnikovih delih in o slikarju. S posredovanjem podatkov bo podoba o Stanetu Cudermanu jasnejša, rezultat pa bogatejša in obsežnejša razstava. Sporočila sprejema Kulturni center Kamnik, Muzejska pot 3, telefon (061) 831-313.

O Sloveniji in Slovenkah samo vse najboljše

Evgen Jurič, novinar in avtor humoresk in satir, je doslej objavil tri knjige humorja pri uradnih založbah, s četrto pa se je naveličal čakati kakšno leto ali več, in jo je raje po hitrem (dvomesečnem) postopku izdal v samozaložbi. Gre za 150 kratkih humoresk s skupnim naslovom O Sloveniji in Slovenkah samo vse najboljše in verjetno ni naključje, da so jih predstavili ravno 1. aprila, na najvedrejši dan v letu, v Krčmi pod gankom (Celovška 43).

Juričeve humoreske so izšle v visoki nakladi 7000 izvodov, prodajajo pa jih na 1200 prodajnih mestih, po kioskih po vsej Sloveniji, in sicer za 150 dinarjev ali dinar za humoresko, a kot pravi avtor, jih je »žal treba vzeti v paketu, samo po eno ali dve trafikanti ne dajejo«. Delo, ki ga je opremil Jože Trobec, so pri zasebnem tiskarju Samu Mrežarju natisnili na ekološkem papirju. Škoda le, da izdaji ni botroval še kak bolj zavzet lektor. Pa drugič. Evgen Jurič namreč že za letos napoveduje še eno knjigo... M. N. K.

Kakšna bo usoda jugoslovanskega sistema za filmsko distribucijo?

Kot vse kaže, bomo primorani še nekolikanj počakati na ogled najnovejših del iz svetovne kinematografije

Ljubljanski kinematografi svojemu občinstvu tokrat ne morejo zatrdno obljubiti, kar so mu še pred mesecem dni lahko; namreč filmski program za kakšne štiri tedne vnaprej. Zaradi negotovosti na deviznem tržišču in zaradi neresnosti nekaterih jugoslovanskih distributerjev se namreč kaj lahko pripeti, da še lep čas ne bomo videli filmov, za katere je bilo bolj ali manj vse domenjeno in smo jih pričakovali istočasno kot preostala Evropa. Kaj to pomeni za pirate z videom, seveda ni treba posebej razlagati.

Vzrok je kratko malo v tem, da sta ameriška distribucijska hiša 20th Century Fox in Zveza United International Pictures svojima jugoslovanskima zastopnikoma (novosadskemu Zvezda filmu in beograjskemu Inex filmu) za zdaj prenehala pošiljati kopije, rekoč, da nista spolnila vseh svojih obveznosti. To je kajpada udarec za vso državo, in ta trenutek ni avtoritete, ki bi mogla napovedati točne datume, kdaj bodo premierno projicirali filme *Boter III*, *Kevin sam doma*, *Ruski dom* in še nekatere manj razvpite. Precej več možnosti pa je, da si bomo kmalu lahko ogledali sedmerega oskarjevca *Tisti, ki pleše z volkovi*. Distribucija te pelikule pač ni odvisna niti od »majorjev« (mednje gredo Paramount, 20th Century Fox, Warner Bross., Orion, Universal, MGM-United Artists, Buena Vista in Columbia-Tristar) niti od Yugo-poola.

Po sporočilih iz Ljubljanskih kinematografov je jasno, da se bo distribucijski sistem v Jugoslaviji kmalu spremenil. To velja predvsem za monopolno zastopstvo »majorjev«, za Yugo-pool. Tačas pa nas bodo s filmi pridno zasipavali drugi posredniki (med katerimi sta tudi Ljubljanski kinematografi in E-motion film) in tisti izmed ameriških partnerjev, do katerih ni deviznih preprek, to sta zlasti Warner in Columbia. V prvi polovici aprila bomo torej lahko gledali ***Zeleno karto, Razglednice iz pekla, Lej no, kdo se oglaša (II. del), Avalon, Ozki prehod*** in ***Dolgoletno prijateljstvo***, kot kaže, pa tudi ***Ženske na robu živčnega zloma, Jeklenega orla II*** in ***Obsedeno***. Po vročem sestanku jugoslovanskih distributerjev, ki so se te dni zbrali v Beogradu, bo verjetno že konec tedna znan program za drugo polovico meseca.

Z. M.

Vlado Gotovac bo govoril v Slovenski matici

Po dolgem prisilnem molku je na Hrvaškem spet začela delovati Matica hrvatska, s katero je imela Slovenska matica zmerom dobre odnose oziroma plodne stike. Odprava Matice hrvatske po letu 1971 in njena obnovitev lani je povezana z znanimi bistvenimi premiki v hrvaškem življenju. Slovenska matica je zato povabila na novo izvoljenega predsednika Matice hrvatske, znanega pesnika in esejista Vlada Gotovca, na predavanje o zadnjem obdobju in prihodnosti te eminentne kulturne ustanove sosednjega naroda. Vlado Gotovac bo predaval o znova oživljeni Matici hrvatski, in sicer v sredo, 3. aprila, ob 17. uri v dvorani Slovenske matice (Trg osvoboditve 7, Ljubljana). Predavanju, ki bo zajelo tudi širše okoliščine novega kulturnega in političnega življenja na Hrvaškem in Jugoslaviji, bo predvidoma sledil pogovor.

NOVA TV DRAMA

Feliks Langus gre v raj

Drugovi Cavazza, Tomašič i Pervanje so idealna TV posadka. Trojica, ki se je izkazala že s Trinajstico in katere Primer Feliksa Langusa, na sporedu prvega aprila, je še boljši. Če tvrdka ne bo razpadla, utegne razpasti protipornografsko (glej debato med Trefaltom in Tršarjem) nastrojeni kulturno-umetniški program TVS!

Politika psihično in fizično utruja tiste, ki se z njo ukvarjajo, in to je v redu. Kaj pa oni, ki se z njo nočejo ukvarjati? Njene neprostovoljne žrtve? Tem naj bi se od nje pa kar zmešalo!? Ljudje, ki ne morejo reči, jaz se ne grem več, niso politiki, ampak Feliksi Langusi, in psihologi, kakršen je **Vlado Novak**. Psihiater Aleš Valič z velikim zanimanjem posluša razlago o kljukastem križu oziroma vetrnici, in človek mu v očeh bere, da je na strani norcev.

Boris Cavazza je genialen igralec (ki ga niti domače TV drame niso zatolkle, narobe, stvar je vzel v svoje roke). Najprej ljudi pripravi do tega, da začnejo v njem gledati norca, in ko so že vsi prepričani, da se mu je dokončno sfecljalo (spravijo ga na psihiatrično kliniko), se nenadoma izkaže, da bolj normalen, kot je, že ne bi mogel biti. Gre za staro potegavščino: nori so tisti zunaj, ne pa Cavazza.

Feliks Langus je čisto navadni Franci Zavrl, obtoženec, ki je z izgovorom, da se zdravi v norišnici, javnost sproti obveščal o dogodkih, katerim je smela biti priča samo dopisnica Politike ekspres. Ni treba, da se ti zmeša, pa da v kiosku vidiš samo časopise v cirilici.

Feliks Langus, šofer, je prek Nataše Dolenc dobil z neba znamenje (Srbi prihajajo), ki naj bi ga dokončno prepričalo o tem, da mu preti nevarnost in da je treba zoper njo nekaj ukreniti. Ker se hoče ravnati po priporočilih, kot so, apeliramo na vas, da se boste obnašali dostojanstveno in se posluževali dialoga, ne pa orožja, je sprva res videti, kot da tega napora ne bo zdržal in bo končal v norišnici. Prvo oprijemljivo znamenje, da so meje njegove domovine ogrožene, je tabla z napisom Logatac (v cirilici). Če je to privid, specialci, ki stojijo na obeh straneh ceste, prav gotovo niso. Ali pa se je ta dežela spremenila v eno samo veliko TV, in zdaj nihče, razen ustvarjalcev politike, ne ve več, kaj je res, kaj je televizija in kaj so blodnje.

Humor Feliksa Langusa je odrešujoč. Sicer pa si je težko predstavljati, kako drugače, razen s humorjem, bi umetnik, kakršen je Boris Cavazza, lahko gledal na aktualno politično stanje v tej državi. Navsezadnje, saj že najbolj resni poročevalci s sej jugoslovanskih vladarjev poročajo, kot da so gledali vaudeville, ne pa prisostvovali še enemu usodnemu summit srečanju. Tisto, kar se zdi pri Feliksu dragoceno, je to, da je rojen v tem trenutku za ta trenutek, a ima kljub temu distanco do tega trenutka... Distanco, ki mu jo poleg duhovitosti omogoča njegova človeška prizadetost: naravnost užaljen je, da ga imajo za norca, zato začne igrati norca. In kaj s tem doseže? To, da lahko pove vse, kar si misli, pa mu nihče ne očita, da je separatist, nacionalist, kar pa zadeva politiko, se pa nanjo ne razume.

TV drama Borisa Cavazze Primer Feliksa Langusa bo še bolj kot doma vžgala v južnejših krajih, v Beogradu je bodo pa sploh veseli. Kdo pa verjame, da se znajo Slovenci norčevati iz zgodovinsko tako usodnih dogodkov, kot so napad na njihov majhni jezik, na njihovo majhno deželo in na njihovo veliko samobitnost? Okoliščine so takšne, da je poleg Janševe vojske videti Cavazzov način odpora še najučinkovitejši. Škoda le, da s psihologom na koncu skočita v prazno – da vsak svoj poskus samomora poskusita izvesti v paru – kajti z osamosvojitvijo Slovenije, to je vsakomur jasno, bo tudi s to prakso treba prekiniti. Če naj se obdržimo. Sicer pa fanta, tako kot znani Delavski razred, ki gre v raj, odletita proti nebu, in sta zato videti skoraj že kot svetnika...

VESNA R. MARINČIČ

Filmi o sodobnem britanskem kiparstvu

Moderna galerija v Ljubljani bo v svojem Informacijskem centru ob sredah, in sicer 3., 10. in 17. aprila, vsakokrat ob 16. uri, predvajala filme o sodobnem britanskem kiparstvu, ki jih je posredoval British Council iz Zagreba. Tako bodo predstavljeni naslednji priznani umetniki: Alison Wilding, Richard Deacon, Barry Flanagan, Anish Kapoor, Bill Woodrow, Antony Gormley in Richard Wentworth. V ljubljanski Mali galeriji in Moderni galeriji so v okviru ciklusa predstavitev sodobnega britanskega kiparstva doslej že razstavili dela Barryja Flanagana, Billa Woodrowa, Alison Wilding in Richarda Deacona.

»EGS nam daje nekaj denarja, a nam vsega takoj požrejo šefi«

Razstava v etnografskem muzeju nas seznanja z vzroki za izginjanje pastirstva v gorovju Abruzzi

»V zadnji vojni smo bili skoraj ob vso živino. Ovčji trop je pred njo štel približno 3500 glav. Po vojni smo jih našli le še 34.« To je le ena izmed izjav Roberta di Loretta, vojvode Abruzzov, ki kaže, v kakšni krizi je danes pastirstvo v tej pokrajini južne Italije. Posebej o teh vprašanjih pa nam s fotografijo in komentarji spregovori razstava angleškega etnoarheologa dr. Fredericha Bakerja, ki so jo včeraj ob zvokih kljunaste flavte Klemena Ramovša odprli v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani.

Dr. Frederich Baker je arheolog in etnolog, raziskovalni asistent na oddelku za arheologijo univerze v Bradfordu, zadnje pol leta pa potuje po Nemčiji, kot član ekipe londonske televizije, ki pripravlja dokumentaren film o Nemcih, kakršni so danes.

Zametek njegove razstave o pastirjih Abruzzov pa je bila raziskovalna odprava v južno Italijo v poletjih let 1986/87. Njena posebna vrednost je, kot je avtor na predstavitvi posebej poudaril, interdisciplinarni pristop, saj so jo poleg Bakerja pripravili še socialni antropolog, arhitekt in ekolog. Take razstave in seveda tudi predhodne raziskave, po besedah angleškega raziskovalca, ponujajo zanimivo možnost primerjave te tematike med različnimi državami. Razstavljene fotografije zgovorno pričajo o dogajanju in pripadanju, ki nista lastna samo pastirjem Abruzzov, ampak z opozorili, kot so: »V teh krajih so pripravljali veliko mlečnih izdelkov, domačih sirov ipd... Danes tega ni več. Jesti moramo hrano, ki pride od drugod, vse predelano in nič več naravno...« zadevajo precej širšo tematiko.

Razstava Poslednji pastirji Abruzzov se po naključju ujema ravno s koncem turneje slovenske razstave s podobnim naslovom Kam so vsi pastirji šli. Za zagrebško gostovanje te razstave je izšel včeraj predstavljeni ponatis knjižice za otroke Oven, ovca, jagnje, ki jo je izdal Slovenski etnografski muzej, napisala in narisala pa Inja Smerdel.

MARJETA NOVAK KAJZER

Slovenska filharmonija 1991/92

Simfonični orkester Slovenske filharmonije že ponudil abonentom celoten program nove sezone – Tradicija, ki se ji ljubitelji glasbe ne morejo odpovedati

Slovenska filharmonija je, kot prva glasbena ustanova, svojim abonentom že razposlala program nove sezone 1991/92 z vsemi koncerti, kar že po tradiciji pomeni po dva oranžna in modra abonmaja (v vsakem bo devet koncertov) in srebrni abonma z osmimi recitali. Abonenti bodo svoje stare sedeže lahko rezervirali do 18. aprila. Vpis bo od 3. do 7. junija in od 10. do 12. junija.

Direktor Slovenske filharmonije **Boris Šinigoj** je glede materialnega stanja SF v tem trenutku poudaril, da je SF edina glasbena ustanova, ki jo je v svoj finančni okvir sprejel republiški proračun, kaj pa bo to konkretno pomenilo, bo pokazala že bližnja prihodnost. Sedaj je financiranje na lanski ravni, kar objektivno pomeni precej sredstev manj. Vendar pa se bo Slovenska filharmonija potrudila, da bo vse svoje obveznosti izpolnila in da bi uspela tudi že po datumih zastavljena nova sezona. Slovenska filharmonija si želi najmanj tako dobro delati kot doslej, obraniti vsaj sedanjo raven dirigentov in solistov, sleherni poizkus pridobivanja evropsko uveljavljenih osebnosti pa je, hočeš nočeš, povezan zgolj z denarjem. Če hočemo v Evropo, moramo vedeti, kakšne so »tamkajšnje« cene.

Umetniški vodja SF, skladatelj **Ivo Petrić**, je predstavil program nove sezone. V srebrnem abonmaju bodo nastopili: mlada nemška violinistka Christine Rox, odlični nemški hornist Peter Damm, ob spremljavi orgel (Jürgen Scholze), zatem mlada japonska violinistka Takumi Kubota, naš mojster Igor Ozim, našemu občinstvu že znani grški pianist Dimitris Sgouros, kanadski pianist Jon Kimura Parker, avstrijski pianist Stefan Vladar in tudi pri nas že znani pianist iz Dresdna Peter Rösel.

V obeh abonmajih bo poudarek na uveljavljenem, evropskem programu z izborom največjih imen, kar pomeni, da ne prevladuje samo ena osebnost ali posamezno obdobje. Prav gotovo bo imenitna počastitev Mozartove obletnice smrti s tremi izvedbami Rekviema, samostojen večer bo s predstavitvijo Smetanove simfonične pesnitve Moja domovina ali Mahlerjeve Sedme simfonije... Med velikimi deli naj omenimo še izvedbo obeh Brahmsovih klavirskih koncertov (Dubravka Tomšič, Dimitris Sgouros), klavirski koncert št. 3 S. Rahmaninova (Károly Mocsári), klavirski koncert št. 1 F. Liszta (z novosadsko pianistko Rito Kinka), klavirski koncert št. 1 P. I. Čajkovskega (Peter Rösel), klavirski koncert v Es-duru W. A. Mozarta (Stefan Vladar), Beethovnov klavirski koncert št. 5 (Andrzej Ratusinski), Raspodija na Paganinijevo temo S. Rahmaninova (Jon Kimura Parker)... Med violinisti bo Christine Rox izvedla Bergov koncert, Takumi Kubota Bruchov koncert, Igor Ozim Brahmsov koncert, Tamara Smirnova-Šajfar violinski koncert A. Glazunova, Miran Kolbl pa Lalojevo Špansko rapsodijo. Med solisti bosta nastopila še violončelist Miloš Mlejnik in hornist Peter Dam. Precejšen programski poudarek bo na slovenskih delih, med njimi so predvidene štiri novitete (če bodo sredstva); znani sta vsaj novi skladbi Alda Kumarja in Primoža Ramovša. Med dirigenti bodo imeli vodilno vlogo (s po tremi koncerti) Uroš Lajovic, Milan Horvat in János Kovács.

Slovenska filharmonija bo v prihodnji sezoni gostovala v Avstriji, Nemčiji, Italiji in septembra na svetovnem tednu v počastitev Mozartovega jubileja v Pragi.

MARIJAN ZLOBEC

J. P. GAREN

VEČERNI UDAREC

47. nadaljevanje

»To je menda res,« sem navrgel Cartlingu. »To pojasnjuje tudi pot izstrelka, ki jo je ugotovil policijski zdravnik.«

»In zakaj je bilo potrebno ubiti Tullnerja?«

»Ta bedasti fant se je odpeljal od svojega strica prav v trenutku, ko sem jaz prispel k Horaceu. Najprej sem mislil, da me ni spoznal. Bil sem popolnoma miren, ko sem zvedel, da je dal policiji napačen alibi. Ampak na žalost se je zaradi ostrega Adamsovega zasliševanja prestrašil. Poklical me je in me prosil za nasvet. Pri tem sem seveda zvedel, da me je tisto noč spoznal. Tako sem se pač dogovoril z njim, da se dobiva v parku.«

»In ste ga počili, najbrž z istim orožjem, ki ga imate zdaj v roki.«

»Točno, spoštovani gospod kolega!«

»In prav ta umor bo končno povzročil vaš padec!« je pripomnil.

»Morda pa zame še ni vse izgubljeno. Še lahko od tod zbežim, čim vaju pobijem!«

Inšpektor se ni prav nič vznemiril.

»Daleč ne boste prišli!«

»To je prilika, ki jo moram izkoristiti. Odtod pridem neovirano prek mehiške meje!«

»Še do vrat komisariata ne morete priti. Ves naš razgovor je posnet na traku, moji ljudje pa vse to poslušajo v sosednji sobi!«

Cartling je s prstom pokazal na mikrofon za kupom map. Barfield ga je neverno pogledal.

»Ssss...!« je zasikal med zobmi. Njegove oči so zrle blazno.

»Fantje, vse je opravljeno! Lahko vstopite!« je zaklicl Cartling s krepkim glasom.

»Živega me ne boste dobili!« je zarjovel Berfield.

Nenadoma je obrnil orožje proti svojim sencem in se ustrelil.

Devetnajsto poglavje

Pol ure pozneje sem bil še vedno v Cartlingovi pisarni. Truma policistov je po strelu vdrla v sobo. Barfieldovo truplo so posneli z vseh zornih kotov. Nato sta prišla dva bolničarja in ga na nosilih odnesla ven.

Končno sva s Cartlingom sedla skupaj. Inšpektor je pobrskal po omarici in privlekel na dan še dokaj polno steklenico viskija.

To hranim le za prav posebne prilike! je razložil.

»Zaslužila sva si malo okrepčila!«

Prikimal sem, medtem ko je nalival dišečo pijačo v plastična kozarca. Prižgal sem si cigareto in pokazal na mikrofon.

»Kakšna sreča, inšpektor, da imate ta aparat. Sicer bi bil Barfield sposoben, da naju postrelja in zbeži.«

Cartling je nekaj časa zrl v mikrofon ter odvrnil:

»Ja, nekega dne bom res moral poskrbeti, da mi aparat priključijo.«

Dvignil je mikrofon in zagledal sem žico, ki je prosto visela.

»Torej je bila to prevara! Vaši ljudje potemtakem sploh niso ničesar slišali!«

»Mi smo na tako slabem glasu,« se je zarežal Cartling. »Vsakdo si domišlja, da policija opazuje vsako gibanje in prisluškuje vsakemu razgovoru. Tako mi je Barfield moral verjeti!«

Cartling si je prižgal majhno, črno cigaro. Takoj se je razširil neprijeten vonj po zažganem gumiju. Zato sem močno potegnil iz svoje cigarete, da bi izboljšal zrak.

»S tolikimi dokazi v rokah, inšpektor, bi bili vendar Barfielda lahko aretirali že danes zjutraj! To bi mi bilo prihranilo zagovor, nam vsem pa vsa razburjenja okoli tega.«

Žarel je od veselja in se navihano nasmehnil.

»Saj vendar ne mislite reči, da je tudi to bila potegavščina?« sem vzkliknil.

Še vedno se je režal.

»Sploh nisem imel dokazov v rokah! Harrigan je sicer njegov avtomobil dvakrat opazoval, ni pa napisal številke črnega pontiaca.«

Kmalu nov roman

Ted Lewis:

»Jack se vrača domov«

Yvonne Whittal:

KAROOJSKI UROK

42. nadaljevanje

»Še en nasvet tvojega starega očeta?« ga je malce banalno zavrnila, a Ken je samo zmajal z glavo.

»Nikar ne zapravljaj časa, Lisa.«

»Ti zapravljaš čas gospoda Vandeleurja,« ga je ostro zavrnila, odločena, da naredi temu pogovoru konec.

»Samo zapomni si, kar sem ti rekel,« jo je posvaril in ji pomahal z roko. »Adijo.«

Liso je zbegalo, da je Ken tako hitro in zlahka uganil njeno tako zelo varovano skrivnost. Občemela je, kjer je bila, da bi umirila hitro, neobvladano razbijanje srca. Če so bila njena čustva Kenu kot na dlani, potem so bila očitna tudi Adamu in vsem drugim, [illegible] jim je bilo kaj do tega, da bi to opazili.

Bledela in rdela je, ko se je spoprij[illegible] s tem žgočim vprašanjem. Proti temu, da [illegible] vedel Ken, ni mogla nič, a v prihodnje m[illegible] biti veliko previdnejša, če noče, da bodo š[illegible] tički čivkali, kako neumna je.

Sama pri sebi je zastokala, pohitela pod tuš, se preoblekla za kosilo in se v pol ure, ki jo je prebila v družbi z Joshom in Kate dokončno otresla mučnega razmišljanja. Med kosilom pa sta bila tako zelo ponižna, da je znova sprevidela, da mora kaj storiti glede stričevega odnosa do njiju.

Kradoma sta ga pogledovala in Lisi je bilo skoraj neznosno hudo, ko je opazovala strah in hrepenenje v njunih očeh.

Tudi Erica Vandeleur je opazovala svoja vnučka, kot je počela že, odkar jo je na stanje opomnila Lisa. Ko pa je srečala Lisin proseči pogled, je rahlo zmajala s sivo glavo in tako jasno pokazala, da ni pravi trenutek, da bi načeli to vprašanje.

Takrat je Adam dvignil pogled in njegova mati je brž ponudila omizju skledo solate.

»Pa vidva, Josh in Kate?« je vprašala, ko sta se Adam in Lisa zahvalila. »Bosta še solate?«

Dvojčka sta le zmajala s kodravima glavicama, kot pogosto naredijo otroci. Še preden ju je Lisa lahko popravila, je Adam zarohnel: »Kako se pa obnašata!«

Od strahu sta kar zlezla vase, potem pa v en glas pohitela: »Ne, hvala, babica.«

Adam je na kratko pokimal in dal tako vedeti, da je zadeva urejena, vsaj kar zadeva njega. Otroka pa sta temno zardela in ustnice so jima trepetale. Lisa se je tistikrat odločila. Čimprej se bo pogovorila z Adamom, a zdajle mora najprej spraviti otroka k popoldanskemu počitku.

Tisti večer je Lisa po večerji kot po navadi odšla na sprehod. Kolk se ji je bistveno popravil, odkar je prišla na farmo, vendar ni mislila nanj. Razmišljala je o dvojčkih in o tem, kaj naj stori, da bo ublažila napetost med njima in stricem. Ali bo dostopen za njen nasvet, se je zmedeno spraševala, ko se je iz sence izmotal Rolf. Ljubeznivo ga je pobožala in potrepljala, medtem pa se je pred njenimi očmi utelesil predmet njenega razmišljanja.

»Dekle ne sme samo sanjati v mesečini.«

»Saj nisem sanjala,« je ugovarjala posmehljivi Adamovi pripombi. Pridružil se ji je. Ponesrečeno izbrane besede so priklicale viharno noč, ko jo je prebudil iz strašne more. Temno je zardela, ko se je spomnila, na kakšen način je poiskala tolažbo v njegovem naročju.

»Zjutraj sem zmotil silno resen pogovor med tabo in Rudmanom. Si mislila nanj?«

Lisa je hitro prišla k sebi. Zbadljivost v njegovem glasu jo je zmeraj postavila na tla. »S Kenom nisva razpravljala nič važnega. Razmišljala sem o Joshu in Kate.«

»Res?«

Sarkastično vprašanje ji je podžgalo jezo. Ustavila se je in ga pogledala. Vedela je, da se mora lotiti zadeve previdno, če hoče, da se ji posreči. Naj govori z njim zdajle ali naj počaka, je nervozno premišljevala. Med zobmi je stiskal pipo, roke pa je zaril globoko v žepe platnenih hlač. Videti je bil mogočen, nedostopno resen. Si sploh upa govoriti o stvari, ki je pravzaprav nič ne briga?

»Čisto si umolknila, Lisa. Zakaj?« je zamišljeno pripomnil. Lisa je zbrala pogum, ki jo je že zapuščal in spregovorila.

»Adam, vem da si... zadnje čase silno zaposlen, ampak...«

»Ampak?«

Požrla je slino. »Mislim, da bi moral vedeti, da se dvojčkoma zdi, da ju nimaš rad.«

»Kakšna skrajna neumnost!« je zagrmel in tako močno iztrkal pipo ob drevesno deblo, da se ji je zdelo, da se mora razleteti na dvoje.

»Moram priznati, da se mi na začetku ni zdelo ravno prijetno, da bosta zmotila moje ustaljeno življenje, vendar sta bratova otroka in njun varuh sem.«

»Saj te sprejemata kot strica in varuha, a potrebujeta še malo več kot to,« je mirno odgovorila. »Vedeti morata, da sta ljubljena.«

»Mar res?« je sarkastično vprašal. »In kaj mi predlagaš, da v zvezi s tem storim? Naj si obesim plakat okoli vratu ali pa javno oznanim...?«

Zdaj koncesije za komunalna dela

Mestno komunalno ministrstvo bo opravljanje nekaterih komunalnih dejavnosti ponudilo trgu

LJUBLJANA, 2. aprila – Člani ljubljanskega izvršnega sveta so na današnji seji pooblastili mestni sekretariat za komunalno gospodarstvo, promet in zveze za sklepanje koncesijskih pogodb za opravljanje posameznih komunalnih dejavnosti s pravnimi ali fizičnimi osebami, in sicer na podlagi javnega razpisa ali prošnje. To je bilo med drugim rečeno na današnji novinarski konferenci mestne vlade.

Podpredsednik mestne vlade Jože Jeraj je dejal, da bo omenjeno pooblastilo veljalo eno leto oziroma toliko časa, dokler ne bo sprejet zakon o komunalnih dejavnostih. Koncesijske pogodbe z bodočimi koncesionarji (zasebna in družbena podjetja ali posamezniki) pa mora na predlog komunalnega ministrstva sprejeti tudi mestna vlada. Sicer pa se koncesijske pogodbe lahko sklepajo za opravljanje naslednjih dejavnosti: plakatiranje, dimnikarske storitve, prevoz potnikov z kočijami, čolni ipd. ter v drugih primerih, če se bo to pokazalo za potrebno.

S koncesijskimi pogodbami namerava mestna vlada odpraviti monopol javnih podjetij pri opravljanju komunalnih dejavnosti, hkrati pa izboljšati kakovost storitev in uvesti trg tudi na področje komunale. Za zdaj bodo sklepali koncesijske pogodbe samo za zgoraj omenjene dejavnosti, v prihodnje pa najbrž še za druge.

JOŽE BIŠČAK

● Koncesionarji bodo morali izpolnjevati določene pogoje. Tako bodo dolžni zagotoviti vsa potrebna investicijska sredstva za opravljanje komunalne dejavnosti, storitve bodo opravljali na svoj riziko itd.

Tudi v Ljubljani se je začel popis

Podatke bo v 1825 okoliših zbiralo 1161 popisovalcev – Brez večjih težav

LJUBLJANA, 2. aprila – V ponedeljek se je tudi v Ljubljani začel letošnji popis prebivalstva. V dneh do 15. aprila bo v Ljubljanskih občinah, ki so razdeljene na 1825 popisovalnih okolišev, podatke o prebivalcih zbiralo 1161 popisovalcev. Komisije za izvedbo popisa so organizirane v vsaki občini posebej; tam so nam povedali, da prvi dan popisa niso imeli nobenih večjih težav. Ljudje so bili v glavnem seznanjeni z zadevo in so bili na prihod popisovalcev pripravljeni. Izvedeli smo tudi, da se popisovalci in njihovi inštruktorji vsak dan sestanejo in skušajo sproti odpravljati sicer maloštevilne težave.

Za Bežigradom so nam povedali, da so imeli nekaj težav le v barakarskem naselju, v Mostah jih je nekaj ljudi poklicalo vnaprej, saj hočejo zaradi odhoda iz Ljubljane popis opraviti čimprej. Na Viču so povedali, da je bilo tudi nekaj takih, ki sploh niso vedeli, za kaj gre, vendar pa naj bi večino dela opravili že do konca tedna.

J. M.

SML še enkrat o istih gradivih

Dogovor o javni porabi in mestni proračun sta padla, zato ju bodo delegati obravnavali še enkrat

LJUBLJANA, 2. aprila – Delegati skupščine mesta Ljubljane bodo na četrtkovi seji ponovno obravnavali in sprejemali predlog dogovora o oblikovanju in razporejanju sredstev za javno porabo v občinah in mestu ter predlog mestnega proračuna za letošnje leto. Predloga obeh dokumentov sta bila na nedavni seji mestne skupščine namreč zavrnjena.

Mestni finančni minister Boris Šebenik je danes povedal, da je konec marca v Ljubljani prenehal veljati odlok o začasnem financiranju javne porabe, zakonske podlage za še eno podaljšanje ni, zato so se v mestnem izvršnem svetu odločili, da bodo delno spremenjene predloge delegatom še enkrat ponudili v sprejem. Poudaril je, da so upoštevali nekatere predloge in pripombe delegatov, v gradiva pa jih bodo skušali vnesti kar na seji mestne skupščine. V nasprotnem primeru bi morali namreč ponoviti celoten postopek usklajevanja po občinah, za to pa tamo ne kažejo prevelike pripravljenosti, zmanjkuje pa tudi časa. Boris Šebenik je še povedal, da sta oba dokumenta vendarle rezultat dolgotrajnega in poglobljenega usklajevanja, kar pomeni, da v precejšnji meri odsevata potrebe in želje občin.

Predsednik mestnega IS Marjan Vidmar je ob tem poudaril, da je šlo v celotnem postopku izključno za usklajevanje, nikakor pa ne za preglasovanje. To po njegovih besedah pomeni, da bodo morali to upoštevati tudi delegati mestne skupščine, saj so oba dokumenta že sprejeli vse občinske skupščine, njihovi izvršni sveti in mestni izvršni svet. Podpredsednik mestnega IS Jože Jeraj je menil, da je jabolko spora predvsem premalo denarja, in poudaril, da so se pri razdeljevanju ravnali po navodilih iz republike, nekaj spreminjanja so si dovolili le znotraj posameznih dejavnosti.

MARKO JAKOPEC

Tudi Energetika bo po novem javno podjetje

To je predlagala mestna vlada – Organiziranost podobna drugim mestnim javnim podjetjem

LJUBLJANA, 2. aprila – Kot za večino bivših tozdov ljubljanskega Komunalnega podjetja je mestna vlada tudi za Energetiko sklenila, da jo bo organizirala kot javno podjetje. To je bilo med drugim rečeno na današnji novinarski konferenci mestnega izvršnega sveta. V novo javno podjetje pa ne bo vključen tozd Butan plin, ki se je organiziral v družbeno podjetje, saj nima monopolnega položaja in ima v Ljubljani že konkurenčno podjetje.

Javno podjetje Energetika Ljubljana bo organizirano tako kot VO-KA oziroma po vzoru drugih mestnih javnih podjetij. Opravljalo bo komunalne dejavnosti (oskrba potrošnikov s plinom in toplotno energijo, proizvodnja električne energije, razvojno-raziskovalna dela in gospodarjenje z objekti), s soglasjem mestne vlade pa tudi druge gospodarske dejavnosti. Direktorja bo imenovala in razreševala mestna vlada, organ upravljanja v podjetju pa bo imel pet članov. O tem se bodo izrekli še poslanci mestne skupščine.

J. B.

Pripombe k širitvi Belinke

Podgoričani se bojijo za okolje – Za Bežigradom spodbude za razvoj drobnega gospodarstva

LJUBLJANA, 2. aprila – Občina Bežigrad je za razvoj drobnega gospodarstva namenila čez milijon dinarjev. S temi sredstvi želijo pospeševati predvsem manjkajoče dejavnosti in tiste, ki bi prinesla nova delovna mesta. Zato bo izvršni svet sprejel pravilnik o dodeljevanju posojil za razvoj drobnega gospodarstva ter razpisal natečaj. Poleg tega bodo v občini posameznikom ali pravnim osebam, ki želijo delati na tem področju, pomagali s svetovanjem in informacijskim sistemom.

Na današnji seji izvršnega sveta občine Bežigrad so razpravljali še o pripombah krajanov krajevne skupnosti Podgorica-Šentjakob k osnutku zazidalnega načrta tovarne Belinka. Prebivalci menijo, da Podgorica ne more več biti rezervat slovenske kemične industrije, predvsem pa, da so načrtovani objekti tovarne preblizu otroškega vrtca, šole in stanovanjskega naselja ter da v načrtu o varovalnem pasu med proizvodnimi in stanovanjskimi objekti ni nobene besede. V tovarni pa odgovarjajo, da sta šola in vrtec od prostora, kjer je predvidena gradnja objektov za proizvodnjo vodikovega peroksida, oddaljeni več kot 200 metrov in da je tako zagotovljena popolna varnost otrok tudi v primeru nesreče.

Krajani še menijo, da nameravajo zgraditi tovarno na kmetijskem zemljišču prve kategorije ter na območju varstvenega pasu pitne vode. V tovarni te pripombe zavračajo.

Stanovanja v bližini tovarne že sedaj niso zaščitena pred hrupom in smradom, to pa vpliva tudi na okoliško vegetacijo, je bil naslednji očitek prebivalcev. V Belinki pa pravijo, da so emisije hrupa, smradu in škodljivih snovi v dopustnih mejah, pri gradnji novih objektov pa bodo upoštevali vse predpise. Belinka pa že sedaj upošteva vse svetovne ekološke normative. Poleg tega v Belinki poudarjajo, da so v procesu preoblikovanja v mednarodno delniško družbo. V pogodbi je že predvidena njena širitev, ustavitev tega pa bi za njih pomenila stagnacijo.

Na seji so menili, da mora izvršni svet delegatom občinske skupščine zagotoviti objektivno oceno razmer, posredovati strokovno in ekološko mnenje, in vse možne poglede na to problematiko ter seznaniti delegate z dosedanjo finančno participacijo Belinke v tej družbi.

NINA KOZINC

PO SLOVENIJI

Plezalna stena za bistriške alpiniste

SLOVENSKA BISTRICA, 2. aprila – Športna dvorana Bistrica v Slovenskii Bistrici bo v kratkem dobila privlačno in atraktivno športno opremo. Alpinisti domačega planinskega društva Impol bodo najpozneje do srede aprila izgotovili umetno plezalno steno. Poznavalci takih sten pravijo, da bi bistriška, ki bo visoka 11 metrov in z dvema previsoma, najbrž najboljša med sicer še maloštevilnimi na Slovenskem. Večino del pri postavljanju stene opravljajo bistriški alpinisti sami, dokaj trdno pa jim stoji ob strani tudi domače podjetje Emmi. Športno dvorano Bistrica uporabljajo tudi kot šolsko telovadnico za učence Osnovne šole Pohorskega oddreda, zanjo in za dejavnosti v njej pa skrbi pomočnik ravnatelja Boris Jurak. Prav od sedaj alpiniste nagovarja, naj bi med odmori košarkarskih ali odbojkarskih tekem gledalcem pokazali tudi svoje spretnosti na taki steni. Tako bi gledalcem zapolnili čas odmora, v svoje vrste pa zagotovo pritegnili tudi nekaj naraščajnikov. (V. S.)

Rojstva

LJUBLJANA: V ponedeljek se je v ljubljanski porodnišnici rodilo 15 otrok. Na svet je prijokalo 10 deklic in 5 dečkov. Najtežji je bil fantek s porodno težo 4340 gramov, najlažji pa prav tako deček, ki je ob rojstvu tehtal 1920 gramov. (R. D.)

Pogrebi

LJUBLJANA: Na Žalah se bodo v sredo, 3. aprila, svojci še zadnjič poslovili od 87-letne upokojenke Marije Zupan (ob 9. uri), 51-letne uslužbenke Marije Wochl (ob 10. uri), 78-letne upokojenke Milke Tehovnik (ob 11. uri), 67-letnega upokojenca Jožeta Korena (ob 12. uri) in 78-letne upokojenke Marije Pajk (ob 14. uri).

POLJE: V sredo ob 15. uri bo na pokopališču v Polju pogreb 71-letne gospodinje Katarine Kočar.

STOŽICE: Na pokopališču v Stožicah bo v sredo ob 16. uri pogreb 80-letne gospodinje Angele Žogar. (R. D.)

Stavbna zemljišča bi že morala biti komunalno urejena

To zahtevajo Šiškarji – Dogaja se namreč, da investitorji dobijo komunalno neopremljena zemljišča

LJUBLJANA, 2. aprila – Šišenski izvršni svet sprejema poročilo o opravljenih nalogah in finančnem načrtu Sklada stavbnih zemljišč mesta Ljubljane za lansko leto, o programu in finančnem načrtu za letošnje leto pa se bo izrekel takrat, ko bo Sklad stavbnih zemljišč oblikoval predlog. To so na današnji seji šišenske vlade sklenili njeni člani.

Šišenski minister za varstvo okolja in urejanje prostora Peter Ogorelec je dejal, da v osnutku programa za letošnje leto niso navedena sredstva za neznane investitorje, ki bi si delo pridobili na javnem natečaju. Prav tako v programu niso dobro opisane naloge sklada. Peter Ogorelec je še menil, da bi končno že vendar morali upoštevati, da se zemljišče investitorjev odda šele takrat, ko je komunalno opremljeno. Franc Ules iz mestnega sekretariata za varstvo okolja in urejanje prostora je dejal, da bodo v predlogu programa pripombe občin upoštevali in da letos nameravajo tržiti s stavbnimi zemljišči.

J. B.

Pokličite nas!

Nikar ne brskajte po telefonskem imeniku. Zavrtite številko ljubljanske rubrike Dela: 318-296!

Prav gotovo so stvari in dogodki v Ljubljani in njeni bližnji okolici, o katerih bi bilo treba po vašem mnenju pisati, jih komentirati, razložiti.

Ob prebiranju lokalne strani v časniku se vam je najbrž večkrat zazdelo, da novinarjem ni uspelo spoznati prave resnice, prodreti v resnično življenje.

Kaj ko bi nas poklicali in nam sporočili svoje pripombe in predloge. Vaš klic pričakujemo vsako dopoldne med 10. in 11. uro, razen ob sobotah in nedeljah.

Študentska organizacija je prevzela prenovo programa K4

Predstavitev in razprava o predlogih posameznih večerov v »prenovljenem« K4 – Programi ne obetajo nič novega

LJUBLJANA, 2. aprila – Reševanja tako imenovanih klubskih večerov v K4 se je že pred časom lotila Študentska organizacija univerze v Ljubljani (ŠOU), pri čemer je študentska vlada kot izvršni organ ŠOU samozadostno ugotovila, da je ŠOU, »ena izmed rednih institucij, ki lahko z ustreznim mehanizmom zagotovi dotok svežih idej in sil, ki hočejo oblikovati program kluba . . .«

Do težav v delovanju kluba je prišlo že pred meseci, kar se je pokazalo v manjšem obisku posameznih večerov, v tem, da se je klub spreminjal v diskoteko, struktura obiskovalcev pa ni ustrezala organizatorjem posameznih večerov, ki so končno zaradi nerazčiščenih nasprotij odšli.

V ŠOU pravijo, da je študentska vlada izdelala natančna pravila o organizaciji in delovanju kluba, pri čemer daje velik poudarek javnosti dela, »kar naj bi onemogočilo prevlado ozkih interesov določenih skupin ali osebnih interesov posameznikov . . . ki so izšli iz študentskih vrst in si sedaj z delovanjem na tem področju zagotavljajo svojo eksistenco«.

ŠOU se je lotil prenove organizacijskega in programskega dela kluba tako, da je razpisal javni natečaj programov posameznih večerov K4, ne da bi kdorkoli prej izdelal nov koncept Kluba K4. Pred nekaj dnevi je bila v kapelici na Kersnikovi predstavitev in razprava o prispelih predlogih programov posameznih večerov.

Tako kot že sama zamisel (oziroma »ustrezni mehanizem«), kako priti do svežih idej, ni obetala nič novega, ni tega obetala niti institucija ŠOU (krovna organizacija študentov, organizirana po vzoru oblastnih organov!?), ki je javni natečaj razpisala. Skratka, prispeli programi ne prinašajo nič novega, v glavnem je bilo v K4 že vse videno in slišano; večere naj bi med seboj ločevala različna glasba, nekakšni skupni imenovalec večerov pa je video-manija, razstave (kakšne, ni povedal nihče), koncerti in želja za boljšo tehnično opremljenostjo. Novost v K4 bodo cehovski študentski četrtkovi večeri, o katerih so nam študentovski ministri povedali samo to, da bodo takrat brucovanja. ŠOU je z oblastno ignoranco zahteval program skupin, ki so se prijavile na natečaj, sami pa svojega programa, kot je videti, sploh nimajo. Tako imenovani novi program obljublja, tako kot stari, vse, upajmo pa, da ne bomo, kot od starega, dobili nič. Ali, kot je dejal nekdo od prisotnih, tipologija prostora, ki deluje na principu poštnega predala, ne prinaša identitete.

Glede natečajne zahteve o opredelitvi ciljne publike, ki bi obiskovala posamezne večere, nismo slišali nič določenega oziroma vse je ostalo pri domnevah. Obiskovalci naj bi bili stari od 18 do 40 let, s tem da je ŠOU sindikalno poskrbel za svoje podložnike in srednješolce, ki bodo imeli popust pri vstopnini. Stare sporne redarje so že zamenjali, kaj pa se bo zgodilo s cenami pijač, nismo razumeli.

NINA KOZINC

Skupinsko potovanje kluba Popotnik

LJUBLJANA, 2. aprila – Ljubljanski klub Popotnik bo ta mesec priredil dve srečanji. Na prvem, v četrtek, 4. aprila, bo Vito Čop predaval o potovanju v Indiji, na drugem, teden dni kasneje, pa Janin Klemenčič o Siciliji in Liparskih otokih. Med prvomajskimi prazniki se bodo namreč odpravili na tradicionalni skupni izlet na jug Italije, ki bo letos trajal deset dni, za pot pa bodo odšteli 1600,00 dinarjev. Na potovanju bodo preživeli dve noči v vlaku, vmes pa si bodo ves dan ogledovali Rim. Na otokih bodo prenočevali v šotorih in spalnih vrečah in da bi bili stroški čim manjši, si bodo kuhali kar sami. Del skupine bo vmes za nekaj dni skočil še do Tunisa. Za vse, ki jih to potovanje zanima, bodo pripravili sestanek 11. aprila ob 20. uri v petem nadstropju strojne fakultete, kamor bodo morali prinesti dve svoji sliki za klubsko izkaznico.

A. L.

DELO plus **Pozabljivi domobranec Vinko Levstik**

Dve seji SML na isti dan

LJUBLJANA, 2. aprila – Seja mestne skupščine Ljubljane je bila prejšnji četrtek zaradi nesklepčnosti prekinjena sredi dnevnega reda. Vodstvo skupščine je za ta teden sklicalo nadaljevanje seje; delegati naj bi obravnavali točke, ki so ostale s prejšnje seje. Ker pa sta na njej padla dogovor o sredstvih javne porabe in mestni proračun, je treba ponovno razpravljati tudi o teh dveh gradivih. To naj bi delegati opravili na posebni, novi seji mestne skupščine, ki pa je prav tako sklicana za ta četrtek. Kakšen natančno bo dnevni red, danes še ni bilo jasno.

J. M.

Nova plošča skupine Mizar

LJUBLJANA, 2. aprila – Sinoči je skopska skupina Mizar v dvorani Študentskega naselja v živo predstavila svoj drugi album Svjat Dreams 1762–1991, ki je te dni izšla pri založbi Dallas. Na novi plošči najdemo elemente rocka, makedonskega narodnega izročila in pravoslavne liturgije. Vsekakor soliden nastop, ki ni zaslužil na pol prazne dvorane.

Š. Š.

Srečanje gledališčnikov v Kamniku

V aprilu se ga bo udeležilo deset gledaliških skupin iz občine Kamnik

KAMNIK, 2. aprila – Od jutri, 3. aprila, do začetka maja bo v nekdanjem kinu Dom, preddverju SENŠRM in v dupliškem kulturnem domu potekalo srečanje gledaliških skupin občine Kamnik. V mesecu dni se bo predstavilo deset gledaliških skupin s prav toliko gledališkimi predstavami.

Prva predstava bo v sredo, 3. aprila. Ob 20. uri bo v veliki dvorani kina Dom nastopila gledališka skupina Pedenjmožic iz Kamnika, in sicer z delom M. Župančiča Izganjalci hudiča. Dan kasneje bo tam ob isti uri nastopila skupina KD Ivan Cankar iz Šmartnega s predstavo Iva Cesnika Pogodba. V petek, 5. aprila, pa bo ta teden kot zadnja nastopila skupina gledališčnikov KS Srednja vas. Zaigrali bodo igro Jožeta Moškriča Zveze in razveze.

Prihodnji teden bodo nastopili še: dve gledališki skupini iz PD Zgornji Tuhinj, ŠKD Peter Pavel Glavar iz OŠ Komenda-Moste, ŠKD OŠ F. Albrehta, KD Motnik, Zaklonišče 4 in skupina Pod mostom.

J. P.

Dr. France Bučar obiskal Kmečko banko v Gorici

TRST, 2. aprila – Kmečko banko v Gorici sta danes obiskala predsednik slovenske skupščine dr. France Bučar in glavni urednik Nove revije Niko Grafenauer. Predsednik upravnega sveta Kmečke banke Ksaverij Leban je gosta seznanil z delom in razvojem te slovenske banke, ki nepretrgoma deluje že več kot 80 let, dobro pa sodeluje tudi z denarnimi zavodi v Sloveniji.

M. R.

Slikar Bruno Vavpotič spet v Ljubljani

LJUBLJANA, 2. aprila – V Ljubljani se v galeriji Commerce na Einspielerjevi 6 predstavlja slikar starejše generacije Bruno Vavpotič. Razstava njegovih del bo odprta do 24. aprila. Ogled je mogoč ob delavnikih od 9. do 16. ure. Bruno Vavpotič je svoje delo skoraj v celoti posvetil zahtevni akvarelni tehniki, predvsem v podobah Ljubljane in primorskega okolja. V zadnjem času je začel uporabljati svetlejše in vedrejše tone, vendar se izogiba barvni bleščavi. V slovenskih okvirih je posebnež v tem, da so v njegove vedute vedno vključene figure.

B. T.

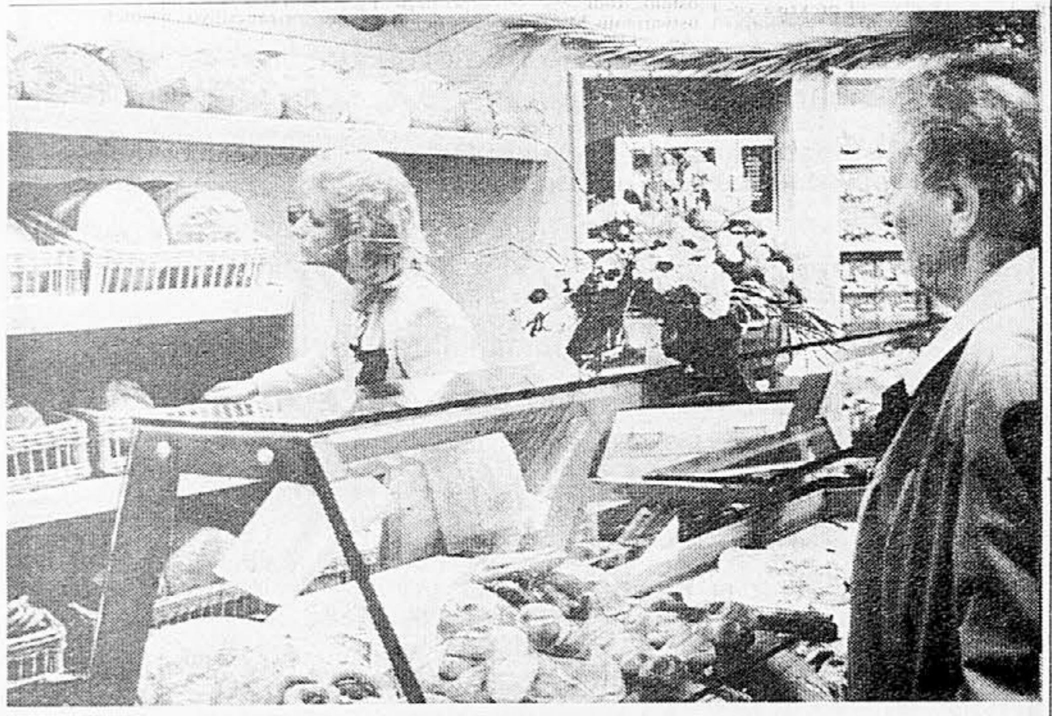

Nova pekarna in prodajalna v Dravljah

LJUBLJANA, 2. aprila – Tudi v Dravljah so naposled dobili novo pekarno, iz katere diši po svežem kruhu, pecivu, picah in drugih dobrotah iz peči. Pekarna Kruhar na Draveljski cesti 29 (za gostilno Gustelj) je pravzaprav mešano podjetje, ki je nastalo na pobudo münchenskega bankirja Dauta Shallija in njegove žene Slavke Kirn ter ljubljanskega Žita. Sodobna pekarna s prikupno urejeno prodajalno, v kateri je tudi poseben kotiček za klepet ob kavici in pokušino dobrot, ki jih pečejo, je stala skoraj 2.2 milijona DEM. Zasebnik in Žito sta prispevala enak naložbeni delež. Pekarniška trgovina bo odprta vsak dan od pol sedmih zjutraj do devetih zvečer, ob nedeljah pa bo Kruhar odprt od 8. do 21. ure. (M. Š., foto: Marko Feist)

V četrtek Partibrejkersi na Gerbičevi

LJUBLJANA, 2. aprila – V četrtek, 4. aprila, bo v telovadnici na Gerbičevi nastopila beograjska skupina Partibrejkers, ki je doslej izdala tri plošče, vse z enostavnim naslovom Partibrejkers.

Š. Š.

Grad Bogenšperk bo pomagala obnavljati tudi republika

Letos bodo obnovili grajsko kapelo in ostrešje – Milijon dinarjev od sponzorjev – Na obnovo čaka tudi grad Ponoviče

BOGENŠPERK, 2. aprila – V litijskem proračunu za letošnje leto za grad Bogenšperk sicer ni namenskega denarja, toda Litijani kljub temu načrtujejo obnovo grajske kapele in ostrešja levega trakta, obnovo in ureditev sobe pred viteško dvorano, dokončno ureditev muzejskih zbirk, montiranje ure na stolpu in še nekaj obnovitvenih in restavratorskih del.

Po besedah predsednika litijske vlade Slavka Rokavca bo občina zagotovila za Bogenšperk toliko denarja, kot ga bo za grad dobila od republike, to je 780 tisoč dinarjev. Računajo pa še na približno milijon dinarjev, ki naj bi jih zbrali sponzorji. Poleg tega morajo tudi dokončno določiti, kdo je lastnik gradu in komu ga bodo dali v upravljanje. To bodo najbrž storili s koncesijskimi pogodbami, pri tem pa morajo upoštevati, da je grad Bogenšperk razdeljen na tri dele: muzejske zbirke, protokolarne in reprezentančne prostore ter komercialni oziroma gostinski del.

Večina muzejskih zbirk, kot je dejal Slavko Rokavec, bo na gradu ostala, razen muzeja NOB, ki ga bodo preselili v Dom borcev in mladine v Litiji in ga dopolnili z muzejem novejše zgodovine. Gostinski del bodo dali tistemu, ki bo največ ponudil in ki bo lokal preuredil za petične goste. Ponudbo nameravajo razširiti še s prenočišči, konjušnico in prevozi s kočijo.

● Po besedah Slavka Rokavca se za grad Bogenšperk zelo zanima tudi republiški minister za varstvo okolja in urejanje prostora Miha Jazbinšek, ki se je ponudil, da bi bil predsednik razpisne komisije, ki bo odločala o ponujenih projektih za zunanjo ureditev gradu.

Litijani nameravajo obnoviti tudi grad Ponoviče. Ker pa nimajo denarja, bodo skušali pritegniti domače in tuje investitorje, del denarja pa bodo dobili od občinskih obveznic, ki jih nameravajo izdati.

JOŽE BIŠČAK

GRAD BOGENŠPERK – Ko bo obnovljena grajska kapela, bo na gradu Bogenšperk, ki so ga po nekaterih virih zgradili v začetku 12. stoletja, po drugih pa konec 14. stoletja, možna tudi cerkvena poroka, in ne samo civilna kot doslej. Za mladoporočence nameravajo organizirati prevoze s kočijo po grajskem drevoredu in okolici, litijska občina pa je dokončno uredila tudi fotografiranje porok (nekdaj so se fotografi med seboj »tepli«). (Slika: Jože Biščak)

PISMA BRALCEV

Dan nič!

Približujemo se trenutku, ko poti nazaj, v tako ali drugačno varnost federativne Jugoslavije, ne bo več. Kritična točka, dokončen razpad na več držav oziroma suverenih republik je pred vrati. Kaj nas čaka? Vse bo odvisno od naših politikov, ki se že zdaj zavedajo, da potrebujemo mednarodno priznanje in kakšno milijardo ali dve, dolarjev seveda, posojila. Saj problem nikakor ni (Brazilija, Mehika) v vračanju takega posojila, pač pa v tem, da ga dobiš.

Da, bližamo se dnevu, mogoče letom, ko bomo grozljivo sami, čeprav svobodni. Bog ne daj, da se oglasijo sosedje, predvsem Italijani, z ozemeljskimi zahtevami! Kaj potem? Tedaj ne bo ne dr. Zupančiča ne Pupina (mirovna konferenca v Saint Germainu), da bi reševala najlepše predele naše ljubljene Slovenije.

Človek ne more več vsega premisliti, ni več orientacijskih točk, povsod je precejšnja zmeda, da ne rečem komedija, ki se lahko sprevrže v hudo tragedijo. Narod si pač ne more »pisati sodbe sam«, pač pa mu jo lahko le pravi možje na pravih mestih. Kaj vem, mogoče je tak mož tudi gospod Pučnik. Volil sem ga in še ga bom volil. Seveda s pogojem, da bo imel primeren socialni program, ki ga sedanja garnitura nima.

Dobro je pri vsej stvari to, da nismo ne Vidci ne Vedeži in da še vedno upamo na najboljše (z nekaj sreče, seveda).

NENAD NIKO ZUPANIČ,
Brodarska 10,
Litija

Ali so podnajemniki res izkoriščani?

Časopis Delo je priobčil članek, v katerem piše o izkoriščanju podnajemnikov. No, morda to deloma velja za Ljubljano. Tega v občini Radovljica ni, kajti tu podnajemnikom ni treba plačevati ne stanovanj ne elektrike, skratka, tu imajo življenje kot v raju, če pa lastnik ponori potem, ko se mu dve leti ne plačuje, in poda tožbo za izselitev, občina takoj ponudi podnajemniku stanovanje. Tako je občina svojevrsten raj za podnajemnike in Ljubljančanom bi svetoval, naj se preselijo v to občino, raj za podnajemnike, kajti občine, ki bi jih bolj varovala, ni na svetu. Izselitev podnajemnika je tudi tako rekoč nemogoča, tudi če te podnajemnik pretepa, ti ne plačuje stanovanja in porabljene električne energije. Skratka, tu, v tej občini, je raj za podnajemnike. Vabim vse, ki jih to zanima, naj si ogledajo ta raj. Pričakujem tudi obiske iz tujine, kajti ta edinstveni raj zahteva svetovno reklamo. Tako občina ne bo več slavna po Bledu, ker bo ta naredil svojo občino, pač pa po raju za podnajemnike. Zato Ljubljančani, kaj bi se drenjali v Ljubljani, kjer bi vas lastniki stanovanj izkoriščali, preselite se v občino, kjer še vlada pravi boljševizem, kjer se ne priznava zasebna lastnina, kajti v tej občini vam bo zagotovljeno brezplačno bivanje za vse življenje, če bo pa kak lastnik želel prekiniti to lepo občinsko pravilo, mu bodo najprej prepovedali oddajanje stanovanj, ga zasuli z goro sodnih taks in ga na vse mogoče načine maltretirali kot največjega kriminalca. Vse to se dogaja v današnji demokratični Sloveniji, ki je iz zasebne pobude naredila farso za uničenje ljudi.

JAKOB JERALA,
Hraše 10,
Lesce pri Radovljici

Selam, Zaim Lakota

Te dni mi je prišla v roke vaša vizitka, na kateri piše: LAKOS d. o. o., kemični in plastični izdelki, marketing, inženiring, dipl. ing. Zaim Lakota

Gospod Lakota, pri tej zadevi imam nekaj vprašanj:

Nisem edini, ki me zanima:

Na kateri univerzi in katerega leta ste diplomirali?

Številka vaše diplome?

Če bi res bili diplomiran inženir oz. akademsko izobražen človek, bi lahko vedeli, da se poklic (v tem primeru dipl. ing.) ne sme pisati pred priimkom. Pred priimkom se lahko pišejo samo akademski naslovi: dr., mag., prof. itd.

Upam, da to veste: lažno predstavljanje je po zakonu kaznivo dejanje. Pričakujem, da mi boste najprej zastavili vprašanje:

Kako je z menoj?

Odgovarjam:

Srednjo tehniško šolo sem končal 1958. leta, diploma št. 01-681/55. FAGG, oddelek za arhitekturo 1965, diploma št. 653.

Strokovni izpit 1975, št. spričevala 139/75.

Status svobodnega arhitekta leta 1982, odločba Republiškega komiteja za kulturo št. 650-300/82.

Vse te podatke lahko preverite pri merodajnih.

Iz medijev slišim, da ste v vodstvu stranke za JUGOSLAVIJO.

Uboga ta stranka, uboga JUGOSLAVIJA.

Najbrž so taki časi, da se da, ko vse drugo odpove, tudi v politiki kakšen dinar zaslužiti.

Pa še nekaj: »dipl. ing.« Lakota, čim manj kavarniškega govorjenja in trosenja laži, z naštevanjem na kakšnih odgovornih mestih ste bili zaposleni, in kakšne funkcije ste imeli.

Bolje za VAS.

Ostanite še naprej z NJIMI.

SELAM, VOJO ĆETKOVIĆ,
dipl. inž. arh.,
Celovška 269,
Ljubljana

Vse, ki bi radi v rubriki »Pisma bralcev« kaj potožili, pohvalili ali na kaj opozorili, obveščamo, da ne bomo objavljali pisem, ki ne bodo podpisana s polnim naslovom. Hkrati opozarjamo vse, naj bodo njihovi prispevki kratki, ne daljši od 60 vrstic.

Tudi odstopi niso več, kar so bili

Odstope, ki niso več, kar so bili, je pričel pravzaprav Rahman Morina, ki je na zahtevo starotrških rudarjev sicer odstopil, a ne zares, in se potem rudarjem maščeval. Tako je odprl serijo nezaresnih odstopov, ki smo jim danes priča z operetnim odstopom dr. Borislava Jovića s funkcije šefa države. Ta model si je izposodil tudi Nenad Bućin, vendar se mu ni v celoti izšel.

Tudi pri nas je dr. Alojzij Križman najprej odstopil z mesta rektorja mariborske univerze zaradi preutrujenosti, potem pa se je problemov, zaradi katerih je bil preutrujen, lotil še bolj zagreto. Zanimivo je tudi v Gorenju, ki ima dva predsednika koncerna: eden je mrki Rigelnik, ki je dokončno nepreklicno odstopil, a ne zares, ker so posli predaje lahko večletni (Thatcherjeva je posle šefa Združenega kraljestva predala v nekaj dneh). Drugi predsednik Gorenja Mitja Jenko pa ne ve, če bo sploh kdaj nastopil.

Položaj po svetu je drugačen. Arafat je imel krasno priložnost, da zaradi zgrešene politike do Iraka nepreklicno odstopi, Husein pa je tudi že zdavnaj izpolnil vse pogoje, da kot »oče vseh odstopov« to tudi stori, preden mu bodo drugi pri tem pomagali. Odstopov pa ni od nikoder!

Za naprej lahko pričakujemo še veliko odstopov tam, kjer jih ne pričakujemo, in neodstopov tam, kjer so pričakovani. Tudi sam razmišljam, če sem pred leti odstopil zares ali »za hec«. Tistih organizacij, skupnosti in funkcionarjev, ki so mi to predlagali, namreč ni nikjer več. Nekateri pa so iz takratne oblasti prešli v sedanjo oblastno večino.

MARJAN MARINŠEK,
Cesta IV/4
Velenje

Turistične reklame (tudi) za invalide

Znanec z ulice me ustavi in mi pomoli pred obraz reklamo neke zasebne turistične agencije, ki vabi vse imetnike znižanih vozovnic, torej tudi invalide, na takojšnje izlete. Pohitite, piše na prospektu, zdaj si še lahko privoščite cenena potovanja po Jugoslaviji, kajti, ko se bomo odcepili, (oprostite, razdružili) bodo takšna potovanja samo še do Kolpe in Sotle. Dalje navaja, obiščite lepote Ohrida – začetke našega krščanstva, pa Zlatiborske hotele, zgodovinsko Jajce s trdnjavo kralja Tvrdka itd. Odločite se takoj, kajti kmalu bo to težje izvedljivo.

Odgovoril sem mu, da bo ta naš podjetnik ustvaril svoj mali »biznis« še pred razdružitvijo ter verjetno ne bo imel izgube. Glede potovanja pa bom še razmislil, čeprav je ponudba poceni.

Nekaj dni za tem berem v časopisu, kako naš minister lepo prosi naše zahodne sosede, naj za božjo voljo zadržijo svoje ribiče v svojem morju. Da je to vendar naše morje, naša morska meja itd., da pa želimo biti še naprej dobri in uslužni prijatelji. Seveda so vljudno, kot samo oni to znajo, vzeli njegovo prošnjo na znanje in vse kot vedno tudi obljubili. Toda kljub temu lovijo še naprej v našem slovenskem morju naše ribe, školjke, rake in puščajo za seboj golo izropano morje. Baje, da jih lahko vidiš celo s hriba nad Piranom. Le kako jih bo oziroma jih bomo pregnali iz našega morja? S prošnjami? Torej tudi sosedni ribiči delajo »biznis« še pred razdružitvijo!

Kako pa bomo ukrepali, če bodo nekega lepega dne sosedni »lovci« naredili enako in pridružili goriške in tolminske gozdove. Sicer pa smo še pred kratkim poslušali in brali zanosne razprave o združitvi obeh goriških občin. Ali jih bomo tudi tedaj samo prosili?

Tudi na naši severni meji ni dosti bolje in si naivno zatiskamo oči, kot da se nič ne dogaja. Mož, ki strumno koraka proti vrhu severne države, si utira pot tudi s poseganjem po naši zemlji in lastnini. Govori, kaj vse so njegovi rojaki imeli pri nas, ko so 1918 leta in kasneje zapustili našo deželo, naštevanja ni ne konca ne kraja. Zemlje in gozdov so baje imeli za več kot pol Slovenije, pa rudnike, tovarne itd. Dokazati hoče, da je naša dežela praktično njihova last in da naj bomo lepo pridni in zanj lepo poslušno delamo, kot so delali naši predniki v času rajnke Avstrije. Če tako govori on, je prav, da bi mu naši odgovorili, da so naši predniki še pred njegovimi grofi in baroni bili lastniki vse njegove Koroške pa še polovico zgornje Štajerske v času kralja Sama, Karantanije in še dolgo potem. Na žalost so jih sistematično uničevali prav takšni, kot je on, delali so v imenu krščanstva, pa v imenu cesarskih pravic, pa grovovskih itd., danes pa bi to radi v imenu združene evropske »demokracije«. Njega nato sistematično podprejo še njegovi izvedenci, pa zgodovinarji, novinarji itd. ter vneto govorijo, pišejo in rišejo nove zemljevide, kjer je naša dežela na sončni strani Alp, samo še deseta pokrajina severne sosede. Tako kar hitro, za zdaj res samo še na papirju, uresničujejo svojo staro idejo, svoj pohod na južno morje ali, kot oni rečejo, »drang nach Süd«. Temu nato še dodajo mnoge ugodne štipendije za našo mladino, da bi jo lažje obrnili proti lastni domovini, pa seveda mnoga vabila našim strokovnjakom, strankarskim voditeljem in politikom na galantne razstave in obiske »cesarskega Dunaja«.

Mnogi so nad tem »združevanjem« navdušeni in se že sklicujejo na tisočletno kulturo (ali ni nekaj podobnega še ne tako davno govoril prenapetež v naši južni sosedi), pri vsem tem pa gredo mirno mimo zgodovinskega dejstva, da so naši predniki v okviru te severne sosede izgubili tri četrtine slovenskega ozemlja in števično kopneli kot sneg na spomladanskem soncu. Ali se nam zopet to obeta?

Za konec še ta misel: naš mali turistični podjetnik si bo s turizmom v južne kraje še pred razdružitvijo prigaral svoj mali »biznis«, sosedni ribiči si ga pa kar sami vzamejo – pridružijo si naše morje. Ker naše prošnje za spoštovanjem naših meja že sedaj niso uslišane, sem resno zaskrbljen, da si bodo naši zahodni in severni sosedje kar sami postregli z našo lepo deželo in si tako naredili veliki »biznis«.

Suverenost slovenskega naroda je resnično čudovita stvar, vendar moramo biti pozorni, da ne pridemo z dežja pod kap.

FRANC RADO JELERČIĆ,
dipl. ing.
Cankarjeva 17,
Nova Gorica

Če tekmeca ne poznaš dovolj, se nanj ne moreš pripraviti

Hokejski reprezentanci Jugoslavije se na SP maščuje premalo tekem z boljšimi ekipami v pripravljalnem obdobju – Strah pred napakami

LJUBLJANA – Po uvodnih porazih z Norveško (z 1:5) in Francijo (z 2:4) ni bilo pričakovati takega poloma naših hokejistov z Avstrijo (z 1:6) in Italijo (s 3:13). S slednjima ekipama, našima starima znankama s SP skupine B, ljubitelji hokeja prav gotovo niso pričakovali rekordnih porazov, marveč izenačen boj celo za zmago.

Neuigranost naše ekipe, poškodbe ključnih branilcev Kozarja in M. Pajiča, odsotnost Beribaka in Kosovića, imajo za posledico tudi psihično nestabilnost. Zaradi pretirane bojazni pred napakami jih naši hokejisti tudi delajo, zato modri tekmo za tekmo hitreje dobivajo gole: proti Norveški v 3. minuti igre, proti Franciji v 37. sekundi igre in proti Italiji po 24. sekundi igre. No, proti Avstriji so modri zdržali do 4. minute, zato pa dobili gole zapored še v 5., 7. in 9. minuti . . .

Štiri piškave tekme (dve decembra proti Nizozemski in po ena proti Avstriji in Japonski tik pred SP) v pripravljalnem obdobju so bile seveda premalo, da bi se naši najboljši hokejisti uigrali, obenem pa spoznali slog igre in moč tekmecev, s katerimi igrajo na SP.

»Za kak večji uspeh na SP bi v pripravljalnem obdobju potrebovali toliko tekem, kolikor jih bomo odigrali v Ljubljani in na Jesenicah. Če bi se meč z dvema reziloma. Ob dobri taktiki in srčnosti bi modri tekmece morda lahko celo presenetili. Pa nič zato, če doživijo še en poraz. Bolj pomembno je, da pokažejo igro, pravo igro, s katero so se lani v Budimpešti prebili v svetovno drugoligaško konkurenco.

Anatolij Kostrjukov, trener: »Italijani so nas prekašali v vseh pogledih. Naši igralci še niso dorasli najboljšim v skupini B. Na SP se pravzaprav šele učijo. Imamo predvsem preslabe branilce, ki niso sposobni organizirati pravega protinapada. Vsaka točka za modre bo že velik uspeh.«

Drago Mlinarec: »Poraz je previsok, igrali pa smo res slabo. Reprezentanca je povsem razglašena. Ozračje okoli reprezentance me precej spominja na tisto iz leta 1978 v Beogradu. Ambicije o skupini A so bile nerealne. Priprave niso bile omembe vredne. Moti me tudi odnos gledalcev do naše ekipe. V Ljubljani žvižgajo našim, na Jesenicah pa so ljubljanskim hokejistom. Precej bolje sem se počutil na prvenstvih v tujini.«

Marjan Gorenc: »Igrali smo brez vsake volje. Italijani nas ne prekašajo le po igri, pač pa tudi po organizaciji njihove zveze. Našo bi bilo najbolje ukiniti, bi vsaj vedeli, da od nje nimamo kaj pričakovati. Prvenstvo na domačih tleh psihično zelo slabo vpliva na igralce. Zagotovo bi igrali precej bolj sproščeno, če bi bilo SP kje v tujini.«

Nik Zupančič: »Italijani so realno res precej boljši, toda naš poraz je bil vseeno previsok. Menim, da tudi taktika ni bila pravilna. V naši ekipi bi bilo vsekakor treba nekaj spremeniti, sicer tudi v naslednjih tekmah ne bo uspeha.«

R. P.

ČETRTA ZMAGA FRANCIJE – Galski petelini so ugnali tudi Japonce. Po desetih minutah igre, ko je Francoz Bozon takole popeljal svoje moštvo v vodstvo s 3:0, je bil zmagovalec že odločen. Japonci so razliko sicer znižali, zmage tekmecev pa niso ogrozili. (Foto: Igor Modic)

Rick Marocco: »Jugoslovani niso toliko slabši kot mi, a igrajo izredno nedisciplinirano. V obrambi delajo hude napake, v napadu pa jim manjka predvsem enostavnost. Forma našega moštva se nenehno vzpenja, zato upam, da bomo tudi v prihodnjih tekmah razveselili svoje privržence.«

Anthony Fiorre: »Od gostiteljev sem pričakoval več. Očitno se jim pozna, da so bili dolgo časa v skupini C. V prihodnjih tekmah proti neposrednim tekmecem za vrh se bomo morali bolj potruditi za zmago.«

S. U.

Za zmagi bosta nenazadnje še dve priložnosti: proti Japonski in Nizozemski.

BOJAN KAVČIČ

Proti Poljakom le boljša igra naših hokejistov?

Tekma 5. kola SP skupine B se bo začela ob 20. uri v dvorani Tivoli

LJUBLJANA – Bodo jugoslovanski hokejisti vso svojo jezo zaradi štirih zaporednih porazov stresli drevi nad reprezentanco Poljske? Poljaki so favoriti v tem srečanju, a tudi naši še niso rekli zadnje besede. »Z borbenostjo in prizadevnostjo fantov sem še vedno zelo zadovoljen. Analizirali smo napake z zadnje tekme proti Italiji. Prepričan sem, da jih bo na prihodnjih tekmah manj,« pravi pred drevišnjim obračunom zvezni trener Anatolij Kostrjukov. Modri bi morali že od začetka igrati bolj zbrano v obrambi, saj na vsaki tekmi dobimo odločilne gole že v prvih minutah. V našem taboru je razpoloženje še kar vedro, čeprav se igralci in vodstvo zavedajo, da je priložnost za uvrstitev med prve štiri brčkas že ušla. Te pa zagotovo ne bodo poceni zapravili poljski hokejisti, ki sicer v prvih tekmah niso navdušili. Modri obljubljajo srčen boj, ob že omenjeni nezbranosti v obrambi pa je treba povečati učinkovitost pred nasprotnikovimi vrati. Popravnih izpitov ni več veliko, zmaga proti Poljski pa bi zagotovo zacelila številne rane. Začetek tekme v dvorani Tivoli je ob 20. uri.

S. U.

MERKUR KRANJ

Rezultati, lestvica in spored

1. kolo: Avstrija : Japonska 2:2, Francija : Poljska 4:2, Italija : Nizozemska 13:0, **Norveška : Jugoslavija 5:1.**

2. kolo: Poljska : Avstrija 2:1, Norveška : Nizozemska 4:0, **Francija : Jugoslavija 4:2,** Italija : Japonska 7:1.

3. kolo, Italija : Poljska 2:1, Francija : Nizozemska 9:1, Norveška : Japonska 6:1, **Avstrija : Jugoslavija 6:1.**

4. kolo: Avstrija : Nizozemska 6:4, **Italija : Jugoslavija 13:3;** Francija : Japonska 5:3, Poljska : Norveška 4:2.

Italija	4	4	0	0	35:5	8
Norveška	4	4	0	0	19:4	8
Francija	4	4	0	0	22:8	8
Avstrija	4	2	1	1	15:9	5
Poljska	4	1	0	3	7:11	2
Japonska	4	0	1	3	7:20	1
Jugoslavija	**4**	**0**	**0**	**4**	**7:28**	**0**
Nizozemska	4	0	0	4	5:32	0

5. kolo – danes, Tivoli: Italija – Avstrija (16.30), **Jugoslavija : Poljska (20); četrtek, Tivoli:** Japonska – Nizozemska (16.30), Francija – Norveška (20).

6. kolo – petek, Tivoli: Jugoslavija – Japonska (16.30), Francija – Italija (20); **sobota, Tivoli:** Nizozemska – Poljska (16.30), Avstrija – Norveška (20).

7. kolo – nedelja, Podmežakla: Poljska – Japonska (14), Avstrija – Francija (17); **Tivoli:** Norveška – Italija (16), **Jugoslavija – Nizozemska (19).**

Odlične ocene žal samo za prireditelje SP

Janko Popovič: »Za slabo igro modrih je tudi veliko objektivnih razlogov!«

LJUBLJANA – Predsednik IO OK Hockey'91 **Janko Popovič** dosedanji potek SP in nastope jugoslovanske reprezentance ocenjuje takole: »Od naših hokejistov sem pričakoval več. Menim, da bi lahko izkoristili prednost domačega leda, sijajnega sovjetskega trenerja in dodatno motivacijo za visoko uvrstitev zaradi razširitve sistema A. Modri so me najbolj razočarali v dvoboju z avstrijsko reprezentanco, na drugih tekmah pa so igrali skorajda pretirano neučinkovito. Razlogov za takšno igro, tudi opravičenih, je kar precej. Naša ekipa je imel vsek udeleženk imela najmanj priprav, največ organizacijskih in denarnih težav, okorno HZJ, kjer še vedno v veliki meri prevladujejo klubski interesi. Številni funkcionarji sploh ne vidijo povezave med klubi in reprezentaco, kar bi nam nedvomno zagotovilo mednarodno uveljavitev in omogočilo številne tekme z močnimi tekmeci iz tujine,« pravi predsednik strokovnega sveta HZJ. »Reprezentanci ne gre, zato pa za organizacijo SP, ki so nam ga zaradi zapletenih političnih razmer pri nas skušali celo odvzeti, dobivamo vsak dan laskave ocene.«

D. D.

Francija : Japonska 5:3 (3:1, 1:1, 1:1)

LJUBLJANA – Dvorana Tivoli, gledalcev 400, sodniki Lichtnecker (Nemčija) ter Wiechowski (Poljska) in Berg (Norveška).

STRELCI: 1:0 – Pouget (Richer, 3), 2:0 – Ville (Poudrier, Almasy, 9), 3:0 – Bozon (Richer, 10), 3:1 – N. Suzuki (Hikigi, 12), 4:1 – Bozon (21), 4:2 – Sakai (Osawa 27), 5:2 – Richer (Bozon, 43), 5:3 – Takagi (N. Suzuki, 44).

KAZENSKE MINUTE: Francija 10, Japonska 6.

Japonci so se favoriziranim Francozom zelo dobro upirali. Še najbolje so igrali v zadnji tretjini, ko so si ustvarili tudi več lepih priložnosti, vendar francosko moštvo presenečenja ni dovolilo.

Tekma je bila kar živahna, maloštevilni gledalci pa so od Francozov pričakovali več. Odrekli so predvsem njihovi branilci, ki so jim hitri japonski hokejisti pogostokrat pobegnili.

Po tekmi so za najboljša igralca izbrali Almasvja pri francoskem moštvu in N. Suzukija pri Japoncih.

SINIŠA UROŠEVIĆ

Norveška : Poljska 4:2 (0:0, 1:0, 3:2)

LJUBLJANA – Dvorana Tivoli, gledalcev 1500, sodniki Svensson (Švedska) ter Furukawa (Japonska) in Maas (Nizozemska).

STRELCI: 1:0 – Ellingsen (P. Salsten, 34), 2:0 – Eide (Knold, 46), 2:1 – Steblecki (Tkacz, 53), 3:1 – Thoresen (Olsen, 59), 4:1 – Lövdal (59), 4:2 – Syposz (60).

KAZENSKE MINUTE: Norveška 16, Poljska 14.

Gledalci so v Tivoliju videli še eno sijajno hokejsko predstavo. Tekma je bila polna lepih akcij, priložnosti in trde igre. Ekipi sta igrali v visokem ritmu vso tekmo, rezultat pa bi bil lahko tudi drugačen, če Norvežani ne bi imeli v vratih izredno razpoloženega Allmana. Poljaki so pri izidu 1:3 igrali tvegano brez vratarja, s šestimi igralci v polju, kar se jim ni obrestovalo, saj so jih izkušeni tekmeci kaznovali z golom, in dvoboj, kakršnega že dolgo ni bilo videti na tivolskem ledu, je bil odločen. Pri zmagovalcih so bili najboljši vratar Allman, Lövdal in Thoresen, pri Poljakih pa so izstopali Steblecki, Stebnicki in Tkacz.

SINIŠA UROŠEVIĆ

Halo, Tivoli!

Tri včerajšnje akcije so razbile novinarski zbor na tri fronte: okrog poldneva sta bili dve tiskovni konferenci za bližnje svetovno prvenstvo s kajaki in kanuji v Bovcu in Ljubljani in Jugoslovanski pokal v plavanju 6. in 7. t. m. v Tivoliju (organizator PK Ilirija), kolektiv Pivovarne Union pa je pripravil oglas zanimivega pivarskega muzeja s pogostitvijo. Kar tri vabila hkrati so seveda botrovala temu, da odziv ni bil nikjer tolikšen, kakor si ga želeli; v Unionu na primer so pogrnili mize za 70 gostov, žal pa jih ni prišlo niti dva ducata. V tiskovno središče pa so se vsi vrnili navdušeni . . .

★ ★ ★

Infohok je služba Izvršnega odbora Hokeja'91, pod taktirko vodje Janija Dvoršaka, a skupaj s sodelavci ZTKO Ljubljana in inštituta Jožef Štefan, skrbi pa za računalniško obdelavo podatkov, ki jih potrebujejo organizatorji. Ob vodji sta tu še Mitja Košak in Nena Radmilić, za vse uradne informacije, ki jih potrebujeta direktorji, in sodniški izbor pa skrbita Andrej Kajser in Maja Sever. »Če bi rad kdo vedel, koliko ljudi je sprejela registracijska služba, nam to izpis iz računalnika takoj pokaže: 1100. Ali pa: fotoreporterjev je na prvenstvu 46, novinarjev 161, televizijskih in radijskih reporterjev 64. Redakcij je zastopanih 141 itd..« razlaga Jani Dvoršak. Ekipa, ki jo vodi, je pripravila tudi imenitno uvodno informacijsko knjigo za vse udeležence prvenstva, podobna pa bo izšla tudi ob koncu prvenstva – z vsemi dokumenti, rezultati in statistikami. Na tem področju je nepogrešljiv sodelavec tudi izkušeni Jože Malič.

★ ★ ★

Poslovni sistem Napoleon International z restavracijami Napoleon v Lukovici, Piranu in Portorožu (Vila Marija) bo v četrtek, 4. t. m., od 18. do 20. ure v tiskovnem središču v tivolski dvorani priredil preizkušnjo vin Movia. Pričakovati je, da bodo Jože Hribar, Janislav Vehovar, Jurij Clemenz, Miha Furlan in Zoran Rajaković s sodelavci imeli polne roke dela. H. Ü.

★ ★ ★

Tuji novinarji bi radi vedeli čimveč tudi o športu v Sloveniji. Še zlasti Nizozemci se zanimajo zanj. Na srečo je tudi v Izvršnem odboru Hokeja '91 nekaj odličnih poznavalcev, da ne zapišemo izvedencev za slovenski šport. Mednje gotovo sodi tudi šef akreditacije in protokola Tomo Levovnik. Po napornem dnevu in dolgotrajnem intervjuju pa je bil naš strokovnjak videti kot izžeta goba, čeprav sicer slovi po jekleni kondiciji. Njegov trud pa bo bogato poplačan; zagotovljena mu je hvaležnost ljubiteljev (slovenskega) športa v deželi tulipanov.

Skupina A ali propad!

Če se Poljaki, ki imajo bogato hokejsko tradicijo, ne uvrstijo med štiri najboljše, se boje, da bo doma hokej deležen še manjše pozornosti

LJUBLJANA – Hokej ima na Poljskem globoke korenine. Že leta 1906 so ga igrali v Lwowu, leta 1925 pa so ustanovili nacionalno hokejsko zvezo. Od tedaj naprej potekajo tudi poljska državna prvenstva. Že leto prej pa se je ekipa AZS Warszawa kot poljska reprezentanca udeležila SP.

Poljaki so bili prireditelji »odprtega« SP že leta 1931 v Krynici, od koder sta tudi oba zdajšnja trenerja Poljske Leszek Lejczyk in Jerzy Mruk.

Katowice pa so leta 1976 gostile na SP reprezentance skupine A.

Hokej na Poljskem ni najbolj popularen. Razvrščen je v drugo kategorijo skupaj s košarko, rokometom in odbojko, po številu registriranih hokejistov pa je s približno 1500 hokejisti pri dnu.

V I. poljski ligi igra 10 moštev, v II. ligi pa 7. Prvenstvo letos še ni končano, po SP skupine B bo na vrsti še play-off. V najboljšem položaju sta tudi doslej najuspešnejša kluba Polonia Bytom in Podhale (Novy Targ). Polovica poljskih prvoligašev ima po dva tujca, praviloma iz SZ. Zanimanje za tekme državnega prvenstva ni pretirano veliko in obiski se sučejo od 500 do 3.000 gledalcev. Zanimivo je, da je bil letos najbolje obiskan derbi za 1. mesto v II. ligi med Zofiowko (Jastnebie) in Polonio (Bydgosz), ko si je tekmo ogledalo več kot 8.000 ljubiteljev hokeja.

Hokejska reprezentanca Poljske se nenehno seli iz skupine B v A in obratno. Za uspešnejše igranje med najboljšimi na svetu imajo Poljaki premalo denarja. Najboljši igralci jim uhajajo v tujino in le redki so pripravljeni braniti poljske barve, ko nimajo več prave povezave s poljskim hokejem.

Jugoslavija : Poljska doslej

- **Bilanca naših hokejistov s poljskimi na dosedanjih SP je za modre zelo neugodna. Na 11 tekmah, vselej v skupini B, so Jugoslovani zmagali le enkrat, Poljaki devetkrat, enkrat pa sta se moštvi razšli brez zmagovalca. Izidi dosedanjih tekem: 1963 – Stockholm: 4:22, 1964 – Innsbruck: 3:9, 1965 – Tampere: 1:4, 1967 – Dunaj: 3:3, 1969 – Ljubljana: 1:4, 1971 – Bern: 0:4, 1972 – Bukarešta: 3:5, 1977 – Tokio: 6:4, 1978 – Beograd: 2:5, 1981 – Ortisei: 4:8, 1983 – Tokio: 2:12.**

Tokrat so se vabilu za nastop v reprezentanci odzvali le trije igralci, ki igrajo v tujini, in sicer Szopinski (Bordeaux), Steblecki (Rems) in Syposz (Krefeld). Udeležbo so odpovedali Stopczyk in Klisiak, ki igrata v Italiji oziroma na Finskem, ter še pet drugih poljskih hokejistov, ki nastopajo v Nemčiji.

Sicer pa v poljskem taboru še niso vrgli puške v koruzo. Menijo, da lahko osvojijo 4. mesto in se uvrstijo na SP skupine A prihodnje leto. Njihov najhujši tekmec je Avstrija, ki pa so jo premagali, zato imajo pravzaprav točko več.

Če pa Poljski letos spodleti, se v tehničnem vodstvu reprezentance bojijo, da bo hokej deležen še manjše podpore v prihodnje in da bo reprezentančno moštvo počasi, a zanesljivo izginilo iz svetovnih aren.

Poljski hokejisti so amaterji. Vsi so zaposleni ali redno študirajo. Trenirajo samo enkrat na dan, v večernih urah. Posebnih klubskih priprav ne poznajo, reprezentanca pa je pred prihodom v Slovenijo skupaj vadila štirinajst dni in odigrala pet tekem z boljšimi moštvi iz ČSFR in SZ. Najpomembnejši zmagi je Poljska dosegla proti Krilom sovjetov s 6:4 in proti Witkovicam s 4:3.

Poljaki so v svoji bogati hokejski zgodovini premagali prav vse najboljše reprezentance na svetu, le Kanada je doslej na SP in OI zanje ostala nepremagljiva trdnjava.

DUŠAN DOBOVIČNIK

PEPPERMINT Dentagum ŽVEČILNI GUMI BREZ SLADKORJA!

ČETIS CETIS JE NOVO IME ZA AERO GRAFIKO

PEPPERMINT Dentagum ŽVEČILNI GUMI BREZ SLADKORJA!

EUROBIT
Proizvodno trgovsko podjetje Eurobit d.o.o.
Računalniška oprema * Razvoj * Svetovanje
Computer hardware and Software Research and Consultancy
65270 AJDOVŠČINA, Goriška cesta 25c, Tel. 065/62-455, 62-477, Fax. 065/62/733

PONUDBA MESECA

IZJEMNA PONUDBA

OSEBNI RAČUNALNIK PC 100

Sistem 286/16 MHz, 1 MB RAM,
HD 40 MB, FD 5,25'', 2 HD+2FD,
HGC 720×348, MONOCHROM MONITOR 14'',
2XRS232+1XC, TIPKOVNICA Z YU ZNAKI,
MINI BABY OHIŠJE

Cena 25.900,00 DIN

IŠČEMO SODELAVCE – DEALERJE.

MOŽNOST DOBREGA ZASLUŽKA BREZ RIZIKA.

SEIKOSHA PRINTER SP-2000

A/4, 192 CPS, 9 PIN, PUSH

Cena 8.050,00 DIN

OSEBNI RAČUNALNIK PC 101 VGA BARVNI MONITOR

Sistem 286/16 MHz, 1 MB RAM,
HD 40 MB, FD 5,25'', 2 HD+2FD,
VGA barvna kartica, VGA barvni monitor 14'',
2XRS232+1XC, tipkovnica z YU znaki,
mini baby ohišje

Cena 32.500,00 din

DOBAVA TAKOJ, HITER SERVIS.
POKLIČITE!

EUROBIT

DNEVNIK SP

»Zvezdniki« in vodniki

Šport je sestavljen iz zmag in porazov (tudi neodločen izid je po navadi poraz favoritov), zato slednjih ne gre jemati tragično. Tudi jugoslovanskih ne, ki jih naši fantje doživljajo na drsališčih v Tivoliju in na Jesenicah. Navijači se tolažijo s tem, da obujajo spomine na lepše, uspešne čase našega hokeja, vse bolj v ospredju pa je tudi téma: kako so s klopi vodene tekme jugoslovanske reprezentance.

Ni dvoma, da je Anatolij Kostrjukov (Medveščak) velik strokovnjak, čeravno je na tekmah Jugoslavije včasih videti, kot da nima srečne roke: dejstvo je tudi, da so trije ruski trenerji in šest češkoslovaških, kolikor jih je pri naših prvoligaših, prav gotovo prispevali h kakovostnemu dvigu tega športa v Jugoslaviji. Pri tem pa se nam, hočeš nočeš, vsiljuje misel, da imamo kar 14 jugoslovanskih hokejskih strokovnjakov, ki si v tujini služijo kruh kot trenerji (Ignac Kavec pa zraven še kot aktiven igralec). Med njimi so slovita imena, kot sta brata Hiti, Rudi in Gorazd, v Švici je jugoslovanski rekorder z nastopi na olimpijskih igrah Albin Felc (igral je na treh OI, igralec, ki je navduševal v šestdesetih letih in še bi lahko naštevali do številke 14. Med njimi niti ne omenjamo Štefana Semeta, nekdanjega reprezentanta iz zveznega trenerja, zdaj trgovca, ki ima v Jugoslaviji najvišjo usposobljenost za vodenje hokejskega moštva – splošno ugledne trenerske šole v Pragi.

Idealno bi bilo, če bi vse te ljudi imeli doma in v korist domačega hokeja. Res pa je tudi, da latinski izrek: Nemo propheta in patria (Nikomur ne uspeva v domovini), žal, velja tudi za razmere, v katerih živimo. Ne samo, da vsi hokejski zdomci doma ne bi toliko zaslužili, kot si prigarajo v tujini, upoštevati moramo še balkansko-sredozemsko miselnost, zakoreninjeno tudi v naših športnikih, ki ne priznavajo domače pameti. Trener, ki mora zgubljati moči v boju za svojo avtoriteto pri športnikih, prepričanih da so zvezde (to pa večina dokazuje le z besedami, ne na drsališču) – se kaj kmalu naveliča nehvaležnega in podcenjenega posla. Tudi zato bodo v našem hokeju še nekaj časa imeli glavno besedo tuji strokovnjaki.

VLADO ŠLAMBERGER

Slaba psihična priprava rakava rana našega moštva

LJUBLJANA – Nekdanjega trenerja naše reprezentance, pa tudi hokejistov Olimpije Bogdana Jakopiča smo zaprosili za kratek komentar o letošnjem svetovnem prvenstvu, s poudarkom na igri naše reprezentance.

»Letošnje svetovno prvenstvo je zelo kvalitetno in zanimivo. Bojim se le, da bo ob koncu na kakovost nekoliko vplivalo dejstvo, da letos v A skupino napredujejo štiri ekipe in da zato ne bo pravega boja za prvo mesto. Naši hokejisti žal niso dorasli vrhu skupine B. Želje o takojšnjem napredovanju iz skupine C v skupino A niso bile realne. Kar precej je vzrokov, zaradi katerih se naši z boljšimi reprezentancami v tej skupini ne morejo enakovredno kosati. Pomanjkanje denarja, težave z opremo, mačehovski odnos HZJ do reprezentance, premalo tekem za uigranost, preveč neizenačena liga ter prevelik poudarek na igri tujcev v njej so temeljni vzroki, ki se sedaj odražajo pri naši igri in rezultatih. Največji problem naših igralcev pa je v preslabi psihični pripravljenosti. Igralci ob prihodu na led izgledajo nekako prestrašeni. Podzavestno se boje, da bodo kaznovani za svoje napake. To je tudi poglavitni razlog, da večino golov dobimo že v prvi tretjini igre. Naši igralci bi lahko nekoliko slabšo tehniko nadomestili z večjo borbenostjo, kar pa ob nepravilni motivaciji žal ni mogoče. Selektor Kostrjukov bi moral reprezentanco psihično drugače pripraviti, kot uspešno počenja pri Medveščaku, kjer glavno breme nosijo tujci. Nekatere reprezentance, kot so Avstrija, Italija in Francija, ki so bile še pred kratkim kakovostno za nami, so nas krepko prehitele. Ne smemo pozabiti, da ključno vlogo v njihovih reprezentancah igrajo hokejisti, ki so se hokej naučili igrati v Kanadi in ZDA ter imajo izpiljeno tehniko. Zanemariti pa ne gre tudi mnogo boljšo organizacijo njihovih nacionalnih hokejskih zvez, ki tekmicam modrih zagotavljajo precej boljše delovne razmere, ter dejstvo, da so njihove lige precej močnejše in bolj izenačene, kot pa je naša,« ocenjuje **Bogdan Jakopič.**

ZDAJ V ITALIJI – Bogdan Jakopič

ROBERT POGAČAR

Zmajček poroča

Za vodjo RTV prenosov s svetovnega prvenstva Toneta Bogataja zlobni jeziki trdijo, da bi zdržal dlje časa pod vodo, kot pa je bil vsega skupaj v zadnjih mesecih doma. Spomnimo se: priprave za prenose finala 1. svetovnega pokala v smučarskih poletih iz Planice, sedaj hokeja z Jesenic in iz Tivolja, poleg tega pa še vse zapletene in odgovorne naloge, ki zadevajo televizijo pri akciji Podarim-dobim so ga res tako zelo okupirale, da je za dom ostalo zelo malo časa.

★ ★ ★

Vodja športnih objektov v Tivoliju Dragan Banović je včeraj, pravzaprav davi slavil 40. rojstni dan, v ožjem krogu prijateljev in sodelavcev. Za vse povabljene se je v restavraciji Kosla prehitro zdanilo . . . *H. Ü.*

Iz zakulisja SP

Po vsaki tekmi so v novinarskem središču tiskovne konference; obveznost trenerjev je, da pridejo med novinarje. Redna srečanja pa se pogosto prelevijo v nacionalne pogovore brez konca, vendar jih trenerji potrpežljivo prenašajo: eni da se skupaj z zastopniki medijev veselijo zmag, drugi spet da opravičijo grenke poraze. Med slednje sodi tudi trener naše reprezentance Anatolij Kostrjukov. Vodstvo tiskovnega središča se vsakemu trenerju, ki pride na konferenco, oddolži s steklenico izbranega vina. Za veselje, za tolažbo . . .

★ ★ ★

Televizijske prenose tekem v Ljubljani in na Jesenicah spremljajo vsi aktivni udeleženci svetovnega prvenstva in njihovi spremljevalci. Splošna ocena je: odlično! To je pohvala obema režiserjema TV Slovenija Stanetu Škodlarju in Vanji Valiču. Slednji je sedaj nekaj dni brezposeln, saj na Jesenicah ni tekem (šele 7. 4.). To pa ne pomeni, da režiser drži roke križem. Pozornim opazovalcem ni ušlo, da je Vanja Valič v Tivoliju »mikroskopiral« prenose, kajpak z željo, da bi imel tudi svoje na Jesenicah na kar najvišji ravni.

★ ★ ★

Med najbolj priljubljenimi gosti v Tivoliju je Willi Valentin. Vsi ga poznajo, njega in njegovo dobro voljo. Trikrat doslej je v tivolski dvorani sodil tekme svetovnega hokejskega prvenstva 1966, 1969 in 1974, kakor pravi sam, najpomembnejše tekme. Tokrat je Willi Valentin prišel v Tivoli kot posebni poročevalec za avstrijsko tiskovno agencijo APA z Dunaja, nikoli pa ni brez fotografskega aparata, saj slovi za velikega mojstra športne fotografije.

Soditi na svetovnem prvenstvu je velika čast in priznanje

Tako pravi Slobodan Gavrović, ki je edini jugoslovanski sodnik na SP in EP skupine B v Tivoliju in Podmežakli

LJUBLJANA – Slobodan Gavrović je edini jugoslovanski sodnik na SP skupine B v Ljubljani in na Jesenicah. Beograjčan, po poklicu dipl. ekonomist, se je s sojenjem začel ukvarjati potem, ko je prenehal aktivno igrati pri C. zvezdi.

Prvi sodniški izpit je opravil leta 1983, čez štiri leta pa je že dobil naziv mednarodnega sodnika. Kot glavni sodnik je v državnem prvenstvu začel soditi leta 1989, od takrat pa je nenehno na očeh sodniške organizacije pri IIHF.

»Kriteriji za sojenje na SP so zelo strogi. Od vseh sodnikov zahtevajo odlično drsanje, maksimalno aktivnost in zbranost na ledu. Prav vsak prekršek moramo videti, ga ovrednotiti po mednarodnih pravilih, kar zahteva od sodnikov odločnost in stoodstotno pravičnost. Vendarle pa raje sodim na takšnih prireditvah pod okriljem IIHF kot pa v državnem prvenstvu, kjer je soditi »zaradi nediscipliniranih ekip in igralcev veliko težje,« pravi 36-letni sodnik, ki na SP nastopa v vlogi linijskega sodnika«.

MED NAJBOLJŠIMI – Slobodan Gavrović

»Sodniška organizacija pri IIHF je zelo natančna in zahteva od vseh svojih sodnikov močno, resno osebnost. Paziti moram tudi na svoj videz, frizuro, oblačenje. Ko sem postal kandidat za sojenje na SP, sem moral najprej z izpitom potrditi znanje tujega jezika (angleščina). V Ljubljani se počutim odlično, ponosen sem, da lahko svoje znanje pokažem pred domačim občinstvom. Kljub neuspešnemu štartu modrih pa upam, da »lahko presenetijo Poljake ter premagajo Japonce in Nizozemce,« je dejal Slobodan Gavrović.

DUŠAN DOBOVIČNIK

Kdo bo četrti član skupine B?

KØBENHAVN – Po nepopolnem 7. kolu hokejskega SP skupine C so si napredovanje v skupino B zagotovile že Danska, Kitajska in Romunija. Za preostalo četrto mesto se še potegujejo VB, Madžarska in Bolgarija. Vrstni red: Danska 14, Kitajska 12, Romunija (6) 10, Velika Britanija in Madžarska po 7, Bolgarija (6) 6, Južna Koreja (6) 2, DLR Koreja 2, Belgija 0.

Brez sponzorjev dandanes ne bi bilo več velikih tekmovanj

LJUBLJANA – CWL je čarobna kratica švicarskega podjetja iz Kreuzlingena, brez katerega ne bi bilo prenekaterega velikega mednarodnega športnega tekmovanja, tudi ljubljanskega in jeseniškega svetovnega in evropskega prvenstva v hokeju na ledu ne.

CWL združuje več podjetij. Reklamni oddelek je zveza z (nacionalnimi) športnimi zvezami, ob hokeju se z veslaško, nemško nogometno zvezo in drugimi. Media–Service, njen vodja je prav naš ljubljanski gost, simpatični **Harald Griebel,** trži s kupljenimi pravicami, je torej zveza s strankami. Telesport pa trži samo s pravicami za televizijske prenose, denimo hokejskih prvenstev.

Prav po zaslugi CWL se v tivolski dvorani in na Jesenicah srečujemo z imeni slovitih podjetij, znanimi in uveljavljenimi po vsem svetu.

Siemens na primer je prispeval računalnike. **Hitachi** omogoča, da si lahko vsak trener za studijske namene sposodi na trak posnete tekme, na voljo je dal tudi deset kamer, da si lahko v posameznih taborih sami posnamejo posamezne tekme. **Nikon** je poskrbel za fotoservis, popravlja fotografske kamere pa tudi sposoja jih, če to kdo želi, itd. **Seiko** je sponzor za fair–play; vsak igralec dobi uro, po trije najboljši iz vsake ekipe pa na zaključni razglasitvi v Tivoliju še prav posebno dragocene ure. **Coca-Cola** daje na voljo povsod osvežujoče pijače. Podjetje **Sandoz** skrbi še za druge napitke, med njimi za **Isostar,** s katerimi hokejisti (in športniki sploh) hitro nadomestijo minerale, izgubljene po velikih naporih (100 litrov na ekipo, približno tričetrt litra na igralca). **Tackla** je vsa moštva opremila s hokejskimi hlačami in po dvema dresoma in nogavicami. Samo z denarnim prispevkom sodelujejo na Hokeju '91 še nekateri sponzorji: **Alpecin** (sicer kozmetika za nego las), **Nissan** (avtomobili), **Hyundai** (računalniki) in **Bohemia** (kristal iz ČSFR). Glavni sponzor vseh članskih hokejskih prvenstev, torej skupine A, B in C v letu 1991, pa je zavarovalniška družba **Allianz** iz Münchna.

NASMEJAN – Harald Griebel

Gospod Harald Griebel se s hokejem podrobno ukvarja od leta 1980, pri švicarskem podjetju je od leta 1974. Sicer je športni učitelj, v še mlajših letih pa je bil uspešen deseterobojec, žal pa ni imel ambicij, da bi segel do zvezd (pač pa zmožnosti).

»Prvenstvo v Ljubljani in na Jesenicah teče v splošno zadovoljstvo; od dne do dne pa je videti, da ste boljši, gostoljubnejši organizatorji kot igralci, res pa je, da vašo sicer dobro reprezentanco spremlja tudi velika smola,« meni Harald Griebel.

HENRIK UBELEIS

Menjava rodov je ključni vzrok povprečne uvrstitve

Franci Petek osamljen ni mogel dobiti boja z zrelejšimi moštvi Švedske, Švice in ČSFR v SP – Prihodnja zima bo zelo pomembna za naše skakanje

LJUBLJANA – Svetovni pokal v smučarskih skokih se je iztekel s pričakovanim dvojnim avstrijskim zmagoslavjem – Andreasa Felderja med posamezniki in skupaj s tovariši med ekipami. Jugoslovanski upseh v tej maratonski seriji sodi glede na najboljše doslej med povprečne, kar pa spričo nepričakovane popolne pomladitve moštva – po tekmovalnem zlomu Primoža Ulage in Mirana Tepeša že kmalu po solidnem začetku sezone – nima tako negativnih konotacij, kot, na primer, polom v sezoni 1988/89.

Pravzaprav je bila prva poolimpijska sezona pred dvema letoma že dokaj razločna napoved bližnje menjave rodov, čeprav se je lani po večjih razmeroma zelo uspešnih nastopih naših najboljših skakalcev minulega desetletja vendarle zdelo, da bosta vendarle vsaj še do Albertvilla '92 zanesljiva opora **Franciju Petku** ob prodiranju v svetovni vrh, medtem pa naj bi dozoreli tudi drugi mladi skakalci. Ko je vrh tega poškodba že v sezoni 1988/89 dodobra onemogočila še **Matjaža Debelaka**, nato pa ga je naslednjo zimo preprosto izločila iz tekmovalnega ritma, pred kratkim je zato tudi uradno končal kariero, je tudi srednja generacija izgubila svojega najbolj udarnega skakalci ČSFR. Seveda ga je nazadnje moral izgubiti, kar pa je škoda samo zato, ker bi si naša reprezentanca s tem za dve leti vnaprej zagotovila kvoto petih skakalcev na tekmovanjih svetovnega pokala. Zato bo prihodnja zima za našo vrsto trda preizkušnja, ker bi s povprečno uvrstitvijo že utegnili izgubiti eno mesto.

Reprezentanci Švedske in Švice sta prav gotovo najbolj prijetni presenečenji minule sezone. Severnjaki so se pod vodstvom novega trenerja, nekdanjega norveškega reprezentanta Pedersena celo ob skoraj popolni odsotnosti večji del zime poškodovanega **Jana Boklöva** predstavili v zares sijajni luči, izredno zrelost in moč pa so pokazali prav z nenehnim stopnjevanjem forme od začetka sezone do imenitnega finiša na skandinavski turneji, v Planici in na finalu v Visokih Tatrah. Njihov najboljši mož **Mikael Martinsson** je ob našem Franciju Petmoža. Tekmovalna kriza in druge okoliščine so bolj ali manj paralizirale tudi druge njegove vrstnike – Matjaža Zupana, Janeza Štirna in Janeza Debelaka. Tako je pravzaprav velikanska sreča, da je ob dobesednem razpadu (nekdanje) reprezentance A in jesenski tragični prometni nesreči nekaterih članov mlade reprezentance A, Franci Petek nadaljeval lani začet blesteč vzpon v svetovni vrh, četudi je v zadnjem delu sezone zgorel ob prevelikih naporih nenehnega nastopanja in tudi motečega pritiska javnosti in drugih po osvojitvi naslova svetovnega prvaka.

Svetovni prvak na veliki skakalnici je moral tako dobesedno osamljen, ob občasno uspešni asistenci **Gorana Janusa**, ki pa potrebuje še temeljito »brušenje« tehnike in drugih sposobnosti ter osebnostne zrelosti, biti boj z moštvi, ki so ta čas v vzponu – zlasti Švedi, Švicarji in še zmeraj močnimi ku in fenomenalnem švicarskem letalcu Stefanu Zündu pravi »šlager« sezone, za seboj pa je potegnil tudi vso ekipo, še posebej Staffana Tällberga in v prihodnji zimi bi Švedi, če Finci še ne bodo preboleli menjave rodov, trd oreh svojim sosedom. O Avstrijcih, ki so ekipa z največjim zaledjem kakovostnih skakalcev – prekaljenih in mladih – ne kaže izgubljati besed, prav tako ne o Nemcih, ki so posrečeno združili obe prejšnji nemški ekipi v zelo prodorno celoto.

Slovensko skakanje na smučeh je še zmeraj v elitni družbi, saj so za nami skakalci nekdanje velesile Norveške, za katero pa je treba računati, da je le vprašanje časa, kdaj se bo na podlagi silnega zaledja talentov vrnila v ospredje, od zadaj pa grozijo zlasti Japonci s Higashijem in Takeuchijem, ki bi utegnila sprožiti ponoven naskok skakalcev otoške države na izgubljene položaje. Skratka, prav nič se ne kaže zanašati samo na dobra znamenja, ki kažejo, da imamo med mladimi nekaj zelo obetavnih skakalcev. Treba bo temeljito prevetriti ves slog dela in angažirati prav vse razpoložljive moči in sredstva, da bi lažje prebrodili ne prav lahke čase, ko se prekaljeni kanoni počasi poslavljajo od kariere.

OTO GIACOMELLI

● **Minula sezona bo šla v anale tudi zaradi novega vala skakalcev s škarjasto tehniko letenja, ki so nesporno dokazali, da je v tej novosti prihodnost skakanja na smučeh. Treba bo seveda še počakati, kako se bo Mednarodna smučarska zveza odločila v zvezi s sojenjem sloga, ki je za zdaj seveda diskriminirala »netopirje«. Če se bo zahteva po spremembi pravil sojenja iztekla njim v kosti, se bodo močno spremenila razmerja moči in tudi s tem bo treba računati, kar zadeva prihodnost našega skakanja. Skakalci s tem slogom so pri nas prava redkost, predvsem pa te tehnike za zdaj ne obvlada noben zares nadarjen skakalec pri nas.**

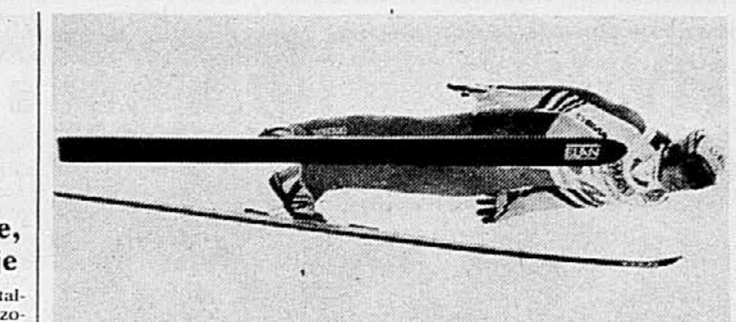
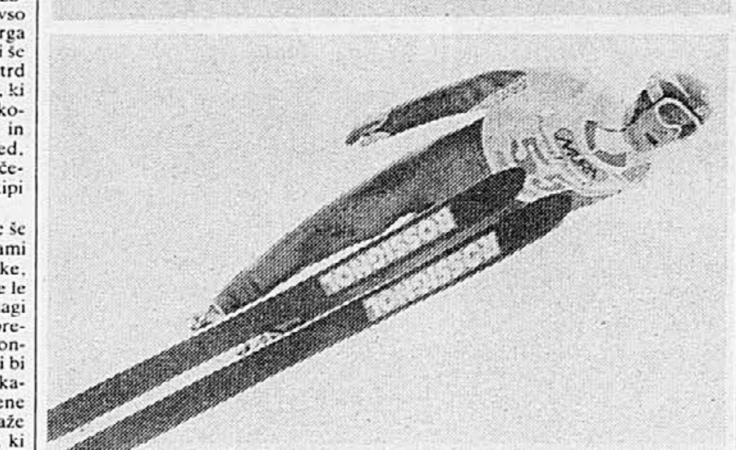

KDO BO PREVLADAL? – Švicar Stefan Zünd, zmagovalec 1. svetovnega pokala v smučarskih poletih, je najuspešnejši predstavnik škarjastega sloga (zgoraj), toda tudi elegantni Šved Staffan Tällberg je svojo edino zmago dosegel v tej posebni disciplini skokov – prvi dan na Planici '91. (Foto: Igor Modic).

Monika Seleš prva na vseh lestvicah

MIAMI – Jugoslovanska teniška igralka Monika Seleš navzlic porazu v finalu turnirja San Antonio 91 proti Steffi Graf ni izgubila vodilnega položaja na svetovni lestvici. Prednost pred drugouvrščeno se je sicer nekoliko zmanjšala, a še vedno znaša skoraj 16 točk. V vseh drugih zaporedjih pa je Seleševa svoj naskok do prvih zasledovalk še povečala, saj Grafova na njih za zdaj še precej zaostaja. Ta teden vodilni igralki ne bosta nastopali.

Na svetovni lestvici WTA je vrstni red pri vrhu tak: **1. Seleš (Jug) 249,30,** 2. Graf (Nem) 233,89, 3. Navratilova (ZDA) 200,33, 4. Sabatini (Arg) 176,62, 5. M. J. Fernandez (ZDA) 126,24, 6. Novotna (ČSFR) 125,25, 7. Sanchez Vicario (Špa) 124,18, 8. Garrison (ZDA) 102,58, 9. K. Maleeva (Bol) 96,46, 10. Capriati (ZDA) 94,26 točke.

V točkovanju za grand prix vodi **Seleševa s 1670 točkami,** druga je Sabatini 1195, tretja Novotna 1043, četrta Graf 975 in peta M. J. Fernandez 855. Navratilova zaseda šesto mesto z 810 točkami.

Tudi po zaslužku na turnirjih je **Seleševa** povečala prednost. Njen zbir v tem letu je zdaj **410.058 dolarjev,** sledijo Sabatinijeva 261.441, Novotna 246.308, M. J. Fernandez 190.300, Navratilova 177.625 in Steffi Graf 153.651 dolarjev.

Turnirji vsepovsod

LJUBLJANA – Ta teden je na sporedu vrsta mednarodnih teniških turnirjev. V moški konkurenci (ATP) igrajo v Estorilu (nagradni sklad 375.000 dolarjev), v Orlandu na Floridi (250.000) in v Hongkongu (260.000 dolarjev), ženske pa imajo tekmovanje v Hilton Headu v Južni Karolini, nagradni sklad pa je 500.000 dolarjev.

Med ženskami ni na startu Seleševe in Grafove, tako da je prva nosilka Navratilova, druga pa Sabatinijeva. Prvih osem igralk je bilo v prvem kolu prostih, dve nosilki pa sta že poraženi. Rajchrtova (ČSFR – 13) je izgubila proti Labatovi (Arg) z 0:6, 0:6, Piccolini (Ita – 15) pa proti Langrovi (ČSFR) z 2:6, 2:6.

● **Naš najboljši igralec Goran Ivanišević (še vedno je 7. na svetovni lestvici) ta teden ne igra na nobenem turnirju, marveč z novim trenerjem Bobom Brettom trenira v Monte Carlu.**

V Estorilu igra od naših Goran Prpić, prva nosilca pa sta Gomez (Ekv) in E. Sanchez (Špa). Nekaj izidov 1. kola – Česnokov (SZ): De la Pena (Arg) 6:4, 6:2, Furlan (Ita): Champion (Fr) 2:6, 7:6, 6:1, Mezzadri (Švi): Arrese (Špa) 6:3, 6:4.

Veliko presenečenje je priredil mladi Nizozemec Haarhuis, ki ugnal branilca naslova E. Sancheza kar s 6:0, 6:2.

Agassi in Sampras (oba ZDA) sta prva nosilca v Orlandu, v prvem kolu pa je za doslej največje presenečenje poskrbel Witt (ZDA) z zmago nad rojakom Mayottejem s 7:6, 6:2.

V Hongkongu vodita obe polovici turnirske razpredelnice Chang in John McEnroe (oba ZDA). Izgubil je že četrti nosilec Hlasek (Švi), ki ga je premagal Avstralec Masur s 6:4, 7:6, Avstrijec Antonitsch pa je ugnal Francoza Raouxa s 4:6, 6:4, 7:5.

Presenetljivo je že v 1. kolu izgubil McEnroe, ki ga je po mnogih verbalnih spopadih premagal rojak Todd Witsken, 82. s svetovne lestvice, s 6:3, 5:7, 7:6 (7:3).

Tožnika spet ni bilo na obravnavo

LJUBLJANA, 2. aprila – V tožbi Igorja Bavčarja proti UK ZSMS Ljubljana (ki jo je prevzela njena pravna naslednica Študentska organizacija Univerze v Ljubljani) in proti zdaj že bivšemu odgovornemu uredniku Tribune Tomažu Drozgu zaradi kršitve njegovih avtorskih pravic ljubljansko temeljno sodišče še vedno ni razsodilo, ker tudi danes, že četrtič, tožnik Igor Bavčar ni prišel na sodišče in njegovo vabilo ni bilo izkazano, sodišče pa vztraja pri njegovem zaslišanju. Glavno obravnavo je zato spet preložilo, tokrat na 14. maj.

Gre za zapise »Moji pogovori«, ki jih je študentski list Tribuna objavil spomladi 1989 in Igor Bavčar, takratni predsednik Odbora za varstvo človekovih pravic in sedanji notranji minister, meni, da brez njegovega dovoljenja, čeprav je šlo za avtorski tekst. Tožena stran skuša dokazati nasprotno in v ta namen je spet predlagala zaslišanje znanih politikov, s katerimi se je Igor Bavčar v času ljubljanskega procesa pogovarjal kot predsednik odbora za varstvo človekovih pravic in to glede okoliščin, ali so zapisane izjave resnične in res njihove, ker bi v nasprotnem primeru lahko šlo za »fantazijski spis«.

Na ta predlog je Bavčarjev pooblaščenec, odvetnik mag. Drago Demšar, odgovoril, da gre za nekorektno sprenevedanje, saj se iz samega teksta vidi avtorstvo, saj je navajanje konkretnih izjav politikov samo del besedila, v njem pa so navedene tudi številne spremljevalne okoliščine, komentarji, lastna vprašanja itd. Problem tožene stranke pa je, če noče založiti predujma za sodnega izvedenca, ki ga je že pred časom sama predlagala. Po vsem tem se je predsednica senata odločila le za zaslišanje Igorja Bavčarja na prihodnji obravnavi.

Še na eno obravnavo naj bi danes prišel Igor Bavčar, pa se je opravičil. Opravičil pa se je tudi Samo Resnik, ki v zasebni tožbi očita Igorju Bavčarju še kot odgovornemu uredniku zdaj že ukinjenega časnika Demokracija kaznivi dejanji obrekovanja in žaljive obdolžitve. Bavčarjev zagovornik odvetnik Demšar je povedal, da njegova stranka ne pristaja na poravnavo, ki jo je predlagal marca Resnik, to je nakazilo petih povprečnih plač za študente medicine, ki hodijo pomagat bolnim v Afriko. Zasebni tožilec očita kazniva dejanja zaradi objave nepodpisane notice v rubriki Majski hrošči marca lani in objave članka Trojanski konj aprila lani, kjer naj bi bile o njem razne neresnične trditve iz časa predvolilnega boja in med drugim tudi insinuacije, da je član SDV. Toži pa tudi avtorja članka Aleša Brejca, za katerega doslej niso mogli natančno ugotoviti, kdo je. To naj bi naslednjič povedal Igor Bavčar.

B. G.

»Vohun« o vojski in policiji

LJUBLJANA, 2. aprila – Kako postati agent CIE, Ali bo Hrvaška rešila »Trend«, Balkanska nevihta – to je le nekaj naslovov iz prve številke »vojaško policijskega alternativnega mesečnika« z naslovom Vohun. Na njegovi današnji predstavitvi smo od glavnega in odgovornega urednika Romana Leljaka izvedeli, da bi radi s tem časopisom zapolnili vrzeli na tem področju pisanja. Časopis naj bi kasneje postal celo štirinajstdnevnik. Prva številka je bila natisnjena v več kot 30 tisoč izvodih, naslednje številke pa bodo tiskali v polovico manjši nakladi. Od jutri dalje bo v prodaji širom Slovenije, cena izvoda pa je 25 dinarjev.

Kot smo lahko razbrali, so avtorji posameznih člankov bivši pripadniki vojaške varnostne službe in bivše službe državne varnosti. Nekaj tekstov so si izposodili v tujih specializiranih revijah, ki pa zaradi takšne vsebine niso dostopne običajni javnosti.

Kot pravi Roman Leljak, naj bi Vohun med drugim odstrl tudi ozadje zakona o nacionalni varnosti, pa naloge in vsebino zdajšnje varnostno informativne službe pri RSNZ in še marsikaj.

R. K.

Po orožje najprej oče, nato hčerka

MARIBOR, 2. aprila – Čeprav je v tujini v običajnih trgovinah brez ustreznih (in prevedenih) papirjev vse težje kupiti orožje, za naše državljane seveda, pa nekateri kanali očitno še naprej dobro delujejo. To kažejo primeri, ko cariniki našim državljanom zasežejo na primer naboje, ki jih brez ustreznih potrdil v prodajalnah orožja in streliva, sploh ne moreš kupiti. Za enega takih kanalov je očitno vedela Bernarda P. iz okolice Brežic, saj so ji ob povratku v Jugoslavijo cariniki na Šentilju v avtomobilu našli dve malokalibrski puški, daljnogled za puško ter 150 nabojev winchester magnum in 100 nabojev remington. Puške je imelo dekle skrite med vzmetmi v zadnjem sedežu avtomobila, naboje pa v rezervnem kolesu. Zanimivo je, da so dober mesec pred tem šentiljski cariniki pri poskusu tihotapljenja orožja v Jugoslavijo odkrili njenega očeta.

Šentiljski cariniki pa te dni samo zmajujejo z glavo, ko opazujejo, kaj vse vozimo iz Avstrije v Jugoslavijo. Daleč prednjači čebulček, ki ga je pri nas bojda primanjkovalo. Ali pa je avstrijski boljši, kdo ve? Kakorkoli že, carinikom se zdi, da v teh dneh naši državljani pripeljejo v državo več čebulčka kot pa kave. Časi se spreminjajo, ni kaj.

Z. Š.

Na sloveniki, polovični avtocesti, iz leta v leto več hudih nesreč

V prvih treh mesecih pet mrtvih v dveh nesrečah – Najhuje na odseku med Dramljami in viaduktom Žepino – Nevarna prehitevanja

CELJE, 2. aprila – Polovična avtocesta Arja vas–Hoče zahteva iz leta v leto večji krvni davek. Še posebej to velja za 27 kilometrov dolg odsek, ki ga »pokriva« UNZ Celje. Na tem odseku – od vstopne postaje v Arji vasi do motela Tepanje – je bilo lani 21 prometnih nesreč. Od tega je v 4 nesrečah izgubilo življenje 6 ljudi.

V prvih treh mesecih letošnjega leta pa sta se na tem odseku zgodili dve prometni nesreči, v katerih je 5 oseb izgubilo življenje. To je v tem obdobju več kot tretjina vseh smrtnih žrtev prometnih nesreč na celjskem območju, kjer je sicer, letos do konca marca, v prometnih nesrečah umrlo že 13 oseb.

Inšpektor **Ivan Hribernik** iz UNZ Celje je poudaril, da je med glavnimi vzroki nesreč na sloveniki prehitevanje in vse kaže, da vozniki med vožnjo po tej cesti najbrž precenjujejo svoje vozniške sposobnosti. Ob tem je še dodal, da sta tako vozišče kot prometna signalizacija redno in dobro vzdrževana. Opozoril pa je na vse bolj nevaren odsek Dramlje – viadukt Žepina, kjer je pred predorom dolg vzpon, na katerem so zaradi prehitevanja predvsem tistih voznikov, ki pripeljejo iz smeri Maribora, vse pogostejše nesreče z oplaženjem. Zaradi poslabšanja prometno varnostnih razmer na celjskem odseku slovenike bodo, kot pravi inšpektor Hribernik, delavci prometne milice poostrili nadzor prometa in povečali število kontrol z radarjem.

Prav bi bilo, če bi se ob teh podatkih razen miličnikov zamislil še kdo. Predvsem vozniki, pa tudi pristojno ministrstvo za ceste, ki bi zaradi tako visokega krvnega davka le moralo prisluhniti že večkrat javno izraženim zahtevam prebivalcev (ne samo celjskega območja), ki zahtevajo posodobitev oziroma gradnjo »prave« avtoceste do Ljubljane.

MIRO KOREN

DELO plus

ŠPORT PO SVETU

Tysonov rekord: 28,6 milijona

NEW YORK – Nekdanji svetovni boksarski prvak Mike Tyson je svetovni rekorder med športniki po zaslužku, saj je lani zaslužil 28,6 milijona dolarjev. Na prvih treh mestih po dolarjih so boksarji, šele na četrtem je najhitrejši voznik na svetu Ayrton Senna, visoko so igralci golfa, Michael Jordan kot najbolje plačani košarkar je osmi, Boris Becker kot prvi tenisač je 11. Šele 19. je, recimo, Diego Maradona, ki bo letos neslavno končal športno pot (jemanje nedovoljenih poživil). Med desetimi najbolje plačanimi ni športnice, pač pa je Steffi Graf na 13. mestu s 6,1 milijona dolarjev.

Lestvica največjih zaslužkov je takale: 1. Tyson (boks) 28,6 milijona dolarjev (27 od pogodb + 1,6 od reklam), 2. Douglas (boks) 26 (25 + 1), 3. Leonard (boks) 13 (12 + 1), 4. Senna (avtomobilizem) 10 (9 + 1), 5. Prost (avtomobilizem) 9 (8 + 1), 6. Niklaus (golf) 8,6 (0,6 + 8), 7. Norman (golf) 8,5 (1,5 + 7), 8. Jordan (košarka) 8,5 (2,5 + 6), 9. Palmer (golf) 8,1 (0,1 + 8), 10. Hollyfield (boks) 8,1 (8 + 0,1), 11. Becker (tenis) 7,2 (1,2 + 6), 12. Mansell (avtomobilizem) 7 (6 + 1), 13. **Steffi Graf** 6,1 (1,1 + 5), 14. Kenseco (baseball) 6 (5,5 + 0,5), 15. Gretzky (hokej) 6 (3 + 3), 16. Agassi (tenis) 5,5 (1 + 4,5), 17. Edberg (tenis) 5,5 (1,5 + 4), 18. Lendl (tenis) 5,3 (1,3 + 4), 19. Maradona (nogomet) 5 (2 + 3), 20. Mattingley (baseball) 4,8 (4,5 + 0,3), 21. Jackson (baseball) 4,5 (2 + 2,5), 22. **Gabriela Sabatini** (tenis) 4,5 (0,5 + 4), 23. »Magic« Johnson (košarka) 4,5 (2,5 + 2) ... 27. Lemond (kolesarstvo) 4,2 (1,7 + 2,5) itd.

Safari rally Kankkunenu

NAIROBI – Finec Juha Kankkunen je drugič zmagal na Safari rallyju. Prvič je zmagal s Toyoto pred šestimi leti. Svetovni prvak Španec Carlos Sainz, trenutno vodilni v točkovanju za svetovni pokal, je po prvem dnevu izpadel. Kankkunen je za Lancio privozil tretjo zmago na tem rallyju po dveh zmagah Italijana Massima Biasiona, 1988 in 1989, ki letos ni imel sreče in je odstopil. Pravzaprav je srečno preživel hudo trčenje s tovornjakom na glavni cesti iz Mombase v kenijsko glavno mesto. Njegova Lancia je bila popolnoma raztreščena.

Končna uvrstitev na Safari rallyju: 1. Kankkunen (Fin) lancia delta 16V 2:07:10, 2. Ericsson (Šve) toyota celica GT4 2:33:34, 3. Recalde (Arg) lancia delta 16V 3:46:13, 4. Waldegard (Šve) toyota celica GT4 3:56:08, 5. Blomquist (Šve) nissan pulsar 5:17:24.

Vrstni red v svetovnem pokalu – vozniki: 1. Sainz (Špa) 40 točk, 2. Kankkunen (Fin) 38, 3. Biasion (Ita) 27, 4. Ericsson (Šve) in Alen (Fin) oba po 20: **konstruktorji:** 1. Toyota 57, 2. Lancia 54, 3. Subaru 18, 4. Ford 14, 5. Nissan 10, 6. Mitsubishi 6.

Maradona odletel domov

RIM, 2. aprila – Sinoči je znameniti argentinski nogometaš **Diego Maradona** nepričakovano zapustil Italijo in odletel v Buenos Aires, čeprav mu je odvetnik svetoval, naj raje ostane v Italiji, da ne bi dal vtisa, kot da beži pred problemi. Tudi zato, ker so izjemno publicirani izidi protidopinške kontrole, ki so nedvoumno dokazali sledi zaužitega kokaina, vzbudili dodatno pozornost pravosodnih organov. Ti so začeli pred časom preiskovalni postopek, ki naj bi razkril resnico o nevarnih prijateljstvih argentinske nogometne zvezde v svetu velikega kriminala, poleg že znanih sumov o kaznivem dejanju trgovine in razširjanja mamil. Tožilstvo je že zahtevalo laboratorijske izvide in v takih okoliščinah je Maradonin beg v Argentino še toliko bolj sumljiv.

Svojim neapeljskim soigralcem je Maradona zaupal že pred dnevi, da bo odšel, vendar tudi namen, da se bo kmalu vrnil in čez nekaj tednov odgovarjal na vprašanja preiskovalnih sodnikov.

Kar zadeva nogometno kariero v Italiji, je za Maradono konec: danes pričakujejo izrek suspsenza in v petek, v okviru disciplinskega postopka, prepoved igranja za dve leti. V Maradonino obrambo bo med disciplinskim postopkom nastopil izvedenec Donicke, ki – kot pišejo časopisi že vnaprej – meni, da igralec ni užival kokaina, da bi igral bolje, torej naj bi bilo drogiranje njegova privatna zadeva. (M. D. M.)

Atletska trenerska delavnica z gosti iz SZ

LJUBLJANA – Na zadnji seji strokovnega sveta AZS so se dogovorili, da bi ob pomoči Športne zveze Slovenije izvedli trenersko delavnico v času obiska skupine vrhunskih sovjetskih atletov in atletinj ter njihovih trenerjev, ki bodo od 14. do 28. t. m. na bazičnih pripravah v Medulinu in Puli.

Pripravam naših atletov in atletinj naj bi se pridružili svetovna rekorderka v skoku v daljavo Galina Čistjakova (753 cm), bivši svetovni rekorder v skoku ob palici Igor Poljakov (581 cm), dvoranski svetovni rekorder v troskoku Oleg Procenko (17,58 m) in skakalec v višino Malčenko (237 cm) s trenerji.

To bo izjemna priložnost za naše tekmovalce in trenerje, da se ob prisotnosti sovjetskih atletov in trenerjev izpopolnjujejo, izvedli pa bodo tudi trenersko delavnico s predavanji in demonstracijami treninga v soboto, 20. t. m., in nedeljo, 21. t. m..

Stroške potovanja bodo prevzeli gostje iz SZ, bivanje v hotelu Belvedere pa naj bi skupaj pokrivala AZS in ŠZS. Strokovni svet AZS pričakuje ugodno rešitev predloga in upa, da bo ŠZS odobrila potrebno vsoto iz sredstev namenjenih za obiske tujih strokovnjakov pri nas. (L. Č.)

BADMINTON

Porazen štart

BUDIMPEŠTA – Za slovensko zastopstvo se je 12. mladinsko evropsko prvenstvo v badmintonu začelo porazno. Posamični del tekmovanja se bo po uvodnih dvobojih prvega kola nadaljeval brez naših reprezentantov, v ekipnem delu prvenstva pa je proti Bolgarom in Italijanom edino točko osvojil Andrej Pohar, kar je bilo premalo za uspeh, tako se bo reprezentanca Slovenije z Romunijo in Malto pomerila za končno uvrstitev med 27. in 29. mestom.

Rezultati **prvega kola – mladinci:** Pohar : Leigle (Francija) 18:13, 9:15, 4:15, Fule : Jonef (Anglija) 1:15, 5:15; **mladinke:** Jovan : Koczis (Madžarska) 1:11, 0:11, Pohar : Svensen (Islandija) 7:11, 9:11; **ekipno:** Slovenija : Bolgarija 1:4 (A. Pohar) : Dimitrov 15:13, 10:15, 15:12 (M. Pohar) : Asenova 1:11, 2:11, Fule – Kuprivec : Atanasov – Dobrev 2:15, 3:15, M. Pohar – Juvan : Arsenova – Nedjalkova 2:15, 3:15, A. Pohar – Jovan : Dobrev – Nedjalkova: 4:15, 3:15), Slovenija : Italija 1:4 (A. Pohar) : Larossa 15:5, 17:14, Jovan : Dejaco 7:11, 11:9, 1:11, Fule – Kuprivec : Hintereger – Heidenberger 15:18, 15:18, M. Pohar – Jovan : Dejaco – Dejaco 8:15, 3:15, Pohar – Pohar : Hintereger – Egger 7:15, 9:15).

ŽELJKO ZULE

Naši plesalci navdušili v Angliji

LJUBLJANA – Uvodni preizkušnji desetdnevne turneje po Angliji sta bili za naše mlade plesalce nadvse uspešni. Na turnirju v Woolverhamptonu sta Miha Rabič in Jasna Stojiljković zmagala med mladinci v standardnih plesih in zasedla drugo mesto v latinskoameriških, v Birmighamu pa sta zmagala v obeh zvrsteh. Na prvem turnirju je ekipa Slovenija zasedla drugo mesto tik za Veliko Britanijo, na drugem pa je zmagala. Dobro so se odrezali tudi pionirji, še zlasti par Sojar Voglar-Bergant, pa tudi mlajši mladinci. Naši plesalci bodo nastopili še na odprtem prvenstvu Velike Britanije v Blackpoolu.

OD TOD IN TAM

Valter Bonča zmagal v Grossebersdorfu

DUNAJ – Valter Bonča, nekdanji kolesar Sloge 1902 iz Idrije in zdaj Merxa, ki sicer vozi za enega od avstrijskih moštev v deželi Salzburg, je zmagal na dirki za 12. nagrdo Grossebersdorfa. Na cilju 119 km dolge preizkušnje je bil sicer drugi za Romanom Kreuzigerjem, ki je bil najmočnejši v šprintu skupine treh ubežnikov (naskok pred glavino 1:21), ki pa je zmago izgubil zaradi oviranja.

Odlična udeležba na teku Slovenijašporta

ZAGORJE – Prizadevni domači športni delavci so pripravili 1. gorski tek na Prvine v dolžini 14 km. Nastopili so mnogi znani atleti iz vse Slovenije, ki so se pomerili v 6 moških in 3 ženskih kategorijah za lepe nagrade Slovenijašporta – glavnega pokrovitelja. Za zmago v absolutni konkurenci si je Romeo Živko poleg pokala in praktične nagrade pritekel še 7-dnevno bivanje v Medijskih toplicah. Med članicami je bila absolutna zmagovalka Veronika Bohinc. Poleg neumornega organizatorja Radovana Skubica so tek podprli vodilni predstavniki občine in številni domačini, ki jim je množična udeležba poplačala ves trud pri odlični izvedbi teka. Kljub slabemu vremenu v preteklih dneh sta razglasitev rezultatov in žrebanje nagrad minila v sončnem vremenu. V posameznih kategorijah so rezultati naslednji:

mladinci 1. Petrin (Rud) 59.43, 2. Hočevar (Lj) 1.04.20, 3. Pšeničnik (Lj) 1.06.09; **člani A** – Živko (Rud) 49.38, 2. Grabar (AK Ptuj) 51.48, 3. Ivšek (AK. Vel) 53.04; **člani B** – 1. Lah (Emo Ce) 56.34, 2. Kalan (TO Kr) 57.54, 3. Erjavec (LB) 58.40; **člani C** – 1. Kirn (Hr) 56.29, 2. Sedušek (Kamnik) 59.27, 3. Skubic (Zagorje) 1.00.57; **ml. veterani** – 1. Vencelj (Hobi Stična) 1.03.20, 2. Stopar (Lj) 1.05.10, 3. Kvas (Domžale) 1.06.35; **veterani** – 1. Ivančič (Metlika) 1.15.20, 2. Šalamon (Vrhnika) 1.19.29; **članice** – 1. Živko (Rude) 1.07.23, 2. Juvančič (Zagorje) 1.14.45; **st. članice** – 1. Bohinc (Lj) 1.03.48, 2. Kotar (Part. Trb) 1.11.19; **veteranke** – 1. Rozman (Kr) 1.12.23, 2. Žigon (Jež) 1.34.09, 3. Vencelj (Hobi) 1.34.47.

PAVLE KREŽE

● **Predsednik občine Zagorje Janez Režun** se je zahvalil vsem tekmovalcem za vztrajnost in jih povabil na tek tudi v naslednjem letu. »Ne morem obljubiti, da bom prišel. Vesel pa sem, da sem zmagal na gorskem teku, kar je zame kar precejšnja novost,« je dejal Romeo Živko.

KOŠARKA

Elemesu prva zmaga za naslov

ŠIBENIK – Košarkarice Elemesa so šele po velikem boju s Crveno zvezdo dobile uvodno tekmo finala končnice državnega prvenstva z 82:78 (44:41). Beograjčanke so bile boljše pod obročema, zadele so kar sedem trojk in so vodile vse do 38. minute. Šele tedaj je Šibeničankam s pressingom uspelo obrniti razplet dogodkov sebi v prid. Največ točk za domače so dosegle: Lelas 28, Nakić 25 in Ilić 17, za gostje pa Matijević 21, Bjedov 16 in Wild 13.

JOSIP DRENSKI

Drevi začetek končnice SKL

LJUBLJANA – Drevi bosta prvi tekmi končnice za naslov slovenskega košarkarskega prvaka. V Domžalah igrata ob 19. uri domači Helios in ljubljanska Ježica, v dvorani Škofije pri Kopru pa ob 20. uri Koper in ljubljanski Mineral Slovan. Povratni tekmi bosta v soboto, morebitni tretji tekmi pa spet v sredo. (S. T.)

Študentski košarkarski prvak ZDA je Duke

INDIANAPOLIS – Košarkarji Univerze Duke so novi študentski prvaki ZDA, potem ko so v finalu premagali Kanzas z 72:65. Duke se je devetkrat uvrstil na zaključni turnir štirih najboljših, petkrat je igral v finalu, to pa je njegov prvi naslov. Ta lovorika je toliko bolj dragocena, ker je Duke v polfinalu z 79:77 presenetljivo izločil Nevado, ki je pred tem še iz lanskega prvenstva vlekla serijo 46 zaporednih zmag.

JUDO

Filip Leščak zmagovalec

BEOGRAD – Državnega prvenstva se je udeležilo 157 tekmovalcev. Izmed slovenskih predstavnikov je po odličnih borbah Leščak Filip (Drava) v kategoriji do 86 kg gladko premagal vse nasprotnike in osvojil prvo mesto. Z odličnimi boji sta opozorila nase tudi Peter Vučina (Impol), ki je osvojil drugo mesto v kategoriji 65 kg, in Aleš Vrbančič (Olimpija), ki je osvojil 3. mesto v isti kategoriji do 65 kilogramov. Peto mesto je osvojil Peter Letonja (Drava) v kategoriji do 95 kg. **Zmagovalci po kategorijah;** do 60 kg: Čelič (Vojvodina), 7. Harter (Drava), do 65 kg: Stanišić (Srbija), 2. Vučina, 3. Vrbančič; do 71 kg: 1. Jocić (Srbija), do 78 kg: 1. Niškanović (Vojvodina), do 86 kg: 1. Leščak (Drava), 7. Lakovšek (Slovenj Gradec); do 95 kg: 1. Todorov (Srbija), 5. Letonja (Drava); nad 95 kg: 1. Vukićević (Vojvodina). (Č. V.)

ŠAH

Mihevčeva spet zmagala

KLADOVO – Rezultati na ženskem prvenstvu Jugoslavije: Vukašanović : Jovanović remi, Živković : Marić 0:1, Mihevc : Nikolin 1:0, Vujić – Katanić : Mićić 0:1, Medjedović : Đeno 0:1, Petrović : Gašo remi, Petek : Konarkovska – Sokolov 1:0, Paraminski : Relić remi, Čejić : Ivanišević – Ujhazi 1:0, Strižak : Koskoska 1:0, Bosović : Đuknić 1:0, Nad : Lazić 0:1, Rakić : Grosar 0:1, Kokanović : Pejić 0:1, Raonić : Kovačević 0:1, Rodić – Kureš : Kovačević 1:0, Stanković : Stoisavljević 0:1, Sekulović : Pihajlić 1:0, prosta je bila Vuković. Po drugem kolu vodijo: Petek, Čejić – Ivanišević, Mihevc, Mićić vse po 2 točki. Med šestimi vodilnimi šahistkami ni niti ene od sedmih bivših prvakinj Jugoslavije. Ponovno pa je odlično zaigrala Narcisa Mihevc iz Maribora.

Na kratko

LJUBLJANA – Hitropotezni turnir LŠK Iskra (18 šahistov). 1. Šitnik 14.5, 2. Furlan, Bulatović 12, 4. Mavhler 11.5, 5. Vošpernik, Marinšek 11.

PO DOMAČIH KRAJIH

Danes polfinale pokala

LJUBLJANA – Danes sta na sporedu prvi polfinalni tekmi tekmovanja za jugoslovanski nogometni pokal: Hajduk – Borac (BL) in Crvena zvezda – Beograd. Povratni tekmi bosta 17. t. m., finale pa naj bi bil 8. maja na štadionu JLA, pri čemer pa Nogometna zveza Hrvatske ostro nasprotuje temu, da bi igrali le eno finalno tekmo, ker bo en finalist zanesljivo iz Beograda.

Crvena zvezda – Hajduk, to naj bi bil finale po vseh napovedih. V polfinalu bo imela Crvena zvezda veliko težje delo, pa čeprav je njen nasprotnik drugoligaš. Beograd jemlje prvoligaški zalet, vsa Zvezdina pozornost pa že velja tekmi z Bayernom v Münchnu 10. t. m. (v soboto pa bo C. zvezda igrala še ligaško tekmo v Mostarju). Zelo verjetno je, da trener Petrović z Beogradom ne bo zaigral z najboljšim moštvom, bržkone bo skušal odpočiti katerega izmed reprezentantov. Hajduk z Borcem bržčas ne bo imel posebno težkega dela, čeprav so Banjalučani v nedeljo za točke presenetili Splitčane. Pri Hajduku so zlahka izračunali, da jim pokalna zmaga prinaša veliko več kot ligaška, saj mu ob napovedanem finalu Zvezda – Hajduka prinaša nastop v Evropi. (F. B.)

Trije derbiji v SNL

LJUBLJANA – Trener Olimpije Slobodan Dogandžić v 14. kolu športne napovedi z 10 tekmovalnimi pari napoveduje: »Slovenski nogomet je napredoval. Dober nogomet igrajo še zlasti na derbijih, v nedeljo pa bodo trije – v Murski Soboti, Ljubljani in Kranju; malenkostno prednost pa dajem domačinom.«

1.	Vozila – Svoboda (Lj)	1
2.	Mura – Rudar (V)	02
3.	Steklar – I. Kladivar	1
4.	Jadran Lama – Rudar T.	1
5.	Domžale – Medvode	10
6.	Partizan (H) – Živila Naklo	1
7.	Ljubljana – Slovan	102
8.	Elan – Nafta	10
9.	Rače – Železničar	02
10.	Triglav – Primorje	102

(S. V.)

Mladi nogometaši tretji

FORLI – Mladinska reprezentanca Jugoslavije (igralci mlajši od 18 let) je na velikem mednarodnem turnirju v Italiji v tekmi za tretje mesto premagala ekipo Francije s 4:1. V polfinalu so modri izgubili z amatersko reprezentanco Italije z 0:1. Tako se bosta v finalu srečali ekipi domačinov, amaterska in profesionalna.

V konkurenci 12 mladinskih reprezentanc so Jugoslovani premagali 3 reprezentance (Maroko 5:0, San Marino 4:0, Francijo 4:1), s Finsko so igrali neodločeno (0:0), v polfinalu pa so doživeli edini poraz.

KONJENIŠTVO

Volilna skupščina KK Krumperk

DOB PRI DOMŽALAH – Konjeniški klub Krumperk ima redno letno volilno skupščino v petek, 5. t. m. ob 18. uri v Jamarskem domu na Krumperku.

KLIČEMO 93

Radiator jim je bil napoti

LJUBLJANA, 2. aprila – Ljubljančani in okoličani vse bolj zaposlujemo poklicno gasilsko brigado. Fantje z Vojkove so namreč sešteli vse »opravke« do 1. aprila. Kar 483 jih je ali za 51 več kot ob istem času lani.

Prejšnji **ponedeljek** se je zanje začel okrog sedmih, ko jim za začetek ni uspelo odpreti blagajne v Obrtopremi Na trati v Šiški. Na srečo je »železje« še v garanciji. Ob 13. uri so jih klicali na Palmejevo, kjer se je zataknilo dvigalo, čez slabo uro pa so pogasili požarček, ki pa bi lahko naredili dosti škode v turistični agenciji AB na Titovi. Ob treh popoldne se je zmešalo javljalniku v Supermarketu, zvečer med deveto in enajsto pa so jih štirikrat klicali zaradi zamašene kanalizacije in vode, ki se je nabrala v kleteh, ko je dež malce poškropil zemljo. Morali so na Partizansko, na Titovo, Bohoričevo, na Miklošičevi pa je bilo treba pokriti streho. Krovci so okrog dimnika namreč pustili »luknjo« in je zamakalo.

V **torek,** nekaj pred šesto se je oglasil javljalnik požara iz Iskrinega servisa v Rožni dolini, kjer take napravice spravljajo v red. Ugotovili so, da se je sprožil zaradi kratkega stika, za kar je bil spet kriv dež. Sredi dopoldneva se je zataknilo dvigalo na Bratovževi ploščadi. Ker ni bilo hišnika, so v strojnico kar vdrli. Zvečer so zaradi neočiščenega dimnika, v katerem so se vnele saje, dirkali na Zaloško, nato pa so imeli mir do **srede,** ko so jih okrog devetih dopoldne poklicali na Gerbičevo. Odprli so stanovanje, kjer je, kot se uradno reče, motena oseba neznansko razgrajala. Čez dobro uro so v soseščini, na Vojkovi razmigali zaskočeno ključavnico, popoldne pa odprli stanovalcem na Strossmayerjevi, ki so ključe pustili na varnem – doma.

Prvi **četrtkov** telefon se je oglasil ob desetih. Odpeljali so Na jamo, kjer stanovalka ni hotela odpreti patronažni sestri in reševalcem. Čez tri četrt ure so vdrli na Črtomirovi. Sosedje so imeli prav, kajti stanovalko so res našli mrtvo. Malo pred četrto popoldne so jih proti svoji volji povabili na Leninov trg, na hrenovko, od katere je seveda ostalo samo nekaj majhnega črnega in krepak vonj po zažganem. Ob pol sedmih sta se na Celovški pri kinu Šiška zaletela opel kadett in citroën AX. Ponesrečence so iz razbitin potegnili, še preden so prišli do tja.

V **petek** zjutraj so dirkali v Višnjo goro, kjer se je v stanovanjski hiši zaradi dotrajanega dimnika vnela lesena lega. Zatrli so ogenj in ožgan les odstranili. Sredi dopoldneva bi morali na Brilejevo, kjer je nemočna gospodinja »obtičala« na balkonu, vendar so se sosedje hitro znašli in jo spravili nazaj pod streho. Pred poldnevom so zapeljali še na Kerševanovo, kjer je ponagajal pralni stroj. Pogasili so zasmojeno izolacijo.

Zanimivo je bilo v **soboto** okrog dveh zjutraj v preddverju kina Komuna, kjer so razgreti gostje bifeja odtrgali radiator s stene. S cevmi vred. Voda v njih seveda ni »počakala«. Čez kaki dve uri je neznan piromanček zažgal baldahin oziroma nadstrešek nad trgovino Zmajček v Hali Tivoli in potem pobegnil. Platno so pogasili še pred njimi. Ob pol devetih so vdirali na Vlahovićevi, kjer je poplavljalo v stanovanju. Ni jim ostalo drugega, kot da so zategnili glavni ventil. Komaj so prišli nazaj, že so morali na Rimsko, kjer je zagorelo v skladišču rezervnega orodja na gradbišču, dvanajst ur kasneje pa so gasili še električno napeljavo, nameščeno med dvojnim stropom na Malgajevi. Z varovalkami vred jo je skurilo zaradi preobremenitve.

Namesto da bi gledali TV dnevnik, so šli na Celovško odpirat zaskočeno ključavnico, okrog pol polnoči pa so jih poklicali še na Tavčarjevo, kjer je eksplodiralo v cvetličarni Herta. Ogenj, ki je izbruhnil, so še pred njimi pogasili taksisti, le nekaj gorečega papirja so poškropili z vodo. Tako so dočakali **nedeljo,** ko je bilo treba le enkrat na pomoč. Malo pred deveto zjutraj so skozi okno splezali v stanovanje in pomagali onemogli ženski, ki je obležala za vrati.

K. D.

PLANINE IN LJUDJE

Planinske postojanke

Izletniki na Rašico, ki so doslej naleteli na odprto planinsko postojanko na tej priljubljeni točki le ob sobotah, nedeljah in praznikih, bodo v Planinskem domu na Rašici po novem postreženi vsak dan od 10. do 19. ure. Le ob ponedeljkih bo dom zaprt.

Tečaji za mladinske vodnike

Po sklepu mladinske komisije pri PZS bodo sprejemni izpiti za tečaj mladinskih planinskih vodnikov 21. t. m. Tečaji bodo v Mariboru in Ljubljani ob 10. uri.

Po novem PD Vrele Rogaška

Na občnem zboru PD Rogaška Slatina so sprejeli sklep o spremembi imena društva. Odslej se bo društvo imenovalo PD Vrele Rogaška, naslov pa je 63250 Rogaška Slatina p. p. 7.

Pohod na Stol 25. maja

Letošnji pohod na Stol bo 25. maja s štartom od 5. do 12. ure in povratkom do 18. ure. Smer pohoda je tradicionalna: Valvazorjev dom–Žirovniška planina–Koče na Stolu–vrh Stola in nazaj. V času pohoda bodo za varnost udeležencev skrbeli člani GRS z Jesenic in Radovljice. Vse dodatne informacije daje ZTKO Jesenice.

Jubilej PD Gornja Radgona

Planinsko društvo Gornja Radgona bo 30-letnico obeležilo s predavanjem prof. dr. Antona Trstenjaka zdrav duh v zdravem telesu in zakaj hodimo v hribe. Predavanje bo 6. t. m. ob 16. uri v kinodvorani (Dom kulture) v Gornji Radgoni. To bo prvo od treh predavanj o vlogi in pomenu aktivnosti v planinstvu glede na zdravstveni, vzgojni, izobraževalni, kulturni in družabni vidik ter psihofizični vpliv na človeka.

Planinarjenje na Kornatih

PD Integral bo za svoje člane in druge prijatelje planinstva priredil prijeten pohod po Kornatih od 22. do 29. junija. Udeleženci bodo nastanjeni v Saliju na Dugem otoku, od koder bodo krenili na tri celodnevna križarjenja po otočju. Planinarjenje bo vodila Marinka Koželj-Stepic, prijave pa zbira Metka Žnidaršič do 18. t. m. na tel. 061/557-021 int. 223.

Občni zbor Obalnega PD

Obalno planinsko društvo bo imelo 34. občni zbor društva 5. t. m. ob 18.30 v mali dvorani gledališča v Kopru, Verdijeva 3.

Zdovc, Ćurčić in Rems še v igri

LJUBLJANA – Še pred zadnjim kolom ligaškega tekmovanja v 1. A moški ZKL so organizatorji dobili več kot 2.500 glasovalnih kuponov, po zadnjem kolu pa bo številka gotovo skoraj podvojena. Za zdaj je kar precej možnosti, da bodo na sarajevskem spektaklu nastopili tudi trije udeleženci iz Slovenije.

Jure Zdovc je pri branilcih spet prehitel Splitčana Perasovića in ni dvoma, da bo tudi igral v eni od izbranih selekcij 7. maja v Sarajevu. Precej možnosti ima za zdaj tudi **Radisav Ćurčić,** ki je med centri še vedno na četrtem mestu, na katerem pa ga rahlo ogroža Jovanović. Realno pa je Ćurčić letos le pokazal več kot Jovanović, ki je med drugim »sokrivec« za debakl Crvene zvezde.

Tretji udeleženec iz Slovenije bo morda sodnik **Iztok Rems,** ki ima 78 točk prednosti pred Tuzlakom Zdravkom Kurilićem, ki pa si pravzaprav časti, da bi sodil na takšni prireditvi, niti ne zasluži.

Privrženci po Jugoslaviji glasujejo pač po svoje, zato najbrž nekateri igralci, celo reprezentanti, niso med izbranci za sarajevsko srečanje. Toda večina je le pri vrhu, tako da bistvenih odstopanj od pričakovanih selekcij vendarle ne bo. Če k temu prištejemo še tiste, ki bodo vsaj za metanje trojk in zabijanje izbrani po uradni statistiki lige, potem bo v Sarajevu vendarle pravi zbor na najvišji ravni.

VRSTNI RED – BRANICLI: Jure Zdovc (Smelt Olimpija) 1.657, Velimir Perasović (POP'84) 1.632, Arijan Komazec (Zadar) 1.488, Aleksandar Djordjević (Partizan) 1.465, Predrag Danilović (Partizan) 1.147; **KRILA:** Toni Kukoč (POP'84) 1.980, Žarko Paspalj (Partizan) 1.406, Samir Avdić (Bosna) 586, Zoran Čutura (Cibona) 585, Dražen Dalipagić (Partizan) 563; **CENTRI:** Zoran Savić (POP'84) 1.957, Miroslav Pecarski (Partizan) 1.670, Sejo Bukva (Bosna) 1.316, Radisav Ćurčić (Smelt Olimpija) 1.280, Zoran Jovanović (Crvena zvezda) 1.127; **SODNIKI:** Zoran Grbac (Šibenik) 1.505, Iztok Rems (Ljubljana) 1.250, Zdravko Kurilić (Tuzla) 1.172, Danko Radić (Šibenik) 1.125, Tihomir Bubalo (Bihać) 542. (S. T.)

● **Kupone pošljite na naslov: KK Bosna (Yu All Stars Game), Maksima Gorkog 2, 71000 Sarajevo.**

YU ALL STARS GAME

Sarajevo, dvorana Skenderije, 7. maja 1991 ob 12. in 20. uri

Glasujem za najboljše igralce v sezoni 1990/91

Branilec ____________

Branilec ____________

Krilo ____________

Center ____________

Center ____________

Najboljši sodnik ____________

IME IN PRIIMEK: ____________

NASLOV: ____________

TELEFON: ____________

ŠTIRIINDVAJSET UR

Opozorilni strel za 27 Turkov

MARIBOR, 2. aprila – Včeraj ponoči je skupina 27 Turkov skušala ilegalno priti čez jugoslovansko-avstrijsko mejo in sicer blizu Šentilja. Toda pri tem jih je opazil graničar in v opozorilo je ustrelil v zrak. Turki so obstali, se na naši strani meje, malo poprej pa so jih prevzeli miličniki. Nekateri so morali k sodniku za prekrške, glede na to, kam so nameravali, pa so jih naši pristojni organi napotili bodisi na veleposlaništva držav, v katere bi radi prišli, bodisi na turška predstavništva v naši državi, če potrebujejo kakšno pomoč. (Z. Š.)

S plinsko pištolo v hotel

LJUBLJANA, 2. aprila – Včeraj zgodaj popoldne so ljubljanski policisti med svojim rednim delom odkrili 52-letno Ljubljančanko, ki se je s plinsko pištolo sprehajala po hotelu Lev. Seveda so ji pištolo znamke perfecta, kalibra 8 mm in deset nabojev zanjo zasegli, morala pa bo tudi k sodniku za prekrške. (K. D.)

Pretepli so ga in mu vzeli denar

ORMOŽ, 2. aprila – Čeprav je bilo na prvega aprila dan, pa 20-letnemu S. K. iz Ormoža ni bilo do šale. Tega dne so ga namreč prepeljali v tamkajšnjo bolnišnico, saj so ga 29-letni Marjan P., 30-letni Srečko R. in 21-letni Martin P., vsi iz Ormoža oziroma okolice, po popivanju v bifeju Bar na Ljutomerski cesti tako pretepli, da je moral po pomoč. Pretepli so ga pred njegovim stanovanjem, potem pa so mu vzeli še nekaj denarja. Zoper trojico bodo seveda napisali kazensko ovadbo. (Z. Š.)

Zapeljal na levo in trčil v avtobus

SEČOVLJE, 2. aprila – Včeraj ob 13.50 je 56-letni Šerafet Mehmedi iz Umaga vozil osebni avtomobil od Lucije proti Dragonji. Na ravnem delu ceste pri Sečovljah je iz doslej še neznanega vzroka zapeljal na levo stran ceste in čelno treščil v avtobus, ki ga je nasproti pripeljal 31–letni Silvo Starešinić iz Lucije. V silovitem trčenju je voznik Mehmedi dobil tako hude rane, da je kmalu po nesreči umrl. (I. U.)

Ukradli garažo

CELJE, 2. aprila – Da se v teh časih tatinske roke ne ustrašijo niti teže, dokazuje tatvina, ki se je pred nekaj dnevi, v noči s srede na četrtek, zgodila v Celju. Neznani storilec (ali storilci) je namreč ukradel garažo iz pocinkane rebraste pločevine, ki je stala na travniku pri železniški progi v bližini Cinkarne. Lastnik garaže, Ž. S. iz Celja, je bil, ko je ugotovil, da je izginila »hišica« za njegov avto, najprej presenečen potem pa hudo jezen. Storilce še iščejo. (Mi. K.)

DELO plus

Vsak petek razkriva RESNICO

DELO

plus Xiks

Jugo, kdo bo tebe ljubil?

Hrvatje znižujejo cene avtomobilov
»Tuđman, bodi preklet!«
Tako je svoj bes na predsednika Hrvaške izlil brkat Kranjčan, ki svoje skoraj nove mazde 323 F GLX nikakor ni mogel spraviti v promet, kakor je sam dejal, »za piškavih 35 tisoč mark«. Hitel je razlagati: »Poglejte, kaj je naredila hrvaška oblast. Njihovi se lepo odpravijo v Avstrijo, tam kupijo avtomobil, potem pa ga prodajo na našem avtosejmu. In potem hajd spet v Avstrijo po nov avto in spet v Ljubljano na avtosejem. Meni, ki sem garal za ta avto, pa s tem znižujejo ceno.«

S KOLEŠI NA POT PO AVSTRALIJI

Kolesarjenje menda zelo dobro vpliva na zakone

Osem Kamničank in Domžalčank se v petek odpravlja na kolesarski potep po petem kontinentu – Nostalgija po Pticah trnovkah – Smisel za show

KAMNIK, 2. aprila – Pred nedavnim so imele kamniške kolesarke, ki so se združile v Kolesarskem kulturnem klubu »Dober dan, naši«, prijazno novinarsko konferenco. Meni nič, tebi nič se namreč odpravljajo na pot v Avstralijo. S kolesi nameravajo prevoziti tisoč petsto kilometrov na peti celini. Delujejo pod geslom: Moški za štedilnik, ženske na kolo! Pustolovščina je samo nadaljevanje podobnih ženskih ekskurzij po zamejstvu in Kanadi. In da ne bo pomote: tudi denar, potreben za pot, si prislužijo same.

Začelo se je pred sedmimi leti. Menda je glavni krivec novinar Silvo Teršek. Sam je tedaj noro kolesaril, prenašal kolo celo čez Kamniško sedlo in bil nasploh prvi med prvimi. In to ne samo v kamniškem Kolesarskem društvu. V tem društvu pa se je obregnil ob ženske, češ kaj boste ve, uboge deklice, kolo je le za dedce, ne pa za krhke rožice izpod Kamniških planin. Slaba desetina kolesark iz kamniške in domžalske občine je stisnila zobe. Ne damo se! Res smo potrpežljive, če je treba; znamo pa pokazati tudi zobe. In so začele veselo kolesariti po vsej Sloveniji, pod firmo Svilanit, ki jim je precej stala ob strani. Tam pač dela Ivana Skamen-Kika, vodja teh žensk, ki jih noben moški ni mogel več ugnati.

Leta 1985 so jo prvič mahnile čez mejo: k našim ljudem v zamejstvo, pod geslom »dober dan, naši!« Le kdo bi se jim lahko uprl. Brhka dekleta na kolesih, kakšen kolenček bolj odkrit kot ne, mednje so prišle na jeklenih konjičkih, s seboj so prinese doma pečeno potico in piškote, vsem naokrog so se prijazno smehljale in se rade pogovarjale. Takoj so bile tudi svilanitovke »naše«, njihove. Tudi doma so začeli ugotavljati, da niso od muh, ob vrnitvi z nekajdnevnih potovanj jih niso več čakali samo možje z bolj ali manj dolgimi obrazi, ampak tudi občinstvo s pozdravnimi transparenti, navdušeni navijači, godba . . .

Skok čez lužo

Kmalu se je izkazalo, da kolesarjenje zelo dobro vpliva na zakone. Možje so se namesto žensk postavili za štedilnike, tako da so po njihovi vrnitvi znali ceniti njihovo delo. Zveni kot recept: če vam škripljе v zakonu, naj brž skoči babnica na kolo. Kamniške in domžalske kolesarke so hotele požreti vedno več in več kilometrov. Odhajale so po Sloveniji, obiskovale so Furlanijo in Benečijo, podajale so se na avstrijsko Koroško in leta 1987 preskočile celo veliko lužo in opravile po Kanadi dobrih tisoč kilometrov.

Tam čez, kjer je vsaka malenkost senzacija, so bile prvovrstna senzacija tudi za tujce, kaj šele za naše ljudi. Ker jim Svilanit ni mogel več tako močno pomagati, so se organizirale same v Kolesarsko kulturno društvo z naslovom »Dober dan, naši«. Prijaznosti jim res ni nikdar manjkalo. Podjetnosti pa tudi ne. Vse za pot si priskrbijo same. Podpirajo jih stoteri dobrotniki, še več pa zaslužijo same z organiziranjem kulturnih in zabavnih prireditev. Preprosto rečeno: ljubi se jim delati, za izkupiček pa potujejo na kolesih po svetu. Najbolj uspešne so bile pri pripravi koncertov Novih fosilov in zadnjega Avsenikovega koncerta v Domžalah. Resnici na ljubo je treba dodati, da jim stoji ob strani tudi Katarinin mož Silvo, ki je menedžer evropskega kalibra. Na poti z njimi pa potuje v kombiju Franc Židan, mehanik, sicer pa upokojenec pripravnik. Žena menda nima nič proti.

Ptice trnovke

V petek bodo kulturne kolesarke odletele kolesarit v Avstralijo. Temu je predvsem kriva televizija. Zaljubile so se v televizijske Trnovke, rade bi se vrnile v Paradiž, komaj čakajo, da srečajo Ralpha in Stefanie. Vsakega posebej seveda. In še veliko Slovencev bi rade srečale. So neke vrste kulturne ambasadorke. Tudi za svetovni kongres bodo rekle kakšno dobro besedo. Vmes pa bodo kolesarile, od Melbourna do Sydneya. Od 4. do 25. aprila bodo na poti. V Avstraliji se razdalje ne merijo v kilometrih, ampak v dnevih. Vsak dan bodo zato prevozile od sto do sto petdeset kilometrov oziroma vsak dan za en dan poti. Na pot gredo ob Francu tele vandrovke: Marija Perčič, Zinka Zore, Nataša Brolih, Katarina Rožman, Mojca Korošec, Ivana Skamen, Andreja Hribovšek in Marta Štebe.

Ko so se v Kamniku poslavljale, jih je prišel vzpodbudit v imenu ministra Venclja tudi njegov namestnik Vlado. Ker je tudi šport v denarni krizi, je posebej pohvalil tisto plat medalje, da so si same priskrbele denar. Ivo Daneu pa jim je izročil celo skromno kuverto, kar je doživelo še burnejši aplavz. Da o Janezu Majcenoviču, kamniškem koledniku, sploh ne govorimo. Za popotnico jim je zapel slovensko narodno tako nežno, da bi celo te odločne ženske kmalu zajokale. Ogledali pa smo si tudi polurni zgodovinski film o njih. Najmanj petkrat so ga podložile z glasbo iz Ptic trnovk.

Gredo v Paradiž?

Če jih ne sreča kakšen Ralph, se bodo ob koncu aprila vrnile pod rodni krov. Za štedilnike in k družinam. Dedci jih zdaj menda že dobro razumejo in ne kuhajo več mule. Kamniško-domžalska emancipacija se tako naravno potrjuje tudi v praksi. Po vrnitvi bodo že kaj več povedale. Pravijo, da gredo v Paradiž. Skupinska Vrnitev v Paradiž. Po slovensko, s kolesi. Ta čas pa še vse trenirajo po naših cestah. Če boste videli skupino žensk, ki vozi sila neprevidno po levi strani cest, vedite, da so to naše Avstralke. Srečno v Paradiž in srečno tudi nazaj pod kamniške planine!

IVAN SIVEC

PRED VELIKIM POTOVANJEM – Kolesarke KKD »Dober dan, naši« s svojim mehanikom. (Foto: Vido Repanšek)

ŠE EN PROBLEM PRENASELJENOSTI

Vse več pokopov na morju

Tradicionalni grobovi poberejo na Kitajskem preveč dragocene zemlje – Še za žare zmanjkuje prostora – Najhuje je v Šanghaju

OD NAŠE DOPISNICE

PEKING, 2. aprila – Prenaseljenost na Kitajskem ni hud problem samo tedaj, kadar gre za žive, temveč tudi, kadar gre za mrtve. Že zdavnaj so ugotovili, da poberejo tradicionalni grobovi preveč dragocene zemlje, na kateri bi lahko pridelovali hrano ali gradili stanovanjske zgradbe, zato zdaj čedalje bolj propagirajo drugo obliko pokopavanja, namreč sežiganje in stresanje pepela v morske globine.

Prvi pogreb na morju so imeli 13. marca letos v Šanghaju. Več kot 360 prebivalcev tega kitajskega pristaniškega mesta se je tistega dne vkrcalo na potniško ladjo in se z njo odpeljalo do kraja med otokoma Changxing in Hongsha, kjer se Rumena reka izliva v Vzhodnokitajsko morje. Morske globine so se zdaj spremenile v modri grob za 134 njihovih svojcev, katerih pepel so stresli v valove.

Šanghaj, ki ima na 5800 kvadratnih kilometrih že skoraj 14 milijonov prebivalcev, je postal eno najgosteje naseljenih mest na Kitajskem. Vsako leto umre v njem okrog 80.000 ljudi in za njihove grobove bi potrebovali najmanj 6,6 hektara zemlje. Celo tedaj, če bi zgradili čisto preproste depozitorije za žare, bi jim ti še vedno vzeli po 2000 kvadratnih metrov na leto. Zato so se bili Šanghajci prisiljeni sprijazniti s tem, da se bodo po novem poslavljali od pokojnikov na drugačen, bolj smotrn, nemara pa tudi bolj romantičen način. »Naj živi moja mati tako dolgo kot morje,« je dejal Ai Tianqing, ko je pepel svoje 62-letne matere raztresel prek valov in hkrati naročil svojem otrokom, naj se nekega dne, ko bo prišla njegova ura, tudi od njega poslovijo tako. Do 15. marca letos se je na pogrebnem zavodu prijavilo več kot 280 šangajskih družin, ki so izrazile željo, da bi pepel umrlih svojcev izročile morju. Tako bo naslednji skupinski pokop v modri grob 22. decembra, na dan zimskega solsticija po kitajskem koledarju.

Prvega pogreba na morju so se udeležili tudi strokovnjaki šanghajskega urada za človekovo okolje in urada za oceanografijo. Sklenili so, da ta oblika pokopavanja ne bo ogrozila naravnega ravnotežja v morju.

ZORANA BAKOVIĆ

KOZERIJA

Zadrege z zadrgo

Sedim na plastični blazini. Pozlačeno sonce hiti po modro pobarvanem nebu sem ter tja. Lepo mi je. Programirano je periodično na vsako uro. Če si zaželim dežja, temne prhe zakrijejo sonce ter ulijejo dež po naročilu. Pravkar je pripeljala mimo posebna cisterna za parfumiranje cest in okolja. Na nedeljskem referendumu smo se odločili, da bo ta teden cisterna razvažala dišave domačega hleva in sena. Naslednjo nedeljo bomo referendumsko odločili, ali smo za dišave smreke ali bi rajši ovohavali zrak, prepojen z dišavami ezoteričnih olj. In potem spet nedelja in nov referendum, vmes pa se bodo predstavniki naših ulic usklajevali na koordinacijah.

Krave na sosedovem plastičnem vrtu mulijo posebne kalorične tablete. Zjutraj mi je začelo pešati srce in zato sem takoj zamenjal baterije. Baterije so iz uvoza, srce je domače. Garancija pet let. Deluje brezhibno. Če si jezen, lahko pulz ročno zvišaš ali znižaš. Po volji. Enkrat na mesec moram na tehnični pregled k mehanozdravniku. Zadnjič me je bolel želodec in mehanozdravnik mi ga je ročno izrezal ter mi vstavil posebno nerjavečo posodo s centrifugo. Namesto šivov mi je pritrdil plastično zadrgo. Super.

Pravzaprav mi je dolgčas. Sončim se in premišljujem. Nič pametnega mi ne prileti v glavo. Nekajkrat je mimo mene švignil leteči krožnik, toda vseeno sem brez pametne ideje. Od samega dolgčasa se začnem igrati z zadrgo na trebuhu. To je zelo kritična stvar. Pa ne samo v trenutkih dolgočasja, tudi drugače. Če se zvečer ali tudi čez dan preveč napiješ, zadrgo samo enostavno odpreš in . . . V zadnjem desetletju človeštvo ne pozna želodčnih težav, ob tem pa se je izjemno povečala potrošnja alkoholnih pijač. Postali smo pravi pijanci, toda alkoholizma ne poznamo. Napredek je vsestranski. Še vedno sem brez ideje. To bo zaradi napredka. Prav zato stopim k sosedu.

Sedi na zračni blazini, se sonči in se igra z zadrgo. Dolgčas mu je. Skupaj se zapijeva in se naslednji trenutek že strezniva. Dolgo podpirava glavo. Vseskozi je enako lahka. Potem odideva skupaj k sosedovemu sosedu.

Sedi na plastični blazini ter se sonči. Igra se z zadrgo. Skupaj se zapijemo in takoj nato strezninemo. Nato gremo skupaj naprej. Korakamo po parfumirani cesti ter opazujemo ljudi, ki sedijo na plastičnih blazinah ter se sončijo in igrajo z zadrgami. Dolgčas jim je. Imajo zadrge, nimajo pa idej.

Pridemo tako do konca naselja. Na vrtu sedi človek, pravijo, da z malo začetnico. Ne sonči se, ne sedi, ampak na ves glas kriči. Vljudno ga vprašamo, kaj mu je? Kričavi glas mu utihne, glasilke naravna na mirnejši ton. Začne s svojo žalostno pripovedjo: »Sončim se, sedim torej na plastični blazini. Dolgčas mi je, ker mi nobena pametna misel ne pade v glavo. Začnem se tako igrati z zadrgo. Počasi jo zapiram in odpiram, nato jo za spremembo hitro odprem in počasi zaprem. Potem obratno. Tudi stoje jo zapiram in odpiram. Vmes mi je dolgčas. To nekaj časa počnem. Naenkrat pa se zadrga zatakne in zdaj je ne morem zapreti. Pomagajte mi, jaz sem brez idej!«

Posedli smo po plastificirani travi, staknili glave skupaj ter začeli premišljevati. Vzeli smo nekaj tablet za hitrejše premišljevanje. Nesrečni človek nam je nalival pijačo in mi smo se opijali in takoj trezneli. Dolgo smo tuhtali, tablet za premišljevanje je zmanjkalo. Vse je zadrgnjeno, nobene pametne se ne spomnimo, nesrečni človek ima še dandanes zataknjeno zadrgo, niti piti ne more, ker mu vse sproti steče ven. Prenese sicer največ pijače na svetu, toda nič pametnega mu ne pade v glavo. Še vedno sedimo na plastificirani travi ter tolažimo ubogega nesrečneža. Vsi iz vse srčne baterije upamo, da bo prišel kdo mimo, ki ne bo imel zadrge ne trebuhu. Samo on ga lahko reši. Predvidevamo, da bo imel namesto zadrge kakšno uporabno in rešilno idejo. Upamo, in še sreča, da smo se spomnili na upanje . . .

Še vedno nismo premagali zadrge. Do konca tisočletja se torej še nismo spametovali. Le upamo.

MATIJA LOGAR

● **Sramežljiva tatica**

Mlada ženska je v sibirskem kraju Tjumen na zelo izviren način v krajevni trgovini ukradla nekaj dragih oblačil. Najprej si je izbrala nekaj spodnjega perila in sramežljivo poprosila prodajalce, naj se obrnejo k steni, ker bi rada perilo pomerila. Ko so se po dolgem čakanju prodajalci le obrnili, ni bilo nikjer več sramežljive stranke niti spodnjega perila, ki ga je oblekla, izginila pa je tudi dragocena bunda iz lisičjega krzna, vredna približno deset tisoč rubljev.

Ne nasilju nad živalmi

TORINO, 2. aprila, (Stampa) – Pes na sliki prav radovedno »prebira«, kakšne pravice mu bo določila človeška vrsta. Na pobudo torinskih varuhov živali, ki so za svojo kampanjo proti nasilju nad živalmi, slabemu ravnanju in zanemarjanju zbrali 18.000 podpisov, so namreč v Italiji izdelali predlog zakona o varovanju domačih živali. Osnutek zelo natančno določa, kakšni morajo biti bivališče, higienske razmere, hrana, nega itd. Predvidena kazen za kršilce znaša od 300.000 do 3 milijone lir.

VRTIMO GLOBUS – VRTIMO GLOBUS – VRTIM

■ Prvi letošnji polet shuttla

Med nalogami, ki naj bi jih opravila posadka ameriškega shuttla Atlantis, ki naj bi v vesolje poletel v petek, so: po več kot petih letih prvi sprehod vesoljcev zunaj vozila, preskušanje metod za sestavljanje vesoljske ladje v krožnici okoli Zemlje in postavljanje velikanskega astronomskega laboratorija. Petdnevni polet Atlantisa naj bi bil že drugi letošnji polet ameriškega shuttla, vendar pa so polet Discoveryja zaradi resnih tehničnih težav preložili. Z Atlantisa bodo tretji dan poleta lansirali astronomski observatorij GRO (Gamma Ray Observatory), težak 17 ton. Četrti dan poleta bodo vesoljci šest ur preskušali opremo in orodje, ki je potrebno za nameščanje postaje Freedom v zemeljski krožnici.

■ Črno na belem

Mlada ločenka mora shajati z 449 markami socialne pomoči na mesec. Konec lanskega leta je na socialnem skrbstvu zaprosila za denarni dodatek, s katerim bi si kupila oblačila. Tri tedne pristojni o tem niso hoteli ničesar slišati. V začetku januarja pa jo je obiskal socialni delavec, ki je od nje zahteval, naj odpre garderobno omaro. Hotel se je prepričati, ali res potrebuje novo obleko. Kos za kosom je iz omare vlekel puloverje, hlače in krila. To je eden od značilnih primerov, popisanih v časopisu Schwarz auf weiss (Črno na belem), prvem vsenemškem časopisu za prejemnike socialnih pomoči. Izhaja vsaka dva meseca v sedem tisoč izvodih, ureja pa ga triinštiridesetletni Hans Nawrocki. Z dvema sodelavkama skuša vse tiste, ki živijo na obrobju družbe, oborožiti za vojno z oblastmi. Usmeril se je predvsem na tiste, ki so se pripravljeni potegovati za svoje pravice in se zato z uradniki socialnega skrbstva tudi spreti. Nawrockijev časopis prikazuje, kako oblasti grdo ravnajo s tistimi, ki bi jim morale pravzaprav pomagati. Časopis je v diskretnih modrih, črnih in sivih barvah, kar mu daje videz strokovne publikacije. Tako naročnikovi sosedje ne morejo sklepati na njegov socialni status.

Krog Nawrockijevih potencialnih naročnikov je velik. Leta 1988 je v nekdanji ZRN 3,4 milijona ljudi popolnoma ali deloma živelo od socialne pomoči, še tri milijone pa bi jih imelo pravico do pomoči, vendar je niso hoteli uveljavljati. Podatkov o tem, koliko pomoči potrebnih je v petih novih zveznih deželah (nekdanja NDR), še ni. Gotovo je le to, da jih je v naraščajočo brezposelnostjo čedalje več. Nobena publikacija prizadetih ne informira v zadostni meri o njihovih pravicah. Doslej je Nawrocki pridobil dva tisoč naročnikov, od tega sto v novih zveznih deželah. Vendar s tem časopisu prihodnost še ni zagotovljena. Potreboval bi vsaj 6000 stalnih naročnikov in nekaj finančno močnih sponzorjev.

Prizadete pa je le težko potegniti iz anonimnosti, saj svojega družbenega statusa nihče noče priznati. Pa tudi mecene je težko pridobiti. Industrijski mogotci se bojijo, da se bo zmanjšala prodaja njihovih izdelkov, če bodo podpirali reveže. Skromni prispevki so doslej prišli le iz alternativnih virov. Naklonjenost so pokazali kolegi iz združenja alternativnih delavcev, ki Nawrockega hvalijo, češ da skuša »demaskirati delovanje socialnih uradov«. Tudi združenje Caritas je svojim članom priporočilo, naj se naročijo na časopis. Večji porast naklade pa si Nawrocki obeta od rubrike, ki naj bi v bodoče obogatila časopis. V njej naj bi sami bralci dajali nasvete in popisovali zvijače, ki so jih uporabili v stikih z uradniki socialnega skrbstva. Z vsakim dobrim nasvetom si bodo prislužili 50 mark honorarja.

■ Najtežji zlatnik

Najnovejšo serijo avstralskih zlatnikov je skovala kovnica Gold Corporation iz Pertha. Med njimi so tudi najtežji zlati novci na svetu, ki tehtajo natančno kilogram. Kmalu jih bodo začeli prodajati na Japonskem. Za vsakega od njih bo treba odšteti 1,9 milijona jenov (10.000 avstralskih dolarjev).

■ Veliko hrupa za nič

Računalniška mrzlica na veliko trese Ameriko, vendar pa zaradi računalnikov Američani niso nič pametnejši, pa tudi življenja si z njimi niso preveč olajšali. Najnovejše raziskave so pokazale, da je skoraj 70 milijonov Američanov vsak dan v stiku z računalniki. Število uporabnikov računalnikov se je od leta 1984 povečalo za 30 milijonov. Zdaj ima računalnik približno 15 odstotkov gospodinjstev in polovica učencev v šolah. Strokovnjaki pa opozarjajo, da Američani vso to zamotano tehnologijo v glavnem uporabljajo za povsem trivialne namene: kot pisalni stroj in za igranje video igric. Samo 41 odstotkov hišnih računalnikov je opremljenih s trdim diskom, ki je nujno potreben za uporabo najasodobnejšega softwara, le 23 odstotkov jih ima modem, napravo, ki s pomočjo telefonskih linij povezuje računalnik s komunikacijskimi mrežami, lesarski tiskalnik pa je kupilo 11 odstotkov »kompjuteriziranih« Američanov.

■ Prestolnica latinskoameriške kulture

Na sestanku komiteja za kulturo združenja glavnih latinskoameriških mest, ki poteka v Bogoti, so za prihodnjo latinskoameriško prestolnico kulture izbrali Buenos Aires. Letošnji sedež kulture je v Bogoti. Na sestanku so tudi sklenili, da bodo Združenim narodom predlagali, naj bi leto 1992 razglasili za »mednarodno leto latinskoameriške kulture«. Prihodnje leto bo namreč poteklo pol tisočletja od odkritja Amerike.

■ Skromen zaslužek

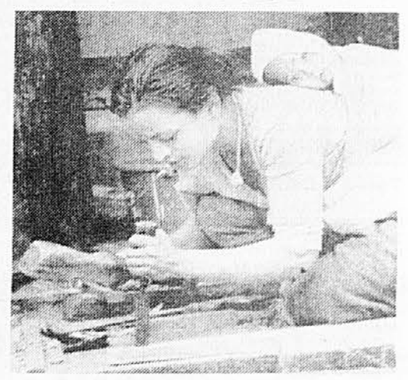

Radževsar Silpakar, štiriindvajsetletna mati štirih otrok, izdeluje lesen okvir v delavnici, ki jo imata skupaj z možem v Katmanduju, medtem pa štirimesečna hči počiva na materinem hrbtu. Mizarka in njen mož zaslužita skupaj štiri dolarje na dan.

Enaka vsota za zločin in kazen

Milijon dolarjev kazni za poskus političnega podkupovanja v Španiji

MADRID, 2. aprila – Malo je verjetno, da se bo Gustavo Duran, bogati poslovnež in borzni agent iz Madrida, še kdaj ukvarjal s politiko in političnim mešetarjenjem. Če bo obveljala razsodba madridskega sodišča, se mu bo politika priskutila za vse življenje. Sodišče ga je namreč udarilo tja, kjer ga najbolj boli – po žepu.

Gustavo Duran je pripadnik španske desnice, vendar se s politiko ni ukvarjal neposredno, ampak je nitke vlekel iz ozadja. Pred dvema letoma sta dve madridski desničarski stranki sklenili, da bosta dosegli razrešitev predsednika madridskega pokrajinskega parlamenta, socialista Joaquina Leguina. Odnos med levico in desnico v tem krajevnem parlamentu je bil tak, da bi o njegovi usodi lahko odločil že en sam glas.

Duran se je povezal s komunističnim poslancem Angelom Olmosom in mu začel dopovedovati, da bi mu bil njegov glas v parlamentu v veliko pomoč in da bi bil za to primerno nagrajen. Olmos se je začel izmikati, vendar pa je na naslednji sestanek z Duranom prišel s skritim magnetofonom in posnel cel pogovor. Duran je komunističnemu poslancu ponudil 100 milijonov pezet, kar je skoraj milijon dolarjev. Olmos je vse to takoj prijavil policiji in sodišče je zadevo vzelo v roke. Presodilo je na najpreprostejši možni način. Ker je Duran menil, da je Olmosov glas vreden sto milijonov pezet, bo moral za svoj greh plačati enako vsoto. Poleg tega bo moral še za en mesec v zapor. Duran se je seveda pritožil na višje sodišče, vendar pa je že začel zbirati milijone za plačilo kazni, ki se ji najbrž ne bo mogel izogniti.

Seveda pa je razsodba ostala nedorečena. Sodišče priznava, da Duran ni deloval sam in da je za njim stal mogočnež, za katerega je bil izid glasovanja življenjskega pomena. Kdo je to, pa je zelo težko ugotoviti. Za takšno preiskavo bi bilo treba oblikovati posebno komisijo, ki bi bila odločena, da stvar razčisti do konca.

Anekdoti za danes

Na današnji dan leta 1897 je umrl nemški skladatelj in pianist Johannes Brahms, mojster romantične simfonije (rojen 1833).

Dirigent Bülow si je zelo prizadeval, da bi Brahms prodrl s svojo glasbo. Ko je dirigiral njegovo prvo simfonijo, ni nihče ploskal. Tedaj se je dirigent obrnil k publiki in rekel:

»Moje dame in gospodje, tudi jaz nisem razumel te simfonije, ko sem jo prvič slišal. Zaigrati sem si jo moral dvakrat, da sem užival v njej, zato mi dovolite, da vam jo zaigramo še enkrat.«

Tako je z orkestrom odigral celo simfonijo v drugo. Sledil je navdušen aplavz.

Pozneje je nekdo pripomnil:

»Poslušalci so ploskali samo zato, da ne bi Bülowu prišlo na misel, da bi odigral simfonijo še tretjič.«

●

Ko je Johannes Brahms ponoči vstal od svojega stalnega gostilniškega omizja, je imel navado reči:

»Če sem slučajno koga od navzočih pozabil užaliti, prosim, da mi to oprosti.«

3. april

***Tornado** je močan ciklonski veter, pogost v ZDA in na zahodnoindijskih otokih. Območje (premer delovanja) tornada ni veliko, veter ne traja dolgo, vendar je zelo rušilen in povzroča veliko škodo. Pustoši navadno v zelo ozkem pasu, največ od 200 do 300 metrov širokem, redkeje več. Tromba meri od deset do dvajset metrov in je lahko visoka tisoč metrov. Čim ožja je, tem večja je njena rušilna moč. Prav nič ne more preprečiti tornada in o njem vemo v bistvu zelo malo, čeprav je najhujši med vsemi viharji. V nasprotju z orkani, ki jih lahko napovedujemo in opazujemo, pa so tornadi tako majhni, da jih ne moremo napovedovati. Znano pa je, da najpogosteje nastajajo takrat, ko se topel zrak meša s suhim in hladnim. Raziskave so pokazale, da tornadi nastajajo iz majhnih ciklonov s premerom nekaj kilometrov, ki pa spet nastajajo v nevihtah z močnim grmenjem. V lijaku tornada se zračni tokovi vrtinčijo s hitrostjo tudi do 500 kilometrov na uro in več, to pa je štirikrat hitreje od vrtinčenja orkana. Gibanje tornada je podobno gibanju plesalca, ki dela piruete na vrtečem se odru, postavljenem na kamion, in to pojasnjuje, zakaj ima večina tornadov tako nepredvidljive poti in tako rušilno moč. Rob tornadovega lijaka zato ruje drevesa, medtem ko središče lijaka ruši zgradbe in dviguje tovorne vagone s prog. »Twister« ima lahko samo kakih 30 metrov premera, a lahko pusti za sabo kilometre dolgo sled uničenja.*

***Dne 3. aprila 1974 je na stotine twisterjev v osmih urah razdejalo območja od Alabame do Windsorja v Ontariu in vse do kanadske meje.** Najbolj prizadeta so bila mesta, v katerih so imeli bolj malo izkušenj s tornadi, zato je bilo veliko žrtev. V krajih, kjer tornadi pogosto pustošijo, so se ljudje naučili, kako se lahko pred njimi vsaj nekoliko zavarujejo. Na najbolj ogroženih območjih gradijo celo hiše s kletmi, varnimi pred divjanjem vetra. Drugače pa so dobre tudi trdne zgradbe, skriti se je treba stran od oken in vrat in se dodatno zaščititi z močnimi kosi pohištva. Za zaščito ljudi so idealne votline. Na aprilski tornado, ki je divjal v severnih krajih ZDA, ljudje niso bili pripravljeni. V petih minutah je bilo okoli 30 mrtvih in na stotine ranjenih, tisoči pa so ostali brez strehe.*

Dogodki na današnji dan

1783 *Rodil se je ameriški pripovednik, esejist in diplomat* ***Washington Irving*** *(umrl leta 1859).*

1863 *Rodil se je belgijski arhitekt, umetnostni pisec in slikar* ***Henry van de Velde****, eden pionirjev modernega oblikovanja (umrl leta 1957).*

1900 *Rodila se je slovenska pesnica* ***Anica Černejeva*** *(umrla leta 1944). Pisala je otroške in mladinske pesmi: Metuljčki, Za vesele in žalostne čase . . .*

1930 ***Haile Selasie*** *je bil okronan za etiopskega cesarja.*

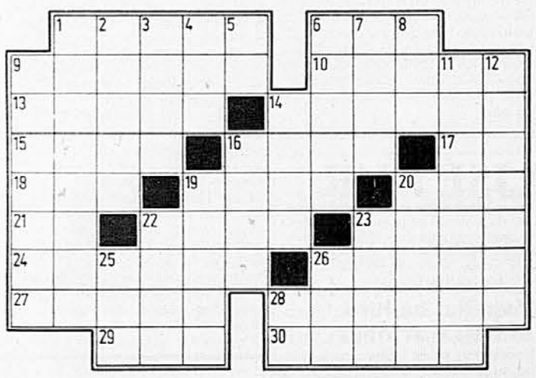

PISMO S HAVAJEV (1)

Kiti govorijo različne jezike

Havaji živijo s kiti – Nedeljsko opazovanje na ladji s prozornim dnom – Kiti imajo ritem kot ptice selivke – O čem neki pojejo samci? – Nova turistično–ekološka industrija

Od novembra, ko se na poti z Aljaske kiti grbavci najprej ustavijo v zalivu Maalaea na Mauiju, pa do maja živijo Havaji intenzivno s kiti – znanstveno in turistično. Kiti prihajajo v vode Pacifika na prezimovanje, plavajo nepretrgoma, noč in dan (od 80 do 100 dni), in preplavajo približno 2.215 kilometrov. V zavetrnih zalivih ožine Au'au med otoki Moloka'i, Lana'i, Maui in Kaho'olawe, kjer je temperatura vode vedno od 20 do 25 stopinj Celzija, se zaplajajo in razmnožujejo.

Ko smo jih šli prvič opazovat (whalewatching), smo na ladji s steklenim, prozornim dnom (glasbottom) videli vso pisanost ob koralnih čereh, kite pa le v daljavi kot črne lise s stebri kondenzirane pare. Neke deževne februarske nedelje smo jih videli »pihati« in mahati z repnimi plavutmi. Šele tretjo marčno nedeljo, ko je po deževni zimi prvič posijalo sonce, smo na ladji Whale II., ki je last Pacific Whale Foundation (PWF), pod strokovnim vodstvom videli prav vse: kiti so se vrteli, mahali s plavutmi, tolkli s pahljačastimi repi, ena »mama« in mladič sta se igrala z dvema delfinoma, dva kita pa sta se vrgla visoko iz vode. Prek podvodnega mikrofona smo presunjeni poslušali njihovo petje.

V havajske vode prihajajo vsaj že dvesto let samo kiti grbavci, imenovani tako po dobro vidni tolščni plavuti na hrbtu. Štejemo jih k vosatim kitom – v ustni votlini imajo namesto zob mehke rožene ploščice (vosi), s katerimi precejajo iz vode drobne rakce in drugo hrano. Večina kitov ima prav tak ritem kot ptice selivke. Ko je zima na južni polobli, je na severu poletje, kiti severnopacifiškega staleža (blizu 80 do 2000 se selijo v tople vode. Hkrati pa se vračajo kiti južnopacifiškega staleža (blizu 600 do 1600 iz poletja toplih morij v mrzle, s hrano bogate vode. Tako se kiti obeh staležev skoraj nikoli ne srečajo.

Kako kiti pojejo

Kiti so toplokrvni morski sesalci in kakor delfini zelo inteligentni. So zelo občutljivi na spremembo toplote v zraku in v morju, njihove selitve povezujejo tudi s spremembami zemeljskega magnetizma. Med seboj se sporazumevajo z zvoki, vendar ostaja njihova podvodna orientacija še vedno uganka za človeka. Tako tudi njihovo, človeškemu ušesu večinoma prijetno »petje«. Pesmi imajo pravilne kadence in fiksno obliko: serija določenih zvokov (podfraza) se spleta v frazo, zaporedne fraze dajo temo, iz nje pa se razvija pesem; ponavljanje pesmi, med katerimi presledek ni večji od ene minute, je »kitovo petje«. Pojo le samci, namen ali vsebina pesmi pa ostaja uganka. Kit pevec lebdi v vodi z glavo navzdol in z zaprtimi očmi. Poje lahko več ur, najbolj vneti so pevci ob koncu zimske sezone. Pesem občasno spreminjajo, posamezne zloge izpuščajo. Zlogi, ki jih izpustijo, se ne pojavijo več. Spremembe se pojavijo hkrati pri vseh pacifiških kitih, tudi pri tistih v Mehiškem zalivu.

● **Pod geslom: »Izumrtje je za vedno« in »Pustimo naravi, da živi na svoj način, svoj posel razume bolje od nas!« se je razvila nova, tako imenovana turistično-ekološka industrija, ki prinaša po sto milijonov dolarjev zaslužka na leto. Organizacije so se po letu 1975 usmerile v znanstveni študij selitve kitov in vzbujanje zanimanja širokih množic za naravo.**

Pesmi atlantskih kitov in kitov iz drugih morij pa so popolnoma različne – lahko bi rekli, da kiti govorijo različne jezike.

Najbolj popularna žival

V letu 1905 so v Pacifiku našteli 15.000 kitov, zdaj jih v havajske vode prihaja le še od 400 do 1.200. Med letoma 1819 in 1900, ko je bilo na Mauiju zasidranih tudi po 400 kitolovk, so pacifiške kite skoraj iztrebili. Ko ob koncu 19. stoletja kitovo olje kot svetivo nima več tolikšnega pomena, preneha tudi brezumen kitolov. Danes so Havajci (med njimi predvsem PWF) med prvimi, ki z zakonom urejajo komercialno in rekreacijsko uporabo morja in bedijo nad kiti. Od l. 1963 je kit zaščiten v južnem, od leta 1966 pa v severnem Pacifiku. Na Havajih je postalo spremljanje gibanja kitov razvedrilo, kit pa najbolj popularna žival (je celo »oficialni sesalec« ameriške pacifiške flote).

Jutri: **Kako posvojiš kita**

KRISTINA HACIN LUDVIK

DELO

Delo – vedno v središču dogajanj

VODORAVNO: 1. ime zagrebškega košarkaškega trenerja Novosela, 6. angleški otok v Irskem morju, 9. rimska naselbina na kraju današnjega Nina, 10. naslovni junak Vergilovega epa, 13. glavno mesto Tibeta na Kitajskem, 14. prebivalka islamske republike na Bližnjem vzhodu, 15. romunski drobiž, stoti del leja, 16. velika, prostorna veža, 17. začetnici bivšega ameriškega predsednika Reagana, 18. ime hrvaške igralke Karić, 19. veliko severnoameriško jezero, 20. stranski del telesa, 21. kemijski znak za nikelj, 22. naš nekdanji rokometni reprezentant, sedaj trener Proleterja (Momir), 23. vrsta pokrivala, 24. pastirska pesem, 26. glavno mesto Nigerije, 27. angleški filmski igralec (Michael), 28. naš nekdanji alpski smučar (Jože), 29. domača vprežna žival, 30. motiv užaloščene Marije z mrtvim Jezusom v naročju.

NAVPIČNO: 1. nauk o zakonih ravnotežja in gibanja teles, 2. sumerska boginja plodnosti, 3. italijanski filmski režiser (Francesco, »Trije bratje«), 4. orientalsko barvilo za lase, 5. začetnici priimka in imena slovenskega zgodovinarja in teoretika književnosti Ocvirka, 6. francoska alpska smučarka (Carole), 7. vulkanski otok v tihooceanskem otočju Tuamotu, 8. reka v srednji Angliji, 9. prebivalec balkanske države, 11. utrjen, najvišji del starogrških mest, 12. hudoben, ujedljiv človek, 14. naš ugledni nogometni strokovnjak in trener (Tomislav), 16. operni spev (orig.), 19. nemški statistik, utemeljitelj ekonometrije (Ernest, 1821 do 1896), 20. tovarna Sivalnih strojev v Zadru, 22. nekdanji odličen kenijski atlet, tekač na srednje in dolge proge, tudi svetovni rekorder (Henry), 23. zarebrnica, 25. ime norveške filmske igralke Ullmann, 26. francoska revija za moške, 28. avtomobilska oznaka Kopra. (M. K.)

Rešitev prejšnje križanke

VODORAVNO: 1. Mehika, 7. Sisak, 12. ureter, 13. Prado, 14. silos, 15. kramar, 16. eden, 17. mleko, 18. Rab, 19. Brie, 20. tau, 23. ab ovo, 25. brat, 26. igrača, 29. Leali, 29. orden, 30. volkec, 31. skaza, 32. oktana.

STIKOVA VROČA LINIJA

ZVEDELI VČERAJ – VELJA DANES!

NAROCILA ZA OBJAVO OGLASOV V STIKOVI VROCI LINIJI SPREJEMAMO PO TELEFONU (061) 329-559 IN NA NASLOV DELO STIK, LJUBLJANA, TITOVA 35, DO 12. URE ZA OBJAVO NASLEDNJI DAN

DOMUS RAZSTAVA	Na razstavi **»SODOBNI NAČINI PRIPRAVE HRANE«** sodelujejo priznani proizvajalci štedilnikov, mikrovalovnih pečic, posode in malih gospodinjskih aparatov. Prikazovanja vsak dan ob 10. in 17. uri.
ČEŠKI RJAVI PREMOG, Center, Letališka 1	Spoštovane kupce obveščamo, da smo dobili novo pošiljko kakovostnega rjavega premoga po 1790,00 din/tono. Doslej Kurivoprodaja, odslej **CENTER, Letališka 1,** tel. 441-582.
PRODJA NOVIH REGISTRIRANIH VOZIL	Ford, mercedes, suzuki, toyota. Kratek dobavni rok. EUROMETAL – SATURN, tel. 061/271-786.
ERAZEM d.o.o. tel. 061/347-101	**MEHIKA,** skozi zgodovino in vsak dan, odhod 29. 5. **PERU,** treking, možnost vzpona na andski **pettisočak.** Odhod 27. 6. **KANARSKI OTOKI, PALMA de MALLORCA, MALTIDI,** tedenski paketi, odhodi vsak teden. Inf. T. A. **ERAZEM,** Bratovševa ploščad 32, telefon 061/347-101.
DRUŠTVO »BELLADONA«	ZAVOD ZA AKUPUNKTURO BIH WFAS – Svetovna federacija akupunkturnih združenj pri WHO – Svetovna zdravstvena organizacija ORGANIZIRATA BAZIČNI SEMINAR IZ AKUPUNKTURE ZA ZDRAVNIKE IN STOMATOLOGE V HOTELU KOMPAS V LJUBLJANI 5., 6. in 7. ter 12., 13. in 14. aprila. Prijave po telefonu 076/25-540, 076/205-420.
Vodenje trgovine z računalnikom EXIT Ljubljana	Vsa zamudna opravila v trgovini vam bo odslej opravljal računalnik. S profesionalnim programom **MALOPRODAJA** (cena 14.900 din) in uporabo **ČRTNE KODE** boste imeli **STALEN NADZOR** nad finančnim in materialnim stanjem v trgovini. **Tel. 061/486-038.**
NAJSODOBNEJŠI SALON ZA HUJŠANJE Ljubljana, Levstikova 14, tel. (061) 212-374, Maribor, Gregorčičeva 27, tel. (062) 24-867	S pomočjo neboleče stimulacije proti apetitu shujšate od 8–12 kg mesečno. Z najmodernejšimi metodami učinkovito oblikujemo lepšo postavo in odpravljamo celulit. **Salon vodi dr. J. T. Sentočnik, specialistka interne medicine.**
CENTER BRDO CENTER BRDO	Center za usposabljanje vodilnih delavcev Brdo pri Kranju in Gospodarska zbornica iz Vidma organizirata **od 8. do 11. aprila** seminar **KAKO POSLOVATI Z ITALIJO.** Udeleženci se bodo seznanili s pogoji poslovanja z Italijo, s primeri uspešnih skupnih vlaganj in na okrogli mizi direktorjev iz Italije in Jugoslavije razmenjali izkušnje. Seminar bomo simultano prevajali. Informacije po telefonu: 064/215-668, 215-667, 218-080, faks: 064/218-476.
BREST-MASIVA d.o.o., Martinjak	Ponujamo vam VELIKONOČNO RAZPRODAJO opuščenih programov, drugoklasne izdelke in nekuranten material s 5–20% popustom od 25. 3. do 5. 4. 1991 vsak delovni dan od 6. do 18. ure v Martinjaku 1, tel. (061) 791-321.
ANGLEŠČINA ZA DIJAKE PROGRAM PLUS	CPI CENE ŠTUPAR organizira ob sobotah 24-urni tečaj za dijake, ki želijo razširiti srednješolsko znanje. Začetek: 13. 4. 1991. INFORMACIJE IN VPIS: CPI CENE ŠTUPAR, Vojkova 1, Ljubljana, tel. 317-487.
SUPER LI HOTEL BELLEVUE	**Super Li in hotel Bellevue** vas vabi na **DNEVE TAJSKE KUHINJE,** ki bodo **do 31. 5.** Specialitete tajske kuhinje vam bodo pripravljali kuharji iz Bangkoka. Vljudno vas vabi Hotel Bellevue Super Li.
V MEDVODAH 40% CENEJE	V **Salonu Tovarne pohištva SORA** v Medvodah (tel. 061/613-112) ponujamo več vrst pohištva, primernega kot omarice za čevlje in drobne predmete, za opremo predsob, dnevnih sob in spalnic. Pohištvo lastne proizvodnje iz skladišča lahko dobite 40% ceneje. Poleg tega lahko kupite po običajnih cenah tudi pohištvo drugih proizvajalcev. Salon je odprt vsak dan od 8.–18. ure, ob sobotah od 8.–12. ure.
GOSTILNA IN PRENOČIŠČA JAMNIK JELKA C. na VRHOVCE 4	obvešča cenjene goste, da bo od 7. 4. 91 dalje zopet odprta **ob nedeljah od 12.–22. ure.** Priporočamo se za obisk. Tel. 061/268-780. Za razvedrilo biljardi in kegljišče.
GRADITELJI INŠTALATERJI	Ugodna priložnost za nakup omejene količine **radiatorjev jugoterm, tipa 22/650** in **22/900. TEHNOUNION,** Vošnjakova 5, Lj., tel. 061/318-497.
AVTOTEHNA, d.d., Ljubljana	obvešča cenjene kupce, da lahko izdelke iz njenega prodajnega programa kupujejo na vseh njenih prodajnih mestih za gotovino ali z obročnim načinom odplačevanja (40% + 5 obrokov), lahko pa se poslužujejo poleg ugodnejšega gotovinskega deviznega plačila tudi možnosti nakazila sredstev občanov iz deviznih hranilnih knjižic. *Omenjeni pogoji veljajo za blago široke porabe, nekatere izdelke pa ponujamo tudi prek konsignacije.* Pričakujemo vas v **Ljubljani** na Titovi 36, tel. 061/315-573, 317-044, Titovi 25, tel. 061/317-472, Celovški 228, tel. 061/573-737, 573-555, na **Viru pri Domžalah,** AVTOTEHNA Šubelj, tel. 061/713-976, v **Sevnici,** AVTOTEHNA FENCO, tel. 0608/81-559, v **Trbovljah,** AVTOTEHNA STIK, tel. 0601/21-481, **Murski Soboti,** AVTOTEHNA H & B, tel. 069/21-790, v **Trebnjem,** AVTOTEHNA KOVINOPRODAJA, tel. 068/44-249, na **Jesenicah,** AVTOTEHNA AS, tel. 064/83-283, v **Novi Gorici,** AVTOTEHNA INMERK, tel. 065/26-712, in v **Novem mestu,** AVTOTEHNA MEL RACING SHOP, tel. 068/22-713. **AVTOTEHNA – BLAUPUNKT – BOSCH – NESCO – YAMAHA – BEKTON – CANON – ICOM – NISSAN – HONDA – KODAK.**
PERESA ZA RISALNIKE ROLAND ZNOVA NA VOLJO	**COMPUTER SHOP Mladinske knjige na Titovi 3 v Ljubljani** obvešča uporabnike risalnikov **ROLAND,** da je zanje znova na voljo **velika izbira peres.** Izjemno ugodna je tudi ponudba **PC računalnikov WEARNES:** 286/12 – **25.900 din,** 286/16 – **28.500 din.** Tel./faks: (061) 224-925. **EPSON, FUJITSU, CANON, 3M...**
PRVOMAJSKI PRAZNIKI	V HOTELU SIMONOV ZALIV V IZOLI po zelo ugodnih cenah. V aprilu pa še naprej posebeni paketi za upokojence. Telefon 066/62-221.
VSA KOLESA, UVOŽENA IN DOMAČA	lahko v **EMONA BLAGOVNICI BEŽIGRAD** samo do **sobote, 6. 4. do 19. ure** kupite z **10% popustom** (če je plačilo v gotovini), ali na ugodno obročno odplačilo. Priporočamo se za nakup!
ELEKTROMAX – elektro mat. – ugodno	Trifazni dvotarifni števec 2.695 din ● fid stikalo 25/0,5 677,70 din ● avtomatske varovalke 91,30 din. Vse cene so brez p. d. **Tel. 061/483-293.**
KAT d.o.o.	KAT zastopa in prodaja HI-FI komponente: ROTEL, JPW, KUZMA, MARTIN LOGAN, CJ, STRAIGHT WIRE. Informacije **KAT d.o.o.,** Britof 221/D, 64000 KRANJ. **Nova tel./faks št.: 064/32 32 51.**
RAČUNALNIKI MADOS DO 4. aprila CELOVŠKA 166, LJ	**286–12 MHz/40 MB 22.990 din 286–16 MHz/40 MB 23.990 din z monitorjem, tipkovnico, lit. in garancijo. Tel. 061/558-068, faks 061/558-993.**
ŠOLT TEČAJI AVTOŠOLA	Študentsko naselje v Rožni dolini, blok 7, organizira: 30-urne tečaje **angleščine, nemščine, italijanščine, francoščine, španščine,** cena 1.400 din, študentje in dijaki 1.050 din; **strojepisja, fotografije** (920, 690 din); **make-upa** (990, 790 din). Začetek tečajev 22. 4. 91. Organiziramo **tečaj za voditelje čolnov,** začetek 15. 4. 91, cena 740 din, študentje in dijaki 590 din. **Avtošola** ŠOLT začenja s tečaji **CPP** 8. 4. ob 18. uri na **Pedagoški akademiji** in 15. 4. ob 18. uri v Študentskem naselju. Prijave vsak dan od 10.–12. in 14.–16. ure, petek od 10.–13. ure. Tel. 061/268-128.
Salon pohištva in stan. opreme DOMLES, Šmartinska 152, hala A9, tel. 061/443-322	**»April, mesec kuhinj v DOMLESU«.** Ste se odločili za nakup kuhinje? Izkoristite priložnost, obiščite nas in prepričajte se o tem, da lahko kupite kuhinjo po zajamčeno najnižjih cenah v Sloveniji. **Kuhinje BREST, GORENJE, MARLES, SVEA. 12-mesečno posojilo brez pologa.**
KOMPAS HOLIDAYS	vabi na 1-dnevni letalski skok v **Istanbul** 16. 4. in 23. 4. v **Rim.** Prijave in inf. v vseh poslovalnicah Kompasa.
USPOSABLJANJE ZA UPORABO OSEBNIH RAČUNALNIKOV Z NOVIMI ZNANJI ŠE BOLJ UČINKOVITI!	Osnove dela z računalnikom, pisanje, urejanje in oblikovanje besedil, namizno založništvo, delo s preglednicami, kalkulacije, izdelava in urejanje kartotek na računalniku, statistika ali vodenje projektov. **Na Institutu Jožef Stefan** izvajamo vrsto usposabljanj za uporabo osebnih računalnikov tipa **IBM – PC** na navedenih področjih. Na naslednjih terminih je še nekaj prostih mest. **Xerox Ventura Publisher,** začetek 16. 4. ob 8. uri **Lotus 1-2-3- osnovno** usposabljanje, začetek 16. 4. ob 12. uri **Paradox** osnovno usposabljanje, začetek 16. 4. ob 8. uri **Wordstar** začetek 23. 4. ob 12. uri **dBASE IV** osnovno usposabljanje, začetek 23. 4. ob 8. uri **Informacije in prijave: (061) 219-269. P O K L I Č I T E !**
RADIATORJI, KUPLJENI NA IGU, SO V MESECU APRILU CENEJŠI	Vsem, ki boste kupili radiatorje v Kovinski industriji na Igu in jih boste plačali z naročilnico stanovanjske zadruge ali pa z gotovino, odobravamo **10% popusta!** Telefon 061/662-060.
COMMERCE Einspielerjeva 6 61109 Ljubljana	**IZREDNA PRILOŽNOST NAKUPA TELEVIZORJEV PALETTE** (v sodelovanju s firmo GOLDSTAR): diagonala zaslona 51 cm, daljinsko upravljanje, priključek SCART, atest, servis zagotovljen). **CENA** za gotovino: 8.500 din; na 2 čeka: 8.900 din. **PRODAJA** na Einspielerjevi 6, od 8.–17. ure (razen sobote in nedelje). **NAPRODAJ** so tudi različni modeli kalkulatorjev **CITIZEN.** Pokličite 061/329-171, h.c. 322-241 (Commerce, ing. David Sonnenschein).
MLADINSKA KNJIGA BIROOPREMA BIROOPREMA BIROOPREMA BIROOPREMA BIROOPREMA MLADINSKA KNJIGA	Če se odločate za nakup PC AT IBM kompatibilnega osebnega računalnika, najprej pokličite nas. **Računalnik** 286/16 s tiskalnikom A-4 prodajamo **že za 33.990 din** z vračunanim davkom. Informacije v naših prodajnih salonih: **Ljubljana,** Dolenjska c. 43, tel. 061/212-141, M. Pijade 30, tel. 061/327-645, Titova 145, tel. 061/342-666, **Kranj,** Trg Prešernove brigade 10, tel. 064/323-765, **Maribor,** Kardeljeva 55, tel. 062/301-012, Heroja Bračiča 3, tel. 062/26-012, **Celje 3,** tel. 063/21-208, Gregorčičeva 2, tel. 063/25-135.
Y. C. C. d.o.o. Titov trg 17, Kranj tel./faks 064/21-249	PRODAJA VOZIL IZ ZALOGE – DINARSKA VPLAČILA: TOYOTA Tercel 1.5i, Carina 1.6 XLi, Carina 1.6 XLi/Karavan, Celica 1.6 STX Posredujemo nakup MAZDE, TOYOTE

DNEVNA OBVESTILA

FESTIVAL LJUBLJANA

SLOVENSKI GLASBENI DNEVI 1 9 9 1

Ljubljana – Nova Gorica – Gorica/Gorizia, 1. do 5. aprila

KONCERTI

Sreda, 3. 4., ob 20. uri – Slovenska filharmonija
SLOVENSKI KOMORNI ZBOR
dirigent: M. Cuderman
D. Lagkhner, J. Prenner, G. Plavec

Četrtek, 4. 4., ob 20. uri – Slovenska filharmonija
PIHALNI KVINTET RTV SLOVENIJA
Jože Pogačnik, flavta
Božo Rogelja, oboa
Alojz Zupan, klarinet
Jože Banič, fagot
Jože Falout, rog
M. Bravničar, A. Kumar, S. Osterc, L. M. Škerjanc, U. Rojko

Nedelja, 7. 4., ob 11. uri – Slovenska filharmonija
Nedeljske matineje komornega ansambla
SLOVENICUM – zaključni koncert
dirigent: Uroš Lajovic
solisti: Irena Baar, Lidija Horvat, Branko Robinšak, Tatjana Ognjanovič
Akademski pevski zbor »France Prešeren« iz Kranja (Dittersdorf, Mozart

MEDNARODNO STROKOVNO POSVETOVANJE »Gallus in mi« Ljubljana, 3. in 4. april
Cankarjev dom – Kosovelova dvorana
sodelujejo predavatelji iz Avstrije, ČSFR, Italije, Nemčije, Norveške in Jugoslavije.
Sreda, 3. 4. z začetkom ob 9. in 15. uri
Vstop prost

Razstava knjig, notnih tiskov, gramfonskih plošč in kaset
Cankarjev dom, 3. in 4. april

Informacije: FESTIVAL LJUBLJANA, tel. 221-948
Vstopnice so v prodaji pri blagajni Festivala vsak dan, razen sobote in nedelje, od 11. do 13. in od 18. do 19. ter uro pred začetkom pri blagajni Slovenske filharmonije.

CANKARJEV DOM

glasba

V MOZARTOVEM LETU
Sreda, 3. aprila, ob 20. uri: GOSTOVANJE IZ BELORUSIJE – KONCERT KOMORNEGA ORKESTRA IZ MINSKA, dirigent **Viktor Soboljev;** solista: **Mihail Stein,** violina in **Lucia Vastovka,** viola. Program: W. A. Mozart – Divertimento v D-duru KV 136; Kocertantna simfonija za violino in violo KV 346; Godalni kvintet v c-molu KV 406; Simfonija št. 29 v A-duru KV 201. (Gallusova dvorana, 180, 150 din).

Četrtek, 4. aprila, ob 17. uri in 18.30: SIMFONIČNI KONCERT ZA GLASBENO MLADINO LJUBLJANE, Orkester Slovenske filharmonije, dirigentka **Nada Matošević;** solista: **Karolina Šantl,** flavta in **Domen Jeraša,** trombon. Program: M. Bravničar, A. Rossetti, F. David, P. I. Čajkovski. (Gallusova dvorana, zaključeno)

Petek, 5. aprila, ob 20. uri: KONCERT SIMFONIKOV RTV SLOVENIJA, zeleni abonma; dirigent **Giuseppe Lanzetta,** Italija; solisti: violinski duo: **Olga in Monika Skalar; Joshua Pierce,** klavir. Program: L. Lebič, B. Martinu, O. Respighi. (Gallusova dvorana, 200, 170, 120 din)

Ponedeljek, 8. 4., ob 19.30: KAJA DANCZOWSKA, violina in **MAJA NOSOWSKA,** klavir; srebrni abonma, mednarodni mojstrski ciklus. Program: E. Chausson, W. A. Mozart, I. Petrić, J. Brahms. (dvorana Slovenske filharmonije, 150 din)

Ponedeljek, 8. aprila, ob 20. uri: ABERCROMBIE – JOHNSON – ERSKINE TRIO, John Abercrombie sodi med najzanimivejše jazz kitariste. (Linhartova dvorana, 170 din)

gledališče

Nedelja, 7. aprila, ob 20. uri – Veno Taufer: **ODISEJ IN SIN ALI SVET IN DOM, Zagrebačko kazalište mladih;** režiser **Vito Taufer,** koreografija Matjaž Farič, scenografija Dalibor Laginja, kostumografija Barbara Stupica, Dramaturgija Ivica Buljan, glasba Stanko Juzbašić, prevajalca Anamarija in Luka Paljetak. Igrajo: Vili Matula, Urša Raukar, Danko Ljuština, Aleksander Cvjetković in drugi. Vito Taufer je uprizoril tekst svojega očeta tudi v Zagrebu – in to z izjemnim uspehom. (Gallusova dvorana, 100 din)

film

Do 5. aprila, ob 20. uri: DEKALOG KRZYSZTOFA KIESLOWSKEGA (1988), ciklus desetih filmov

Sreda, 3. aprila, ob 20. uri: DEKALOG V: Ta film je del televizijske serije, ki ima naslov Kratki film o ubijanju. Na postajališču za taksije se srečajo trije ljudje, zgodba pa se konča z dvema umoroma... **DEKALOG VI:** Ta film se imenuje Kratki film o ljubezni. Devetnajstletnik se zaljubi v zrelo žensko iz sosednjega bloka... (Linahrtova dvorana, 50 din)

otroška matineja

Sobota, 6. aprila, ob 11. uri: PLESNI KONCERT, Blejski plesni studio; pedagoško delo in koreografija **Sonja Lenard Šajn,** organizacija **Irena Ambrožič.** V sodelovanju s kulturnim društvom OŠ prof. dr. Josipa Plemlja. (Kosovelova dvorana, 40 din)

predavanja

Sreda, 3. aprila, ob 19. uri Edi Kovač: **SVETO PRI LEVINASU,** predavanje v organizaciji Društva za primerjalno religiologijo. (sejna E3, vstop prost)

razstave

Do 9. aprila: VID INGELEVICS (Kanada). PROSTORI MIRU: ZGODBE O RAZSELJEVANJU. (Mala fotogalerija)

Do 14. aprila: IZ OČI V OČI S ŠVICO – Federalizem v političnі vsakdanjosti. V sodelovanju z Republiškim sekretariatom za informiranje. (I. preddverje)

Retrospektivna razstava FRANCETA MIHELIČA je podaljšana do 14. aprila od 12. do 20. ure. (Galerija CD, 40 din, študentje in dijaki 20 din)

informacije

Center za informacije in prodajo vstopnic CD (pasaža Maksimarketa) je odprt vsak delovni dan od 13. do 20. ure, ob sobotah od 9. do 14. ure in uro pred začetkom prireditev. Tel. 222-815.

TAKT
KATALOG KULTUR

ŠB 10 LET
KULTURNI DOM ŠPANSKI BORCI

»Moje gledališče« O. PREUSSLER: RAZBOJNIK ROGOVILEŽ. Igrali bomo: v sredo, 3. 4., ob 9.30 zaključeno za OŠ MARJANA NOVAKA-JOVA v četrtek, 4. 4., ob 9. uri zaključeno za OŠ MILANA MIKLAVCA.

GLEDALIŠČA

DRAMA SNG V LJUBLJANI

SREDA, 3. aprila, ob 19.30 – Carlo Goldoni: POČITNIŠKA TRILOGIJA. Abonma PRVA REPRIZA in IZVEN (konto).
ČETRTEK, 4. aprila, bo 14. uri – Dušan Jovanović: DON JUAN NA PSU. Abonma DIJAŠKI 1 POPOLDANSKI.
PETEK, 5. aprila, ob 19.30 – Carlo Goldoni: POČITNIŠKA TRILOGIJA. Abonma PETEK PRVI in IZVEN (konto)
SOBOTA, 6. aprila, ob 19.30 – Georges Feydeau: DAMA IZ MAXIMA. Za IZVEN (konto).

MALA DRAMA SNG

ČETRTEK, 4. aprila, ob 20. uri – Drago Jančar: ZALEZUJOČ GODOTA. Za IZVEN (konto).
SOBOTA, 6. aprila, bo 20. uri – Drago Jančar: ZALEZUJOČ GODOTA. Za IZVEN (konto).

BLAGAJNA DRAMA je odprta od 11. do 12. ure in od 18. ure do začetka predstave. Rezervacije po telefonu **221-511.**

OPERA BALET
SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Sobota, 6. aprila, ob 19. uri: Verdi, **NABUCCO;** dirigent: Arnič; pojejo: F. Radovan, Milić, Nikolova, Elenkov; izven.
Sobota, 13. aprila, ob 19. uri: Verdi, **TRAVIATA,** izven.
Sreda, 17. aprila, ob 20.uri: Mozart, **COSI FAN TUTTE, PREMIERA:** dirigent: August Haltmayer; izven.
Petek, 19. aprila, ob 19. uri: Mozart, **COSI FAN TUTTE,** izven.
Sobota, 20. aprila, ob 19. uri: Mozart, **COSI FAN TUTTE,** red sobota drugi in izven.
Torek, 23. aprila, ob 19. uri: Mozart, **COSI FAN TUTTE,** red torek,izven.
Sreda, 24. aprila, ob 19. uri: Verdi, **TRAVIATA,** red študentski, izven.
Četrtek, 25. aprila, ob 19. uri: Mozart, **COSI FAN TUTTE,** red četrtek, izven.
Petek, 26. aprila, ob 16.30: Mozart, **COSI FAN TUTTE,** red petek, izven.
Ponedeljek, 29. aprila, ob 19. uri: Verdi, **AIDA,** v CD, izven.
Torek, 30. aprila, bo 19. uri: Verdi, **AIDA** v CD, izven.
Blagajna v Operi od 10. do 13. ure razen nedelje (tel. (061) 331-945) in na več desetih prodajnih mestih:
Slovenijaturist, Titova 40; Kompas, Titova 12; Stop, Titova 35; Golf turist, Trdinova 3; Unis Tours, Igriška 5; Asplan, Brilejeva 15 (vse v LJUBLJANI); Golf turist, VRHNIKA; Golf turist, KAMNIK; Slovenija turist, NOVA GORICA; Kompas Hertz, NOVA GORICA; Medijske toplice, IZLAKE; Kompas motel, MEDNO; Odisej, KRANJ; Kompas int. d. d., Tavčarjeva 22, KOPER; Slovenija turist, PORTOROŽ, Kompas Koper, Cesta JLA 95, KOPER; Golf turist, DOMŽALE, Kompas turizem, Trg svobode 1, MARIBOR; Kulturni center Ivan Napotnik, VELENJE: Izletnik VELENJE; Integral, JESENICE; Kompas Internacional, POSTOJNA; Kompas turist, NOVO MESTO; Kompas, BLED; Putnik, ZAGREB; Izletnik, Stanetova 2, CELJE; Montenegroexpres, Stanetova 4, CELJE; Popotnik, CELJE; Izletnik, avt. postaja, ŽALEC; Potepuh, ŽALEC; Izletnik, KRŠKO; Unika tti, PIVKA; Globtour, AJDOVŠČINA; Mtour, Koroška 18, MARIBOR; Slovenija turist, Grajski trg 3 A, MARIBOR; Kompas, IDRIJA; Anka, PTUJ; Kompas int. d. d., SEŽANA; Kompas, ŠKOFJA LOKA; DC Knjižnica Jožeta Udoviča, CERKNICA; Slovenija turist, Titov trg 1, CELJE; Kompas TRBOVLJE: Maona, PIRAN; Koratur, RAVNE NA KOROŠKEM; Relax MUTA, Gea, ŠEMPETER PRI NOVI GORICI; Mark Tours, GORNJA RADGONA; Turist agent, Partizanska 46, MARIBOR; Glasbena šola, ČRNOMELJ; Hygea, IDRIJA; Kompas Hertz, LITIJA; Kompas KOČEVJE, Turist agent PTUJ; Tramontana, Obala 18 a, PORTOROŽ.

MGL
MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO

SREDA, 3. aprila, ob 15.30 – J. J. Bricaire – M. Lasaygues: LAŽNIVKA, za abonma SREDA POPOLDAN in IZVEN.
ČETRTEK, 4. aprila, ob 15.30 – M. Držič: DUNDO MAROJE, zaključena za šolo. (Laura – M. Lojk, Dundo Maroje – F. Markovčič)
PETEK, 5. aprila, ob 19.30 – D. Zajc: POTOHODEC, za abonma P in IZVEN. Obiskovalce obveščamo, da je predstava na programu ZADNJIČ;
ob 11. in 20. uri – J. J. Bricaire – M. Lasaygues: LAŽNIVKA, gostovanje v Krškem.

MALA SCENA MGL

Četrtek, 4. aprila, ob 19.30: Ž. Petan: AVDICIJA. Za IZVEN in KONTO
Je lahko zadnja avdicija v življenju hkrati smešna, žalostna in groteskna? Kako bosta igralca, ki se poslavljata od življenja in poklica upodobila Romea in Julijo? Je to sploh mogoče? Pridite na Avdicijo! V glavnih vlogah nastopata Vera Per – Eržen in Janez Eržen. Zaradi zanimanja predstavo uvrščamo še enkrat na program, zato ne zamudite zadnje priložnosti in si jo oglejte!!

TOREK, 9. aprila, ob 19.30 – S. Vuk: TAKO SREČEN BI BIL, ČE BI RAZUMELA TE MOJE BESEDE, za IZVEN in KONTO.
Vstopnice so v prodaji v Prodajno informativnem centru – PIC MGL, vsak dan od 10. do 12. ure in uro pred predstavo. Telefon 210-852. Vabljeni!
Sponzorja MGL sta Mednarodno podjetje Slovenijales in Neodvisni Dnevnik

Slovensko Mladinsko Gledališče Ljubljana

ALICA
v čudežni deželi

Sreda, 3. aprila, ob 17. uri – L. Caroll-V. Taufer: **»Alica v čudežni deželi« (99).** Za IZVEN.
Sreda, 3. aprila, ob 19.30 – L. Caroll–V. Taufer: **»ALICA V ČUDEŽNI DEŽELI« (100).** Za IZVEN.
V sredo, 3. aprila bo odigrana **100 ponovitev »ALICE V ČUDEŽNI DEŽELI«**, predstave, ki je svojo premiero doživela **30. decembra leta 1986**. Kot je zapisal kritik: »To se je slejkoprej moralo zgoditi...« In zgodilo se je, da je »ALICA« krenila po odrih slovenskih, jugoslovanskih in evropskih. Čakajo jo še ameriški! Kvaliteta in izjemnost te odrske čarovnije v Tauferjevi režiji in z ansamblom SMG se nista potrjevali le z neštetimi nagradami in priznanji, temveč predvsem s petimi leti, kolikor že živi »ALICA«, ki je brez dvoma usodno zaznamovala 80-leta evropskega gledališča.

Edgar Allan Poe – Janez Pipan

KROKAR

Petek, 5. aprila, ob **18. uri** – E. A. Poe – J. Pipan: KROKAR (15). Za IZVEN.
Rezervacija vstopnic: med 10. in 12. uro (razen sobote in nedelje) po telefonu 301-286.
Prodaja vstopnic: med 10. in 12. uro ter 15. in 17. uro (ob sobotah med 10. in 12. uro) v lokalu SMG na Trgu francoske revolucije 5 ter dve uri pred vsako predstavo pri blagajni gledališča.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

PETEK, 5. aprila, ob 19.30 – Dušan Kovačević: PROFESIONALEC, žalostna komedija po Luki. PREMIERA. Abonma red PREMIERSKI in IZVEN.
SOBOTA, 6. aprila, ob 19.30 – Dušan Kovačević: PROFESIONALEC, žalostna komedija po Luki. Abonma red SOBOTNI in IZVEN.
NEDELJA, 7. aprila, ob 16. uri – Dušan Kovačević: PROFESIONALEC, žalostna komedija po Luki. Abonma red NEDELJSKI POPOLDANSKI in IZVEN.
Prodaja vstopnic dva dni pred dnevom predstave od 16. do 18. ure, na dan predstave pa dve uri pred predstavo. Rezervacije po telefonu 312-860.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Mala dvorana
SREDA, 3. aprila, ob 17. uri: Niko Grafenauer: **TRAMVAJČICA, IZVEN.** Po začetku predstave vstop ni več mogoč! Ponovitve za izven: 4. 4., 5. 4. ob 17. in 6. 4. ob 11. uri. Vstopnice za vse predstave so v prodaji!
Veliki oder
ČETRTEK, 4. aprila, ob 19.30: Dane Zajc: **ZAKAJ IN VPRAŠAJ – PREMIERA** Krstno izvedbo lutkovne igrice je za lutkovni oder pripravil režiser **Mile Korun,** sceno, kostume, lutke in barve pa je v likovno podobo prelila **Janja Korun.** Glasbo je napisal **Jani Golob,** koreografija pa je delo **Ksenije Hribar.** Nastopata: **Urška Hlebec** in **Božo Vovk.**
SOBOTA, 6. aprila, ob 11. in 17. uri – Dane Zajc: ZAKAJ IN VPRAŠAJ, IZVEN
Gledališka blagajna je odprta v sredo, četrtek in petek od 11. do 12. in uro pred vsako izven predstavo. Rezervacije in informacije ob istem času po tel. 314-962.

K U D FRANCE PREŠEREN

V **sredo, 3. 4.** ob 20. uri bo v okviru VESELE ZNANOSTI predavanje Nade Lavrač: Računalniško učenje. V **četrtek, 4. 4.** ob polnoči bo otvoritev razstave modne fotografije Janeta Štravsa in modna revija Jelene Leskovar. **V petek, 5. 4.** ob 21. uri bo Gledališče Ane Monro izvajalo svoj VARIETE program. Galerija je odprta vsak dan, razen nedelje in ponedeljka od 17. do 21. ure.

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE

LUCIJA+AMBROZIJ

ČETRTEK, 4. aprila, ob 20.30 – v Solkanu
S. Fišer – M. Vuksanović: LUCIJA IN AMBROZIJ. Nastopajo: Alenka Vidrih, Jože Hrovat (letošnji dobitnik priznanja Združenja dramskih umetnikov Slovenije), Nevenka Sedlar in Janez Starina. Predstava je za red četrtek in izven.
PETEK, 5. aprila, ob 20.30 v Solkanu
S. Fišer – M. Vuksanović LUCIJA IN AMBROZIJ. Nastopajo: Alenka Vidrih, Jože Hrovat (letošnji dobitnik priznanja Združenja dramskih umetnikov Slovenije), Nevenka Sedlar, Janez Starina. Predstava je za red petek-A in izven.
SOBOTA, 6. aprila, ob 19.30: gostovanje v Celju
Ira Levin:
smrtna past

Slovensko Ljudsko Gledališče Celje

40 LET SLOVENSKEGA LJUDSKEGA GLEDALIŠČA CELJE
Sobota, 6. 4. ob 19.30 – Ira Levin: SMRTNA PAST, režiser Janez Pipan, gostovanje Primorskega dramskega gledališča iz Nove Gorice. Predstava je za IZVEN. Smrtna past je briljantna gledališka kriminalka ameriškega pisca Ire Levina namenjena občinstvu za zabavo in sprostitev.
Vstopnice so na voljo pri gledališki blagajni.
Najavljamo
Aleksander Galin:

ZVEZDE NA JUTRANJEM NEBU

melodrama iz sovjetskega undergrounda ali vse o tem, kako v nenormalnih okoliščinah normalni ljudje prenehajo biti normalni, režiser Franci Križaj.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINOTEKA: ob 16. in 18. uri, ZLOČIN IN KAZEN (CRIME ET CHATIMENT), Francija, 1956. R.: Georges Lampin, ob 20. uri, ANNA KARENINA, VB, 1947. R.: Julien Duvivier
KOMUNA: ob 10. uri MATINEJA: DIVJI V SRCU, ZDA, melodrama, ob 15.30 in 17. uri, PEPELKA (CINDERELLA), ZDA, pravljična risanka, ob 18.30 in 21. uri, ČAJ V SAHARI, VB, drama.
UNION: ob 16., 18. in 20. uri, ZELENA KARTA, ZDA/Francija/Avstralija, romantična komedija.
MINI: ob 15.30, 18.15 in 21. uri, ANGEL ZA MOJO MIZO, Nova Zelandija, melodrama.
VIČ: ob 17., 19. in 21. uri, DRUG STORE KAVBOJ, ZDA, kriminalna drama.
BEŽIGRAD: ob 16., 18. in 20. uri, TRIJE MOŠKI IN MALA DAMA, ZDA, komedija.
ŠIŠKA: ob 16., 18. in 20. uri, DENARJA NA PRETEK, ZDA, akcijska komedija. Zadnjič!
TRIGLAV: ob 15.30, 18. in 20.30, DOBRI FANTJE, ZDA, gangstrski.
MOJCA: ob 16. in 17.30, ČUDEŽNI GRM, ZDA, risanka.
SLOGA: ob 10. in 12. uri, VONJ GOLEGA TELESA, ob 14., 16., 18. in 20. uri, MONDIAL '90: CICCIOLINA, ob 22. uri DRUG ZA DRUGIM.
DOMŽALE: ob 18. in 20. uri, POD KLJUČEM, ZDA, akcijski.
KOČEVJE: ob 18. in 20. uri, PAKET, ZDA, vohunsko-akcijski.
Prodaja vstopnic uro pred prvo predstavo.

MARIBOR
PARTIZAN: amer. VRAŽJA ŽENSKA, ob 16., 18. in 20. uri, amer. VELIKE, OGNJENE ŽOGE, ob 10. uri, amer. SEKSI UNIVERZA, ob 12. uri.
KINO GLEDALIŠČE: amer. VELIKE, OGNJENE ŽOGE, ob 15.30, 17.30 in 19.30.
UNION: amer. PEPELKA, ob 16. uri, franc. ŠTUDENTKA, ob 18. in 20. uri.
UDARNIK: amer. BLOB, ob 17. in 19. uri, amer. erotični SEKSUALNI DVOMI, ob 21. uri.
SORA – ŠKOFJA LOKA: amer. BOLNIŠNICA FRANKENSTEIN, ob 18. in 20. uri.
CENTER – KRANJ: amer. TRIJE MOŠKI IN MLADA DAMA, ob 16., 18. in 20. uri.
STORŽIČ – KRANJ: amer. (trda erotika) NAJBOLJŠA UČITELJICA, ob 18. in 20. uri. Mladini do 18. leta ne dovolimo ogleda filma!
ŽELEZAR – JESENICE: amer. MOŽ Z RDEČIM ČEVLJEM, ob 18. in 20. uri.
DUPLICA: novozeland. ANGEL ZA MOJO MIZO, ob 19. uri. (FILMSKO GLEDALIŠČE)
RADOVLJICA: amer. BRATSKA KRI, ob 20. uri.
BLED: Ni predstave.
DELAVSKI DOM – ZAGORJE: amer. TUDI TAKŠNO TE LJUBIM, ob 19. uri.
DELAVSKI DOM – TRBOVLJE: amer. SAMO ŠE 48 UR, ob 17. in 19. uri.
NOVO MESTO: amer. NINJA ŽELVE, ob 18. uri. Fran. NIKITA, ob 20. uri.
UNION – CELJE: amer. NEDOKAZANA KRIVICA, ob 16., 18.15 in 20.30.
MALI UNION – CELJE: avstr.-nem. JOHANN STRAUSS (I.), ob 18. 30.
METROPOL – CELJE: amer. UMAZANI POKVARJENI GOLJUFI, ob 16. in 18. uri. Amer. SEKS Z DUHOM, ob 20. uri.
DOM – CELJE: amer. POLICAJ POD KONTROLO, ob 16., 18. in 20. uri.
SOČA – NOVA GORICA: amer. CMERA, ob 18. in 20. uri.

PODJETJE HORS
NE PONUJA KONJ, PONUJA VAM SVETOVNO POSLOVNOST
TELEFAKS, TELEFON, AVT. TAJNICA, KOPIRANJE
vse v eni napravi
GUIS FAX 14 A - 128
Cena samo 16.920,00 din
Rok dobave 15 dni
Garancija 12 mesecev + supergarancija
Posojilo na 3 in 6 obrokov in leasing 15 mesecev – trenutno ustavljeni
Tel/faks 071/622-980, 490-932
Sarajevo – Ilidža, 71210 Dobrinjska 16,
tel. v Ljubljani 061/375-599

Telefon ZATE – ZAUPNI TELEFON za otroke, ženske, družino, žrtve nasilja in vse nemočne 323-353
vsak dan od 16.–21. ure

Naši razgledi, vam v premislek

Vas veseli delo v trgovini?
Naš kolektiv išče **mlajšo, dinamično, zanesljivo osebo za pomoč v trgovini.**
Oglasite se po telefonu št. 575-107, v sredo in četrtek od 10. do 11. ure.
2482

PO KUHINJO
V METALKO
PREVERJENO NAJNIŽJE CENE
za kuhinjsko pohištvo: kuhinje Brest, Gorenje, Marles, Svea, jedilnice Murales,
pomivalna korita Kovinoplastika, Novoles
Različne možnosti ugodnega obročnega odplačevanja
5% POPUSTA pri plačilu v gotovini za belo tehniko, majhne gospodinjske aparate, posodo, steklo, porcelan
Blagovnice: Ljubljana, Maribor, Kamnik
Prodajni center: Zagreb
Posebna ponudba bo potekala do 20. aprila letos.
metalka TRGOVINA
Trgovina za ljudi s posebnimi merili.

DNEVNIK »DELO«, IZDAJA ČGP DELO, TOZD DELO ● USTANOVITELJ TOZD DELO ● NASLOV UREDNIŠTVA: LJUBLJANA, TITOVA 35, TELEFONA N. C. 318-255, 319-255 ● MALOPRODAJA – KOLPORTAŽA ● YU DELO 31-255 ● POŠTNI PREDAL 29, 61001 LJUBLJANA ● TISK DRUŽBENO PODJETJE DELO – TISK ČASOPISOV IN REVIJ, P. O. LJUBLJANA, TITOVA 35 ● NAROČNINA TEL. 315-366, **REKLAMACIJSKI ODD. DOSTAVE DNEVNIKA »DELO« ZA LJUBLJANO TEL. 318-880, LJUBLJANA, TITOVA 35, NON STOP OB DELAVNIKIH IN SOBOTAH** ● POSAMIČNA ŠTEVILKA STANE 10,00 DINARJEV, PETKOVA IN SOBOTNA ŠTEVILKA 14,00 DINARJEV ● **NAROČNINA ZA APRIL 1991:** 278,00 DINARJEV, ZNIŽANA NAROČNINA ZA UPOKOJENCE 250,20 DINARJEV, VEZANA NAROČNINA ZA DELO PLUS 317,00 DINARJEV, ZA UPOKOJENCE 285,20 DINARJEV, SAMO ZA DELO PLUS 52,00 DINARJEV. ● ZA PLAČNIKE PO BANKI (TRAJNI NALOGI) ŠE 5% POPUST ● NAKAZILA NAROČNINE NA TEKOČI RAČUN: ČGP DELO – TOZD »DELO«, ŠTEVILKA 50102-603-48909 ● POLLETNA NAROČNINA ZA TUJINO JE 468 DEM (ZA LETALSKO DOSTAVO DODATNO ZARAČUNAVAMO PO TARIFI) ● PLAČILA NA DEVIZ. RAČUN PRI LB, ŠTEVILKA 50100-620-107-257300-27822/0 ● NOVO – ZA LJUBLJANO: MESEČNA NAROČNINA ZA VEČERNO IZDAJO ZA MESEC APRIL 290,50 DIN ● NAROČILA NA DNEVNIK DELO SPREJEMAMO VSAK DAN IN ZAGOTAVLJAMO DOSTAVO NA DOM V PETIH DNEH OD NAROČILA ● ODPOVEDI LAHKO UPOŠTEVAMO OB KONCU MESECA ● STIK – SPREJEM MALIH OGLASOV PO TELEFONU 318-866 ALI OSEBNO NA BLAGAJNI V ŠUBIČEVI 1 ALI TITOVI 35 OD 7. DO 19. URE ● SPREJEM OSMRTNIC: OB DELAVNIKIH OD 7. DO 16. URE OZ. OB SOBOTAH OD 7. DO 11. URE OSEBNO (ŠUBIČEVA 1 IN TITOVA 35), PO TELEKSU YU DELO ST 31-633, S TELEGRAMOM ALI PO TELEFONU 318-866 (OD 14. DO 16. URE) ZA NAROČNIKE IZVEN LJUBLJANE ● OGLASNO TRŽENJE, LJUBLJANA, TITOVA 35, 61001 LJUBLJANA, TELEFON 318-570, TELEFAX 302-414 ● OB NEDELJAH IN PRAZNIKIH SPREJEMA OSMRTNICE (DO 16. URE) NEPOSREDNO CENTRALNA REDAKCIJA »DELA«, LJUBLJANA, TITOVA 35, OSEBNO ALI PO TELEFONU 315-366 ZA NAROČNIKE IZVEN LJUBLJANE ● ROKOPISOV NE VRAČAMO
TELEFON DEŽURNEGA UREDNIKA 318-252, TELEKS YU DELO 31-255, TELEFAKS 311-871.

OBVESTILA

Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo sporoča, da bo **mag. VIDA POHAR** zagovarjala doktorsko disertacijo dne 4. 4. 1991 ob 10.30 in ne ob 12. uri kot je bilo objavljeno. Zagovor bo v predavalnici 32 na Filozofski fakulteti, Aškerčeva 12.

PLESNA ŠOLA KAZINA
Trg osvoboditve 1

DRUŽABNI PLES:
III. sre., 10. 4., ob 18.50, ned., 21. 4., ob 17.10
II. ned., 14. 4., ob 18.50
AEROBIKA – HORUK

DRŽAVNO PRVENSTVO
V latinsko-ameriških plesih 14. aprila 1991, Hala Tivoli
Prodaja vstopnic: KAZINA, URŠKA, STOP, Titova 25

Plesna šola ROŽANC
Trg OF 3 (pri kolodvoru) tel.: 325-878
Vpis od 13.–18.:
ZAČ. 4. 4., **KEEP FIT** 15. 4.

Mikro Ada
računalniški tečaji
tel. 061-329-244

DENKO
PLESNA ŠOLA
vpisuje v naslednje plesne tečaje:
začetni: 10. 4., ob 19.
nadaljevalni: 9. 4., ob 19.
izpopolnjevalni: 9. 4., ob 20.30
Tečaji za starejše:
začetni: 13. 4. ob 19.30
VPIS: od 16. do 20. ure – tel. 320-042!

Black Jack CLUB
Danes in jutri nastopa popularna zagrebška skupina »Fantomi«.

KLUB K4
KERŠNIKOVA 4 LJUBLJANA
DNEVNI BAR OD 10. URE, sreda: GUANTANAMERICA

BABILON
Danes se Vam bo predstavila **skupina BROOKLYN** s svojo novo kaseto. Nastopajo tudi **GO-GO plesalke.** Jutri v četrtek vas vabimo na BABILON COCKTAIL PARTY. Večer bodo popestrile tudi GO-GO plesalke.

Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani obvešča, da bo mag. Ilija Vukadin zagovarjal doktorsko disertacijo z naslovom: »Biogeokemijski ciklus raztopljenih hranilnih soli C, N, Si, P v vodah srednjega Jadrana«. Zagovor bo v sredo, 10. 4. 1991, ob 12. uri v sejni sobi dekanata, Aškerčeva 9 a.

URŠKA
več kot plesna šola
NA GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU
hala B2/II – tel.: 327-651
INFORMACIJE, REZERVACIJE, VPIS:
od 10. do 12. ure in od 15. do 20. ure

več kot plesna šola
NA GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU
hala B2/II – tel.:327-651
INFORMACIJE, REZERVACIJE, VPIS:
od 10. do 12 ure in od 15. do 20. ure

Vabimo k vpisu v plesne tečaje:
DRUŽABNI PLES
I. ponedeljek, 8. 4. (nad 30 let);
II. petek, 5. 4. (nad 30 let); sobota, 6. 4.; četrtek, 18. 4.
III. četrtek, 18. 4. (nad 30 let).

gea college
61109 Ljubljana, Kardeljeva pl. 17, p. p. 122
Tel. 061-345-326, 061-345-161 (int. 321)

KAKO KUPITI PODJETJE?
Poslovne strategije pri nakupu (prodaji) podjetja (ali njegovega dela), kako najti primerno podjetje za nakup, kako podjetje oceniti, kako spoznati njegovo pravo vrednost, kako pripraviti pogodbo o prodaji podjetja (ali dela) so vprašanja, na katera bodo odgovarjali dr. Alenka Žnidaršič Kranjc, dr. Janez Šinkovec in mag. Matjaž Prinčič na tečaju **17. aprila v Ljubljani.** Kotizacija **2900,00 din** vključuje predavanja, gradiva in najnovejšo knjigo »Kako kupiti podjetje« avtorice dr. Alenke Žnidaršič Kranjc. Prijave do zapolnitve skupine.

Narodni muzej
Narodni muzej Ljubljana, Trg herojev 1, vabi na ogled razstave »Ure skozi stoletja«.

ŠKUC
Galerija ŠKUC
Stari trg 21
Ljubljana
Danes ob 20. uri bo v galeriji otvoritev razstave slik in objektov sarajevskega umetnika NARCISA KANTARDŽIĆA. Na ogled bo do 19. 4. Galerija je odprta vsak dan od 14. do 20. ure. Vabljeni!

Stranka demokratične prenove, Liberalno demokratska stranka in Socialistična stranka občine Ljubljana-Center vas vabijo na pogovor s člani in volilci na temo: »Socialna varnost v starajoči se družbi«, ki bo v četrtek, 4. aprila 1991, ob 17. uri v prostorih kinodvorane Kluba delegatov **(Narodna galerija), Puharjeva 7, Ljubljana.**
Prikaz stanja bo podala Sonja LOKAR, predsednica Odbora za delo, zaposlovanje in socialno politiko pri Skupščini RS.
O pokojninski zakonodaji bo spregovoril Janez ERJAVEC, podpredsednik Zveze društev upokojencev Slovenije ter o zakonu o stanovanjskih razmerjih Viktorija ŠAUTA.
Na pogovoru bodo sodelovali še nekateri republiški delegati, med njimi Jože ZAKONJŠEK in Metka MENCIN, predsednica komisije za žensko vprašanja pri Skupščini RS.

SOS telefon za ŽENSKE IN OTROKE – ŽRTVE NASILJA
VSAK DAN od 18. do 23. ure na št. (061) 441-993.

DEŽURNI ZDRAVNIK

LJUBLJANA
1. Nujna ambulantno-medicinska pomoč v Ljubljani za odrasle neprekinjeno v Urgentnem bloku Univerzitetnega kliničnega centra (vhod iz Bohoričeve ulice): za otroke in mladino do 15. leta starosti – ob delavnikih čez dan v otroških in šolskih dispanzerjih Zdravstvenega doma Ljubljana; – ponoči od 19. od 7. ure, ob nedeljah in praznikih v pediatrični dežurni ambulanti – dispanzer za otroke Center, Ulica stare pravde 2, tel. 327-942.
2. Za nujno zdravniško pomoč na domu kličite po tel. 323-060. V primeru življenjske nevarnosti ali ogroženosti pa po tel. št. 94. Za otroke in mladino do 18. leta starosti se ob delavnikih od 7. do 19. ure obračajte na otroške in šolske dispanzerje Zdravstvenega doma Ljubljana. Pediatrična dežurna ambulanta od 19. do 7. ure, ob nedeljah in praznikih pa bo zagotavljala le v izjemnih primerih prevoz otrok z reševalnim vozilom v ambulanto. V takem primeru kličite po tel. 327-942.
3. Prebivalci občine Grosuplje – Ivančna Gorica naj kličejo za nujno zdravniško pomoč na domu podnevi v redne ambulante. Ponoči od 19. do 7. ure zjutraj in ob nedeljah ter praznikih ves dan pa na telefonsko številko 783-039 ali 783-006. Če se zdravnik ne javi, ker je na terenu, naročite obisk na Reševalno postajo Ljubljana, telefonska številka 94, ki ga bo preko radio-zveze posredovala zdravniku na teren.
4. Nujna zobozdravstvena pomoč je vsak delavnik, nedeljo in praznik v prostorih TOZD Center, Zdravstvenega doma Ljubljana, Metelkova ulica 9, pritličje, soba št. 50.
Ambulanta nudi pomoč v nujnih primerih in sicer ob delavnikih od 19. do 23. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 7. do 23. ure.
Ob delavnikih med 7. in 19. uro nudijo zobozdravstveno prvo pomoč dispanzerji za zobozdravstveno varstvo Zdravstvenega doma Ljubljana.
»Klic v duševni stiski« deluje od 19. do 7. ure naslednjega dne. Kličite po tel. (061) 313-715. Telefonski številki za nujno zdravniško pomoč za vojaške zavarovance sta 331-142 in 224-903.

DEŽURNA LEKARNA

LJUBLJANA
Nočna in nedeljska dežurna služba: CENTRALNA LEKARNA, Ljubljana, Prešernov trg 5. Izdaja nujnih zdravil in zdravil na recepte, predpisane istega dne.
MARIBOR
Nočna in nedeljska dežurna lekarna: Lekarna Glavni trg 29.

KOMPAS

Kompas International, Turistična in trgovinska delniška družba, d. d., Ljubljana, Pražakova 4

objavlja
2 prosti delovni mesti (delovno razmerje za nedoločen čas):

1. pravna dela I. (1 delavec)
Pogoji:
– VII. st. strokovne izobrazbe pravne smeri (dipl. pravnik)
– pravosodni izpit
– pasivno znanje enega svetovnega jezika
– 2 leti delovnih izkušenj pri opravljanju enakih ali podobnih delovnih nalog
– trimesečno poskusno delo

2. pravna dela II. (1 delavec)
Pogoji:
– VII. st. strokovne izobrazbe pravne smeri (dipl. pravnik)
– 2 leti delovnih izkušenj pri opravljanju enakih ali podobnih delovnih nalog
– trimesečno poskusno delo

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi na naslov: Kompas International, Turistična in trgovinska delniška družba, d. d., Kadrovska služba, Ljubljana, Pražakova 4.
Dodatne informacije dobite po telefonu: 310-969.
2711

ASTRA LJUBLJANA

Astra zunanja trgovina Ljubljana

Se želite dokazati pri prodaji različnih kemičnih proizvodov znanih svetovnih proizvajalcev, aktivno obvladate nemški jezik in imate končano prvo stopnjo ekonomske fakultete ali FNT – kemijska smer in vas potovanja ne obremenjujejo?
Prijavo nam pošljite v 8 dneh po objavi in skupaj se bomo odločili o Vašem delu pri nas.
Prijave pošljite na naslov: Astra Zunanja trgovina, 61000 Ljubljana, Titova 77, telefon 061/327-946.
2715

Delo Iks, druga stran iz prve roke!

Gradbena podjetja Giposs, Ljubljana, d. o. o.

objavljajo prosto delovno mesto

vodja finančne operative

Pogoji:
– višja izobrazba ekonomske smeri
– najmanj 4 leta delovnih izkušenj
– znanje dela z računalnikom.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s trimesečnim poskusnim delom.

Pisne ponudbe z dokazili pošljite v 8 dneh na naslov: GP Giposs Ljubljana, d. o. o., Dvoržakova 5, Ljubljana. Kandidate bomo obvestili v 8 dneh po odločitvi.
2728

Proizvodno-trgovsko podjetje

Simark d. o. o., Ljubljana, Celovška c. 149

išče sodelavko

za računovodska dela in pripravo evidence ter dokumentacije za našo dejavnost.

Računalniška obdelava podatkov.
Pogoj: višja ali srednja ekonomska izobrazba in najmanj 5 let prakse pri delih v trgovski dejavnosti. Delo samostojno za nedoločen čas. Nastop dela mogoč takoj ali s 1. 5. 1991. Če ste pripravljeni na sodelovanje, potem vložite svojo ponudbo s spričevalom o izobrazbi na zgornji naslov do 10. 4. 1991. Vse ostalo po dogovoru.
2590

PTT PODJETJE LJUBLJANA, p.o.

PTT podjetje Ljubljana, p. o., Cigaletova 15, Ljubljana

razpisuje

za šolsko leto 1991/1992 naslednje štipendije

– 10 ptt prometnikov
– 10 ptt tehnikov
– 5 inž. ptt prometa
– 10 elektrikarjev TK
– 10 elektrotehnikov TK
– 2 dipl. inž. elektrotehnike, smer telekomunikacije.

Prijave pošljite do 15. 7. 1991 PTT podjetju Ljubljana, Cigaletova 15 – Splošni kadrovski sektor.
2713

EKSKLUZIVNO ZASTOPNIŠKO DELO

nudimo pridnim osebam, ki si želijo več kot samo povprečen zaslužek.

Zaželen lasten prevoz. Ob vsestranski strokovni pomoči zagotavljamo finančni uspeh.

Informacije po telefonu: (061) 455-371.
2557

Na podlagi sklepa delavskega sveta z dne 20. 3. 1991

javno komunalno podjetje Zagorje ob Savi, Polje 4,

obvešča vse, ki jih to zanima, da oddaja

naslednje poslovne prostore:

1. cvetličarno Zagorje o/s, vinska cesta 3 (parc. št. 692, k. o. Zagorje – mesto)
2. mizarsko delavnico – Zagorje o/s, Prešernova 4

Ponudbe bomo zbirali osem dni po objavi tega obvestila. Morebitnim najemnikom priporočamo, da zahtevajo informacije o razpisnih pogojih (najmanjša možna najemnina, višina varščine, prevzem delavcev, odkup zalog idr.) osebno v splošno-kadrovskem sektorju JKP Zagorje o/s, Polje 4, lahko pa tudi po telefonu številka (0601) 61-031.
2722

Plastenka, Predelava plastičnih mas, 61235 Radomlje

objavlja prosto delovno mesto

referenta prodaje

Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:
– najmanj srednja izobrazba
– večletne ustrezne delovne izkušnje
– zaželeno je znanje vsaj enega tujega jezika.

Delovno razmerje bomo sklenili za leto dni, s polnim delovnim časom.

Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjih delovnih izkušenj naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na gornji naslov. Kandidata bomo o izidu obvestili v 30 dneh po izbiri.
2718

DP »Centrotextil« Export-import, Beograd, Knez Mihailova 1–3

objavlja

oglas

za zbiranje ponudb za oddajo poslovnega prostora v Ljubljani, Titova cesta 36/XI.

1. Omenjeni poslovni prostor je sestavljen iz pisarniškega prostora, ki meri 188 m², pomožnega in skupnega prostora, ki meri 44 m², 13,60 m² velike kleti in dveh garažnih mest.
2. Začetna najemnina je 270 din/m² mesečno.
3. Pisne ponudbe pošljite v 8 dneh po objavi na naslov: »Centrotextil« Beograd, Knez Mihailova 1–3 z oznako »Ponuda za zakup« – ne otvaraj!
4. Podrobnejša pojasnila dobite po telefonu v Beogradu (011) 639-299 ali v Ljubljani (061) 317-990.
2707

Rudarsko gradbeni inženiring, p. o., Trbovlje, Trg revolucije 4/b

objavlja prosto delovno mesto

pomočnika skrbnika in tehničnega vodje za delavce na začasnem delu v ZRN
(1 delavec)

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:
– najmanj srednja izobrazba tehnične ali ekonomske smeri
– najmanj 5 let delovnih izkušenj v sorodni dejavnosti
– znanje nemškega jezika.

Osebni dohodek v skladu z veljavnim samoupravnim sporazumom.
Od kandidatov pričakujemo sposobnost organizacijsko samostojnega in ustvarjalnega dela.

Delovno razmerje za delo na terenu bomo sklenili za določen čas, s polnim delovnim časom, poskusno delo pa traja tri mesece.

Pisne prijave o izpolnjevanju pogojev in kratek življenjepis naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi v kadrovsko službo na naslov: Rudarsko gradbeni inženiring, p.o., Trbovlje, Trg revolucije 4/b.

Podrobnejše informacije dobite po telefonu (0601) 22-144, int. 201. Kandidate bomo o izbiri obvestili v zakonskem roku.
2705

STIKOVA VROČA LINIJA
ZVEDELI VČERAJ – VELJA DANES!

NAROČILA ZA OBJAVO OGLASOV V STIKOVI VROCI LINIJI SPREJEMAMO PO TELEFONU (061) 329-559 IN NA NASLOV DELO STIK, LJUBLJANA, TITOVA 35, DO 12. URE ZA OBJAVO NASLEDNJI DAN.

AKRON Celovška 275 9.–12., 16.–19. ure tel. 061/574-284 (nad steklarstvom Spectrum)
Izvozni modeli GARDEROBNIH OMAR z masivnimi vrati za spalnice in predsobe, pri katerih se dimenzije prilagajajo vašim zahtevam.
Sedežne garniture z vašo izbiro blaga v sestavu trosed, dvosed, fotelj za samo 15.000 din.
Ostalo pohištvo za opremo vašega doma po najnižjih cenah na **6-mesečno obročno odplačevanje.** Dobavni rok za garderobne omare in sedežne garniture je do 14 dni. Pridite in prepričajte se!

PAPIRUS – ZA IZBRAN OKUS ZAHTEVNEGA KUPCA!
Odslej tudi na Poljanski 22, in sicer od 7.–20. ure. Pokazali vam bomo najboljše na področju papirniškega in šolskega programa. Vselimo se vašega obiska. Postreženi boste kakovostno in izbrano.

PREKOMERNA TEŽA?
Hujšanje brez težav, 8–12 kg mesečno s stimulacijo proti apetitu. Dr. Pirnat (nova lokacija), tel. (061) 557-794.

Š O L A ZUNANJE TRGOVINE
6-dnevni program 10., 11., 12., 17., 18., 19. aprila v hotelu UNION v Ljubljani bodo izvajali **strokovnjaki z univerze, carinarnice, špedicije, bank, borze, gospodarstva.** Poleg vseh postopkov od ponudbe prek pogodbe do izvedbe ZT poslov **vas bodo seznanili tudi z najnovejšimi predpisi** s teh področij. Cena celotnega programa z obsežnim gradivom je 4.500,00 din. ŽR 50104-603-53141, ISI Lj. Šiška. Prijave na naslov: Veronika Šketa, ISI, Ljubljana, Wolfova 1, telefon 061/575-312.

TENIŠKA ŠOLA
HIT KLUB vas pričakuje. **Tel. 452-919, neprekinjeno.**

EL. KABLI UGODNO
ELEKTROMAX ● kabel PP/R 3×1,5 – 7,60 din ● PP/R 3×2,5 – 9,90 din. Cene so brez p. d. **Tel. 061/483-293.**

EUROLESCO SALON POHIŠTVA, Goposvetska c. 5, Lj. (vhod Semenarna-Center iz Leninovega parka), tel. 061/217-268, faks: 061/217-271 odprto: PON.–PET. od 9.–19., OB SOBOTAH od 9.–13. ure
d.o.o., DRUŽBENA PODJETJA IN OBRTNIKI
P O Z O R !
a) ITALIJANSKO PISARNIŠKO POHIŠTVO
– **PISARNIŠKI STOLI**
(več kot 30 različnih modelov)
– **PISARNIŠKE MIZE**
(10 sistemov)
b) OPREMA APARTMAJEV S KOMPLETNIM POHIŠTVOM.
IZREDNO UGODNE CENE IN KREDITNI POGOJI. Organiziramo prevoz in montažo.

AVTOŠOLA TIMIT d.o.o., Titova 198
organizira 8. 4. 91 tečaj CPP. Vsi, ki že imajo opravljen tečaj, **lahko začno takoj voziti** na vozilih daihatsu charade, uno D. Vse inf. dobite na Titovi 198 ali po tel. 348-338, med 10. in 17. uro.

ZA PRVOMAJSKE PRAZNIKE
RIM, 1.–4. maja, **CIPER,** 28. 4.–5. 5., **AZURNA OBALA,** 1.–4. 5., **ŠPANIJA** 27. 4.–4. 5. Izredno ugodne cene. **MERITUR,** tel. 061/264-264.

KOMPAS FORMULA 1
IMOLA 27.–28. 4., z avtobusom, 2 dni.
MONACO 10.–13. 5., avtobus, 3 dni.
Prijave in inf. v vseh **KOMPASOVIH** poslovalnicah.

PEREMO – LIKAMO – RAZVAŽAMO
PRALNICA S TRADICIJO, KI JO ODLIKUJE DOBRA KAKOVOST OPRAVLJENE STORITVE. ŠTEVILNI DOLGOLETNI POSLOVNI PARTNERJI TO POTRJUJEJO. PEREMO IN LIKAMO HITRO IN KAKOVOSTNO, PERILO PA PO ŽELJI TUDI PRIPELJEMO. VABIMO VAS, DA PRIDETE TUDI VI.
POKLIČITE GOSPO BOŽIČEVO PO TELEFONU 223-811, NAŠ FAKS JE 218-156.
OGLASITE SE OSEBNO.
Študentski center v Ljubljani, Cesta 27. aprila 31.

PRVOMAJSKA POTOVANJA
ŠPANIJA, 27. 4.–4. 5., avtobus, 295 DEM!, 26. 4.–3. 5., letalo, 619 DEM! ★ **ISTANBUL,** 1. 5.–4. 5., letalo, 315 USD! ★ **PARIZ,** 1. 5.–5. 5., avtobus, 299 DEM! ★ **SEVERNI JADRAN in ISTRA** – zelo ugodno! **UNIS TOURS,** Igriška 5, tel. 061/224-720 in 224-723.

Kupujete televizor?
Obiščite **MERKURJEVI** konsignacijski prodajalni **PARTNER v Kranju** na Koroški 2 (064) 216-461, int. 348, in **IDEAL** na Wolfovi 8 v **Ljubljani** (061) 216-320, kjer so pripravili posebno ponudbo **televizorjev SONY trinitron:**
model CTVKV 2184 GET (teletekst, 54 cm) 899 DEM + 7.998,70 din
model CTVKV 2584 GE (63 cm) 999 DEM + 8.888,40 din
model CTVKV 2584 GET (teletekst, 63 cm) 1212 DEM + 10.783,50 din.

LESNINA INŽENIRING NUDI NOVOST NA TRGU
VAROVALNE ALUMINIJASTE ROLETE – ŽALUZIJE ZA ZAVAROVANJE VHODOV IN IZLOŽB: TRGOVIN, LEKARN, ZLATARN, ZA VARNOSTNO ZAPORO PRODAJNIH PULTOV, TOČILNIH PULTOV IN PODOBNO. VSE INFORMACIJE LESNINA INŽENIRING LJUBLJANA, PARMOVA 53, TEL. 324-251 IN 317-844/313, FAKS 303-035.

CELULIT?
Preveč maščobnega tkiva? Lahko vam pomagamo z myoliftom in savno. **Kozmetika TOYA,** tel. 314-431.

AVTOŠOLA ROAL Moša Pijadejeva 22 tel. 061/317-251
organizira tečaj CPP 8. 4. 91 ob 17. uri in 15. 4. 91 ob 19.30 v prostorih avtošole. Cena tečaja je 350 din. Vozi se z vozili YUGO in HONDA CIVIC. Prva ura vožnje je brezplačna. Inf. od pon.–čet. od 12.–16. ure.

STARŠI, AKTIVNE POČITNICE NA ROGLI
Lanske aktivne počitnice so navdušile učenke in učence. Zato tudi letos vabimo osnovnošolce, da preživijo z nami nepozaben teden. **Jahanje, angleščina, tenis, plavanje, sprehodi in družabne igre.**
Inf.: **DOBA,** Maribor, Razlagova 16 ali po **tel. (062) 24-273 ali 28-927** vsak delavnik med 8. in 15. uro, v sredo do 17. ure.
Pohitite, ne zamudite priložnosti!

RAČUNALNIŠKO IZOBRAŽEVANJE
Za začetnike 15. 4. popoldne, DOS 15. 4. dopoldne, LOTUS začetni 17. 4. dopoldne, LOTUS nadaljevalni 12. 4. dopoldne, WORDSTAR nadaljevalni 22. 4. popoldne. Prijave **SINEL,** tel. 061/218-740 ter 221-185 in 322-355.

HORIZONT d.o.o., Korčetova ul. 2, Maribor, tel. (062) 32-647
Cenjeni kupci! Po najugodnejših cenah vam posredujemo naslednje tipe avtomobilov: **OPEL – MAZDA – SUZUKI.** Del naše ponudbe: **OPEL KADETT EXPRESION** 15.600 DEM ● **MAZDA 323 F LX** 16.300 DEM ● **MAZDA 121** novi model 10.500 DEM ● **SUZUKI sedan** 14.400 DEM. Pričakujemo vas vsak dan od 8.–17. ure, sob. od 9.–12. ure.

FOTOKOPIRNI STROJI CANON NP-3325 s tremi kasetami
● **AKCIJSKA PRODAJA** ● **AKCIJSKA PRODAJA** ●
Cena: 104.405,00 din
Informacije in prodaja: **MELTAL – MARIBOR,** Gregorčičeva 25, tel. (062) 23-551 in 221-944, faks (062) 20-487.

BARVE DO 40% CENEJE Center, Letališka 1
Če boste barvali, naj bo to **40% ceneje!**
Vsak torek ob 17. uri še prikaz barvanja starih in novih površin. **CENTER,** Letališka 1, tel. 441-582.

RAČUNALNIŠKE MIZICE
po meri izdeluje **LESNI STUDIO,** tel. (061) 447-774.

POČITNIŠKI APARTMAJI
Projektiramo in izvajamo kompletno notranjo opremo apartmajev po sistemu »VACANCA« v počitniških naseljih Ankaran, Barbariga, Bohinj, Terme Čatež, Izola, Piran, Gajac na Pagu, Kranjska Gora itd. Oprema je oblikovana po merah prostora, odlikuje jo funkcionalna zasnova, kvalitetna izvedba in barvna usklajenost. Vse informacije **ALFA STUDIO,** Zrinjskega 5, Ljubljana, tel. 061/321-150, faks 216-010.

INFORMACIJE z vsega sveta hitro na vaši mizi
poizvedovanje po svetovnih bazah podatkov
– patenti
– strokovna literatura (tehnika, marketing, humanistika ...)
– dobava kopij dokumentov
INFORMACIJSKI CENTER, Kardeljeva pl. 17, LJUBLJANA, tel. 061/344-189.

DIZAKO, d.o.o., 0608/61-253 in LAB COMMERCE, d.o.o., 061/214-212, int. 243
DETEKTIVSKE STORITVE IN PRODAJA
● fizično in tehnično varovanje ● alarmne naprave
● oprema za osebno varnost in preprečevanje industrijske špijonaže ● izterjava dolgov
Dizako, Gornji trg 22, Ljubljana

TUDI V APRILU AKCIJSKE CENE POHIŠTVA V MAŽI
Najcenejša trgovina s pohištvom **MAŽA, Tomšičeva 4,** Lj. (poleg Name Pri pošti), **tel. (061) 215-748,** vas tudi v aprilu preseneča z najnižjimi akcijskimi cenami pohištva. **NAKUP V MAŽI – NAJCENEJŠI NAKUP!**

COMING TEHNIČNA TRGOVINA Ljubljana, 061/214-321 Vrhnika, 061/752-392 Ankaran, 066/52-113
ARISTON! ARISTON! ARISTON! ARISTON! ARISTON! ARISTON!
Pralni stroj WM 400X samo **8.990 din** (8.540,50 din)
Pralni stroj WM 810TX samo **11.990 din** (11.390,50 din)
Pralno sušilni stroj CD 970 samo **15.990 din** (15.190,50 din)
PRODAJA NA POSOJILO! ★ PRODAJA NA POSOJILO!

FAKSIMILNE NAPRAVE
Ponujamo vam nove faksimilne naprave
OKIFAX OF-7 (24.800,00 din) in
ISKRAFAX 80 (18.500,00 din)
Servis in nadomestni deli so zagotovljeni!
Iskra **TERMINALI,** prodaja, Ljubljanska c. 24 a, p.p. 160, 64000 Kranj, **telefon (064) 218-861, int. 3224, telefaks (064) 326-515.**

CENTER BRDO CENTER BRDO CENTER BRDO CENTER BRDO
Center za usposabljanje vodilnih delavcev Brdo pri Kranju organizira skupaj z Management Akademie iz Münchna tritedenski seminar **KAKO POSLOVATI Z NEMČIJO.** Seminar bo **od 15. do 19. aprila v Centru na Brdu** in **od 27. maja do 7. junija v Nemčiji.** Udeleženci se bodo seznanili s tem, kako v Nemčiji razvijajo in uresničujejo tržne strategije, kako v podjetjih poglabljajo stike z zunanjimi subjekti, kako je s financiranjem različnih oblik sodelovanja, carinami, davki. Udeleženci bodo obiskali številna podjetja, združenja, banke, zbornice in druge organizacije, ki skrbijo za poslovanje med Jugoslavijo in Nemčijo. Informacije po telefonu: 064/215-668, 215-667, 218-080, faks: 064/218-476.

STAVBNO POHIŠTVO M I Z A R
MALOPRODAJA »MIZAR« Volčja draga vam prodaja stavbno pohištvo vrhunske kakovosti z ugodnimi plačilnimi pogoji.
POPUST, KREDIT! Tel. (065) 53-121.

TEČAJ RISANJA
ORGANIZIRA DOMUS. Tel. 061/316-753.

KOMPAS
MONACO, MONTE CARLO, NICA, CANNES, odhod 18. 4., še nekaj prostih mest. Vse inf. pri **KOMPASU.**

Profesionalna PC oprema
RAČUNALNIKI: 286, 386, 486, LAPTOPI in deli
RAČUNALNIŠKE MREŽE
TISKALNIKI : EPSON, HEWLET PACKARD
RISALNIKI: ROLAND, SUMMAGRAPHICS
PROGRAMSKA OPREMA: UVOŽENA IN DOMAČA
profesional Ljubljana d.o.o.
TEL/FAX: (061) 556-480
TEL:559-373 int.347,350,352,361
STEGNE 19, LJUBLJANA
DOBAVA: DO 20 DNI

EPSON LX EPSON LX EPSON LX EPSON LX

JUTRI, V ČETRTEK, 4. 4. 1991 BO VELIKO POTI VODILO V IDRIJO. TAM SE BO
V HOTELU YDRIA

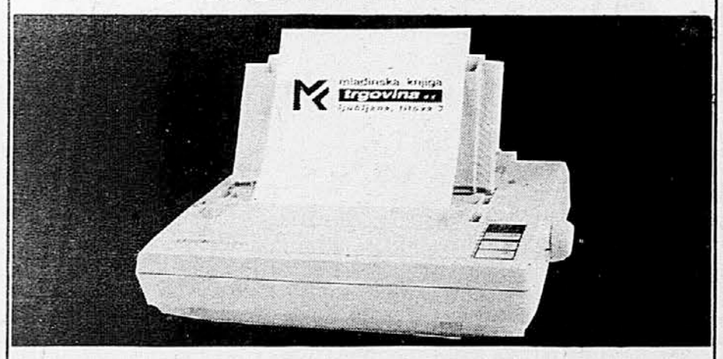

OB 9. URI ZAČELA PREDSTAVITEV PROGRAMA TISKALNIKOV EPSON IN PC RAČUNALNIKOV WEARNES.
Bodite med obiskovalci tudi vi!
Vabi vas Mladinska knjiga TRGOVINA d.d. oddelek birotehnike, Wolfova 12, Ljubljana, tel. (061) 224-121, 224-115 tel./faks: (061) 224-174

EPSON LX EPSON LX EPSON LX EPSON LX

● *Mnenje*

Zakaj so prišli poslušat ministra ?

Presenečeni smo bili vsi: na prvo javno tribuno republiškega sekretariata za raziskovalno dejavnost in tehnologijo je prišlo več kot 200 raziskovalcev in univerzitetnih profesorjev, ki jih zanima "stanje, razvoj, spremembe, problemi in pobude na področju raziskovalne dejavnosti na Slovenskem".

Tako je ministrstvo za znanost in tehnologijo, na čelu z ministrom dr. Tancigom, presenetljivo uspešno vzpostavilo še en kanal za obojestransko komuniciranje (izdajajo že Novice, uvedli so ministrova odprta vrata, novo vsebino dobiva Raziskovalec, informacije iz republiškega sekretariata za znanost in tehnologijo se razmeroma pogosto pojavljajo v medijih – tudi v našem) s sicer "komunikacijsko izjemno zahtevno" publiko, kakršno predstavljajo slovenski raziskovalci.

Z javno tribuno – po tej prvi, ki je bila konec prejšnjega tedna, naj bi naslednje sledile približno vsak mesec – je ministrstvo za znanost dobilo posrečen neposreden mehanizem za preverjanje svojih potez, načrtovanih ukrepov in zakonodaje. Na poprejšnje povabilo so člani slovenske raziskovalne sfere postavili vrsto zelo konkretnih vprašanj, pomislekov in predlogov (od bele knjige in novega zakona o znanstveni dejavnosti prek statusa raziskovalnih ustanov in mladih raziskovalcev do proračuna), ki bodo zelo uporaben feed back, ki bi ga moral biti vesel in se ga oprijeti z obema rokama vsak ministrski resor oziroma upravni organ, ki kroji politiko in razvojno strategijo na določenem področju.

Na drugi strani pa je javna tribuna slovenskega ministrstva za znanost dobra priložnost, da vsi tisti, ki na tak ali drugačen način sodelujejo v slovenski znanstveni sferi, dobijo direktne odgovore in pojasnila od tistih, ki so jim zaupali mandat znanstvenega in tehnološkega resorja. Znano je namreč, da je rak rana takšnih in drugačnih oblasti, vlad in njihovih ministrstev, da po volitvah radi izgubijo stik s svojim zaledjem, da začno "delati" le s papirjem in sčasoma postanejo sami sebi namen. In javna tribuna, o kateri govorimo, je prav gotovo eno izmed učinkovitih zdravil proti tej nevarni oblastniški bolezni.

Ob tem ko pozdravljamo komunikacijsko odprtost republiškega ministrstva za znanost in tehnologijo (lepo bi bilo, če bi se po njem zgledovali tudi nekateri drugi resorji), ki očitno hoče slišati vsa mnenja o svojem delu in početju, nas gloda pravzaprav en sam dvom, ki se navezuje na uvodoma omenjeno izjemno dobro udeležbo na javni tribuni. Čeprav je očitno, da je v kriznem položaju, v kakršnem smo, za okroglih 22 odstotkov povečan delež, ki je namenjen znanosti in raziskovanju v letošnjem republiškem proračunu, dosežek, nam ni povsem jasno, ali so prišli slovenski raziskovalci tako polnoštevilno na pogovor s svojim ministrom zaradi še vedno dovolj velike energije, ki so jo pripravljeni vložiti v skupna razvojna prizadevanja, ali pa so prišli predvsem iz obupa, ker bi pač radi zvedeli, kako bodo preživeli.

GREGOR PUCELJ

● *Portret matematika – dr. Matej Brešar*

Slovenska matematika že nekaj let doživlja pomlad

Tudi v naši prilogi je matematika med tistimi področji znanosti in raziskovanja, o katerih se komajda kdaj pojavi kakšen prispevek. Razen seveda posredno – delež matematike je v vseh tehniških vedah nepogrešljiv in postaja še čedalje pomembnejši. Toda zakaj tako malo izvemo o delu matematikov? Nekako naravno se je ponudila ta iztočnica pri pogovoru z docentom na Oddelku za matematiko Pedagoške fakultete v Mariboru, *dr. Matejem Brešarjem* – o katerem je slišati, da je eden od najbolj obetavnih slovenskih matematičnih raziskovalcev.

»Tega, da se o dosežkih slovenske matematike v javnosti tako malo ve, smo verjetno najbolj krivi matematiki sami. Je že tako, da tu prevladujejo bolj molčeči, vase zaprti ljudje. Tudi raziskovanje je v matematiki največkrat individualno. Gotovo pa si slovenska matematika zasluži več publicitete. Že nekaj let doživlja ta veda pravo pomlad in nič ne kaže, da bo v prihodnje kaj slabše. Resnično – matematike, ki jo razvijamo v Sloveniji, se nam tudi v primerjavi z razvitim svetom ni treba sramovati.«

● *Gotovo ima za to največ zaslug Inštitut za matematiko, fiziko in mehaniko v Ljubljani, s katerega ste minulo jesen prišli v Maribor in se zaposlili na tukajšnji univerzi?*

»Najprej naj te podatke dopolnim. Kljub sedanji službi sem še vedno tretjinsko zaposlen na omenjenem inštitutu tako kot drugi kolegi z mariborskega oddelka. Brez tega namreč ne gre – Slovenija premore samo en tak center matematičnih raziskav.«

● *Toda ali to, da je ta inštitut v okviru druge univerze, ne povzroča administrativnih zapletov?*

»Je nekaj očitkov na ta račun, čeprav ne morem reči, da nam kdo zato nagaja. Toda kolikor vem, že obstaja ideja, da bi inštitut postal dvouniverziteten. A o tem bi bilo bolje povprašati kar tam – tudi zato, ker je ta inštitut, čeprav ni samo matematičen, v senci drugih slovenskih tovrstnih inštitucij.«

● *To pobudo bomo skušali kmalu uresničiti. Toda zdaj bi bilo zanimivo izvedeti kaj več o razcvetu slovenske matematike.*

»Mislim, da je to povezano z generacijskim matematičnim nasledstvom. Najbolj ugledni slovenski matematik prof. dr. Ivan Vidav – sedaj mu je okrog 70 let – je bil edini priznani učenec slavnega dr. Plemlja,

dr. Matej Brešar

enega od utemeljiteljev slovenske univerze. Na srečo pa je imel dr. Vidav veliko učencev in ti spet naprej. Tako je v dveh, treh generacijah nastalo sedanje jedro slovenske matematike. Tudi sam sodim v ta niz prehajanja znanja – sem učenec prof. dr. Josa Vukmana z EPF v Mariboru, ki je doktoriral pri dr. Vidavu. To torej velja kot razlaga dobre kadrovske obnove matematikov. Toda dobro delo Inštituta temelji tudi na doslednem nagrajevanju raziskovalcev po dosežkih – merilo so objave v priznanih tujih publikacijah.«

● *Uvodni ugotovitvi, da se o matematiki premalo sliši, bi morali še dodati: kadar pa se, je to ponavadi povezano s šolskimi travmami. Kako si kot matematik razlagate ta odpor učencev, po uvedbi »nove matematike« pa tudi pri marsikaterem učitelju?*

»Predvsem je matematika težka. Drugi pomemben razlog za predsodke do tega predmeta je v prenatrpanosti osnovnošolskih in srednješolskih programov. Ni časa, da bi se ji učenci lahko dovolj posvetili. Resnica je tudi to, da je marsikateri učitelj ne zna dobro razložiti. Seveda to ne velja samo za našo šolo – matematika je v šolah nepriljubljena po vsem svetu. Zase vem, da se ljudje kar zdrznejo, če rečem, da sem matematik – podobno kot da bi rekel, da sem vojak ali policaj . . .«

● *Kako pa bi se matematiko le dalo bolj približati tudi tistemu, ki do nje ne čuti posebnega nagnjenja?*

»To ne gre brez truda, ker je matematika tako abstraktna. Poskušaj otroku razložiti, kaj je premica in te ne bo razumel, čeprav je to zelo preprost pojem. Razumel pa bo, kaj je avto, ki je neprimerno bolj kompliciran. Tudi novo matematiko so po nepotrebnem mistificirali – gre vendar samo za spremembo ‚jezika', vsebina je enaka.«

● *Se vam zdi prav, da si večina ljudi že pri osnovnih računskih operacijah pomaga z elektroniko in da mnogi »peš« komaj še znajo kaj izračunati?*

»Verjetno je res pomanjkljivost, da se danes otroci v šolah premalo trdno naučijo osnovne matematične operacije. Po drugi strani pa ne vem, zakaj bi kdo moral znati sam koreniti. Tudi sam ne znam – če bi bilo res potrebno, bi seveda znal izpeljati algoritem.«

● *Kako zgodnja je bila vaša odločitev za študij matematike in kakšne so bile nato postaje na poti to matematičnega teoretika raziskovalca?*

»Skoraj do konca gimnazije – hodil sem na Drugo gimnazijo v Mariboru – nisem vedel, kaj bi študiral. Vedel sem le, da to ne more biti tehnika ali ekonomija, prej bi prišla v poštev Filozofska fakulteta. Nazadnje sem se vpisal na matematiko – leta 1983 – brez izrazitega nagnjenja. Imel sem sicer nekaj uspehov na tekmovanjih iz matematike, a nič posebnega. Še največ je k moji usmeritvi pripomogla izvrstna profesorica matematike na gimnaziji, Marija Munda. Tako sem šele med študijem začutil, da je matematika tisto pravo področje zame, ki me je vse bolj prevzemalo. Leta 1987 sem diplomiral v uporabni smeri matematike in naslednja tri leta prebil na omenjenem inštitutu – predlani sem magistriral, septembra lani pa doktoriral. Ves čas sem vedel, da se želim vrniti v Maribor. Tu imam rešen stanovanjski problem, pa tudi delovni pogoji na Oddelku za matematiko PF so izvrstni – od sedmih matematikov smo štirje z doktoratom. Želim si samo še nekoliko višjo raven znanja študentov – najbolj sposobni matematiki se pretežno vpisujejo drugam.«

● *Precej pogosto je mnenje, da je vse najbolj pomembno v matematiki že odkrito?*

»Kaj takega ne more pasti na um matematiku. Predvsem so od matematičnega razvoja odvisne druge znanosti – denimo fizika, kemija in sploh eksperimentalne vede. Matematika bo vsekakor živela tako dolgo, dokler bo živela človeška domišljija.«

● *To je verjetno povezano s tem, da je med velikimi glasbeniki in literati kar precej takih, ki so bili talentirani za matematiko?*

»Največ vzporednic je med matematiko in glasbo, čeprav se to govori tudi za povezavo matematike in filozofije. Vsekakor pa je matematika umetnost in že njena lepota upravičuje njen obstoj.«

● *Je kriterij »lepote« uporaben tudi pri odločanju za raziskovalno področje?*

»Ni težko najti matematičnega problema, težko je najti takega, kjer si za reševanje resnično motiviran. Vzpodbuda je tem večja, čim bolj je stvar lepa – v matematiki je takšna poezija, da se to z besedami ne da opisati. Važno je tudi to, da je problem naraven – tudi v matematiki so umetelne zadeve precejšnja skušnjava.«

● *Kot kič v umetnosti?*

»Nekaj takega, da. Toda o reševanju matematičnih problemov bi rad povedal še nekaj. Za njihovo raziskovanje je značilno stopnjevanje: najprej matematik obravnava nek nov matematični objekt in se mu skuša približati (hkrati poteka veliko takih raziskav – za matematiko je značilen tak vzporedni razvoj na raznih koncih sveta).

● *Dr. Brešar o rešitvi pomembnega matematičnega problema: »Sodi v okvir moje raziskovalne usmeritve, to je nadaljevanje algebraičnih raziskav, ki izvirajo iz 50. let. V Sloveniji algebra ni tako razvita kot analiza, tudi sam sem bil vzgojen bolj kot analitik in prav to mi je dalo možnost, da sem povezal obe disciplini. S tem sem rešil problem, ki je bil štiri desetletja odprt – znani so bili le delni odgovori. To je Hersteinova domneva o Lievih izomorfizmih na prakolobarjih. Rešitev sodi v eno od poglavij moje disertacije, in čeprav še ni objavljena, se je o njej po svetu že razvedelo, ker dobivam precej pisem.«*

Nato na drugi stopnji, ki sicer ni nič več vredna od prve, nek drug matematik to opazuje iz višje perspektive in skuša najti skupne lastnosti pri reševanju določenega problema. Velikokrat se pri tem »čudežno« pojavi rešitev – nekomu v eni potezi uspe to, kar drugi kljub garanju ni zmogel. Toda brez prvega ni drugega – problemi in rešitve se logično navezujejo eden na drugega.«

● *Katero raziskovalno področje vas najbolj privlači?*

»Z raziskovanjem sem pričel v 4. letniku, ko me je v to usmeril dr. Vukman. To je izpeljal zelo modro z izbiro problemov, ki so terjali bolj zdravo pamet kot veliko teoretično znanje. V matematiki je namreč problem prav to, da se ne da zgodaj raziskovati. Raziskovalno področje je v matematiki težko opisovati, ker tu ni mogoče kot denimo v mehaniki opisa ponazoriti z učinkom. Doslej sem se pretežno ukvarjal s teorijo kolobarjev v povezavi s teorijo Banachovih algeber – z določenimi preslikavami na tem področju. Sicer pa sem kot raziskovalec ponavadi zelo nezadovoljen s seboj. Predvsem tedaj, ko nimam uporabnih idej. Toda nato pridejo krasna obdobja, ko se ideje kar kopičijo in od njih se zaspati ne morem.«

JASNA KONTLER-VENTURINI

Sony se zanima za naše raziskovalne dosežke

Članek o tehniki slikanja z magnetno resonanco v zemeljskem magnetnem polju, ki ga je pred kratkim objavil **prof. dr. Janez Stepišnik** s sodelavci, je bil povod za nedavni obisk predstavnikov japonske korporacije Sony na inštitutu Jožef Stefan in na Oddelku za fiziko fakultete za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani. Vodjo japonske delegacije, gospoda **Masahira Kusakabeja**, ki je generalni menedžer korporacije Sony, so zanimale predvsem raziskave na področju novih medicinskih metod.

Japonske poslovneže so zanimale potencialne možnosti omenjenega slikanja z magnetno resonanco v zemeljskem magnetnem polju za uporabo v medicini in biologiji.

Tehnika slikanja z magnetno resonanco (MR) se je namreč začela uveljavljati v medicinski diagnostiki v preteklem desetletju sprva kot neškodljiv nadomestek rentgenskemu slikanju, kasneje pa se je razvila v metodo, ki je ne samo neškodljiva organizmu, temveč tudi mnogo učinkovitejša od metod, ki uporabljajo ionizirajoče sevanje. Brez operativnega posega daje zdravniku številne informacije o obolenju in omogoča natančnejšo diagnozo. Njena slaba stran pa je zelo drag in zahteven instrumentarij, ki onemogoča širšo uporabo v medicini.

Skupina na Oddelku za fiziko, FNT in Instituta J. Stefan pa razvija tehniko, kjer namesto dragega magneta izkoriščа naravni magnetizem zemlje-zemeljsko magnetno polje. Uspešna uresničitev projekta bi omogočila izdelavo neprezahtevne naprave, primerne za široko uporabo v biologiji in medicini.

Obisk so izkoristili tudi za predstavitev drugih metod tega področja, ki jih raziskujejo in razvijajo na UJS. To je področje biokibernetike, ki ga je **prof. dr. Uroš Stanič** predstavil z demonstracijo neuromuskularnih električnih stimulatorjev, ki se že uspešno uporabljajo pri rehabilitacijah invalidov. **Dr. Marko Starič** pa je predstavil dosežke pri razvoju tehnike slikanja z metodo PET (pozitron emision tomography). Predstavnike Sonya so posebej zanimale podrobnosti pri razvoju večžičnih proporcionalnih števcev. Njih lahko namreč uporabljamo tudi pri rentgenskem slikanju s sevalno dozo, ki je veliko manjša kot pri filmu.

Predstavniki Sonya so povedali, da njihova korporacija išče nove programe s področja medicinske opreme in so zainteresirani za nadaljnje sodelovanje.

S. J.

IZUM pretrgal sodelovanje z zvezno vlado

V minulem obdobju, zlasti pa še v zadnjem letu, se je nekajkrat pokazala ogroženost nadaljnjega izvajanja zveznega projekta izgradnje Sistema znanstvenih in tehnoloških informacij Jugoslavije (SNTIJ), kjer je generalni izvajalec Inštitut informacijskih znanosti Univerze v Mariboru (IZUM). Ves čas je spore sprožala aktualna politika v državi, kjer je Srbija na vsak način hotela sedeže strateško pomembnih projektov zadržati na ozemlju svoje republike. Kandidatov, ki so hoteli spodriniti IZUM v njegovi vlogi, je bilo več, pri kandidaturi je »zmagal« Zvezni zavod za informatiko.

Po besedah direktorja IZUM **mag. Tomaža Seljaka** Zvezni sekretariat za razvoj »slepo sledi tej politiki, o kateri obstajajo tudi »zaupni« dokumenti. Sekretariat naj bi po Seljakovi oceni zavrgel lastne ocene doseženih rezultatov v dosedanji izgradnji informacijskega sistema in prav tako že sprejet koncept I. faze izgradnje SNTIJ, ter »s pomočjo polresnic, tendencioznega prikazovanja razmer v nasprotju z dejstvi, strokovno nedokazanimi predpostavkami in z njihovo manipulacijo« skušal diskreditirati IZUM.

Zato je vodstvo Inštituta obvestilo zvezni sekretariat ter vse druge udeležence v omenjenem projektu, da prekinja sodelovanje z zvezno vlado. SNTIJ bodo odslej razvijali le v okviru neposrednih dogovorov med zainteresiranimi. Opravili pa bodo vse obveznosti, ki jih še imajo do zveznega sekretariata.

Omenjen dopis je bil sicer na beograjski naslov poslan že sredi marca, javnost pa so o njem sklenili obvestiti po tem, ko nanj vse do danes niso prejeli nobenega odziva . . .

J. K. V.

● *Predstavljamo varčne hiše*

Za optimalno izolacijo hiše zadostuje 8 cm steklene volne

Inženir *Matjaž Zupan* z Iga pri Ljubljani, ki ga je naša komisija uvrstila v ožji izbor prvega kroga naše akcije, je eden izmed tistih, ki je po teoretičnih izračunih zgradil optimalno varčno hišo.

Tipski načrt hiše, ki je bila vseljena leta 1989, je naš sogovornik predelal tako, da vsi bivalni prostori omogočajo optimalno izrabo sončne energije in njen vpliv na notranje temperature. Tako ima na primer v pritličju garažo, kurilnico, vetrolov in hodnik obrnjene proti severu, na južno stran pa so poletna dnevna soba, delavnica in utiliti. V nadstropju sta na južno stran obrnjeni otroška soba in dnevna soba, spalnica je na vzhodu, kuhinja pa na zahodu. Na južni strani v zgornjem nadstropju ima pokrito teraso, ki je zasnovana tako, da je možna zasteklitev.

Optimalen nadzor nad vlago v zidovih

Zidovi so zgrajeni iz 19 centimetrov debelih modularnih opek, nanje so pritrjene osemcentimetrske izolacijske plošče Novoterma, nato dvacentimetrska prezračevalna plast, zaključni sloj pa je obložen z 12 centimetrsko silikatno opeko. Parapeti in podstrešni zidovi pa so namesto s silikatno opeko obloženi z lesom, plast steklene volne pa je namesto osem, debela 10 centimetrov.

Podobno kot zunanji zidovi so tudi nosilni notranji zidovi zgrajeni z modularno opeko (19 cm), predelne stene pa iz 8 centimetrskega porolita. Vsi notranji prostori pa so ometani z navadno apneno malto in prebeljeni z apnom. Matjaž Zupan je razložil, da je namenoma izbral take materiale in sicer zato, da je v hiši omogočena kar največja regulacija vlage v zidih.

Stropne plošče so izdelane iz armiranega betona. V nadstropju je plošča obložena s 3 centimetrskim slojem mineralne volne, nanjo je položen pet centimetrski sloj estriha in parket. V pritličju je na talni plošči (kleti namreč zaradi visoke talne vode pri Zupanovih nimajo) najprej položen sloj hidroizolacije, nanj 5 centimetrov mineralne volne, 5 centimetrov estriha in ploščice.

Večina oken je obrnjenih na jug

Skupna površina oken na Zupanovi hiši je 48,4 m², od tega je 58 odstotkov vseh površin obrnjenih proti jugu, 22 proti zahodu, 14 proti vzhodu in 4,7 proti severu. V pritličju je lastnik vgradil vezana okna, v nadstropju pa dvo ali troslojna termopanska okna; na vseh so plastične rolete. V kuhinji in kopalnici pa ima poleg tega še notranje žaluzije srebrne barve. Če bi se moral zdaj odločati o izbiri oken, Matjaž Zupan pravi, da bi se odločil za vezana okna z vgrajenimi sončnimi zaščitnimi stekli, ki prepuščajo precej manj toplote kot našteta okna. Takoimenovane toplotne mostove, ki ponavadi lastnikom povzročajo precej preglavic, je naš sogovornik rešil tako, da je na primer kupil take roletne omarice, ki so s spodnje in zadnje strani obložene s stiroporom, sam pa jih je s stiroporom obložil še z zgornje strani. Prav tako je zaradi preprečitve toplotnega mostu celotna dolžina balkonske plošče ločena z 8 centimetrskim slojem stiropora, s hišo pa jo veže 14 palic rebrastega železa, na drugi strani pa jo podpirajo stebri. Matjaž Zupan je razložil, da v takih primerih, ko je zid dobro izoliran; plošča z zunanje strani pa ne, v notranjost prostorov prehaja hladen zrak, ven pa se izgublja toplota. V takih primerih se v notranjosti hiše pogosto začne tvoriti nadležna plesen, ki pa ponavadi stanovalcem povzroči precej več preglavic kot denimo izguba toplote zaradi slabe izolacije.

Pod streho 15 cm izolacije

Podobno rešitev za preprečevanje toplotnega mostu je izvedel tudi pri povezavi strešne izolacije z izolacijo fasade. Podstrešne prostore je namreč izoliral s petnajstcentimetrskim slojem izolacije, ki se preko zidne lege nadaljuje na fasado. Tudi na ta način je zmanjšal precejšnje toplotne izgube. Za ogrevanje tako toplotno izolirane hiše je na primer v lanski kurilni sezoni porabil 1700 litrov kurilnega olja in približno tri kubične metre vejevja in odpadnega lesa, ki ga je uporabil za ogrevanje ležalne peči v dnevni sobi. Sanitarno vodo v zimskem času ogreva s pomočjo centralne kurjave, v poletnem času pa jo ogrevajo trije sončni kolektorji.

FRANCI DOVČ

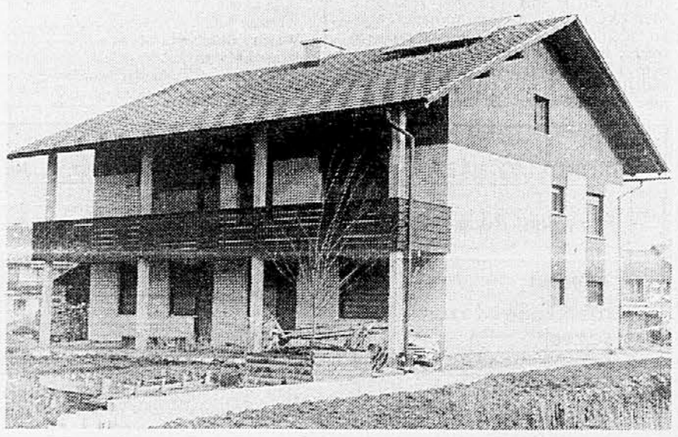

Zupanova hiša je zasnovana tako, da lahko čez celotno južno fasado namesti steklenjak. (foto: Marko Feist)

● *Priznanje za Reški akustični inženiring*

Uspešni »uničevalci« hrupa v našem okolju

Reški akustični inženiring (RAI) je specializirano podjetje, ki se ukvarja z razvojem novih metod pri zaščiti pred hrupom in vibracijami. Posebnost njihovega dela je v tem, da uporabljajo le tenke protihrupne materiale, kar pri drugih ni v navadi.

RAI je razmeroma majhno podjetje, saj je v njem zaposlenih le sedem inženirjev. V statutu imajo namreč določilo, ki pravi, da mora vsak njihov inženir na dve leti razviti novo inovacijo. Razen mnogih zelo pomembnih inovacij so doslej prijavili že sedem patentov. Direktor **inž. Radivoj Bošnjaković** pravi, da so eno redkih podjetij, kjer vsi zaposleni intenzivno mislijo in intenzivno delajo.

V teku svojega desetletnega poslovanja so prejeli več domačih in tujih priznanj. Tako so med drugim dobili tri zlate plakete Zveze inovatorjev YU, za inovacije pa jih je odlikovala tudi EUREKA. Pred dnevi je na akustični inženiring prispela vest iz madridskega »Trade Leaders Cluba«. V sporočilu je napisano, da dodeljujejo tej reški firmi nagrado za kakovost inovacijskih proizvodov. Razen odličja bodo prejeli še 2000 nalepk »International Construction Award«. Te nalepke bodo lahko nameščali v naslednjih treh letih na vse svoje proizvode, memorandume in prospekte. Za omenjeno nagrado, ki jo bodo prejeli osmega aprila letos v Barceloni, se je potegovalo nad 85.000 (petinosemdeset tisoč) podjetij iz 42 držav.

V zadnjih desetih letih je RAI obravnaval okoli 500 primerov hrupnega in vibracijskega izvora ter zaščitil pred škodljivimi akustičnimi zunanjimi vplivi nad 150.000 ljudi. Poudariti je treba še to, da prav zaradi njihove inovacijske dejavnosti prihajajo do rešitev, ki so cenejše za 30 do 50 odstotkov.

● *Najnovejši izdelek RAI so protivibracijske »montažne preproge« pri železniških podhodih. To novost bodo najprej uporabili na Hrvaškem. Rešitev je neprimerno boljša in cenejša, kot so bile dosedanje klasične izvedbe.*

Pred meseci so dobili s Koreje ponudbo za izdelavo naprave, ki naj bi reducirala hrup sto tonske peči v eni njihovih železarn. RAI je predlagal dve varianti – eno po tenderju tovarne »Manesmann Demog«, drugo pa po tehničnih rešitvah njihovega inženiringa. Korejci so se odločili za varianto RAI, ki je bolj enostavna, lažja za 20 odstotkov, cenejša za četrtino in 50 odstotno akustično uspešnejša kot varianta »Manesmann Demog.«

Trenutno v RAI izdelujejo akustični zemljevid Kostrene, Martinščice in Gornje Vožice. Na tem območju se namreč razlega hrup iz ladjedelnice »Viktor Lenac«, ki dosega podnevi 65, ponoči pa 50 decibelov. Za zmanjšanje hrupa bo RAI predložil ladjedelnici program za izgradnjo posebnih peščenih kabin in zračnih barier. S pomočjo teh naprav bodo zmanjšali na tem območju hrup, ki greni življenje tamkajšnjim prebivalcem.

Razen teh projektov zaključujejo s protihrupnimi deli v domači raziskovalni postaji za letalske motorje. RAI je za redukcijo hrupa 65 decibelov uporabil najkrajši predor; le-ta je dolg v horizontali 8 metrov. Na podobnih raziskovalnih postajah so take naprave dolge od 15 do 25 metrov; in to v vertikalni izvedbi. Da o prihranku betona in drugih materialov ter o lažjem vzdrževanju predora sploh ne govorimo. To je primer, ki bo vsekakor zaslužil pozornost svetovnih razsežnosti.

Uspešno je RAI že utišal hrup v Železarni na Jesenicah; s tem delom so se uvrstili v sam vrh izvajalcev protihrupnih naprav v železarnah. Podobne naprave bodo letos namestili tudi v nekaterih železarnah na Češkoslovaškem, med drugim v znanem železarskem kompleksu Kladno pri Pragi.

MILOŠ LIKAR

V današnji prilogi Znanje za razvoj poleg novinarjev Dela sodelujejo še: **dr. Borut Justin**, Ljubljana; **prof. dr. Miroslav Kališnik**, Medicinska fakulteta Univerze v Ljubljani; **dr. Nada Lavrač**, Inštitut Jožef Stefan, Ljubljana; **mag. Lucijan Vuga**, Nova Gorica; **Miran Željko**, SCT – Razvoj strojniških aplikacij, Ljubljana.

Rezultati žrebanja z Delom in Kompas-Hertzom na brezplačen ogled varčnih hiš

Najprej se moramo opravičiti, saj zaradi tehničnih težav objavljamo rezultate žrebanja za naš in Kompas-Hertzov izlet z ogledom varčnih hiš v Avstriji z enotedensko zamudo. Žreb je izbral naslednjih 50 prijavljencev, ki jih objavljamo po abecednem vrstnem redu:

1. **Barlič Darja**, Zadružna 17, Ljubljana
2. **Bohinc Marica**, Janeza Puharja 2, Kranj
3. **Bračun Miroslav**, Stolovnik 70, Brestanica
4. **Cizar Biserka**, Trg oktobrske revolucije 6, Ljubljana
5. **Čebašek Rajko**, Kopališka 23, Murska Sobota
6. **Demšar Marko**, Linhartova 15, Ljubljana
7. **Dovžan Jože**, Šmartinska c. 209, Ljubljana
8. **Frćej Jože**, Zgornje Laze 19, Zgornje Gorje
9. **Gobec Jure**, Arja vas 19, Petrovče
10. **Grile Vid**, Matije Blejca 12, Kamnik
11. **Ham Miro**, Ulica Gubčeve brigade 116, Ljubljana
12. **Hobič Klara**, Pri malnih 31, Kobarid
13. **Klemenc Vinko**, Triglavska 17, Radovljica
14. **Jager Stane**, Petrovče 49
15. **Jereb Jakob**, Zasavska 117, Ljubljana
16. **Jerič Franc**, Potok 2, Straža
17. **Jovanović Stojan**, Zasavskega odreda 2, Kamnik
18. **Jurčak Roman**, Pod kostanji 20, Celje
19. **Kalan Franc**, Kocjanova 11, Ljubljana
20. **Kisin Marija**, Mucherjeva 5, Ljubljana
21. **Kolar Bojan**, Miloša Küzmiča 13 a, Murska Sobota
22. **Koklič Rudi**, Klajnškova 4, Celje
23. **Krelj Peter**, Stara cesta 13, Kranj
24. **Kuhar Peter**, Zadraga 17, Duplje
25. **Logar-Pleško Alenka**, Rožna pot 1, Dragomer
26. **Magajna Klemen**, Zadružna 17, Ljubljana
27. **Malovrh Alojz**, Predoslje 134 a, Kranj
28. **Mihelčič Blaž**, Dermotova 5, Ljubljana
29. **Mihelič Nuša**, Ferberjeva 29, Ljubljana
30. **Miklič Gregor**, Šegova 37, Novo Mesto
31. **Mikuž Jana**, Hotedršćica 153
32. **Mohar Jože**, Bukovica 45, Vodice
33. **Obrez Renata**, Šmarjeta 19, Rimske Toplice
34. **Peterlin Ludvik**, Sr. Gameljne 41/c, Šmartno
35. **Pikon Janez**, Tavčarjeva 10, Jesenice
36. **Prosnik France**, A. Tovornika 13, Maribor
37. **Psarn Tomaž**, Cesta 9. avgusta 53, Zagorje
38. **Senica Janez**, Zale 2 a, Radovljica
39. **Simić Milena**, Grablovičeva 26, Ljubljana
40. **Šesek Rado**, Stara Loka 76, Škofja Loka
41. **Šubic Ana**, Tratnikova 56, Ljubljana-Šentvid
42. **Šuklje Stanislav**, Pot na Gorjance 52, Novo mesto
43. **Vesel Savo**, Glavarjeva 12, Ljubljana
44. **Vidmar Peter**, Matenja vas 86, Prestranek
45. **Viher Jože**, Podvin 29, Žalec
46. **Vreček Marija**, Gubčeva 6, Ljubljana
47. **Založnik Jože**, Vitanje 142
48. **Zajec Miha**, Tomšičeva 23, Slovenj Gradec
49. **Zupan Rado**, Kropa 10
50. **Zupančič Janja**, Rotarjeva 1, Ljubljana

KOMPAS Hertz

Kot smo obljubili v razpisu za Delov in Kompas-Hertzov brezplačni izlet, se bomo podali na pot v Avstrijo **v soboto 13. ali 20. aprila**; datum še ni povsem določen, ker se bodo naši strokovnjaki o tem dokončno dogovorili z avstrijskimi kolegi v prvem aprilskem tednu. **Vsekakor pa bomo vse izžrebance o točnem datumu, kraju in uri odhoda pravočasno obvestili po pošti oziroma telefonu.**

Ob tej priložnosti se tudi zahvalujejomo številnim bralcem, ki so poleg psrijavnice za izlet poslali pohvale, mnenja in nasvete v zvezi z našo akcijo »Iščemo najboljvarčno hišo na Slovenskem«; številne med njimi bomo v prihodnje z veseljem upoštevali.

Uredništvo priloge Znanje za razvoj

● *Kraja intelektualne lastnine*

Poti v Evropo si ne bomo utrli na star, naš način...

Marsikaj se pri nas v zadnjih mesecih spreminja. Žal ne povsod tam, kjer bi bilo potrebno. Opozoriti želim na področje, katerega pomen je danes v razvitem svetu (ne samo Evropi) dominanten, pri nas pa tu pretežno še pihajo stari vetrovi. To je intelektualna lastnina, še posebej pa industrijska lastnina (ki je del intelektualne). V primerjavi z nekaterimi drugimi, tudi pomembnimi področji, kjer obstaja spoznanje in splošen konsenz o potrebi spreminjanja vsakodnevne prakse, manjka pa infrastruktura, podatki, informacije, urejeni procesi itd., je na področju, o katerem pišem, ravno nasprotno: Imamo infrastrukturo, podatke, javen, vsakomur (s terminalom ali računalnikom, lahko pa tudi drugače) dostopen informacijski sistem, ki v ničemer ne zaostaja za stanjem v najbolj razvitih delih sveta.

V mislih imam računalniško podprt, po telekomunikacijskih mrežah – online – iz domovine in tujine kadarkoli dostopen informacijski sistem IC–INFO v Informacijskem Centru v Ljubljani. Ni pa spoznanja in znanja niti v strokovnih, kaj šele laičnih krogih za njegovo uporabo. Ne mislim na tehnično (računalniško) znanje, temveč na osnovno strokovno znanje o splošno priznanih in uporabljanih svetovnih formalnih in neformalnih pravilih, konvencijah, možnostih, praksi v svetu . . . Še več: v veliki meri manjka sploh zavedanje o potrebi po pridobivanju in uporabi tega znanja in to kljub temu, da je situacija že takoj za Alpami precej drugačna, da o bolj severozahodni Evropi ali celo Ameriki in zlasti Japonski sploh ne govorim.

Menim, da je tako stanje posledica pomanjkljivost v rednem izobraževalnem sistemu pri nas, saj kolikor vem v srednjih šolah te tematike ni, žal pa je tudi na univerzah ni – razen redkih izjem. Tudi v siceršnji poplavi vseh vrst funkcionalnega izobraževanja za odrasle je ni. Bilo je sicer nekaj poskusov v tej smeri, a so propadli verjetno v skladu z znanim Kolumbovim problemom: kaj je bilo prej: kura ali jajce (izobraževanje o industrijski lastnini ali potreba zanj). Ne spuščam se v ocene in razlage zakaj je tako, čeprav je vsaj nekaj odgovorov na dlani. Problem nepoznavanja in neuporabe možnosti, ki jih pravila industrijske lastnine dajejo, namreč ni le naš, temveč ga ima pretežni del vzhodne Evrope.

Izobraževanje kot dejavnost pa bo morala na tem področju kmalu kaj storiti, problem bo podoben uvajanju računalništva v šole: izobraziti bo najprej treba učitelje.

Nekatera novejša dogajanja pri nas

Problem zaščite avtorskih pravic, nespoštovanje teh pravic, oziroma preprosteje rečeno splošno razširjena kraja na tem področju je bralcem verjetno še v spominu iz objav, ki so spremljale novelo zakona o avtorskih pravicah spomladi 1990. Takrat je, kot najpomembnejša točka, skladno s priporočili WIPO (World Intellectual Property Organization – svetovna organizacija za intelektualno lastnino) bila (končno!) priznana lastninska pravica avtorjev računalniških programov. To je dalo pravni okvir in (samo!) možnost za začetek urejanja tega sicer mnogo širšega področja tako, kot je v svetu običajno. Kar pa ni toliko znano – in v zadnjem času smo priča nekaterim precej surovim kršitvam – pa so kršitve pravic avtorjev znanstvenih, umetniških in strokovnih del, oziroma njihovih dedičev. Te so bile sicer z zakonom zaščitene že prej (!). Kopiranje člankov iz revij in časopisov, ali pa kar celih knjig je pri nas normalen pojav. Le redkokdo pa se zaveda, da je tudi to kraja. V svetu taki pojavi seveda tudi niso povsem neznani, a tam 1. zakone vzamejo resno in jih, če je treba, uporabijo, in 2. v pisana dela ponavadi na prvo stran vključujejo svoja stališča, kaj v smislu reprodukcije dovoljujejo (copyright . . .). To je seveda lahko precej različno in o taki stvari suvereno odločata avtor in založnik. Imeli smo celo čase, ko je oblast priporočala krajo (de facto jo je ukazovala). V času najhujše devizne suše pred nekaj leti so nastale znane republiške koordinacije, kjer se je barantalo, kdo v Sloveniji bo naročil recimo katero revijo. Cilj pa je bil po možnosti samo po en izvod ali pa vsaj čim manj. Res je, da zaradi takega načina izpad nabave tuje literature v Sloveniji ni bil niti približno tako hud, kot v drugih delih države. S tem v mislih je sicer mogoče takšno aktivnost razumeti, v nobenem primeru pa je ni mogoče opravičiti. Po drugi strani pa gre razvoj v svetu v smer, ko velike tuje knjižnice, veliki dobavitelji kopij dokumentov razmišljajo, uvajajo ali pa že imajo uvedene sisteme zaračunavanja kopij tako, da z računom ne krijejo le stroške kopiranja, svojega dela in poštnine, temveč je ustrezen delež zneska na računu namenjen tudi avtorju, oziroma založniku dela, ki so ga kopirali.

Kaj je to blagovna znamka?

Zlasti v sedanjem času stečajev, je veliko govora o blagovnih znamkah – žal je v večini primerov po dveh stavkih jasno, da razpravljalci ne vedo vedno, o čem govorijo. Blagovna znamka (trademark, Warenzeichen) je (tudi formalna) kategorija zaščitene industrijske lastnine. Zaščitena je lahko mednarodno (po Madridskem sporazumu) ali nacionalno. Veliko smo lahko slišali o (na primer) »reševanju blagovne znamke ELAN«. Rabil sem le 3 minute, da sem v računalniški bazi podatkov »YU TRADEMARKS«, ki jo gradi in iz nje storitve nudi Informacijski Center, ugotovil, da ima ELAN (samo od začetka leta 1970 dalje, lahko je še kakšna starejša!) nacionalno v Jugoslaviji registriranih 8 blagovnih znamk: najstarejša »ELAN«, registracija št. 18794, registrirana 14. 1. 1971, najnovejša »ELA STAN« št. 30472 z dne 19. 2. 1981.

Verjamem, da ima glede na svojo dejavnost, (vsaj bivše) ambicije in izvozno usmerjenost tudi kakšno mednarodno.

Katero bomo rešili? Najbrž imajo reševalci namen rešiti dobro ime firme in ne le neko (eno?) njeno blagovno znamko.

Za primerjavo: MARLES ima v istem obdobju (1970–1990) 2, LEK pa kar 537 v Jugoslaviji registriranih blagovnih znamk.

In zdaj poglejmo drugo plat iste medalje: Pričakoval sem serijo blagovnih znamk z imenom PONY (ime sem izbral, ker je sinonim za Rogovo zložljivo kolo, nekoč sila razširjeno pri nas). Blagovnih znamk z nazivom PONY je 7: (samo!) 1 je Rogova (PONY-EXPRESS), 5 jih je last Ameriške firme PONY International Inc., 1 pa HYUNDAY Motor Co. iz (saj že veste!) Koreje. Zadnjo se splača posebej komentirati: prijavljena je bila 20. 7. 1977, registrirana 15. 6. 1981 s številko 35547. Najkrajše rečeno. HYUNDAIevi strategi so že pred letom 1977 planirali (za vsak primer!) zaščito svojega izdelka na našem trgu. Predvidevam, če so to storili v takratni Jugoslaviji, da so podobno ukrepali vsaj v kakih 30 državah. Kdor ne riskira, ne profitira. Ve se, da vsako seme ne vzklije. Vendar, če ne seješ, tudi žet ne boš. Danes žanjejo rezultate svoje (seveda tudi nekoliko tvegane) strategije.

Poudariti moram, da so to **javni** podatki (po definiciji!) in zato vsakomur dostopni. To je namreč pogoj iz mednarodnih konvencij. Velika vrednost INFORMACIJ o industrijski lastnini (patenti, modeli, blagovne znamke) je prav po eni strani njih javnost (kopiranje dovoljeno, patentni uradi so dolžni na zahtevo dobaviti kopijo na zahtevek iz domovine ali tujine). Po drugi pa so prav zaradi njihove velike vrednosti in uporabnosti (pa tudi uporabe!) nastali dobri računalniško podprti informacijski sistemi na mednarodnem in nekaterih nacionalnih nivojih. Ti so med vsemi javnimi informacijskimi sistemi na svetu najbolje koordinirani, pravzaprav standardizirani.

Na tretji problem, ki ga želim izpostaviti, je že opozoril Dr. Marko Kos. Povsem upravičeno opozarja na premajhno uporabo možnosti zaščite lastnega razvoja z instrumenti industrijske lastnine v tujini. Dr. Kos pravi, da vsa slovenska podjetja trenutno (navajam po spominu) nimajo več kot 400 patentov (verjetno misli podeljene in še veljavne) v tujini. Vsekakor je to manj, kot imajo mnoga srednje velika podjetja v tujini.

Podobno kot v prejšnjem primeru sem ugotavljal patentno svetovno stanje v prvih 11 mesecih preteklega leta. V online računalniški pregled sem vključil 1,109.233 patentnih dokumentov z vsega sveta za omenjeno časovno obdobje. Od tega je 184 jugoslovanskih, prijavljenih ali podeljenih v tujini, med njimi 100 slovenskih. Zadnja številka morda ni povsem točna, saj slovenskih ni mogoče ločiti od ostalih jugoslovanskih drugače kot po imenu (nazivu) lastnika (tudi bavarskih ni mogoče ločiti od vseh nemških). Je pa kar vzpodbudna, saj predstavlja 53 odstotkov vseh iz Jugoslavije. To je precej več, kot je običajno ocenjen slovenski delež domačih prijav (30-40 odstotkov). Slovenci se torej tudi po tem indikatorju bolj od jugoslovanskega povprečja nagibamo v izvoz, kar je dobro. Jugoslovanski rekorder je v tem primeru PLIVA iz Zagreba s 24, vendar ji je za petami, kot druga najmočnejša firma KRKA s 17, tretja pa je ISKRA z 9. Ob upoštevanju 1. povprečne svetovne dobe vzdrževanja veljavnosti patentov (cca 5 let), 2. verjetnosti nekaj dalјše dobe vzdrževanja teh redkih naših (verjamem, da so odločitve o prijavah v tujini pri nas precej bolj selektivne kot drugod, zato večja verjetnost za daljšo življenjsko dobo), 3. dejstva, da so v mojem pregledu upoštevani VSI patentni dokumenti (tako objavljene prijave, kot podeljeni patenti) in 4. da niso izločeni dokumenti, člani iste patentne družine, je torej pravilnost Kosove ocene verjetna. To pa seveda opravičuje njegov pesimizem in moje (morda celo nekoliko žaljive) trditve na začetku tega članka.

BORUT JUSTIN

● *Odmev*

MS-DOS 5.0 je že tu

V prilogi Znanje za razvoj je bila 27. marca med računalniškimi novicami objavljena informacija, da bodo uporabniki kmalu dobili novo verzijo operacijskega sistema MS-DOS.

Računalničarje bi radi opozorili, da je MS-DOS 5.0 že nekaj časa na voljo tudi v Ljubljani. Preko ameriškega ROSE BBS se je v krog beta preizkuševalcev operacijskega sistema MS-DOS 5.0 vključil tudi SCT BBS – dobili smo MS-DOS, verzijo 5.00.224 (beta). Vsak, ki ga stvar zanima, si novi DOS lahko skopira in ga preizkusi. Ob tem je ljudi treba opozoriti, da gre za testno verzijo in da je zato dovoljeno kopiranje, ker pa je verjetno v njej še nekaj napak, je treba biti pri uporabi nekoliko previden. (Obstajajo tudi že višje verzije novega operacijskega sistema, ki pa jih žal ni več dovoljeno prosto razširjati).

MS-DOS 5.0 imamo kakšen mesec dni in v tem času se je nabralo že precej izkušenj, o katerih tudi lahko preberete na SCT BBS, ste pa vabljeni, da se še sami vključite s svojimi komentarji, saj bomo dobljene izkušnje, predvsem pa opise morebitnih napak in težav pri delu, čez čas posredovali nazaj v ZDA.

SCT BBS deluje 24 ur dnevno, dostop do njega je prost (BBS deluje na povsem nekomercialni osnovi), potrebujete le računalnik in Hayes kompatibilni modem. Poleg novega DOS-a je na BBS-u seveda še dosti drugih zanimivih in koristnih informacij, zato vas vabimo, da ga pokličete na telefonsko številko: (061) 447-306; parametri za komunikacijo pa so: 2400 bitov/s 8 podatkovnih bitov, 1 stop bit in brez preverjanja parnosti.

MIRAN ŽELJKO

● *Sizifovska pot v inovacijsko družbo*

Inovacije so premalo – če nimamo kapitala

Trenutno obeležujeta problematiko razvoja družbe dva dogodka, ki (v sklopu drugih) kažeta na usodnost odločitev, kako iz dosedanjih vsesplošnih zagat. Za gospodarski razvoj so odločilni faktorji – znanje, kapital in delo (delovna sila), od katerih je najodločilnejši prvi, čeprav očitno ne gre tudi brez drugih dveh. Univerzi predstavljata jedro ohranjanja in razvoja znanja, okoli katerih se splete gosta mreža celotnega inovacijskega procesa, ki se nedvomno začenja v osnovni šoli. Drugo usodno vprašanje je, kam usmerjati pičel družbeni kapital, ali v zdravljenje neozdravljivega ali v ustvarjanje nove kulture, tudi podjetniške seveda, ki je le del obče narodne omike.

Slovenija mora za svojo zgodovinsko potrditev:

- vzdrževati državo,
- vzdrževati in razvijati svojo kulturo.

Če se večkrat primerjamo s Švico in nekaterimi drugimi manjšimi državami, moramo vedeti, da vsaj nekatere od teh imajo močno kulturno zaledje v sosedanjih narodih. Zlasti Švica je v privilegiranem položaju, njeno kulturno podstat predstavljajo močni sosedanji narodi: Nemci, Francozi in Italijani. Mi pa moramo (in bomo morali še bolj) to početi sami; za majhne narode je breme dvojno.

Toda ali imamo kakšne (in kakšne) možnosti na področju inovativnih tehnologij?

Velikokrat slišimo pritožbe inovatorjev, da zanje v tej družbi ni posluha. Znani so primeri (na primer elektronski mikroskop, laserska tehnologija, mikroelektronika, robotika in podobno), da smo bili med pionirji ali pa vsaj zelo zgodnji sledilci razvoja, kasneje pa nas je zmanjkalo.

Zakaj? Ali le zato, ker ni bilo daljnovidnih posameznikov, politikov, gospodarstvenikov? Ker »družba ni imela posluha« za inovacije in inovatorje! Ker prevladujejo slabi človekovi nagoni, nevoščljivost, ljubosumnost, karierizem? Na žalost so dejstva veliko bolj prozaična (čeprav ne moremo oporekati tudi drugim zaviralnim okoliščinam): Ni kapitala za dokončanje inovacijskega procesa, to je za tehnologizacijo (proizvodnjo!) in trženje.

Zaman je izum, ki se ne realizira na trgu (če seveda ne govorimo o fundamentalnih raziskavah). Toda stroški, za izpeljavo zamisli preko raziskav in razvoja v proizvodnjo in trženje, naraščajo skokovito. In v tem lahko poiščemo vzrok, zakaj se pri nas tako veliko inovacijskih pobud kaj klavarno konča – zmanjka sredstev na prvi tretjini ali sredi poti (glej tabelo).

● *In koliko vlagajo največje svetovne družbe npr. s področja farmacevtike v razvoj in raziskave?*

Prvih deset:

Bayer (Nemčija)	*(vse 1987) 761 mio USD*
Hoechst (Nemčija)	*620 mio USD*
Ciba-Geigy (Švica)	*607 mio USD*
Hoffmann-La Roche (Švica)	*587 mio USD*
Merck & Co (ZDA)	*566 mio USD*
Eli Lilly (ZDA)	*466 mio USD*
Sandoz (Švica)	*452 mio USD*
Bristol-Myers (ZDA)	*432 mio USD*
Boehringer-Ingelheim (Nemčija)	*424 mio USD*
Glaxo (Velika Britanija)	*394 mio USD*

Letošnji proračun Republike Slovenije znaša približno 6 milijard dolarjev, nekako toliko kolikor ima prodajne realizacije Merck&Co! Če sedaj preračunamo, koliko znašajo investicije v tehnologizacijo in tržene rezultatov raziskav in razvoja, pridemo do astronomskih številk. Zato ni čudno, da morajo biti take družbe usmerjene na svetovni trg, saj sicer ne bi mogle zagotoviti vračanja vloženih sredstev.

Opravili smo zanimivo testiranje jugoslovanskih »proizvajalcev farmacevtskih proizvodov«. Dejansko se zanima znana nemška hiša za proizvodnjo in promet s farmacevtskimi proizvodi, za sodelovanje z našimi farmacevtskimi tovarnami, pri čemer bi tudi kopovala surovine (to v faramcevtiki pomeni nekaj več, kot pa v drugi industriji, kjer takoj pomislimo na les in rudnine . . ., torej najnižjo stopnjo predelave, v farmacevtiki so surovine že zelo visok tehnološki proizvod). Odziv naših tovarn je bil kaj klavrn, surovine v pretežni večini uvažajo . . . Za razvoj pa ni sredstev! In še manj za zgraditev proizvodnih zmogljivosti.

Razvojni boj je v svetu neizprosen. Poglejmo si le izsek s področja farmacevtike, ki to odraža (glej grafikon). Posamezne multinacionalke vlagajo v razvoj in raziskave do četrtine svoje prodajne realizacije: koliko je šele treba kapitala za njihovo tehnologizacijo in trženje! Očitno kaj takega lahko prenese le svetovni trg.

Naša rešitev je le v odprtosti

Podobno velja tudi za druga področja tehnike. Zato je upravičeno vprašanje ali sploh imamo kakšne možnosti za prodor v svet visokih tehnologij?

Odgovor najdemo v vsesplošni odprtosti in ustvarjanju pogojev za realizacijo te odprtosti. Vsesplošna odprtost v smislu vključevanja naših inovacijskih potencialov v svetovna dogajanja; univerzi na prepihu mednarodnih standardov kakovosti, inštituti v tekmovanju navznoter in navzven, zanimivi za prihod tujih strokovnjakov in predavateljev, ne le za odhod naših v tujino, vabljivi za tuja vlaganja . . . To bi bila vsesplošna odprtost – v obe smeri, od nas in k nam!

Toda za to je treba ustvariti pogoje, da se taka odprtost realizira. Ustvarjena mora biti politična in gospodarska stabilnost (o različnih vrstah stabiliziranja govorimo pri nas že najmanj četrt stoletja); brez te ne bo niti prepotrebnega kapitala za dokončanje inovacijskega kroga. Če pa se inovacijski krog ne zapre, je zaman vsako vlaganje v razvoj in raziskave, saj so same sebi namen – ali še slabše, trošimo za nekaj, kar nam nič ne da.

Seveda je tak sklep ciničen in sam nikakor ne sodim med tiste, ki bi se zavzemali za kaj takega, prav nasprotno. Toda neizpodbitno dejstvo ostaja, da bomo pri ohranitvi sedanjega stanja znani le po »brihtnih« posameznikih, ki shirajo doma ali pa gredo zaradi realizacije svojih zamisli v tujino. Nikakor pa nam ne bo uspelo prebiti se med razvojno uspešne narode. Izumljali bomo brez upanja, da bi to prineslo narodu nova bogastva, ali celo, da bodo izum dokončali in z njim bogateli tujci.

LUCIJAN VUGA

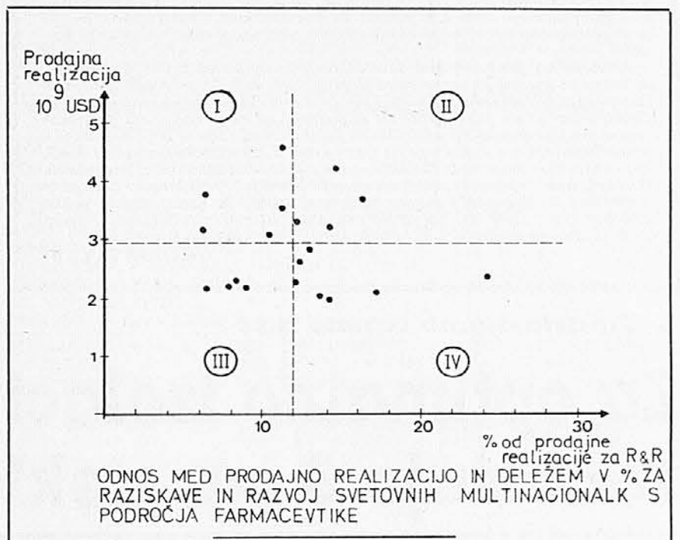

ODNOS MED PRODAJNO REALIZACIJO IN DELEŽEM V % ZA RAZISKAVE IN RAZVOJ SVETOVNIH MULTINACIONALK S PODROČJA FARMACEVTIKE

Ugotovitve, ki se nam ponujajo ob analizi grafikona:

KVADRANT II: Velik obseg prodajne realizacije in nadpovprečna vlaganja v razvoj v grupaciji:

Hoechst	
Ciba-Geigy	največje možnosti za
Sandoz	nadaljnji razvoj
Bayer	

KVADRANT I: Velik obseg prodajne realizacije in podpovprečna vlaganja v razvoj v grupaciji:

Merck & Co	vztrajnost prodajne mase jih še žene naprej, toda vlaganja v razvoju so v grupaciji podpovprečna, kar lahko v podskupini povzroči selekcijo
Pfizer	
American Home	
GLAXO	
Takeda	

KVADRANT IV: Podpovprečna prodajna realizacija, toda nadpovprečna vlaganja v razvoj:

ICI	
Hoffman-La Roche	
Boehringer-Ingelheim	dobre možnosti za nadaljnji
Upjohn	razvoj in za prodor
Eli Lilly	v vodilno skupino
Rhone-Poulenc	
Smith Kline Beckmann	

KVADRANT III: Podpovprečna prodajna realizacija in podpovprečna vlaganja v razvoj v grupaciji:

Sankyo	podskupina, ki ima podpovprečno prodajno realizacijo in podpovprečna vlaganja v razvoj v grupaciji, obstojajo možnosti, da te družbe zaidejo v težave v neizprosnem medsebojnem tržnem boju
Abbott	
Warner Lambert	
Bristol-Myers	

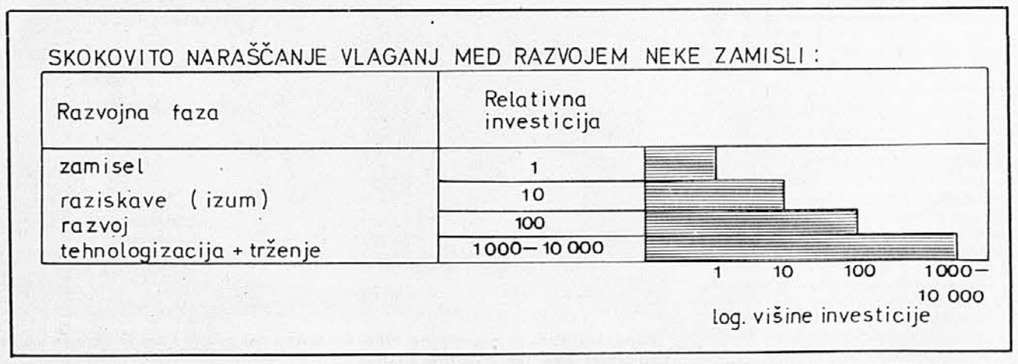

● *O ukrepih za izboljšanje študijskega procesa*

Usklajeni pogledi o prenovi visokošolskega študija

Pred približno letom dni smo na tem mestu poročali o rezultatih ankete »Mnenja učiteljev in drugih znanstveno-pedagoških delavcev obeh slovenskih univerz o aktualnih problemih študija« (Delo 28. 2. 1990 in 7. 3. 1990). Takrat smo zapisali, da je 16-odstotni vzorec znanstveno-pedagoških delavcev najbolj kritično ocenil financiranje, opremo in prostorske razmere kot poglavitne vzroke za premajhno učinkovitost študijskega procesa. Anketo smo imenovali »diagnostična«, ker smo z njo poskušali ugotoviti pomanjkljivost dodiplomskega vzgojno-izobraževalnega procesa na univerzah v Ljubljani in Mariboru.

Zavedali pa smo se, da je mogoče pozitivno vplivati na študijski proces tudi z »notranjo prenovo«, za katero niso nujna velika finančna sredstva, temveč predvsem znanje in zavzetost visokošolskih delavcev. Z drugo anketo, ki smo jo imenovali »terapevtska«, in smo jo izvedli na istem vzorcu vprašanih oseb, smo želeli preveriti, ali naši univerzitetni profesorji in sodelavci poznajo didaktične ukrepe, ki bi lahko izboljšali študijsko učinkovitost.

Anketa je bila izvedena poleti 1990, v sklepnem letu projekta »Dolgoročni razvoj visokega šolstva«. To je morda eden od vzrokov, da je na anketo po eni urgenci odgovorilo le 150 do 335 vprašanih oseb. Čeprav je moč oporekati reprezentativnosti tega vzorca, pa rezultati, zlasti odprti odgovori kažejo na visoko stopnjo strokovnosti in angažiranosti tistih znanstvenopedagoških delavcev, ki so podali svoja stališča.

Avtorji te ankete so bili isti kot pri prejšnji, rezultati pa so prikazani v elaboratu »Mnenja visokošolskih učiteljev in drugih znanstveno-pedagoških delavcev obeh slovenskih univerz o potrebnih ukrepih za izboljšanje študijskega procesa« (Center za razvoj univerze, Ljubljana, februar 1991).

Vprašanja v anketi so bila zaprtega tipa, pri čemer je bila najpogosteje ponujena možnost, da anketiranci odgovore v okviru Likertove lestvice z označbo stopnje svojega strinjanja ali nestrinjanja v razponu od –2 do +2. Povsod pa so bila dodana tudi odprta vprašanja, ki so vabila k prostemu oblikovanju pripomb, mnenj in stališč; vprašane osebe so te možnosti izdatno uporabljale.

Glede vzorca te druge ankete moramo povedati, da so bili za razliko od prvega vzorca izpuščeni respondenti iz umetniških akademij, zato ker so v prvi anketi zaradi svojih specifičnosti močno izstopali iz okvira univerze. Razen tega so iz vzorca druge ankete zaradi abstinence izpadli respondenti vseh viših šol razen dveh (Višje šole za zdravstvene dealvce in Višje upravne šole). Tako veljajo ugotovitve te ankete predvsem za fakultete in visoke šole obeh slovenskih univerz.

Profesorji poznajo rešitve

V večini primerov so znanstveno-pedagoški delavci soglašali s predlaganimi rešitvami in jih podprli. Izjem je bilo zelo malo.

Izhodišča – Večina je podprla stališče, da je potrebno pri načrtovanju vsebine študijskih programov najbolj upoštevati razvoj znanosti pa tudi potrebe prakse. Pri načrtovanju obsega vpisa pa bi morali predvsem upoštevati potrebe po diplomantih pa tudi opremo, financiranje in prostore.

Organizacija študija – Glede stališča, da je treba ukiniti stopenjski študij, ni bilo enotnega mnenja, prevladovalo pa je pritrdilno, zlasti na ljubljanski univerzi. Proučiti in omogočiti je treba prehod iz enega programa v drug program pa tudi z ene visokošolske ustanove na drugo. Študentom je treba priznati ustrezne izpite, opravljene na drugih ustanovah.

Smotri in vsebina programov – Jasneje je treba opredeliti študijske smotre programov, ki bi morali biti med seboj bolj usklajeni ter bi jih moral podrobno poznati vsak študent. Poudariti je treba tako izobraževalne kot vzgojne smotre. Med izobraževalnimi smotri je treba najbolj izpostaviti ustvarjalno mišljenje pa tudi znanje. Med vzgojnimi smotri pa velja poudariti vrednote iz etike poklica pa tudi etike raziskovalnega dela in vrednote za življenje v demokratični družbi. Usklajevanje cilja in vsebin posameznih predmetov bi moralo biti rezultat skupinskega dela učiteljev.

Program bi moral biti izvedljiv ob 40-urnem tedenskem delavniku študenta, ki obsega tako organizirani kot individualni študij. Letno ne bi smelo biti več kot osem predmetov. Potrebno je integrirati sorodne predmete.

Študenti – Potrebno je natančneje opredeliti predznanje študentov, potrebno za vpis. Večina je menila, da naj bi za vpis zadoščala matura, le izjemoma je potreben še sprejemni izpit. Študenti lahko izražajo svoja stališča o študijskem procesu s pomočjo ankete.

Učitelji in sodelavci – Nosilci predmetov bi morali dokazati, da obvladajo visokošolsko didaktiko, skrbeti bi morali za pedagoško usposabljanje svojih sodelavcev, poskrbeti bi morali za ustrezen učbenik (lasten, preveden ali tuj), za ustrezno in dostopno obvezno literaturo in imeti vsaj enkrat tedensko govorilne ure.

Nekatere pedagoške naloge bi lahko zaupali podiplomcem pa tudi mladim raziskovalcem, na nekaterih področjih pa tudi starejšim študentom (demonstratorjem). Za asistenta je potreben magisterij, na nekaterih področjih tudi specializacija.

Za učiteljevo pedagoško delo ne sme biti namenjenih tedensko več kot 11 ur, v tem okviru ne sme imeti učitelj več kot 6 ur predavanj. Učitelju mora ostati dovolj časa za raziskovalno in strokovno delo, kar se bo obrestovalo v boljši kvaliteti njegovega pedagoškega dela.

Didaktika – Glede priporočila, da je treba zmanjšati število predavanj, ni bilo enotnega mnenja, čeprav je glede tega prevladovalo pritrdilno stališče. Povečati bi bilo treba število ur za delo v malih skupinah, konzultacij, seminarjev, vaj.

Način organizacije pedagoškega dela bi moral zahtevati sproten študij. Način obravnave snovi naj bo problemski. Najbolj nadarjene študente je treba vključiti v raziskovalno delo, vse pa uvajati v znanstvenoraziskovalno mišljenje. Delovno prakso v podjetjih in ustanovah je treba povezati s smotri študija.

Glede maksimalnega dopustnega števila študentov na vajah so odgovori močno variirali po različnih ustanovah, od enega do več kot 25, povprečno največje dopustno število pa je 13.

Tudi popoldne in zvečer bi morale biti za študente dostopne knjižnice, mediateke, računalniške in druge storitve.

Preverjanje in ocenjevanje – Občasno vrednotenje rezultatov študija (kolokviji, testi) je obvezna sestavina študijskega procesa. Ocena iz občasnega vrednotenja lahko prispeva k višji izpitni oceni. Ni pa soglasja o tem, ali negativne ocene iz občasnega vrednotenja smejo vplivati na možnost opravljanja izpita ali na izpitno oceno. Kaže, da v tem pogledu v zavest naših učiteljev ni prodrlo stališče nekaterih didaktikov, da občasno vrednotenje (formativna evalvacija) služi predvsem povratnemu informiranju študentov (samopreverjanju) in učiteljev, kateri vzgojnoizobraževalni cilji so bili doseženi in kateri ne. Prav tako menijo nekateri pedagoški teoretiki, da občasno vrednotenje znanja ne bi smelo predstavljati delnih izpitov, ki bi eventualno nadomeščali končni izpit (sumativno evalvacijo).

Odločno je bilo podprto stališče, da izpiti ne smejo motiti rednega študijskega procesa (kar lahko dosežemo s spoštovanjem študijskega koledarja in izpitnih obdobij, omejenih upr. na junij, september in februar). Podprto je bilo stališče, da sme študent opravljati izpit največ trikrat, pri čemer je tretji izpit komisijski. Ni pa bilo enotnega stališča o priporočilu, naj nosilec predmeta na komisijskem izpitu ne bo izpraševalec. Kaže da taka praksa, uveljavljena na nekaterih evropskih fakultetah, trenutno pri nas še nima podpore.

Visokošolske ustanove bi morale enkrat letno ugotavljati in odpravljati vzroke za slab uspeh na strani študentov kot tudi na strani visokošolske organizacije. Ob kvalitetnem pedagoškem delu (in študiju!) bi moralo v roku opravljati svoje obveznosti in napredovati najmanj 60% študentov (kar znatno presega sedanjo propustnost na večini naših visokošolskih ustanov).

Svetovalno-razvojna dejavnost – Jasno podporo je dobilo stališče, da je potrebno na posameznih visokošolskih ustanovah organizirati svetovalno-razvojno dejavnost z naslednjimi nalogami: proučevanje problemov študija in predlaganje ukrepov za izboljšanje, svetovanje učiteljem, ki žele izboljšati svoje pedagoško delo, organiziranje seminarjev za učitelje iz visokošolske didaktike, svetovanje študentom, ki imajo probleme pri študiju.

Prisluhnimo izkušenim

Poročilo o ugotovitvah te »terapevtske« ankete zaključujemo s pozivom odgovornim dejavnikom na visokošolskih organizacijah, v upravnih organih, pristojnih za znanstvenoraziskovalno in vzgojnoizobraževalno dejavnost ter v ustreznih telesih republiške skupščine, da zagotovijo pogoje za nenehno izboljševanje študijskega procesa na univerzitetni ravni. Potrebno je tudi podpirati pobude razgledanih in prizadevnih univerzitetnih učiteljev, ki poznajo probleme univerzitetnega študija in vedo za njihove rešitve.

MIROSLAV KALIŠNIK

Izšla je aprilska številka revije MOJ MIKRO

Iz vsebine:

- **Ustavite rotacijo:** Kot smo obljubili, Moj mirko prvi med jugoslovanskimi računalniškimi revijami objavlja poročili s CeBita v Hannovru in sejma glasbene industrije v Frankfurtu. Zamudili smo vse tiskarniške roke, zamešali podpise pod slikami – in kot vedno izšli pravočasno. Tisk časopisov in revij. Hvala!
- **Priloga:** Objekti v računalniški grafiki (3 in konec).
- **Hardver:** Emulator AT-once popelje vašo amigo v svet AT-jev.
- **Uporabni programi:** Miha Mazzini riše s Corel Drawom. Kappa – lupina za razvoj na znanje oprtih sistemov. Open Access 2.1 – YU simfonija. Chamaeleon 1.0 – emulator ST za amigo. Uporabna programa za C 128 in CPC.
- **Zanimivosti:** Vrzite miške v smeti – prikotalila se je sledna kroglica. Če se vam zatika tipkovnica, je vaš PC morda okužen z virusom Keypress. Simulacija letenja Wings: Rdeči baron preži na vas.

Moj mikro, revija, ki drži besedo.

● *Sodobna sanacija vlažnih stavb*

Nerjaveče jeklo proti vlagi

Samo tisti, ki je že kdaj bival ali delal v vlažni stavbi, ve, kako velika nadloga je vlaga in kako težko se je je znebiti. Od tod tudi prepričanje, da je pravzaprav ceneje graditi na novo, kot pa vlagati denar v vlažne zidove. Toda podirati razmeroma ohranjene objekte samo zato, ker so vlažni, je pravzaprav zelo negospodarno, saj je z ustreznim sanacijskim postopkom mogoče rešiti marsikatero stavbo. Z običajno zamudo prodira to spoznanje v zadnjih letih tudi k nam.

Najnadležnejša in najtrdovratnejša je kapilarna vlaga, ki napada predvsem starejše, pa tudi vse več po vojni zgrajenih objektov, ki so nastajali v času, ko še ni bilo na voljo sedanjih izolacijskih materialov. Slabo izolirani temelji omogočajo vlagi, da vztrajno leze navzgor in še najučinkoviteje se ji je mogoče postaviti po robu tako, da ji s temeljito izolacijo pač presekamo pot.

V svetu in pri nas je v uporabi več različnih načinov takih sanacij in enega od teh – tako imenovani HW sistem – je k nam vpeljalo podjetje »Inpos« iz Celja, ki je zdaj tudi edini izvajalec tega postopka v Jugoslaviji. Menili so pač, pravi direktor **Ivan Pfajfar,** da je bolje, kot na silo iskati nekaj novega, uporabiti v svetu že uveljavljeno in preizkušeno odločitev. HW postopek pa že nekaj let kot najkakovostnejšega uporabljajo zlasti v Avstriji, Nemčiji, Franciji, Veliki Britaniji, Švici in skandinavskih državah. **Franc Vranič,** vodja Inposove gradbene operative, ga podrobneje takole opisuje: »Gre za horizontalno izolacijo temeljev z valovitimi ploščami iz nerjavečega kromovega jekla, ki jih s posebnimi stroji s pomočjo visoke udarne frekvence vbijamo v zid. Ker iz sten ni treba odstranjevati opeke, se zidovi ne posedejo, postopek pa lahko opravimo zunaj ali znotraj objekta. Morda bo koga zanimalo, kako je po posegu v statiko stavbe. Tovrstne raziskave so opravili na münchenski in dunajski gradbeni fakulteti in ocene so bile odlične.«

Brez vlage v nekaj dneh

Vsaj še troje značilnosti HW postopka je za naročnika verjetno posebej zanimivih: sanacijo enodružinske hiše konča izvajalec lahko že v treh, štirih dneh, pri tem »rani« le kakih 15 centimetrov ometa, nerjaveče plošče proizvajalca Krupp-Stahl pa po mnenju Tehnične univerze v Münchnu zagotavljajo neomejeno trajnost izolacije. Seveda pa je postopek relativno drag.

V Evropi so doslej po HW postopku izolirali že več kot 32 tisoč objektov, od teh pa Inpos v Jugoslaviji kakih štiristo. Med tako saniranimi stavbami niso samo stanovanjske hiše, temveč tudi poslovni, sakralni in drugi kulturni objekti, pri nas na primer Djakoviški samostan, pa vzorčna stavba železniške kolonije v Mariboru, pokopališki objekt na celjskem pokopališču in številni drugi. Postopek, ki je v svetu prejel že veliko diplom in priznanj in ki ga pri nas še zlasti zagovarja gradbeni inštitut v Zagrebu, so pred dvema letoma s posebnim priznanjem nagradili tudi na gradbenem sejmu v Gornji Radgoni.

IVICA BURNIK

● *High-tech v arhitekturi*

Veličastne stavbe ali le veličastne napake?

High-tech s svojo industrijsko estetiko, izvirajočo iz fascinacije nad moderno tehnologijo, velja za eno najbolj provokativnih smeri med novejšimi trendi v arhitekturi. Podobno kot večina uspešne arhitekture je bil vselej delež zelo nasprotujočih si ocen in polariziranih mnenj, bodisi občudovanja, še bolj zgražanja.

Predstavniki te smeri, med katerimi sta najizrazitejša **Richard Rogers** in **Norman Foster**, so bili najbolj plodni v osemdesetih letih. Značilno zanje je, da so vselej odrekali high-techu značilnosti stila in ga opredeljevali kot pristop. V skladu s tem tudi arhitekturni jezik ni nikoli doživel visoke artikulacije, niti niso bili formirani estetika ali pravila kompozicije, ampak je celotna podoba objektov ostajala navidezno nedodelana. Ne glede na to, da snovalci niso priznavali nekih temeljnih pravil tovrstnega projektiranja, je mogoče značilnosti high-techa strniti v šest bistvenih kategorij.

Navzven obrnjena notranjščina

Delovanje in struktura stavbe sta izpostavljeni, odkriti na fasadi – kot posebna oblika ornamenta ali skulptura. Zagovorniki high-techa so to med drugim pogojevali z možnostjo enostavnega prilagajanja in posodabljanja hitro spreminjajoče se tehnologije brez posegov v notranjščino. Glavni primer je Rogersova tovarna Inmos v Newportu (Wales), ki je v osemdesetih, spričo svoje inženirske podobe, razvnemala debate in v katero se je obregoval princ Charles. V ospredju je seveda funkcionalna in ne vizualna logika in kljub kvalitetam te arhitekture, njeni prefinjenosti, pride funkcija do izraza ob ogledovanju od daleč ali iz neposredne bližine, medtem ko vse ostalo ustvarja dokaj konfuzno podobo.

Očitki kritikov letijo na račun razkazovanja samega delovanja stavbe in njene strukture, češ da ne gre samo za precej drago igračkanje, pač pa še za neke vrste sprevrženi simbolizem. In prevladujoča tehnologija je lahko ustrezna rešitev za tovarno, ki se hoče ponašati s svojo tehnološko prevlado, medtem ko je v drugih primerih zelo vprašljiva.

Poveličevanje tehnološke funkcije stavbe

Poudarjanje konstrukcijske logike, vsega tistega, kar odgovarja na vprašanja »kako, kaj, zakaj« takšna stavba, razkazovanje spojev, pričvrstitev, robov, vodov, povzoča intelektualno jasnost, ki ugaja vsemu otroškemu in raziskovalnemu v človeški naravi. A stavba, pri kateri je izraženih toliko stvari, da ne obstoji nobena hierarhija, ustvarja tudi določeno zmedo. Morda je najbolj zgovoren primer zgradba medicinske fakultete v Aachnu v Nemčiji, eden posebno dolgotrajnih high-techovskih projektov, ki je nastajala od leta 1969 do 1984 in ki je videti kot naftna rafinerija, postavljena na vrh javne zgradbe: s stolpiči, kanali, mostovži naj bi plastično izražala žlobudravost, ki je popularna med zdravniki in pacienti.

Poveličevanje funkcije stavbe pogosto pomeni razkazovanje objektov v njihovem delovanju: industrijskih komponent, opreme, žerjavov; vse to je tako običajen del tovrstnih gradenj, kot sta na primer timpanon in sklepnik pri klasični arhitekturi in ustvarja vtis, da je stavba stalno v procesu konstrukcije. Morda največja dilema, izvirajoča iz tega, pa je naslednja: stavbe s tako perfekcionističnimi mehanizmi obljubljajo tehnično dovršenost, obenem pa brezpogojno čaščenje tehnologije terja ogromno denarja za fleksibilno opremo, pa čeprav ta venomer stoji.

A vsaka stavba je podvržena staranju – tudi tiste, ki simbolizirajo tehnično popolnost in inovativnost, le da zanje veljajo mnogo strožji kriteriji, ko jih naposled načne zob časa. Nobenih otipljivih dokazov sicer ni, da bi high-techovske gradnje pestilo bistveno več težav kot katerekoli druge, a razočaranje ljudi je neprimerno večje, ko se prefektni mehanizem pokvari.

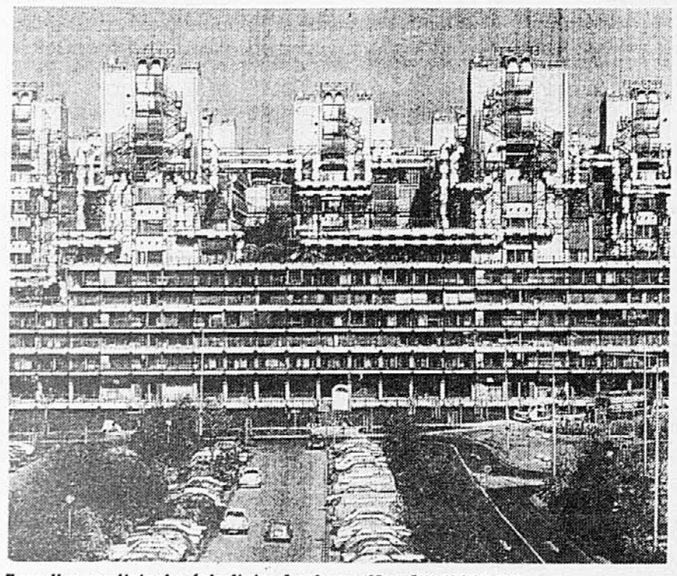

Zgradba medicinske fakultete, Aachen v Nemčiji (1969-84)

High-tech, ki obljublja več, kot zmore katera koli tehnologija – odlično funkcioniranje in uporabnost v nedogled – lahko tudi odpove.

Transparentnost, plastenje, gibljivi sistemi

Vse te tri estetske kvalitete so poudarjene do skrajnosti. Množična raba stekla in prosojnih gradiv, kopičenje stopnic, cevi, različnih struktur, naglašena raba premičnih stopnic in dvigal, so ene do temeljnih značilnosti high-techa. Pri londonskem Lloyd's ali Hongkong Bank v Hong Kongu so zapleteni mehanizmi prosojnih elevatorjev, ki se premikajo z neverjetno lahkotnostjo, podoba, ki jo je veselje ogledovati, čeprav je njihova funkcija simobliziranje stalnega in nikoli pojenjujočega pretoka denarja.

Kričeče barve

Pri Pompidoujevem centru v Parizu ali Inmosovi tovarni uporablja R. Rogers žive barve v enaki meri, kot to počno inženirji, ki na ta način ločujejo različne uporabnosti in dejavnosti, da bi bile te čim bolj enostavno razumljene in učinkovito uporabljane. To razlikovanje, ki je smiselno v oljni rafineriji ali v ladijski strojnici, je povzročilo tako pogosto primerjanje high-techovskih stavb z omejenima industrijskima tipoma, kot da bi bila ta edinole relevantna. Prav zaradi tega sta Rogers in Foster pri nekaterih svojih kasnejših realizacijah poenostavila barvno izbiro in se približala t. i. »srebrni estetiki«, paleti sivih tonov.

Vendar ima uporaba divjih kričečih barv v high-techu vlogo asociacije, ki ni nič manj pomembna, kot je v inženirstvu funkcionalnost. Živo rumena, kričavo rdeča, divje modra – to so barve industrijskih strojev, športnih avtomobilov, ladij, traktorjev, pravzaprav večine tehničnih predmetov časa, ki ga živimo. Te barve se navezujejo na sedanjost in prihodnost, predvsem pa na vse, kar je razbremenjeno spon preteklega, referenc historične arhitekture. To je arhitektura ladij in počitnic, ki je ne teži minulo.

Lahkoten filigran napetih niti

Lahka kovinska prečna napenjalka je za high-tech tisto, kar je dorski steber za klasično arhitekturo – je vizualni znak in pripomoček za ureditev. S strani kritikov je pogosto slišati očitke, češ da takšne strukture pomenijo razpad gmote in ne ustvarjajo pozitivnega prostora. Graditelji pa pri tem prisegajo na brezmejne možnosti širitve, dovzetnost za spreminjanja, prilagajanja.

Prepričanje o znanstveni in tehnološki kulturi

Osnova vse high-techovske gradnje je trdno prepričanje v futuristično obljubo o neznanem, ki šele čaka na odkritje. To se pravzaprav odraža bolj v samih pristopih v arhitekturi (odnos do materiala, barv, inovacij) kot pa v principih kompozicije. Rezultati takšnega snovanja so pogosto odprti, fragmentarni prostori ali v najslabših primerih celo kaotičnost in konfuznost. Velik del high-techa, ki mu ne uspe postati arhitektura, ima prav to napako, da je poskušal vključiti preveč inovacij istočasno. Podobne posledice ima lahko tudi timsko delo, pri katerem hkratno kreiranje posameznih delov povzroči odsotnost celovitosti.

A ob tem ne smemo prezreti vseh tistih dobrih dizajnov, ki jih preveva neverjeten optimizem v prihodnost znanosti in v tehnološki napredek, čiste in elegantne inženirske rešitve, ki so kot nalašč ustvarjene za funkcije, ki jim služijo. Resnici na ljubo so to v glavnem tovarne in drugi industrijski objekti, raziskovalni centri, letališča, športne hale; to so tisti stavbni tipi, za katere je obveljal high-tech kot »pravi stil«. Problemi so porajajo drugod, v mestih in pri stikih s simbolnimi zgodovinskimi arhitekturami, kjer high-tech ostaja tujek.

SAŠA VIDMAJER

Patentirana kritina

Ustvarjen za ravne strehe, vendar uporaben tudi za drugačne rešitve – tako opisujejo nedavno patentirani sistem »Riverclack«, produkt italijanske firme Iscom, ki predstavlja alternativo sintetičnim in bitumenskim kritinam. Med njegovimi številnimi izboljšavami omenjajo predvsem zmožnost zadrževanja vode tudi pri najhujših nalivih, odpornost na ultravijolične žarke in vse atmosferske vplive vključno s kislim dežjem in na dejstvo, da gre za material, ki se ne stara.

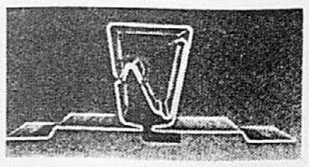

Glavna prednost sistema je sposobnost ublažitve razlik, ki nastajajo zaradi raztezanja in krčenja, kar je posledica temperaturnih razlik. Plošče za kritino so izdelane iz aluminija, okvirji iz nerjavečega jekla, stiki pa spojeni z vzmetmi, katerih oblika izhaja iz neskončne vzmeti in ki se premikajo in dilatirajo brez ustvarjanja napetosti v nosilni konstrukciji. Najpomembnejša novost so stiki trapezne oblike, pri katerih je sistem tesnenja razvit na več ravneh. Tako je stična točka odmaknjena od mokrih površin, oblika stika preprečuje prepuščanje vode, kot zadnji del varnostnega sistema pa učinkuje mini drenažni kanal. Raztezanje dokončno absorbira najlonski trak, ki istočasno povezuje dve plošči in amortizira njun stik s konstrukcijo objekta.

S. V.

Neoseptolete, antiseptik za usta in žrelo – brez sladkorja

Vnetje v ustih in žrelu so največkrat virusnega izvora, ki se lahko sprevržejo tudi v hujše bakterijske infekcije, ki jih spremljajo obilni izločki in obloženi mandeljni.

Pri običajnih blažjih infekcijah dihalnih poti je učinkovito lokalno zdravljenje z antisepti, ki olajšujejo subjektivne težave vnetja, kot so bolečine pri požiranju, pečenje v ustih in žrelu.

V ta namen je mogoče uspešno uporabljati tablete za sesanje, ki vsebujejo enega ali več antiseptikov s širokim protibakterijskim delovanjem, ki pa učinkujejo še fungicidno in antivirusno. Po besedah strokovnjakov je smotrna tudi kombinacija antiseptikov z eteričnimi olji (na primer evkaliptusa, mete, mentola itd.), ki delujejo antiseptično in lokalno anestezijsko.

V Krkini enoti Zelišča so pripravili novo vrsto pastil neoseptolete, ki vsebuje antiseptik cetilpiridinijev klorid, ki uničuje vrsto bakterij in glivic, v določeni meri tudi zavira razvoj virusov.

Na ta način blaži vnetja v ustih in žrelu, predvsem pa preprečuje razvoj hujših bakterijskih vnetij. Kot zatrjujejo strokovnjaki v Zeliščih, cetilpidinijev klorid zaradi posebnih lastnosti prodira tudi na težko dostopna mesta sluznice in žrela ter zavira rast bakterij v plaku.

Pastile neoseptolete vsebujejo sorbitol in manitol, zelo pomembno pa je, da ne vsebujejo sladkorja, ki ga bakterije potrebujejo za rast. Zato so primerne tudi za diabetike, ne kvarijo zob, učinek antiseptika pa je v brezsladkorni osnovi neprimerno boljši. Priporočajo jih pri blažjih infekcijah ust in žrela, za zaščito pri gripoznih in prehladnih obolenjih in pri vnetju dlesni in sluznice; niso primerne za otroke mlajše od treh let.

D. B.

● *Kaj (ne) vedo mladi o spolnosti in aidsu (3)*

V svetovalnici za srečno mladost odkrito o spolnosti

Za mladostnike, to je približno dvajset odstotkov ljudi, ki svoja leta izražajo z »najst«, so lahko njihovi mozolji in nesrečne ljubezni vir ravno tako hudih stisk, negotovosti in razočaranj, kot je to pri odraslih na primer zaradi poslovnih težav ali napetosti med partnerji oziroma sodelavci. In niti ni nujno, da bi bile v družini kdo ve kako velike težave, tudi v urejenem domu, kjer vlada sproščenost in zaupanje, se včasih zgodijo stvari, posebej so to vprašanja, povezana s spolnostjo, ki jim sami niso kos.

Tedaj je dobro, če mladi, starši in učitelji vedo, da **v šolskem dispanzerju Zdravstvenega doma Ljubljana Center na Metelkovi 9 (blizu železniške in avtobusne postaje) obstaja Svetovalnica za zdravo in srečno mladostništvo.** Na individualnih in skupinskih srečanjih se mladi lahko pogovorijo o ljubezni in spolnosti, »vse o medčloveških odnosih, posebno med žensko in moškim, o zaščiti pred nezaželeno nosečnostjo, o problemih in boleznih, ki so v zvezi s spolnostjo« in »starši in učitelji, ki bi radi pomagali mladim na poti v odraslost in jim svetovali o zdravi, osrečujoči spolnosti, lahko izvejo, kako to storiti na četrtkovih pogovorih . . .«

● *Pripravljajo pa tudi posebna predavanja za vzgojitelje, učitelje in starše, ki se ukvarjajo z mladostniki. Vsak prvi četrtek v mesecu popoldne ob 17. uri v sobi 30 jih vodi ginekologinja dr. Grozdana Bregin-Šormaz. V aprilu bo to predavanje jutri, v četrtek, 4. aprila, tudi ob 17. uri.*

Svetovalnica za zdravo in srečno mladostništvo, dela šele nekaj mesecev. Ni bilo slišati, da bi jo posebej popularizirali v javnosti, vendar je doslej prišlo na individualne pogovore več kot 350 mladih, več kot 500 jih je bilo na skupinskih srečanjih. Najbrž je pomembno to, da lahko pridejo kateri koli dan dopoldne, brez naročanj ali kakršnih koli formalnosti, v parih ali posamič, da pridejo dekleta zelo hitro, skoraj brez čakanja, do ginekologa oziroma nasvetov za kontracepcijo.

Liberalna zakonodaja ne povečuje števila splavov

»Pogovarjamo se o posledicah prezgodnje spolnosti,« pripoveduje o tem **dr. Polona Jerman-Kačič**, »ker adolescenca, to je obdobje med petnajstim in devetnajstim letom ni primeren čas za rojevanje, predvsem zaradi socialnih razlogov (šolanje, zaposlitev, izgubljena mladost), zato se večina deklet odloči za splav. Po podatkih iz ljubljanske porodnišnice je sicer lani rodilo 4,3 odstotka deklet v starosti do 19. leta.

● *Svetovalnica za zdravo in srečno mladostništvo v ZD Center na Metelkovi 9 je na voljo mladim za individualno svetovanje vsak dan dopoldne v sobi 111 osebno ali po telefonu 328-841 int. 287.*

Za Slovenijo velja podatek, da na tisoč deklet v starosti med petnajstim in devetnajstim letom pride trinajst umetnih splavov, v Ljubljani pa je bila v letu 1989 ta številka osemnajst. To sicer ni veliko v primerjavi z nekaterimi kraji, kjer imajo zakonodajo o splavu podobno urejeno kot pri nas (na Danskem na primer je bila ta številka v letu 1987 15,7, na Švedskem 21,5 na Češkem 22,5 itd, Slovenija v letu 1987 – 19,2), vendar bi jo seveda želeli še znižati,« pravi dr. Polona Jerman-Kačič.

Posledice splava so psihične (očitki vesti) in možna vnetja notranjih reproduktivnih organov, ki jih sicer pri mladostnicah ni več kot pri odraslih ženskah, ki se odločijo za splav, vendar so lahko posledice hujše. Vnetja namreč lahko pripeljejo do zmanjšane plodnosti, pojasnjuje sogovornica. In če to za žensko, ki je zaključila svojo reproduktivno funkcijo ne pomeni skoraj nič, pa je to lahko veliko hujše za mlado žensko, ki bi pozneje želela otroka.

V različnih zdravstvenih statistikah lahko beremo, da se nasploh povečujejo okužbe s spolno prenosnimi boleznimi. Sogovornica pritrjuje, da se njihovo število povečuje v svetu in pri nas, posebno so v porastu klamidialna vnetja. V ZDA, denimo, je okuženih 19 odstotkov mladih, spolno aktivnih deklet . . .

Barierna kontracepcija zmanjšuje tudi spolne bolezni

Več vnetij opažajo med dekleti, ki pogosto menjavajo partnerje in ne uporabljajo kontracepcije, manj pa med tistimi s stalnim partnerjem, ki uporabljajo barierne metode kontracepcije kot sta kondom ali diafragma.

»Zgodnja spolnost pri mladini je dejstvo s katerim se je treba kratko in malo soočiti. In raziskave v tujini tudi dokazujejo, da liberalnejši odnos družbe do seksualnosti mladih ne vodi v višjo splavnost. Pomembna je seveda primerna spolna vzgoja, taka, ki so jo mladi pripravljeni sprejeti in upoštevati nasvete o potrebnem načrtovanju nosečnosti.«

Izkušnje kažejo, da je dobro s spolno vzgojo začeti že dovolj zgodaj, na Švedskem, denimo, jo uvajajo že v vrtcih, ko v pogovorih še ni nikakršnih zavor, najpozneje pa je treba začeti s spolno vzgojo z dvanajstim ali trinajstim letom otrokove starosti. Temelji naj na filmih, primerni literaturi, predvsem pa na pogovorih, osebnih stikih in seveda zgledih.

Je mogoče mladim ponuditi pestro izbiro primerne kontracepcije?

»Predvsem mora biti enostavna, zanesljiva in varna. Najbolj priporočamo bariere metode kontracepcije, ki jih obenem varuje tudi pred spolno prenosnimi boleznimi. Uporablja se v kombinaciji s spermicidnimi sredstvi, ker se tako njihova zanesljivost poveča,« pojasnjuje dr. Polona Jerman-Kačič in dodaja, da mladi lahko dobijo pene, kreme in svečke – brezplačno na recept. Novost na tržišču je takoimenovani AB film, posebna želatinasta spermicidna »krpica«, ki pa je žal ni v prosti prodaji.

Kondom je zanesljiv in varen

Mladim je treba vedno znova dopovedovati, da je kondom enostavno, zanesljiva in varna, predvsem pa lahko dosegljiva oblika kontracepcije, ki jo mladi po mnenju zdravnikov premalo uporabljajo. Tudi diafragma je, kot pravijo, zelo zanesljiva in varna metoda kontracepcije, zahteva pa že več motiviranosti. Na voljo so tudi nizkodozne vrste oralne hormonske kontracepcije (mono, bi in trifazne tabletke), ki imajo, kot poročajo, malo stranskih učinkov in najvišjo stopnjo zanesljivosti. Po pripovedovanju ginekologinje je primerna za zdrava dekleta z urejenim menstrualnim ciklom in rednimi spolnimi odnosi.

● *Pogovori o ljubezni, spolnosti, medosebnih odnosih in kontracepciji, ki jih vodita višji medicinski sestri Jelka Šmuc in Milena Skubic, so vsak ponedeljek in četrtek ob 8. uri v sobi 30 ZD Center.*

Zdravniki seveda manj svetujejo koitus interuptus (prekinjen odnos), kontracepcijske metode, ki temeljijo na izračunu varnih dni, pa so primerne le za zelo motivirane in disciplinirane adolescente.

V ginekološkem dispanzerju Zdravstvenega doma Center se z mladostnicami ukvarjajo tri zdravnice, **dr. Klara Mihelič, dr. Grozdana Bergin-Šormaz** in **dr. Polona Jerman-Kačič.** Za prve ginekološke preglede zaradi kontracepcije imajo rezervirane ure vsak dan dopoldne ali popoldne, čakalna doba je kratka, teden do dva. Zdaj prihaja na teden dvajset do trideset deklet.

To so priložnosti, ko skušajo v pogovoru z mladimi odložiti začetek spolnega življenja na obdobje, ko psihična zrelost doseže telesno; skušajo zboljšati informiranost mladih o posledicah zgodnje spolnosti in med mladimi bolj razširiti kontracepcijo, da bi zmanjšali splavnost in obolevanje za spolno prenosnimi boleznimi.

(Konec)

DRAGICA BOŠNJAK

● *Arhitektura*

Solarna stanovanjska hiša – sožitje modernega in tradicije

Energijsko varčne gradnje, v principu solarne hiše, so s stališča presojanja arhitekture pogosto dokaj problematične. Njihova arhitekturna forma je prilagojena in podrejena tehnološkim zahtevam in le redki so primer iskanja primerne sinteze obojega, kakovostne arhitekturne rešitve in zadostitve energijskim potrebam. Nova solarna stanovanjska hiša v okolici Münchna, ki je hkrati kvalitetno arhitekturno delo (in takšna vrednotenja prihajajo celo od tako neprizanesljivega ocenjevalca, kot je ravnatelj Nemškega arhitekturnega muzeja v Frankfurtu V. M. Lampugnani), je zato toliko bolj redek primer, ki bi ga bilo vredno posnemati.

Energijsko varčne hiše so postale zadnja leta podobno kot v svetu tudi pri nas precej pogost trend gradnje. Vendar je večina teh individualnih hiš v pretežni meri prepuščenih graditeljski iznajdljivosti samih lastnikov, ocenjevanih s čisto arhitekturnega vidika, nekakovostnih rešitev.

Probleme arhitekture, ki se pojavljajo v zvezi z energijsko varčnimi hišami, je mogoče v grobem razdeliti na tri sklope. Zasnova hiše je ponavadi povečana z zimskim vrtom, steklenjakom v obliki prizidka na južni strani, ki zaradi podobe svoje energijske funkcije postaja poudarjeni element objekta. Nadaljnja težava so kolektorji, zbiralniki sončne energije, nameščeni na strehi, ki so problematični zlasti kadar so naknadno montirani na že obstoječo strešino in so izrazito moteči in vidni.

Največ zagat se poraja pri t. i. vkopanih hišah, pri katerih je celotna zasnova povsem prilagojena sončnim žarkom, ne glede na vse ostale zahteve (okolje, izguba vsaj ene fasade . . .)

Rezultat takšnega načina gradenj je identična podoba hiš, kjerkoli so postavljene, povsem brez upoštevanja lokalne tipologije gradnje, kar vpliva na še nadaljnje izgubljanje identitete slovenske krajine.

Arhitekturna tema solarne hiše arhitektov T. Herzoga in M. Volza je bila ena najbolj elementarnih: zasnovati dvostanovanjski bivalni objekt na nepozidani parceli v Pullachu v okolici Münchna. Naročnik je bil pripravljen nameniti za investicijo omejeno vsoto denarja, želel je leseno hišo, ki bi bila tudi energijsko varčna. Odločitev arhitektov za dolgo, ozko stavbo, je dovoljevala ekonomične dimenzije lesenih tramov in generirala pravilno razmestitev sob, ki so dvostransko orientirane. Zgradba je postavljena vzdolž vzhodno-zahodne osi, s sobami orientiranimi na jug. Iz teh dveh osnovnih odločitev izvirajo glavne značilnosti arhitekture.

Nosilno strukturo male hiše tvori lameliran leseno ogrodje, zasnovano na podlagi modula longitudinalnih notranjih osi, dolgih tri in pol metre. Prečni tramovi so visoki in ozki. V osrednjem delu hiše, nekakšnem presledku, ki predstavlja »hrbtenico« objekta, so nameščene glavne instalacije: dimniki, zračni kanali, vodne cevi. Vmesne pregradne stene, talna obloga in streha ustvarjajo prečno trdnost, medtem ko longitudinalno trdnost zagotavljajo velike lesene zagozde.

● *Solarna stanovanjska hiša v bližini Münchna arhitektov Thomasa Herzoga in Michaela Volza rešuje problem energijsko varčne gradnje, hkrati pa vešče in smiselno uporablja starodavno graditeljsko tradicijo ruralne arhitekture.*

Zunanje nesteklene stene so sestavljene iz 15-centimetrske izolacijske plasti, z obeh strani zaprte v opaž in cementirano maso. Ostrešje je kovinsko, rahlo valovito, tlak parketen. Streha, ki ima v osrednjem delu ventilacijo, se na obeh koncih »odpira« v notranjo površino iz izolativnega stekla, ki omejuje bivalni prostor, in v zunanjo površino iz varnostnega enoplastnega stekla, ki varuje tako fasado kot konstrukcijo. Zunanje steklo je mogoče naknadno opremiti s fotovoltskimi ploščami. Na osnovi geometrije, ki jo tvorijo ti elementi, so bili razviti trikotno oblikovani tramovi, v katerih so pomožni stebri cepljeni in njihove ploskve preoblečene v vezan les.

Tloris je zasnovan tako, da se vsi bivalni prostori odpirajo na južno stran, kar omogoča direkten vpad dnevne svetlobe. Na ta način je stavba osvetljena in ogrevana s soncem.

V obeh stanovanjih sta kolektorski enoti nameščeni v osrednjem delu stavbe. Pozimi se sobe prezračujejo mehansko. S pomočjo prekrižanih toplotnih naprav se zrak, ki priteka (speljan skozi streho), ohlaja na temperaturo 4°C. Tako pridobljena in zbrana toplota se uporablja za ogrevanje. Z uporabo takšne »aktivne« tehnične opreme in »pasivnih« konstrukcijskih elementov je celotna poraba energije znatno znižana in je bilo zato mogoče omejiti število ogrevalnih teles na le nekaj radiatorjev.

V južno steno so vgrajene transparentne termalne plošče, ki prekrivajo prefabricirane elemente iz betona. Čez dan ti elementi absorbirajo sončno toploto, medtem ko jo zvečer in ponoči oddajajo v stavbo. To je v veliki meri še prototipna rešitev, eksperiment, in je zato celotna površina plošč omejena na 16 kvadratnih metrov, kar prispeva približno 10 odstotkov energijskih zahtev celotne hiše. Poleti varujejo južno stran ovijalke in letvice, pritlična fasada je zasenčena s konzolnim balkonom.

V vseh pogledih moderna hiša (če sploh lahko uporabimo ta dvoumen pojem), ki se naslanja na staro graditeljsko tradicijo in na ta način spretno rešuje danes tako aktualno vprašanje varčevanja z energijo, in sicer v okviru strogo arhitekturnih pojmov. Je preprosta, lepa in smiselna in kot taka posnemanja vreden model.

SAŠA VIDMAJER

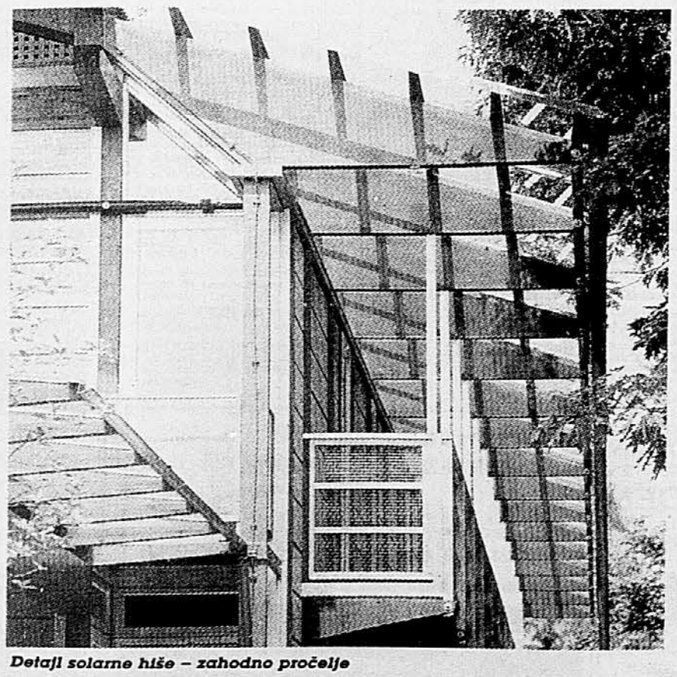

Detajl solarne hiše – zahodno pročelje

● *Računalniško učenje*

Slovenski prispevek k evropskim projektom

Avtomatsko učenje je veja umetne inteligence, ki se ukvarja z avtomatizacijo procesa učenja. Kaj pa je učenje? Nobelov nagrajenec *H. A. Simon* za učenje smatra vsako spremembo v sistemu, ki mu omogoča, da naslednjič izvaja isto ali sorodno nalogo bolje kot prej.

Če želimo proces učenja (vsaj delno) avtomatizirati, je seveda taka definicija učenja neuporabna, saj je preveč splošna. Koristnejša je definicija priznanega raziskovalca umetne inteligence **J. G. Carbonella,** za katerega učenje vključuje (a) pridobivanje novega opisnega znanja, (b) razvoj in izpopolnjevanje veščin skozi prakso, (c) strukturiranje že pridobljenega znanja in (d) iskanje novih dejstev in teorij z opazovanjem in eksperimentiranjem. Računalniško ali avtomatsko učenje (angl. machine learning) pa je avtomatsko izvrševanje teh procesov z uporabo specializiranih računalniških programov.

Kakšna je motivacija za raziskave avtomatskega učenja? Razvijalci ekspertnih sistemov (to je računalniških programov, ki znajo na nekem specializiranem področju reševati probleme podobno kot človek–ekspert) so se znašli pred problemom, kako pospešiti in izpopolniti prenos ekspertnega znanja od človeka v računalnik. Temu »ozkemu grlu« v razvoju ekspertnih sistemov se je mogoče izogniti z avtomatskim učenjem tako, da na osnovi arhivskih podatkov o delu eksperta (učnih primerov) avtomatsko generiramo znanje, ki ga je ekspert uporabljal pri reševanju problema. Kot primer navedimo uspešno aplikacijo ljubljanskega sistema za avtomatsko učenje v Železarni Jesenice, kjer računalniški sistem na osnovi kemijskih lastnosti, prisotnosti bakterij in vsebnosti saj v emulziji pomaga pri odločitvi, kdaj je potrebno zamenjati emulzijo za valjanje jekla.

Odkrivanje znanja o podatkovnih bazah

Druga motivacija za uporabo sistemov za avtomatsko učenje je odkrivanje znanja v podatkovnih bazah. Rastoče število informacij ter prenasičenost s podatki onemogočata ljudem kvalitetno uporabo teh podatkov. S kombinacijo statističnih metod in obstoječih metod avtomatskega učenja je iz take preobilice podatkov mogoče izločiti pomembne povezave med podatki in zakonitostmi ter zanemariti »balast«. Tretja motivacija pa je avtomatsko programiranje: iz znanih primerov delovanja nekega programa in iz danih gradnikov (podprogramov) lahko sistem za avtomatsko učenje sam zgenerira programsko kodo. Namesto človeka–programerja lahko torej iz razpoložljivih programskih modulov računalniški sistem sam sestavi program, ki bo imel dano vzhodno-izhodno obnašanje. Na sedanji stopnji razvoja lahko na ta način že generiramo preproste programe.

Sistemi za induktivno avtomatsko učenje iz primerov ekspertnih odločitev so v praksi pokazali izredno dobre rezultate. Med programi, ki omogočajo generiranje znanja iz realnih podatkov (ki so lahko netočni ali pa celo manjkajo), sodi v Ljubljani razviti sistem ASISTENT v sam svetovni vrh. Sistem ASISTENT sta razvila **dr. Igor Kononenko** (Fakulteta za elektrotehniko in računalništvo v Ljubljani – FER) in **mag. Bojan Cestnik** (Institut Jožef Stefan – IJS), sodelavca Laboratorijev za umetno inteligenco, ki ju vodi **prof. dr. Ivan Bratko.** ASISTENT je raziskovalno in komercialno orodje, za katerega je zagotovljena tudi uradna distribucija v Jugoslaviji, Nemčiji in Skandinaviji. Novejše raziskave na IJS so rezultirale v sistemih LogArt **(mag. Bojan Cestnik),** GINESYS **(dr. Matjaž Gams)** in LINUS **(dr. Nada Lavrač),** različicah sistemov za induktivno avtomatsko učenje, ki pa (še) niso komercialni produkti.

Laboratorija za umetno inteligenco IJS in FER sta se že leta 1985 vključila v evropske raziskave metod avtomatskega učenja. Tedaj se je začelo delo v triletnem projektu COST 13 Umetna inteligenca. Ljubljanska laboratorija za umetno inteligenco sta sodelovala v podprojektu Avtomatsko učenje. Leta 1987 smo uspešno organizirali drugo evropsko srečanje raziskovalcev metod avtomatskega učenja EWSL (European Working Session on Learning) na Bledu, katerega se je udeležilo okrog sto udeležencev. Zbornik konference »Progres in Machine Learning« (urednika Ivan Bratko in Nada Lavrač) je izšel pri angleški založbi SIGMA Press. Tudi po izteku projekta COST 13 se je EWSL obdržal kot osrednja konferenca evropskih raziskovalcev avtomatskega učenja, katerih razsikave so sedaj združene v okviru evropskega ESPRIT bazičnega raziskovalnega projekta ECOLES. V ECOLES sodelujejo Bradford University (koordinator), The Turing Institute (Glasgow), Universite de Paris–Sud, Universidade do Porto in Institut Jožef Stefan. Udeležbo IJS v tem projektu je podprl RSRDT, saj kot Jugoslovani nismo imeli dostopa do fondov Evropske skupnosti.

Naše sodelovanje v treh projektih

V Porto (Portugalska) je v začetku marca potekalo peto evropsko srečanje EWSL'91, ki smo se ga s podporo RSRDT aktivno udeležili tudi slovenski raziskovalci. Poleg strokovnega dela srečanja smo se aktivno vključili tudi v dogovarjanje o bodoči organiziranosti dela v okviru novih projektov ESPRIT. Predvideno je naše sodelovanje v treh projektih, v katerih bo vključenih vsaj deset evropskih raziskovalnih organizacij: v nadaljevanju projekta ECOLES (koordinator Bradford University, Velika Britanija), v projektu »Izboljšave algoritmov avtomatskega učenja« (koordinator GMD Bonn, Nemčija) in v projektu »Induktivno logično programiranje« (koordinator Katholieke Univesiteit Leuven, Belgija).

Neposredno pred EWSL'91 je v portugalskem mestecu Viana de Castelo potekala prva mednarodna delavnica ILP-91 (Inductive Logic Programming). Induktivno logično programiranje (ILP) je povsem novo raziskovalno področje, ki je nastalo iz avtomatskega učenja in logičnega programiranja. Logično programiranje (računalniško programiranje na osnovi matematične logike) zagotavlja trdne teoretične osnove, avtomatsko učenje za svojo raziskovalno in eksperimentalno vsebino, ki temelji na metodah umetne inteligence in statistike. Na povabilo pobudnika tega srečanja **dr. Muggletona** (The Turing Institute, Glasgow) smo na ILP-91 predstavili tri slovenske prispevke. En ljubljanski referat je obravnaval možnost uporabe ILP za avtomatsko generiranje kvalitativnega modela dinamičnega fizikalnega sistema. Drugi je predstavil možnost učenja logičnih programov iz nepopolnih in nezanesljivih podatkov. Kot rezutlat sodelovanaj med ljubljanska šolo za umetno inteligenco in CAD centrom Tehniške fakultete v Mariboru je sodelavec tega centra na Turingovem inštitutu uporabil ILP za avtomatsko načrtovanje mrež končnih elementov. Ta aplikacija je bila predmet tretje predstavitve slovenskih rezultatov.

Induktivno logično programiranje je kot področje avtomatskega učenja izredno obetavno. Za razliko od dosedanjih metod namreč omogoča učinkovito generiranje strukturnih in relacijskih opisov, s čimer razširja uporabnost metod avtomatskega učenja tudi na probleme načrtovanja in planiranja. Naslednje srečanje ILP bo junija 1992 v Tokyu. Srečanje bo navezano na četrto in zadnjo mednarodno konferenco v okviru iztekajočega se japonskega projekta pete generacije računalnikov FGCS (Fifth Generation Computer Systems).

NADA LAVRAČ

MALI OGLASI
TEL. 318-866

Pri okencu:
Šubičeva 1, Titova 35
Sprejem oglasov vsak dan
od 7. do 19. ure
dan pred praznikom
od 7. do 11. ure.
Oglase za naslednji dan sprejemamo:
na okencih **do 9.30,**
po telefonu **do 10.30**

STANOVANJA

prodam

STANOVANJE, komfortno, z balkonom, SAT TV, v nizkem bloku, veliko 44 m², v lepem delu Šiške, prodam. Cena 2100 DEM/m² v din. prot. Ponudbe pod »Takoj«. p-100-10-st

TRISOBNO stanovanje, spodnja polovica hiše, garaža, kurilnica, klet, dvorišče, nekaj vrta, centralna, telefon, na Viču, zelo ugodno prodamo. ☎ 262-734, po 16. uri. 803010-10

GARSONJERO v črnuški gmajni, 36 m² z ločeno opremljeno kuhinjo, prodam za 98.000 DEM din. prot. ☎ 376-568 od 19.–21. ure. p-902170-10-st

TRISOBNO stanovanje v Domžalah, 70 m², prodam za 100.000 DEM ali 1.100.000 din. ☎ 315-475, 487-083. p-902189-10-st

BIRO

SVETOVANJE, POSREDOVANJE IN EKONOMSKE STORITVE PRI PROMETU NEPREMIČNIN

Najamemo stan. ali manjšo hišo do 1200 DEM/mes.
Najamemo gars. ali enosob. stan. do 500 DEM/mes s predplačilom
Enosobno stan. Dravlje, 40 m², prodamo, 76.000 DEM
Hišo vrstno, Brod, 140 m², prodamo, 220.000 DEM
in še vrsta ugodnosti ...
Cene v tržni din. protivrednosti.

Od pon. do petka od 9. do 12. in od 16. do 18. ure, v soboto od 10. do 12. ure, tel.: 061/226-227, Mestni trg 6

STANOVANJE, 52 m², v centru Domžale, na Ljubljanski 72, prodam. ☎ 061 721-311 po 12. uri. t-205065-10

DVOSOBNO stanovanje v Kopru, prodam. ☎ 066 35-770. t-205089-10

ENOSOBNO STANOVANJE, 45 m², SAT TV, centralno ogrevanje, telefon, na dobri lokaciji, ugodno prodam. ☎ 061 654-269, do 16 ure. t-205153-10

ENOSOBNO stanovanje, 45 m², 2. nadstropje, v Fužinah, prodam za 95.000 DEM v.d. ali zamenjam za večje. ☎ 061 486-534. t-304544-10

POL STANOVANJA, 26 m², v Škofji Loki, Partizanska 46, 9. nadstropje, prodam. ☎ 068 56-552. t-304547-10

ENOINPOLSOBNO STANOVANJE v Kosezah, terasasti bloki, 50 m², prodam. ☎ 061 344-557, ☎ 573-027. t-304557-10

OPREMLJENO sobo (možno kuhanje) oddam dekletu ali fantu. ☎ 061 446-228. t-304585-10

TRISOBNO popolnoma prenovljeno stanovanje, 70 m² in uporabno pravico za 70 m² podstrehe, izredno ugodno prodam. ☎ 061 325-197. t-403614-10

STANOVANJE 60 m², drugo nadstropje, 2 + 2, center Bežigrada, prodam. ☎ 061 321-197. t-403629-10

DVOSOBNO komfortno stanovanje, 4. nadstropje, s telefonom in SAT, v Duplici pri Kamniku, prodam. Cena po dogovoru – gotovina. ☎ 061 814-162 po 19. uri, v soboto in nedeljo ves dan, samo resni interesenti. t-504891-10

TRISOBNO stanovanje, 75 m², na Brilejevi ul., prodam ali zamenjam za manjšo enoto. Zaželjena ista lokacija. ☎ 061 576-303, vsak dan po 16. uri. pt-204595-10

NOVO, enosobno stanovanje, s kabinetom, 45 m², v centru Kranja, prodam za 1.800 DEM v d.p. za m². ☎ 064 216-024, ponedeljek. pt-204807-10

APARTMA, nov, štiristo m od morja prodam. ☎ 052 851-424. pt-304586-10

DVOSOBNO konfortno stanovanje, v Grosupoljem, prodam za samo 800.000 din. Možnost 80 % kredita. ☎ 061 773-302. pt-403575-10

ENOSOBNO konfortno urejeno stanovanje, 42 m² + 10 m² terase, z opremljeno kuhinjo, v terasastih blokih, v Kosezah, prodam za gotovino. ☎ 061 331-528. pt-403616-10

STANOVANJE, 50 m², v centru Domžal, prodam za 70% kredita in 30% gotovine. ☎ (061) 713-765. ptt-279-10

STANOVANJE, dvosobno, v Šiški, 62 m², komfortno, zelo ugodno prodam. ☎ (061) 316-364, od 10. do 12. in od 16. do 18. ure. 702151-10

STANOVANJE, trisobno, komfortno, 190 m², v Kidričevi prodam. Ponudbe pod »Valuta«. 802976-10

STANOVANJE, triinpolsobno v Kosezah, prodam. ☎ (061) 574-389. 803011-10

GARSONJERO, v Logatcu, 31 m², blok, II. nad., centralna, balkon, klet, pogled na gozd, Pavšičeva ulica, prodam za 46.000 DEM din. protiv. ☎ (061) 342-610. 803025-10

najamem

PAR BREZ OTROK, oba zaposlena, najame enosobno stanovanje. ☎ 061 214-121, dopoldan. t-205117-13

PAR intelektualcev, nekadilcev, brez otrok, najame enosobno stanovanje ali garsonjero v Ljubljani – predplačilo. ☎ (061) 310-044 int. 228. 802953-13

ZAKONSKI par nujno išče kakršnokoli stanovanje, nudi predplačilo. Ponudbe pod »Maj«. 702119-13

MLADA družina išče stanovanje. Nudimo mesečno plačilo od 350–500 DEM din. protivrednosti. Ponudbe pod »Nujno«. 702125-12

DIPL. PRAVNICA in študent, 23, 24, nekadilca, najameta garsonjero ali manjše stanovanje. ☎ (061) 224-644, int. 25 do 16. ure, 225-805. 802954-13

STANOVANJE, enosobno ali dvosobno, (lahko tudi manjšo hišo), do 20 km iz Ljubljane najamem. ☎ (061) 455-362. 902192-13-st

oddam

SOBO s souporabo kopalnice, v Tomačevem, oddam. ☎ (061) 376-949. 802964-14

ŠTUDENTKO sostanovalko iščem. ☎ (061) 261-815. 802969-14

SOBO z uporabo kopalnice, oddam. Ponudbe pod »Ugodno«. 802983-14

SOBO pri Študentskem naselju, ogrevano, oddam eni ali dvema dekletoma – študentkama. ☎ (061) 262-808. 803020-14

ŠTUDENTU, nekadilcu, oddam opremljeno, centralno ogrevano sobo, s posebnim vhodom. Vseljivo takoj. Marija Prebil, Avsečeva 17, Nove Jarše. t-205122-14

VEČJO garsonjero v Šiški oddam za dalj časa. Pogoj triletno predplačilo. ☎ 061 444-573. t-403609-14

TRISOBNO STANOVANJE na Glinškovi ploščadi, delno opremljeno, s centralno, brez telefona, takoj oddam. Ponudbe pod »Navedite ceno«. pt-205086-14

zamenjam

STANOVANJE, dvosobno, 57 m², s telefonom, etažno centralno, v Mariboru zamenjam za enakovredo v Ljubljani. ☎ (062) 39-019. 802942-15

STANOVANJE 60 m², 2. nadstropje, 2+2, center Bežigrada in atrijsko hišo v 6. gr. fazi, 150 m², na Jurčkovi poti v Ljubljani, zamenjam za klasično hišo, z vrtom v Ljubljani. ☎ 061 321-197. t-403630-15

STANOVANJSKA OPREMA

prodam

GARDEROBNE OMARE za predsobo, prodam. ☎ 061 557-566. t-205082-20

SEDEŽNO GARNITURO, razgeljiv kavč + dva fotelja, poceni prodam. ☎ 061 346-823. t-205099-20

STAREJŠO RAZTEGLJIVO sedežno garnituro, trosed + dva fotelja, ugodno prodam. ☎ 061 346-505. t-205129-20

NOVO usnjeno garnituro, ugodno prodam. ☎ (061) 267-428. 802956-20

SPALNICO z jogiji st. tipa, pralni stroj gorenje, barvni televizor gorenje – opal, štedilnik gorenje – rjave barve, štedilnik plamen Emo Celje, prodam. ☎ (061) 40-230. 802957-20

MERIMO domovip posteljnino 190×90, nerabljeno, prodam za 40% ceneje. ☎ (061) 752-447. 702129-20

RAZTEGLJIV kavč, mizico in dva fotelja, ugodno prodam. ☎ (061) 554-467 od 17. do 18. ure. 803002-20

GOSPODINJSKA OPREMA

prodam

NAROČILO za AMC posodo, prodam za polovično ceno. ☎ 061 447-211 int. 16-61 dopoldan. t-403561-25

OTROŠKA OPREMA

prodam

KOMBINIRAN otroški voziček chicco, ugodno prodam. ☎ 061 721-114, popoldan. t-205041-30

GRADBENI MATERIALI

prodam

OLJNE GORILCE, peči in pribor za centralno kurjavo, ugodno prodam. ☎ 061 264-905. t-205128-35

VHODNA vrata »Spačva«, nova, hrast, svetla, desna, 3.500 din in Zeta vijake, 90 mm, prodam za 2,5 din/kom. ☎ 061 50-506 zvečer. t-504885-35

ELEKTRIČNE omarice, zunanje ter notranje, kompletno opremljene, prodam 30% ceneje. ☎ (061) 213-244. 702150-35

NOVA garažna vrata, dvižna, še zapakirana, ugodno prodam. ☎ (061) 576-231 int. 295. 803022-35

OKNA raznih dimenzij, rabljena, vezana, z roleto ter balkonsko okno z vrati, prodam. Janez Rode, Ul. 7. avgusta 27, Dob pri Domžalah. ☎ (061) 724-255. p-702047-35

APARATI IN STROJI

prodam

VEČ ŠIVALNIH strojev brzošivalnik, prodam. ☎ 221-905, od 10. do 12. in od 17. do 19. ure. p-803019-40

BULDOŽER TG 50 C, let. 78 in komion TAM 125 kiper, let. 79, ugodno prodam. ☎ (061) 785-195. p-st-902061-40

CELOTNO OPREMO za lakiranje industrijskih izdelkov (lakirna kabina, peč, kompresor), z že vpeljanim delom, prodam. ☎ 063 701-584. pt-204832-40

STROJ za pranje avtomobilov, star 3 leta, prodam. ☎ 0531 51-697. pt-205156-40

TRAČNO žago, italijanske znamke Artiglio 110, malo rabljeno, prodam za 52.000 DEM v d.p. ☎ 063 784-124. pt-304248-40

NEMŠKI industrijski in gospodinjski šivalni stroj, prodam. ☎ 061 852-144. pt-403553-40

PESKALNO omaro za kombinirano peskanje voda – zrak ugodno prodam. ☎ 061 442-199. pt-504919-40

TELEFAX Panasonic, s tajnico in telefonom, popolnoma nov, z računom, prodam. ☎ 061 455-873. pt-504930-40

Vako d. o. o.
Export–Import
Servis hladilnih in klima naprav
68840 Črnomelj, Kolodvorska 56
telefon 068/52-073,
telefax: 068/52-073

Prodajamo:
– MAS–80, stružni avtomat, letnik 1963. Stružni avtomat je bil generalno obnovljen v letu 1976. Cena 10.000 DEM, plačljivo v dinarjih;
– Kompresor Trudbenik EK 65/39 m³/h, rezervoar 44 l, generalno obnovljen, trifazni motor. Cena 1.000 DEM, plačljivo v dinarjih;
– Zastavo Poly, letnik 1986, prevoženih 72.000 km, neregistrirano, vozno, ugodna cena.
2714

STIHL ŽAGO 048 AV, in pletilni stroj za pletenje nogavic, 3,3/4 col in 3,1/2 col – IRMAČ, prodam. ☎ 061 738-707. t-205000-40

TIGEL MONOPOL, format 45 x 30, z orodji, prodam za 10.000 DEM v din. protivrednosti. ☎ 061 612-830. t-205013-40

ENOIGELNO »šteparico«, z igelnim transportom, znamke DURKOP, prodam. Cena po dogovoru. ☎ 067 57-610. t-205123-40

STRUŽNI AVTOMAT index 36, prodam za 9.000 DEM din. p. ☎ 068 56-552. t-304548-40

HOBI SEKULAR, star tri leta, prodam za 2.000 DEM din. p. ☎ 061 772-961. t-304555-40

STROJE za izdelavo lesenih žlic, z delom, prodam. ☎ 061 773-506. t-304580-40

ELEKTRIČNI grelec 18 kW, za centralno kurjavo, za etažno gretje, prodam za 6.000 din. ☎ 061 301-064 ali ☎ 061-317-221. t-304595-40

DEBELINKO poravnalko in odsesevalne cevi prodam. ☎ 061 704-079. t-304601-40

AGREGAT 1 KW, 220 V, prodam. ☎ 061 348-056. t-403640-40

STROJ z delom (les), ugodno prodam. ☎ 063 776-311 int. 71 dopoldan, ☎ 063 724-038 popoldan. t-504904-40

SITOTISKARSKO opremo, kompletno: stroj 70 x 100, nemški, pralnica za sita, regali, itd., ugodno prodam. ☎ 061 647-218 dopoldan in ☎ 061 552-556 popoldan. t-504922-40

GOSTINSKI kavni aparat kap. 120 k/uro, z angl. črpako in mehčalcem, mlinček z števcem in hot dog aprat, vse skoraj novo, prodam. cena 35.000 din. ☎ (061) 262-254, popoldan. 7022138-40

RISALNO desko »libela« format A1, brezhibno ugodno prodam. ☎ (061) 574-338. 702155-40

računalniki

LASERSKI tiskalnik HP II P, nov, kompleten, prodam. Dopoldan ☎ (064) 324-581, popoldan ☎ (061) 721-638. 802959-41

kupim

ABKANTERICO lahko starejše izvedbe, kupim. ☎ (063) 31-824. 333-42

ORODJE ZA BRIZGANJE plastike, do 35 g, kupim. ☎ 061 773-363. pt-205020-42

kmetijski stroji

MOTOKULTIVATOR kosor s frezo in plugom, nov ugodno prodam. ☎ (061) 214-191. 802968-43

LOKALI

prodam

NOVO avtomehanično delavnico v Ljubljani, s pooblaščenim servisom, prodam ali dam v najem s predplačilom za dve leti. ☎ 061 373-937 ali ☎ 061 772-629. pt-304592-50

GOSTINCI! Šank, aparat za kavo, motor črpalko, mlinček, aparat za sokove, vse iz Italije, prodam ali zamenjam za avto. ☎ 051 34-880. pt-304603-50

HOLANDSKI aparat roler na žetone in aparat sadje-poker, prodam za 3300 DEM din. protivrednosti. ☎ (061) 341-765. 902108-50-st

VRTNO OPREMO, skoraj novo, prodam. Ogled na Smrtnikovi 4, Bistro »Pri Notranjcu«. t-205002-50

PIZZERIJA! PEČ za peko pizz IGO, prodam. ☎ 065 82-949. t-205060-50

VIDEO–IGRO POKER, ugodno prodam. ☎ 061 654-269. t-205154-50

LOKAL 56 m², v Štepanskem naselju, v trgovsko poslovnem centru, prodam za 1.700 DEM v d.p. za m². ☎ 061 487-642 ali ☎ 0601 61-269, Dragan. t-304512-50

NOVE gostinske stole in mize, primerne za restavracijo ali vrt, zelo ugodno prodam. ☎ 061 487-642 ali ☎ 0601 61-269. t-304513-50

NOVO delavnico, 100 m², v Ljubljani, s telefonom, urejenimi sanitarijami ter ograjenim dvoriščem, prodam ali dam v najem s predplačilom za dve leti. ☎ 061 373-937 ali ☎ 061 772-629. t-304593-50

JOLLY CARD, nov, prodam za 3.200 DEM v dp. ☎ 066 81-403. t-403635-50

KIOSK, šesterokotni, večnamenski kiosk / 12 m²/, ugodno prodam. ☎ 062 29-621. t-504889-50

KIOSK, velikosti 9 m², prodam. ☎ 064 79-436 po 18. uri. t-504901-50

V ŽALCU v centru prodam lokal 25 m². Cena 45000 DME din. prot. ☎ (063) 713-503. 335-50

oddam v najem

V SREDIŠČU Novega mesta, oddam v najem, popolnoma urejen prostor, 50 m², primeren za butike, prodajalne ali frizerski salon. ☎ 068 20-274, vsak dan razen nedelje, od 8-20 ure. t-205038-53

HLADILNICO ali skladiščni prostor za sadje in zelenjavo, oddam v najem. ☎ 064 49-230. t-205047-53

POSLOVNE prostore, primerne za pisarne, trgovino, gostišče, ipd. v Novi Gorici, oddam v najem. ☎ 065 25-156. t-504924-53

NA BLEDU oddam lokal, 22 m², s skladiščem, za trgovino, butik ali agencijo. ☎ 064 79-830. pt-205031-53

LOKAL, primeren za trgovino ali butik, oddam v najem ali prodam. ☎ 061 332-627, v sredo od 11-12 ure. pt-205112-53

SENCA ...
Tel.: (061) 815-940
DA BO VAŠA TERASA V VROČEM HLADNA IN V DEŽJU SUHA! DA BO VAŠ LOKAL LEPŠI
TENDE TENDE

vzamem v najem

Najamem poslovne prostore:
4–5 pisarn ali večje stanovanje. Ponudbe na tel.: 225-266.
255-54

POSEST

prodam – hiše

V PRELEPI VASICI – Žirovnica, pod Stolom na Gorenjskem, prodam hišo z garažo in vrtom. Žirovnica 114, ☎ 064 801-622. pt-205043-60

HIŠO, 4 gr. faza, na izredno lepi legi, Srednja vas pri Kranju, prodam. ☎ 064 43-232, od ponedeljka dalje od 8-14 ure, popoldan ☎ 064 41-464. pt-304452-60

HIŠO v Ljubljani v četrti gradbeni fazi, 270 m² stanovanjske površine, z možnostjo dveh stanovanj, v mirnem delu Ljubljane, prodam. Ponudbe pod: »Bežigrad.« pt-403430-60

V Izoli prodajamo stanovanjsko hišo
v IV. fazi. Možnost nakupa po etažah. Prav tako imamo še nekaj prostih stanovanj in poslovnih prostorov v Nazorjevi ulici v Izoli.
Inf. po tel. (066) 73-656.
2723-60

STANOVANJSKO HIŠO,
opremljeno za pisarniško dejavnost, veliko 100 m² s 400 m² zazidljivega zemljišča, prodam.
☎ (061) 348-600. 27020-60

VRSTNO HIŠO 50 m², Červar pri Poreču, ugodna mirna lega, ugodno prodam. ☎ (061) 558-906 ali (061) 611-097. p-701988-60

NEDOGRAJENO hišo na lokaciji Novo Polje prodam. Ponudbe ☎ (061) 321-256. p-702106-60

NOVO enonadstropno hišo na mirnem kraju v Poljanski dolini prodam. ☎ (064) 68-280. p-802950-60

HIŠO, 100 m od morja, na vzhodnem delu Istre, prodam. ☎ 051 514-812. t-205150-60

V ZABRDJU pri Mirni, prodam hlev, primeren za izgradnjo hiše, s 450 m² parcele, za 20.000 DEM v din. protivrednosti. ☎ 068 47-751, zvečer. t-205160-60

NA VRHOVCIH prodamo staro hišo za 85.000 DEM din. protiv. ☎ 061 265-832, popoldne. t-304552-60

V Izoli prodajamo stanovanjsko hišo
v IV. fazi. Možnost nakupa po etažah. Prav tako imamo še nekaj prostih stanovanj in poslovnih prostorov v Nazorjevi ulici v Izoli.
Inf. po tel. (066) 73-656.
2723-60

ENODRUŽINSKO
vrstno hišo v zelenem predelu Bežigrada prodamo. ☎ (061) 348-600.
2703-60

HIŠO, 145 m², v Ljubljani prodam. (Trnovsko predmestje). ☎ (061) 215-637. 702121-60

HIŠO v III. gradbeni fazi v Smerjenah (Pijava Gorica) na parceli 504 m², prodam ali zamenjam za garsonjero z doplačilom. ☎ (061) 576-231, int. 295. 803023-60

HIŠO, 93 m², na Trojici pri Domžalah, z 750 m² zemlje, prodam. ☎ (061) 552-828. 902151-60-st

prodam – parcele

ZAZIDLJIVE parcele za vikend v Gabrovki pri Zagradcu, prodam. Anica Poljanec, Gabrovče 25 A, Krka. ptt-277-61

PARCELO 921 m² na Trojici pri Domžalah in vinograd 1131 m², v vasi Hmelčič pri Trebnjem na Dolenjskem, prodam. ☎ (061) 575-771. 902150-61-st

V POREČU, prodam gradbeno parcelo po 23 DEM/m² v din. protivrednosti. ☎ 0531 33-486. t-205001-61

PARCELO 1000 m², z gradbenim dovoljenjem, v k.o. Ozeljan, pri Novi Gorici, prodam. ☎ 066 74-254 od 10. do 12. ure. t-205061-61

PARCELO, 1204 m², 15 km iz Ljubljane, smer Dolenjska, ugodno prodam ali zamenjam. Ponudbe pod »Ugodno«. t-205090-61

ZAZIDLJIVO parcelo, 690 m², 3 km iz Grosuplja, prodam. ☎ 061 877-137, zvečer. t-304571-61

STAREJŠO hišo z vrtom, in njivo, v Rodinah pri Črnomlju, ugodno za vikend, vse ob cesti, prodam za 20.000 DEM v dp. ☎ 042 57-641 ali Kovačič Danica, Rodine 14, Črnomelj. t-403627-61

ZAZIDLJIVO parcelo, ob glavni cesti Logatec–Kalce, prodam. ☎ 061 212-656. pt-205092-61

vikendi

V SODELOVANJU Z RCI
in First national bank, prezentiramo prodajo ekskluzivnih apartmajev v Evropi in po svetu, po sistemu »timeshare«, za samo 8-15.000 DEM v din. protivrednosti. ☎ 063 858-119.
t-205005-64

SIJ WALTER

Lobodova 9, 61230 Domžale
Tel. 061/723-403
v sodelovanju s firmo
Karl WALTER GmbH
Kaltenkirchen, Nemčija

VABI

vse, ki želijo sodelovati pri prodaji proizvodov visokokvalitetnih razgradljivih čistil in čistilne opreme na terenu, da se javijo na naslov ali na sejemski prostor v hali A 2 na Gospodarskem razstavišču v času od 9. 4. do 13. 4. 1991

ZIDAN VIKEND, z gradbenim dovoljenjem, hišno števiko, na mirni, sončni parceli, 900 m², pod gozdom, smer Dolenjska, 35 km iz Ljubljane, prodam. ☎ 061 558-745. pt-205019-64

VIKEND na Mokrcu, prodam. Ponudbe pod »10.000 DEM v din. pt-403624-64

POSOJILNICA BANK BOROVLJE
A-BOROVLJE/FERLACH (za cerkvijo)
A-LJUBELJ/BRODI (ob Ljub. cesti)
- ugodna menjava
- posredovanje v mednarodnem poslovanju – prenakazila v tujino
- naložbe v tujih valutah
- anonimnost ● diskretnost ● donosnost

SODOBNE STORITVE
SLOVENSKO-EVROPSKI STANDARDI

MOTORNA VOZILA

prodam

alfa romeo

ALFA 33 1.3 S, letnik 88, prodam. ☎ 061 376-674 popoldan. t-205069-70

ALFO 75, letnik 1986, prodam za 15.000 DEM v din. protivrednosti. ☎ 061 374-437, od 9-15 ure. t-205137-70

ALFO GULIETTO 2.0, letnik 84/86, izredno lepo, prodam. ☎ 061 735-067. t-504897-70

ALFO SUD, letnik 74, reg. do 23. 11. 91, prodam za 1800 DEM din. protivrednosti. ☎ (061) 264-015, popoldne. 803003-70

bmw

BMW 518 i, nov, metalne barve, ABS, priprava za radio, prodam za 51.000 DEM din. protivrednosti. ☎ (061) 52-027. 702122-71

BMW 318 i, nov model, 1991, dodatno opremljen, prodam za 52.000 DEM din. protivrednosti. ☎ (061) 487-211. 902162-71-st

BMW 315, zelo ohranjen, rdeče barve, reg., letnik 82, prevoženih 54.000 km, pomična streha, prodam. ☎ 310-940. 902193-71-st

BMW 730 I, letnik februar 1990, bele barve, 54.000 km, veliko dodatne opreme, prodam za 90.000 DEM v din. protivrednosti. ☎ 064 77-279. t-205028-71

BMW 318 I, nov, prodam. ☎ 063 38-506 po 16. uri. t-205063-71

BMW 316 I, nov model, granitne kovinske barve, prodam za 46.000 DEM v din. protivrednosti. ☎ 051 262-287. t-205151-71

BMW 316, december 1979, ugodno prodam. ☎ 061 349-579, po 16. uri. t-403605-71

BMW 520 i, let. 88/8, metalic, 69.000 km, prodam za 44000 DEM protivrednost. din. ☎ (061) 341-765. 902107-71-st

BMW 316/4, julij 85, metal, izredno ohranjen, prodam. ☎ 375-405. p-902187-71-st

BMW 316, letnik 1989, avtomatik, 33.000 km, prodam. ☎ 061 225-122. pt-205034-71

BMV 318 i, 115 KM, star 3 leta, metalne barve, 4 vrata, sončna streha, lepo ohranjen, stalno garažiran, ugodno prodam za 28.000 DEM v dp. ☎ 061 654-349, cel dan, Butina. pt-303391-71

citroën

VISO C 15 diesel, letnik 87, 50.000 km, ohranjeno, redno vzdrževano, prodam za 13.000 DEM v dp. ☎ 061 751-007. pt-403646-72

CITROËN AX 11 TRE 5 V, letnik 88, reg. do marca 92, prodam. Cena 12.300 DEM din. protivrednosti. ☎ (061) 752-125, popoldne. 802979-72

DIANO 6, letnik 1976, reg. do 15.4.1991, z rezervno letno streho in nekaj deli, prodam za 2000 DEM v din. protivrednosti. ☎ 0608 81-150. t-205094-72

CITROEN GS 1,2, letnik 1987, izredno ohranjen, ugodno prodam. ☎ 061 558-178. t-205164-72

BX TRS 16, letnik 84, ugodno prodam. ☎ 063 726-140 po 20. uri. t-304582-72

AX 11 TRS, karamboliran, star 8 mesecev, prodam. Ogled v sredo popoldan, Staneta Blovdka 27, Idrija. t-403563-72

VISO RE 11, 1987, lepo ohranjeno, prodam za 8.800 DEM v din. ☎ 061 262-272. t-403613-72

GS PALACE, letnik 79, ohranjen, prodam za 2.500 DEM din. prot. ☎ 061 272-743. t-504931-72

fiat

FIAT REGATO SIE, letnik 1987, prodam. ☎ 063 831-216. t-205044-73

ESENCA p.o.
podjetje za marketing in ekonomsko propagando

PRODAMO
Lancia Thema 2.0 I.E
letnik 1986
prevoženih 90000 km!
tel. 225-266

ODSTOPIM AKONTACIJO za Fiat Tipo 1,6 DGT, plačano v Gorici (Italija), dobava 15-30 aprila. Končna cena zelo ugodna. ☎ 065 24-110, po 17 uri. t-205046-73

FIAT UNO 60 S, reg. 1986, odlično ohranjen in garažiran, dodatna oprema, ugodno prodam. ☎ 067 81-934. t-304545-73

FIAT 850 special, starejši letnik, obnovljen, prodam za 700 DEM v din. ☎ 061 559-154. t-403608-73

FIAT regata 100 S, 1986/11, 45.000 km, ugodno prodam. ☎ 067 82-045. t-504671-73

FIAT UNO 1,7 Diesel, nov model, 5 vrat, dodatno opremljen, kovinsko temno modre barve, nereg., nujno, prodam. ☎ 046 722-340. t-504886-73

FIAT ritmo diesel, letnik 82, celo leto registriran, 20.000 km po generalni, ohranjen, prodam ali menjam za 2 leti starega golfa, z doplačilom. ☎ 484-775. 702114-73

F 131, mirafiori, obnovljen lani, z dodatno opremo, letnik 79, prodam. ☎ (061) 265-416, po 19. uri. 702124-73

FIAT regata 100 SIE, letnik 1987, kovinsko sive barve, 60.000 km, prodam. ☎ (061) 371-712. 803014-73

golf

GOLF JXD, letnik 86, 100.000 km, prodam. Cena 156.000 din. ☎ (061) 314-462 med 16. in 18. uro. 902204-74-st

GOLF J, letnik 77 in Z 750, letnik 78, neregistrirano, prodam. ☎ (061) 484-259. 204938-74

GOLF JX, letnik 1988, 63.000 km, ohranjen, prodam. ☎ (068) 25-574. 504537-74

GOLF JX, letnik 90, maj, prodam. ☎ (061) 444-325, vsak delavnik od 8. do 14. ure. 702110-74

GOLF JXD, letnik 1988, 42.000 km, dobro ohranjen in garažiran, prodam. ☎ (061) 772-839. 702132-74

GOLF diesel, letnik 1987, prevoženih 48.000 km, ugodno prodam. ☎ 666-163 od 17. do 20. ure. 702147-74

GOLF diesel, letnik 1989 in golf diesel, letnik 1984, ugodno prodam. ☎ (061) 666-463, od 17. do 20. ure. 702148-74

GOLF diesel, nov, svetlo rdeče barve in golf, letnik 89/VI, prodam. ☎ (061) 455-948. 702163-74

GOLF JX, diesel, letnik 1986, dobro ohranjen, ugodno prodam. Petje Zdravko, Cigaletova 8, Ljubljana. 802991-74

GOLF, bencinar, 88/9, prodam. ☎ (061) 576-437. 902167-74-st

GOLF JX diesel, letnik 11/87, bele barve, prodam za 13.500 DEM ali 169.000 din. ☎ (061) 454-050 ali 667-160. 902196-74-st

GOLF JX diesel, julij 1989, bele barve, ohranjen, prodam za 17.400 DEM din. protivrednosti. ☎ (061) 274-086. 902198-74-st

GOLF JXD, letnik 86, 100.000 km, prodam. Cena 156.000 din. ☎ (061) 314-462 med 16. in 18. uro. st-902204-74

GOLF JXD, letnik 89, spredaj zaleten, prodam. ☎ 063 741-712. pt-204820-74

PASSAT 108 GL, s katalizatorjem, prodam z vso dodatno opremo za 30.000 DEM v d.p. ali zamenjam za golfa ☎ 061 812-002. pt-304578-74

GOLF GTD turbo diesel, letnik 86, dodatno opremljen, prodam za 16.000 DEM v d.p. ☎ 061 373-937 ali ☎ 061 772-629. pt-304590-74

GOLF DIESEL CL, letnik 85, original, nemški, kovinske barve, 80000 km, ugodno prodam. ☎ 061 752-343. pt-504910-74

GOLF diesel, bel, maj 1988, prodam. Cena 18 tisoč DEM. ☎ (061) 227-002. p-702141-74

GOLF JX dizel, letnik 88/11, lepo ohranjen, prodam. Rahne, Bukovica 49, 61217 Vodice. p-902154-74-st

GOLF, letnik 1984, diesel, prodam za 8100 DEM v din. protivrednosti. ☎ 064 216-203. t-205010-74

GOLF DIESEL, letnik 1989, dodatno opremljen, prodam. ☎ 064 78-269. t-205014-74

GOLF JXD, letnik 1986, prodam. ☎ 061 373-823. t-205022-74

GOLF DIESEL, NOV, rdeče barve, in Golf Diesel, letnik 86, zelo ohranjen, prodam. ☎ 061 442-629. t-205058-74

NOV GOLF, kovinske barve, letnik 1991, prodam. ☎ 071 435-198, Vogošća. t-205077-74

GOLF DIESEL, letnik 1987, 77.000 km, model 1988, ugodno prodam. ☎ 061 271-576. t-205091-74

GOLF CL, original nemški, nova oblika, letnik 1985, 75.000 km, prodam. ☎ 061 322-208, od 10-18 ure. t-205108-74

GOLF JXD, letnik 1985, prodam za 12.300 DEM v din. protivrednosti. ☎ 0602 42-516. t-205127-74

GOLF DIESEL, letnik 1990, reg. do 7.3.1992, bele barve, prodam za 18.000 DEM v din. protivrednosti. ☎ 061 327-718. t-205144-74

GOLF, nov, neregistriran, prodam. ☎ 061 735-104. t-304509-74

GOLF JXD, letnik 85, nov model, prodam za 13.500 DEM din. p. ☎ 068 21-825. t-304542-74

GOLF DIESEL, nov, neregistriran, kovinski, prodam. Cena 24.000 DEM din. p. ☎ 061 344-607. t-304551-74

GOLF diesel, 4 vrata, kovinske barve, opremljen, letnik 89, prodam. ☎ 061 59-203. t-304554-74

GOLF DIESEL, oktober 87, bele barve, štiri vrata, prodam. ☎ 061 721-018. t-304563-74

GOLF DIESEL, 10 mesecev, bogata oprema, michelin, prodam. ☎ 061 261-815, popoldne. t-304564-74

GOLF JXD, letnik 90, troje vrat, prodam za 19.400 DEM v dp. ☎ 061 273-149. t-304572-74

GOLF diesel, letnik 87, prva registracija 88, dobro ohranjen, prodam. ☎ 061 372-069. t-304579-74

GOLF JGL diesel, letnik 85, rdeče barve, prvi lastnik, 68.000 km, poraba pod 5,5l/100 km, prodam za 9.000 DEM v d.p. ☎ 0601 22-498. t-304604-74

GOLF diesel, bele barve, letnik 87, prodam. ☎ 061 771-491. t-403568-74

GOLF diesel, letnik 1983, prodam za 7.500 DEM v din. ☎ 0608 82-208. t-403582-74

GOLF JXD, 4 vrata, 5 hitrosti, rdeč, nov, neregistriran, ugodno prodam. ☎ 061 552-554. t-403584-74

GOLF diesel, november 1983, garažiran, prodam. ☎ 064 40-060, popoldan. t-403593-74

CITROËN
NOVI AVTOMOBILI
SERVIS – NADOMESTNI DELI
KONCAR
Gradec, St. Peter Hauptstr. 20-24, tel. 9943/316-472454
avtocesta »WIEN«;
izhod »GRAZ-OST«,
izhod »RAABA-ST. Peter«

AVTOMARKET

Rabljeni avtomobili:	letnik	cena din
yugo 55	1988	82.000,00
citroën BX 1,6 TRS	1986	167.000,00
Z-126	1987	45.000,00
yetta 1,6	1987	190.000,00
yugo 45	1987	56.000,00
opel rekord 2,0	1982	109.000,00
uno 45 S	1988	156.000,00
lada niva	1989	125.000,00
yugo 55	1989	82.000,00
toyota celica ST	1987	300.000,00
yugo 45	1985	45.000,00
mazda 626 2,0	1990	470.000,00

Uvoženi avtomobili: FIAT	cena brez prom. davka v DIN
uno CS 90	174.710,00
uno TREND	186.110,00
uno 60 S 3 V	184.940,00
uno 60 S 5 V	196.250,00
tipo 1,4 MEDIA	232.110,00
tipo 1,6 DGT	262.571,00
tipo 1,4 DGT AVT.	234.750,00
tempra 1,6 SX	357.050,00
PEUGEOT:	
P-205	221.390,00
P-309	258.990,00
TOYOTA:	
corolla XLI HB	271.920,00
carina II. XLI LIM.	368.130,00
SUZUKI:	
swift 1,0 GL	195.900,00
swift GTI 1,3	291.620,00
swift GLX 1,6 4 WD	316.800,00
WRANGLER:	
jeep 2498	390.000,00

Cena je zajamčena na dan vplačila. Plačilo v DIN. Dobava iz zaloge ali do 14 dni. »Staro za novo«.

Posredniški uvoz:

RENAULT	cena v DEM	v DIN do končne cene
R-5 FIVE	12.300	105.000,00
R-19 GTR chamade	17.615	128.165,00
R-CLIO RL	13.063	112.733,00
R-CLIO RT	15.857	135.087,00
PEUGEOT:		
P-205 LOOK	12.629	109.339,00
P-405 i luxe	20.285	171.435,00
P-30. MAGIC	14.629	125.639,00
P-405 KARAVAN	21.043	177.813,00
TOYOTA:		
starlet XLI	14.428	123.548,00
corolla XLI HB	15.411	132.001,00
corolla KARAVAN	17.101	128.165,00
celica STI	24.687	207.617,00
previa	34.971	392.561,00
SUZUKI:		
swift 1,3 GL	12.286	105.926,00
swift 1,3 LIM.	14.211	122.201,00
samurai LX	16.548	233.668,00
HONDA:		
civic GL 1,5	17.143	146.013,00
shutle 4 WD	23.571	197.861,00

Dobavni rok po dogovoru
Devizno ceno vplačate na račun inodobavitelja, dinarsko ceno pa pred prevzemom. Avtomobile FIAT, RENAULT, PEUGEOT, TOYOTA, SUZUKI, HONDA lahko kupite tudi za dinarje.
Obiščite nas:
Trgovski center Črnuče, Titova 393, tel. 371-176, 374-964, h. c. 372-383, vsak delavnik od 8. do 16. ure, v soboto informacije od 8. do 13. ure. Teletekst 455.04, 455.05.

GOLF JX diesel, julij 1988, garažiran, dodatno opremljen, 36.000 km, bel, prodam. ☎ 063 858-251. t-403622-74

GOLF diesel, letnik 1990, september, prodam. ☎ 061 349-494. t-403623-74

GOLF diesel, star 16 mesecev, s pomično streho, ugodno prodam. ☎ 061 341-461 int 288, do 17. ure. t-403632-74

VRSTNI red za golf 1.3 bencin, metalik barva, prodam. ☎ 061 721-700, po 15. uri. t-403634-74

GOLF 1,3 B, letnik 1987, model 88, temno rdeč, zelo ohranjen, 45.000 km, prodam za 14.800 DEM v d.p. ☎ 063 821-733. t-504876-74

GOLF DIESEL, letnik 88, 3 vrata, kovinsko zelene barve, prevoženih 35000 km, prodam. ☎ 061 224-092. t-504914-74

GOLF DIESEL, letnik 84, prodam. ☎ 061 572-083. t-504916-74

GOLF JX DIESEL, letnik 86, rdeče barve, prodam za 12.600 DEM din. prot. ☎ 061 485-400 Tomo. t-504926-74

japonski avtomobili

DAIHATSU CHARADE, letnik 3/1990, prodam. ☎ 061 487-571. t-205033-75

MAZDO 323 1,6 I, novo, ameriški model, s katalizatorjem, kovinsko modre barve, prodam po nabavni ceni. ☎ 061 318-143, dopoldan ali ☎ 061 267-942, popoldan. t-205073-75

Bi radi kupili novo MAZDO?
Jaz vam jo priskrbim!
V APRILU: 3 Mazde 323/1,3
2 Mazdi 323 F/1,8
2 Mazdi 323/1,6
Pokličite, ne bo vam žal!
9943/463-45774, od 19. do 22. ure.

NISSAN SUNNY 1,6 SLX, star 3 leta, prodam za 16.000 DEM v din. protivrednosti. ☎ 061 271-480. t-205081-75

NISSAN SUNNY 1,6 SLX, letnik 1988, reg. do marca 1992, ugodno prodam. ☎ 061 267-812, popoldne. t-304566-75

MAZDO 323 F, novo, z GLX opremo, ugodno prodam. ☎ 061 267-146. t-304608-75

MAZDO 626 HB KPL, dodatno opremljeno, novo, neregistrirano, ugodno prodam. Možnost zamenjave za manjši avto, z doplačilom. ☎ 069 23-167. t-304610-75

NISSAN sunny 1,6 SLX, april 1987, ugodno prodam. ☎ 061 59-184 po 16. uri. t-403558-75

DAIHATSU Aplause 16 X, metalik moder, 1.300 km, prodam. ☎ 041 156-982. t-403573-75

SUZUKI swift GTI, 101 KS, rdeč, star 10 dni, ugodno prodam. ☎ 041 333-212. t-403637-75

NISSAN SUNNY 1,6 SLX, letnik 1988, prodam ali zamenjam za cenejše vozilo. ☎ 061 796-102. pt-204824-75

NISSAN SUNNY 1,6 SLX, Sedan, letnik 87, garažiran, prvi lastnik, prodam. ☎ 061 346-864. pt-205067-75

TOYOTO starlet XL, 11/88, z veliko dodatne opreme, avto radio, kasetar revers, centralno daljinsko zaklepanje, prevoženih 36.000, prodam. Cena 14.500 DEM ali din. prot. ☎ (061) 216-272. p-702136-75

MAZDO 323, hatchback, novo, kovinske barve, prodam. ☎ (061) 653-777. 204839-75

Prodam novo mazdo 323 sedan 1,6. Informacije od 10. do 22. ure po telefonu (0531) 32-944
2583

OSEBNI avto nissan sunny 1.6 ZXL, letnik 1987, z dodatno opremo, redno servisiran, garažiran, prodam. ☎ (061) 340-302. 702118-75

SUBARU, justy 10 SL, junij 87, 56.000 km, kovinsko zelene barve, redno servisiran, prodam. ☎ (061) 65-158, popoldan. 702134-75

HONDO CRX 1,6i, 130 PS, 2000 km, staro pol leta, ugodno prodam. ☎ (061) 721-477. 702161-75

mercedes

MERCEDES 180 D, letnik 1960, vgrajen motor 190 D, reg. do 8.5.1991, prodam. Jure Ljubič, Tabor 2, 63304 Tabor. t-204998-76

MERCEDES 220 D, letnik 1978, 110.000 km, poceni prodam. ☎ 063 29-758, zvečer. t-403600-76

MERCEDES, letnik 1985, katalizator, garažiran, ugodno prodam. ☎ (061) 341-500 ali 349-557. 803013-76

MERCEDES 200 benz, letnik 1987, december, prodam. ☎ (061) 571-724, dop. ali pop. (061) 571-279. 803016-76

opel

OPEL CORSA 1,2 S, letnik 85/3, 57.000 km, bele barve, izredno ohranjen, prodam, za 12.800 DEM din. protivrednosti. ☎ (061) 262-058. 802961-77

KADETT 1.3 SL, limuzina, letnik 1989, bele barve, garažiran, 21.000 km, prodam. ☎ (061) 263-315. 802982-77

Bi radi kupili nov OPEL?
Jaz vam ga priskrbim!
Začetek APRILA:
3 Opel Vectra 1,6 i
7 Opel Vectra 1,8 i
Pokličite, ne bo vam žal!
9943/463-45774, od 19. do 22. ure.

OPEL VECTRO 1,6 S, kovinske barve, novo, prodam. ☎ 066 76-654, med tednom od 8-13 ure in od 17-19 ure. pt-204996-77

OPEL RECORD, letnik 1986, ugodno prodam. ☎ 061 812-718. pt-205023-77

OPEL kadett 1.6, original nemške izvedbe, letnik 86, prodam. ☎ 061 332-384, po 15. uri. pt-304515-77

OPEL record berlina 2.0 E, letnik 85, prodam. ☎ 061 332-384, po 15. uri. pt-304516-77

OPEL kadett 1.3 S GLS limuzino, letnik 87, prodam za 17.500 DEM v d.p. ☎ 061 487-678. pt-304521-77

OPEL monzo 3.0 S, letnik 79, prodam. ☎ 061 374-464. pt-304600-77

OPEL record, letnik 1979, reg. do oktobra 1991, prodam. ☎ 0608 81-171. pt-403462-77

OPEL VECTRA 1.6, prodam. V račun vzamem manjši avto. ☎ 063 38-506 po 16. uri. t-205064-77

OPEL KADETT, 1989, prodam. ☎ 069 22-751, popoldne. t-304543-77

KADETT 1.6 D, letnik 88, s petimi prestavami, prevoženih 24.500 km, odlično ohranjen, prodam. ☎ 0608 81-763. t-304596-77

OPEL kadet C, letnik 1978, prodam za 3.800 DEM v d.p. ☎ 061 447-572 po 14. uri. t-403560-77

KADET 1.6 D, limuzina, 4 vrata, 5 brzin, letnik 88/8, 44.000 km, garažiran, zelo ugodno prodam. ☎ 064 633-812. t-403574-77

OPEL corso 1.4 i, s katalizatorjem, nova oblika, letnik 1991/1, prodam. ☎ 061 737-385. t-403597-77

OPEL vectro, 1.6 i, novo, metalne barve, pet vrat, prodam. ☎ 063 31-812, od 15. do 18. ure. t-403598-77

OPEL CALIBRA prodam. ☎ 041 780-646. t-403628-77

OPEL vectro 1.6.i., staro dva meseca, z dodatno opremo, prodam za 33.000 DEM v dp. ☎ 061 443-193. t-403639-77

NA ZLATEM OTOKU, V MESTU GROFOV FRANKOPANOV

GP „KRK"
51500 KRK, INDUSTRIJSKA ZONA b.b.
tel. 051/221-422, telefaks 221-424

gradi za vas
OBJEKT »TURČI – 5« NA KRKU
– poslovni prostor
– stanovanja, velika od 35–82 m²
»KLJUČ V ROKE« do 1. VIII. 1991
KABELSKA TELEVIZIJA
MOŽNOST TELEFONSKEGA PRIKLJUČKA

NOVO IZ ZDA – HAIR INTEGRATION
več kot 10-letne izkušnje

prej potem

Na delovnem mestu, pri športu in v stiku z javnostjo se morate počutiti prijetno in varno. To vam bo omogočil HAIR INTEGRATION s posebnim kozmetično-frizerskim postopkom, ki ga ob zavidljivem uspehu uporabljajo v ZDA. Pravi lasje se integrirajo (dopolnijo) le na mestih, kjer vam manjkajo. Vaš videz bo naraven, kot če bi vam lasje ponovno zrasli. Dovoljeno je pranje, česanje in vse športne aktivnosti (plavanje, tenis ...)
BODITE LEPŠI IN USPEŠNEJŠI
S popolnim zaupanjem se obrnite glede informacij in recervacij brezplačnih terminov po telefonu 061/327-015 od 8. do 18. ure (razen sobote in nedelje).
Iščemo partnerje (ob odkupu licence) za Slovenijo.
Tel. (041) 412- 511.

KADETT 1,4, konsignacijski, original nemški, nov, registriran, kovinske črne barve, temna stekla, originalna pomična streha, prodam za 35.000 DEM v din. protivrednosti. V račun upoštevam cenejši avto – prednost golf. ☎ 061 811-418. t-205012-77

OPEL kadett 1.3, živordeč, 89, nemški, 35.000 km, prodam za 21.000 DEM. ☎ (061) 811-851. p-902171-77-st

renault

RENAULT 11 D, letnik 88, bel, ugodno prodam. ☎ (061) 51-734. p-702128-78

R 4, letnik 11/89, garažiran, sivomodre barve, 27.500 km, prodam za 8000 DEM v d. p. ☎ (061) 267-076. 204596-78

RENAULT 5 GT turbo, letnik '90, s prepisom, prodam po zelo ugodni ceni za gotovino. ☎ (061) 482-501. 304344-78

NOV R 4 GTL, rdeče barve, prodam. ☎ (061) 444-325, vsak delavnik od 8. do 14. ure. 702109-78

R 4 TL, letnik '78, rdeče barve, prodam za 9000 din. ☎ (061) 226-546. 702115-78

R 18 TLJ, 5 prestav, l. konec '83, garažiran, lepo ohranjen, prodam. ☎ (061) 654-386, po 20. uri. 802948-78

R 4, letnik '88, prevoženih 32.000 km, zraven 2 rezervna kolesa in radiokasetofon. Cena 7200 DM d. p. 802958-78

R 4, letnik '84, prodam. Jelovac, Celovška 50. 802967-78

RENAULT 19 TS, letnik 1989, 21.500 km, rdeč, lepo ohranjen, prodam. ☎ (061) 344-610. 802986-78

RENAULT 4 GTLJ, star 3 leta, prodam. ☎ (061) 714-600. 803009-78

R 4 GTL, l. '89, 20.000 km, sivomoder za 7000 DM d. p. ☎ (061) 218-215. 803026-78

R 5 GTS, l. '88, ohranjen, registriran, 23.000 km, prodam. ☎ 268-003, pop. 902190-78-st

R 4, type 2, letnik april '88, drap barve, prevoženih 50.000 km, prodam za 6000 DEM. Rojina, Lepodvorska 15, Ljubljana, po 16. uri. 902197-78-st

R 4 GTL, l. '87, 36.000 km, dodatna oprema, podam za 5700 DEM. ☎ 487-829. 902201-78

R 4 GTL, letnik 1988, prodam. ☎ 061 444-913. pt-204908-78

RENAULT 5 expres 1,4 bencin, letnik 1989, 30.000 km, prodam. ☎ 066 61-407 do 14. ure, ☎ 066 61-987 po 14. uri. pt-504898-78

R 5 CAMPUS, star 6 mesecev, ugodno prodam. ☎ 061 442-199. pt-504920-78

R CLIO 1,4 RN, neregistriran, ugodno prodam. ☎ 063 855-237. t-205006-78

R 4 GTL, letnik 1983, prodam za 2500 DEM v din. protivrednosti. ☎ 061 340-986. t-205103-78

R ESPACE, star 2 leti, prodam. ☎ 061 766-034. t-205116-78

R 4 GTL, letnik 1985, pravkar registriran, prodam za 4600 DEM v din protivrednosti. ☎ 061 575-798. t-205120-78

R CLIO, nov, prodam. V račun upoštevam cenejše vozilo. ☎ 041 830-777. t-205147-78

R 4 TL, letnik 1984, prodam za 2300 DEM v din. protivrednosti. ☎ 061 40-072. t-205159-78

R 19, letnik 89, garažiran, dobro ohranjen, ugodno prodam. ☎ 061 375-439. t-304511-78

R 4 GTL, letnik 89, prodam. ☎ 061 225-024. t-304562-78

R 5 CAMPUS, s petimi vrati, olivno zelene barve, letnik april 90, prodam. ☎ 061 373-837, po 16. uri. t-304597-78

RENAULT 11, letnik 1987, garažiran, ugodno prodam. ☎ 061 843-166. t-403555-78

R 4 GTL, letnik 87, prodam. ☎ 061 574-382. t-403571-78

R 4 TL, letnik 83, reg. do avgusta 91, nujno prodam za 2.500 DEM v dp. ☎ 061 711-666. t-403576-78

R 9 GTL, letnik 1984, reg. do marca 1992, odlično ohranjen, prodam za 9.300 DEM v din. ☎ 061 59-477. t-403610-78

R 4 TLS, letnik 80, ugodno prodam. ☎ 061 319-449, do 17. ure. t-403644-78

R 4 GTL, letnik 89, prva reg. 90, prevoženih 23000 km, bele barve, prodam. ☎ 064 44-061. t-504894-78

R 4 GTL, letnik 87, bele barve, garažiran, reg. marec 92, 43000 km, prodam. Cena 5.700 DEM din. prot. ☎ 061 374-214. t-504907-78

R 9 TL, letnik 82, garažiran, ugodno prodam. ☎ 065 71-666 dopoldne in ☎ 065 89-054 popoldne. t-504909-78

R 4 GTL, letnik 6/88, prodam za 6.500 DEM din. prot. ☎ 061 789-340. t-504913-78

R 4 GTL, letnik 12/87, modre barve, dobro ohranjen, zaščiten in garažiran, 59000 km, prodam. ☎ 061 225-194 po 16. uri. t-504917-78

R 4 GTL, letnik 89, reg. do marca 92, rdeče barve, prodam za 6.700 DEM din. prot. ☎ 068 46-662. t-504918-78

R 4 GTL, letnik 86, prevoženih 49600 km, prodam. ☎ 068 22-087. t-504925-78

zastava

ZASTAVO SKALO 55, letnik 1989, prodam. ☎ 061 715-517, po 15 uri. t-205015-79

YUGO 55 GVL, star 2 leti, vinsko rdeče barve, prodam. ☎ 061 811-982. t-205021-79

JUGO 55, letnik 85, prodam. ☎ 061 735-163. t-304569-79

JUGO 55, star 8 mesecev, temno rdeče barve, prodam za 120.000 din. ☎ 061 554-276. t-304573-79

FIAT 126 P, letnik december 1987, dobro ohranjen, garažiran, prodam. ☎ 061 212-170. t-205104-79

YUGO KORAL 55, letnik avgust 1988, reg. do marca 1992, prodam za 6200 DEM v din. protivrednosti. ☎ 061 322-039 ali ☎ 061 322-641 int. 398. t-205111-79

126 PGL, letnik december 1987, zelene barve, 28.000 km, prvi lastnik, prodam za 4300 DEM v din. protivrednosti. ☎ 068 44-917 ali ☎ 068 44-918, od 11-14 ure. t-205113-79

POLAGAMO, brusimo in lakiramo parket in lesene talne obloge. ☎ 061 312-870 ali ☎ 061 324-272. t-205093-165-56

DOMOFONI, pozivni tabluji, zvonci, stopniščni avtomati, časovne ključavnice za hiše, bloke, stolpnice. Brezplačno opravimo ogled in izdelamo predračun. ☎ 061 266-969, Elektroservis Bohinc. t-205107-165-24

SOBOSLIKARSKA in pleskarska dela, ugodno. ☎ 061 51-870. t-304574-165-6

POLAGANJE parketa in plute, polaganje plastičnih podov in tapisonov, oblaganje lesnih oblog, tal, sten, stropov in mansard. ☎ 061 484-407. t-403570-165-56

PARKETARSKE usluge nudim 10 % ceneje, za večje kvadrature tudi plačilo na obroke ter brezplačni strokovni nasveti. Ne samo cena, pomembna je tudi kvaliteta. ☎ 061 267-445. pt-204815-165-56

ZASTEKLITEV balkona in izdelavo vetrolovov, opravimo hitro, profesionalno z garancijo in možnostjo obročnega odplačevanja. ☎ (061) 213-823 od 6. do 8. ure in po 15. uri, vsak dan. p-702146-165-26

HIŠNI SVETI nudim vam historstvo nad vašim objektom – ponudbe pod »Strokovno – telefon«. 702135-165-9

EMAJLNE prevleke obrabljenih kopalnih kadi v vseh barvah po zmerni ceni. Garancija. ☎ (061) 213-931 in (069) 69-152, ALLONS d. o. o. 803007-165-43

ZIDARSKI obrtnik prevzame vsa zidarska dela: zidave, fasade, omet in adaptacije. ☎ (061) 272-423 od 16. do 20. ure. 803008-165-1

POZOR! Polagamo marmor in keramiko strokovno in kvalitetno za družbeni in privatni sektor. ☎ (061) 52-589. 803012-165-2

NISSAN
Prodajamo nove in rabljene osebne avtomobile, originalne nadomestne dele in originalno dodatno opremo. Servis in popravila.
FRANZ WECHTITSCH
8441 Fresing 33 pri Lipnici v smeri Eibiswalda B 74 tel. 9943 3456-2313 faks 3116
GRADEC – FRESING – 10 km – B 74 – A 9 – B 67 – IZVOZ LIPNICA – ŠENTILJ YU
Novo: v zalogi
NISSAN SUNNY, model 1991,
od 1400 ccm naprej; **od 16.700 DEM** neto naprej

Novo: deli karoserije (novi) za vse vrste osebnih avtomobilov po ugodnih cenah, npr.: blatnik za GOLF II 380 ATS neto
vetrobransko steklo za GOLF II 770 ATS neto
blatnik za OPEL KADETT 500 ATS neto
– AVTOMOBILI
– DELAVNICA
– RABLJENI DELI
AIXNER
9020 KLAGENFURT/CELOVEC
Flatshacher Strasse 19.
tel. 9943/463-32-1-10
faks 9943/463-381062

CAMPING WELT
PRIČETEK SEZONE!
Vse za prijatelje kampiranja: oprema – barvni katalog, počitniške prikolice, počitniški avtomobili, itd.
Campingwelt, Beljak – Avstrija, Maria gailerstr., tel. 9943 4242-32540

NOVO: MAZDA 121
od 13.450 DEM neto naprej
kratek dobavni rok
za: 121, 323, 626

Govorimo slovensko!
mazda Marko Leibnitz
tel. 9943/3452-3656

YAMAHA LUXMAN KENWOOD
SHARP NAKAMICHI JVC ITT
HI-FI stereo center JAGER
Borovlje, Loiblstr. 12/Hauptplatz 17

SHARP DIGITAL VIDEO
z dalj. upravljanjem, DPSS-VPS, slow motion, 365 dni / 8 programov, HQ, 39 fiksnih postaj, iskanje slike (7×-hitrost)
599.- DEM neto

SHARP VIDEOKAMERA
od 999.- DEM neto

SONY PIONEER TOSHIBA FISHER
BLAUPUNKT PHILIPS HITACHI
DENON PANASONIC TECHNICS

RAZGIBAJMO ŽIVLJENJE

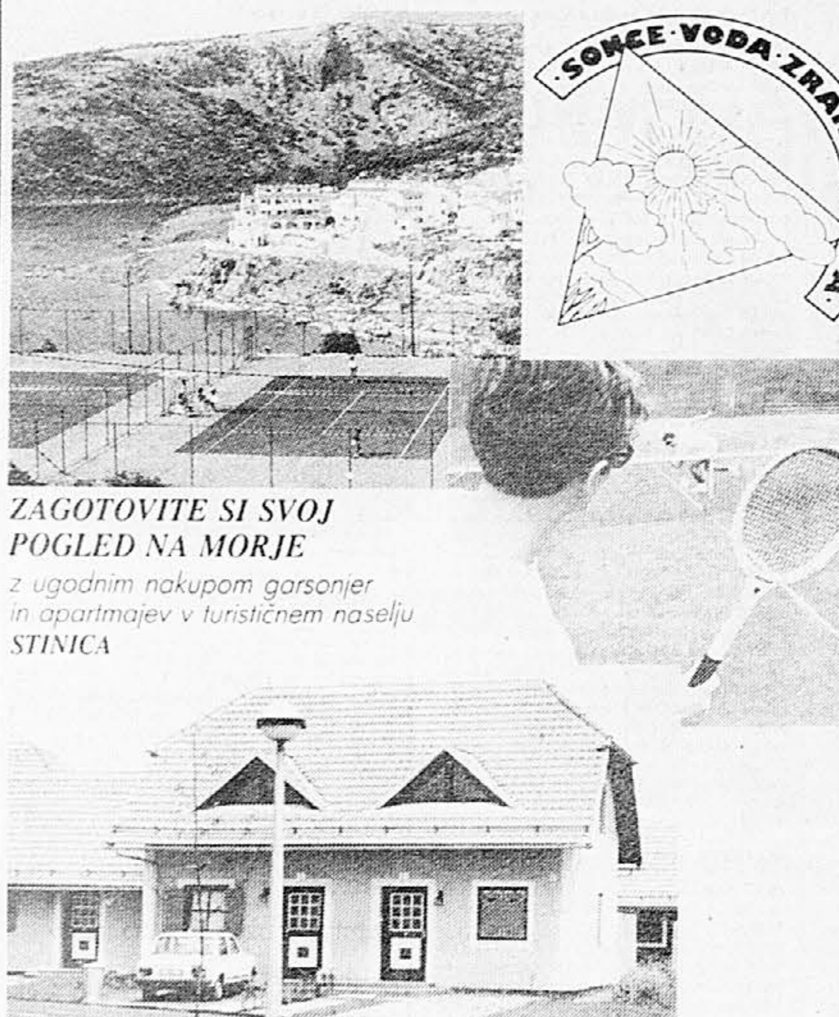

ZAGOTOVITE SI SVOJ POGLED NA MORJE

z ugodnim nakupom garsonjer in apartmajev v turističnem naselju STINICA

ODDIH SKOZI VSE LETO ●

NALOŽBA, KI VAM BO OHRANJALA IN VRAČALA ZDRAVJE

GIP PIONIR Novo mesto prodaja počitniške hišice v zdravstvenošportno rekreativnem centru ČATEŽ, kjer boste lahko vse leto uživali počitnice in poskrbeli za svoje zdravje ter dobro počutje.

INFORMACIJE: GIP PIONIR, NOVO MESTO, Kettejev drevored 37, Tel.: (068) 21 826, 23 686, Fax: (068) 23 213

PIONIR

YUGO 45, letnik 1985, dobro ohranjen, ugodno prodam. Zaviršek, Podlimbarskega 52, Ljubljana. t-205114-79

ZASTAVO 101, letnik 1987, garažirano, ugodno prodam. ☎ 061 322-690. t-205115-79

YUGO KORAL, letnik 10/1988, 23.000 km, nujno prodam za 5700 DEM v din. protivrednosti. ☎ 061 59-610. t-205121-79

YUGO 45, letnik 1983, prodam. ☎ 061 857-121, zvečer. t-205126-79

YUGO 55 KORAL, letnik julij 1989, prodam za 6500 DEM v din. protivrednosti. ☎ 061 373-807. t-205134-79

YUGO 45, dobro ohranjen, letnik 1986, reg. do 18.3.1992, prodam. ☎ 061 712-464. t-205138-79

YUGO 45 AX, letnik 1988, 23.000 km, reg. do marca 1992, garažiran, prodam. ☎ 061 310-098, po 15 uri. t-205140-79

YUGO KORAL 55, letnik december 1988, prodam za 5700 DEM v din. protivrednosti. ☎ 061 45-531. t-205155-79

ZASTAVO 128, letnik 1985, prodam za 4600 DEM v din. protivrednosti. Prodam tudi yugo 65 GVX, letnik 1989, za 10.000 DEM v din. protivrednosti. ☎ 0601 61-571. t-205165-79

YUGO 45, letnik 91, prodam po dogovoru. ☎ 061 441-284. t-304517-79

Z 750 LE, letnik 81, 60.000 km, dobro ohranjen, ugodno prodam. ☎ 061 268-710. t-304529-79

Z 101, letnik 89, registrirano do 31.3.92, prodam za 90.000 din. ☎ 0601 62-421. t-304534-79

JUGO 45 E, letnik 86, lepo vzdrževan, brezhiben, prodam za 4.300 DEM din. protiv. ☎ 061 487-266, po 15. uri. t-304546-79

JUGO KORAL 45, letnik 89, na novo registriran, lepo ohranjen, prevoženih 19.500 km, prodam. ☎ 061 614-635. t-304556-79

126 P, letnik 89, 15.000 km, ugodno prodam. ☎ 061 614-714. t-304560-79

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1984, 8500 km, garažirano, dobro ohranjeno, reg. do septembra 1991, prodam. ☎ 061 707-504. t-205087-79

ZASTAVO 128, letnik 1989, ugodno prodam. ☎ 061 315-550. t-205095-79

LADO SAMARO, letnik 1988, troje vrat, 5 prestav, lepo ohranjeno, prodam za 9000 DEM v din. protivrednosti. ☎ 061 881-722, od 16 ure dalje. t-205096-79

YUGO 45 A, letnik 3/1987, ohranjen, garažiran, z veliko dodatne opreme, ugodno prodam. ☎ 061 451-015. t-205098-79

ZASTAVO 750 SUPER, letnik 1978, prodam. ☎ 061 328-845 int. 85. t-205100-79

FIAT 126 P, reg. do 1.6.1991, 28.000 km, prodam za 53.000 DIN. ☎ 061 211-281. t-205101-79

ZASTAVO 101, letnik 1986, reg. do 3/1992, 77.000 km, z dodatno opremo, prodam za 3900 DEM v din. protivrednosti. ☎ 061 723-309. t-205102-79

126 P, letnik 1977, obnovljen, registriran, prodam za 11.000 DIN. ☎ 064 65-504. t-205037-79

YUGO 45, star 2 leti, 23.000 km, rdeče barve, prodam za 6000 DEM v din. protivrednosti. ☎ 061 446-411. t-205039-79

JUGO GVL 55, letnik 89, garažiran, reg. do aprila 92, prodam. ☎ 061 443-716 po 16. uri. t-205071-79

126 PGL, letnik 9/1990, karamboliran, prodam. ☎ 061 558-841. t-205072-79

YUGO KORAL 55, letnik 1/1990, prodam. ☎ 061 573-802. t-205074-79

ZASTAVO 101 GTL 55, letnik 1986, prodam. ☎ 064 66-007. t-205078-79

SAMARO, letnik 4/1989, 5 vrat, rdeče barve, z uporabno dodatno opremo, prodam za 11.000 DEM v din. protivrednosti. ☎ 065 81-225, popoldan. t-205079-79

ZASTAVO 128, letnik 1989, 22.000 km, modre barve, prodam za 7600 DEM v din. protivrednosti. ☎ 061 227-025. t-205083-79

JUGO koral 45, 12/89, 22.000 km, kasko zavarovan, garažiran, dodatno opremljen, ugodno prodam. ☎ 066 75-979, od 7-14 ure. t-304575-79

YUGO koral 55, star dve leti, prodam. Janez Urbanc, Suhadole 35, Komenda. t-304589-79

Z 101 GTL, letnik 83, poškodovano spredaj, nevozno, prodam za 1.800 DEM v d.p. ☎ 061 554-337 ali ☎ 061 221-542, med 8. in 9. uro. t-304602-79

YUGO 55 koral, letnik 88, prodam. ☎ 068 44-466 ali ☎ 068 44-976. t-304606-79

YUGO 45, 7/90, prodam. ☎ 061 751-228, po 16. uri. t-304611-79

Z 128 skala 55, letnik 89, registrirano do marca 92, rdeče barve, garažirano, z vgrajenim radijem, 20.000 km, prvi lastnik, prodam. ☎ 061 265-984, dopoldan ali ☎ 061 486-778, popoldan. t-304612-79

ZASTAVA 101, letnik 1987, sivozelene barve, garažirana 3 leta, registrirana do decembra, prodam za 6.000 DEM v d.p. ☎ 061 579-725. t-403554-79

FIAT 126 bis, nov, karambolirana sprednja leva stran, prodam. ☎ 065 76-269. t-403562-79

JUGO koral 45, letnik 8/88, prodam. Cena po dogovoru. ☎ 061 861-836, po 15. uri. t-403569-79

Z 128, letnik 87, prodam. ☎ 061 453-112. t-403579-79

LADO samaro 1300 S, pet vrat, prevoženih 28.000 km, dodatno opremljeno, prodam. ☎ 061 343-730. t-403583-79

126 PGL, letnik 1988, 26.000 km, prodam. Cena 54.000 din. ☎ 067 58-969. t-403585-79

LADO samaro, letnik 1988, prodam. ☎ 068 22-646. t-403591-79

JUGO koral 55, letnik 1988, prevoženih 32.000 km, prodam. ☎ 061 715-415. t-403594-79

126 P, letnik 1989, ugodno prodam ali zamenjam za jugo 45. ☎ 067 81-531, po 15. uri. t-403603-79

LADO karavan 1300, letnik 10/1986, prevoženih 55.000 km, prodam. ☎ 061 50-131. t-403615-79

ZASTAVO 101, 1.300 super, letnik 1979, ugodno prodam. ☎ 061 320-890, po 15. uri. t-403617-79

JUGO 55, letnik 89, garažiran, prodam za 85.000 din ali 6.800 DEM. ☎ 061 226-179. t-403626-79

JUGO 45 koral, rdeče barve, star 6 mesecev, ugodno prodam. Cena po dogovoru. ☎ 061 861-526. t-403636-79

Z 101, december 88, prodam. ☎ 061 344-726. t-403642-79

LADO Caravan 130, bele barve, 40000 km, ugodno prodam. Cena po dogovoru. ☎ 061 712-901. t-504875-79

ZASTAVO 750, letnik 1978, registrirano do 22.11.1991, prodam. ☎ 061 714-505 po 20. uri. t-504877-79

126 P, letnik 1982, 57.000 km, prodam. ☎ 061 376-767. t-504879-79

126 P, letnik 1978, dober, registriran do septembra 91, prodam za 11.000 din. ☎ 061 50-506 zvečer. t-504884-79

JUGO 45 A, letnik 86, rdeče barve, zaščiten, garažiran, prodam. ☎ 061 267-541 int. 75. t-504888-79

ZASTAVA 128 CL, letnik 85, prodam za 4.500 DEM din. prot. ☎ 061 455-342. t-504892-79

LADO 1500, prodam za 2.500 DEM din. prot. ☎ 061 553-682. t-504893-79

LADO SAMARO 1300, letnik dec. 89, 5 vrat, 5 prestav, rjave barve, 17000 km, reg. dec. 91, prodam. Cena 9.800 DEM din. prot. ☎ 061 345-204. t-504895-79

LADO SAMARO, malo vožen, letnik 1988, prodam. ☎ 061 641-047 od 19. ure dalje. t-504903-79

JUGO KORAL 45, nov, bel, reg., ugodno prodam. ☎ 061 262-432. t-504911-79

ZASTAVA 128, letnik 87, 53000 km, ugodno prodam. Pleško Bojan, Komanija 12, 61356 Dobrova pri Ljubljani. t-504912-79

JUGO UNO, letnik 90, prodam. Lahko na krddit. ☎ 061 349-817. t-504923-79

LADA SAMARA 1300, letnik 89, zelo ugodno prodam. ☎ 061 331-149. t-504929-79

ZASTAVO 750, letnik 1976, registriran, prodam za 7500 DIN. Roman Petrič, Ptujska 30, Ljubljana. pt-205030-79

ZASTAVO 101 GTL 55, letnik december 1986, 30.000 km, ugodno prodam. ☎ 061 221-813. pt-205050-79

ZASTAVO 101, letnik 86, prodam za 5.500 DEM din. protivred. ☎ 067 23-347. pt-301972-79

Z 128, letnik 86, registrirano do februarja 92, prodam za 4.500 DEM v d.p. ☎ 061 481-470. pt-304520-79

YUGO koral 55, letnik 89 maj, prevoženih 16.000 km, prvi lastnik, izoliran, odlično ohranjen, registriran do 11.5.91, ugodno prodam po dogovoru. ☎ 0601 41-599, do 14. ure in ☎ 0601 41-499, po 14. uri. pt-304533-79

GLOBAL Kranj išče za mednarodno podjetje:

	PLAČA:
NAMESTNIKA GLAVNEGA DIREKTORJA	4.000–5.000 DEM/din
DIREKTORJA NABAVE	3.000–3.500 DEM/din
POSLOVNO TAJNICO GLAVNEGA DIREKTORJA	do 1.500 DEM/din

STE MOTIVIRANI ZA DELO V MEDNARODNEM PODJETJU, KI PRIČAKUJE OD VAS POPOLNO IDENTITETO S CILJI PODJETJA, DELO V TIMU, DISCIPLINO PRI OPRAVLJANJU NALOG, USPEŠNOST IN USTVARJALNOST? STE ZA REALEN IN TRDEN VSAKODNEVEN STIK Z EVROPO?

Naša pričakovanja so visoka, pričakujemo prijave sposobnih, odločnih in ustvarjalnih menedžerjev z visoko izobrazbo, aktivnim znanjem angleškega jezika in alternativno nemškega ali francoskega, v starosti med 33–35 let z urejenimi družinskimi razmerami.

Za poslovno tajnico pričakujemo prijave kandidatk z referencami, v starosti od 26 do 35 let in aktivnim znanjem nemščine ter pasivnim znanjem angleščine in francoščine.

Kaj Vam nudimo?
- odlične pogoje za individualno in timsko delo, izpopolnjevanje v stroki in jeziku
- plačo in druge pogoje po individualni pogodbi
- možnost uporabe osebnega avtomobila

Želimo pridobiti Vaše prijave z opisom dela, izkušenj in referencami najkasneje do 10. aprila 1991 na naslov:

GLOBAL Kranj, d.o.o.
Cesta JLA 4, Kranj tel. (064) 211 320
z oznako: ISKANJE, IZBOR, USPEH
Z OŽJE IZBRANIMI BOMO OPRAVILI PREIZKUS SPOSOBNOSTI IN LASTNOSTI.

GLOBAL
SVETOVANJE FINANČNE AGENCIJSKE IN DRUGE STORITVE

ISKANJE, IZBOR, USPEH

JUGO 45, letnik 12/88, prodam za 6.000 DEM v dp. ☎ 064 323-345. pt-304570-79

Z 101 MEDITERAN, letnik 80, obnovljeno, prodam. ☎ 061 877-055. pt-304577-79

JUGO koral 55, letnik 1990, prodam. Cena 8.500 DEM v din. ☎ 061 374-940. pt-403599-79

ZASTAVA 1.1 GX, letnik december 1987, prodam za 6.300 DEM v d.p. ☎ 0608 77-222 popoldan. pt-503293-79

LADO karavan, tovarniško novo, še neregistrirano, prodam za 162.000 din. ☎ (069) 79-166. ptt-280-79

LADO riva 1500, 90/1, modre barve, radio, 20.000 km, prodam za 10.000 DEM v d. p. ☎ (061) 340-781. p-702157-79

YUGO koral 60, 12/89, prodam. ☎ (061) 881-000, pop. 902188-789-st

JUGO koral 45, avgust '89, rdeč, 13.000 km, garažiran, prodam. ☎ (061) 647-465. 702112-79

PRODAM lado 1300 karavan, 6/87, z alu kolesi in zimskimi gumami za 7500 DEM d. p. ☎ (061) 376-676, od 18. do 20. ure. 702120-79

Z 750 LC, letnik 1980, registrirana, prodam za 1500 DEM, d.p. ☎ 217-855, po 17. uri. 702123-79

126 P, letnik 1983, solidno ohranjen, poceni prodam. ☎ (061) 577-268. 702130-79

JUGO koral 45, rdeč, star leto dni, ugodno prodam. ☎ (061) 711-904. 702140-79

JUGO 60, bel, letnik nov. '89, zaščiten, garažiran z alu. platišči, prevoženih 13.000 km, prodam za 7700 DEM d. p. ☎ (061) 52-186. 702152-79

126 P, letnik 1985, prevoženih 21.000 km, dobro ohranjen, prodam. ☎ (061) 265-514. 702153-79

JUGO 55, star 2 leti 3 mesece rumene barve, 19.000 km, reg. do jan. '92 z dodatno opremo prodam. ☎ (061) 772-490. 702158-79

PRODAM 126 PGL, 8/87, za 3500 DEM v d. p. ☎ (061) 662-512, po 15. uri. 7021549-79

JUGO 55 E, letnik 86/4, modre barve, 53.000 km, prodam za 4800 DEM d. p. ☎ (061) 486-42. 802951-79

JUGO 45 AX, 1987, prodam. ☎ 267-428. 802955-79

ZASTAVO 128, l. '89, 18.000 km, prodam za 8000 DEM d.p. ☎ (061) 571-846. 802962-79

LADO karavan 2/89, 37.000 km, prodam. ☎ (061) 264-150, po 12. uri. 802966-79

JUGO 55 koral, letnik '89, registriran do 3/92, odlično ohranjen, prodam. Cena po dogovoru. Ponudbe po ☎ (061) 310-866, int. 49, Tomaž. 802988-79

JUGO 45 AX, 3/88, reg. do 3/92, prodam. ☎ (061) 442-476, po 16. uri. 802994-79

JUGO koral 55, letnik 12/1988, prodam. ☎ (061) 483-044. 802995-79

126 BIS, vodno hlajenje, novo, prodam. ☎ (061) 373-151. 803004-79

Z – 101, letnik '79, reg.-celo leto, spredaj karambolirano, motor brezhiben, prodam celo ali po delih. Duraković, C. na Bokalce 32, Vrhovci. 803021-79

JUGO koral 55, letnik 12/89, bele barve, 12.000 km, garažiran, prodam. ☎ (061) 59-435. 803024-79

PRODAM poškodovano Z-101 GTL, letnik '84. ☎ (068) 49-757. 902149-79-st

ZASTAVA 128 skala, 1. 3/1990, prodam. Cena po dogovoru. ☎ 481-776, popoldne. 902152-79-st

JUGO 45, rdeč, l. 1987, prodam za 5000 DEM. ☎ (061) 371-159, Kamila. 902153-79-st

LADO samaro 1300 S, 5 vrat, 4/89, bele barve, garažirano, prodam za 10.500 DEM v din. protivred. ☎ (061) 313-732. 9021545-79-

JUGO koral 55, l. 10/88, 5. p., vlečna kljuka, avtoradio in zaščiten, ugodno prodam. ☎ 321-823, pop. 902160-79-st

Z-101, letnik '86, garažirana, prevoženih 42.000 km, registrirana do marca '92, prodam. ☎ (061) 612-060. 902163-79-st

ZASTAVA 101, skala 55, staro dve leti, odlično ohranjeno, ugodno prodam. ☎ (061) 766-153. 902174-79-st

SAMARO, staro 12 mesecev, registrirano do marca '92, prodam za 10.500 DEM. ☎ (061) 611-087. 902180-79-st

ZASTAVO 101 GTL 55, garažirano, 85/12, 23.300 km, 3 vrata, sivozeleno, vestno vzdrževano, prodam. ☎ (061)-346-279. 902182-79-st

PRODAM jugo koral 55, letnik 7/89, garažiran, dod. oprema. Cena po dogovoru. ☎ (061) 340-330. 902183-79-st

JUGO uno 45, star mesec dni, bele barve, prodam za 14.200 DEM. ☎ (061) 344-307. 902185-79-st

druga motorna vozila

PEUGEOT 405 GR, star 2 leti, 27.000 km, prodam. Cena 25.000 DEM v din. protiv. ☎ (069) 23-063, zvečer. ptt-282-80

Chrysler
le baron, nov, s popustom, prodam. ☎ (063) 778-129. 2726-80

PEUGEOT 205 GTI zender, star 15 mesecev, dodatna oprema, ugodno prodam. ☎ (061) 653-070. 702139-80

FORD escort 1.6 DCL, dec. 1988, registriran do 1992, popolnoma ohranjen, prodam. ☎ (061) 445-491. 702142-80

SCIROCCO GTX, letnik 86, prodam. ☎ (061) 746-136. 702145-80

AUDI 100 CC TD, letnik 86, kovinsko srebrno-siv, premična streha, zatemnjene šipe, velur sedeži, radio s spremenljivimi zvočniki, ohranjen kot nov, reg. do 2/92, ugodno prodam po ogledu s predhodnim klicem. ☎ (061) 454-112, od 15. do 18. ure. 702160-80

CHRYSLER ES, z vso dodatno opremo, rdeč, 4.000 km, prodam ali zamenjam za manjši avto. ☎ (061) 723-256. 902194-80-st

AUDI 80 1,6 bencin, popolnoma nov, črne barve, prodam ali menjam. ☎ (061) 320-902. 902195-80-st

PEUGEOT 205 GR, letnik 1985, srebrne barve, reg. do 15.1.1992, poceni prodam. ☎ 061 375-417. t-204999-80

PEUGEOT 205 1,6 GTI, kovinske barve, letnik 9/1986, prodam okvirno za 15.800 DEM v din. protivrednosti. ☎ 061 325-119. t-205008-80

CABRIOLET BERTONE X1/9, letnik 1980, 1500 ccm, 90 PS, novi tip, ugodno prodam. ☎ 063 713-565, od 9-19 ure, ob delavnikih. t-205042-80

ŠKODO 120 LS, letnik 1981, reg. do 10/1991, prodam. Cena po dogovoru. ☎ 061 707-302. t-205045-80

DŽIP WILLIS, z diesel motorjem, reg., prodam. ☎ 067 65-107. t-205070-80

VW 1302 F, reg. do 22.8.1991, prodam. ☎ 064 79-661 int. 73, dopoldan. t-205075-80

NOV WARTBURG limuzina, prodam za 120.000 DIN. ☎ 061 322-875. t-205109-80

ŠKODO 120 L, letnik 1989, reg. do aprila 1992, prodam. ☎ 061 486-489. t-205130-80

FORD ESCORT 1,4 CLX, nov, prodam. Cena po dogovoru. ☎ 063 35-431. t-205131-80

NOVE AVTOMOBILE ford, fiesto 1.1 CLX – 22.500 DEM, orion 1.3 CL – 27.000 DEM, sierra 1.6 CLX – 31.500 DEM. Cene so z davkom in v din. protivrednosti. ☎ 051 261-078, od 8-17 ure. t-205139-80

FORD SCORPIO 2000 I, z dodatno opremo, ABS, pomična streha, katalizator, 68.000 km, prodam za 23.000 DEM v din. protivrednosti. ☎ 061 573-623. t-205166-80

VOLVO 340 GL, star štiri leta, 50.000 km, izvrstno ohranjen, ugodno prodam. ☎ 061 217-341. t-304537-80

FORD ESCORT CLX 1.8 D, pet vrat, nov, prodam. ☎ 063 31-832, od 20. do 21. ure. t-304549-80

AUDI 80, chanpaine kovinske barve, star tri mesece, ugodno prodam. ☎ 061 311-525 ali ☎ 302-686. t-304558-80

SIMCO CHRYSLER GLS, 1307, vozno, neregistrirano, poceni prodam. ☎ 061 576-328. t-304559-80

FORD escord CLX, nov, nujno, zelo ugodno prodam. ☎ 051 427-950. t-304599-80

AUDI 80 turbo diesel, nov, ugodno prodam. ☎ 041 213-039. t-304607-80

FORD ESCORT, letnik 73, poceni prodam. ☎ 061 627-120. t-403580-80

FORD escort 1.1, 4 vrata, 1982, 43.000 km, prvi lastnik, zelo lepo ohranjen, prodam. ☎ 061 570-000. t-403592-80

PEUGEOT 405 GR, letnik 1989, prodam. ☎ 061 345-934. t-403606-80

POLONEZ 1500, letnik 81, prodam. Cena 35.000 din. ☎ 061 346-090. t-403631-80

VOLVO 340 GL, zelene barve, 4 leta, prevoženih 59.000 km, prodam. ☎ 064 84-403 po 12. uri. t-504878-80

FORD FIESTA CL, 1.1 i, bel, 5 vrat, garažiran, 7500 km, star 10 mesecev, prodam. ☎ 061 570-046. t-504890-80

VOLVO 340 GLD, letnik 1987, kovinsko siv, 50.000 km, prodam. ☎ 061 376-844. t-504905-80

FORD SIERRO 1,8, turbo diesel, GL, nov, z dodatno opremo, prodam. ☎ 041 701-302. pt-205157-80

KADETT 1,6 D, letnik 85, s tremi vrati, prevoženih 81.000 km, prodam za 17.000 DEM v d.p. ☎ 0601 61-248. pt-304532-77

FORD escort ghia, diesel, nov in ford siera 1.8 turbo diesel, nov, prodam. Cena po dogovoru. ☎ 063 38-882. pt-304568-80

PASSAT karavan turbo diesel, intercoler, star sedem mesecev, dodatno opremljen, prodam za 37.000 DEM v d.p. ☎ 061 373-937 ali ☎ 061 772-629. pt-304591-80

VW 1200 J, letnik 1975, registriran do junija 1991, prodam. Cena 2.700 DEM v din. ☎ 061 310-772. pt-403446-80

PASSAT KARAVAN star osem mesecev, kovinsko siv, kot nov, zaradi nujnosti ugodno prodam. ☎ (061) 558-906 ali (061) 611-097. p-701987-80

VOLVO 340, 50.000 km, november 86, dobro ohranjen, prodam. ☎ (061) 866-154 do 18. ure. p-702031-80

motorna kolesa

VESPA PX 200 E, kot nova 4.700 km, rdeče barve, prodam. ☎ (061) 219-061. 802948-81

MZ ETZ 250, letnik 1988, prodam za 1700 DEM v din. protivrednosti. ☎ 067 71-000, po 15 uri. t-205040-81

APN 6 S, lentik 1991, nov, nevožen, zelo ugodno prodam. ☎ 061 713-273. t-205105-81

SUZUKI GSX 750 R ugodno prodam ali zamenjam za enduro. ☎ 067 78-369. t-304541-81

LAVERDO 500 S, letnik 1982, prodam. ☎ 063 31-832, od 20. do 21. ure. t-304550-81

VESPO PX 200 E, registrirano, 6.000 km, kot nova, prodam za 32.000 din. ☎ 061 311-566 int. 8 dopoldan in ☎ 061 301-953 popoldan – Matjaž. t-403556-81

MOTO GUZZI LE MANS 3, 1000 ccm, letnik 84, prodam. Rozman Ervin, ☎ 063 31-711 int 338, do 14. ure. t-403564-81

TOMOS M 14, letnik 1986, prodam. ☎ 061 481-441. t-403589-81

ATX, letnik 1988, malo vožen, dodatno opremljen, prodam. ☎ 061 579-334. t-403596-81

kupim

WARTBURG KARAVAN, starega do treh let, kupim. ☎ 061 455-055. t-205110-82

VOLGO, rabljeno, kupim. Ponudbe pod »Volga« ali ☎ (061) 221-049. 702113-82

garaže

ZIDANO garažo na Pržanu, prodam za 120.000 din. ☎ 061 50-506 zvečer. t-504883-83

deli za avto

ODBIJAČE ZA JUGO
dobite vsak delavnik od 8. do 18. ure. ☎ 061 375-366 ali ☎ 061 375-918. t-304553-84

MOTOR ZA AUDI 100, novejši letnik, 115 ali 136 KM in druge dele, prodam. ☎ 061 261-700. t-304565-84

MERCEDES, serija 123, po delih prodam. ☎ 063 29-758, zvečer. t-403601-84

tovorna vozila in prikolice

CITROEN 35 RD, letnik 1985, prodam. ☎ 068 23-122. t-205007-85

VEČJO, aluminijasto prikolico za osebni avto, zelo ugodno prodam. Marija Gorenc, Taborska 24, Domžale. ☎ 061 723-223. t-205085-85

KOMBI ZASTAVO 850, letnik 1987, reg. do 2/1992, prodam za 35.000 DIN. ☎ 061 654-008. t-205106-85

KOMBI FORD TRANZIT, ugodno prodam. ☎ 063 38-142. t-205146-85

SKANIJO 112 M interculer, 333 KM, letnik 85, s kiper črpalko ter polprikolico casbohrer, vse odlično ohranjeno, ugodno prodam. ☎ 063 831-569. t-304523-85

TAM 130 T, dolgi keson, letnik 86, prodam. ☎ 061 653-479, zvečer. t-304584-85

MINI bus TAM 80, 17 sedežev, letnik 12/85, prodam. ☎ 065 85-096. t-304594-85

ZASTAVA 850 kombi, letnik 85, reg. do konca marca 91, prodam za 34.000 din. ☎ (061) 52-992. 902109-85-st

MERCEDES 1938 vlačilec, letnik 82, prodam. ☎ (061) 373-211, zvečer. 902164-85-st

MERCEDES 1633, vlačilec, letnik 83, prodam. ☎ (061) 373-211, zvečer. 902165-85-st

C 25 D kombibus, november 1984, odlično ohranjen, 129.000 km, prodam za 19.000 DEM din. protiv. ☎ (061) 274-086. 902199-85-st

ZASTAVO 435 F, letnik 78, tehnično brezhiben, generalno obnovljen, prodam ali zamenjam za osebni avto. ☎ 061 453-600. t-403557-85

NOV TAM 100, nov model, kesonar, nosilnost 4 tone, ugodno prodam. ☎ 064 318-010. t-403602-85

TAM 2001, letnik 1976, kiper, ugodno prodam. ☎ 061 267-209. t-403607-85

UNIMOK 406, kot nov, z vso dodatno opremo, prodam. ☎ 064 78-621. pt-304609-85

KOMBI IMV 1600, letnik 84, za prevoz oseb, neregistriran, prodam. ☎ 061 40-644. pt-403641-85

TOVORNI avto raba, 9,4 t, registriran, kason paletni sistem, dolg 6 m, s cerado, letnik 1977, prodam. ☎ (061) 483-058, v večernih urah. p-802963-85

ŠPORTNI REKVIZITI

prodam

SURF, HI-fly 100, odlično ohranjen, brezhiben, prodam. ☎ 061 621-530, popoldan. t-403572-90

MOUNTIN bike, ženski, lila barve, 18 prestav, prodam. ☎ 061 715-415. t-403595-90

vodni šport

ELAN 19, s spojlerjem, kompletno opremljen, v vodi junij 1990, prodam za 19.000 DEM v din. protivrednosti. ☎ 064 77-279. t-205029-91

JADRNICO Elan 19, v kitu, novo, prodam. ☎ 065 61-263, do 7. ure ali po 20. uri. pt-403581-91

PRODAJA IN POSREDOVANJE ŠPORTNE OPREME, PLOVIL, PRIKOLIC
PETER ŠPORT
Hošiminhova 5, Lj.-Bežigrad (BS-3)
tel. (non-stop): 348-423
Posredujemo z računalniško obdelavo! Pokličite ali obiščite prodajalno odprta je vsak dan od 14–19.30 ure, ob sobotah od 10–13. ure.
Nudimo Vam vso opremo za surfanje, smučanje, tenis, klasične in zaprte prtljažnike, fitnes naprave, loke, kolesa, bumerange, snowboarding, obleke za potapljanje. Sprejemamo v komisijsko prodajo!

KANU tip indian cca 5 m × 90 cm les-platno, mojstrsko delo, prodam. ☎ (061) 225-597. 702116-91

ČOLN maestral 18 SD in motor tomos 4,8, staro dve leti, ugodno prodam. ☎ (061) 766-153. 902173-91-st

prikolice

POČITNIŠKO prikolico kupim, ohranjeno z baldahinom. ☎ (061) 441-904. 702162-93

ADRIA 450, l. 84, z baldahinom prodam za 2500 DEM din. protiv. Hočevar, Marinkov trg 2, Ljubljana. 702164-93

CAMP prikolico 380 L de luks, l. 1979, peč, hladilnik, predprostor, kuhinja (stara 3 leta), lesen poden (star 1 leto), stacionirano v Savudriji, prodam za 4000 DEM din. protiv. ☎ (061) 218-071, popoldan. 902168-93-st

ADRIA 500 TK, zimsko letna 3×2 registrirana, stara 4 leta, prodam. ☎ (061) 322-816. 902200-93

POČITNIŠKO PRIKOLICO IMW Adria 450, prodam. ☎ 061 345-642. t-205135-93

BRAKO PRIKOLICO, nemško, starejše izdelave, znamke 5801 Priorei, prodam za 600 DEM in šotor Lovran – Induplati Jarše, za 4 osebe, z baldahinom, rabljen eno sezono, za 400 DEM v din. protivrednosti. ☎ 061 374-394. t-205149-93

KAMP prikolico, 3 ležišča, s predprostorom, prodam. ☎ 061 441-185. t-403643-93

ADRIA 350, izvozni model, novo, nerabljeno, nujno ugodno prodam. ☎ 0608 79-150 int. 121 od 7 do 15 ure in ☎ 0608 79-045 po 15. uri. t-504896-93

BRAKO prikolico, malo rabljeno, ugodno prodam po dogovoru. ☎ 061 853-134. pt-304522-93

KAMP prikolico IMV tip. camper 400, s podvozjem, baldahinom, komplet kuhinjo v baldahinu in lesenim podom, staro tri leta, prodamo. ☎ (061) 214-015 od 7.–15. ure. p-702133-93

GLASBILA

prodam

PIANINO znamke petrof, prodam. ☎ (061) 219-086. 802792-100

AKUSTIČNI APARATI

prodam

CAMCORDER PANASONIC VHS NV – S 100 EN, najnovejši model, prodam. ☎ 061 225-081. pt-205142-105

VIDEOREKORDER blaupunkt, tri video glave, odličen, z dodatnimi video kabli, prodam za 1.000 DEM v d.p. ☎ 061 441-600, po 16. uri. t-304598-105

YAMAHA ojačevalec, Sony CD player, Wharfedale zvočniki, prodam. ☎ 061 451-762. t-403590-105

tv aparati

BARVNI TV GORENJE, prodam za 1000 DIN. ☎ 061 554-766. t-205076-107

SONY TV, model KVX 2531 D, ekran 63 cm in SONY TV, model KVX 2131 D, ekran 54 cm, oba nova, prodam. ☎ 064 802-535. t-504906-107

TV NORDMENDE Galaxy 4o, prodam. ☎ 061 576-468. t-504921-107

UMETNINE IN STARINE

prodam

ALT DEUTCH karnise in staro podeželsko omaro, prodam. ☎ 061 268-264, zvečer. t-304510-110

REGISTRSKO blagajno national, konzolno mizo, omare, kovinske postelje in stole, prodam. ☎ (061) 576-751. 802999-110

KNJIGE

Knjižna zlata jama: Bukvarna – SBD
na Kongresnem trgu v Ljubljani
Odprto: torek, četrtek 16.–19. ure, sobota, 10–13. ure.

DELO

dobi

Postanite naš zastopnik
glasbenega programa in proročnikov za staro in mlado. Nudimo odličen zaslužek z možnostjo napredovanja. ☎ (061) 226-956. 2709-1300

Stanovanjsko hišo,
opremljeno za pisarniško dejavnost, veliko 100 m^2, s 400 m^2 zazidljivega zemljišča, prodam. Tel. (061) 348-600. 2702-130

DELO na vašem domu. Delovne izkušnje niso potrebne. Pošljite kratek življenjepis in kuverto s vašim naslovom in znamko s katero boste dobili odgovor. Turk Marija, Tkalska 45, Ljubljana. 702156-130

IŠČEM mlajšo gospo za 1× tedensko gospodinjsko delo. Pogoj: poštenost in vestnost – bližina Viča ali Trnovega. ☎ (061) 261-137, Babšek. 802989-130

NATAKARICO veščo dela za šankom honorarno zaposlim. Melody bar, Leninov trg 1, Fužine. ☎ (061) 483-497. 902161-130-st

BISTRO v Mostah zaposli urejeno dekle, prijetnega videza za delo v šanku. ☎ (061) 344-307 ali 342-440. 902184-140-st

HONORARNO zaposlim dekle z nekaj prakse za delo v okrepčevalnici v Ljubljani. ☎ (061) 666-438, po 20. uri. 902186-130-st

HONORARNO zaposlim prodajalko. ☎ (061) 552-727. 902989-130

DELO DOBI ključavničar, z znanjem rezkanja. ☎ 061 611-065, vsak dan od 7-8 ure in od 20-21 ure. t-205009-130

ŠTUDENTKO fizioterapije, honorarno zaposlim. ☎ 061 577-639. t-205016-130

KV NATAKARJA, z nekaj prakse, redno zaposlim. ☎ 061 572-963. t-205025-130

POMOŽNO DELAVKO v kuhinji, redno zaposlim. ☎ 061 572-963. t-205026-130

KINO BAR »PREMIERA«, zaposli dekle za delo v strežbi. Obvezna praksa. ☎ 061 341-378, dopoldan, ali ☎ 061 713-091, popoldan. t-205032-130

DEKLE za strežbo zaposli pizzerija v Mengšu. ☎ 061 737-438 ali ☎ 061 211-502. t-205059-130

DELO NA DOMU! Odličen zaslužek. Pošljite kratek življenjepis, kuverto z znamko in naslov. Milan Pirš, 68333 Semič, p.p.30. t-205080-130

ZA POMOČ v odvetniški pisarni v Ljubljani, potrebujemo mlajšo upokojenko, z znanjem strojepisja (4 ure dnevno). ☎ 061 301-391, od 17-21 ure. t-205084-130

PRIJETNO DEKLE za strežbo v kava baru, zaposlim redno ali honorarno. ☎ 061 556-202 ali ☎ 061 862-116. t-205136-130

»AGATON«
export – import, išče zastopnike za zastopstvo in prodajo na domačem trgu. ☎ 061 573-623. t-205143-130

REDNO ALI HONORARNO zaposlim pridno dekle, s prakso v gostinstvu, za delo v urejenem bistroju v Ljubljani. ☎ 061 273-650, popoldan. t-205158-130

REDNO ali honorarno zaposlim mlajše dekle v Kava–baru, Forum, Titova 175, Ljubljana. ☎ 061 346-470. t-304539-130

TRGOVKO živilske stroke, za prodajo v trgovini, iščem. Oglasite se osebno v trgovini Daš Imaš, Pokopališka 10, Moste. t-304567-130

IŠČEMO sposobnega poznavalca poslovanja v turistični dejavnosti. Ponudbe pod »Honorarno«. t-403625-130

TRGOVKO – gostinko, lahko z delovnimi izkušnjami, za delo v trgovini in bifeju, takoj redno ali honorarno zaposlim. ☎ 061 316-466. t-504927-130

Komo, d. o. o., Polšnik
nudi proste zmogljivosti za sestavo (montažo) drobnih sklopov in naprav – visokoserijska proizvodnja.
Informacije dobite po telefonu (061) 873-025 ali pa nam pišite na naslov: Polšnik 23, 61272 Polšnik.
Oglasite se – konkurenčni smo. 2720

ZASEBNO PODJETJE d.o.o.
zaposli za nedoločen čas
poslovno sekretarko
za opravljanje del in nalog:
tajništva administracije referentske naloge
pogoj 4. ali 5. stopnja upravno administrativne, ekonomske smeri
Delovne izkušnje zaželene
OD po dogovoru
Ponudbe pod »Redni dohodek«. 802970-KO

Gradtur d.o.o.,
Ljubljana-Šentvid, tel. (061) 52-589
Opravljamo vsa gradbena dela, polagamo vse vrste talnih oblog kakovostno, hitro in po konkurenčnih cenah. 2724

PRIVATNO PODJETJE
zaposli honorarno:
finančnega knjigovodjo, računovodjo
knjiženje na PC
Lahko upokojenec
Ponudbe pod: »Lep honorar«. 802971-KO

Želite ustanoviti svojo firmo v Avstriji?
Če ja, nas pokličite.
Pomagali vam bomo hitro in učinkovito.
Tel. 9943/463-45774, od 19. do 22. ure.

Iščemo
sposobne komercialne zastopnike za prodajo neskončnih obrazcev na območju Slovenije in Jugoslavije. ☎ (063) 778-129. 2725-130

GOSPODINJO samostojno, za dva dni na teden iščeva. Ponudbe z navedbo zahtevane dnevnice pod »Stalno«. p-702014-130

VLJUDNO in pošteno žensko za popoldansko in večerno delo, delno gostinska smer, zaposlim. Možnost tudi zakonca. Ponudbe pod »Možnost stanovanja«. p-702111-130

ZAPOSLIM serviserja fotokopirnih strojev, zaželjene podobne delovne izkušnje in vozniško dovoljenje. Ponudbe pod »Zanesljiv«. p-802847-130

ŠIVILJI nudim serijsko šivanje. ☎ 486-865. p-802993-130

MLAJŠO osebo za občasna čiščenja dveh gostinskih lokalov, iščemo (center Ljubljane). Ponudbe pod »Znanje in temeljitost«. p-802996-130

SEZONSKO zaposlimo osebo za peko pizz. Priučitev v našem lokalu. Ponudbe pod »Ljubljana-Šiška«. p-802997-130

GIP Ingrad Celje
PE Ljubljana

ODDAMO POSLOVNE PROSTORE V ŠIŠKI

na Celovški 134, pritličje – 4 prostori, skupaj 66,40 m^2, najboljšemu ponudniku
Pisne ponudbe pošljite na naslov: GIP Ingrad Celje, PE Ljubljana, Celovška 136, z oznako »ponudba«, v 10 dneh po objavi. Prednost pri izbiri bodo imeli ponudniki, ki bodo ponudili višjo ceno za m^2, predplačilo za eno leto, najeli vse prostore. Informacije po telefonu: 557662

IMOBILIA
Promet z nepremičninami
Titova 194, Ljubljana,
tel. & faks 061-341-161

MESEC POSEBNE PONUDBE IMOBILIE
Priložnost za vse prodajalce, v mesecu aprilu so naše storitve
BREZPLAČNE!!

Nudimo vam:
– široko bazo podatkov nepremičnin,
– svetujemo pri oblikovanju cene,
– informacije v zvezi z davki in storitve naših stalnih sodelavcev: cenilca, odvetnika, arhitekta . . .

Uradne ure:
dop.: pon.–pet. 10.–12.
pop.: pon.–čet. 16.–18.

OSEBO za strežbo pizz, iščemo. Zaposlitev honorarna, tudi prazniki. Ponudbe pod »Pizzeria« Ljubljana. p-802998-130

SAMOSTOJNEGA monterja centralnih kurjav zaposlim. ☎ 654-027 od 6. do 7. ure zjutraj. p-803001-130

Firma
Satroni išče akviziterje novince, izkušene in vodje skupin za prodajo izdelkov naše proizvodnje in uvožene. ☎ (064) 801-000, od 7.–20. ure. p-902157-130-st

V BISTROJU, takoj zaposlimo natakarico s prakso. Hrana in stanovanje v hiši. ☎ 061 881-368. pt-204891-130

ORODJARJA, veščega rezkanja in brušenja, redno zaposlim. Razgovor med 8 in 9 uro na naslovu: »Elestra« Ljubljana, pot k Savi 24. pt-205024-130

ZAPOSLIM več deklet za strežbo. ☎ 061 331-671. pt-205097-130

DELO na domu, delovne izkušnje niso potrebne. Pošljite kratek življenjepis in kuverto z vašim naslovom, ter znamko, nato boste dobili nadaljnja navodila. Volanšek Andelko, Kolonija 1. maja 29, Trbovlje. pt-304282-130

DNEVNI BAR AMANDA išče prikupno dekle za delo v strežbi. ☎ 061 59-577. pt-304346-130

NATAKARICO, sposobno potrebujem, redno ali honorarno. ☎ 061 327-964 ali ☎ 061 715-069. pt-403565-130

POMOČ za nego starejše osebe v gorah, iščem. Nudim hrano, stanovanje in plačilo. Ponudbe pod »Planine«. pt-504887-130

išče

GOSPODINJA išče delo pri družini z majhnimi otroki. ☎ 062 605-615. t-205152-132

TIPKAM vse vrste besedil. ☎ 061 225-467. pt-403439-132

TIPKAM vse vrste besedil. ☎ (061) 455-362. 902172-132st

INŠTRUKCIJE

nudim

INŠTRUIRAM italijanščino. ☎ 061 372-268. t-205124-140

PROFESOR inštruira matematiko in fiziko za srednje šole. ☎ 061 327-615. t-205145-140

NUDIVA uspešne inštrukcije angleščine in matematike ter dobre priprave za sprejemne izpite iz matematike. ☎ 061 554-823. t-304605-140

Komisija za delovna razmerja
Medicinske fakultete v Ljubljani
objavlja prosto delovno mesto
glavnega tehnika na Inštitutu za farmakologijo
za nedoločen čas.
Pogoja:
končana višješolska izobrazba kemijske smeri, VI. st., 4-mesečno poskusno delo.
Nastop dela takoj ali po dogovoru. Pisne ponudbe sprejema tajništvo Medicinske fakultete, Vrazov trg 2, 8 dni po objavi. 2727

SLOVENSKI GLASBENI DNEVI
1 9 9 1
KONCERTI
MEDNARODNO STROKOVNO POSVETOVANJE
"Gallus in mi"
Ljubljana, Nova Gorica, Gorica - Gorizia
od 1. do 5. aprila 1991

KOMPAS INTERNATIONAL d.d.
KOMPAS CONSULTING
Podjetje za consulting in finančni inženiring d.o.o.

USPETI ALI NE USPETI?

To ni vprašanje, kadar imate pravega partnerja!

- vsakovrstne transakcije na jugoslovanski borzi vrednostnih papirjev (obveznice, delnice, devizne pravice)
- nakup in prodaja vrednostnih papirjev, ki ne kotirajo na borzi
- primarne emisije obveznic, delnic in drugih vrednostnih papirjev
- privatizacija podjetja
- revizije poslovanja
- finančno svetovanje in posredovanje
- računovodsko-finančne storitve
- posredovanje pri deviznem plačilnem prometu
- druge posamezne in celovite storitve s področja finančnega inženiringa

Informacije:
KOMPAS CONSULTING d.o.o.
Pražakova 4, 61000 Ljubljana
telefon: 061/327 761, 317 760, 326 242
telefaks: 061/317 996
teleks: 31 209 KOMPAS YU

»Pimar« Piran, Cesta JLA 1, 66330 Piran
objavlja
Javno dražbo
za prodajo poslovne stavbe parc. št. 148 k.o. Piran mesto, Cesta JLA 4, Piran, s plažo.
Stavba ima pritličje – gostišče ter pisarne v nadstropju in mansardi, kar skupaj meri 185 m^2, ter plažo, veliko 717 m^2.
Dražba bo 18. 4. 1991, ob 10. uri v Piranu, C. JLA
Izklicna cena je 5.600.000,00 din.
Ogled vsak dan dopoldne.
Pisni ponudbi je treba priložiti potrdilo o plačilu kavcije v višini 20% od izklicne cene na Ž.R. št. 51410–601–12937, ki mora biti vplačana v 7 dneh po objavi dražbe.
Neuspelim ponudnikom bomo kavcijo vrnili naslednji dan po dražbi. 2708

iščem

ZA 13 LETNEGA sina iščem poučevanje nemščine na našem domu. ☎ 061 322-828 v sredo in soboto. pt-304583-142

ŽIVALI

prodam

NOVOFUNDLANDCE z rodovnikom, prodam. ☎ 064 212-914. pt-504900-150

PRODAM čistokrvne nemške boxerje. ☎ (042) 831-143, v soboto in nedeljo. 332-150

NA RAMPI veleblagovnice Domžale sem 28. 3. 91 izgubil zlato verizico. Poštenega najditelja čaka nagrada 500 DEM. ☎ (061) 721-367. 802975-160

PUDLJE, srednje, srebrne z rodovnikom – prvovrstne prodam. ☎ (061) 371-712. 803015-150

BELE PUDLJE čistokrvne, z odličnim rodovnikom, prodam. ☎ 064 325-328. t-204997-150

ŠKOTSKE OVČARJE, stare 8 tednov, z rodovnikom, prodam. ☎ 063 701-264. t-205011-150

MLADIČE novofundlancev z rodovnikom, prodam. ☎ 0608 61-950. t-403559-150

MLADIČE BOBTAILA, odličnih staršev, ugodno prodam. ☎ 069 36-087, zvečer. t-504819-150

ČISTOKRVNEGA španjela, 18 mesecev, oddam. ☎ 064 45-640. t-504881-150

RAZGLASI

žen. ponudbe

PROST MOŠKI, 50-tih let, dobro situiram, z novo hišo na morju in odraslim sinom, iščem prosto žensko, brez obveznosti, nekadilko, z vozniškim izpitom. ☎ 051 782-970, od 20-22 ure. t-205003-163

razno

KMETIJO BREZ naslednikov prevzamem. Ponudbe pod »April«. t-304561-164

16 m^3 bukovih in hrastovih drv prodam z dostavo v Ljubljano. ☎ 061 771-307. t-403586-164

RISALNO desko, novo, uvoz, format AO reiss, prodam. ☎ 061 261-700. t-403611-164

KÜPERBUSCH, termoakumulacijsko peč in otroški kombiniran voziček prodam. ☎ 061 329-649, popoldan. t-504932-164

2 T premoga in bukova drva prodam z dostavo v Ljubljano. ☎ (061) 375-173. 702143-164

HLADILNE vitrine, večnamenske ter hladilno omaro, prodam. ☎ (064) 326-640, zvečer. 702154-164

POTREBUJEM posojilo. Garancija zajamčena, obresti po dogovoru. Overjena pogodba na sodišču. ☎ (061) 789-230. 802981-164

LIGUSTER – živa meja je najlepša in najcenejša. Hibiskus – okrasno grmovje za vrt, petletnice sadike dobite. Melenšek Rado, Rožna dolina c. IV/31, Ljubljana. ☎ (061) 262-604. 802985-164

ELEKTROMOTOR 15 KW, 1450 obratov, dve leti star, novo glavo za motor TAM 2001, prodam. ☎ (061) 641-023. p-902169-154-st

GORENJSKO narodno nošo, moško št. 48, kupim. ☎ 573-865. st-902216-164

TELEVIZIJA

SLOVENIJA I

8.35–12.10 in 15.05–0.50 TELETEKST TV SLOVENIJA
8.50 VIDEO STRANI
9.00 ŽIV ŽAV
9.50 PRIMER FELIKS LANGUS ALI KAKO UJETI SVOBODO, (Ponovitev tv filma TV Slovenija)
11.10 VČERAJŠNJE SANJE
12.00 VIDEO STRANI
15.20 VIDEO STRANI
15.30 SOVA, ponovitev
HAGGARD
KRIMINALNA ZGODBA, (19/21 del ameriške nadaljevanke, 1987)
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 TV DNEVNIK I
17.10 SLOVENIJA, (4/6 del dokumentarne oddaje)
JESEN
17.40 NOVOSTI ZALOŽB: OD OBZORJA DO OBZORJA: PESNIŠKE ZBIRKE
17.50 KLUB KLOBUK, kontaktna oddaja
19.00 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.19 DOBRO JE VEDETI
19.30 TV DNEVNIK II
19.55 VREME
20.05 FILM TEDNA
NOČ V ŽIVALSKEM VRTU, kanadski film
22.00 TV DNEVNIK III
22.25 MARLBORO MUSIC SHOW
22.55 SOVA
ALF, (ALF – 31. del ameriške humoristične nanizanke, 1986)
KRIMINALNA ZGODBA
ZASLEDOVANJE
V ZNAMENJU ZVEZD, (DE-IN STERNZEICHEN – 5/12 del nemške dokumentarne serije)
0.40 VIDEO STRANI

TELETEKST TVS

293–299 HOKEJ '91
rezultati
podatki
spored
zanimivosti
nagradna igra

SLOVENIJA II

15.50 MOSTOVI
16.20 Ljubljana: SP V HOKEJU, SKUPINA B:
Italija – Avstrija, prenos
18.50 ČLOVEK Z MASKO, kratki film
19.00 TV SLOVENIJA II –
STUDIO MARIBOR
POSLOVNA BORZA
TV RULETA
19.30 TV DNEVNIK
19.50 Ljubljana: SP V HOKEJU, SKUPINA B:
Jugoslavija – Poljska, prenos
22.15 SVET POROČA
23.00 SATELITSKI PROGRAMI – POSKUSNI PRENOSI
23.30 JUGOSLOVANSKI NOGOMETNI POKAL: Crvena zvezda : OFK Beograd, reportaža iz Beograda
0.00 YUTEL

HRVAŠKA TV I

9.15 POROČILA
9.20 TV KOLEDAR
9.30 PRIMERI INŠPEKTORJA POTICE
ŠOLSKI PROGRAM
10.00 BODITE Z NAMI
10.10 POŠTNI NABIRALNIK
10.25 PIERRE FERMAT
10.55 LOFOTI
11.25 MOJE TELO
12.00 POROČILA
12.10 VIDEO STRANI
12.20 SATELITSKI PROGRAM: SUPER CHANNEL
STARO ZA NOVO
15.30 OKNO: V NEW YORKU
16.30 VIDEO STRANI
16.45 POROČILA
16.50 TV KOLEDAR
17.00 V VRTINCU STOLETIJ: BEKIJA
17.30 HRVAŠKA DANES
18.15 PRIMERI INŠPEKTORJA POTICE
18.45 LEPA NAŠA: Pot v slano, dokumentarna oddaja
19.15 RISANKA
19.30 DNEVNIK I
20.00 NEVARNE POTEZE
21.45 DNEVNIK II
22.05 DOKUMENTARNA ODDAJA
23.05 YUTEL
0.05 POROČILA

HRVAŠKA TV II

16.25 VIDEO STRANI
16.30 DOBER DAN
SPREGLEDALI STE – POGLEJTE
16.40 NA ZDRAVJE
17.10 TWIN PEAKS, (Ponovitev 2/21 dela ameriške nadaljevanke, 1990)
18.00 DOBER VEČER
18.05 URBSFOBILIA, tv igra
19.00 GLASBENI VSAKDAN
19.30 VELIKANI
19.55 ŠPORTNA SREDA
POKAL JUGOSLAVIJE V NOGOMETU: Hajduk – Borac, posnetek
POKAL JUGOSLAVIJE V NOGOMETU: Crvena zvezda – Beograd, posnetek
21.30 Ljubljana: SP V HOKEJU: Jugoslavija – Poljska, prenos
22.35 BLAGOVNO-DENARNA LOTERIJA, reportaža
22.50 TWIN PEAKS, (3/22 del ameriške nadaljevanke, 1990)
23.45 POROČILA

KOPER

16.00 ŠPORTNE ODDAJE
18.30 PROGRAM V SLOVENSKEM JEZIKU
18.45 ODPRTA MEJA
19.00 TV DNEVNIK
19.20 VIDEOAGENDA
19.25 ČAROBNA SVETILKA – OTROŠKI PROGRAM
MATT IN JENNY – serija
GIANNI IN PINOTTO – risanke
20.10 BUCK ROGERS – serija
21.00 KLIC GLOBINE – dokumentarna oddaja
21.30 LETEČI ZDRAVNIKI – serija
22.20 TV DNEVNIK
22.30 ŠPORTNA RUBRIKA

AVSTRIJA I

9.00 ČAS V SLIKI
9.05 PRAVICA DO LJUBEZNI, ponovitev 36. dela
9.30 FRANCOŠČINA
10.00 ŠOLSKA TV
10.30 MÜNCHAUSEN, ponovitev
12.10 REPORTAŽE IZ TUJINE
13.00 ČAS V SLIKI
13.10 MI, ponovitev
13.05 ROSEANNE, Vse ni tako preprosto
14.00 WICHERTOVI IZ SOSESKE, Berlin, Herzogstr
14.45 TURIZEM
15.00 OTROŠKI PROGRAM
15.05 DUCK TALES, Začarano mesto, risanka
15.30 IGRALEC, lutkovna igrica
15.55 HELMI – OTROŠKI PROMETNI KLUB
16.00 KOT PES IN MAČKA, serija
16.25 GLASBENA DELAVNICA
16.55 V 80 DNEH OKOLI SVETA, risanka
17.00 MINI ČAS V SLIKI
17.10 WORLITZER
18.00 ČAS V SLIKI
18.05 MI
18.30 POD ENO STREHO, Novi obisk, zadnji del
19.22 ZNANJE DANES
19.30 ČAS V SLIKI/VREME
20.00 ŠPORT
20.15 UKRADENO NEBO
21.45 POGLEDI S STRANI
21.55 DALLAS, Smehljajoča se kobra
22.40 ČAS IN SOBA, igra Botha Straussa
0.30 ČAS V SLIKI

AVSTRIJA I

8.30 VREMENSKA PANORAMA
16.50 LEKSIKON UMETNIKOV, slikarka Lore Heuermann
17.00 ZAVAROVANA DRUŽBA, I. del: Naša socialna mreža
17.30 ZEMLJA IN LJUDJE
18.00 PRAVICA DO LJUBEZNI, 37. del
18.30 POSNETEK
19.00 LOKALNI PROGRAM
19.30 ČAS V SLIKI/VREME
20.00 KULTURA
20.15 NESKONČNA IGRA
21.50 KNJIGA MESECA
22.00 ČAS V SLIKI
22.30 ŠPORT
SP V HOKEJU – SKUPINA B, Italija – Avstrija, iz Ljubljane
0.00 ČAS V SLIKI

RAI I

6.55 JUTRANJI PROGRAM, vodita Livia Azzariti in Puccio Corona
10.15 NADALJEVANKA
11.00 POROČILA
11.05 HELLO KITTY, risanke
11.40 PAZITE NA KARTICO
11.55 VREME
12.00 POROČILA
13.15 NA RAI UNO
13.30 TV DNEVNIK/TRI MINUTE ZA...
14.00 KVARKOV SVET
14.30 ODPRTA ŠOLA, dokumentarna oddaja
15.00 NEPOZNANA KORZIKA, dokumentarna oddaja
15.30 MODRO DREVO
16.00 BIG
17.55 DANES V PARLAMENTU
18.00 POROČILA
18.05 ITALIJA OB ŠESTIH
18.45 ODDAJA
19.40 ALMANAH
19.50 VREME
20.00 TV DNEVNIK
20.40 ŠPORTNA SREDA
23.00 TV DNEVNIK
23.10 ŠPORTNA SREDA
0.00 NOČNI TVD
0.20 DANES V PARLAMENTU
0.25 OPOLNOČI

RAI II.

7.00 RISANKE
8.00 MODRO DREVO
8.30 MR. BELVEDERE, nadaljevanka
9.00 TUDI JAZ
10.20 DOKUMENTARNA ODDAJA
10.50 USODE, nadaljevanka
11.55 VAŠE ZADEVE
13.00 OB TRINAJSTIH
13.30 GOSPODARSTVO
13.45 BEAUTIFUL, serija
14.15 KADAR SE LJUBI, serija
15.10 MED NAMI REČENO
16.15 VSI ZA ENEGA, oddaja o živalih
17.00 POROČILA
17.05 PROSTI ČAS
17.25 VIDEOCOMIC
17.45 ALF, nadaljevanka
18.10 CASABLANCA
18.30 ROCK CAFE
18.45 HUNTER, serija
19.45 TV DNEVNIK
20.15 ŠPORT
20.30 ŽAMETNE ROKE, italijanska komedija
22.15 MIXERCULTURA
23.15 TV DNEVNIK
0.00 VREME/HOROSKOP
0.10 TRPKO ŽIVLJENJE, italijanska komedija

MADŽARSKA I

8.00 V TELOVADBA
8.10 VIDEO STRANI
8.15 ZALIV DUHOV, kanadska serija
8.40 NEKDO, madžarska pravljična serija
8.50 BREG RDEČE LISICE, angleška serija, 6. del
9.15 OTROCI KAPETANA GRANTA, sovjetska serija, 3. del
10.20 TRETJI KANAL, 4. Skrivnost, pon.
11.05 HEROJI, pon. 1. del avstralske serije
12.05 STUDIO'91 kulturni TV tednik, pon.
13.05 VIDEO STRANI, ob 17.15
17.25 VIDEO NOVICE, regionalni studio Szeged
17.35 SPRÁVY, poročila v slovaščini
17.40 LEPI MADŽARSKI PLESI
17.45 APLAVZ, za Belo Takács
18.10 BILANCA, četrt ure za gospodarstvo
18.25 KAMERA, angleška serija, 1. del: Brata Lumiere
18.55 VEČERNA PRAVLJICA
19.10 CIMBORIA, telefonska igra za otroke
19.30 TV DNEVNIK
20.05 KONZERVA S PRIMEURJEM, spored Tiborja Szilágyija
20.45 János Nyiri: ČE JE ŽE TU ZIMA, TV igra
22.35 V DNEVNIK
22.50 DNEVNIK ZDF

MADŽARSKA II

17.00 TV 2 – Video strani – Reportaže – Vreme – Glasba – Telefonska igra
18.00 TELEŠPORT
18.25 ZA OTROKE, Safari, češka serija
18.53 TV 2 – Poročila – Najava programa
19.00 IZPOVEDI MLADEGA MINISTRANTA, francoski TV film
20.30 TV 2
21.00 TV DNEVNIK
21.20 TV 2
21.30 TV 2 – ZAKLJUČEK DNEVA
22.15 PRIMER KRIŽANKA, nemška kriminalka
23.40 TV 2

SATELITSKA TV

SUPER CHANNEL

6.30 Zmaga z Morrisom Cerullom; **7.00** Ob zori; **8.30** Zdravo Avstria, zdravo Dunaj; **9.10** The Mix; **13.00** Japonske poslovne novice; **13.30** The Mix; **16.00** Vroča linija; **17.00** V etru; **19.30** Richard Diamond; **20.00** Wildlife; **20.30** Azia zdaj; **21.00** Jazz koncert; **22.00** Poročila; **22.10** Športna poročila; **22.20** Poslovni tednik; **22.50** Dokumentarec; **23.30** Šport; **0.20** Poročila; **0.35** Blue Night; **1.30** Late Night Mix

3SAT

13.40 Glasba prihaja . . .; **14.40** Srečanje noš na Gradiščanskem; **15.25** Lestvica narodnih; **16.00** Pojte s Heinom; **16.25** Ron in Tanja. 4; **17.20** Mini čas v sliki; **17.30** Mauly in Ratty ob Veliki reki; **18.00** Slike iz Švice; **19.00** Danes, 3sat studio; **19.30** Ljubezen na vasi; **21.00** Dok. oddaja; **21.45** Kultura; **22.00** Čas v sliki; **22.30** Pogovor s Karlom Kornom; **23.50** Dunajska razstavnica; **0.35** Poročila

SAT 1

6.00 Dobro jutro; **8.35** Sosedi; **9.05** Splošna bolnišnica; **9.50** Teleshop; **10.10** Zadnji val, avs. film; **12.05** Kolo sreče; **12.45** Tv borza; **13.35** Bingo; **14.00** Olliejeva farma, risanka; **14.25** Splošna bolnišnica; **15.10** Sosedje; **15.35** Teleshop; **15.50** Nori divji zahod; **16.45** Pod soncem Kalifornije; **17.45** Pregled programa; **17.50** Teddy Z.; **18.15** Bingo; **18.45** Dober večer, Nemčija; **19.15** Kolo sreče; **20.00** Booker; **21.00** Naše malo gledališče; **22.45** Poročila; **23.05** Dediči prekletstva; **23.55** Dialog na kanalu 4; **0.55** Booker, pon.; **1.45** Pregled programa

RTL PLUS

6.00 Halo, Evropa; **9.10** Grešnikov dnevnik, it. film; **11.00** Tvegano; **12.00** Cena je vroča; **12.35** Serije: Policijsko poročilo, Hammer, Kalifornijski klan, Springfieldova zgodba, Divja roža; **15.52** Poročila; **15.55** Chips; **16.45** Tvegano; **17.15** Cena je vroča; **17.45** Sterntaler; **18.00** Mož za šest milijonov dolarjev; **18.45** Poročila; **19.15** Angel se vrača; **20.15** Gottschalk; **21.15** Narodnozabavni napevi; **22.10** Nogomet, nemška liga; **23.00** TV Stern; **23.40** Poročila; **23.50** Sacramento, am. film; **1.25** Equalizer

TV 5

16.05 Poročila; **16.15** Posebna pošiljka; **17.15** O ženskah; **17.45** Kuhinja angelov; **18.00** Mladinska oddaja; **18.20** Kanada na dveh poteh; **18.50** Bons Basiers des Francofiles; **19.00** Poročila; **19.30** Le 19/20; **20.00** Posebna pošiljka; **21.35** Boullion de Culute; **23.00** Poročila; **23.15** Ciel mon mardi

EUROSPORT

6.00 Poslovna poročila; **7.00** D. J. Kat Show, za otroke; **8.30** Evrobika; **9.00** Smučarski skoki; **9.30** SP v hokeju – skupina B; **11.30** Evrobika; **12.00** Hokej; **13.00** Hokej na travi, turnir; **13.30** Rally Challenge; **14.00** Motošport; **15.00** Tenis, ATP turnir v Estorilu; **18.00** SP v artistiki; **18.30** SP v karateju; **19.00** Akrobatsko smučanje; **19.30** Poročila; **20.00** Trans World Sport; **21.00** Boks, borba za naslov sv. prvaka v superbantamski kategoriji: Noita – Rojas; **23.00** SP v hokeju – Italija – Avstrija; **1.00** Poročila; **1.30** Tenis, ATP turnir v Estorilu

DELO plus

RADIO

PRVI PROGRAM

(Krvavec stereo 91,8 MHz)
4.30 Jutranji program; **5.50** Jutranja gimnastika; **6.50** Dobro jutro, otroci; **8.05** Za knjižne molje; **8.30** Instrumenti se vrstijo; **9.05** Glasbena matineja; **10.00** Dopoldanski dnevnik: Informacije, gospodarstvo; **11.05** Oddaja o SLO; **11.30** Danes smo izbrali; **12.10** Pojemo in godemo; **12.30** Kmetijski nasveti; **13.00** Danes do 13.00-ih; **13.38** Do štirinajstih; **14.05** Mehurčki; **14.20** Mladi mladim; **14.40** Radijski mehurček; **15.30** Dogodki in odmevi; **16.00** Od melodije do melodije; **17.00** Studio ob 17.00; **18.05** Minute za jazz; **18.30** Na ljudsko temo; **19.00** Radijski dnevnik; **19.35** Lahko noč, otroci **19.45** Glasba iz studia 26; **20 00** Zborovska glasba po želji poslušalcev; **20.35** Z našimi interpreti; **21.05** S knjižnega trga; **21.30** Pavel Šivic: Odlomki iz opere Cortesova vrnitev; **22.00** Zrcalo dneva; **22.30** Znane melodije; **23.05** Literarni nokturno – Šimo Marović: Diskretni ekshibicionizem; **23.15** Nočni program

DRUGI PROGRAM

(Krvavec stereo 98,9 MHz, Krim stereo 93,5 MHz)
5.30 Val 202 – jutro; **8.00** Val 202 – dopoldan; **13.00** Val 202 – popoldan; **13.00** Danes do 13.00-ih; **15.30** Dogodki in odmevi; **19.00** Radijski dnevnik; **19.30** Melodije po pošti; **22.00** Zrcalo dneva; **22.20** Zgodnja dela

TRETJI PROGRAM

(Krim stereo 96,5 MHz)
16.00 Dober dan; **16.05** Pol ure za šanson; **16.40** Književnost jugoslovanskih narodov; **17.00** Najlepši glasovi – sopranistka Mirella Freni; **17.50** Iz oprernega sveta; **19.30** Predstavitev večernega programa; **19.32** S slovensko glasbo skozi čas – Anton Umek-Okiški: Slava Sloveniji; **19.47** Glasbene miniature; **20.00** Pota naše glasbe – Slavko Osterc in Marij Kogoj v spominih njunih sodobnikov; **21,30** Ars antiqua – glasba baročnih avtorjev v izvedbi ansambla »Musica antiqua« iz Kölna; **22.00** Okrogla miza tretjega programa; **23.00** Glasba pripoveduje – Iz sveta norveškega skladatelja Edvarda Griega; **23.50** Predstavitev sporeda za četrtek; **23.55** Lirični utrinek

RADIO GLAS LJUBLJANA

(Krim stereo 100,2 MHz, Grad stereo 102,4 MHz)
6.00 Dobro jutro, Ljubljana; **6.15** Prve novice; **7.00** Horoskop; **7.15** Novice; **7.20** Naj naj; **7.30** Vremenska napoved; **8.00** Jutro je lahko tudi takšno; **8.15** Novice; **8.30** Kam danes v Ljubljani; **9.15** Novice; **10.15** Novice; **11.15** Novice; **11.20** Power play; **12.00** BBC poročila; **12.15** RGL novinarska oddaja; **12.40** Za barikadami; **13.15** Novice; **14.00** Pasji radio; **14.15** Novice; **14.30** Novinarski termin; **15.15** RGL komentira in obvešča; **15.35** Power play; **16.10** Spoznajmo se; **16.30** Nagradna uganka; **17.10** Novice; **18.00** Izbor finalistov Naj naj; **18.55** Izbor naj naj pesmi; **19.15** Novice; **19.25** Vremenska napoved; **19.30** Poslušate vaš izbor; **20.00** Glasba do jutra

RADIO MARIBOR

(UKV 93,1 in 90,4 KHz, SV 558 KHz)
4.30 Prenos I. programa Radia Slovenija; **5.40** Jutranji program Radia Maribor; **7.00** Jutranja kronika Radia Ljubljana; **7.15** Dobro jutro, **8.00** Izbiramo za vas; **10.05** Mali oglasi; **11.00** Mavrica; **12.00** Naši izbori; **12.35** Mavrica; **13.00** Jaz sem si pa nekaj zmislil; **14.30** Poročila, osmrtnice, obvestila, zabavna glasba; **15.30** Dogodki in odmevi; **16.00** Želeli ste, poslušajte; **16.30** Dnevnik Radia Maribor; **16.45** Osmrtnice, obvestila in glasba; **17.00** Zimzeleno – Šanson; **17.30** Portret – reportaža; **18.00** Literarna oddaja; **18.15** S koncertnih odrov; **19.00** Večerni radijski dnevnik; **19.30** Prenos III. programa R. Sl.; **00.00** Prenos I. programa R. Sl.

RADIO KOPER

(SV 549 KHz, UKV 88,6 – 93,8 – 100,3 – 100,6 – 104,3 – 107,6 MHz)
6.00 Otvoritev – glasba za dobro jutro; **6.05** Na današnji dan; **6.10** Vreme, prometni servis; **6.30** Jutranjik in cestne informacije; **7.00** Druga jutranja kronika – prenos R. Sl.; **7.30** Poročila in pregled tiska; **7.35** Kulturni servis; **8.00** Prenos II. programa Radia Slovenija; **10.35** Val 202; **13.00** Otvoritev – danes na valu Radia Koper; **13.15** Od enih do treh; **13.30** Dnevnik Radia Koper; **14.30** Poročila; **14.35** Pesem tedna; **15.30** Dogodki in odmevi – prenos R. Sl.; **16.00** Glasba po željah; **16.30** Poročila; **17.30** Primorski dnevnik; **18.00** Glasbene aktualnosti; **18.35** Glasbene želje po telefonu; **19.00** Radijski dnevnik – prenos R. Sl.

RADIO ŠTUDENT

(89,3 in 104,3 MHz)
00.00–12.00 Radio-satelit (MTV/RTL); **12.00** Vžig; **14.00** OF; **17.00** RŠ rešeto (rock indok/kulturarije/jazzarije); **19.00** Tolpa bumov: Mizar – Svjat Dreams 1762–1991 (amarkord/ŠKUC) (1); **20.00** Sredinski večer za folkheadbangerje; **24.00** Zatemnitev/radio satelit

IMP
Infomarket – Partner Zagreb
Sistem vlaganja kapitala, ki že dolgo in uspešno deluje na zahodu, pred kratkim na Hrvaškem in prvič tudi v Sloveniji. Če imate finančna sredstva in razmišljate, kako jih najkoristneje vložiti, nam sporočite. Pokličite nas! Vse bomo za vas opravili v vašem imenu, vi pa pri tem lahko zaslužite **60%** letnih obresti ob popolni in večkratni garanciji. Vključite se v ta pri nas enkraten, zanesljiv sistem vlaganja kapitala. Zagotovo boste zadovoljni.
Telefon (061) 301-228, od 16. do 18. ure, (062) 221-272, od 15. do 18. ure, (041) 530-034.
702

STIKOV ČASOPISNI KIOSK
Utrip današnjega tiska

NAŠA ŽENA
april
Nova Naša žena je pomladansko razpoložena: ponuja **veliko krojno polo,** s katero si sešijete modni kostim, naročite že izdelano **maturantsko obleko,** priporoča jedilnike s spomladansko zelenjavo, svetuje **dela na vrtu.** V kriznem času, pravi Naša žena, je najbolje, da se zanesete nase in si, če ostanete brez dela, **pomagate sami.** Tudi za svoje **zdravje** lahko storite veliko, svetujejo tako zdravniki kot alternativna medicina.
NAŠA ŽENA, REVIJA PO MERI VAŠE DRUŽINE!

JANA
Jana je v temo tega tedna uvrstila ministrovo razmišljanje o novem šolskem urniku. Se bomo vrnili k sobotnemu pouku? Slovenke so ljubiteljice tort in kolačkov. Sestradani ujetniki italijanskih carinikov v šoferskem taborišču na obeh straneh meje. Nesrečni planiški padec Andraža Kopača se je več kot srečno končal.
Jana je znane Slovence vprašala: »S poljubom v Evropo?«
In kaj dela Ivan Kramberger? Počiva pred zmago.
Jana – takšna, kot vam je všeč!

KIHOVA SLIKOVNA KRIŽANKA
Nov prispevek za vnete ugankarje. Šestnajststranska zloženka priljubljenih skandinavk.
Za zabavo in preverjanje znanja.
Da o nagradah ne govorimo.

V Stikov časopisni kiosk lahko oddate napoved po telefonu: (061) 329-559 ali telefaksu (061) 302-414 ali teleprinterju 31 633 in na naslov ČGP Delo Stik, Ljubljana, Titova 35. Kiosk je odprt vsak dan do 11. ure za objavo naslednjega dne.

KOVINOTEHNA

Nemogoče je mogoče®

SPOŠTUJEM NARAVO,
UPORABLJAM NARAVNO!

kosovno
drobljeno
mleto
hidratizirano

APNO

INDUSTRIJA GRADBENEGA MATERIALA
ZAGORJE OB SAVI, tel. 0601/61-244,
faks 0601/61-384

NOVO!

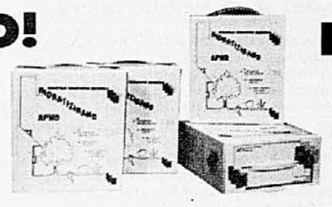

NOVO!

HIDRATIZIRANO APNO
po 3 kg
Dobava takoj!

APNENO TESTO po 15 kg
Dobava po 1. 5. 1991!

DELNIŠKA DRUŽBA

V SREDIŠČU LJUBLJANE
GRADIMO STANOVANJA
IN LOKALE.

PRODAJA IMOS d.d.

LJUBLJANA, LINHARTOVA 11 A
TEL. 061/301-746.

CENE ŠTUPAR

center za permanentno izobraževanje
Ljubljana, Vojkova 1, tel. 327-244/314-737

UČENCI IN DIJAKI!
POLETNA ŠOLA V ROGAŠKI SLATINI

Lepote in zanimivosti, ki jih ponuja Rogaška Slatina, so nas privabile v okolje, kjer si boste pridobili in izpopolnili znanje angleščine in nemščine skozi igro, zabavo in šport.
TERMINI: 1. 29. 6. do 6. 7. 1991
2. 6. 7. do 13. 7. 1991
3. 24. 8. do 31. 8. 1991
Delo bo potekalo v majhnih skupinah (največ 15 udeležencev v skupini). Prijavljene bomo razporedili v ustrezne starostne skupine in na podlagi predznanja jezika.
PRIJAVE IN VPIS: do 25. 4. 1991 na CPI Cene Štupar, Vojkova 1, Ljubljana. INFORMACIJE po tel.: 061/317-487, 311-755.

NA SVIDENJE!

SIJ WALTER

Lobodova 9, 61230 Domžale
tel. 061/723-403
v sodelovanju s firmo
Karl WALTER GmbH
Kaltenkirchen, Nemčija

VABI

na ogled ekološko čistih, razgradljivih in vrhunsko kvalitetnih čistilnih sredstev za gospodinjstvo in večje porabnike.
Proizvodni program vsebuje sredstva za nego in vzdrževanje:
– kuhinj in opreme
– sanitarij in bazenov
– talnih površin in poslovnih prostorov
Razstavljen program si lahko ogledate, naročite ali kupite na sejmu ALPE ADRIA, ki bo od 9. 4. do 13. 4. 1991 v hali A 2 na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani.

Kako sijajne zvezde!
Kako so visoko!
Kakšno prostranstvo!
(Shôhaku)

Od našega

FRANJA GRAČANINA

se bomo poslovili v četrtek, 4. aprila 1991, ob 16. uri na pokopališču Dobrova
Na dan pogreba bo žara v osemnajsti mrliški vežici na ljubljanskih Žalah

Žena Jožica z Vidom, Tadejo, Primožem in Matjažem

Šujica, 2. aprila 1991

Iz naših vrst je odšla

MOJCA JELENC

dipl. psihologinja

Bogatil nas bo spomin na njeno blago, izjemno človečnost

Kolegice, kolegi in vodstvo Gimnazije Bežigrad

V žalosti sporočamo, da je umrla naša draga mama

FRANČIŠKA MLEKUŽ

rojena MEDJA

Od nje se bomo poslovili v četrtek, 4. aprila 1991, ob 16. uri na pokopališču Bled
Do pogreba leži v mrliški vežici na Bledu

Žalujoči vsi njeni

Bled, Novo mesto, Bohinjska Bistrica, Radovljica

Po težki bolezni nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dolgoletni sodelavec

ANTON KOUS

voznik

Od njega se bomo poslovili v četrtek, 4. aprila 1991, ob 15. uri
na pokopališču na Pertoči pri Murski Soboti

Kolektiv Mercator – Ljubljanske mlekarne

Nepričakovano je 25. 3. 1991 tiho in mirno zaspal v 89. letu starosti moj mož

MILKO SLAMIČ

mesarski mojster v pokoju

Izpolnila sem njegovo željo in smo ga spremili k zadnjemu počitku v najožjem družinskem krogu vsi njegovi, ki smo ga cenili, spoštovali in imeli radi. Hvala vsem, ki boste ob prebiranju osmrtnice poklonili pokojniku lepo misel.

Žena Marička in Ada z družino

Trzin, 28. marca 1991

»Jaz sem vstajenje in življenje«
Vstali gospod je v novo življenje poklical

IVANKO ISTENIČ

Matečonovo mamo

Od nje se bomo poslovili iz domače hiše v četrtek, 4. aprila 1991, ob 16. uri

Vsi njeni

Logatec, 3. aprila 1991

Po dolgi bolezni nam je v 85. letu starosti umrla
naša draga mama, babica, sestra in teta

MARIJA ZELNIK

rojena PODLOGAR

Pogreb bo v petek, 5. aprila 1991, ob 13. uri na ljubljanskih Žalah
Na dan pogreba bo žara v trinajsti mrliški vežici

Za njo žalujejo: hčerki Marija in Judita z družinama, bratje Vide, Franci in Janez z družinami, sestra Tončka z družino in drugo sorodstvo

Ljubljana, Šempeter pri Gorici, Želimlje, Vinica, Vrbljene, 30. marca 1991

579

Za vedno nas je zapustil dragi mož, oče,
stari oče in stric

KAROL RAHNE

Od njega se bomo poslovili v četrtek, 4. aprila 1991,
ob 17. uri izpred mrliške vežice na pokopališče Ihan

Žalujoči: žena Mici, hčerka Dana z družino in drugo sorodstvo

Ihan, Ljubljana, 31. marca 1991

583

Za vedno nas je zapustil naš dragi

TEO PLAZER

Od njega se bomo poslovili v četrtek, 4. aprila 1991,
ob 15.30 na pokopališču v Polju

Na dan pogreba bo žara v tamkajšnji mrliški vežici

Vsi njegovi

580

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage hčerke in sestre

TATJANE KOŽUH

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali cvetje, sočustvovali z nami in nam izrekli pisno in ustno sožalje. Posebna zahvala Ljubljanski banki DD, Drogi Portorož ter V.V.O. center Ljubljana. Hvala gospodu župniku Golobu za nagovor in opravljen obred.

Oče, mami, brat Boštjan

Šujica, 2. aprila 1991

572

ZAHVALA

27. marca 1991 smo se za vedno poslovili
od naše mame

ANTONIJE KOŽUH

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, nam izrazili sožalje, darovali prelepo cvetje ter nam v težkih trenutkih pomagali. Hvala tudi duhovnikoma za lepo opravljen obred.

Vsi njeni

Polhov Gradec, Gradac v Beli krajini, Dijon

574

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi našega dragega moža, očeta, nončka in brata

ALEKSANDRA ZUPANCA-ACA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste se še zadnjič poslovili od njega, mu darovali cvetje in nam izrekli ustno ali pisno sožalje. Hvala partizanskim tovarišem VII. in IX. korpusa NOV, organizacijam ZB Bežigrad, Ivančna Gorica, Krka ter nekdanjim sodelavcem Commercea. Z občutkom izrečene besede slovesa njegovih prijateljev tov. J. Pence, tov. E. Volka in tov. M. Mišiča nam bodo ostale v hvaležnem spominu. Iskrena zahvala primariju dr. F. Maroltu in njegovi zdravstveni ekipi za vso plemenito pomoč in zdravljenje. Posebno priznanje in hvala Vojni bolnišnici Ljubljana, njenim zdravnikom in sanitetnemu osebju, ki so mu med boleznijo dolga leta nudili skrbno in požrtvovalno pomoč ter nego.

Milica in Jernej Zupanc

573

ZAHVALA

Ob boleči in nenadni izgubi našega dragega moža, očeta, dedka, sina in brata

JANKA KODELIJA

izrekamo iskreno zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom, sodelavcem Elektrotehne-Elex in Instituta Jožef Stefan, ki so nam izrekli ustno in pisno sožalje in darovali cvetje. Posebno se zahvaljujemo poveljstvu garnizije Ljubljana in Tolmin za častno spremstvo, vsem govornikom, ZB, pevskemu zboru in lovskim tovarišem iz Kobarida. Hvala vsem, ki ste ga tako številno pospremili na zadnji poti.

Vsi njegovi

571

Tako mlada, zdrava in vesela odšla si, a nisi se vrnila.
Na tebe čakamo vsak dan, a vse zaman . . .

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage hčerke, sestre, vnukinje in nečakinje

TINE VOLK

učenke 8. r.

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, učencem in učiteljem OŠ Preska, Gasilskemu društvu Sora, sodelavcem iz OŠ Medvode, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste sočustvovali z nami in nam ob kruti nesreči pomagali. Hvala za lepe poslovilne besede, petje in cvetje, s katerim ste zasuli Tinin mnogo prerani grob. Vsem iskrena hvala.

Njeni: mamica, brat, Nana, stric Braco in teta Ana z družinama

581

Tvoje življenje je bilo eno samo odrekanje in iskrena ljubezen do svojih dragih
Za vedno je zatisnila oči naša

LIZIKA ŽUGIČ

rojena POVALEJ

Zadnje slovo bo v petek, 5. aprila 1991, ob 14. uri izpred štirinajste mrliške vežice na ljubljanskih Žalah

Z bolečino v srcih se bomo poslovile družine Žugič, Povalej, Rendla, Grom, Hiti, Tihec, Perko, Seles, Hvale, Markovič, Hladin, Klemenc in Lesjak

565

Umrlo je njeno zlato srce
Utrujena od teže let in bolezni je za vedno mirno zaspala naša mama, stara mama, babica in teta

AGATA POGAČAR

rojena KOSMAČ
upokojenka BPT Tržič

Od nje se bomo poslovili na pokopališču v Dravljah v petek, 5. aprila 1991, ob 16. uri
Žara bo na dan pogreba v tamkajšnji mrliški vežici

Za njo žalujejo: hčerka Mihelca, vnuka Miro z Ivko in Brane z Danico, pravnuki Borut, Barbara in Luka ter Kodermanovi in Kosmačevi

Dravlje, Kranjska Gora, Kamnik, Smlednik, 30. marca 1991

575

Umrl je naš dolgoletni sodelavec

JOŽE KOREN

upokojenec

Ohranili ga bomo v trajnem spominu

Delavci Republiškega sekretariata za pravosodje in upravo

586

V 85. letu življenja je odšla k stvarniku naša draga mama

HELENA SETNIKAR

rojena DIMC

Od nje se bomo poslovili v sredo, 3. aprila 1991, ob 17. uri na pokopališču Sv. Pavel
Do pogreba bo ležala na domu, Dragomelj 42

Žalujoči: sin Vinko, hči Helena z družinama ter drugo sorodstvo

Dragomelj, 1. aprila 1991

576

Cesta – bodeš mi dala mir?
Mi daš pozabljenja, opojni večer?
Ona je mimo duše šla,
ona odnesla je mir srca.
(S. Kosovel)

Nehalo je biti srce moje babi

MARIJE HAUPTMAN

Tvoja Anja

Ljubljana, 2. aprila 1991

567

V 87. letu je sklenil svoj življenjski krog naš ljubi

JANEZ JUVAN

upokojeni diplomirani inženir gozdarstva

Pokopali smo ga v torek, 2. aprila 1991, v družinskem krogu na pokopališču v Kranju
Za plemenito strokovno pomoč v ljubljanskem UKC, za besede tolažbe in cvetje, iskrena hvala.

Žena Marta in vsi njegovi

Kranj, Rateče, 3. aprila 1991

577

V 84. letu nas je tiho zapustil naš dragi mož, oče in dedek

KAROL BIZJAK

upokojenec

Od njega se bomo poslovili v četrtek, 4. aprila 1991, ob 11. uri na ljubljanskih Žalah
Na dan pogreba bo žara v enajsti mrliški vežici

Za njim žalujeta žena Jožefa in sin Drago z družino

Ljubljana, 31. marca 1991

578

Sporočamo žalostno vest, da je umrl naš upokojenec

IVAN GORŠIČ

Od njega se bomo poslovili na ljubljanskih Žalah v četrtek, 4. aprila 1991, ob 11.30

Na dan pogreba bo žara v prvi mrliški vežici

Delavci MP Instalacija, Ljubljana

584

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST,
DA JE UMRL NAŠ DELAVEC

MARKO LEŠNJAK

VESTNEGA IN PRIZADEVNEGA DELAVCA BOMO OHRANILI V LEPEM SPOMINU

KOLEKTIV ELEKTRO SLOVENIJE – EGTK KLEČE

582

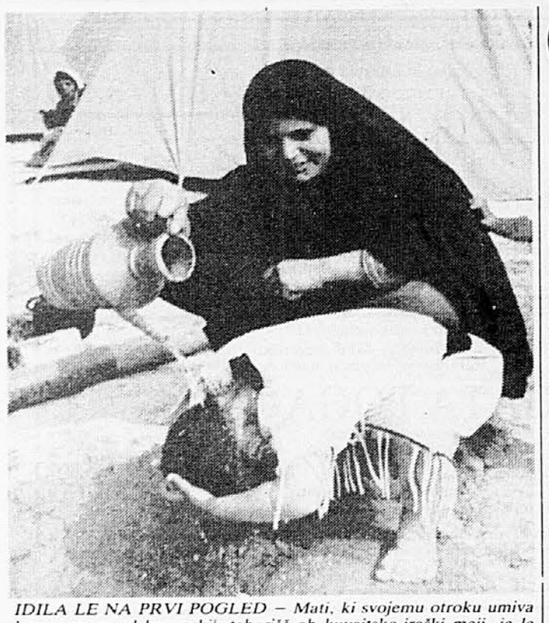

IDILA LE NA PRVI POGLED – Mati, ki svojemu otroku umiva lase v enem od begunskih taborišč ob kuvajtsko-iraški meji, je le ena od nesrečnih ubežnikov, ki so se umaknili pred nasiljem Sadamovih enot nad lastnim ljudstvom. Funkcionar Rdečega polmeseca Abdul Halid Abdel Hamid opozarja, da so razmere v begunskih taboriščih kritične: primanjkuje hrane in zdravil, med begunci se širijo nalezljive bolezni. (Telefoto: Reuter)

Obisk trojke iz ES je »zadnje sredstvo«

Jutri pridejo v Beograd trije zunanji ministri Evropske skupnosti – Srečali se bodo z državnim vrhom in tudi nekaterimi republiškimi voditelji

OD NAŠE DOPISNICE

BRUSELJ, 2. aprila – Trojka Evropske skupnosti, to je delegacija, v kateri so prejšnji, sedanji in bodoči predsedujoči v ministrskem svetu ES, naj bi v četrtek prišla na obisk v Jugoslavijo, kjer se bo, kot za zdaj previdno poudarjajo v Bruslju, srečala s predsednikom državnega predsedstva Borisavom Jovićem, predsednikom ZIS Antejem Markovićem in z zunanjim ministrom Budimirjem Lončarjem.

V krogih, ki so blizu forumu političnega sodelovanja ES, iz katerega pripravljajo obisk italijanskega zunanjega ministra (v odstopu) Giannija De Michelisa, luksemburškega Jacquesa Poosa in vodje nizozemske diplomacije Van Den Broeka pri nas, trdijo, da je tak uradni program obiska. Neuradno pa se govori, da bi se trojka utegnila srečati še z nekaterimi republiškimi voditelji.

Predlog, da bi trojka obiskala Jugoslavijo, je bilo zadnje čase večkrat slišati. Vendar so zunanji ministri vztrajali pri tem, da je za ta korak še vedno čas, da je jasna sporočila v Jugoslavijo mogoče poslati tudi z deklaracijami ministrskega sveta, drugačnimi stiki z našimi predstavniki ali pa celo s konkretno pomočjo, naravnano na uresničitev glavnega bruseljskega interesa v zvezi z Jugoslavijo, to je ohranitev enotne in ozemeljsko celovite države, v kateri bi demokratični procesi v vseh njenih delih dobili domovinsko pravico in ki bi povsod omogočila tudi spoštovanje človekovih pravic.

Vse dosedanje deklaracije ministrskega sveta temeljijo na teh tezah, vključno z zadnjo, sprejeto prejšnji teden v Luksemburgu. Vendar so se zunanji ministri zadnjikrat v Luksemburgu na pobudo italijanskega kolega De Michelisa odločili deklaracijo o »enotni in demokratični Jugoslaviji« podpreti tudi s konkretnim sklepom o obisku trojke v Beogradu.

Na tiskovni konferenci po luksemburškem sestanku je Jacques Poos na neposredno vprašanje odgovoril, da »ne izključuje možnosti, da bi se trojka v Beogradu srečala tudi z republiškimi voditelji.« Med dobro obveščenimi je slišati, da si v Bruslju oziroma Luksemburgu, kjer trenutno predsedujejo ES, na moč prizadevajo, da bi to dosegli. Trojka, ki je v bistvu zadnje legitimno politično sredstvo, s katerim bi ES morebiti lahko vplivala na Jugoslavijo oziroma na dosego rešitev, ki bi ostale znotraj helsinških in pariških okvirov, ima v skladu z mandatom dvanajsterice zunanjih ministrov nalogo sogovornikom v Beogradu neposredno in natančno pojasniti, kakšna so stališča ES do bodočega jugoslovanskega razvoja, kaj si Evropa od nas želi in kakšne posledice (posredne, kakopak, in z drugačno utemeljitvijo, da zadeva ne bi bila videti kot vmešavanje v naše notranje stvari) utegnemo imeti, če se bo razplet zasukal v smer, ki bi bila drugačna od predlagane.

Upoštevati je treba, da je trojka zadnje in najmočnejše sredstvo političnega pritiska, h kateremu se dvanajsterica zateka le v izredno kriznih in skrajnih situacijah in ki ga je do zdaj uporabila npr. ob posredovanju sovjetske armade v Pribaltiku ali v zvezi z mirovnim načrtom na Bližnjem vzhodu. Da se do zdaj še ni odpravila v Jugoslavijo, je, kot poudarjajo v sekretariatu političnega delovanja ES, treba razumeti kot poskus, da položaja pri nas ne bi razglašali za preveč alarmantnega.

MIRJAM AĆIMOV-OBLAK

ISKRICE

Mi ne moremo biti premagani. Na obeh straneh fronte so naši.

PETAR LAZIĆ

Je dovolj časa, da vsak narod zmaga?

MATIJA BEĆKOVIĆ

Milijoni iraških beguncev poskušajo ubežati nesreči

Vojska predsednika Sadama Huseina duši upor, prebivalstvo s severa pa beži – Vdor v Kuvajt

BAGDAD, ANKARA, TEHERAN, 2. aprila (Tanjug, AFP) – Severni Irak bo v nekaj dneh »povsem očiščen,« je napovedal danes bagdadski uradni tisk, ko je poročal o velikih uspehih nad kurdskimi uporniki. Pred turško mejo pa je na milijone beguncev.

Vesti so potrdili tuji novinarji, ki pripovedujejo, da okoli 500 tisoč Iračanov poskuša priti v Turčijo. Najmanj 2 milijona in pol beguncev pa je pripravljenih iti kamorkoli, samo da bi ubežalo peklu. Kot poroča turška časopisna agencija Anadolija, se je v zadnjih 24 urah zateklo na turško stran tudi 15 tujih novinarjev. Potrdili so, da je severni del Iraka pod nadzorom enot Sadama Huseina in da iraška letala še naprej bombardirajo te kraje.

V bojih je bil eden od novinarjev ob življenje, dva pogrešajo. Svojevrstna potrditev uspehov Sadamove vojske pri dušenju upora so tudi tisoči rezervistov in vojakov, ki so včeraj prišli na dopust v Bagdad. Ameriško vojaško poveljstvo v Riadu je objavilo, da je skupina iraških vojakov pred kratkim vdrla na kuvajtsko ozemlje, da pa je bil ta dogodek »manj pomemben« in da so stvar uredili »po mirni poti«. AFP poroča, da je najbrž šlo za »napako«.

- **Kurdski uporniki so sporočili, da so danes po hudih bojih z vladnimi silami spet zavzeli mesto Kirkuk. Predstavnik kurdistanske domoljubne zveze je dejal, da so uporniki ponoči s protinapadom ponovno osvojili strateško pomembno mesto, ki so ga izgubili v četrtek. »V Kirkuku je zdaj več kot deset tisoč borcev.«**
- **Po sedmih mesecih hudega razdora v arabskem svetu se kažejo prva znamenja sprave. Kot se je zvedelo iz Amana, sta se Jordanija in Egipt ob Gadafijevem posredovanju sporazumela, da bosta državi uredili odnose.**
- **Varnostni svet OZN bo predvidoma v četrtek razpravljal in glasoval o resoluciji o premirju v Zalivu.**

Rohweddra je ustrelil RAF

Krogle so priletele skozi okno delovne sobe – Znani nemški gospodarstvenik je vodil agencijo za sanacijo vzhodnonemškega gospodarstva

BONN, 2. aprila – Sinoči so še neznani atentatorji s tremi streli, kot so novinarjem povedale priče, ki žive v neposredni bližini, ubili znanega nemškega gospodarstvenika in v zadnjem času vodjo agencije za sanacijo vzhodnonemškega gospodarstva Detleva Karstena Rohwedderja. Smrtonosne krogle so priletele skozi okno delovne sobe in ranile tudi njegovo soprogo, ki pa menda ni več v smrtni nevarnosti. Kot je danes popoldne sporočila nemška policija, so atentat izvršili pripadniki teroristične skupine Ulrich Vessel, saj so v bližini zločina našli njihovo pismo.

Pred kratkim je prišlo na dan, da so se pripadniki znane teroristične skupine, ki jo sestavljajo zahodnonemški radikalni intelektualci in so v sedemdesetih letih uprizorili vrsto atentatov na znane nemške gospodarstvenike in lastnike vplivnih firm, urili v nekdanji Vzhodni Nemčiji. Rohweddra so v zadnjem času nezadovoljneži kritizirali, češ da njegova dejanja samo povečujejo socialno bedo v že tako obubožani deželi in da njegova služba ne skrbi za sanacijo, temveč le razprodaja doslej neuspešna podjetja, ki se težko prilagajajo novim razmeram.

Rohwedder je znana osebnost tudi za mnoge naše politike in gospodarstvenike, kajti kot državni sekretar v gospodarskem ministrstvu je bil šest let (1972–1978) vodja zahodnonemške dela meddržavne komisije ZRN-SFRJ. Bistri menežer se je najbolj proslavil kot rešitelj propadajočega jeklarskega koncerna Hoesch v Dortmundnu, saj ga je od bankrota popeljal do enega najbolj donosnih podjetij v vsej nemški jeklarski industriji.

DETLEV KARSTEN ROHWEDDER

Bonska vlada je potrebovala uspešnega gospodarstvenika, da bi mu zaupala preobrazbo zavoženega socialističnega gospodarstva na tleh bivše NDR. »Najtežji položaj, ki je na voljo v nemškem gospodarstvu« – kot so lani poleti pisali komentatorji – je prvega predsednika Treuhandanstalta Reinerja Gohlkeja kmalu pripeljal do obupa, pa se je kancler Kohl odločil za človeka, ki je že sproti kritiziral nemško gospodarsko združenje kot nepremišljeno. Rohwedder je energično poprijel za delo, s tem pa si je nakopal tudi nemalo nasprotnikov. Četudi izhaja iz vzhodnega dela Nemčije – rojen je bil v Gothi na Turinškem leta 1932 – pa je bil nazadnje sam tarča množičnih demonstracij, ki so zadnje tedne priklicale na ulice sto tisoče brezposelnih rojakov med Berlinom, Leipzigom in Dresdnom.

A. R.

OGLEDALO

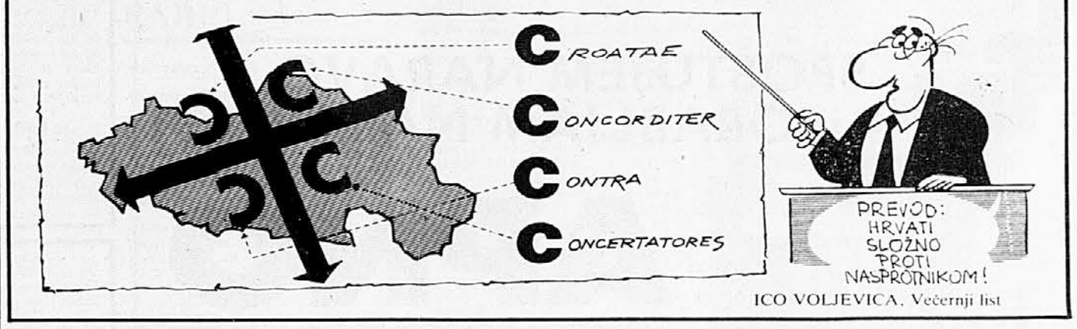

ICO VOLJEVICA, Večerni list

Krogle žvižgale okoli hotela

Tako je italijanski turist popisal nepočitniške dogodke na Plitvicah

RIM, 2. aprila – Čeprav je bilo poročanje italijanskih javnih občil o dogajanju v Plitvicah zaokroženo poenostavljeno – govorijo o spopadih med Srbi in Hrvati na splošno, ali celo med njihovimi »milicami« – sta se izluščili dve politični bistveni točki; prvič, če je vojska posredovala prej, preden je zasedalo predsedstvo, ali je s tem praktično skozi stranska vrata dosegla tisto, kar po zakoniti poti (z glasovanjem večine predsedstva proti izrednim ukrepom) ni bilo mogoče, in drugič, spopadi zanikajo sporočilo o sporazumu med Miloševićem in Tudmanom.

Razumljivo pozornost – z verjetnimi slabimi učinki na pripravljenost Italijanov, da bi letovali na hrvaški jadranski obali – so časopisi posvetili usodi kakšnih 600 italijanskih turistov, ki so ostali zaradi oborožen ih konfliktov zaprti v hotelih in nato, ne brez težav, pobegnili z nevarnega območja.

Poročila so strogo opisovalna, ne spuščajo se v presojo dogajanja; spopade vključujejo v širši podtekst »etničnih zaostritev«. Tako na primer **Corriere della sera** iz Milana piše »Odločitve zadnjih dni grozijo, da bo počilo med dvema republikama. Toliko bolj, ker se zdi, da zvezne oblasti niso več sposobne nadzorovati konflikte. Kolektivno predsedstvo pa se ni nikoli izreklo o pravnem pomenu odločitev Srbov na Hrvaškem.«

Rimski dnevnik **La Repubblica** objavlja izjave italijanskih očividcev. »Krogle so žvižgale naokoli in blizu oken hotela. Zaprli smo se v sobe, zares prestrašeni. Zunaj je bil pekel. V noči s sobote na nedeljo so streljali od treh do šetih. Potem pa je tristo vojakov, oboroženih do zob, zasedlo hotel. Rekli so, naj se ne premikamo in da se nam ne bo nič godilo«, je povedal Giuseppe Marigo iz Padove, eden od prvih Italijanov, ki se je uspel vrniti v domovino.

Italijanski turisti so prepričani, da so srbski uporniki pripravljali atentat na kolono vozil, v katerih naj bi se bili iz Splita z nekega zborovanja vračali pomembni politiki.

»Po nočnem streljanju so vsi zbežali iz hotela, tudi kuharji in drugo osebje. Ostali smo na hladnem in brez hrane. Tudi telefonske linije so bile pretrgane, nismo mogli klicati nikogar.« je povedal Marigo. Se bodo še vrnili v Jugoslavijo? »No, izkušnja je bila grenka, toda šlo je tudi za naključje. Ko se bodo stvari pomirile, se bomo vrnili. Kraji so zares prekrasni, vredno je.«

M. D. M.

Ni sledu za ugrabitelji

NEW DELHI, 2. aprila (Tanjug) – Uradni viri v glavnem mestu Kašmirja Šrinagarju so danes sporočili, da je izginila vsaka sled za Švedoma, ki so ju ugrabili v nedeljo. Nobena militantna organizacija še ni prevzela odgovornosti za ugrabitev. Policija množično preiskuje znana skrivališča ilegalcev, vendar doslej ni imela uspeha.

SVET SO LJUDJE

Direktor münchenske opere

Štiriinštiridesetletni **PETER JONAS,** ugledni britanski dirigent in direktor angleške državne opere, je sprejel mesto direktorja bavarske državne opere v Münchnu. Po pisanju časopisa Times bo Jonas v München odšel leta 1993, ko bo potekla njegova pogodba z londonsko operno hišo. Jonas je ena od vodilnih osebnosti v britanskem kulturnem življenju, ki so se potegovale za večjo finančno podporo vlade. Njegov odhod v München poznavalci razmer pojasnujejo z razočaranjem zaradi odnosa britanske vlade do umetnosti. Peter Jonas je bil najožji sodelavec slavnega dirigenta sira Georga Soltija. Krmilo državne opere je prevzel leta 1984. Njegova zasluga je, da so mnoge klasične opere izvajali na nov način, ki je pritegnil predvsem mlajše občinstvo.

Umrla je Martha Graham

V ponedeljek je v New Yorku odpovedalo srce 96-letni ameriški plesalki, koreografinji, učiteljici in direktorici baletne skupine, ki jo je ustanovila, utemeljiteljici sodobnega plesa **MARTHI GRAHAM.** Grahamova, ki je plesala vse do 75. leta, je koreografirala tako rekoč do konca življenja. Pri 96 letih je končala svoj 180. balet: Maple Leaf Rag in s prepletanjem gibanja in humorja znova presenetila kritike.

S plesom se je začela ukvarjati razmeroma pozno. V strogo verni Grahamovi družini je ples veljal za greh, vsaj dokler je živela v puritanskem Pittsburghu. V vedrejši Kaliforniji («V na pol tropskem podnebju ni mogoče ostati pravi puritanec,« je dejala sama) so deloma opustili stroge navade in najstarejša hči Georgea Greenfielda Grahama se je leta 1916 smela vpisati v plesno šolo, ki sta jo prav tedaj ustanovila Ruth St. Denis in Ted Shawn in ki je bila pravzaprav zibelka ameriškega modernega plesa.

Leta 1926 je začela na svoje in ustanovila svojo plesno skupino, tako da je lahko plesala v delih, ki jih je sama koreografirala. Njena izvirnost je najprej osupnila kritike. Odločila se je za stroge kostume, abstraktno sceno, izločila je tradicionalne korake in omogočila plesalcem, da so izkoristili gibanje, s kakšnim se da izraziti vse.

Po nekaj težavnih letih, ko je učila na Eastman College v Rochestru (New York), je prišlo leto njenega velikega prodora (1930), ko sta jo Leopold Stokowsky in Leonide Massine izbrala, da je plesala v Posvečenju pomladi Igorja Stravinskega. Odtlej je en uspeh izpodrival drugega. Uspešna je bila kot plesalka koreografinja in učiteljica. Njena tehnika krčenja in sproščanja, ki poudarja vlogo energije, je danes domača neštetim plesalcem. S svojo skupino je nastopala po vsem svetu, vodila balete ki jih je sama ustvarila po navdihu grških tragedij (Klitamnestra, Nočno potovanje, . . .), ameriške zgodovine (Meja) ali biblije, pri čemer je sodelovala z velikimi sodobnimi umetniki, na primer Poulencom in Calderjem.

Ni se izmikala problemom svojega časa: leta 1930 je zavrnila ponudbo, da bi uprizarjala svoja dela v gledališčih, ki so delala razliko med rasno različnim občinstvom, leta 1936 je zavrnila Hitlerjevo povabilo na berlinske olimpijske igre, špansko državljansko vojno leto pozneje omenja v baletu Immediate Tragedy. Leta 1967, sredi vietnamske vojne, je poslala v svet mirovno sporočilo v obliki baleta »Cortege of Eagles«.

Številni največji ameriški koreografi so proučevali njeno tehniko ali plesali z njeno skupino, tudi Merce Cunningham, Paul Taylor in Twyla Tharp. Njena učenka je bila tudi njena zvesta občudovalka Madonna. Njen znameniti tečaj za igralce so obiskovali Bette Davis, Paul Newman, Kirk Douglas, Gregory Peck, Diane Keaton in Woody Allen.

Grahamova tudi na starost ni hotela zapustiti odra. Obdana s častmi in češčena v plesnem svetu je še pozno v starost poučevala po tri ure na dan na manhattanski akademiji in ostala na čelu svoje baletne skupine. Umetnica, ki o treh temah nikoli ni javno spregovorila (o politiki, veri in spolnosti), je bila od leta 1945 do 1954 poročena s plesalcem Erickom Hawkinsom. Tik pred smrtjo je pisala spomine.

Kljub kritikam, da so njena dela, ki so nastala po letu 1980, slabša od prejšnjih, je ustvarjala nove koreografije. Pripravila je balet za 500-letnico potovanja Krištofa Kolumba v Ameriko, ki naj bi ga uprizorili oktobra 1991 v New Yorku, leta 1992 pa naj bi odšel na turnejo po ZDA in Evropi.

Pred nekaj leti je imenovala za umetniška direktorja svoje skupine svoja nekdanja plesalca (Ronalda Protasa in Lindo Hodes), vendar je obstoj baletne skupine, ki jo je ustanoviteljičina smrt hudo prizadela, vprašljiv, saj jo že zdaj pestijo gmotne težave.

Številna dela Marthe Graham so posneli na filmski trak, najbolj oseben med njimi je nedvomno A Dancer's World (1957, Plesalčev svet), v katerem razlaga svojo filozofijo in ponazarja svoj način poučevanja.

Ameriški film po Tavernieru

Ljubitelji filma v svojih knjižnicah pobožno hranijo prvo izdajo knjige »Trideset let ameriškega filma,« ki je izšla leta 1970. Vedno znova listajo po njej, prebirajo imenitne odlomke o Foridu in Hawksu in neprizanesljive kritike. Knjiga je pravcata filmska biblija, vse prej kot dolgočasna enciklopedija in tako dragocena, da je lastnik ne posodi niti najboljšemu prijatelju.

Njena avtorja **BERTRAND TAVERNIER** (na sliki) in **JEAN-PIERRE COURSODON** sta se končno vdala neprestanim prošnjam tistih, ki so si želeli še kaj več kot samo ponatis. Naložba Nathan je pred kratkim izdala »Petdeset let ameriškega filma,« v dveh delih (1936-1989): 1248 popravljenih in posodobljenih strani o Hollywoodu z analizami 74 scenarijev, 244 režiserjev in 10.000 naslovov filmov, ki jim je odvisno od posameznega primera, posvečenih od nekaj vrstic do nekaj strani.

Bernard Tavernier, ki končuje montažo filma o alžirski vojni, si lahko čestita. V treh letih si je znova ogledal 1200 filmov, s soavtorjem sta primerjala svoja nekdanja stališča s sedanjimi, prevrednotila sta prehitro pokopane režiserje, na primer Roberta Aldricha v zadnjih filmih, in popravila prejšnja nesorazmerja, pretiravanja. Tavernier ugotavlja, da sta se res navduševala nad neumnostmi, nad usodno lepoto, ki vzemirjajo mlado moško dušo, sicer pa niso nič vredne. Upa, da bo nova različica, ki je zahtevala orjaško delo in tisoče noči brez spanja, pravičnejša, ne da bi bila zato prizanesljiva.

Knjiga, ki bo zagotovo postala filmski priročnik leta, se začne s Coppolo. Leta 1970 mu je Tavernier posvetil 20 vrst – zdaj 22 strani.

PA ŠE TO

ZDRAVJE V USTAVO – Večja skupina delegatov srbske skupščine je svojemu parlamentu predlagala spremembo srbske ustave. V poglavje o predsedniku predsedstva naj bi namreč zapisali določilo, po katerem se mora ta enkrat na leto dati pri zdravniku temeljito pregledati, še zlasti kar zadeva psihofizične sposobnosti.

Kaže, da so v Srbiji nekateri poslanci – ne glede na barvo in stranko – vendarle spregledali . . .

OB KONCU REDAKCIJE

NOVINARJI PREPLAVALI V TURČIJO – Najmanj 20 zahodnih novinarjev je danes preplavalo ali se v čolnih prepeljalo v Turčijo iz Iraka, so sporočili turški uradni viri. Novinarji so se morali iz Iraka umakniti, ker so se spopadi med Sadamu zvestimi silami in uporniki razširili

STAVKA ITALIJANSKI CARINIKOV – Italijanski cariniki so za današnji dan, 3. april napovedali generalno stavko, ki bo še bolj poslabšala razmere na italijanskih mejnih prehodih po delni stavki, trajajoči že nekaj dni. Največji zastoji so na mejnih prehodih Fernetiči in Gorica, kjer na obeh straneh meje stoji približno 2.000 tovornjakov.

ZRAČNEGA INCIDENTA NI BILO – Uradni predstavnik sovjetskega obrambnega ministrstva je sinoči demantiral poročila zahodnih agencij, da je konec marca prišlo do kršitve zračnega prostora na sovjetsko-finski meji, ki naj bi ga izzvalo neko finsko športno letalo.

Heym pozval Kohla, naj odstopi

BERLIN, 2. aprila (Tanjug) – Ugledni vzhodnonemški pisatelj Stefan Heym je pozval zveznega kanclerja Helmuta Kohla, naj odstopi. »Mar ne vidi, da je čas, da se umakne,« je izjavil Heym v intervjuju, ki ga je danes objavil neki berlinski list. Po njegovem bi bilo bolje, če bi zvezni kancler odstopil, »dokler je še čas« oziroma še preden bo nezadovoljstvo prebivalstva izbruhnilo z vso silovitostjo. Kohlu očita, da je kriv za »katastrofalen položaj« v vzhodnih delih Nemčije. Stefan Heym je znan vzhodnonemški intelektualec, ki je bil v času NDR v nemilosti, zato so bile njegove knjige prepovedane. Med burnimi dogodki pred poldrugim letom pa je odločno spodbujal demokratične procese v vzhodnonemški družbi.

Velikanska moč v rokah posameznikov

HAVANA, 2. aprila (Tanjug) – Dobro petino bruto družbenega proizvoda Mehike – okrog 25 milijard dolarjev – ustvari 37 največjih delodajalcev v državi, piše mehiški dnevnik La Jornada. Ti mogočneži dobijo kar 73 odstotkov neto dobička gospodarstva, vsako leto pa zaslužijo 1,76 milijarde dolarjev. S tem denarjem bi lahko vlada predsednika Salinasa zagotovila dvoodstotno gospodarsko rast v državi.

NA KRATKO

Jichak Šamir je za mir z Arabci

JERUZALEM, 2. aprila (Tanjug) – Izraelski premier Jichak Šamir je danes pozval arabske države, naj objavijo, da niso več v vojni z Izraelom, tako da bi lahko začeli uresničevati mirovne pobude v tem delu sveta. »Če bi arabske države uradno sporočile, da niso več v vojnem stanju z Izraelom, je veliko možnosti, da bi na Bližnjem vzhodu začeli uresničevati že pripravljene načrte o sodelovanju,« je izjavil Šamir po pogovoru z ameriškim senatorjem Lautenbergom. Po njegovi zamisli naj bi se arabske države začele razorožetati oziroma omejevati konvencionalno orožje in čedalje bolj krepiti medsebojno gospodarsko sodelovanje. Šamir je tudi dejal, da ga močno preseneča, ker »svet nemo opazuje, kako Sadam Husein uničuje lastno ljudstvo, to pa je lep dokaz, kako nemirno je v Zalivu in na Bližnjem vzhodu oziroma kako težavna bo pot do miru.«

»Združena Evropa bo Evropa regij«

BONN, 2. aprila (Tanjug) – Po mnenju predsednika bavarske vlade Maxa Streibla bo z ustanovitvijo politične unije sedanja »Evropa domovin« postala »Evropa regij«. To je pojasnil v intervjuju za zadnjo številko lista Evropa intervju. Njegova razmišljanja so toliko zanimivejša, ker izražajo regionalne in ne nacionalnih interesov. »Cilj je, da bi Evropa postala unija federativnih struktur. Poleg Evropske skupnosti in držav članic mora politična unija poznati še tretjo obliko, namreč pokrajine in regije. Neizogibna načela evropske unije pa morajo biti demokracija, pravna državnost in federativna nadstavba,« je med drugim dejal Streibl.

NOVI DEVIZNI TEČAJI

Tečajna lista št. 65
z dne 2. aprila 1991

za devize, efektivo, čeke, kreditna pisma in poštne nakaznice

država	valuta	tečaj velja za	nakupni	srednji	prodajni	nakupni za čeke in kred. pisma	nakupni za efektive in medn. pošt. nakazn.
Avstralija	a. dolar	1	11,6147	11,6496	11,6845	11,1501	11,0920
Avstrija	šiling	100	127,6722	128,0564	128,4406	125,1187	124,4803
Belgija	frank/C	100	43,5996	43,7308	43,8620	42,6186	42,4006
Kanada	dolar	1	12,9529	12,9919	13,0309	12,4347	12,3700
Danska	krona	100	234,2569	234,9618	235,6667	228,9861	227,8148
Finska	marka	100	378,6493	379,7887	380,9281	370,1296	368,2364
Francija	frank	100	264,5669	265,3630	266,1591	258,6141	257,2913
Nemčija	marka	100	897,3000	900,0000	902,7000	879,3540	874,8675
Grčija	drahma	100	–	8,2701	8,2949	7,9154	7,8742
Irska	funt	1	–	24,0469	24,1190	23,0158	22,8959
Italija	lira	100	1,2047	1,2083	1,2119	1,1806	1,1745
Japonska	jen	100	10,7692	10,8016	10,8340	10,3384	10,2845
Kuvajt	kv. dinar	1	–	–	–	–	–
Nizozemska	gulden	100	796,2994	798,6955	801,0916	778,3826	774,4011
Norveška	krona	100	230,3887	231,0819	231,7751	225,2049	224,0530
Portugalska	escudo	100	10,2237	10,2545	10,2853	9,8147	9,7636
Švedska	krona	100	247,7419	248,4874	249,2329	242,1677	240,9289
Švica	frank	100	1049,5662	1052,7244	1055,8826	1028,5748	1023,3270
V. Britanija	funt	1	26,5695	26,6494	26,7293	25,9716	25,8388
ZDA	dolar	1	14,9983	15,0434	15,0885	14,6608	14,5858
	ECU	1	18,4554	18,5109	18,5664	18,0862	–
Španija	pezeta	100	14,4632	14,5067	14,5502	13,8846	13,8123

Tečaj dinarja za obračunski dolar je 15,0434 dinarja. Tečaji za obračunski dolar začno veljati 2. aprila 1991 ob 14.00 uri. Tečaji s te tečajne liste veljajo od 3. aprila 1991. Tečaji za grško drahmo in irski funt veljajo samo za efektivo in čeke. Tečaji za britanski funt veljajo tudi za škotski funt, vendar le za efektivo in čeke. – Najvišji zajamčeni znesek evročeka je 3.300 dinarjev (velja od 1. marca 1991).

Uradna tečajnica Jugoslovanske borze vrednostnih papirjev d. d., Ljubljana

Jugoslav Stock Exchange JUGOSLOVANSKA BORZA vrednostnih papirjev d.d. LJUBLJANA

št.: 26 Datum: 2. 4. 1991

Vrednostni papir	donos	ex kupon št. dat.	začetni tečaj d	p	zadnji tečaj (1) enotni (dat.)	d	p
UVRŠČENA KOTACIJA I – Obveznice							
R SL 2*	9,5	1. (1. 4.)	65,0		63,0 2. 4.	–	
UVRŠČENA KOTACIJA II – Obveznice							
Mesto Lj*	10,0	1. (1. 4.)	81,5		75,0 2. 4.	–	
PROSTI TRG – Obveznice							
Yulon*	12,0	2. (1. 12.)	90,0		100,0A 21. 2.	–	
Juteks*	11,0	1. (1. 10.)	92,5A		92,5A 28. 3.		92,0
Laško*	12,0	2. (1. 2.)	101,0	104,0	101,0 19. 3.	101,0	104,0
Lesnina*	10,0	2. (1. 3.)		65,0	75,0 2. 4.		76,0
Meblo*	12,0	2. (1. 3.)		95,0	97,5 10. 5.		92,0
Metalna*	12,0	1. (1. 2.)		100,0	–		96,0
Gorenje*	10,0	1. (15. 1.)	–		102,0 2. 4.	100,0	102,5
Lek 1*	10,0	1. (1. 1.)	80,0	98,0	97,0 14. 2.	80,0	97,0
Lek 2*	12,0			96,0	95,0 26. 3.	87,0	90,0
PTT Lj*	12,0		84,0		84,0 28. 3.	87,0	90,0
Rogaška	25,0	1. (1. 4.)		4600	3800 2. 4.	–	
PROSTI TRG – Delnice							
Grad			299,0	450,0	450,0 5. 2.	299,0	600,0
PROSTI TRG – Komercialni zapis							
Kompas	9,0		95,0	101,0	100,0 26. 2.	95,0	100,0
PRAVICE (2)							
EDP Abanka			31,4		33,4 2. 4.	–	
EDP Kreditna b., Mb					30,7 2. 4.	–	
EDP LB povprečje			28,6		29,4 2. 4.	–	
EDP LB USD					28,7 2. 4.	–	
EDP LB DEM					30,0 2. 4.	–	
EDP Nova banka			–		–	–	
EDP povprečje			29,4		29,5 2. 4.	–	
EDP tedenskoO povprečje					29,5 28. 3.	–	

Obveznice in komercialni zapisi kotirajo v odstotkih (osnova je najnižja nominacija), delnice kotirajo v dinarjih
p – papir, ponudba; pomeni tečaj ponudbe določenega vred. papirja
d – denar, povpraševanje; pomeni tečaj povpraševanja po določenem vrednostnem papirju
* – obveznica je nominirana v DEM
(1) zadnji tečaj oz. tečaj največjega posla
A – aplikacijski tečaj; borzni posrednik je hkrati kupil in prodal isti papir za različni stranki
obveznice z anuitetnim odplačilom glavnice: RSL2, MLJ, GRN, LSN, MBL, PLJ, YLN
ex kupon – številka kupona in datum zapadlosti le-tega
(2) ponderirana aritmetična sredina tečajev vseh poslov

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda Slovenije

Prognostična karta za 3. april 1991

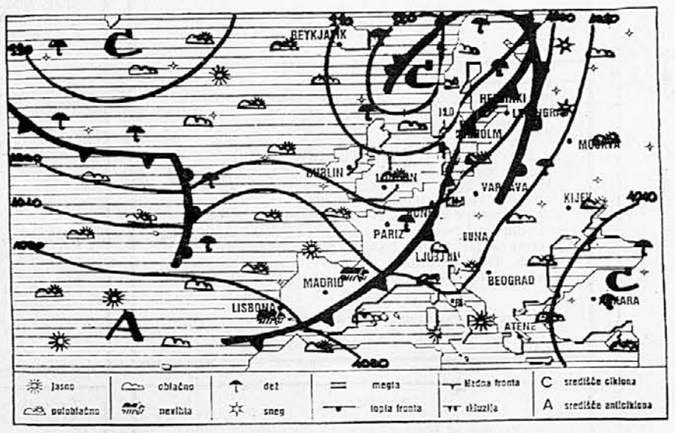

NAPOVED ZA SLOVENIJO

Ponoči in jutri bo delno jasno z zmerno oblačnostjo, jutri predvsem v severnih krajih občasno pretežno oblačno. Najnižje jutranje temperature bodo od –1 do 4, ob morju okoli 8, najvišje dnevne od 12 do 17, na Primorskem do 19 stopinj.

NAPOVED ZA JUGOSLAVIJO

Delno jasno bo, v severnih krajih zmerno do pretežno oblačno.

VREMENSKA SLIKA

Nad severno in srednjo ter delom zahodne Evrope je območje nizkega zračnega pritiska. Frontalni val se počasi pomika proti Alpam. Nad naše kraje doteka topel in nekoliko bolj vlažen zrak.

KAKO KAŽE

V četrtek popoldne bodo v zahodnih krajih že prve padavine. V petek se bdo okrepile in postopno razširile nad vso Slovenijo.

VREME IN TEMPERATURE
2. APRILA 1991
OB 13. URI

kraj	vreme	°C
LJUBLJANA	del. oblačno	14
BRNIK	del. oblačno	15
PLANICA	pret. oblačno	15
KREDARICA	pret. oblačno	0
CELJE	zmer. oblačno	15
SL. GRADEC	pret. oblačno	14
MARIBOR	del. oblačno	14
M. SOBOTA	del. oblačno	14
N. MESTO	del. oblačno	14
LISCA	del. oblačno	9
N. GORICA	pret. oblačno	18
PORTOROŽ	pret. jasno	13
REKA	pret. oblačno	17
PULJ	–	–
SPLIT	jasno	16
DUBROVNIK	jasno	15
ZAGREB	del. oblačno	13
NOVI SAD	del. oblačno	13
BEOGRAD	jasno	14
SARAJEVO	zmer. oblačno	11
TITOGRAD	del. oblačno	17
PRIŠTINA	pret. oblačno	8
SKOPJE	pret. oblačno	12
CELOVEC	zmer. oblačno	14
GRADEC	del. oblačno	14
DUNAJ	nevihta	14
BUDIMPEŠTA	del. oblačno	11
BENETKE	del. oblačno	16
MILANO	jasno	14
RIM	del. oblačno	17
MÜNCHEN	pret. oblačno	16
ZÜRICH	jasno	15
BERLIN	rahlo dežuje	11
PARIZ	pret. jasno	15
LONDON	oblačno	9
ATENE	del. oblačno	11
MADRID	del. oblačno	16
STOCKHOLM	oblačno	9
MOSKVA	zmer. oblačno	9

ljubljanska banka Pravi naslov za denarne zadeve

Zdaj koncesije za komunalna dela

Mestno komunalno ministrstvo bo opravljanje nekaterih komunalnih dejavnosti ponudilo trgu

LJUBLJANA, 2. aprila – Člani ljubljanskega izvršnega sveta so na današnji seji pooblastili mestni sekretariat za komunalno gospodarstvo, promet in zveze za sklepanje koncesijskih pogodb za opravljanje posameznih komunalnih dejavnosti s pravnimi ali fizičnimi osebami, in sicer na podlagi javnega razpisa ali prošnje. To je bilo med drugim rečeno na današnji novinarski konferenci mestne vlade.

Podpredsednik mestne vlade Jože Jeraj je dejal, da bo omenjeno pooblastilo veljalo eno leto oziroma toliko časa, dokler ne bo sprejet zakon o komunalnih dejavnostih. Koncesijske pogodbe z bodočimi koncesionarji (zasebna in družbena podjetja ali posamezniki) pa mora na predlog komunalnega ministrstva sprejeti tudi mestna vlada. Sicer pa se koncesijske pogodbe lahko sklepajo za opravljanje naslednjih dejavnosti: plakatiranje, dimnikarske storitve, prevoz potnikov z kočijami, čolni ipd. ter v drugih primerih, če se bo to pokazalo za potrebno.

S koncesijskimi pogodbami namerava mestna vlada odpraviti monopol javnih podjetij pri opravljanju komunalnih dejavnosti, hkrati pa izboljšati kakovost storitev in uvesti trg tudi na področje komunale. Za zdaj bodo sklepali koncesijske pogodbe samo za zgoraj omenjene dejavnosti, v prihodnje pa najbrž še za druge.

● Koncesionarji bodo morali izpolnjevati določene pogoje. Tako bodo dolžni zagotoviti vsa potrebna investicijska sredstva za opravljanje komunalne dejavnosti, storitve bodo opravljali na svoj riziko itd.

JOŽE BIŠČAK

Tudi v Ljubljani se je začel popis

Podatke bo v 1825 okoliših zbiralo 1161 popisovalcev – Brez večjih težav

LJUBLJANA, 2. aprila – V ponedeljek se je tudi v Ljubljani začel letošnji popis prebivalstva. V dneh do 15. aprila bo v Ljubljanskih občinah, ki so razdeljene na 1825 popisovalnih okolišev, podatke o prebivalcih zbiralo 1161 popisovalcev. Komisije za izvedbo popisa so organizirane v vsaki občini posebej; tam so nam povedali, da prvi dan popisa niso imeli nobenih večjih težav. Ljudje so bili v glavnem seznanjeni z zadevo in so bili na prihod popisovalcev pripravljeni. Izvedeli smo tudi, da se popisovalci in njihovi inštruktorji vsak dan sestanejo in skušajo sproti odpravljati sicer maloštevilne težave.

Za Bežigradom so nam povedali, da so imeli nekaj težav le v barakarskem naselju, v Mostah jih je nekaj ljudi poklicalo vnaprej, saj hočejo zaradi odhoda iz Ljubljane popis opraviti čimprej. Na Viču so povedali, da je bilo tudi nekaj takih, ki sploh niso vedeli, za kaj gre, vendar pa naj bi večino dela opravili že do konca tedna.

J. M.

SML še enkrat o istih gradivih

Dogovor o javni porabi in mestni proračun sta padla, zato ju bodo delegati obravnavali še enkrat

LJUBLJANA, 2. aprila – Delegati skupščine mesta Ljubljane bodo na četrtkovi seji ponovno obravnavali in sprejemali predlog dogovora o oblikovanju in razporejanju sredstev za javno porabo v občinah in mestu ter predlog mestnega proračuna za letošnje leto. Predloga obeh dokumentov sta bila na nedavni seji mestne skupščine namreč zavrnjena.

Mestni finančni minister Boris Šebenik je danes povedal, da je konec marca v Ljubljani prenehal veljati odlok o začasnem financiranju javne porabe, zakonske podlage za še eno podaljšanje ni, zato so se v mestnem izvršnem svetu odločili, da bodo delno spremenjene predloge delegatom še enkrat ponudili v sprejem. Poudaril je, da so upoštevali nekatere predloge in pripombe delegatov, v gradiva pa jih bodo skušali vnesti kar na seji mestne skupščine. V nasprotnem primeru bi morali namreč ponoviti celoten postopek usklajevanja po občinah, za to pa tamo ne kažejo prevelike pripravljenosti, zmanjkuje pa tudi časa. Boris Šebenik je še povedal, da sta oba dokumenta vendarle rezultat dolgotrajnega in poglobljenega usklajevanja, kar pomeni, da v precejšnji meri odsevata potrebe in želje občin.

Predsednik mestnega IS Marjan Vidmar je ob tem poudaril, da je šlo v celotnem postopku izključno za usklajevanje, nikakor pa ne za preglasovanje. To po njegovih besedah pomeni, da bodo morali to upoštevati tudi delegati mestne skupščine, saj so oba dokumenta že sprejeli vse občinske skupščine, njihovi izvršni sveti in mestni izvršni svet. Podpredsednik mestnega IS Jože Jeraj je menil, da je jabolko spora predvsem premalo denarja, in poudaril, da so se pri razdeljevanju ravnali po navodilih iz republike, nekaj spreminjanja so si dovolili le znotraj posameznih dejavnosti.

MARKO JAKOPEC

Tudi Energetika bo po novem javno podjetje

To je predlagala mestna vlada – Organiziranost podobna drugim mestnim javnim podjetjem

LJUBLJANA, 2. aprila – Kot za večino bivših tozdov ljubljanskega Komunalnega podjetja je mestna vlada tudi za Energetiko sklenila, da jo bo organizirala kot javno podjetje. To je bilo med drugim rečeno na današnji novinarski konferenci mestnega izvršnega sveta. V novo javno podjetje pa ne bo vključen tozd Butan plin, ki se je organiziral v družbeno podjetje, saj nima monopolnega položaja in ima v Ljubljani že konkurenčno podjetje.

Javno podjetje Energetika Ljubljana bo organizirano tako kot VO-KA oziroma po vzoru drugih mestnih javnih podjetij. Opravljalo bo komunalne dejavnosti (oskrba potrošnikov s plinom in toplotno energijo, proizvodnja električne energije, razvojno-raziskovalna dela in gospodarjenje z objekti), s soglasjem mestne vlade pa tudi druge gospodarske dejavnosti. Direktorja bo imenovala in razreševala mestna vlada, organ upravljanja v podjetju pa bo imel pet članov. O tem se bodo izrekli še poslanci mestne skupščine.

J. B.

Dve seji SML na isti dan

LJUBLJANA, 2. aprila – Seja mestne skupščine Ljubljane je bila prejšnji četrtek zaradi nesklepčnosti prekinjena sredi dnevnega reda. Vodstvo skupščine je za ta teden sklicalo nadaljevanje seje; delegati naj bi obravnavali točke, ki so ostale s prejšnje seje. Ker pa sta na njej padla dogovor o sredstvih javne porabe in mestni proračun, je treba ponovno razpravljati tudi o teh dveh gradivih. To naj bi delegati opravili na posebni, novi seji mestne skupščine, ki pa je prav tako sklicana za ta četrtek. Kakšen natančno bo dnevni red, danes še ni bilo jasno.

J. M.

Pripombe k širitvi Belinke

Podgoričani se bojijo za okolje – Za Bežigradom spodbude za razvoj drobnega gospodarstva

LJUBLJANA, 2. aprila – Občina Bežigrad je za razvoj drobnega gospodarstva namenila čez milijon dinarjev. S temi sredstvi želijo pospeševati predvsem manjkajoče dejavnosti in tiste, ki bi prinesla nova delovna mesta. Zato bo izvršni svet sprejel pravilnik o dodeljevanju posojil za razvoj drobnega gospodarstva ter razpisal natečaj. Poleg tega bodo v občini posameznikom ali pravnim osebam, ki želijo delati na tem področju, pomagali s svetovanjem in informacijskim sistemom.

Na današnji seji izvršnega sveta občine Bežigrad so razpravljali še o pripombah krajanov krajevne skupnosti Podgorica-Šentjakob k osnutku zazidalnega načrta tovarne Belinka. Prebivalci menijo, da Podgorica ne more več biti rezervat slovenske kemične industrije, predvsem pa, da so načrtovani objekti tovarne preblizu otroškega vrtca, šole in stanovanjskega naselja ter da v načrtu o varovalnem pasu med proizvodnimi in stanovanjskimi objekti ni nobene besede. V tovarni pa odgovarjajo, da sta šola in vrtec od prostora, kjer je predvidena gradnja objektov za proizvodnjo vodikovega peroksida, oddaljeni več kot 200 metrov in da je tako zagotovljena popolna varnost otrok tudi v primeru nesreče.

Krajani še menijo, da nameravajo zgraditi tovarno na kmetijskem zemljišču prve kategorije ter na območju varstvenega pasu pitne vode. V tovarni te pripombe zavračajo.

Stanovanja v bližini tovarne že sedaj niso zaščitena pred hrupom in smradom, to pa vpliva tudi na okoliško vegetacijo, je bil naslednji očitek prebivalcev. V Belinki pa pravijo, da so emisije hrupa, smradu in škodljivih snovi v dopustnih mejah, pri gradnji novih objektov pa bodo upoštevali vse predpise. Belinka pa že sedaj upošteva vse svetovne ekološke normative. Poleg tega v Belinki poudarjajo, da so v procesu preoblikovanja v mednarodno delniško družbo. V pogodbi je že predvidena njena širitev, ustavitev tega pa bi za njih pomenila stagnacijo.

Na seji so menili, da mora izvršni svet delegatom občinske skupščine zagotoviti objektivno oceno razmer, posredovati strokovno in ekološko mnenje, in vse možne poglede na to problematiko ter seznaniti delegate z dosedanjo finančno participacijo Belinke v tej družbi.

NINA KOZINC

PO SLOVENIJI

Plezalna stena za bistriške alpiniste

SLOVENSKA BISTRICA, 2. aprila – Športna dvorana Bistrica v Slovenskii Bistrici bo v kratkem dobila privlačno in atraktivno športno opremo. Alpinisti domačega planinskega društva Impol bodo najpozneje do srede aprila izgotovili umetno plezalno steno. Poznavalci takih sten pravijo, da bi bistriška, ki bo visoka 11 metrov in z dvema previsoma, najbrž najboljša med sicer še maloštevilnimi na Slovenskem. Večino del pri postavljanju stene opravljajo bistriški alpinisti sami, dokaj trdno pa jim stoji ob strani tudi domače podjetje Emmi. Športno dvorano Bistrica uporabljajo tudi kot šolsko telovadnico za učence Osnovne šole Pohorskega oddreda, zanjo in za dejavnosti v njej pa skrbi pomočnik ravnatelja Boris Jurak. Prav od sedaj alpiniste nagovarja, naj bi med odmori košarkarskih ali odbojkarskih tekem gledalcem pokazali tudi svoje spretnosti na taki steni. Tako bi gledalcem zapolnili čas odmora, v svoje vrste pa zagotovo pritegnili tudi nekaj naraščajnikov. (V. S.)

Rojstva

LJUBLJANA: V ponedeljek se je v ljubljanski porodnišnici rodilo 15 otrok. Na svet je prijokalo 10 deklic in 5 dečkov. Najtežji je bil fantek s porodno težo 4340 gramov, najlažji pa prav tako deček, ki je ob rojstvu tehtal 1920 gramov. (R. D.)

Pogrebi

LJUBLJANA: Na Žalah se bodo v sredo, 3. aprila, svojci še zadnjič poslovili od 87-letne upokojenke Marije Zupan (ob 9. uri), 51-letne uslužbenke Marije Wochl (ob 10. uri), 78-letne upokojenke Milke Tehovnik (ob 11. uri), 67-letnega upokojenca Jožeta Korena (ob 12. uri) in 78-letne upokojenke Marije Pajk (ob 14. uri).

POLJE: V sredo ob 15. uri bo na pokopališču v Polju pogreb 71-letne gospodinje Katarine Kočar.

STOŽICE: Na pokopališču v Stožicah bo v sredo ob 16. uri pogreb 80-letne gospodinje Angele Žogar. (R. D.)

Srečanje gledališčnikov v Kamniku

V aprilu se ga bo udeležilo deset gledaliških skupin iz občine Kamnik

KAMNIK, 2. aprila – Od jutri, 3. aprila, do začetka maja bo v nekdanjem kinu Dom, preddverju SENŠRM in v dupliškem kulturnem domu potekalo srečanje gledaliških skupin občine Kamnik. V mesecu dni se bo predstavilo deset gledaliških skupin s prav toliko gledališkimi predstavami.

Prva predstava bo v sredo, 3. aprila. Ob 20. uri bo v veliki dvorani kina Dom nastopila gledališka skupina Pedenjmožic iz Kamnika, in sicer z delom M. Župančiča Izganjalci hudiča. Dan kasneje bo tam ob isti uri nastopila skupina KD Ivan Cankar iz Šmartnega s predstavo Iva Cesnika Pogodba. V petek, 5. aprila, pa bo ta teden kot zadnja nastopila skupina gledališčnikov KS Srednja vas. Zaigrali bodo igro Jožeta Moškriča Zveze in razveze.

Prihodnji teden bodo nastopili še: dve gledališki skupini iz PD Zgornji Tuhinj, ŠKD Peter Pavel Glavar iz OŠ Komenda-Moste, ŠKD OŠ F. Albrehta, KD Motnik, Zaklonišče 4 in skupina Pod mostom.

J. P.

Dr. France Bučar obiskal Kmečko banko v Gorici

TRST, 2. aprila – Kmečko banko v Gorici sta danes obiskala predsednik slovenske skupščine dr. France Bučar in glavni urednik Nove revije Niko Grafenauer. Predsednik upravnega sveta Kmečke banke Ksaverij Leban je gosta seznanil z delom in razvojem te slovenske banke, ki nepretrgoma deluje že več kot 80 let, dobro pa sodeluje tudi z denarnimi zavodi v Sloveniji.

M. R.

Slikar Bruno Vavpotič spet v Ljubljani

LJUBLJANA, 2. aprila – V Ljubljani se v galeriji Commerce na Einspielerjevi 6 predstavlja slikar starejše generacije Bruno Vavpotič. Razstava njegovih del bo odprta do 24. aprila. Ogled je mogoč ob delavnikih od 9. do 16. ure. Bruno Vavpotič je svoje delo skoraj v celoti posvetil zahtevni akvarelni tehniki, predvsem v podobah Ljubljane in primorskega okolja. V zadnjem času je začel uporabljati svetlejše in vedrejše tone, vendar se izogiba barvni bleščavi. V slovenskih okvirih je posebnež v tem, da so v njegove vedute vedno vključene figure.

B. T.

Stavbna zemljišča bi že morala biti komunalno urejena

To zahtevajo Šiškarji – Dogaja se namreč, da investitorji dobijo komunalno neopremljena zemljišča

LJUBLJANA, 2. aprila – Šišenski izvršni svet sprejema poročilo o opravljenih nalogah in finančnem načrtu Sklada stavbnih zemljišč mesta Ljubljane za lansko leto, o programu in finančnem načrtu za letošnje leto pa se bo izrekel takrat, ko bo Sklad stavbnih zemljišč oblikoval predlog. To so na današnji seji šišenske vlade sklenili njeni člani.

Šišenski minister za varstvo okolja in urejanje prostora Peter Ogorelec je dejal, da v osnutku programa za letošnje leto niso navedena sredstva za neznane investitorje, ki bi si delo pridobili na javnem natečaju. Prav tako v programu niso dobro opisane naloge sklada. Peter Ogorelec je še menil, da bi končno že vendar morali upoštevati, da se zemljišče investitorjev odda šele takrat, ko je komunalno opremljeno. Franc Ules iz mestnega sekretariata za varstvo okolja in urejanje prostora je dejal, da bodo v predlogu programa pripombe občin upoštevali in da letos nameravajo tržiti s stavbnimi zemljišči.

J. B.

Pokličite nas!

Nikar ne brskajte po telefonskem imeniku. Zavrtite številko ljubljanske rubrike Dela: 318-296!

Prav gotovo so stvari in dogodki v Ljubljani in njeni bližnji okolici, o katerih bi bilo treba po vašem mnenju pisati, jih komentirati, razložiti.

Ob prebiranju lokalne strani v časniku se vam je najbrž večkrat zazdelo, da novinarjem ni uspelo spoznati prave resnice, prodreti v resnično življenje.

Kaj ko bi nas poklicali in nam sporočili svoje pripombe in predloge. Vaš klic pričakujemo vsako dopoldne med 10. in 11. uro, razen ob sobotah in nedeljah.

Študentska organizacija je prevzela prenovo programa K4

Predstavitev in razprava o predlogih posameznih večerov v »prenovljenem« K4 – Programi ne obetajo nič novega

LJUBLJANA, 2. aprila – Reševanja tako imenovanih klubskih večerov v K4 se je že pred časom lotila Študentska organizacija univerze v Ljubljani (ŠOU), pri čemer je študentska vlada kot izvršni organ ŠOU samozadostno ugotovila, da je ŠOU, »ena izmed rednih institucij, ki lahko z ustreznim mehanizmom zagotovi dotok svežih idej in sil, ki hočejo oblikovati program kluba ...«

Do težav v delovanju kluba je prišlo že pred meseci, kar se je pokazalo v manjšem obisku posameznih večerov, v tem, da se je klub spreminjal v diskoteko, struktura obiskovalcev pa ni ustrezala organizatorjem posameznih večerov, ki so končno zaradi nerazčiščenih nasprotij odšli.

V ŠOU pravijo, da je študentska vlada izdelala natančna pravila o organizaciji in delovanju kluba, pri čemer daje velik poudarek javnosti dela, »kar naj bi onemogočilo prevlado ozkih interesov določenih skupin ali osebnih interesov posameznikov ... ki so izšli iz študentskih vrst in si sedaj z delovanjem na tem področju zagotavljajo svojo eksistenco«.

ŠOU se je lotil prenove organizacijskega in programskega dela kluba tako, da je razpisal javni natečaj programov posameznih večerov K4, ne da bi kdorkoli prej izdelal nov koncept Kluba K4. Pred nekaj dnevi je bila v kapelici na Kersnikovi predstavitev in razprava o prispelih predlogih programov posameznih večerov.

Tako kot že sama zamisel (oziroma »ustrezni mehanizem«), kako priti do svežih idej, ni obetala nič novega, ni tega obetala niti institucija ŠOU (krovna organizacija študentov, organizirana po vzoru oblastnih organov!?), ki je javni natečaj razpisala. Skratka, prispeli programi ne prinašajo nič novega, v glavnem je bilo v K4 že vse videno in slišano; večere naj bi med seboj ločevala različna glasba, nekakšni skupni imenovalec večerov pa je video-manija, razstave (kakšne, ni povedal nihče), koncerti in želja za boljšo tehnično opremljenostjo. Novost v K4 bodo cehovski študentski četrtkovi večeri, o katerih so nam študentovski ministri povedali samo to, da bodo takrat brucovanja. ŠOU je z oblastno ignoranco zahteval program skupin, ki so se prijavile na natečaj, sami pa svojega programa, kot je videti, sploh nimajo. Tako imenovani novi program obljublja, tako kot stari, vse, upajmo pa, da ne bomo, kot od starega, dobili nič. Ali, kot je dejal nekdo od prisotnih, tipologija prostora; ki deluje na principu poštnega predala, ne prinaša identitete.

Glede natečajne zahteve o opredelitvi ciljne publike, ki bi obiskovala posamezne večere, nismo slišali nič določenega oziroma vse je ostalo pri domnevah. Obiskovalci naj bi bili stari od 18 do 40 let, s tem da je ŠOU sindikalno poskrbel za svoje podložnike in srednješolce, ki bodo imeli popust pri vstopnini. Stare sporne redarje so že zamenjali, kaj pa se bo zgodilo s cenami pijač, nismo razumeli.

NINA KOZINC

Skupinsko potovanje kluba Popotnik

LJUBLJANA, 2. aprila – Ljubljanski klub Popotnik bo ta mesec priredil dve srečanji. Na prvem, v četrtek, 4. aprila, bo Vito Čop predaval o potovanju v Indiji, na drugem, teden dni kasneje, pa Janin Klemenčič o Siciliji in Liparskih otokih. Med prvomajskimi prazniki se bodo namreč odpravili na tradicionalni skupni izlet na jug Italije, ki bo letos trajal deset dni, za pot pa bodo odšteli 1600,00 dinarjev. Na potovanju bodo preživeli dve noči v vlaku, vmes pa si bodo ves dan ogledovali Rim. Na otokih bodo prenočevali v šotorih in spalnih vrečah in da bi bili stroški čim manjši, si bodo kuhali kar sami. Del skupine bo vmes za nekaj dni skočil še do Tunisa. Za vse, ki jih to potovanje zanima, bodo pripravili sestanek 11. aprila ob 20. uri v petem nadstropju strojne fakultete, kamor bodo morali prinesti dve svoji sliki za klubsko izkaznico.

A. L.

Nova plošča skupine Mizar

LJUBLJANA, 2. aprila – Sinoči je skopska skupina Mizar v dvorani Študentskega naselja v živo predstavila svoj drugi album Svjat Dreams 1762–1991, ki je te dni izšla pri založbi Dallas. Na novi plošči najdemo elemente rocka, makedonskega narodnega izročila in pravoslavne liturgije. Vsekakor soliden nastop, ki ni zaslužil na pol prazne dvorane.

Š. Š.

DELO plus Pozabljivi domobranec Vinko Levstik

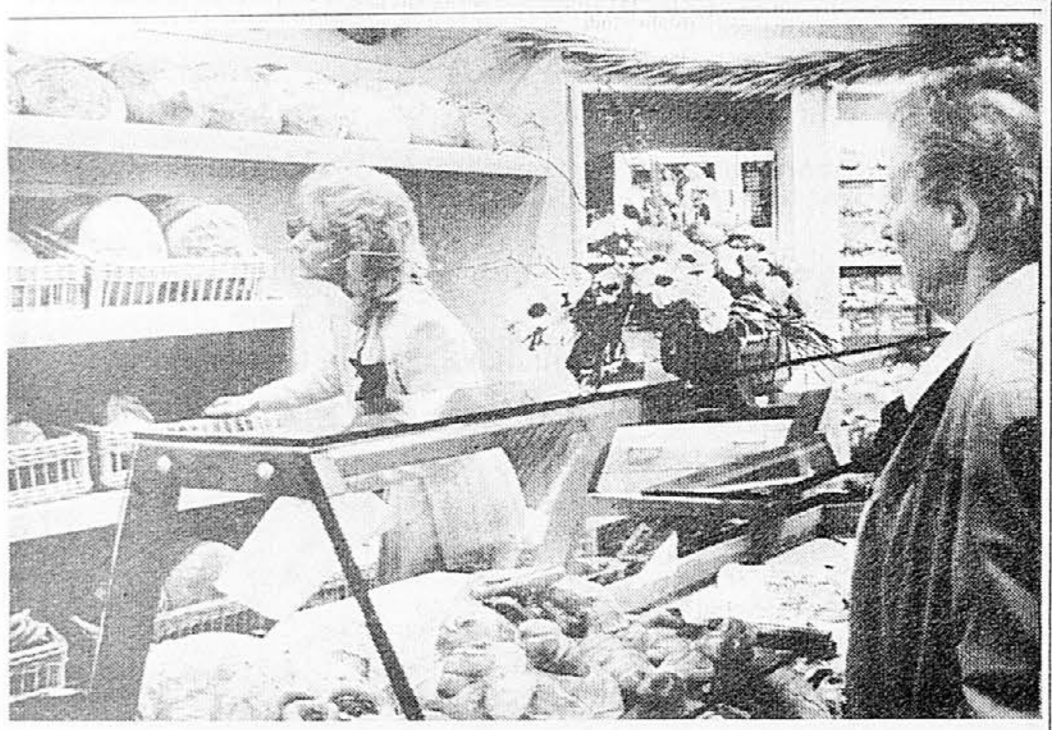

Nova pekarna in prodajalna v Dravljah

LJUBLJANA, 2. aprila – Tudi v Dravljah so naposled dobili novo pekarno, iz katere diši po svežem kruhu, pecivu, picah in drugih dobrotah iz peči. Pekarna Kruhar na Draveljski cesti 29 (za gostilno Gustelj) je pravzaprav mešano podjetje, ki je nastalo na pobudo münchenskega bankirja Dauta Shallija in njegove žene Slavke Kirn ter ljubljanskega Žita. Sodobna pekarna s prikupno urejeno prodajalno, v kateri je tudi poseben kotiček za klepet ob kavici in pokušino dobrot, ki jih pečejo, je stala skoraj 2.2 milijona DEM. Zasebnik in Žito sta prispevala enak naložbeni delež. Pekarniška trgovina bo odprta vsak dan od pol sedmih zjutraj do devetih zvečer, ob nedeljah pa bo Kruhar odprt od 8. do 21. ure. (M. Š., foto: Marko Feist)

V četrtek Partibrejkersi na Gerbičevi

LJUBLJANA, 2. aprila – V četrtek, 4. aprila, bo v telovadnici na Gerbičevi nastopila beograjska skupina Partibrejkers, ki je doslej izdala tri plošče, vse z enostavnim naslovom Partibrejkers.

Š. Š.

Grad Bogenšperk bo pomagala obnavljati tudi republika

Letos bodo obnovili grajsko kapelo in ostrešje – Milijon dinarjev od sponzorjev – Na obnovo čaka tudi grad Ponoviče

BOGENŠPERK, 2. aprila – V litijskem proračunu za letošnje leto za grad Bogenšperk sicer ni namenskega denarja, toda Litijani kljub temu načrtujejo obnovo grajske kapele in ostrešja levega trakta, obnovo in ureditev sobe pred viteško dvorano, dokončno ureditev muzejskih zbirk, montiranje ure na stolpu in še nekaj obnovitvenih in restavratorskih del.

Po besedah predsednika litijske vlade Slavka Rokavca bo občina zagotovila za Bogenšperk toliko denarja, kot ga bo za grad dobila od republike, to je 780 tisoč dinarjev. Računajo pa še na približno milijon dinarjev, ki naj bi jih zbrali sponzorji. Poleg tega morajo tudi dokončno določiti, kdo je lastnik gradu in komu ga bodo dali v upravljanje. To bodo najbrž storili s koncesijskimi pogodbami, pri tem pa morajo upoštevati, da je grad Bogenšperk razdeljen na tri dele: muzejske zbirke, protokolarne in reprezentančne prostore ter komercialni oziroma gostinski del.

Večina muzejskih zbirk, kot je dejal Slavko Rokavec, bo na gradu ostala, razen muzeja NOB, ki ga bodo preselili v Dom borcev in mladine v Litiji in ga dopolnili z muzejem novejše zgodovine. Gostinski del bodo dali tistemu, ki bo največ ponudil in ki bo lokal preuredil za petične goste. Ponudbo nameravajo razširiti še s prenočišči, konjušnico in prevozi s kočijo.

● Po besedah Slavka Rokavca se za grad Bogenšperk zelo zanima tudi republiški minister za varstvo okolja in urejanje prostora Miha Jazbinšek, ki se je ponudil, da bi bil predsednik razpisne komisije, ki bo odločala o ponujenih projektih za zunanjo ureditev gradu.

Litijani nameravajo obnoviti tudi grad Ponoviče. Ker pa nimajo denarja, bodo skušali pritegniti domače in tuje investitorje, del denarja pa bodo dobili od občinskih obveznic, ki jih nameravajo izdati.

JOŽE BIŠČAK

GRAD BOGENŠPERK – Ko bo obnovljena grajska kapela, bo na gradu Bogenšperk, ki so ga po nekaterih virih zgradili v začetku 12. stoletja, po drugih pa konec 14. stoletja, možna tudi cerkvena poroka, in ne samo civilna kot doslej. Za mladoporočence nameravajo organizirati prevoze s kočijo po grajskem drevoredu in okolici, litijska občina pa je dokončno uredila tudi fotografiranje porok (nekdaj so se fotografi med seboj »tepli«). (Slika: Jože Biščak)

PISMA BRALCEV

Dan nič!

Približujemo se trenutku, ko poti nazaj, v tako ali drugačno varnost federativne Jugoslavije, ne bo več. Kritična točka, dokončen razpad na več držav oziroma suverenih republik je pred vrati. Kaj nas čaka? Vse bo odvisno od naših politikov, ki se že zdaj zavedajo, da potrebujemo mednarodno priznanje in kakšno milijardo ali dve, dolarjev seveda, posojila. Saj problem nikakor ni (Brazilija, Mehika) v vračanju takega posojila, pač pa v tem, da ga dobiš.

Da, bližamo se dnevu, mogoče letom, ko bomo grozljivo sami, čeprav svobodni. Bog ne daj, da se oglasijo sosedje, predvsem Italijani, z ozemeljskimi zahtevami! Kaj potem? Tedaj ne bo ne dr. Zupančiča ne Pupina (mirovna konferenca v Saint Germainu), da bi reševala najlepše predele naše ljubljene Slovenije.

Človek ne more več vsega premisliti, ni več orientacijskih točk, povsod je precejšnja zmeda, da ne rečem komedija, ki se lahko sprevrže v hudo tragedijo. Narod si pač ne more »pisati sodbe sam«, pač pa mu jo lahko le pravi može na pravih mestih. Kaj vem, mogoče je tak mož tudi gospod Pučnik. Volil sem ga in še ga bom volil. Seveda s pogojem, da bo imel primeren socialni program, ki ga sedanja garnitura nima.

Dobro je pri vsej stvari to, da nismo ne Vidci ne Vedeži in da še vedno upamo na najboljše (z nekaj sreče, seveda).

NENAD NIKO ZUPANIČ,
Brodarska 10,
Litija

Ali so podnajemniki res izkoriščani?

Časopis Delo je priobčil članek, v katerem piše o izkoriščanju podnajemnikov. No, morda to deloma velja za Ljubljano. Tega v občini Radovljica ni, kajti tu podnajemnikom ni treba plačevati ne stanovanj ne elektrike, skratka, tu imajo življenje kot v raju, če pa lastnik ponori potem, ko se mu dve leti ne plačuje, in poda tožbo za izselitev, občina takoj ponudi podnajemniku stanovanje. Tako je občina svojevrsten raj za podnajemnike in Ljubljančanom bi svetoval, naj se preselijo v to občino, raj za podnajemnike, kajti občine, ki bi jih bolj varovala, ni na svetu. Izselitev podnajemnika je tudi tako rekoč nemogoča, tudi če te podnajemnik pretepa, ti ne plačuje stanovanja in porabljene električne energije. Skratka, tu, v tej občini, je raj za podnajemnike. Vabim vse, ki jih to zanima, naj si ogledajo ta raj. Pričakujem tudi obiske iz tujine, kajti ta edinstveni raj zahteva svetovno reklamo. Tako občina ne bo več slavna po Bledu, ker bo ta naredil svojo občino, pač pa po raju za podnajemnike. Zato Ljubljančani, kaj bi se drenjali v Ljubljani, kjer bi vas lastniki stanovanj izkoriščali, preselite se v občino, kjer še vlada pravi boljševizem, kjer se ne priznava zasebna lastnina, kajti v tej občini vam bo zagotovljeno brezplačno bivanje za vse življenje, če bo pa kak lastnik želel prekiniti to lepo občinsko pravilo, mu bodo najprej prepovedali oddajanje stanovanj, ga zasuli z goro sodnih taks in ga na vse mogoče načine maltretirali kot največjega kriminalca. Vse to se dogaja v današnji demokratični Sloveniji, ki je iz zasebne pobude naredila farso za uničenje ljudi.

JAKOB JERALA,
Hraše 10,
Lesce pri Radovljici

Selam, Zaim Lakota

Te dni mi je prišla v roke vaša vizitka, na kateri piše: LAKOS d. o. o., kemični in plastični izdelki, marketing, inženiring, dipl. ing. Zaim Lakota

Gospod Lakota, pri tej zadevi imam nekaj vprašanj:

Nisem edini, ki me zanima:

Na kateri univerzi in katerega leta ste diplomirali?

Številka vaše diplome?

Če bi res bili diplomiran inženir oz. akademsko izobražen človek, bi lahko vedeli, da se poklic (v tem primeru dipl. ing.) ne sme pisati pred priimkom. Pred priimkom se lahko pišejo samo akademski naslovi: dr., mag., prof. itd.

Upam, da to veste: lažno predstavljanje je po zakonu kaznivo dejanje. Pričakujem, da mi boste najprej zastavili vprašanje:

Kako je z menoj?

Odgovarjam:

Srednjo tehniško šolo sem končal 1958. leta, diploma št. 01-681/55. FAGG, oddelek za arhitekturo 1965, diploma št. 653.

Strokovni izpit 1975, št. spričevala 139/75.

Status svobodnega arhitekta leta 1982, odločba Republiškega komiteja za kulturo št. 650-300/82.

Vse te podatke lahko preverite pri merodajnih.

Iz medijev slišim, da ste v vodstvu stranke za JUGOSLAVIJO.

Uboga ta stranka, uboga JUGOSLAVIJA.

Najbrž so taki časi, da se da, ko vse drugo odpove, tudi v politiki kakšen dinar zaslužiti.

Pa še nekaj: »dipl. ing.« Lakota, čim manj kavarniškega govorjenja in trosenja laži, z naštevanjem na kakšnih odgovornih mestih ste bili zaposleni, in kakšne funkcije ste imeli.

Bolje za VAS.

Ostanite še naprej z NJIMI.

SELAM, VOJO ČETKOVIĆ,
dipl. inž. arh.,
Celovška 269,
Ljubljana

Vse, ki bi radi v rubriki »Pisma bralcev« kaj potožili, pohvalili ali na kaj opozorili, obveščamo, da ne bomo objavljali pisem, ki ne bodo podpisana s polnim naslovom. Hkrati opozarjamo vse, naj bodo njihovi prispevki kratki, ne daljši od 60 vrstic.

Tudi odstopi niso več, kar so bili

Odstope, ki niso več, kar so bili, je pričel pravzaprav Rahman Morina, ki je na zahtevo starotrških rudarjev sicer odstopil, a ne zares, in se potem rudarjem maščeval. Tako je odprl serijo nezaresnih odstopov, ki smo jim danes priča z operetnim odstopom dr. Borislava Jovića s funkcije šefa države. Ta model si je izposodil tudi Nenad Bućin, vendar se mu ni v celoti izšel.

Tudi pri nas je dr. Alojzij Križman najprej odstopil z mesta rektorja mariborske univerze zaradi preutrujenosti, potem pa se je problemov, zaradi katerih je bil preutrujen, lotil še bolj zagreto. Zanimivo je tudi v Gorenju, ki ima dva predsednika koncerna: eden je mrki Rigelnik, ki je dokončno nepreklicno odstopil, a ne zares, ker so posli predaje lahko večletni (Thatcherjeva je posle šefa Združenega kraljestva predala v nekaj dneh). Drugi predsednik Gorenja Mitja Jenko pa ne ve, če bo sploh kdaj nastopil.

Položaj po svetu je drugačen. Arafat je imel krasno priložnost, da zaradi zgrešene politike do Iraka nepreklicno odstopi, Husein pa je tudi že zdavnaj izpolnil vse pogoje, da kot »oče vseh odstopov« to tudi stori, preden mu bodo drugi pri tem pomagali. Odstopov pa ni od nikoder!

Za naprej lahko pričakujemo še veliko odstopov tam, kjer jih ne pričakujemo, in neodstopov tam, kjer so pričakovani. Tudi sam razmišljam, če sem pred leti odstopil zares ali »za hec«. Tistih organizacij, skupnosti in funkcionarjev, ki so mi to predlagali, namreč ni nikjer več. Nekateri pa so iz takratne oblastne presli v sedanjo oblastno večino.

MARJAN MARINŠEK,
Cesta IV/4
Velenje

Turistične reklame (tudi) za invalide

Znanec z ulice me ustavi in mi pomoli pred obraz reklamo neke zasebne turistične agencije, ki vabi vse imetnike znižanih vozovnic, torej tudi invalide, na takojšnje izlete. Pohitite, piše na prospektu, zdaj si še lahko privoščite cenena potovanja po Jugoslaviji, kajti, ko se bomo odcepili, (oprostite, razdružili) bodo takšna potovanja samo še do Kolpe in Sotle. Dalje navaja, obiščite lepote Ohrida – začetke našega krščanstva, pa Zlatiborske hotele, zgodovinsko Jajce s trdnjavo kralja Tvrdka itd. Odločite se takoj, kajti kmalu bo to težje izvedljivo.

Odgovoril sem mu, da bo ta naš podjetnik ustvaril svoj mali »biznis« še pred razdružitvijo ter verjetno ne bo imel izgube. Glede potovanja pa bom še razmislil, čeprav je ponudba poceni.

Nekaj dni za tem berem v časopisu, kako naš minister lepo prosi naše zahodne sosede, naj za božjo voljo zadržijo svoje ribiče v svojem morju. Da je to vendar naše morje, naša morska meja itd., da pa želimo biti še naprej dobri in uslužni prijatelji. Seveda so vljudno, kot samo oni to znajo, vzeli njegovo prošnjo na znanje in vse kot vedno tudi obljubili. Toda kljub temu lovijo še naprej v našem slovenskem morju naše ribe, školjke, rake in puščajo za seboj golo izropano morje. Baje, da jih lahko vidiš celo s hriba nad Piranom. Le kako jih bo oziroma jih bomo pregnali iz našega morja? S prošnjami? Torej tudi sosedni ribiči delajo »biznis« še pred razdružitvijo!

Kako pa bomo ukrepali, če bodo nekega lepega dne sosedni »lovci« naredili enako in pridružili goriške in tolminske gozdove. Sicer pa smo še pred kratkim poslušali in brali zanosne razprave o združitvi obeh goriških občin. Ali jih bomo tudi tedaj samo prosili?

Tudi na naši severni meji ni dosti bolje in si naivno zatiskamo oči, kot da se nič ne dogaja. Mož, ki strumno koraka proti vrhu severne države, si utira pot tudi s poseganjem po naši zemlji in lastnini. Govori, kaj vse so njegovi rojaki imeli pri nas, ko so 1918 leta in kasneje zapustili našo deželo, naštevanja ni ne konca ne kraja. Zemlje in gozdov so baje imeli za več kot pol Slovenije, pa rudnike, tovarne itd. Dokazati hoče, da je naša dežela praktično njihova last in da naj bomo lepo pridni in zanj lepo poslušno delamo, kot so delali naši predniki v času rajnke Avstrije. Če tako govori on, je prav, da bi mu naši odgovorili, da so naši predniki še pred njegovimi grofi in baroni bili lastniki vse njegove Koroške pa še polovico zgornje Štajerske v času kralja Sama, Karantanije in še dolgo potem. Na žalost so jih sistematično uničevali prav takšni, kot je on, delali so v imenu krščanstva, pa v imenu cesarskih pravic, pa grovovskih itd., danes pa bi to radi v imenu združene evropske »demokracije«. Njega nato sistematično podprejo še njegovi izvedenci, pa zgodovinarji, novinarji itd. ter vneto govorijo, pišejo in rišejo nove zemljevide, kjer je naša dežela na sončni strani Alp, samo še deseta pokrajina severne sosede. Tako kar hitro, za zdaj res samo še na papirju, uresničujejo svojo staro idejo, svoj pohod na južno morje ali, kot oni rečejo, »drang nach Süd«. Temu nato še dodajo mnoge ugodne štipendije za našo mladino, da bi jo lažje obrnili proti lastni domovini, pa seveda mnoga vabila našim strokovnjakom, strankarskim voditeljem in politikom na galantne razstave in obiske »cesarskega Dunaja«.

Mnogi so nad tem »združevanjem« navdušeni in se že sklicujejo na tisočletno kulturo (ali ni nekaj podobnega še ne tako davno govoril prenapetež v naši južni sosedi), pri vsem tem pa gredo mirno mimo zgodovinskega dejstva, da so naši predniki v okviru te severne sosede izgubili tri četrtine slovenskega ozemlja in številčno kopneli kot sneg na spomladanskem soncu. Ali se nam zopet to obeta?

Za konec še ta misel: naš mali turistični podjetnik si bo s turizmom v južne kraje še pred razdružitvijo prigaral svoj mali »biznis«, sosedni ribiči si ga pa kar sami vzamejo – pridružijo si naše morje. Ker naše prošnje za spoštovanjem naših meja že sedaj niso uslišane, sem resno zaskrbljen, da si bodo naši zahodni in severni sosedje kar sami postregli z našo lepo deželo in si tako naredili veliki »biznis«.

Suverenost slovenskega naroda je resnično čudovita stvar, vendar moramo biti pozorni, da ne pridemo z dežja pod kap.

FRANC RADO JELERČIČ,
dipl. ing.
Cankarjeva 17,
Nova Gorica

V zraku Iskrine tovarne ni vzroka za omedlevanje delavk

V tovarni industrijske elektronike so se težave začele, ko so povečali proizvodnjo – V zraku sta ksilen in toluen, ki dražita živčni sistem – sanacija teče

KOSTANJEVICA NA KRKI, 2. aprila – Ko so v Iskrini Tovarni industrijske elektronike v Kostanjevici povečali proizvodnjo in namestili nov stroj za oblikovanje uporov, so se pojavile zdravstvene težave zaposlenih. Delavke so tožile, da jih pečejo oči, da jih peče v prsih, da imajo težave pri dihanju, bilo jim je slabo. Naštevale so še utrujenost, nespečnost, razdraženost. Nekaterim so se na koži pojavili izpuščaji, nekaj delavk je celo padlo v nezavest.

Težave so se začele v drugi polovici lanskega leta, ko so zaradi povečanja proizvodnje povečali količino kemičnih snovi, niso pa hkrati spremenili tehnologije. Kemikaliji ksilen in toluen, s katerimi delajo, sta strupeni. To sta organski topili, ki zelo hitro hlapita. Ker sta težji od zraka, se na delovnem mestu zadržujeta v višini dihal. Hlapi omamljajo in dražijo centralni živčni sistem.

Specialistka medicine dela dr. Jelka Pleško-Gorenc je povedala, da so simptomi, ki so se pojavljali pri delavkah, le prehodni in minejo, saj se 90 odstotkov hlapov, ki pridejo v organizem preko dihal in kože, po dveh urah izloči iz organizma. Ali posledice ostanejo, je težko reči, saj pri nas s temi snovmi nimamo izkušenj.

V decembru so opravili ekološke meritve na šestih delovnih mestih v proizvodni dvorani in nikjer količini ksilena in toluena nista presegli dovoljenih mej (naša merila so menda dvakrat strožja od nemških), vendar pa je učinek mešanice plinov presegel dogovorjene normative. Takrat so pregledali tudi dvajset delavcev, ki so imeli najbolj pogoste zdravstvene težave. Pri vseh so v krvi odkrili ksilen. Januarja so se v podjetju odločili za sanacijo. S pomočjo SOP IKON iz Kostanjevice so uredili prezračevanja. Po štirinajstih dneh delovanja obratovanja novih prezračevalnih naprav so delavcem spet pregledali kri in urin. Pri nikomur niso v krvi našli ksilena, v urinu pa so odkrili še sledi metil-hiporne kisline, količine pa so bile nižje od dovoljenih. Najnovejših rezultatov ekoloških raziskav še ni, konec aprila pa bodo izdelali tudi natančno analizo vzrokov, ki naj bi povzročili povečan bolniški stalež v podjetju.

Direktor Iskre Kostanjevice Peter Luštek je zagotovil, da kemikalije, s katerimi delajo, nimajo stranskih učinkov na zdravje, meritve pa dokazujejo, da nikjer ne presegajo dovoljenih količin. Vzroke za slabosti pri delu pripisuje direktor osebnim težavam delavk. Povedal je tudi, da zdaj zaposleni na stroju za oblivanje uporov delajo z zaščitnimi maskami, ko pa bodo raziskave potrdile, da ni večjih količin kemikalij v zraku, bodo delo z maskami opustili. »Vsi si prizadevamo za takšne razmere, da bo delavec lahko učinkovito delal poln delovni čas brez posledic za zdravje,« je zagotovila dr. Jelka Pleško-Gorenc.

TANJA GAZVODA

DELO

Brežičani za ustanovitev Posavske regije

Socialisti zahtevajo razpis referenduma in ga predlagajo tudi sosedama

BREŽICE, 2. aprila – skoraj 7.000 zbranih podpisov, s katerimi prebivalci brežiške, krške in sevniške občine vztrajajo pri ohranitvi bolnišnice Brežice, je zgovoren dokaz o tem, da ljudje potrebujejo skupno ustanovo. Ker se vendarle bojijo, da bi po vzoru »emonacentrizma« ta del Slovenije izgubil še kakšno dejavnost skupnega pomena, so brežiški socialisti na sinočnji seji zahtevali razpis referenduma o formiranju regije Posavje.

Tako pobudo bodo predlagali tudi sosednjima, krški in sevniški občini, kajti regija naj bi bila vmesni člen med bodočimi občinami in republiko. Na tem območju namreč nočejo postati jug republike ter zgolj ekološko in demografsko ogroženi predel z onesnaženo Savo, JE Krško, skladiščem radioaktivnih odpadkov. Pri pobudi za ohranitev regije Posavje računajo na podporo svojih republiških poslancev ne glede na njihovo strankarsko pripadnost.

V. P.

V Radovljici okolju najbolj nevarni gospodinjski odpadki

Vsako leto se na odlagališču nabere 25.000 oljnih filtrov, ostanki zaščitnih sredstev v kmetijstvu in strupi, ki jih nihče ne mara nazaj

RADOVLJICA, 2. aprila – V mnogih občinah imajo zaradi posebnih odpadkov (ki vsebujejo nevarne snovi) v industriji velike težave. Za radovljiško občino pa Justin Zorko, vodja sanitarnega inšpektorata za Gorenjsko pravi, da je ta problem glede na stopnjo onesnaženosti okolja še najlažje rešiti. Veliko večji problem so posebni odpadki iz gospodinjstev in obratnih dejavnosti. Tudi na Gorenjskem zbirališča za take odpadke nimajo.

V industriji radovljiške občine je zelo malo odpadkov, ki jih zakon o strupih uvršča v najvišjo izmed štirih kategorij. Največ posebno nevarnih odpadkov imajo v Iskri Lipnica in Iskri Otoče. Največ nevarnih odpadkov druge kategorije pa imajo v Elanu Begunje, večino jih odlagajo na deponiji komunalnih odpadkov. Na tej deponiji pa je največ posebnih oziroma strupenih odpadkov iz gospodinjstev in obrtnih dejavnosti. Med take odpadke na primer sodijo tudi avtomobilski oljni filtri. V občini je okoli 11.400 osebnih in kombiniranih vozil, 380 tovornjakov in 1455 traktorjev. Pri dvakratni menjavi oljnega filtra na leto je med komunalnimi odpadki okoli 25.000 oljnih filtrov, v njih pa seveda tudi ostanki olja. Justin Zorko pravi, da sta menjava in vračanje olja v ponovno predelavo v družbenem in zasebnem sektorju glede avtomobilov dobro organizirana, poskus Gozdnega gospodarstva Bled, da bi za vso občino prevzel servis traktorjev, kar bi bil tudi prispevek k varovanju okolja, pa pri lastnikih ni naletel na razumevanje. Povsem neurejeno je tudi vprašanje vračanja zaščitnih sredstev v kmetijstvu, sadjarstvu in vrtnarstvu. Njihova embalaža (večina strupov sodi v drugo in tretjo kategorijo) je pogosto tako velika, da vsebine v enem letu ne morejo porabiti. V tem času ta zastara, zato gre skupaj z embalažo med komunalne odpadke ali v kakšen potok. Poseben problem so strupi, ki jim je potekel rok trajanja že pri prodajalcih. Nazaj jih sprejmejo samo izdelovalci iz naše republike, iz drugih pa zelo redko.

● Sanitarna inšpekcija bo na Gorenjskem prepovedala prodajo strupov druge kategorije v vseh živilskih trgovinah. Predlagala pa bo tudi, da bi z zakonom določili, da je treba ostanke embalaže vračati prodajalcu, ta pa dobavitelju oziroma proizvajalcu izdelkov, ki vsebujejo nevarne snovi.

Glede na to, da je med komunalnimi odpadki veliko strupenih snovi, Justin Zorko pravi, da bi morala biti vsaka deponija urejena tako, da bi imela dobro zaščitena tla, po uvedbi ločenega zbiranja osebnih odpadkov po gospodinjstvih pa bi morali del deponije urediti samo za odlaganje posebnih odpadkov.

Sanitarni inšpektor je pregledal prostore, kjer hranijo strupe (to so predvsem kmetijske zadruge). Med 11 prostori jih je bilo le šest, ki so ustrezali predpisom, v dveh pa je inšpektor prodajo izdelkov, ki vsebujejo nevarne snovi prve in druge kategorije, prepovedal. Samo v dveh prodajalnah so imeli popolno evidenco o nabavi ter kupcih izdelkov, prodajali so tudi strupe, ki bi jih smele uporabljati samo pooblaščene organizacije, v živilskih trgovinah pa prodajajo tudi strupe, ki sodijo v drugo in tretjo kategorijo.

VLASTA FELC

PO SLOVENIJI

SDP vabi na 2. sejo

TRBOVLJE, 2. aprila – Trboveljska SDP vabi svoje člane na 2. sejo občinske konference, ki bo v četrtek, 4. aprila ob 18. uri v sejni sobi SDP. Pogovorili se bodo o stališčih pred konferenco SDP Slovenije v Mariboru. (P. M.)

Spomladanski koncert v Zagorju

ZAGORJE, 2. aprila – V počastitev Gallusovega in Mozartovega leta bo potekal tokratni tradicionalni spomladanski koncert v Zagorju. Koncert bo v soboto, 6. aprila ob 19. uri v tamkajšnjem delavskem domu.

Vstopnice po 100 dinarjev so naprodaj v glasbeni šoli. (P. M.)

Ribja pojedina pri Žlajpahu

MOKRONOG, 2. aprila – Brez novosti ni uspeha, zato se je lastnik mokronoške gostilne Žlajpah – Jure Žlajpah odločil, da bo popestril ponudbo svojega lokala, kar je obenem tudi popestritev ponudbe celotnega kraja. V soboto, 6. aprila ob 20. uri bodo tako v Žlajpahovi gostilni začeli z ribjo pojedino. Pripravljenih bo šest glavnih jedi: pečene škarpine, lignji, škampi in postrvi ter ribje plošče. Pripravljene bodo tudi predjedi, priloge in sladice. Žlajpahova ribja pojedina ne bo draga – najdražji bodo škampi, za katere bo treba sicer odšteti 250 dinarjev, vendar pa so v ceno vračunani še aperitivi, predjed, priloga, solata in sladica. Jure Žlajpah pravi, da si velja mizo rezervirati vnaprej, lahko kar po telefonu na številko (068) 49-650. (K. M.)

Umetnost v vsako skupščino

Dvoranica, v kateri se sestajajo na skupnih sejah odborniki tržiške skupščine, dobiva tudi kulturno podobo. Sekretarka, Nika Perko je na zadnjem zasedanju predstavila tri umetniška dela, ki jih je odkupila občina.

Plastika obetajočega kiparja Mirana Prodnika je nadomestila nekdanji mavčni odlitek voditelja. Arhitekt in slikar Uroš Žitnik se je podpisal pod oljno sliko panorame Tržiča. Slikar Stane Perko pa pod akvarel s pogledom na t. i. Babji zob, skalni odlom pri Bohinjski Beli.

Občina je dela odkupila na avkciji, iztržek pa namenila za prizadete v novembrskih poplavah.

Seje tržiškega parlamenta so za zdaj še strpne. Povsem drugačne so v sosednji, kranjski občini. Morda je to zaradi umetnosti, saj je znano, da umetnost pomirja, kranjska dvorana pa je še brez umetniških del ... (M. K.)

Kompoljčani

SAMI SVOJI TESARJI – Na vasi zna vsak nekaj, vsi pa vse. Takole so še pred Velikim petkom Kompoljčani dvigovali ostrešje na svojo »gasilsko orodjarno«, ki pa bo za njih pravi dom. Ta teden bo na njej smrečica! (Foto: Alfred Železnik)

Sedem plaket jelenov žleb

RIBNICA, 2. aprila – Ribniški občinski odbor ZZB je ob letošnjem občinskem prazniku Ribnice, ki ga uradni državni organi niso praznovali zaradi dvomov o primernosti dneva, pripravil praznovanje na katerem so podelili sedem plaket Jelenov žleb. Te plakete ZZB podeljuje kot priznanje udeležencem bitke v Jelenovem žlebu, borcem za aktivnost pri ohranjevanju tradicij NOB in pri razvijanju samoupravne skupnosti. Plakete so letos prejeli: Jure Ivanetič, Tone Mavrin, Danilo Benčina-Dane, Anton Grm-Tomaž, Zdenka Habich, Marjan Žitnik in Velimir Kraševec. Prizadevnemu pohodniku Antonu Mateliču pa so podelili plaketo partizanske bolnice Ogenjca. (M. D.)

Jana Omersa-Križaj v Trbovljah

TRBOVLJE, 2. aprila – Od danes pa do 16. aprila bo v delavskem domu v Trbovljah na ogled razstava Jane Omersa-Križaj, članice DSLU Obala. Tokrat se bo predstavila z zadnjimi deli, ki bi jih tematsko lahko uvrstili pod naslov Praznovanje pomladi. (P. M.)

Lesarji po znanje v Ljubljano

Kočevje ima in potrebuje oddelek lesarske šole, a ta v razpisu ni predviden

KOČEVJE, RIBNICA, 2. aprila – Mladi Kočevci in Ribničani, ki se bodo želeli izšolati v triletni lesarski šoli, se bodo morali voziti v šolo v Ljubljano ali v Škofjo Loko. To je mogoče sklepati iz tega, da v razpisu za vpis v srednje šole ni predvidenega vpisa v dislocirane oddelke. Prav takšen oddelek lesarske šole pa imajo v Kočevju.

Kočevci in Ribničani so si oddelek pred petimi leti priborili z velikimi težavami, saj mu v Ljubljani niso bili naklonjeni. Takrat pa je močna lesarska industrija le prevladala in dosegla šolanje v domačem okolju. Ustrezno so opremili delavnice in pridobili primerne kadre za poučevanje. Dijaki kočevske lesarske šole so dosegali nadpovprečne rezultate.

Za lesarsko šolo se v obeh občinah zanima okoli petdeset dijakov, ki se bodo morali voziti v Ljubljano, če dislociranega oddelka ne bo več. Ali bodo to gmotno zmogli pa je veliko vprašanje, saj so plače na Kočevskem slabše in temu primerne so tudi možnosti za šolanje v drugem kraju. Zato se mladi bojijo, da bodo ostali sredi gozdov in lesne industrije z osnovno šolo – in seveda nezaposleni.

Predstavniki občin Kočevje in Ribnica ter predstavniki lesarske industrije tega območja (ta zaposluje 2400 ljudi) so na skupnem sestanku konec minulega tedna ocenili, da bi bila ukinitev dislociranega oddelka v njihovem okolju nepremišljena poteza. Menijo, da šolo nujno potrebujejo in so jo v skrajnem primeru pripravljeni celo sami financirati.

Lesarji so že pred časom ugotovili, da bodo potrebovali drugače izobraženo delovno silo kot doslej. Z velikimi serijami pohištva in lesnih izdelkov ni mogoče več uspevati, saj se je prodaja le-teh ustavila. Pri avtomatizirani proizvodnji so še lahko zaposlovali nekvalificirane delavce, pri malih serijah in unikatih pa nekvalificiran delavec ni uporaben.

Lesarji nameravajo svoje tovarne preoblikovati v manjše specializirane obrate, kjer bodo delali male, zahtevne serije. Za to potrebujejo mizarje in mojstre. Lesni tehniki niso primerni, ker ne obvladajo praktičnih, uporabnih znanj. Brez ustreznih kadrov pa lesarska industrija ne more prestrukturirati svoje proizvodnje. Brez tega pa je obsojena na životarjenje in propad, ali pa na pridobivanje šolanih mizarjev od drugod, hkrati pa bi ostajali domačini brez šole in dela.

MILOVAN DIMITRIĆ

Nova poklicna šola v Zagorju namenjena predvsem dekletom

V triletni šoli bodo poučevali na treh smereh: pisarniškem in gostinskem poslovanju ter tekstilnem oddelku

ZAGORJE, 2. aprila – Glede na to, da je med mladimi za program rudar oz. rudarski tehnik na srednji šoli za rudarstvo in geologijo v Zagorju vse manj zanimanja – to je znova potrdil letošnji informativni dan – in da je lanska anketa med zasavskimi osnovnošolci pokazala, da se le-ti bolj zanimajo za izobraževanje na področju tekstila, trgovine in zdravstva, so se na omenjeni šoli odločili, da v šolskem letu 1991/92 razpišejo še vzgojno-izobraževalni program gospodinjskih storitev – edini tak program v Sloveniji.

Ta triletna poklicna šola po vzoru avstrijskih obrtno-gospodarskih šol, ki bo po vsebini enakovredna drugim triletnim šolam te vrste pri nas, je za zdaj le eksperimentalna.

»Razpisali smo 60 vpisnih mest. Posebnost šole je v tem, da obsega tri strokovna področja: administrativno, področje tekstila in gostinsko poslovanje,« je med drugim povedala ravnateljica šole **Anica Ule–Maček.** Ta hip imajo največ dela z zagotavljanjem gmotnih razmer, kajti novi program, zlasti njegov praktični del – je bolj zahteven od rudarskega. Zanj bodo namreč potrebovali tako računalnico kot šolsko kuhinjo in šivalnico. Prav za slednjo na šoli ni prostora, zato se dogovarjajo z zagorsko Lisco, da bi v njenih prostorih izvajali praktični del pouka. V tem novem programu bodo učenci pridobili solidno splošno izobrazbo, ki bi jim omogočala zaposlitev v turizmu, gostinstvu, trgovini, pri upravnih in administrativnih delih in drugih servisnih dejavnostih. Kot nadgradnjo tega programa načrtujejo še dveletno nadaljnje izobraževanje v smislu poglabljanja znanj s strokovnih področij, kot so tekstil, kuharstvo, trgovina in celo sociala.

Program rudar oz. rudarski tehnik pa na šoli ostaja tudi v prihodnje – kajti dolžnost šole je, kot pravi Anica Ule–Maček, da ljudi izšola do konca. Vnaprej naj bi ta program izvajali le še priložnostno, bolj pa bi se posvetili došolanju ali prešolanju odraslih.

POLONA MALOVRH

»Sporne so priznavalnine, ki jih borci dobe ob pokojninah«

V metliški občini so borčevske priznavalnine predmet mnogih pogovorov – Priznavalnina za nekatere edini vir dohodka

METLIKA, 2. aprila – V metliški občini ob letošnjem občinskem proračunu razmišljajo tudi o borčevskih priznavalninah. Vzrokov za to je več, od proračunske gmotne stiske do možnih neupravičenih priznavalnin. Dejstvo je, da so v metliški občini v preteklosti s priznavalninami ne le priznavali udeležbo v NOB, temveč reševali tudi socialni problem ostarelih kmetov, ki, razen priznavalnin, niso imeli drugih virov preživljanja. Zato pomenijo za nekatere možnost preživetja.

Letos je v metliški občini 335 občanov upravičenih do priznavalnine. Lani so preverili 402 primera priznavalnine. Sedanje je, kot vsako leto, potrdil republiški sekretariat za borce in vojaške invalide. Najnižja priznavalnina v metliški občini je zdaj 331 dinarjev. Najvišja pa 4337 dinarjev. Najvišjo prejemajo tisti upravičenci, ki jim je priznavalnina edini vir dohodka.

Lani so dali enkratno priznavalnino v povprečnem znesku treh tisočakov 129 upravičencem.

Milan Vajda, delegat SKZ LS v metliški občinski skupščini, pravi, da njihova stranka ni proti priznavalninam, so proti neupravičeno deljenim enkratnim priznavalninam. »Bolje bi bilo, če bi k takšnemu upravičencu ob koncu leta prišli v dom počitka na obisk, saj bi mu to pomenilo več kot denar. Res pa je, da denarja povsod zmanjkuje,« meni Milan Vajda.

Za delegata KS Podzemelj **Jožeta Klepca** so priznavalnine borcem sporne zlasti pri upravičencih, ki prejemajo poleg priznavalnin še borčevske pokojnine. »To je skupno kar lep znesek in je ob sedanji situaciji nesprejemljivo glede na ostalo populacijo, tako delavce v podjetjih kot kmete in ostale, ki se komaj preživljajo. Predlagam, da se poostri nadzor pri izplačevanju priznavalnin. Socialne probleme borcev pa naj rešuje socialno skrbstvo,« utemeljuje svoje stališče Jože Klepec.

MILOVAN DIMITRIĆ

Občinske obveznice tudi v Črnomlju?

Črnomaljski socialisti predlagajo izdajo skupnih obveznic za Belo krajino

ČRNOMELJ, 2. aprila – Črnomaljski izvršni svet proučuje možnosti, da bi v Črnomlju izdali občinske obveznice. Lotili so se tudi nekaterih konkretnih akcij. Ker pa še niso dokončno usklađeni republiški in občinski proračuni pa tudi ne programi dejavnosti, dokončnega sklepa o tem še ni mogoče dati.

Zaradi nejasnosti se v Črnomlju niso odločili niti za obseg obveznic niti se niso dogovorili o pogojih prodaje oziroma nakupa. Zato tudi še niso povedali, za kaj oziroma za kakšne programe naj bi namenili denar, ki bi ga zbrali s prodajo obveznic.

Črnomaljska Socialistična stranka pa predlaga, da bi skupaj z Metličani proučili možnost za izdajo skupnih obveznic za Belo krajino. V Metliki pa tudi že razmišljajo o občinskih obveznicah.

M. D.

Začeli bodo meriti onesnaženost zraka

HRUŠICA, 2. aprila – V jeseniški občini so od republiške uprave za ceste kot investitorice Karavanškega predora in avtoceste mimo Jesenic že pred časom zahtevali naj poskrbi tudi za meritev hrupa in onesnaženosti zraka pred odprtjem predora in ceste, da bi lahko kasneje primerjali posledice povečanega prometa. Pri jeseniškem izvršnem svetu so povedali, naj bi hidrometeorološki zavod Slovenije merilno napravo za merjenje onesnaženosti zraka ob predoru postavil sredi aprila.

V. F.

DELO plus

Tri gostilne bodo vrnili pravim lastnikom

Radovljiški IS je priznal lastništvo gostiln: Vindgar, Mangart in Avguštin

RADOVLJICA, 2. aprila – Radovljiški izvršni svet je že pred meseci sklenil, da bodo v občini skušali kar najhitreje ugoditi zahtevkom za vrnitev po vojni vzetega premoženja, v tistih primerih, ko je današnji lastnik premoženja občina, če nekdanjim lastnikom ni bila izplačana odškodnina, v premoženje pa niso bila vložena družbena sredstva.

Izahajajoč iz teh določil se je izvršni svet pred kratkim odločil, da bo nekdanjim lastnikom vrnil tri gostinske lokale, ki jih je občina doslej dajala v najem. To so gostilna Vindgar v Vindgarju (v gostilni je še veliko opreme, ki jo je kupila nekdanja lastnica iz Ljubljane), gostilna Mangart na Bledu ter gostilna Avguštin v Radovljici. Teče pa tudi postopek, da bi prvotnemu lastniku vrnili mlin v Globokem. Današnji lastnik mlina je Žito, ki mlin oddaja v najem nekdanjemu, pravemu lastniku.

V. F.

V Škofji Loki nameravajo povsod zmanjšati onesnaženost zraka

Največ bodo morali postoriti v industriji z opuščanjem umazanih tehnologij – Že prihodnje leto napeljava plinovoda

ŠKOFJA LOKA, 2. aprila – V Škofji Loki so pripravili sanacijski program, s katerim nameravajo zmanjšati sedanjo močno onesnaženost zraka. Razmere so z nekaterimi ukrepi že doslej občutno izboljšali, v prihodnje pa se nameravajo tega problema lotiti še bolj načrtno in na širšem območju.

Največ bo treba napraviti v industrijski coni na Trati, kjer je zrak onesnažen nad kritično mejo in zato sodi v četrto kategorijo. Nad dovoljeno mejo (tretja kategorija) pa je zrak onesnažen na območju Škofje Loke in Žirov. Bolje je v drugih dveh podeželskih središčih Gorenji vasi in Železnikih, ki sta v drugi kategoriji.

Dolgoročni cilj sanacije je, kot so zapisali v omenjenem programu, da bodo za toliko zmanjšali količino škodljivih snovi v zraku, da njihova koncentracija ne bo nikjer presegla dovoljene meje. To bodo dosegli z različnimi ukrepi pri posameznih virih onesnaženja. Problem kurišč in kotlovnice bodo rešili predvsem z napeljavo plina v Škofjo Loko. Na današnji seji občinskega izvršnega sveta so v zvezi s tem pooblastili domače komunalno podjetje, da pripravi in kasneje organizira napeljavo plina. Gradbenih del naj bi se lotili prihodnje leto.

Tudi v tistih industrijah in drugih obratih, kjer kurijo s trdimi gorivi in kurilnim oljem, bo plinovod pripomogel k zmanjšanju onesnaženosti zraka. Še posebej pa bodo morali opuščati ekološko problematične tehnologije in uvajati okolju bolj prijazne proizvodne postopke. Posebno pozornost bodo namenili industriji v Škofji Loki, kjer so razmere zaradi zaprtosti in nevetrovnosti še slabše.

Podatki kažejo, da je velik onesnaževalec zraka tudi motorni promet, še zlasti na Trati, na Spodnjem trgu v Škofji Loki in ob tranzitnih cestah. Dolgoročno naj bi ta problem rešili z izgradnjo mestne obvoznice v Poljansko dolino in prepovedjo tranzitnega prometa skozi staro mestno jedro ter ureditvijo parkirišč na mestnem obrobju.

LADO STRUŽNIK

Park zasipajo s smetmi

GORJE, 2. aprila – Prebivalci krajevne skupnosti Gorje so ob cesti, ki pelje proti Mežakli, uredili prostor za rekreacijo, ki ga radi obiskujejo tudi številni prebivalci jeseniške občine. Sredi skrbno urejenega terena, ki je v območju Triglavskega narodnega parka, je nekdo pred kratkim s tovornjaka stresel cel kup smeti. Smeti so nekaj korakov od potoka Rečica, sodeč po sledeh, jih je voznik hotel stresti v potok (ker pa se je pod tovornjakom udiralo, si je premislil), ki se nedaleč proč zlije v Radovno. Med odpadki so bila tudi še neuporabljena zaščitna sredstva, oziroma strupi, ki po zakonu o strupih sodijo v drugo in tretjo kategorijo (folidol, ekatin). Če bi strupi prišli v potok, bi med ribjim živiljem napravili pravi pomor. (Besedilo in slika: VLASTA FELC)

MIMOGREDE

Enako ne pomeni za vse – enako

Quod licet Iovi, non licet bovi – je staro latinsko reklo, kar bi po domače pomenilo, da vse ni za vsakega, ali preprosteje, kar je dovoljeno nekomu, drugemu ni. Pa tudi ta stara resnica, zapisana po Seneci, ne drži povsod. V Brežicah že ne. Tik pred iztekom lanskega leta je namreč njen sekretariat za urejanje prostora in varstvo okolja izdal odločbo, s katero vrača župnijskemu uradu blizu 27 arov zemljišča, na katerem je med drugim že prosvetni dom z lokalno radijsko postajo, kinodvorano in delavsko univerzo. Ko pa so za vračilo nacionaliziranih površin zaprosili še kmetje, so dobili uradni odgovor, da republiški zakon, ki bi urejal to področje, še ni sprejet.

Danes je zaposlene v prosvetnem domu že zajel manjši preplah, ko so se zjutraj na vogalu stavbe znašli delavci geodetske uprave s svojimi instrumenti in začeli meriti. Neuradno smo izvedeli, da so le preizkušali nove naprave in da ne gre za prvoaprilsko šalo. (V. P.)

PISMA BRALCEV

Dan nič!

Približujemo se trenutku, ko poti nazaj, v tako ali drugačno varnost federativne Jugoslavije, ne bo več. Kritična točka, dokončen razpad na več držav oziroma suverenih republik je pred vrati. Kaj nas čaka? Vse bo odvisno od naših politikov, ki se že zdaj zavedajo, da potrebujemo mednarodno priznanje in kakšno milijardo ali dve, dolarjev seveda, posojila. Saj problem nikakor ni (Brazilija, Mehika) v vračanju takega posojila, pač pa v tem, da ga dobiš.

Da, bližamo se dnevu, mogoče letom, ko bomo grozljivo sami, čeprav svobodni. Bog ne daj, da se oglasijo sosedje, predvsem Italijani, z ozemeljskimi zahtevami! Kaj potem? Tedaj ne bo ne dr. Zupančiča ne Pupina (mirovna konferenca v Saint Germainu), da bi reševala najlepše predele naše ljubljene Slovenije.

Človek ne more več vsega premisliti, ni več orientacijskih točk, povsod je precejšnja zmeda, da ne rečem komedija, ki se lahko sprevrže v hudo tragedijo. Narod si pač ne more »pisati sodbe sam«, pač pa mu jo lahko le pravi možje na pravih mestih. Kaj vem, mogoče je tak mož tudi gospod Pučnik. Volil sem ga in še ga bom volil. Seveda s pogojem, da bo imel primeren socialni program, ki ga sedanja garnitura nima.

Dobro je pri vsej stvari to, da nismo ne Vidci ne Vedeži in da še vedno upamo na najboljše (z nekaj sreče, seveda).

NENAD NIKO ZUPANIČ,
Brodarska 10,
Litija

Ali so podnajemniki res izkoriščani?

Časopis Delo je priobčil članek, v katerem piše o izkoriščanju podnajemnikov. No, morda to deloma velja za Ljubljano. Tega v občini Radovljica ni, kajti tu podnajemnikom ni treba plačevati ne stanovanj ne elektrike, skratka, tu imajo življenje kot v raju, če pa lastnik ponori potem, ko se mu dve leti ne plačuje, in poda tožbo za izselitev, občina takoj ponudi podnajemniku stanovanje. Tako je občina svojevrsten raj za podnajemnike in Ljubljančanom bi svetoval, naj se preselijo v to občino, raj za podnajemnike, kajti občine, ki bi jih bolj varovala, ni na svetu. Izselitev podnajemnika je tudi tako rekoč nemogoča, tudi če te podnajemnik pretepa, ti ne plačuje stanovanja in porabljene električne energije. Skratka, tu, v tej občini, je raj za podnajemnike. Vabim vse, ki jih to zanima, naj si ogledajo ta raj. Pričakujem tudi obiske iz tujine, kajti ta edinstveni raj zahteva svetovno reklamo. Tako občina ne bo več slavna po Bledu, ker bo ta naredil svojo občino, pač pa po raju za podnajemnike. Zato Ljubljančani, kaj bi se drenjali v Ljubljani, kjer bi vas lastniki stanovanj izkoriščali, preselite se v občino, kjer še vlada pravi boljševizem, kjer se ne priznava zasebna lastnina, kajti v tej občini vam bo zagotovljeno brezplačno bivanje za vse življenje, če bo pa kak lastnik želel prekiniti to lepo občinsko pravilo, mu bodo najprej prepovedali oddajanje stanovanj, ga zasuli z goro sodnih taks in ga na vse mogoče načine maltretirali kot največjega kriminalca. Vse to se dogaja v današnji demokratični Sloveniji, ki je iz zasebne pobude naredila farso za uničenje ljudi.

JAKOB JERALA,
Hraše 10,
Lesce pri Radovljici

Selam, Zaim Lakota

Te dni mi je prišla v roke vaša vizitka, na kateri piše: LAKOS d. o. o., kemični in plastični izdelki, marketing, inženiring, dipl. ing. Zaim Lakota

Gospod Lakota, pri tej zadevi imam nekaj vprašanj:

Nisem edini, ki me zanima:

Na kateri univerzi in katerega leta ste diplomirali?

Številka vaše diplome?

Če bi res bili diplomiran inženir oz. akademsko izobražen človek, bi lahko vedeli, da se poklic (v tem primeru dipl. ing.) ne sme pisati pred priimkom. Pred priimkom se lahko pišejo samo akademski naslovi: dr., mag., prof. itd.

Upam, da to veste: lažno predstavljanje je po zakonu kaznivo dejanje. Pričakujem, da mi boste najprej zastavili vprašanje:

Kako je z menoj?

Odgovarjam:

Srednjo tehniško šolo sem končal 1958. leta, diploma št. 01-681/55. FAGG, oddelek za arhitekturo 1965, diploma št. 653.

Strokovni izpit 1975, št. spričevala 139/75.

Status svobodnega arhitekta leta 1982, odločba Republiškega komiteja za kulturo št. 650-300/82.

Vse te podatke lahko preverite pri merodajnih.

Iz medijev slišim, da ste v vodstvu stranke za JUGOSLAVIJO.

Uboga ta stranka, uboga JUGOSLAVIJA.

Najbrž so taki časi, da se da, ko vse drugo odpove, tudi v politiki kakšen dinar zaslužiti.

Pa še nekaj: »dipl. ing.« Lakota, čim manj kavarniškega govorjenja in trosenja laži, z naštevanjem na kakšnih odgovornih mestih ste bili zaposleni, in kakšne funkcije ste imeli.

Bolje za VAS.

Ostanite še naprej z NJIMI.

SELAM, VOJO ČETKOVIĆ,
dipl. inž. arh.,
Celovška 269,
Ljubljana

Vse, ki bi radi v rubriki »Pisma bralcev« kaj potožili, pohvalili ali na kaj opozorili, obveščamo, da ne bomo objavljali pisem, ki ne bodo podpisana s polnim naslovom. Hkrati opozarjamo vse, naj bodo njihovi prispevki kratki, ne daljši od 60 vrstic.

Tudi odstopi niso več, kar so bili

Odstope, ki niso več, kar so bili, je pričel pravzaprav Rahman Morina, ki je na zahtevo starotrških rudarjev sicer odstopil, a ne zares, in se potem rudarjem maščeval. Tako je odprl serijo nezaresnih odstopov, ki smo jim danes priča z operetnim odstopom dr. Borislava Jovića s funkcije šefa države. Ta model si je izposodil tudi Nenad Bućin, vendar se mu ni v celoti izšel.

Tudi pri nas je dr. Alojzij Križman najprej odstopil z mesta rektorja mariborske univerze zaradi preutrujenosti, potem pa se je problemov, zaradi katerih je bil preutrujen, lotil še bolj zagreto. Zanimivo je tudi v Gorenju, ki ima dva predsednika koncerna: eden je mrki Rigelnik, ki je dokončno nepreklicno odstopil, a ne zares, ker so posli predaje lahko večletni (Thatcherjeva je posle šefa Združenega kraljestva predala v nekaj dneh). Drugi predsednik Gorenja Mitja Jenko pa ne ve, če bo sploh kdaj nastopil.

Položaj po svetu je drugačen. Arafat je imel krasno priložnost, da zaradi zgrešene politike do Iraka nepreklicno odstopi, Husein pa je tudi že zdavnaj izpolnil vse pogoje, da kot »oče vseh odstopov« to tudi stori, preden mu bodo drugi pri tem pomagali. Odstopov pa ni od nikoder!

Za naprej lahko pričakujemo še veliko odstopov tam, kjer jih ne pričakujemo, in neodstopov tam, kjer so pričakovani. Tudi sam razmišljam, če sem pred leti odstopil zares ali »za hec«. Tistih organizacij, skupnosti in funkcionarjev, ki so mi to predlagali, namreč ni nikjer več. Nekateri pa so iz takratne oblasti prešli v sedanjo oblastno večino.

MARJAN MARINŠEK,
Cesta IV/4
Velenje

Turistične reklame (tudi) za invalide

Znanec z ulice me ustavi in mi pomoli pred obraz reklamo neke zasebne turistične agencije, ki vabi vse imetnike znižanih vozovnic, torej tudi invalide, na takojšnje izlete. Pohitite, piše na prospektu, zdaj si še lahko privoščite cenena potovanja po Jugoslaviji, kajti, ko se bomo odcepili, (oprostite, razdružili) bodo takšna potovanja samo še do Kolpe in Sotle. Dalje navaja, obiščite lepote Ohrida – začetke našega krščanstva, pa Zlatiborske hotele, zgodovinsko Jajce s trdnjavo kralja Tvrdka itd. Odločite se takoj, kajti kmalu bo to težje izvedljivo.

Odgovoril sem mu, da bo ta naš podjetnik ustvaril svoj mali »biznis« še pred razdružitvijo ter verjetno ne bo imel izgube. Glede potovanja pa bom še razmislil, čeprav je ponudba poceni.

Nekaj dni za tem berem v časopisu, kako naš minister lepo prosi naše zahodne sosede, naj za božjo voljo zadržijo svoje ribiče v svojem morju. Da je to vendar naše morje, naša morska meja itd., da pa želimo biti še naprej dobri in uslužni prijatelji. Seveda so vljudno, kot samo oni to znajo, vzeli njegovo prošnjo na znanje in vse kot vedno tudi obljubili. Toda kljub temu lovijo še naprej v našem slovenskem morju naše ribe, školjke, rake in puščajo za seboj golo izropano morje. Baje, da jih lahko vidiš celo s hriba nad Piranom. Le kako jih bo oziroma jih bomo pregnali iz našega morja? S prošnjami? Torej tudi sosedni ribiči delajo »biznis« še pred razdružitvijo!

Kako pa bomo ukrepali, če bodo nekega lepega dne sosedni »lovci« naredili enako in pridružili goriške in tolminske gozdove. Sicer pa smo še pred kratkim poslušali in brali zanosne razprave o združitvi obeh goriških občin. Ali jih bomo tudi tedaj samo prosili?

Tudi na naši severni meji ni dosti bolje in si naivno zatiskamo oči, kot da se nič ne dogaja. Mož, ki strumno koraka proti vrhu severne države, si utira pot tudi s poseganjem po naši zemlji in lastnini. Govori, kaj vse so njegovi rojaki imeli pri nas, ko so 1918 leta in kasneje zapustili našo deželo, naštevanja ni ne konca ne kraja. Zemlje in gozdov so baje imeli za več kot pol Slovenije, pa rudnike, tovarne itd. Dokazati hoče, da je naša dežela praktično njihova last in da naj bomo lepo pridni in zanj lepo poslušno delamo, kot so delali naši predniki v času rajnke Avstrije. Če tako govori on, je prav, da bi mu naši odgovorili, da so naši predniki še pred njegovimi grofi in baroni bili lastniki vse njegove Koroške pa še polovico zgornje Štajerske v času kralja Sama, Karantanije in še dolgo potem. Na žalost so jih sistematično uničevali prav takšni, kot je on, delali so v imenu krščanstva, pa v imenu cesarskih pravic, pa grovovskih itd., danes pa bi to radi v imenu združene evropske »demokracije«. Njega nato sistematično podprejo še njegovi izvedenci, pa zgodovinarji, novinarji itd. ter vneto govorijo, pišejo in rišejo nove zemljevide, kjer je naša dežela na sončni strani Alp, samo še deseta pokrajina severne sosede. Tako kar hitro, za zdaj res samo še na papirju, uresničujejo svojo staro idejo, svoj pohod na južno morje ali, kot oni rečejo, »drang nach Süd«. Temu nato še dodajo mnoge ugodne štipendije za našo mladino, da bi jo lažje obrnili proti lastni domovini, pa seveda mnoga vabila našim strokovnjakom, strankarskim voditeljem in politikom na galantne razstave in obiske »cesarskega Dunaja«.

Mnogi so nad tem »združevanjem« navdušeni in se že sklicujejo na tisočletno kulturo (ali ni nekaj podobnega še ne tako davno govoril prenapetež v naši južni sosedi), pri vsem tem pa gredo mirno mimo zgodovinskega dejstva, da so naši predniki v okviru te severne sosede izgubili tri četrtine slovenskega ozemlja in številčno kopneli kot sneg na spomladanskem soncu. Ali se nam zopet to obeta?

Za konec še ta misel: naš mali turistični podjetnik si bo s turizmom v južne kraje še pred razdružitvijo prigaral svoj mali »biznis«, sosedni ribiči si ga pa kar sami vzamejo – pridružijo si naše morje. Ker naše prošnje za spoštovanjem naših meja že sedaj niso uslišane, sem resno zaskrbljen, da si bodo naši zahodni in severni sosedje kar sami postregli z našo lepo deželo in si tako naredili veliki »biznis«.

Suverenost slovenskega naroda je resnično čudovita stvar, vendar moramo biti pozorni, da ne pridemo z dežja pod kap.

FRANC RADO JELERČIĆ,
dipl. ing.
Cankarjeva 17,
Nova Gorica

Drago čakanje na registracijo podjetij

SEŽANA, 2. aprila – Kljub večjemu številu brezposelnih (489 ali 81 več kot predlani, padanju fizičnega obsega proizvodnje (–19,2%), 5,4-krat večji izgubi od akumulacije in 43,3 odstotke manjšemu izvozu po mnenju občinske vlade stanje sežanskega gospodarstva še ni kritično. Gospodarstvo, predvsem malo in srednje, se namreč dokaj hitro prilagaja novim razmeram, uspešno pa se uveljavlja tudi zasebna pobuda. Samo lani je začelo delati 40 novih podjetij, na registracijo pa jih čaka še nadaljnjih sto.

Izvršni svet je zato izrazil nezadovoljstvo zaradi zavlačevanja registracijskega postopka, saj ta na koprskem sodišču traja tudi do pol leta. Ker je Sežana kot obmejna občina še posebno zanimiva za tuje vlagatelje, bo IS predlagal republiški vladi, naj pospeši sprejem zakonov o privatizaciji in denacionalizaciji, s čimer bi se povečali zanimanje tujega kapitala za naložbe pri nas.

J. O.

Aprila ponovno o proračunu

Bistriški odborniki so se uprli možnosti, da bi s proračunom socializirali neuspešna podjetja

ILIRSKA BISTRICA, 2. aprila – Ilirskobistriški odborniki so predlog odloka o občinskem proračunu dobili dokaj pozno, hkrati pa so imeli nanj toliko pripomb, da jih niso mogli takoj uskladiti. Zato so predlog prekvalificirali v osnutek, ki ga bodo dopolnjenega ponovno obravnavali na aprilskem zasedanju. Da bi kljub temu zagotovili normalno delovanje občinske uprave, so začasno financiranje občinskega proračuna podaljšali do konca maja.

Čeprav bodo poskušali upoštevati čim več predlogov za spremembe in dopolnitve proračuna, so predstavniki izvršnega sveta opozorili, da predvidenega zneska – gre za nekaj več kot 139 milijonov dinarjev – nikakor ne bo možno povečevati. V okviru republiškega programa za izenačevanje porabe na prebivalca v Sloveniji, bi bili manjši popravki proračuna navzgor možni šele v drugem polletju, pred tem pa po besedah predsednika IS **Jožeta Roliha** lahko pričakujejo celo nekajodstotno znižanje. Ker so potrebe in zahteve že zdaj precej večje od možnosti, je torej očitno, da bodo v Bistrici lahko vsako spremembo v proračunu dosegli le z bolečim prerazporejanjem denarja za posamezne namene.

Kot je pokazala razprava, se odborniki niso ustrašili niti te nevšečnosti. Nekateri razpravljalci so se namreč odločno uprli tudi najmanjši možnosti, da bi s proračunom podprli neproduktivne ali manj nujne programe oziroma socializirali izgube neuspešnih podjetij. Tudi v družbenih dejavnostih so zahtevali racionalno in ekonomično obnašanje, medtem ko naj bi po mnenju skupščine slabšim podjetjem pomagale sposobnejše firme z odkupom delnic.

Sergij Šlenc je nato opozoril, da je za 20 bistriških krajevnih skupnosti v proračunu namenjenega tako malo denarja, da ne bo zadoščal niti za pisma in plačilo telefona. Čeprav je bivši športnik, je ob tem omenil, naj bi hkrati telesna kultura po prvotnem predlogu dobila nesorazmerno več denarja kot KS. Pritegnil mu je tudi **Anton Šenkinc**, ki je med drugim zahteval, naj bi pri financiranju podeželska pokopališča izenačili s pokopališčem v občinskem središču. Nasprotoval je tudi razsipnemu in nerazumno povečanemu deležu, ki ga imajo v proračunu posamezne dejavnosti, kot je prehrana šolnikov, knjižnica, sofinanciranje zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine, posmrtnine in podobno.

Predstavniki Zelenih so zahtevali več denarja za razvoj obrti in podjetništva, slišali pa smo tudi pomisleke na račun velikih dotacij za borčevsko organizacijo in zvezo rezervnih starešin. Nekdo je zahteval varčevanje pri osvetljevanju spomenikov in cerkva, odmevna pa je bila tudi zahteva za zmanjšanje sredstev za gasilce, ki bi lahko več zaslužili sami, in za medobčinske inšpekcijske službe, s katerimi Bistričani nimajo najboljših izkušenj. Ob ostalih pobudah pa bo precej prahu verjetno dvignilo tudi opozorilo, da bi bilo prav, če bi šest strank od občine dobilo več denarja kot vseh 20 KS. Krajevne skupnosti so posebno v teh kriznih časih marsikje edino jamstvo, da bodo ljudje lahko uresničili svoje vsaj najnujnejše razvojne načrte.

JANEZ ODAR

KLJUB TEŽAVAM

Koprski arhiv se seli

KOPER, 2. aprila – Po petintridesetih letih od ustanovitve Mestnega arhiva v Kopru, je danes Pokrajinski arhiv Koper (tak je današnji uradni naziv ustanove, ki naj bi hranila arhivsko gradivo šestih južnoprimorskih občin) vendarle dobil ustrezne prostore. Dolgoletni trud arhivarjev in v zadnjih letih še posebej komiteja za družbene dejavnosti pri IS koprske občine je obrodil sad.

Kot je ob današnji predaji ključev vhodnih vrat v nekdanje upravne prostore Rižanskega vodovoda in Komunale Koper dejala ravnateljica Pokrajinskega arhiva Koper Duša Krnel-Umek, so idejni projekti za obnovo in dozidavo prostorov bivšega samostana in cerkve Sv. Klare nastali že 1973. leta, začeli pa so se uresničevati 1985. leta, ko je koprski občinski IS sklenil, da se prostori nekdanje cerkve in samostana dodelijo PAK-u. V minulem letu so tako uspeli dokončati prenovo cerkve Sv. Klare in v njej urediti skladišče za 3066 tekočih metrov arhivskega gradiva. V na novo pridobljenih prostorih pa bo prostor še za drugo gradivo in normalno ter študijsko delo v arhivu. Delovne razmere se bodo namreč z novimi prostori znatno spremenile, saj bo arhiv ob koncu prenove imel namesto nekaj sto kvadratnih metrov neuglednih prostorov na voljo vsega okrog 2200 kv. metrov površin za skladišča in delo. Na novo (z današnjo pridobitvijo) naj bi pridobili okrog 1300 kv. metrov uporabnih površin, od katerih jih bo okrog 600 kv. metrov v nekdanjih prostorih komunalnega servisa. Te so že pričeli obnavljati, obnova, skupaj z opremo pa bo stala okrog 11 milijonov dinarjev. Občina Koper je za to svoj delež že zagotovila, zdaj pa pričakujejo še sredstva iz republike, saj v sosednjih občinah (žal) ne upoštevajo pozivov, da bi morali sodelovati pri financiranju reševanja prostorske problematike arhiva. Selitev v najnovejše prostore je predvidena konec tega leta.

DUŠAN GRČA

Potop ladjedelnice 2. oktober v Izoli

Še pred dvema tednoma je kazalo, da se bo obrnilo na bolje – Švicarji so odnehali zaradi sporov v Jugoslaviji

KOPER, 2. aprila – Na današnjem naroku se je stečajni senat koprskega temeljnega sodišča odločil za uvedbo stečajnega postopka v ladjedelnici 2. oktober. Za stečajnega upravitelja so imenovali Alojza Zorka.

Z današnjim sklepom koprskega sodišča je torej zapečatena usoda izolske ladjedelnice. Še pred dobrima dvema tednoma je kazalo, da se bo ladjedelnica, ki je lani zabredla v velike likvidnostne težave, lahko rešila stečaja. Na sami sodni obravnavi se je namreč pojavil predstavnik švicarske družbe Cedemar, ki je bila v zameno za kasnejši sovlagateljski ali soupravljalski delež pripravljena pokriti vse obveznosti ladjedelnice in vložiti dovolj svežega kapitala, da bi lahko remontna dejavnost znova zaživela. Prav zaradi ponudbe Cedemarja je stečajni senat do današnjega ponovnega sklica preložil uvedbo stečajnega postopka. No, iz Švice pa je po telefaksu prišel odgovor, v katerem predstavnik Cedemarja sporoča, da se zaradi političnega položaja v Jugoslaviji in še vedno nesprejetega zakona o privatizaciji odpovedujejo vlaganju.

● Zadnjo redno plačo so izolski ladjedelci prejeli lanskega novembra, od tedaj naprej pa so izplačevali le akontacije in sicer iz prihodkov od popravil. Z izplačilom akontacij pa ladjedelnica ni poravnavala prispevkov in obveznosti do občine in republike. Akontacijo v obliki najnižjega osebnega dohodka (2830) so vsem delavcem ladjedelnice izplačali tudi včeraj, denar za izplačilo pa jim je zagotovili republiški sekretariat za delo.

Glede na to, da so v ladjedelnici v prvih treh mesecih delali z desetino zmogljivosti, so iz dneva v dan naraščale tudi obveznosti. Do današnjega sklica sodne obravnave so nepokrite obveznosti narasle na 44,5 milijona din.

IZTOK UMER

PO SLOVENIJI

Express bodo obnovili do maja

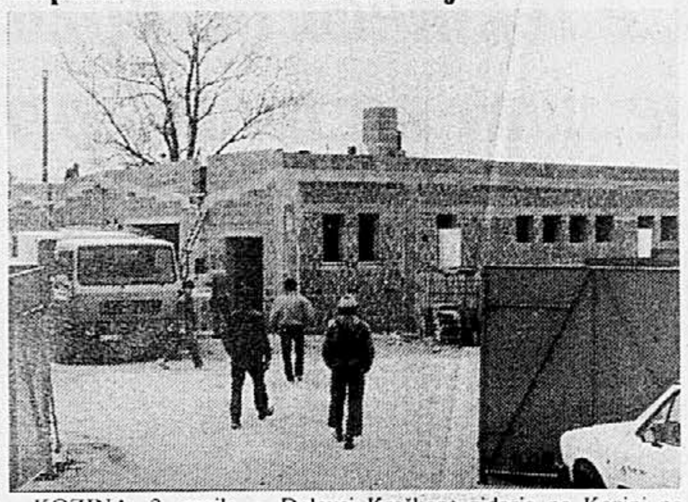

KOZINA, 2. aprila – Delavci Kraškega zidarja na Kozini po naročilu sežanskega podjetja HTG (Hoteli, turizem, gostinstvo) že nekaj mesecev obnavljajo restavracijo Express. Obnovo in razširitev sta bili nujno potrebni zaradi vse slabših sanitarnih razmer in pomanjkanja prostora v lokalu. Restavracija je bila namreč zaradi ugodne lege vedno dobro obiskana. Obnova, pri kateri je najpomembnejša razširitev in posodobitev kuhinje, ki bo tako omogočala pestrejšo ponudbo, naj bi bila po napovedih končana do konca tega meseca. Za naložbo je moral HTG zbrati približno pet milijonov dinarjev. Ker gre za precejšen znesek, bo sežanskim gostincem letos za druge novosti ostalo bolj malo denarja. Prav zdaj končujejo manjše investicije in vzdrževalna dela v Škocjanskih jamah (poti, razsvetljava, dvigalo . .), pozneje pa naj bi opravili še nekaj izboljšav v sežanskem hotelu Triglav. (Besedilo in slika: Janez Odar)

Graški teden v Mariboru

MARIBOR, 2. aprila – Pod imenom Graški teden v Mariboru so se danes tu začele številne kulturne prireditve in strokovna predavanja. Gradec in Maribor sodelujeta že več let na kulturnem in univerzitetnem področju, posamične prireditve pa so tokrat združili v tedensko predstavitev. S programom podobne vsebine se bo Maribor v bližnji prihodnosti predstavil prebivalcem tega prijateljskega avstrijskega mesta.

Trgovinska zbornica Štajerske in Območna gospodarska zbornica za Podravje sta pripravili več predavanj na temo Vodenje podjetij v tržnem gospodarstvu. V sredo, 3. aprila, bo Štajersko umetniško društvo Werkbund predstavilo Mariborčanom v razstavnem salonu Rotovž na Rotovškem trgu likovno, v fotogaleriji Stolp pa fotografsko razstavo. V petek se bodo arhivske ustanove iz Gradca predstavile na razstavi v Archivumu na Glavnem trgu 7, v mariborskem Štuku pa se bo predstavilo graško gledališče Kellerteater. Po recitalu članov štajerskega umetniškega društva Werkbund v petek ter predavanju predsednika štajerskega Pen kluba v Univerzitetni knjižnici v torek. Graški teden v Mariboru se bo končal v torek ob 21. uri z nastopom jazz skupine Graške akademije za glasbo. (M. S.)

Nekdanji sporni disko bo nakupovalni center

LJUTOMER, 2. aprila – V Ljutomeru bo Radenskina družba Jeruzalem preuredila sporni disko v nekdanjem kegljišču hotela Jeruzalem v diskontni nakupovalni center. Poleg gostinske in turistične bo zdaj ta družba registrirana še za trgovinsko dejavnost. (K. P.)

V ptujskih vrtcih čedalje manj otrok

PTUJ, 2. aprila – V vrtcih v ptujski občini že dolgo skorajda ni več zavrnjenih prošenj za sprejem otrok v vrtec, saj je v občini otrok, vključenih v dnevne oblike vzgoje in varstva v vzgojnovarstvenih organizacijah, iz leta v leto manj. Po podatkih iz leta 1989 je vključenih v vzgojnovarstvene organizacije v Sloveniji približno 52 odstotkov otrok, v ptujski občini pa komaj 30 odstotkov. Manj otrok pa je v vrtce vključenih samo še v štirih slovenskih občinah. (K. P.)

Povezava s svetovnimi borzami

MARIBOR, 2. aprila – Kljub temu da je mariborska LB – Kreditna banka Maribor lansko leto končala z izgubo, pa je njen devizni del posloval uspešno. In prav devizni del banke je v zadnjih tednih že krepko delal na novih računalnikih, s katerimi je mariborska banka prek Reutersa povezana z nekaterimi največjimi svetovnimi borzami, kot so na primer v Frankfurtu, New Yorku, Tokiu in Singapurju. Štiri dealerke imajo tako skoraj popoln pregled nad dogajanjem na trgu denarja, in s svojim znanjem in sposobnostmi (nekatere so že bile na usposabljanju v New Yorku in Frankfurtu) skušajo po čim ugodnejših tečajih prodajati in kupovati denar, seveda v korist LB-KBM. (Z. Š., foto Bogo Čerin)

Mladi glasbeniki se bodo predstavili

TRBOVLJE, 2. aprila – V sredo, 3. aprila, ob 18.30 bo v dvorani trboveljske glasbene šole letni koncert najboljših gojencev te šole. Na koncertu se bodo predstavili tudi citraši iz glasbene šole v Hrastniku. (T. L.)

Sprejeli letošnji proračun soboške občine

MURSKA SOBOTA, 2. aprila – Odborniki občinskega parlamenta so brez večjih pripomb sprejeli letošnji občinski proračun. Ta znaša 403 milijone dinarjev. Po zdajšnjih izračunih občinskemu proračunu primanjkuje le šestnajst milijonov dinarjev, ki pa jih bodo Sobočani dobili iz republiškega proračuna. (I. G.)

Postojnsko gospodarstvo tarna nad prodajo na domačem trgu

Najvidnejše uspehe dosega v prodaji na konvertibilne trge – Politični dogodki vplivajo na tuji obisk Postojnske jame

POSTOJNA, 2. aprila – Na seji občinskega izvršnega sveta so vodilni delavci postojnskega gospodarstva vsi po vrsti ugotavljali, da tako osamljeni in prepuščeni samim sebi, kot so v teh zaostrenih razmerah, niso bili še nikoli. Pa tudi v bližnji prihodnosti verjetno ne bo nič bolje.

Povedati je treba, da je postojnska občina ta čas ena redkih v republiki, ki ima relativno malo socialnih problemov, ki je še ne pretresajo stavke in pretirano nezadovoljstvo zaposlenih. Enega najvidnejših uspehov je postojnsko gospodarstvo doseglo v prodaji na konvertibilne trge. Medtem ko je znašala v republiki pokritost uvoza z izvozom le 87 odstotkov, pa je bila na Postojnskem kar 275-odstotna. **Mladen Župančič** (LIV Postojna) je opozoril, da zdaj ni problem iznajti nov izdelek oziroma proizvodni program, temveč njegova prodaja. Kajti domači trg, na katerem ne velja nobena poslovna morala več, se je dobesedno sesul. Zato LIV išče svoj prostor na zunanjih trgih. Pri tem je kar uspešen, saj je v zadnjih treh letih povečal izvoz za približno trikrat in je z 11 milijoni dolarjev prodaje na tuje drugi največji izvoznik v občini. V Livu sicer še nimajo pripravljenega seznama presežkov delavcev. Ocenjujejo pa, da bodo z osamosvojitvijo Slovenije izgubili še nadaljnjih 20 do 25 odstotkov domačega trga in da bodo imeli zaradi tega sto do dvesto delavcev preveč.

Franc Glažar je menil, da so bilančni kazalci poslovanja varljivi in da je dejanski položaj gospodarstva manj spodbuden, kot kažejo številke. Nobena skrivnost ni, da gospodarstvo propada zaradi neustrezne delitve družbenega proizvoda in da je družbena nadgradnja za gospodarstvo znatno pretežka.

Vse do lanskega leta je veljalo, da je Postojnska jama barometer slovenskega in jugoslovanskega turizma. Direktor podjetja Postojnska jama, Turizem **Miran Lapanja** je povedal, da politični dogodki pri nas že odmevajo med tujimi turisti. Zgovoren dokaz za to je bila tudi velikonočna nedelja, ko je Postojnsko jamo obiskalo okoli 1400 turistov, medtem ko jih je bilo lani najmanj 3500 več.

Na Notranjskem so gozdovi edino naravno bogastvo, ki pa ga neustrezno izkoriščamo. Položaj v gozdarstvu postaja že brezizhoden, saj sedanja zakonodaja na tem področju v glavnem ne velja več, nova pa verjetno ne bo sprejeta pred jesenjo. Vprašanje je, ali bo GG Postojna do takrat še sposobno reševati socialni položaj zaposlenih, je menil **Franc Perko.** V postojnskem Gozdnem gospodarstvu imajo okoli 200 presežkov delavcev, približno sto pa jih je že doma. Podobne težave imajo zaradi nedorečene zakonodaje tudi v postojnski kmetijski zadrugi. Dodatno jih pestijo še vsak dan večje terjatve do hrvaških kupcev, katerim prodajo glavnino svoje prireje mleka in deloma mesa.

Predsednik postojnskega izvršnega sveta **Jože Mlakar** pa je opozoril, da vsi s prstom kažejo na razbohoteno družbeno nadstavbo in jo omejujejo zgolj na zdravstvo, šolstvo in morda še kulturo. To pa neupravičeno, saj je družbena režija še kaj drugega, pa tudi dražjega. Vodilne gospodarstvenike postojnske občine je pozval, naj se v teh zaostrenih razmerah, ko so odvisni edinole sami od sebe, večkrat sestanejo in izmenjajo izkušnje pri premagovanju gospodarskih in družbenopolitičnih težav.

MARJANA TRILER

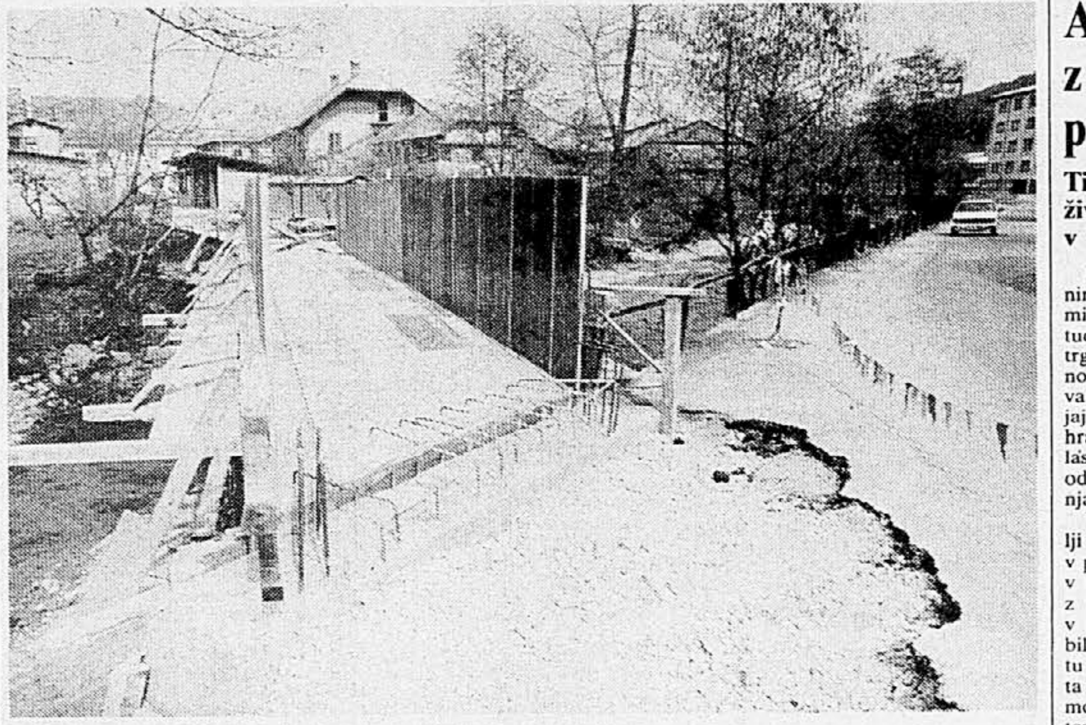

Novi most čez Cerkniščico raste

CERKNICA, 2. aprila – Po nekaj letih zbiranja denarja in idejnih načrtov je te dni zrastel novi most čez potok Cerkniščico, namenjen izključno pešcem. Ko bo most dograjen, se bo pot iz centra Cerknice do stanovanjskih blokov, ki so v bližini in do novega zdravstvenega doma, ki bo dograjen to jesen, bistveno skrajšala. Mostiček je speljan čez potok na zelo primernem prostoru, malce pa moti betonska ograja, ki se ne vključuje najbolje v okolje. Denar za gradnjo mostu je prispeval IS Cerknica, izvajalec pa je gradbeno podjetje Gradišče, prav tako iz Cerknice. (Besedilo in slika: Ljubo Vukelič)

Ajda, trgovinica z zdravo prehrano

Tisti, ki ljubijo zdrav način življenja, so veseli lokala v Verdijevi ulici v Piranu

PIRAN, 2. aprila – Med številnimi predvsem zasebnimi trgovinami, ki rastejo kot gobe po dežju tudi v starem Piranu in bogatijo trgovsko, s tem pa seveda turistično ponudbo, je malce bolj zanimiva trgovinica Ajda, v kateri ponujajo najrazličnejše oblike zdrave hrane. Smo, kar jemo, pravi njen lastnik **Dare Karinja**, ki je Ajdo odprl nedaleč od piranskega zelenjavnega trga, v Verdijevi ulici.

Veseli jo bodo predvsem ljubitelji zdravega načina življenja, ki so v preteklosti morali po tako hrano v tujino, pred časom so trgovino z zdravo hrano odprli v Kopru, v Piranu pa take ponudbe še ni bilo. Privrženci zdrave prehrane si tu lahko nakupijo najrazličnejša žita (rž, proso, ajdo . . .), kosmiče, moke (sojina, ržena, ajdova . . .), testenine, sojin sir, pšenično meso, nerafiniran sladkor in nepoliran riž, sezamovo, sončnično in bučno olje, marmeladne džeme in sadne sokove brez sladkorja in konservansov, jabolčni sok in kis, kekse in peciva iz polnovrednih žitaric, začimbe in še bi lahko naštevali.

B. Š.

Trkanje na vrata solidarnosti

Splošna bolnišnica in Združeni zdravstveni dom pripravila seznam medicinske opreme, ki naj bi jo pomagala kupiti novogoriška podjetja

NOVA GORICA, 2. aprila – V splošni bolnišnici »Dr. Franc Derganc« v Šempetru pri Gorici in v zdravstvenih domovih v ajdovski, novogoriški in tolminski občini že nekaj let opozarjajo, da imajo precej medicinske opreme zastarele in izrabljene. Denarja za nakup nove pa seveda ni. Z lansko in predlansko solidarnostno akcijo v severnoprimorski regiji so uspeli kupiti eno napravo s prednostnega seznama in dve posebni reševalni vozili. Zdaj pa skušajo akcijo nadaljevati.

Slovensko zdravstvo in z njim seveda tudi severnoprimorsko je gotovo v velikih finančnih težavah. Vendar pa je v čedalje hujših tudi gospodarstvo. Zato so solidarnostne akcije tvegana oblika zbiranja denarja. Tega se seveda zavedajo tudi v novogoriških oz. regijskih zdravstvenih organizacijah. Vodstvi splošne bolnišnice in Združenega zdravstvenega doma ter zdravstveni svet severnoprimorskih občin so se minuli mesec kljub temu odločili, da bodo, kot pravijo, potrkali na vrata podjetij s prošnjo, naj v okviru svojih možnosti darujejo denar za humanitarne namene. Prošnjo so, je povedal direktor Združenega zdravstvenega doma **Marjan Tavčar,** najprej poslali »ekonomsko relativno uspešnejšim« podjetjem v ajdovski, novogoriški in tolminski občini. Šest jih je že odgovorilo, da so pripravljena prispevati za nakup medicinske opreme.

Koliko denarja bodo zbrala uspešna podjetja v teh treh občinah, je seveda nemogoče napovedati. Znan pa je podatek, koliko denarja potrebujejo zdravstvene organizacije za nakup

● V zdravstvenih organizacijah so se odločili, da bodo podjetjem, ki bodo darovala denar za nakup medicinske opreme, ponudili posebne brezplačne pakete preventivnih zdravstvenih pregledov za strokovne in vodstvene delavce.

najbolj nujne medicinske opreme. Tiste, ki so jo zapisali v prednostni seznam. Strokovni zdravstveni organi šempetrske bolnišnice in zdravstvenih domov so namreč iz dolgega seznama potrebnih naprav izbrali tri predloge za zdravstvene domove in sedem za bolnišnico. Za tri reševalna vozila bi morali nameniti približno 120 milijonov LIT, za generator za rentgenski aparat v tolminskem dispanzerju za pljučne bolezni okrog 30 tisoč DEM, za aparat za vakuumsko vlivanje baz za potrebe regijskega zobozdravstva pa okrog 35 tisoč DEM. Šempetrska splošna bolnišnica nujno potrebuje nov ultrazvok, za katerega so v prejšnjih solidarnostnih akcijah že zbrali za skoraj 100 tisoč dolarjev, manjka pa jim še za okrog 85 tisoč dolarjev. Potrebuje tudi gama kamero (ni podatkov, koliko stane), dva aparata za dializo, za katera bi morali odšteti okrog 60 tisoč DEM, nove klicne naprave, ki bi stale okrog 100 tisoč DEM, novo opremo v laboratoriju (aparat za elektroforezo stane okrog 30 tisoč dolarjev, hematološki števec pa 200 tisoč DEM), dva endoskopa za pregled prebavnega trakta, ki bi skupaj stala okrog 90 tisoč DEM, in posebno posteljo za nedonošenčke – izoleto, za katero bi morali odšteti najmanj 20 tisoč DEM.

SLAVICA CRNICA

MLADA PIRANSKA ZELENA STRAŽA

Vsak naj pospravi pred svojim pragom

PIRAN, 2. aprila – Vsak pred svojim pragom! So piranski učenci z osnovne šole Cirila Kosmača poimenovali akcijo, s katero želijo pri sokrajanih vzbuditi malce več pozornosti (če že drugega ne) do okolja. Ugotovili so namreč, da je prav med Pirančani pogosto slišati pikre na račun umazanije, v kateri živijo, da pa pri tem kaj neradi pometejo pred lastnim pragom.

Za nesnago so ponavadi krivi vsi – od komunalcev do inšpektorjev in celo miličnikov ter predsednika občine, v tem turističnem mestecu pa še niso prišli tako daleč, da bi na primer imeli hortikulturno društvo, kakršnega ima sosednji Portorož. Zato pa imajo hortikulturni krožek osnovnošolci, ki so se pod mentorstvom Alenke Mikeln-Aškerc lotili posebne projektne akcije, še ene med tistimi, s katerimi se ta šola vključuje v spreminjanje kraja in vzgoje ljudi. Pri tej akciji so se povezali s krajevno skupnostjo, krajevno organizacijo rdečega križa, komunalnim inšpektorjem in občinskimi upravnimi službami. Teden pred velikonočnimi prazniki so nosili domov listke z apelom, da bi vsaj v družinah teh osnovnošolcev kar se da bolj učinkovito pomagali lepšati in »pospravljati« kraj. Počistili naj bi okna, vrata, vse pajčevine, kupe smeti, pometli naj bi tudi po ulicah, uredili cvetlične lonce . . . Da pa ne bi samo preprečevali drugih, so se najprej lotili urejanja in čiščenja šolskega dvorišča v Zelenem gaju. Akcija ni bila zaman. Vsaj nekaj družin je kar resno vzelo pobudo šolarjev. Učiteljice so potem zvedele, da je 196 od 240 družin pozdravilo zastavljeno akcijo in bilo pripravljenih sodelovati, kakih deset je vabila odvrglo, dvanajst pa je bilo celo takih, ki so se nad zastavljeno akcijo razjezili. Slednje jim seveda ni odvzelo volje, saj so se bali, da je med Pirančani še več takih, ki jim okolje ni mar. To so sklepali tudi po povsem zapuščenih javnih cvetličnih loncih. Teh v mestu sploh ni malo (več kot sto so jih našteli), vendar so vsi povsem zanemarjeni.

Pri svoji akciji so odkrili zelenico sredi mesta, ki jo prekrivajo odpadki, zanemarjeno javno razsvetljavo, smeti ob praznih smetnjakih, na desetine pasjih iztrebkov, odkrili so, da so ulice zjutraj še nekako počiščene, da pa jih kasneje nasmetijo sami prebivalci. Vse te primere so zabeležili, fotografirali in v avli občinske stavbe pripravili priložnostno razstavo.

Delo mlade »zelene straže« s tem seveda ni zaključeno. Zadali so si vrsto nalog – od te da bi sprožili akcijo urejanja javnih zelenic in cvetličnjakov, pa do tega, da bodo vse krajane obvestili o še eni čistilni akciji v aprilu. Konec aprila bodo o najbolj zanemarjenih točkah poročali komunalnemu inšpektorju in za odgovorne zahtevali kazni. Prav imajo! Če že drugi ne zmorejo, naj vsaj šolarji pomagajo oblikovati drugačno zavest – da je čistoča v mestu in zunanji videz kraja najbolj odvisen od prebivalcev samih.

BORIS ŠULIGOJ

PISMA BRALCEV

Dan nič!

Približujemo se trenutku, ko poti nazaj, v tako ali drugačno varnost federativne Jugoslavije, ne bo več. Kritična točka, dokončen razpad na več držav oziroma suverenih republik je pred vrati. Kaj nas čaka? Vse bo odvisno od naših politikov, ki se že zdaj zavedajo, da potrebujemo mednarodno priznanje in kakšno milijardo ali dve, dolarjev seveda, posojila. Saj problem nikakor ni (Brazilija, Mehika) v vračanju takega posojila, pač pa v tem, da ga dobiš.

Da, bližamo se dnevu, mogoče letom, ko bomo grozljivo sami, čeprav svobodni. Bog ne daj, da se oglasijo sosedje, predvsem Italijani, z ozemeljskimi zahtevami! Kaj potem? Tedaj ne bo ne dr. Zupančiča ne Pupina (mirovna konferenca v Saint Germainu), da bi reševala najlepše predele naše ljubljene Slovenije.

Človek ne more več vsega premisliti, ni več orientacijskih točk, povsod je precejšnja zmeda, da ne rečem komedija, ki se lahko sprevrže v hudo tragedijo. Narod si pač ne more »pisati sodbe sam«, pač pa mu jo lahko le pravi možje na pravih mestih. Kaj vem, mogoče je tak mož tudi gospod Pučnik. Volil sem ga in še ga bom volil. Seveda s pogojem, da bo imel primeren socialni program, ki ga sedanja garnitura nima.

Dobro je pri vsej stvari to, da nismo ne Vidci ne Vedeži in da še vedno upamo na najboljše (z nekaj sreče, seveda).

NENAD NIKO ZUPANIČ, Brodarska 10, Litija

Ali so podnajemniki res izkoriščani?

Časopis Delo je priobčil članek, v katerem piše o izkoriščanju podnajemnikov. No, morda to deloma velja za Ljubljano. Tega v občini Radovljica ni, kajti tu podnajemnikom ni treba plačevati ne stanovanj ne elektrike, skratka, tu imajo življenje kot v raju, če pa lastnik ponori potem, ko se mu dve leti ne plačuje, in poda tožbo za izselitev, občina takoj ponudi podnajemniku stanovanje. Tako je občina svojevrsten raj za podnajemnike in Ljubljančanom bi svetoval, naj se preselijo v to občino, raj za podnajemnike, kajti občine, ki bi jih bolj varovala, ni na svetu. Izselitev podnajemnika je tudi tako rekoč nemogoča, tudi če te podnajemnik pretepa, ti ne plačuje stanovanja in porabljene električne energije. Skratka, tu, v tej občini, je raj za podnajemnike. Vabim vse, ki jih to zanima, naj si ogledajo ta raj. Pričakujem tudi obiske iz tujine, kajti ta edinstveni raj zahteva svetovno reklamo. Tako občina ne bo več slavna po Bledu, ker bo ta naredil svojo občino, pač pa po raju za podnajemnike. Zato Ljubljančani, kaj bi se drenjali v Ljubljani, kjer bi vas lastniki stanovanj izkoriščali, preselite se v občino, kjer še vlada pravi boljševizem, kjer se ne priznava zasebna lastnina, kajti v tej občini vam bo zagotovljeno brezplačno bivanje za vse življenje, če bo pa kak lastnik želel prekiniti to lepo občinsko pravilo, mu bodo najprej prepovedali oddajanje stanovanj, ga zasuli z goro sodnih taks in ga na vse mogoče načine maltretirali kot največjega kriminalca. Vse to se dogaja v današnji demokratični Sloveniji, ki je iz zasebne pobude naredila farso za uničenje ljudi.

JAKOB JERALA, Hraše 10, Lesce pri Radovljici

Selam, Zaim Lakota

Te dni mi je prišla v roke vaša vizitka, na kateri piše: LAKOS d. o. o., kemični in plastični izdelki, marketing, inženiring, dipl. ing. Zaim Lakota

Gospod Lakota, pri tej zadevi imam nekaj vprašanj:

Nisem edini, ki me zanima:

Na kateri univerzi in katerega leta ste diplomirali?

Številka vaše diplome?

Če bi res bili diplomiran inženir oz. akademsko izobražen človek, bi lahko vedeli, da se poklic (v tem primeru dipl. ing.) ne sme pisati pred priimkom. Pred priimkom se lahko pišejo samo akademski naslovi: dr., mag., prof. itd.

Upam, da to veste: lažno predstavljanje je po zakonu kaznivo dejanje. Pričakujem, da mi boste najprej zastavili vprašanje:

Kako je z menoj?

Odgovarjam:

Srednjo tehniško šolo sem končal 1958. leta, diploma št. 01-681/55. FAGG, oddelek za arhitekturo 1965, diploma št. 653.

Strokovni izpit 1975, št. spričevala 139/75.

Status svobodnega arhitekta leta 1982, odločba Republiškega komiteja za kulturo št. 650-300/82.

Vse te podatke lahko preverite pri merodajnih.

Iz medijev slišim, da ste v vodstvu stranke za JUGOSLAVIJO.

Uboga ta stranka, uboga JUGOSLAVIJA.

Najbrž so taki časi, da se da, ko vse drugo odpove, tudi v politiki kakšen dinar zaslužiti.

Pa še nekaj: »dipl. ing.« Lakota, čim manj kavarniškega govorjenja in trosenja laži, z naštevanjem na kakšnih odgovornih mestih ste bili zaposleni, in kakšne funkcije ste imeli.

Bolje za VAS.

Ostanite še naprej z NJIMI.

SELAM, VOJO ČETKOVIĆ, dipl. inž. arh., Celovška 269, Ljubljana

Vse, ki bi radi v rubriki »Pisma bralcev« kaj potožili, pohvalili ali na kaj opozorili, obveščamo, da ne bomo objavljali pisem, ki ne bodo podpisana s polnim naslovom. Hkrati opozarjamo vse, naj bodo njihovi prispevki kratki, ne daljši od 60 vrstic.

Tudi odstopi niso več, kar so bili

Odstope, ki niso več, kar so bili, je pričel pravzaprav Rahman Morina, ki je na zahtevo starotrških rudarjev sicer odstopil, a ne zares, in se potem rudarjem maščeval. Tako je odprl serijo nezaresnih odstopov, ki smo jim danes priča z operetnim odstopom dr. Borislava Jovića s funkcije šefa države. Ta model si je izposodil tudi Nenad Bućin, vendar se mu ni v celoti izšel.

Tudi pri nas je dr. Alojzij Križman najprej odstopil z mesta rektorja mariborske univerze zaradi preutrujenosti, potem pa se je problemov, zaradi katerih je bil preutrujen, lotil še bolj zagreto. Zanimivo je tudi v Gorenju, ki ima dva predsednika koncerna: eden je mrki Rigelnik, ki je dokončno nepreklicno odstopil, a ne zares, ker so posli predaje lahko večletni (Thatcherjeva je posle šefa Združenega kraljestva predala v nekaj dneh). Drugi predsednik Gorenja Mitja Jenko pa ne ve, če bo sploh kdaj nastopil.

Položaj po svetu je drugačen. Arafat je imel krasno priložnost, da zaradi zgrešene politike do Iraka nepreklicno odstopi, Husein pa je tudi že zdavnaj izpolnil vse pogoje, da kot »oče vseh odstopov« to tudi stori, preden mu bodo drugi pri tem pomagali. Odstopov pa ni od nikoder!

Za naprej lahko pričakujemo še veliko odstopov tam, kjer jih ne pričakujemo, in neodstopov tam, kjer so pričakovani. Tudi sam razmišljam, če sem pred leti odstopil zares ali »za hec«. Tistih organizacij, skupnosti in funkcionarjev, ki so mi to predlagali, namreč ni nikjer več. Nekateri pa so iz takratne oblasti prešli v sedanjo oblastno večino.

MARJAN MARINŠEK, Cesta IV/4 Velenje

Turistične reklame (tudi) za invalide

Znanec z ulice me ustavi in mi pomoli pred obraz reklamo neke zasebne turistične agencije, ki vabi vse imetnike znižanih vozovnic, torej tudi invalide, na takojšnje izlete. Pohitite, piše na prospektu, zdaj si še lahko privoščite cenena potovanja po Jugoslaviji, kajti, ko se bomo odcepili, (oprostite, razdružili) bodo takšna potovanja samo še do Kolpe in Sotle. Dalje navaja, obiščite lepote Ohrida – začetke našega krščanstva, pa Zlatiborske hotele, zgodovinsko Jajce s trdnjavo kralja Tvrdka itd. Odločite se takoj, kajti kmalu bo to težje izvedljivo.

Odgovoril sem mu, da bo ta naš podjetnik ustvaril svoj mali »biznis« še pred razdružitvijo ter verjetno ne bo imel izgube. Glede potovanja pa bom še razmislil, čeprav je ponudba poceni.

Nekaj dni za tem berem v časopisu, kako naš minister lepo prosi naše zahodne sosede, naj za božjo voljo zadržijo svoje ribiče v svojem morju. Da je to vendar naše morje, naša morska meja itd., da pa želimo biti še naprej dobri in uslužni prijatelji. Seveda so vljudno, kot samo oni to znajo, vzeli njegovo prošnjo na znanje in vse kot vedno tudi obljubili. Toda kljub temu lovijo še naprej v našem slovenskem morju naše ribe, školjke, rake in puščajo za seboj golo izropano morje. Baje, da jih lahko vidiš celo s hriba nad Piranom. Le kako jih bo oziroma jih bomo pregnali iz našega morja? S prošnjami? Torej tudi sosedni ribiči delajo »biznis« še pred razdružitvijo!

Kako pa bomo ukrepali, če bodo nekega lepega dne sosedni »lovci« naredili enako in pridružili goriške in tolminske gozdove. Sicer pa smo še pred kratkim poslušali in brali zanosne razprave o združitvi obeh goriških občin. Ali jih bomo tudi tedaj samo prosili?

Tudi na naši severni meji ni dosti bolje in si naivno zatiskamo oči, kot da se nič ne dogaja. Mož, ki strumno koraka proti vrhu severne države, si utira pot tudi s poseganjem po naši zemlji in lastnini. Govori, kaj vse so njegovi rojaki imeli pri nas, ko so 1918 leta in kasneje zapustili našo deželo, naštevanja ni ne konca ne kraja. Zemlje in gozdov so baje imeli za več kot pol Slovenije, pa rudnike, tovarne itd. Dokazati hoče, da je naša dežela praktično njihova last in da naj bomo lepo pridni in zanj lepo poslušno delamo, kot so delali naši predniki v času rajnke Avstrije. Če tako govori on, je prav, da bi mu naši odgovorili, da so naši predniki še pred njegovimi grofi in baroni bili lastniki vse njegove Koroške pa še polovico zgornje Štajerske v času kralja Sama, Karantanije in še dolgo potem. Na žalost so jih sistematično uničevali prav takšni, kot je on, delali so v imenu kraščanstva, pa v imenu cesarskih pravic, pa grovovskih itd., danes pa bi to radi v imenu združene evropske »demokracije«. Njega nato sistematično podprejo še njegovi izvedenci, pa zgodovinarji, novinarji itd. ter vneto govorijo, pišejo in rišejo nove zemljevide, kjer je naša dežela na sončni strani Alp, samo še deseta pokrajina severne sosede. Tako kar hitro, za zdaj res samo še na papirju, uresničujejo svojo staro idejo, svoj pohod na južno morje ali, kot oni rečejo, »drang nach Süd«. Temu nato še dodajo mnoge ugodne štipendije za našo mladino, da bi jo lažje obrnili proti lastni domovini, pa seveda mnoga vabila našim strokovnjakom, strankarskim voditeljem in politikom na galantne razstave in obiske »cesarskega Dunaja«.

Mnogi so nad tem »združevanjem« navdušeni in se že sklicujejo na tisočletno kulturo (ali ni nekaj podobnega še ne tako davno govoril prenapetež v naši južni sosedi), pri vsem tem pa gredo mirno mimo zgodovinskega dejstva, da so naši predniki v okviru te severne sosede izgubili tri četrtine slovenskega ozemlja in številčno kopneli kot sneg na spomladanskem soncu. Ali se nam zopet to obeta?

Za konec še ta misel: naš mali turistični podjetnik si bo s turizmom v južne kraje še pred razdružitvijo prigaral svoj mali »biznis«, sosedni ribiči si ga pa kar sami vzamejo – pridružijo si naše morje. Ker naše prošnje za spoštovanjem naših meja že sedaj niso uslišane, sem resno zaskrbljen, da si bodo naši zahodni in severni sosedje kar sami postregli z našo lepo deželo in si tako naredili veliki »biznis«.

Suverenost slovenskega naroda je resnično čudovita stvar, vendar moramo biti pozorni, da ne pridemo z dežja pod kap.

FRANC RADO JELERČIĆ, dipl. ing. Cankarjeva 17, Nova Gorica

Tudi mariborska skupščina ne najde prave rešitve

Probleme bodo skušali reševati s samopomočjo na vseh področjih – Zeleni so predlagali celo avtonomijo za Štajersko – Regionalizem

MARIBOR, 2. aprila – Zahteve delavcev na protestnem zboru, ki je bil 28. marca na Trgu svobode v Mariboru, so danes prišle tudi pred delegate vseh treh zborov mariborske občinske skupščine. Na skupnem zasedanju so v skoraj tri ure trajajoči razpravi podprli zahteve delavcev ter jih dopolnili še s svojimi sklepi, ki so jih predlagali mariborski izvršni svet in odborniki.

Največ pozornosti je vzbudila zahteva, da je treba rešiti vprašanje izplačila zajamčenih plač v višini 3500 din na zaposlenega v vseh podjetjih, kjer 18. v mesecu nimajo zagotovljenega izplačila. Največ težav pri izvajanju tega sklepa bo z zagotavljanjem denarja, saj ni sistemskega vira, iz katerega bi ga lahko črpali. Slišali smo tudi, da bi bilo smotrno znova razmišljati o rezervnem skladu. Kljub temu je izvršni svet obljubil, da bo poskrbel za uresničevanje te zahteve delavcev.

Predsednik mariborskega izvršnega sveta **Anton Rous** je menil, da je treba za uresničitev prvega sklepa takoj sanirati mariborsko banko. To pa bo mogoče le, če bo republiška združena banka prevzela del bremena pri spremljanju najhujših mariborskih bolnikov (TAM, Metalna, Elektrokovina), ne pa da vse vali na bremena KB Maribor, ki se je že skorajda izčrpala. Ta zahteva je tudi osnovni pogoj za resnejše premike v prestrukturiranju mariborskega gospodarstva. Še posebno pozornost pa je treba v tem trenutku nameniti reševanju Mariborske Metalne, je dejal Rous, delegati pa so ga dopolnili, da se ne sme pozabiti tudi na druge gospodarske organizacije.

Na predlog podpredsednika mariborske občinske skupščine **Borisa Soviča** so sprejeli tudi sklep, naj republiška vlada takoj omogoči deblokado in izpeljavo sanacijskih programov v tistih podjetjih, ki so takšne programe naredila, ter prevzame za to tudi odgovornost, ne pa da le zavlačuje reševanje teh podjetij. Zanimiv je bil tudi predlog vodje poslanskega kluba Zelenih **Jožefa Holerja**, da naj maribor skuša reševati svoje težave v štajerski avtonomiji, če ga je republika pustila na cedilu. Odborniki so njegove predloge nekoliko preoblikovali ter sprejeli sklep, da naj v Mariboru takoj pripravijo predlog o gospodarski, socialni in kulturni samopomoči. To so naročili izvršnemu svetu, bančnim in denarnim, socialnim in kulturnim institucijam. Sklenili so tudi, da naj se pri pripravljanju nove slovenske ustave med seboj tesneje povežejo delegati iz Štajerske na temo o regionalizmu. O izvajanju vseh teh sklepov mora izvršni svet poročati skupščini že na naslednji seji.

VASJA VENTURINI

DELO plus

MIMOGREDE

»Premirje« med banko in pošto, ljudi pa tako nihče ne vpraša

Ljubljanska banka – Koroška banka d. d. Podjetje za PTT Maribor sta te dni spet končala enega svojih »prepirov«. Drugače povedano to pomeni, da varčevalci te banke od 1. aprila naprej spet lahko dvigajo svoje prihranke s hranilnih knjižic in tekočih računov tudi na poštah. V krajih, kjer banka nima svoje enote, pošte varčevalcem ne bodo zaračunavale provizij; če pa bo imetnik hranilne knjižice ali tekočega računa dvignil denar na pošti v enem od krajev, kjer je tudi bančna ekspozitura, bo za to plačal »le simbolični znesek«.

Konec dober, vse dobro, bodo rekli ljudje, a čisto tako le ni. V zadnjem letu dni sta slovenjgraška banka in pošta na hrbtih varčevalcev kar dvakrat preizkušali, kdo bo koga. Izkazalo se je, da sta oba »pogajalska partnerja« še vedno »čila in zdrava«, le občani oz. varčevalci so bili že dvakrat »na ledu«. Zdaj se je izkazalo, da bržčas spet čisto po nepotrebnem, saj sta banka in pošta le spoznali, da obstajata zaradi ljudi. Sporazum, kakršnega sta direktorja Peter Orožen in Stanislav Brglez znova podpisala konec marca, bi lahko podpisala že prej, varčevalcem pa bi prihranila precej slabe volje. Varčevalci, ki svoje plače že leta in leta dobivajo na hranilne knjižice in tekoče račune Koroške banke, zdaj le srčno upajo, da pregovor »v tretje gre rado«, vsaj v tem primeru ne bo držal.

Kdo je kriv zaradi občasnih »prekinitev zvez« med PTT in banko na Koroškem, niti ni pomembno (vsaj za varčevalce ne); najbrž pa bo že kmalu pomembno vsaj to, kateri banki bodo ob napovedani »demonopolizaciji« sistema LB ljudje zaupali svoj denar. Varčevalci namreč niso le zato, da nosijo denar v banko, ampak je slednja tudi zaradi tega, da ljudem ponudi kaj več kot zgolj dovoljeni minus na tekočem računu.

IVAN PRAPROTNIK

RACIONALIZACIJE

Kakršno gospodarstvo, takšno zdravstvo?

MARIBOR, 2. aprila – Po dveh dneh, odkar veljajo v mariborski splošni bolnišnici novi urniki za delo ambulant, je seveda še prezgodaj reči, za koliko se bodo podaljšale vrste v čakalnicah in čakalne dobe za sprejem pri specialistih oziroma v bolniško posteljo, nedvomno pa je ena največjih splošnih bolnišnic v državi pred težko preizkušnjo.

Vodstvo bolnišnice je že napovedalo, da do njihovih specialistov ne bo več mogel vsakdo, tako rekoč s ceste, ampak le tisti, ki nujno potrebujejo specialista. V Zdravstvenem domu dr. Adolfa Drolca v Mariboru, katerega splošni zdravniki večinoma pišejo napotnice za specialistične preglede v bolnišnici, pravijo, da je nerealno pričakovati, da bodo pisali manj napotnic, saj so njihovi zdravniki že doslej pošiljali v bolnišnico res samo tiste bolnike, ki so bili bolnišnične pomoči potrebni. Kako je bilo s pacientom potem, pa je presojal zdravnik v bolnišnici.

Kakorkoli že, tako zdravstveno osebje kot paciente čaka precejšnja preizkušnja. Nezadovoljstvo zdravstvenih delavcev ob uvedbi novega delovnega časa, predvsem pa zaradi ukinjenega honorarnega dela, ki jim je doslej debelilo plačilne kuverte, so v bolnišnici nadomestili z občutno višjimi osnovnimi plačami. Kako nadomestiti nezadovoljstvo bolnikov zaradi čedalje daljšega čakanja, tega pa ne ve nihče, pa čeprav v bolnišnici zagotavljajo, da bodo zdravniki odslej v krajšem času opravili skoraj enako delo, kot so ga doslej.

Ob vsem tem pa je, seveda, predvsem v luči varčevalnih ukrepov v zdravstvu, vprašanje, ali bo bolnišnica zmogla svojim zaposlenim izplačevati toliko višje plače od dosedanjih. Daleč od tega, da si jih zdravstveni delavci ne zaslužijo. Toda ob vsakomesečnih težavah z zagotavljanjem denarja že za dosedanje plače, pa z neplačevanjem bolnišničnih storitev s strani mariborskega gospodarstva in vselej vprašljivim rednim dotokom denarja iz republike, bo prav zanimivo čakati na izid zapletov, ki se bodo v bolnišnici slej ko prej zgodili.

ZORA ŠTOK

DELO plus · **Kje so Metalkini dolarji?**

PO SLOVENIJI

Nekdanji sporni disko bo nakupovalni center

LJUTOMER, 2. aprila – V Ljutomeru bo Radenskina družba Jeruzalem preuredila sporni disko v nekdanjem kegljišču hotela Jeruzalem v diskontni nakupovalni center. Poleg gostinske in turistične bo zdaj ta družba registrirana še za trgovinsko dejavnost. (K. P.)

V ptujskih vrtcih čedalje manj otrok

PTUJ, 2. aprila – V vrtcih v ptujski občini že dolgo skorajda ni več zavrnjenih prošenj za sprejem otrok v vrtec, saj je v občini otrok, vključenih v dnevne oblike vzgoje in varstva v vzgojnovarstvenih organizacijah, iz leta v leto manj. Po podatkih iz leta 1989 je vključenih v vzgojnovarstvene organizacije v Sloveniji približno 52 odstotkov otrok, v ptujski občini pa komaj 30 odstotkov. Manj otrok pa je v vrtce vključenih samo še v štirih slovenskih občinah. (K. P.)

Mladi glasbeniki se bodo predstavili

TRBOVLJE, 2. aprila – V sredo, 3. aprila, ob 18.30 bo v dvorani trboveljske glasbene šole letni koncert najboljših gojencev te šole. Na koncertu se bodo predstavili tudi citraši iz glasbene šole v Hrastniku. (T. L.)

Sprejeli letošnji proračun soboške občine

MURSKA SOBOTA, 2. aprila – Odborniki občinskega parlamenta so brez večjih pripomb sprejeli letošnji občinski proračun. Ta znaša 403 milijone dinarjev. Po zdajšnjih izračunih občinskemu proračunu primanjkuje le šestnajst milijonov dinarjev, ki pa jih bodo Sobočani dobili iz republiškega proračuna. (I. G.)

Povezava s svetovnimi borzami

MARIBOR, 2. aprila – Kljub temu da je mariborska LB – Kreditna banka Maribor lansko leto končala z izgubo, pa je njen devizni del posloval uspešno. In prav devizni del banke je v zadnjih tednih že krepko delal na novih računalnikih, s katerimi je mariborska banka prek Reutersa povezana z nekaterimi največjimi svetovnimi borzami, kot so na primer v Frankfurtu, New Yorku, Tokiu in Singapurju. Štiri dealerke imajo tako skoraj popoln pregled nad dogajanjem na trgu denarja, in s svojim znanjem in sposobnostmi (nekatere so že bile na usposabljanju v New Yorku in Frankfurtu) skušajo po čim ugodnejših tečajih prodajati in kupovati denar, seveda v korist LB-KBM. (Z. Š., foto Bogo Čerin)

Jana Omersa-Križaj v Trbovljah

TRBOVLJE, 2. aprila – Od danes pa do 16. aprila bo v delavskem domu v Trbovljah na ogled razstava Jane Omersa-Križaj, članice DSLU Obala. Tokrat se bo predstavila z zadnjimi deli, ki bi jih tematsko lahko uvrstili pod naslov Praznovanje pomladi. (P. M.)

Graški teden v Mariboru

MARIBOR, 2. aprila – Pod imenom Graški teden v Mariboru so se danes tu začele številne kulturne prireditve in strokovna predavanja. Gradec in Maribor sodelujeta že več let na kulturnem in univerzitetnem področju, posamične prireditve pa so tokrat združili v tedensko predstavitev. S programom podobne vsebine se bo Maribor v bližnji prihodnosti predstavil prebivalcem tega prijateljskega avstrijskega mesta.

Trgovinska zbornica Štajerske in Območna gospodarska zbornica za Podravje sta pripravili več predavanj na temo Vodenje podjetij v tržnem gospodarstvu. V sredo, 3. aprila, bo Štajersko umetniško društvo Werkbund predstavilo Mariborčanom v razstavnem salonu Rotovž na Rotovškem trgu likovno, v fotogaleriji Stolp pa fotografsko razstavo. V petek se bodo arhivske ustanove iz Gradca predstavile na razstavi v Archivumu na Glavnem trgu 7, v mariborskem Štuku pa se bo predstavilo graško gledališče Kellerteater. Po recitalu članov štajerskega umetniškega društva Werkbund v petek ter predavanju predsednika štajerskega Pen kluba v Univerzitetni knjižnici v torek. Graški teden v Mariboru se bo končal v torek ob 21. uri z nastopom jazz skupine Graške akademije za glasbo. (M. S.)

Franc Sagaj – osemdesetletnik

LJUTOMER, 2. aprila – Franc Sagaj iz Lukavec, znani prleški kmetovalec in vinogradnik, je praznoval osemdeseti rojstni dan. Rodil se je leta 1911 v Ključarovcih, po končani osnovni in dveletni kmetijski šoli pa je domala vse svoje življenje posvetil kmetovanju. Bil je poverjenik za kmetijstvo pri takratnem okrajnem ljudskem odboru v Ljutomeru in se je začel zavzemati za socialne in zdravstvene pravice kmetov. Vse do leta 1969 je predsedoval upravnemu odboru regionalne skupnosti za zdravstveno zavarovanje kmetov M. Sobota, bil član UO republiške skupnosti in član UO republiške zadružne zveze ter predsednik medzadružnega sveta za Pomurje. Prav v tem obdobju je Francu Sagaju uspelo priboriti kmetom osnovne pravice iz pokojninskega in zdravstvenega zavarovanja. Uspešno je to področje Sagaj zastopal tudi v republiki in zvezi. Leta 1978 je Franc Sagaj za posebne zasluge ter dolgoletno uspešno in družbeno pomembno delo prejel naziv častnega občana, Ljutomera, številna priznanja in odlikovanja.

Ljutomerski župan Mirko Prelog je visokemu jubilantu pripravil svečan sprejem in mu z željo, da bi še dolgo in zdravo živel, izročil spominsko darilo .(N. Š., slika: D. T.)

Referendum v soboški občini bo 28. aprila

Na njem bodo odločali o uvedbi petletnega samoprispevka – Denar za ceste, šole itn.

MURSKA SOBOTA, 2. aprila – Potem ko je občinska vlada pristala na nekatere dopolnitve predloga občinskega referendumskega programa, so odborniki občinske skupščine soglasno tudi sprejeli predlog občinskega referendumskega programa.

V razpravi je odbornik Janez Štotl oporekal načinu sestavljanja referendumskega programa. Ta je po njegovem narejen brez sleherne prave strategije in je le skupek želja in barantanja. Kakorkoli že, referendum o uvedbi novega petletnega samoprispevka bo 28. aprila. Če ga bodo ljudje izglasovali, bodo zaposleni in upokojenci za gradnjo in obnovo cest, šolskih prostorov, pokrajinske knjižnice v Murski Soboti in v Beltincih na mesec prispevali poldrugi odstotek od plač in pokojnin, obrtniki prav tako poldrugi odstotek od mesečne zavarovalne osnove, kmetje 2,5 odstotka od tistega dela katastrskega dohodka, za katerega plačujejo davek in zdomci pavšal v višini dveh odstotkov povprečne plače v minulem letu v soboški občini.

I. G.

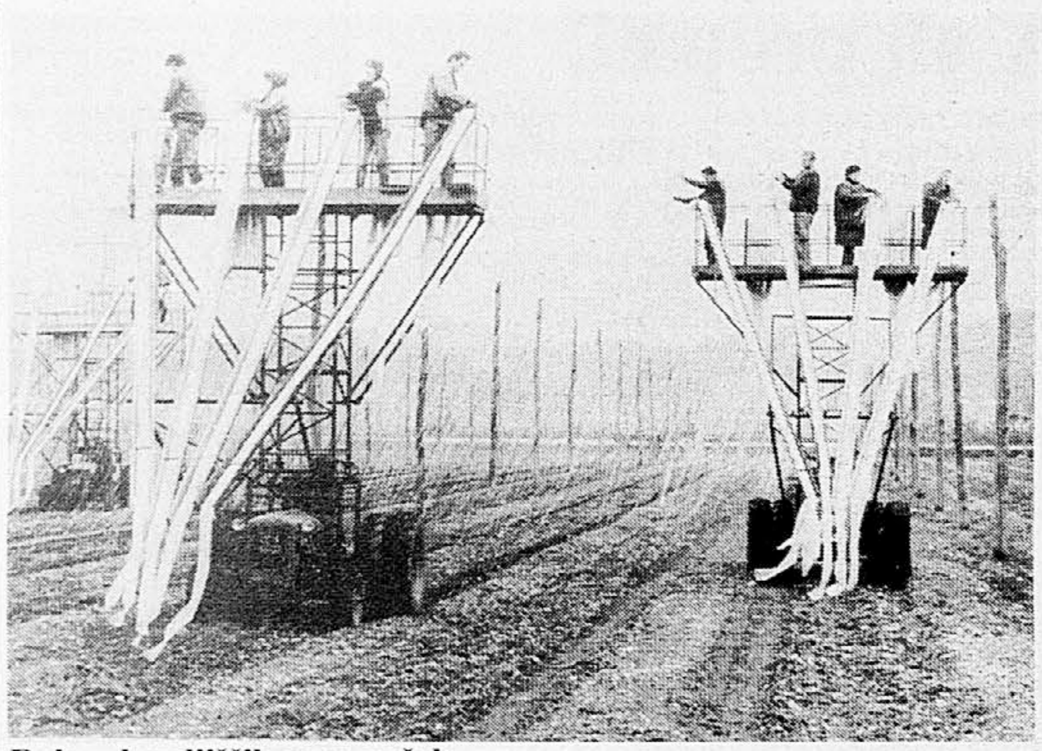

Dela v hmeljiščih so se začela

SAVINJSKA DOLINA, 2. aprila – Tu je s hmeljem zasajenih okrog 1500 hektarov zemljišč. V minulih dneh so predvsem v družbenem sektorju, kjer imajo okrog 900 hektarov hmeljišč, že začeli prva dela. Tam, kjer so hmelj že odorali in obrezali, sedaj napeljujejo vodila (na sliki). Pravijo namreč, da je treba z deli pohiteti, saj se ne ve, kakšno bo vreme. Vsak lep dan je treba izkoristiti. V družbenem sektorju bodo to delo opravili v štirinajstih dneh, v pomoč pa jim je prišlo nekaj sto sezonskih delavcev. (Besedilo in slika: A. T.)

Položaj Cevovoda se slabša, usoda podjetja pa še nejasna

Sodišče zahteva za mariborsko podjetje nov sanacijski program – Delavci so za pogovor z upniki še pred uvedbo stečaja

MARIBOR, 2. aprila – Na prvem naroku po prijavi podjetja Cevovod za stečajni postopek je sodišče prestavilo dokončno odločitev o usodi podjetja. V desetih dneh zahteva nov sanacijski program, do naslednjega naroka, ki bo 3. maja, pa se mora vodstvo podjetja pogovoriti še z upniki o morebitni prisilni poravnavi dolgov.

Medtem je Veritas d.o.o., v kateri sodeluje tudi znani mariborski doktor organizacijskih znanosti, sicer izdelala analizo ekonomskega položaja in program ukrepov sanacije Cevovoda, ki pa očitno ni prepričala glavnih upnikov, da se s podjetjem še splača sodelovati. Predlagajo celo reševanje Cevovoda samo v obliki koordiniranega stečaja, prisilni poravnavi v stečaju in reorganizaciji zdravih programskih jeder. Prevedeno v razumljiv jezik: Veritas predlaga ustanovitev novega podjetja v družbeni lasti – ki naj bi se imenovalo Cevoprom Maribor, njegova dejavnost pa bi bila v bistvu enaka kot doslej. S takšno rešitvijo se ne strinjajo delavci podjetja Cevovod, saj vedo, da zanje stečajni postopek pomeni, da jih bodo precej odpustili. V načrtih sanacijskega programa je namreč zapisano, da jih bo od 470 v novem podjetju ostalo le 268. Delavce najbolj moti, da je ta številka za delo v novem podjetju nastala brez pravih meril o ugotavljanju trajnih presežkov. Medtem pa se finančni položaj podjetja, ki je lani prigospodarilo 49 milijonov izgube, še naprej slabša. Delavci navijajo za možnost prisilne poravnave z upniki že pred uvedbo stečaja, hkrati pa terjajo delo in razbremenitev blokade žiro računa, zanima pa jih tudi, zakaj nova družba Cevoprom še ni začela delati, čeprav je uradno registrirana že od novembra. Veritas je zanjo za letošnje leto namreč napovedal uspešno poslovanje, v resnici pa se doslej ni še nič spremenilo, razen tega seveda, da je poslovanje Cevovoda pod negotovostjo pred stečajnim postopkom še bolj oteženo.

BRANKO VODUŠEK

Ne ve se, kje je denar za razvoj

SLOVENSKA BISTRICA, 2. aprila – Zaradi vrste poslanskih vprašanj, na katera še niso dani vsi odgovori, pa tudi zaradi govoric, ki so se v zvezi z nepravilno porabo denarja občinskega proračuna v zadnjega pol leta razširile po bistriški občini, nam je novi predsednik bistriškega izvršnega sveta Maks Hohler povedal, da je pri prevzemanju funkcij izvršnega sveta ugotovil, da finančne primopredaje ni moč narediti, ker je pri posameznih proračunskih postavkah nekaj nejasnosti. Tako v tem trenutku tudi ne more natančno opredeliti, za kakšne namene so bila porabljena sredstva, namenjena za razvoj in pospeševanje gospodarstva. »K sodelovanju smo pozvali javno pravobranilstvo v Mariboru, od katerega pričakujemo, da bo v najkrajšem času posredovalo svoje mnenje,« je dodal Maks Hohler.

V. S.

Bodo s poljčanskim vodovodom še naprej gospodarili Šmarčani?

Poljčani so sprejeli pobudo, da poljčanski vodovod vrnejo v upravljanje Bistričanom – Ogorčeni zaradi podražitve vode

POLJČANE, 2. aprila – Na pobudo Poljčanov naj bi Bistričani te dni odšli v Rogaško Slatino in se v tamkajšnjem obrtno komunalnem podjetju pogovorili o usodi poljčanskega vodovoda. Ta ima dva izvira, ki dasta skupaj do sto litrov vode v sekundi, ter poleg Poljčan in okolice oskrbujeta s pitno vodo tudi Rogaško Slatino in še več naselij v severovzhodnem delu šmarske občine.

Nekateri Poljčani že vseskozi kritizirajo bistriško komunalno podjetje, ki je leta 1973 oddalo vodovod z zajetjema v Studenicah in nad Poljčanami v upravljanje Šmarčanom. »Zdaj jim mi plačujemo vodo, namesto da bi jo oni plačevali nam,« so ogorčeni v Poljčanah zdaj še bolj, ker so jim pred dnevi pitno vodo spet podražili. »Če se bistriško komunalno podjetje ne bo oblikovalo v tako javno podjetje, kot bo nam pogodu, smo pripravljeni poljčanski vodovod prevzeti v svoje upravljanje in sami ustanoviti ustrezno javno podjetje,« je povedal **Milan Kodrič**, predsednik sveta poljčanske krajevne skupnosti. »Seveda sosedom ne mislimo odvzeti vode. Ne zdi pa se nam prav, da vodo plačujemo, namesto da bi vodo, ki privre na dan pri nas, mi oddajali sosedom. Jezi pa nas tudi, da Slatinčani ne izpolnjujejo obveznosti, za katere smo se z njimi dogovorili, ko so v svoje upravljanje prevzemali naš vodovod,« je dodal Milan Kodrič.

Prav Milan Kodrič pa je bil tudi tisti odbornik, ki je v imenu Poljčanov na predzadnjem zasedanju bistriške občinske skupščine sprožil delegatsko pobudo za vrnitev upravljanja s tem vodovodom v roke Bistričanov. Bistriški sekretar za varstvo okolja in urejanje prostora **Janez Bradan** je že odgovoril oziroma obljubil, da bodo pogovori stekli marca. Za to pa očitno še ni bilo časa, saj ne direktor bistriškega komunalnega podjetja Erik Kolar ne Branko Koražija, ki v šmarskem komunalnem podjetju s sedežem v Rogaški Slatini skrbi za preskrbo z vodo, o tem še nič ne vesta. V Rogaški Slatini so prepričani, da je posredi predvsem denar, ki bi si ga v teh kriznih časih nekateri radi pridobili tudi na tak način.

VLADO SMOLE

Novinarja kaznovali z odpustom

MARIBOR, 2. aprila – Tovarniškega novinarja Elektrokovine Milana Oderja, ki je delal kot vodja obveščanja, so odpustili. Pravzaprav ga po lanskem suspenzu zaradi stavka, ki ga je zapisal v tovarniškem biltenu: »Človek je naša največja vrednota, nekateri pa s temi vrednotami delajo kot svinje z mehom«, kljub oprostilnim odločbam sodišča združenega dela Maribor in sodišča združenega dela Republike Slovenije sploh niso več zaposlili. Postopek so v Elektrokovini speljali tako, da je disciplinska komisija Oderja oprostila krivde za moralno in gmotno škodo, ki naj bi jo podjetje imelo zaradi omenjenega stavka, toda isti dan je sprejela sklep, da mu preneha delovno razmerje, »ker je v zasebnem časopisu Argos članek o Elektrokovini, s katerim naj bi škodil dobremu imenu podjetja v času, ko to intenzivno išče rešitev in pomoč za izhod iz težkega gospodarskega položaja«. Komisija je še ugotovila, da mora Oder iz podjetja, ker je s svojim pisanjem povzročil dvom o delu in poštenosti vodstva Elektrokovine.

B. V.

Premalo pozornosti razvoju prostorskega urejanja vasi

Čeprav je v Sloveniji kar devet desetin ruralnih naselij, so le redki poskusi, da bi vasi prenavljali strokovnjaki

ŽETALE V HALOZAH, 2. aprila – Slovenska vaška naselja se razvijajo zgolj naključno, brez razvojnih, urbanističnih ali kakšnih drugih načrtov. Čeprav je v Sloveniji med 6000 naselji kar 5400 ruralnih ali vaških, pa se z njihovim razvojem, videzom in prihodnostjo ne ukvarja nihče; strokovnjaki namenjajo vso skrb ostalim 600 urbanim naseljem, v katerih pa ne živi niti polovica prebivalcev Slovenije. Žetale na zahodnem robu Haloz pa so med prvimi pri nas dobile strokovno osnovo za prenovo in razvoj takšnega podeželskega naselja.

Irena Gabrijan je z načrtom Žetal diplomirala na katedri za prostorsko planiranje FAGG v Ljubljani. Mag. **Anton Prosenc** s te katedre pravi, da pri urejanju vasi in podeželja zaostajamo dve desetletji za zahodno Evropo in da nam njene izkušnje lahko pomagajo preskočiti nekaj obdobij, predvsem pa se izogniti najpogostejšim napakam pri takšnem urejanju.

Ker primanjkuje zemlje za gradnjo in ker je kmetijska zaščita zemlje onemogočila razvoj podeželskih naselij, je treba najti novo, pravo razmerje. Z gradnjo ni mogoče zavreti razvoja kmetijstva tako, da kmetije obzidamo, da s hišami obložimo prometnice in podobno. Po podrobnem študiju strukture vasi Žetale so na njenem severnem kraku našli rezervni prostor za zidavo. Na podlagi sodobnih spoznanj bo mogoče tam postaviti 19 hiš, ki pa jih seveda ne bodo začeli kar graditi, pač pa je to rezerva za bodoči urbani razvoj Žetal.

Drugo vprašanje pa je povezano z ustrezno vaško arhitekturo, za katero še vedno ni ustreznih projektov, se pa že v kratkem napovedujejo, saj naj bi prav na primeru Žetal predstavili značilne haloške hiše.

FRANC MILOŠIČ

Prekmurci so proti kmetijski politiki, oblikovani v mestu

V soboški skupščini bodo o strategiji razvoja Kmetijstva razpravljali ves mesec in jo nato predstavili republiki

MURSKA SOBOTA, 2. aprila – Prekmurski kmetje najostreje nasprotujejo, da bi bil svet ob Muri še naprej geto za proizvodnjo poceni hrane. S temi besedami je Štefan Kuhar iz Tešanovec med razpravo o razvoju kmetijstva tudi v občinskem parlamentu izrazil izredno veliko nezadovoljstvo kmetov do sedanje slovenske kmetijske politike.

Prekmurci so se očitno naveličali, da se kmetijska politika vedno na novo oblikuje, kot je bil slikovit tudi predsednik občinske skupščine Andrej Gerenčer, na ljubljanskem asfaltu.

Zato so se v soboški občini, tudi po številnih kritikah na račun prepočasnosti kmetijskega ministra in tudi občinske vlade, ki je potrebovala več kot pol leta, da je občinskemu parlamentu ponudila v razpravo prvi dokument o strateškem razvoju kmetijstva v občini, kar resno lotili razprav o nadaljnjem razvoju kmetijstva. Dejstvo je, kot so danes poudarjali številni razpravljalci, da mora kmetijstvo tudi v praksi postati eden od najpomembnejših vzvodov za gospodarski razvoj Prekmurja in celotne pomurske regije.

Dokumenta, ki ga je predstavil kmetijski minister Slavko Horvat, prav vsi razpravljalci niso prav pohvalili. Najbolj kritičen je bil Andrej Plemenitaš, ki je sestavljalcem dokumenta z visokoletečim in seveda zahtevnim naslovom (Strategija razvoja kmetijstva) očital premajhno poglobljenost, strokovnost in občasno tudi zmedenost napisane vsebine dokumenta. Njegove kritične pripombe je ostro zavrnil predsednik občinske podružnice SKZ-LS Franc Horvat, strpneje pa je o usodi kmetijstva v občini razpravljal in tudi dal nekaj predlogov predsednik zbora krajevnih skupnosti Štefan Horvat. Odbornik Evgen Sapač, sicer tudi podpredsednik občinske podružnice SKZ-LS, je dejal, da mora biti Prekmurje eden najpomembnejših nosilcev slovenske kmetijske politike, zdaj pa je prav nasprotno.

IVAN GERENčER

PISMA BRALCEV

Dan nič!

Približujemo se trenutku, ko poti nazaj, v tako ali drugačno varnost federativne Jugoslavije, ne bo več. Kritična točka, dokončen razpad na več držav oziroma suverenih republik je pred vrati. Kaj nas čaka? Vse bo odvisno od naših politikov, ki se že zdaj zavedajo, da potrebujemo mednarodno priznanje in kakšno milijardo ali dve, dolarjev seveda, posojila. Saj problem nikakor ni (Brazilija, Mehika) v vračanju takega posojila, pač pa v tem, da ga dobiš.

Da, bližamo se dnevu, mogoče letom, ko bomo grozljivo sami, čeprav svobodni. Bog ne daj, da se oglasijo sosedje, predvsem Italijani, z ozemeljskimi zahtevami! Kaj potem? Tedaj ne bo ne dr. Zupančiča ne Pupina (mirovna konferenca v Saint Germainu), da bi reševala najlepše predele naše ljubljene Slovenije.

Človek ne more več vsega premisliti, ni več orientacijskih točk, povsod je precejšnja zmeda, da ne rečem komedija, ki se lahko sprevrže v hudo tragedijo. Narod si pač ne more »pisati sodbe sam«, pač pa mu jo lahko le pravi možje na pravih mestih. Kaj vem, mogoče je tak mož tudi gospod Pučnik. Volil sem ga in še ga bom volil. Seveda s pogojem, da bo imel primeren socialni program, ki ga sedanja garnitura nima.

Dobro je pri vsej stvari to, da nismo ne Vidci ne Vedeži in da še vedno upamo na najboljše (z nekaj sreče, seveda).

NENAD NIKO ZUPANIČ,
Brodarska 10,
Litija

Ali so podnajemniki res izkoriščani?

Časopis Delo je priobčil članek, v katerem piše o izkoriščanju podnajemnikov. No, morda to deloma velja za Ljubljano. Tega v občini Radovljica ni, kajti tu podnajemnikom ni treba plačevati ne stanovanj ne elektrike, skratka, tu imajo življenje kot v raju, če pa lastnik ponori potem, ko se mu dve leti ne plačuje, in poda tožbo za izselitev, občina takoj ponudi podnajemniku stanovanje. Tako je občina svojevrsten raj za podnajemnike in Ljubljančanom bi svetoval, naj se preselijo v to občino, raj za podnajemnike, kajti občine, ki bi jih bolj varovala, ni na svetu. Izselitev podnajemnika je tudi tako rekoč nemogoča, tudi če te podnajemnik pretepa, ti ne plačuje stanovanja in porabljene električne energije. Skratka, tu, v tej občini, je raj za podnajemnike. Vabim vse, ki jih to zanima, naj si ogledajo ta raj. Pričakujem tudi obiske iz tujine, kajti ta edinstveni raj zahteva svetovno reklamo. Tako občina ne bo več slavna po Bledu, ker bo ta naredil svojo občino, pač pa po raju za podnajemnike. Zato Ljubljančani, kaj bi se drenjali v Ljubljani, kjer bi vas lastniki stanovanj izkoriščali, preselite se v občino, kjer še vlada pravi boljševizem, kjer se ne priznava zasebna lastnina, kajti v tej občini vam bo zagotovljeno brezplačno bivanje za vse življenje, če bo pa kak lastnik želel prekiniti to lepo občinsko pravilo, mu bodo najprej prepovedali oddajanje stanovanj, ga zasuli z goro sodnih taks in ga na vse mogoče načine maltretirali kot največjega kriminalca. Vse to se dogaja v današnji demokratični Sloveniji, ki je iz zasebne pobude naredila farso za uničenje ljudi.

JAKOB JERALA,
Hraše 10,
Lesce pri Radovljici

Selam, Zaim Lakota

Te dni mi je prišla v roke vaša vizitka, na kateri piše: LAKOS d. o. o., kemični in plastični izdelki, marketing, inženiring, dipl. ing. Zaim Lakota

Gospod Lakota, pri tej zadevi imam nekaj vprašanj:

Nisem edini, ki me zanima:

Na kateri univerzi in katerega leta ste diplomirali?

Številka vaše diplome?

Če bi res bili diplomiran inženir oz. akademsko izobražen človek, bi lahko vedeli, da se poklic (v tem primeru dipl. ing.) ne sme pisati pred priimkom. Pred priimkom se lahko pišejo samo akademski naslovi: dr., mag., prof. itd.

Upam, da to veste: lažno predstavljanje je po zakonu kaznivo dejanje. Pričakujem, da mi boste najprej zastavili vprašanje:

Kako je z menoj?

Odgovarjam:

Srednjo tehniško šolo sem končal 1958. leta, diploma št. 01-681/55. FAGG, oddelek za arhitekturo 1965, diploma št. 653.

Strokovni izpit 1975, št. spričevala 139/75.

Status svobodnega arhitekta leta 1982, odločba Republiškega komiteja za kulturo št. 650-300/82.

Vse te podatke lahko preverite pri merodajnih.

Iz medijev slišim, da ste v vodstvu stranke za JUGOSLAVIJO.

Uboga ta stranka, uboga JUGOSLAVIJA.

Najbrž so taki časi, da se da, ko vse drugo odpove, tudi v politiki kakšen dinar zaslužiti.

Pa še nekaj: »dipl. ing.« Lakota, čim manj kavarniškega govorjenja in trosenja laži, z naštevanjem na kakšnih odgovornih mestih ste bili zaposleni, in kakšne funkcije ste imeli.

Bolje za VAS.

Ostanite še naprej z NJIMI.

SELAM, VOJO ČETKOVIĆ,
dipl. inž. arh.,
Celovška 269,
Ljubljana

Vse, ki bi radi v rubriki »Pisma bralcev« kaj potožili, pohvalili ali na kaj opozorili, obveščamo, da ne bomo objavljali pisem, ki ne bodo podpisana s polnim naslovom. Hkrati opozarjamo vse, naj bodo njihovi prispevki kratki, ne daljši od 60 vrstic.

Tudi odstopi niso več, kar so bili

Odstope, ki niso več, kar so bili, je pričel pravzaprav Rahman Morina, ki je na zahtevo starotrških rudarjev sicer odstopil, a ne zares, in se potem rudarjem maščeval. Tako je odprl serijo nezaresnih odstopov, ki smo jim danes priča z operetnim odstopom dr. Borislava Jovića s funkcije šefa države. Ta model si je izposodil tudi Nenad Bućin, vendar se mu ni v celoti izšel.

Tudi pri nas je dr. Alojzij Križman najprej odstopil z mesta rektorja mariborske univerze zaradi preutrujenosti, potem pa se je problemov, zaradi katerih je bil preutrujen, lotil še bolj zagreto. Zanimivo je tudi v Gorenju, ki ima dva predsednika koncerna: eden je mrki Rigelnik, ki je dokončno nepreklicno odstopil, a ne zares, ker so posli predaje lahko večletni (Thatcherjeva je posle šefa Združenega kraljestva predala v nekaj dneh). Drugi predsednik Gorenja Mitja Jenko pa ne ve, če bo sploh kdaj nastopil.

Položaj po svetu je drugačen. Arafat je imel krasno priložnost, da zaradi zgrešene politike do Iraka nepreklicno odstopi, Husein pa je tudi že zdavnaj izpolnil vse pogoje, da kot »oče vseh odstopov« to tudi stori, preden mu bodo drugi pri tem pomagali. Odstopov pa ni od nikoder!

Za naprej lahko pričakujemo še veliko odstopov tam, kjer jih ne pričakujemo, in neodstopov tam, kjer so pričakovani. Tudi sam razmišljam, če sem pred leti odstopil zares ali »za hec«. Tistih organizacij, skupnosti in funkcionarjev, ki so mi to predlagali, namreč ni nikjer več. Nekateri pa so iz takratne oblasti prešli v sedanjo oblastno večino.

MARJAN MARINŠEK,
Cesta IV/4
Velenje

Turistične reklame (tudi) za invalide

Znanec z ulice me ustavi in mi pomoli pred obraz reklamo neke zasebne turistične agencije, ki vabi vse imetnike znižanih vozovnic, torej tudi invalide, na takojšnje izlete. Pohitite, piše na prospektu, zdaj si še lahko privoščite cenena potovanja po Jugoslaviji, kajti, ko se bomo odcepili, (oprostite, razdružili) bodo takšna potovanja samo še do Kolpe in Sotle. Dalje navaja, obiščite lepote Ohrida – začetke našega krščanstva, pa Zlatiborske hotele, zgodovinsko Jajce s trdnjavo kralja Tvrdka itd. Odločite se takoj, kajti kmalu bo to težje izvedljivo.

Odgovoril sem mu, da bo ta naš podjetnik ustvaril svoj mali »biznis« še pred razdružitvijo ter verjetno ne bo imel izgube. Glede potovanja pa bom še razmislil, čeprav je ponudba poceni.

Nekaj dni za tem berem v časopisu, kako naš minister lepo prosi naše zahodne sosede, naj za božjo voljo zadržijo svoje ribiče v svojem morju. Da je to vendar naše morje, naša morska meja itd., da pa želimo biti še naprej dobri in uslužni prijatelji. Seveda so vljudno, kot samo oni to znajo, vzeli njegovo prošnjo na znanje in vse kot vedno tudi obljubili. Toda kljub temu lovijo še naprej v našem slovenskem morju naše ribe, školjke, rake in puščajo za seboj golo izropano morje. Baje, da jih lahko vidiš celo s hriba nad Piranom. Le kako jih bo oziroma jih bomo pregnali iz našega morja? S prošnjami? Torej tudi sosedni ribiči delajo »biznis« še pred razdružitvijo!

Kako pa bomo ukrepali, če bodo nekega lepega dne sosedni »lovci« naredili enako in pridružili goriške in tolminske gozdove. Sicer pa smo še pred kratkim poslušali in brali zanosne razprave o združitvi obeh goriških občin. Ali jih bomo tudi tedaj samo prosili?

Tudi na naši severni meji ni dosti bolje in si naivno zatiskamo oči, kot da se nič ne dogaja. Mož, ki strumno koraka proti vrhu severne države, si utira pot tudi s poseganjem po naši zemlji in lastnini. Govori, kaj vse so njegovi rojaki imeli pri nas, ko so 1918 leta in kasneje zapustili našo deželo, naštevanja ni ne konca ne kraja. Zemlje in gozdov so baje imeli za več kot pol Slovenije, pa rudnike, tovarne itd. Dokazati hoče, da je naša dežela praktično njihova last in da naj bomo lepo pridni in zanj lepo poslušno delamo, kot so delali naši predniki v času rajnke Avstrije. Če tako govori on, je prav, da bi mu naši odgovorili, da so naši predniki še pred njegovimi grofi in baroni bili lastniki vse njegove Koroške pa še polovico zgornje Štajerske v času kralja Sama, Karantanije in še dolgo potem. Na žalost so jih sistematično uničevali prav takšni, kot je on, delali so v imenu krščanstva, pa v imenu cesarskih pravic, pa grovovskih itd., danes pa bi to radi v imenu združene evropske »demokracije«. Njega nato sistematično podprejo še njegovi izvedenci, pa zgodovinarji, novinarji itd. ter vneto govorijo, pišejo in rišejo nove zemljevide, kjer je naša dežela na sončni strani Alp, samo še deseta pokrajina severne sosede. Tako kar hitro, za zdaj res samo še na papirju, uresničujejo svojo staro idejo, svoj pohod na južno morje ali, kot oni rečejo, »drang nach Süd«. Temu nato še dodajo mnoge ugodne štipendije za našo mladino, da bi jo lažje obrnili proti lastni domovini, pa seveda mnoga vabila našim strokovnjakom, strankarskim voditeljem in politikom na galantne razstave in obiske »cesarskega Dunaja«.

Mnogi so nad tem »združevanjem« navdušeni in se že sklicujejo na tisočletno kulturo (ali ni nekaj podobnega še ne tako davno govoril prenapetež v naši južni sosedi), pri vsem tem pa gredo mirno mimo zgodovinskega dejstva, da so naši predniki v okviru te severne sosede izgubili tri četrtine slovenskega ozemlja in številčno kopneli kot sneg na spomladanskem soncu. Ali se nam zopet to obeta?

Za konec še ta misel: naš mali turistični podjetnik si bo s turizmom v južne kraje še pred razdružitvijo prigaral svoj mali »biznis«, sosedni ribiči si ga pa kar sami vzamejo – pridružijo si naše morje. Ker naše prošnje za spoštovanjem naših meja že sedaj niso uslišane, sem resno zaskrbljen, da si bodo naši zahodni in severni sosedje kar sami postregli z našo lepo deželo in si tako naredili veliki »biznis«.

Suverenost slovenskega naroda je resnično čudovita stvar, vendar moramo biti pozorni, da ne pridemo z dežja pod kap.

FRANC RADO JELERČIČ,
dipl. ing.
Cankarjeva 17,
Nova Gorica